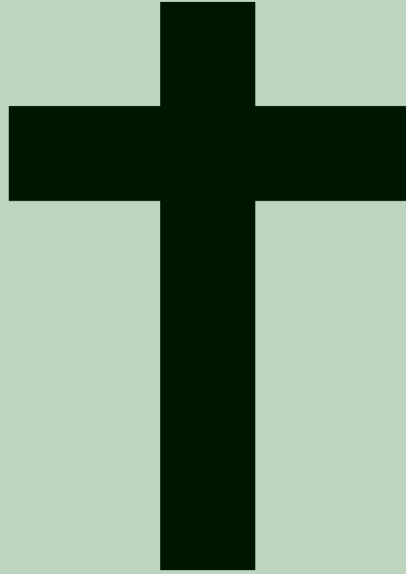

Kanuri Manga NT
Translation

Kanuri, Manga: Manga Kanuri Translation (Portions)

Kanuri Manga NT Translation
Kanuri, Manga: Manga Kanuri Translation (Portions)

copyright © 2018-2024 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Kanuri, Manga)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 6 May 2025 from source files dated 6 May 2025
c9559a71-f08b-5c68-a545-05813d16a08e

Contents

Matiyu	1
Markus	56
Luka	91
Yahaya	148
Kida Kəngayamba Isaye	187
Romanwu	237
1 Korintiwu	259
2 Korintiwu	279
Galatiyawu	293
Afisawu	301
Filibiwu	308
Kolosiwu	314
1 Tasalonikawu	319
2 Tasalonikawu	324
1 Timoti	327
2 Timoti	333
Titus	338
Filimon	341
Ibranawu	343
Yakuba	358
1 Biturus	364
2 Biturus	370
1 Yahaya	374
2 Yahaya	380
3 Yahaya	382
Yahusa	384
Wahayi Yahayaye	386

MATIYU

Kawuri kəji Isa Almasiwuye Matiyu ruwujənadə

Linjila Matiyuye

Kitawu Matiyuyedə Linjila kəntiloye wo. Matiyudə, tiro Lewi ye cani, koro kidanju akki mowoma. Amma Isa tia bowoyenniya, kidanju kolje Isaa ga badiyeno. Ti kəngayamba mewun yindin Isaye falnja. Adə nangaro awo ajabba kada Isa cədənədə cure awo kada jamaro wuljəgənədə fangeno. Saa findi bi fiakku gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen, Ruhu Alaye tia cakke taldu bawoaro awo curuna-a fanjəna-a amnju yauidiyaro ruwuyeyeno. Nonowo, lamar ani ku saa dəwu yindi gai wakkajana yaye, Ala cakke Linjila adə awima gadejənnin har nandero kadio.

Akko lawarra curo kitawu adəyen dasaanadə:

- Tambo-a wuradu-a Isaye (1.1–2.23)
- Dabbarda kida Isaye (3.1–4.11)
- Kida Isaye cidi Galileyen (4.12–18.35)
- Kida Isaye cidi Yahudiyayen (19.1–20.34)
- Kida Isaye Jerujalemnin (21.1–25.46)
- Karmo-a karmolan cidu-a Isaye (26.1–28.20)

Kawuri kəji Isa Almasiwuye Matiyu

ruwujənadə

TAMBO-A WURADU-A ISAYE

Kaariya Isaye (Luk 3.23-38)

¹ Akko kitawu* kaariya Isa Almasiwu tada† Mai Daudaye, ti ye tada Nawi Ibrahimbedəyedə:

² Ibrahim Isakua kembo, Isaku ye Yakubaa kembo, Yakuba ye Yahuda-a awaanawanju-aa kembo,

³ Yahuda ye Feres-a Jera-aa kembo, yanja Tamar, Feres ye Hesronna kembo, Hesron ye Aramba kembo,

⁴ Aram ye Aminadabba kembo, Aminadab ye Nashonna kembo, Nashon ye Salmonna kembo,

⁵ Salmon ye Bowossa kembo, ya Bowosse Rahab, Bowos ye Abidaa kembo, ya Abidaye Rut, Abida ye Yisaia kembo,

⁶ Yisai ye Mai Daudaa kembo.

Mai Dauda Sulemanaa kembo, calan ya Sulemanayedə kamu Uriyaye,

⁷ Sulemana ye Rehobowamba kembo, Rehobowam ye Abiyaa kembo, Abiya ye Asaa kembo,

⁸ Asa ye Yosafatta kembo, Yosafat ye Yoramba kembo, Yoram ye Wojiyassa kembo,

⁹ Wojiyas ye Yotamba kembo, Yotam ye Ahajua kembo, Ahaju ye Hejekiyassa kembo,

¹⁰ Hejekiyas ye Manasea kembo, Manase ye Amonna kembo, Amon ye Josiyassa kembo,

¹¹ Josiyas ye jaman yauidiyaa dunon cadane cidi Babilayero caadənadən Yekoniyas-a awaanawanju-aa kembo.

* 1:1 1.1 kitawu - Bam. † 1:1 1.1 tada - Kaduwu.

¹² Ngawo cidi Babilayero caadənayedəlan, Yekoniyas Sheyaltiyella kembo, Sheyaltiyel ye Jerubabella kembo,

¹³ Jerubabel ye Abihudda kembo, Abihud ye Aliyakimba kembo, Aliyakim ye Ajorra kembo,

¹⁴ Ajor ye Jadokka kembo, Jadok ye Akimba kembo, Akim ye Alihudda kembo,

¹⁵ Alihud ye Aliyasarra kembo, Aliyasar ye Matanna kembo, Matan ye Yakubaa kembo,

¹⁶ Yakuba ye Isuwua kembo, Isuwudə kwa Merambe, Meram ye Isa tia Almasiwulan bowojaidəa kembo.

¹⁷ Adəgaima Nawi Ibrahimlan tai har Mai Daudaro yadero am jamannja tiloa gadegade mewu deri dasaa, koro Mai Daudalan tai har jaman yaudiyaa cidi Babilayero caadənaro yadero mewu deri dasaa, koro jaman adən tai har tambo Almasiwuyero yadero mewu deri dasaa.

Tambo Isaye

(Luk 2.1-7)

¹⁸ Akko lawar tambo Isa Almasiwuye. Yanju Meramdə təmaji Isuwuye,‡ amma kawu larusa cade rokko dasayiro, Ruhu Alaye cakke curoaro walyeno.

¹⁹ Isuwu təmajinjudə kam jirema, fuwu jamayen tia nanguro njakko cəraannidəro, asərlan tia kolduro nia ngoyeno.

²⁰ Adə karwunjun duwon, malaiya Kəmandeye laa kənnasimlan tiro fəlediye: «Isuwu kaduwu Mai Daudaye, bare Meramba kamuro ngoduro rinəmmi, Ruhu Alayeman curoaro walyeno.

²¹ Tada kongwa cambi, ni ye tiro cu Isa\$ yakke, dalilnjudə jamanjua biwunjalan cəkkayi nangaro,» yeno.

²² Adəgaima awo Kəmande kuren ci nawiye wuljənadə wakkayeno.

²³ Tiye: «Akko fero kəlayakku kwa nojənni curo ngoje tada kongwa cambe tia Imanuwellan bowojai,»† cəna, maana Imanuwelledə Ala andi-a rokko.

²⁴ Kənəmlan fayenniya, Isuwu awo malaiya Kəmandeye tiro wuljəgənadəa cəde Meramba kamuro ngoyeno.

²⁵ Amma tia kamuro nojənni duwon, har tada kongwa cambe Isuwu tiro cu Isa kekko.

2

Ilmuwu cidi adinnambe Isaro ambəttuwu

¹ Jaman Isa bəla Baitalami cidi Yahudiyayen tambənadən, Hirudus ti mai duwon, ilmuwu laa cidi adinnambe cijane Jerujalembo isane:

² «Nda ti Mai Yaudiyaye tambənadə? Sillowunju adinnamlan culuwuna ruiye tiro ambəttuwuro kadiye,» cane keworo.

³ Mai Hirudus adəa fangenniya, hangalnju caa ciyeno, am Jerujalembe samma ye ngai.

⁴ Daji wurawa řimannaye-a maləmba Attauraye-a sammaa bowoje ndaran Almasiwu tambiro kiworənniya,

⁵ tiro: «Bəla Baitalami cidi Yahudiyayen, akko awo nawi kuren ruwujənadə:

⁶ «Ni Baitalami cidi Yahudaye,

‡ **1:18 1.18** Meramdə təmaji Isuwuye - Kəla ada yaudiyayen Meram kamu Isuwuye, amma fannjun ti-a rokko dəganni. § **1:21 1.21** Isa - Maana cu adəyedə Kəmande cəkkayi. † **1:23 1.23** Ish 7.14

*curo bɛlawɔ Yahudayedɛn darajanɛm gana gɛni,
dalilnjudɛ curonɛmlaman mai culuwi,
mai duwon jamani Israyilayea cunodidɛ.»†*

⁷ Daji Mai Hirudus asɛrlan ilmuwudɛa bowoje sa sillowudɛa tayiro fɛledɛgɛnadɛa cuwore tabbatkeyeranniya,

⁸ tayia Baitalamiro cunode tayiro: «Lenowo hangallayen tadadɛa manowo! Tia fanduwɛiya, lawar sukkudowo, wu ye lekko tiro ambɛtkɛkko!» yeno.

⁹ Mana maidɛyedɛa fangeranniya, ilmuwudɛa jawal ngojane leyerɛ. Ledu cadi duwon, akko sillowu adinnamlan culuwe carunadɛa fuwunjaro koje leje, har na tadadɛa dɛganadɛa nayeyenniya, tak dayeno.

¹⁰ Sillowudɛa kerunniya, karwunja tai dajɛ kɛjiyeno!

¹¹ Daji fadodɛro ngasaye tadadɛ-a yanju Meram-aa carune tungurum-jane tadadɛro ambɛtkeyera. Ajanja kajane tiro dinar so, kaaji so, mir* so kedo.

¹² Daji Kɛmande kɛnnasimlan tayia galajɛ bare na Mai Hirudussero waldanni yenniya, jawal gade ngojane lardunjaro walladara.

Masarro kasɛme ledu

¹³ Ngawo ilmuwudɛa saptanayen, malaiya Kɛmandeye laa kɛnnasimlan Isuwuro fɛlediye: «Cine tadadɛ-a yanju-aa ngone Masarro kasowo lenowo, nadɛn har kawu mana njaddɛkɛro nammowo, dalilnjudɛa Mai Hirudus tadadɛa njeoro maji nangaro,» yeno.

¹⁴ Daji Isuwu cijɛ buneman tadadɛ-a yanju-aa ngojɛ Masarro lejane,

¹⁵ nadɛn har karmo Mai Hirudussero napkera. Adɛgaima awo Kɛmande kuren ci nawiyen wuljɛnadɛa wakkayeno. Tiye: «Tadania Masarnin culuworo bowokkɛna,»† cɛnna.

¹⁶ Mai Hirudus ilmuwudɛa tia jambajanaro asuyenniya, fum gɛrgajɛ wada ce kɛla sa ilmuwudɛa tiro tabbaccaanayen tadawa kongwa kɛrwu yindia-a yindi cadɛnni-a bɛla Baitalamiye-a bɛladɛyanju-alan dasaana sammaa roro keyeso.

¹⁷ Adɛgaima awo Kɛmande kuren ci Nawi Irimiyayen wuljɛnadɛa wakkayeno. Tiye:

¹⁸ «*Bɛrni Ramayelan so lagaranne jauro fandi,*

Rahila diye yallanjuro cikkiri.

Kanadi ta wajɛna,

bawo bawojana nangaro,»† cɛnna.

Lardu Israyilawuyero waldu

¹⁹ Ngawo Mai Hirudus bawojɛnayen, Masarnin malaiya Kɛmandeye laa kɛnnasimlan Isuwuro fɛlediye:

²⁰ «Cine tadadɛ-a yanju-aa ngone lardu Israyilawuyero waldɛnowo, am duwon tadadɛa roro njeoro majaidɛ sanuna nangaro,» yeno.

²¹ Daji Isuwu cijɛ tadadɛ-a yanju-aa ngojɛ lardu Israyilawuyero wal-ladara.

²² Amma Mai Arkilawus cuju bawanju Mai Hirudussero cidi Yahudiyayea cunodidɛro fangenniya, Isuwu nadɛro ngaworo riyeno. Daji Kɛmande kɛnnasimlan tia galayenniya, cidi Galileyero leje

† 2:6 2:6 Mik 5.2 * 2:11 2:11 mir - Cu kawudiye, jauro buwucci. † 2:15 2:15 Hos 11.1 † 2:18 2:18 Iri 31.15

²³ bəla laa Najarat canidən napkeno. Adəgaima awo Kəmande kuren ci nawayayen wuljənədə wakkayeno. Tayiye: «Tia† kam Najarattelan bowojai,» canna.

DABBARDA KIDA ISAYE

3

Nawi Yahayaye Isaro jawal dabbarduwu
(Mar 1.1-8; Luk 3.1-20; Yah 1.19-28)

¹ Jaman adən Nawi Yahaya Kasalama fəlediye karaa cidi Yahudiyayen jamaro kawuƙi cədde:

² «Təmmowo, nodo bargaa Mai Samemaye* del karənjəna!» cəni kərga.

³ Tima kam duwon Kəmande kuren ci Nawi Ishayayen kəlanjun mana cədənədə wo. Tiye:

*«Karaan kam laa kowo sapce:
“Kəmandero jawal dabbargənowo,
koduramnju cəkko dewo!”
cəne mawoji.»†*

⁴ Yahayaye kajəmunjudə kanduri kərimoyen caada, canjanju ye ngirin tikkerəna. Kəmbonju ye kawı-a kəmagən-a.

⁵ Daji am bərnı Jerujalembə-a lardu Yahudiyaye sammaye-a cidi bərəm Jordaniye ngaye-a nanjuro isane

⁶ biwunja wuljane curo bərəm Jordaniyen tayiro kasala tuwaye kiddo.

⁷ Yahaya Farısawa-a Sadusiya-a kada tayiro kasala tuwaye cəddoro nanjuro isairo kirunniya, tayiro: «Nayi kaduwu fusiyaeso! Wundu nayia ajawu isidəro kasoworo galanja?

⁸ Awo tuwa jireye fəlejısoa dewo!

⁹ Bare karwundon: “Andi kaduwu Nawi Ibrahimbe,” wulluwwi. Nayiro wulnjagakki, Alaye kənduwonju dongur kauye anılan Nawi Ibrahimbo kaduwu alaktuwuye mbeji.

¹⁰ Akko kərmamaro bewodə fərdu kəskayen gənaada. Kəska fi duwon tada ngəla cakkiwawodəa caljane kannuro fıjagai.

¹¹ «Wudə təmmuwwa nangaro ingılan nayiro kasala ngeddəkko, amma kam laa wua kənduwon kosəna sunonju tuluwoma tikkəni ngawonin isi. Tidə Ruhu Alaye-a kannu-alan nayiro kasala† njaddi.

¹² Mukkonjun kəmo laladuramba na wasturamnjuero ise algama-a kalari-a fıriji. Algamanjudəa culore bəralan gənaji, amma kalariđəa kannu təmmaro nuiwawolan warji,» yeno.

Ruhu Alaye Isaro jəptuwu
(Mar 1.9-11; Luk 3.21-22)

¹³ Daji Isa cidi Galileyen cije bərəm Jordaniyero Nawi Yahaya tiro kasala cəddoro kadio.

¹⁴ Yahaya tiro daptuwuro maje: «A! Awiro gəle nanıro isəmidə? Ngəlanjudə, nıma diye wuro kasala səddəmi,» yeno.

¹⁵ Amma Isaye tiro: «Kərmadə kasadde, dalilnjudə awo jire sammaa diodə andiro jussəna nangaro,» yenniya, Yahaya kasatkeno.

† 2:23 2.23 tia - Almasiwu. * 3:2 3.2 nodo bargaa Mai Samemaye - Kərmaı Alaye. † 3:3 3.3 Ish 40.3 † 3:11 3.11 kasala kannuye - Ajawu gənaduwu, bi bone nja, bi tayirro kalaktu.

16 Tiro kasala cædde Isa ingidælan kiluwunniyama, same farakko færemde Ruhu Alaye alama bullam gai tiro jøpciya kiro.

17 Koro samelan kowo nukce: «Adøma Tadani wo, tia raakkøna. Tiramnin jauro karwuni køjijøna!» yeno.

4

Yiwulisse Isaa jaraptu

(Mar 1.12-13; Luk 4.1-13)

1 Daji Yiwulis tia jarapcoro Ruhu Alaye Isaa simojiye karaa dæriro kiluwo.

2 Kawu fidewuro bune-a kausu-aro asem kidanniya, køna tia kida.

3 Daji Jaraptumadø nanjuro ise tiro: «Ni Tada Alayea, dongur kauye aniro wulgøne kømboro walja!» yeno.

4 Isaye: «A'a, kitawulan ruuwada: "Kam kømbo baslan gøni, mana Ala wuljøna samman døgai,"»† yeno.

5 Koro Yiwulis tia bærni tayirro* cade loiloiram Fado Alayen gønayenniya,

6 tiro: «Ni Tada Alayea, sæktøne cidiro yukkure! Awoa kitawulan ruuwada: "Ala kølanømnin malaiyawanjuro wada ce mukkonjan kamnjagai bare sinøm kouro gæmdøgønnero,"»† yeno.

7 Isaye tiro: «A'a, kitawulan ruuwada: "Bare Ala Kømandea ri-jammæmmi!"»† yeno.

8 Koro yaye Yiwulis tia køla kau kuruwu fet laayero cade tiro larduwa duniaye samma-a darajanja-aa føleyeyenniya,

9 tiro: «Ngunøme wuro sujada sæddømia, ani sammaa niro njikki!» yeno.

10 Daji Isaye tiro kalakciye: «Nani kolle, Yiwulis! Kitawulan ruuwada: "Ala Kømandero sujada yidde, ti tilonjuro ambøtkøne!"»† yeno.

11 Daji Yiwulis tia kolyeno, malaiyawa ye isane tiro kiskeyera.

KIDA ISAYE CIDI GALILEYEN

Isaye kidanju badidu

(Mar 1.14-15; Luk 4.14-15)

12 Isa Nawu Yahayaa kosoro casakkønaro fangenniya, cidi Galileyo wallada.

13 Bøla Najarattea kolje leje bærni laa Kafarnaam canilan napkeno, bærni duwon ci bærømben cidi Jabulonne-a Naptaliye-alan† døgana dø.

14 Adøgaima awo Kømande kuren ci Nawu Ishayayen wuljønadø wakkayeno. Tiye:

15 «Cidi Jabulonne-a Naptaliye-a kanji jawal bærømben na ci gade bærø Jordaniyen tiro Galile cidi kærdiyaye canidølan,

16 am curo duwuyen dasaanadø nur kura laa caruna, koro tayi curo kaudi karmøyen dasaanadø yea nur wassøna!»†

17 Sa adøn Isa jamaro kawuri køji wulduwu badiyeno. Tiye: «Tømmowo, nodo bargaa Mai Samemaye del karønjøna!» yeno.

Isaye fuwurawanju burwoyøa bowodu

(Mar 1.16-20; Luk 5.1-11)

18 Yim laa Isa ci bærø Galileyø jøgai duwon, yaana yindi Siman tiro Biturus cani-a yanjugøna Andarawus-a buni taramnja bærømdøro fijagai kiro. Tayidø buni tawu.

† 4:4 4.4 SK 8.3 * 4:5 4.5 bærni tayir - Jerujalem. † 4:6 4.6 Jaw 91.11-12 † 4:7 4.7 SK 6.16
† 4:10 4.10 SK 6.13 † 4:13 4.13 Jabulon-a Naptali-a - Jiri yindi Israyilaye. † 4:16 4.15-16 Ish 9.1-2

¹⁹ Isaye tayiro: «Arowo wua səgaiwo, nayia kam tawuro[‡] njadəkki!» yeno.

²⁰ Sadəman buni taramnja koljane tia geya.

²¹ Koro nadən fuwuyenniya, yaana yindi gade ye Yakuba tada Jabadiye-a yanjungəna Yahaya-a bawanjan kundenno curo maarayen buni taramnja caassai kiro. Tayia bowoyenniyama,

²² cijane maaradə-a bawanja-aa koljane tia geya.

Jama kadaye Isaa ga

(Mar 3.7-12; Luk 6.17-19)

²³ Daji Isa bəla bəlaro leje dandalnjan jamaa alamje kawuri kəji nodo bargaa Alaye wuljiyi, am dondia kasuwanja jiri fi yayen isangajiyi ngai duwon, cidi Galileye sammaa diriyeno.

²⁴ Adəgainin lawarnju cidi Siriye ngaro tatargaada. Koro am larduyedə amnja kasuwaa-a kəndondi jiri jiri-a-a karuwaa-a sedan koroyea-a tiyi canaa-a sammaa Isaro cakkude isangayeyeno.

²⁵ Jama kada tia geya, laanja cidi Galileye, laa cidi Bəlamewuye, laa bəрни Jerujalembe, laa cidi Yahudiyaye, laa ye ngawo bəram Jordaniye.

5

Jawawi Isaye kəla kau kuruwu laayen

(Luk 6.17-49)

¹ Isa jama kada kadami captairo kirunniya, kəla kau kuruwu laayero juwane napkeno. Fuwurawanju ye nanjuro kadira.

² Daji tayia alamdu badiyeno.

Am bargaaasodə

(Luk 6.20-26)

³ «Barganja am karwulan talaawadə,*
nodo bargaa Mai Samemayedə nuwanjadəro.

⁴ Barganja am kərma cesiridə,
fuwun simalonja bawodəro.

⁵ Barganja am rokura bawoadə,
fuwun dunia warasajaidəro.

⁶ Barganja am kərma kəna-a ngudu-aaro jire dioro ngənəptaimadə,†
fuwun kuljaidəro.

⁷ Barganja am kanjimarimasodə,
fuwun kanjimari cawandidəro.

⁸ Barganja am karwu bulladə,
fuwun Alaa caruidəro.

⁹ Barganja am kərma nanlewa cawudidə,
fuwun tadawa Alayelan[‡]bowodaidəro.

¹⁰ Barganja am kəla jire dionjayen tayia basarjaidə,
nodo bargaa Mai Samemayedə nuwanjadəro.

¹¹ «Am wu nangaro nayia raranjane basarnjane diwindo jiri jiri wuljaiya, bargando!

[‡] 4:19 4.19 kam tawu - Am duwon am gade Isaa nojaro majaidə. * 5:3 5.3 am karwulan talaawadə - Am duwon kəlanjaa awimaro ngojannin Alaa mərsajanadə. † 5:6 5.6 am kərma kəna-a ngudu-aaro jire dioro ngənəptaimadə - Am duwon kowori cade awo Ala cəraanaa dioro majaidə. ‡ 5:9 5.9 tadawa Alaye - Alaa mərsajane awo ti cəraanaa dioro majana nangaro, tayi am hal ngəlaa Alaye gairo waljai.

12 Kæji dama baworo fannowo, dalilnjudə samelan mukowando jauro ngəwu nangaro. Nonowo, adəgaiman nawiya kureye burwonjanadəa basaryera.

Manda-a nur-a

13 «Nayima manda duniaye wo. Amma mandadə kəlambo walyenoa, jiri fin gəle cayenju gairo walji? Awimaro faidajiwawo, tia deyan yirjane am guguwaccai.

14 Nayima nur duniaye wo. Bərni kəla kau kuruwuyen dəganadə gəradiwawo.

15 Wunduma fatəla wasse kəmon təmjiwawo. Kam fatəla wassiya, kəla gənaduramnjuyen gənaje fadodən wundusoro nur ci.

16 Adəgaima nayi ye kollowo nurndo fuwu amben wasso, awo ngəla diwidəa caro Bawando Mai Samemaro daraja cadoro!

Kəla Attaurayen

17 «Bare awo Attaura-a kitawuwa nawiya-alan ruwuwadadəa baworo dioro kadikkoro təmanuwwi. A'a, tayia baworo dioro gəni, tayi samma wakkajaro kadikko.

18 Jiremaro nayiro wulnjagakki, kawu same-a cidi-a baworo waljaimaro, arawu bi səkkal falma Attauralan baworo waljiwawo, sai tayi samma wakkajaiya duwon.

19 Wundu duwon wadawa aniye gananjaa ga waje am gade yea ngai alamjidə, curo am nodo bargaa Mai Samemayen tia kam daraja jauro ganaalan bowojai. Amma wundu duwon wadawa ania jəgane am gade yea jaaro alamjidə, curo am nodo bargaa Mai Samemayen tia kam daraja kuraalan bowojai.

20 Adə nangaro nayiro wulnjagakki, maləmba Attauraye-a Farisawa-a jire diolan konuwawoa, təmmaro nodo bargaa Mai Samemayero ngawuwawo.

Kəla gərgaduyen

21 «Amwurawande jaman kureyero: “Bare ro kambe tuluwummi, wundu duwon ro kambe cuttuluwunadəa shararo caadi,”† cane wuljaanadəa fannuwwa.

22 Amma wu nayiro wulnjagakki, kam kamanjuro gərgajəgənadəa shararo caadi. Koro kam kamanjuro “Kam bowuye!” cəne rajənadəa majilis adinwuyero caadi. Koro kam duwon kamanjua waje tiro: “Batti!” cənnadəa kannu jaanamayero koljagai.

23 «Adə nangaro na laya duwaduramben sadaa njəddoro isəmma duwon, awo kuttu laa kamanəmbo yiddəmmaa tangəmia,

24 fuwu laya duwaduramdəyen sadaanəmdəa kolle lene ni-a kamanəm-a solodənowo duwon, daji waldəne are sadaanəm yidde.

25 «Shararambo lawalamanəm-a rokko ledu diwi duwon, kəla jawallen doiro kowəri de tawaktəne, bare nia alkaliro sərənnjəgənniro. Adə gənia, alkali nia mukko sojiyero njakke, soji ye nia kosolan jannjiyi.

26 Jiremaro niro wulnjəgəkki, nadən wuri njəgaidəa cotto rəmbəmmia, təmmaro luwumbawo!

Kəla kənjənyen

27 «Koro tayiro: “Bare kənjəna dimmi,”† cane wuljaanadəa fannuwwa.

28 Amma wu nayiro wulnjagakki, wundu duwon kamua cure mangarjənadə, karwunjun kənjəna cədəna.

† 5:21 5.21 NL 20.13; SK 5.17 † 5:27 5.27 NL 20.14; SK 5.18

29 Simmëm kəmboramdə njakke biwu dimia, tia kulaine gəmme. Tiyinəm samma kannu jaanamayero fidiyidəroa, sim fal fuddəmmadəma niro ngalwo.

30 Koro mukkonəm kəmboramdə njakke biwu dimia, tia kamme gəmme. Tiyinəm samma kannu jaanamayero fidiyidəroa, mukko fal fuddəmmadəma niro ngalwo.

Kəla kamu dəptayen

31 «Koro waldane tayiro: “Kam kamunjua dəpcidə tiro kakkadu kamu dəptaye co,”† cane wuljana.

32 Amma wu nayiro wulnjagakki, wundu duwon kamunjua kəla kənjənayen gəni dəpcənədə tia kənjənamaro cədəna. Koro wundu duwon kamu dəpkadaa niyajənədə, ti ye kənjəna cədəna.

Kəla kansiyen

33 «Koro amwurawande jaman kureyero: “Bare bowuro kansiyen bumm, kansiyen Kəmandero yibbummadə de!”† cane wuljaanədə fannuwwa.

34 Amma wu nayiro wulnjagakki, bare təmmaro kansiyen buwwi! Bare sameyen kansiyen buwwi, Alaye kurisnju kərmayen nangaro,

35 bi cidiyen, si gənaduramnju nangaro, bi Jerujalēben, bərnin Mai Kurayen nangaro.

36 Koro bare kəlandoyen kansiyen buwwi, ranguwe kanduri kəlandoye falmaa bul bi cələmbo diwwawo nangaro.

37 Ngəlanjudə “Aaa,” bi “A'a,” wullowo. Awi yaye adəa kojənədə na ti Kəlandoyen§ kadio.

Kəla rəmbøyen

38 «Koro tayiro: “Kam laa sim bi timi kamanjuye fal kittuluwoa, simnju bi timinju fal ye cattuluwo!”† cane wuljaanədə fannuwwa.

39 Amma wu nayiro wulnjagakki, bare kam kəlado wanuwwi. Kam laa fərinəm kəmboram mərin bakcia, wailadə yea tiro kalakkəne.

40 Koro kam laa gəmajenəm moworo nia shararo njadi cənia, kolle garinəmdə yea ngojo.

41 Kam laa dunodunon njakke na kilometər fallaro lenəmia, na kilometər yindiaro ti-a rokko lenowo.

42 Kam njuworənamadəro ye, koro kam nanəmnin tagari cəraanədəro bare dapkəmmi.

Kəla kəlado rawoyen

(Luk 6.27-36)

43 «Koro tayiro: “Kəmaskinəmba raye,† kəladonəmba wane,” cane wuljaanədə fannuwwa.

44 Amma wu nayiro wulnjagakki, kəladowandəa rawowo, koro am nayia basarnjanədə yero Alaa yukkorowo,

45 ngainin tadawa Bawando Mai Samemayero walluwi. Dalilnjudə Ala cakke kəngal am ngəla-a diwi-aa wassi, koro ingi sameye ye jirewu-a jirenambuwo-aro cudduri nangaro.

46 Am nayia njaraanaa raawia, awi mukowaye diw? Akki mowomaso ye ngai gəna cadi?

47 Koro kəramiyando runjaa lewanuwia, awi gəle am gadesoyea kojəna diw? Kərdiya ye ngai gəna cadi?

† 5:31 5.31 SK 24.1-4 † 5:33 5.33 Lew 19.12; KI 30.2; SK 23.21 § 5:37 5.37 Kəlado - Yiwulis.

† 5:38 5.38 NL 21.24; Lew 24.20; SK 19.21 † 5:43 5.43 Lew 19.18

⁴⁸ Adə nangaro Bawando Mai Samemadə kalkallo diomadə gai, nayi ye kalkallo diowuro wallowo!

6

Kəla sadaayen

¹ «Hangal gənanowo, bare kəndondo jireye federo jama nayia njaroro diwwi. Adə gənia, mukowa na Bawando Mai Samemayen fanduwawo.

² Adə nangaro sadaa talaawaro yiddəmiya, bare mənafəkkaso gai am gadero awo dimmadəa wulgəmmi. Tayidə dandal so, farsam solan am tayia caro daraja cadoro sadaa cadi. Jiremaro nayiro wulnjagakki, nuwanja cawandəna.

³ Amma nidə sadaa talaawaro yiddəmiya, bare mukkonəm waila awo mukkonəm kəmboram cədidəa nojənni,

⁴ sadaanəmdə asərlan tədo. Daji Bawanəm asərlan curuidə niro mukowa nji.

Kəla moduwayen

(Luk 11.1-4)

⁵ «Moduwa dimiya, bare mənafəkkaso cadidə gai dimmi. Tayidə dandal so, farsam solan daada am tayia caroro moduwa cadiya, caraana. Jiremaro nayiro wulnjagakki, nuwanja cawandəna.

⁶ Amma nidə moduwa dimiya, ngimməmbo ngaye cinnadəa jange Bawanəm turuiwawodəa kore. Daji Bawanəm asərlan curuidə niro mukowa nji.

⁷ Koro moduwa diwiya, bare kərdiyadə gai awo falla ngəwuro wuwul-luwwi. Mananja ngəwu nangaro Ala tayia fanjiro təmajai.

⁸ Bare tayi gairo walluwwi, dalilnjudə kawu tia koruwidəmaro Bawando mərədundosodəa nojəna nangaro.

⁹ Akko ngainin moduwa dewo:

«*Bawande Mai Samema,
cunəmbo daraja tio!*

¹⁰ *Nodonəm bargaa iso!
Awo raamma dunian tədo,
jiri same yen tədidə gai!*

¹¹ *Andiro kəmbonde kuye sade.*

¹² *Biwunde gawursagane,
andi ye am biwu saddənadəa
gawurniyenadə gairo.*

¹³ *Bare kolsame jaraptiyende,
Kəladodəro kasane.
Nodo-a kənduwo-a daraja-a
har abadaro kaanəmdəma. Amin.»*

¹⁴ «Nonowo, am biwu njaddənadəa gawurnuwia, Bawando Mai Samema nayi yea gawurnjai.

¹⁵ Amma tayia gawurnuwawoa, Bawando ye biwundo gawurjiwawo.

Kəla asemben

¹⁶ «Asem diwiya, bare mənafəkka cadidə gai fəkkando dinuwwi! Tayidə am asemnja caroro fəkkanja faljai. Jiremaro nayiro wulnjagakki, nuwanja cawandəna.

¹⁷ Amma nidə asem dimiya, kəlanəm ye kəndawulan samme, fəkkənəm ye lamme,

¹⁸ Bawanəm turuiwaworo kajia, bare wunduma asem dimiro nojənniro. Daji Bawanəm asərlan curuidə niro mukowa nji.

Kəla arsiyi captayen

¹⁹ «Bare kəlandoro arsiyi dunialan cammuwwi, na duwon kanam-a diwuram-a bannajai, barwuso ye faljane ngasaye ngojaidə.

²⁰ Kəlandoro arsiyi samelan cammowo, na duwon kanam-a diwuram-a bannajaiwawo, barwuso ye faljane ngasaye ngojaiwawodə.

²¹ Nonowo, na arsiyindo dəganadəman karwundo ye kərga.

²² «Simdə tima fatəla tiyiye wo. Simməm ngaa, tiyinəm samma ye nurraro walji.

²³ Amma simməm jaujia, tiyinəm samma ye duwuro walji. To, nur nilan dəganadə duwua, duwu adə jaumaro kura, diye!

²⁴ «Wunduma rakce wolodi kam yindiyero waljiwawo. Bi fal waje fal cərayi, bi fal bərsəmje fal ruji. Nayi ye ranguwe wolodi Ala-a wuri-ayero walluwwawo.

Kəla karwungai dioyen

(Luk 12.22-34)

²⁵ «Adə nangaro nayiro wulnjagakki, bare kəla awo rondoro buwi-a yawi-ayen bi kəla awo tiyindoro yakkuwiyen karwungai diwwi. Rodə kəmboa kojəna, koro tiyidə ye kajəmua kojəna, gəna?

²⁶ Ngudowa sameyeyə ruiwo, kulo ye canadiwawo, kala ye cadiwawo, koro nema ye jawulan capcaiwawo yaye, Bawando Mai Samema tayia ambaji. Nayidə jauru ngudowaa darajan konuwwa, gəna?

²⁷ Wundundo gəle rakce karwungainjulana sa fal kawunjuro cərgai?

²⁸ «Koro awiro kəla kajəmyen karwungai diwi? Fəreso karaaye jifi rijaidəa ruiwo, ngənəpcaiwawo, koro caa cadiwawo.

²⁹ Amma nayiro wulnjagakki, Mai Sulemana jauru darajaa yaye, ngaltema kajəmu fəre aniye falnjaa nanshawan najəgəna cakkənni.

³⁰ Ala fəreso ku karaan rijai bəri kannuro fijagai ania ngai jakcidə, fagatto nayi yea jannjai, nayi kambərse ganaadə!

³¹ «Adə nangaro bare kəla awo aniyen karwungai diwwi, bare kəlandoro: “Awi gəle buiye?” bi “Awi gəle yaiye?” bi “Awilan gəle tiyinde jangiye?” wulluwwi.

³² Kərdiyaso awo ania majai, amma Bawando Mai Samema nayi ye awo ani samman mərədunduaro nojəna.

³³ Attəroa, nodo bargaa Alaye-a jirenju-a manowo duwon, awo ani samma yea nayiro njadi.

³⁴ Adə nangaro bare karwungai bəriye diwwi, karwungai bəriyedə kuye gəni. Ku nguson suwol kaanjua.

7

Kəla ambo shara njəddoyen

(Luk 6.37-42)

¹ «Bare wundumaro shara yidduwwi,* nayi yero shara njəddiwawo.

² Jifi ambo shara yidduwidə gai, nayi yero shara njəddi. Koro jifi ambo ngalgəwidə gai, nayi yero ngalnjai.

* **7:1 7.1** bare wundumaro shara yidduwwi - Bare kəlandoa sharawu am gadeyero ngonuwwi.

3 «Awirowo kaləm sim kamanəmben rumi duwon, karjəm curo simməmben asunəmbawodə?

4 Akko ni simməmlan karjəmbadə, awiawin gəle kamanəmbo: “Kolle kaləm simməmbedəa tuluwukke,” nəmi?

5 Mənafək, karjəm simməmbedəa tuluwumiya duwon, daji ngəlaro rume kaləm sim kamanəmbedəa tuluwumi.

6 «Bare awo tayirdəa kəriyaro yiwwi, koro bare awondo darajaa fuwu aladeyayen kolluwwi. Kolluwiiya, tayia guguwaccai, kəriya ye suwordane nayia njanjannjai.

Kəla koro-a madu-a cinna bakta-ayen

(Luk 11.9-13)

7 «Korowo njadi, manowo fanduwii, cinna bangowo kanjagai.

8 Wundu duwon cuworimadəro cadi, kam majimadə ye cuwandi, koro kam cinna bakcimadə yero kajagai.

9 «Wundundo tadanju tia burodiro cuworiya, dongur kauye cidə?

10 Bi buniro cuworiya, kadi cidə?

11 Nayi diwiso awowa ngəla tadawandoro njo nonuwaa, balle Bawando Mai Samema awowa ngəla am tia caworiro cidə!

12 Adə nangaro awo duwon amso nayiro njaddiya raawwadəa nayi ye tayiro yiddowo! Adəma maana Attaura-a kitawuwa nawiyaye-aye wo.

Kəla ngaworam jəkkadəyen

(Luk 13.24)

13 «Ngaworam jəkkadəyen ngawowo, dalilnjudə ngaworam farak, jawalnju ye kəskedə, tima ngaworam kannuyedə wo, koro am tiyen ngasayidə kada.

14 Amma ngaworam jəkka, jawalnju ye jaudə, tima ngaworam ro sawisoyero cadimadə wo, koro am tia cawandidə ganama.

Kəla kəska-a tadanju-ayen

(Mat 12.33-37; Luk 6.43-45)

15 «Nawiiya kattuwuyero hangal gənanowo! Tayidə nandoro isaiya, alamanja dimi gai, amma karwunja jauru diwi bulduye gai.†

16 Tada casakkidəlan tayia asunuwi. Inab coccorilan njakcai wa? Koro tarmu kolollan cadori wa?

17 Kəska ngəla nguson tada ngəla cakki, koro kəska diwi ye tada diwi cakki.

18 Kəska ngələdə rakce tada diwi cakkiwawo, koro kəska diwidə ye rakce tada ngəla cakkiwawo.

19 Kəska fi duwon tada ngəla cakkiwawodəa caljane kannuro fijagai.

20 Adə nangaro tadanjalan tayia asunuwi.

Kəla fuwura jireyen

(Luk 13.25-27)

21 «Am wuro: “Kəma! Kəma!” cani samma gəni nodo bargaa Mai Samemayero ngasayi, sai kam awo Bawani Mai Samema cəraanaa cədimadə.

22 Yim adən‡ am ngəwu wuro: “Kəma, Kəma, cunəmlan nawinawi kidiye, cunəmlan sedanso duyeiye, koro cunəmlan awo ajabba kada ye kidiye, gəna?” cani.

23 Daji wuye tayiro: “Ngaltema nayia nonjakkəni. Nayi diwi diomaso, wun kuruwunno lenowo!” nəkki.

† 7:15 7.15 alamanja dimi gai, karwunja buldu gai - Curo dəla, ngawo kani. ‡ 7:22 7.22 yim adən - Kiyama.

Misal fado tandowu yindiye
(Luk 6.46-49)

²⁴ «Adə nangaro wundu duwon manani ania fanje jəganamadə, ti alama kam hangalla soronju kəla kauyen cədandənədə gai.

²⁵ Ingi sameye cudure bərəm fala tarje, karuwa ye cije sorodəa babakkenniya, sorodə wurdənni, dalilnjudə fərdunju kəla kauyen tədandəna nangaro.

²⁶ Amma wundu duwon manani ania fanjəna jəgannimadə, ti alama kam hangal bawoa soronju kəla cidi kesayen cədandənədə gai.

²⁷ Ingi sameye cudure bərəm fala tarje, karuwa ye cije sorodəa babakkenniya, wurdə təgəmbo fiyada,» yeno Isaye.

²⁸ Isa mana ania cəde kerənniya, jama captanadə alamdunjudəa ajapkera,

²⁹ dalilnjudə maləmbanja Attauraye gai gəni, kənduwoaro tayia alanji nangaro.

8

Isaye kam barasua isangaduwwu
(Mar 1.40-45; Luk 5.12-16)

¹ Isa kəla kaudəyen jəpkenniya, am kada kadami tia geya.

² Kam barasua laa ise fuwunjun tungurumje tiro: «Kəma, raammaa, rangəme wua isangasəgəme tayirro walləkki,» yeno.

³ Isa mukko sajiye kamdəa leje: «Raakkəna, tayirro walle!» yeno. Sadəman barasudə tia kolje tayirro walyeno.

⁴ Daji Isaye tiro: «Bare wundumaro adəa wulgəmmi, amma lene rimandəro fəledəgəne, koro sadaa Nawi Musa wuljənədəa de, jamaro shedaro waljo!»

Isaye soji kura Rombeye kərəa isangaduwwu
(Luk 7.1-10; Yah 4.43-54)

⁵ Isa bərni Kafarnaamero kərgaanniya, soji kura Rombe laa nanjuro ise tia lowoje:

⁶ «Kəma, kəreani dondi fadon bowada, tiyinju nuna jauro basardi,» yeno.

⁷ Isaye tiro: «Ləkke tia isangagəkki,» yeno.

⁸ Amma soji kuradəye tiro: «Kəma, nia fannin sawo tikkəni. Biya wada ye, kəreani ngaji.

⁹ Wudə cidiya kənduwo amben kərgakko, fərduni yen sojiya takkəna. Falnjaro: “Lene!” nəkkiya, leji. Fal laaro: “Are!” nəkkiya, isi. Koro kəreaniro: “Adəa de!” nəkkiya, cədi.»

¹⁰ Isa adəa fangenniya, ajapce jama tia jagaidəro: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, curo jama Israyilayen kambərse kura adə gai fandəkkəni!

¹¹ Nayiro wulnjagakki, am kada adinnam-a fəde-alan* isane Nawi Ibrahim-a Nawi Isaku-a Nawi Yakuba-a rokko nodo bargaa Mai Samemayen masəna dioro napcai.

¹² Amma tadawa nodo bargaa yedəa† deyan curo duwu cələm pəttero gəpcagai, nadən so ye tədi, sheri ye naldi,» yeno.

¹³ Daji Isaye soji kuradəro: «Lene, kambərsenəm nangaro, awo suworəmmadə niro wakkanjuwo!» yeno. Kəreanjudə sa adəman ngayeno.

* **8:11 8.11** *am adinnam-a fəde-alan* - Am duwon fərdunja kərdiye koljane Alaa mərsajanadə.

† **8:12 8.12** *tadawa nodo bargaa yedəa* - Israyilawu duwon Alaa mərsajannidə.

Isaye am ngəwua isangaduwu
(Mar 1.29-39; Luk 4.38-44)

¹⁴ Isa fado Biturussero kadinniya, ya kəsai Biturusse kangea bowada kiro.

¹⁵ Isa mukkonju leyenniya, kangedə tia kolje, ti ye cije Isaa sosadu badiyeno.

¹⁶ Yim adəa kəngal kikkurənniya, bərnitudə karuwamaso kada na Isayero kewudo. Mananjulaman sedannadəa duyeno, koro am dondi sammaa isangayeyeno.

¹⁷ Adəgaima awo Kəmande kuren ci Nawi Ishayayen wuljənədə wakkayeno. Tiye: «Kəndondinde kəlanjuro ngoje kasuwanden isangaseyera,»[†] cəna.

Isaa ga kəske gəni
(Luk 9.57-62)

¹⁸ Yim laa Isa jama kada tia dirijane kəljanadəa kirunniya, fuwurawanjuro wada bərəmdəa faldaye kaino.

¹⁹ Daji maləm Attauraye laa nanjuro ise tiro: «Sayinna, ndara lenəmi yaye nia njəgakki,» yeno.

²⁰ Isaye tiro: «Kəluwuso bəlaanjaa, ngudoso sameye ye fannjaa, amma Tada Kambedə[‡] nanju tustuyema bawo,» yeno.

²¹ Koro fuwuranju laa ye tiro: «Kəma, amarsəgəne lekke bawania sittərakkiya duwon,» yeno.

²² Amma Isaye tiro: «Wua səgai, kolle am sanuna amanja sanunadəa sittəraja!» yeno.

Kənduwo Isaye kəla karuwa-a cambaldu ingiye-ayen
(Mar 4.35-41; Luk 8.22-25)

²³ Isa curo maarayero kərgaanniya, fuwurawanju ye tia jaane kasar-gawo.

²⁴ Sadəman karuwa dunoa cije ingi bərəmbe cambalje, har ingi maaradəro fiduwu badiyeno. Sadən Isa kənəm cədi.

²⁵ Fuwurawanjudə isane tia kənəmnin kesangəranniya, tiro: «Kəma, andia samoye, nuiye!» yera.

²⁶ Isaye tayiro: «Awiro yaayew, nayi kambərse ganaadə?» yeno. Daji cije karuwadə-a bərəmdə-aro kikkadənniya, dajane dunia gəmbo walyeno.

²⁷ Fuwurawanjudə ajapcane: «A! Kam jiri fi attə? Karuwa-a bərəm-ama mananju jagai!» yera.

Kənduwo Isaye kəla sedannayen
(Mar 5.1-20; Luk 8.26-39)

²⁸ Isa bərəmdəa falje koje cidi Gadarawuyero kadinniya, karuwama yindi kaurilalan caluwe tia kapkeyera. Tayidə jauro jau, har wunduma rakce jawaldəyen kojiwawo.

²⁹ Daji yiljane: «Awi lambonəm andiro, Tada Alaye? Sanju cədənnin[§] andiro ajawu gənaduwo wa kadim?» yera.

³⁰ Kuruwunjan alade kada newo cadi ye mbeji.

³¹ Daji sedannadə Isaa lowojane: «Dusamia, aladeyadəro dusagane curonjaro ngayiyo!» yera.

[†] 8:17 8.17 Ish 53.4 [‡] 8:20 8.20 Tada Kambe - Kaala Almasiwuye. Isa kəla Tada Kamben manajiya, kəlanjuman manaji. [§] 8:29 8.29 sanju cədənnin - Sa tayiro wowom gənaduwoye cədənnin.

³² Isaye tayiro: «To, lenowo!» yenniya, sedannadə caluwe curo aladeyadəyero kasargawo. Daji aladeyadə samma ngərəmjane kaulan jəpcane bərəmdəro fidagane ingiye ngoje kasuno.

³³ Səniya aladeyayedə cagase bəlaro lejane awo kəla karuwamaso aniyen wakkajənədəa ambo wulyeyera.

³⁴ Daji am bəlaye samma ye Isaa kaptuwuro caluwe kerunniya, cidinja koljoro tia lowoyera.

9

Isaye kam tiyinju nunaa isangaduwwu

(Mar 2.1-12; Luk 5.17-26)

¹ Daji Isa maaradəro ngaye bərəmdəa falje koje bərninjaro* wallada.

² Am laa kam tiyi nunaa kəla bənaramben ngojane nanjuro kewudo. Isa kambərsenjadəa kirunniya, kam tiyinju nunadəro: «Tadani, bare təma kolləmmi, biwunəm gawurdəna,» yeno.

³ Daji maləmba Attauraye laa karwunjan: «Kam attə Alaa gaskajəna, diye!» yera.

⁴ Amma Isa awo karwunjaye asuje tayiro: «Awiro karwundon niadiwi dəganadə?»

⁵ Ndaso gəle budu wo: “Biwunəm gawurdəna” wulduma ra “Cine lene!” wulduma?

⁶ Nonowo, Tada Kambədə nanjun kənduwo biwu ambe dunialan gawurduye mbeji!» yeno. Daji kam tiyinju nunadəro: «Cine bənaramməm ngone fannəmbo lene!» yeno.

⁷ Kamdə cije fannjuro leyeno.

⁸ Jama captanadə adəa kerunniya, rijane Ala kənduwo adə gai ambo cinadəa kengoro.

Isaye Matiyua bowodu

(Mar 2.13-17; Luk 5.27-32)

⁹ Isa nadəa kolji duwon, kam laa tiro Matiyu cani kidaramnju akki mowoyen napkadaa kiro. Isaye tiro: «Wua səgai!» yenniya, cije tia giya.

¹⁰ Isa fado Matiyuyelan masənarə napcəna duwon, akki mowomaso-a biwuma gadeso-a kada ye isane ti-a fuwurawanju-a rokko masəna dioro napkera.

¹¹ Farisawa adəa kerunniya, fuwurawanjuro: «Awiro maləmnđo akki mowomaso-a biwuma gadeso-a rokko masəna cadidə?» yera.

¹² Isa adəa fangenniya, tayiro: «Kam dondi gənia, kam ngadə lowotor majiwawo.

¹³ Lenowo, mana adəye maananju asunowo: “Bu fida gəni, kanjimarima raakko.”† Awoa jiremasoa gəni, biwumasoa bowoduro† kadikko,» yeno.

Kambiwu kəla asemben

(Mar 2.18-22; Luk 5.33-39)

¹⁴ Daji fuwurawa Nawi Yahayaye na Isayero isane tiro: «Awiro andi-a Farisawa-a asem‡ taiye, amma fuwurawanəm asem cadaiwawodə?» cane keworo.

¹⁵ Isaye tayiro: «Mai larusaye dawunjan duwon, ngaladiya karwunja kuttaji wa? A'a, amma sa ise mai larusayedəa dawunjan cattuluwiya, sa adən duwon asem cadai.

* 9:1 9.1 bərninja - Bərni Kafarnaambe. † 9:13 9.13 Hos 6.6 † 9:13 9.13 biwumasoa bowodu - Tuwa cado Alaa jaaro. ‡ 9:14 9.14 asem - Faral gəni, nafila.

¹⁶ «Wunduma guntu batta bərinne ingiro cakke captənni ngoje kajəmu dinaro cukkududiwawo. Ngai cədia, batta bəřində capte kardudə cayemaro kuraro walji.

¹⁷ Koro wunduma diben bəřin ngoje satki dinaro fijiwiwawo. Ngai cədia, satkidə falde,§ diben ye cidiro fidiye, satki ye bannadi. A'a, amso diben bəřindəa satki bəřinno fijagai, adəgainin tayi yindi samma kəlewa dasayi,» yeno.

Kənduwo Isaye kəla kəndondi-a karmo-ayen
(Mar 5.21-43; Luk 8.40-56)

¹⁸ Isa tayiro manajiyi ngai duwon, fuwuma dandalle laa ise fuwunjun tungurumje tiro: «Kərmama feroni bawoyeno. Are mukkonəm tiro gənağəne, roaro walji,» yeno.

¹⁹ Daji Isa cije fuwurawanju-a rokko kamdəa geya.

²⁰ Kamu laa ye nadən mbeji, kərwu mewun yindinno bu fidunju* dajənni. Daji kamudə ise ngawo Isayen susuje ci kalwunjuyedəa leyeno,

²¹ awoa karwunjun: «To, kajəmunju bas lekkia, ngakki,» cəni.

²² Isa suworde tia kirunniya, tiro: «Feroni, bare təma kolləmmi! Kambərsenəm nangaro njəkkawo fandəmma!» yeno. Sadəman kamudə ngayeno.

²³ Isa fado fuwuma dandalledəro ise algaidawu lagaranne-a jama captana kalala fijai-aa kirunniya,

²⁴ tayiro: «Luwowo lenowo! Ferodə bawojənni, kənəm cədi,» yeno. Amma tia rujane tiro kaasu keddo.

²⁵ Jamadəa deyarə kettuluwunniya, ngaye ferodəa mukkoyen cədane ciyeno.

²⁶ Lawar adə cididə ngaro tatargaada.

Isaye kambu yindia isangaduwu

²⁷ Isa nadəa kolje ledu cədi duwon, kambu yindi tia jaane kowo sapcane: «Isa Tada Mai Daudaye,† andia njunosane!» cani.

²⁸ Fado laaro kərgaanniya, kambuwadə nanjuro kadira. Isaye tayiro: «Rangəkke adəa njaddəkkiro mərsasuwwa wa?» cəne kiworo. Kambuwadəye: «Aaa, Kəma!» yera.

²⁹ Daji Isa simnja leje tayiro: «Kambərsendo nangaro, nayiro wakkanjaa!» yenniya,

³⁰ sim kewando. Isa tayiro wada ce: «Fannowo, bare wunduma adəa nojənni!» yeno.

³¹ Amma lejane lawar Isayedəa cididə ngaro tataryeyera.

Isaye karuwama manajiwawoa isangaduwu

³² Tayi sim cawandənadə sapkadaranniya, am gade karuwama laa rakce manajiwawoa ngojane na Isayero kewudo.

³³ Isa sedandəa duyenniya, kamdə manadu badiyeno. Daji jamadə ajarpcone: «Ngaltəma awo adə gai lardu Israyilayelan turunni!» yera.

³⁴ Amma Farisawadəye: «Kənduwo mai sedannayen sedannaa duji,» yera.

Kala ngəwu, kidawu gana

§ 9:17 9.17 satkidə falde - Diben bəřin moğolje kuraro walji nangaro, satki dinadə faldi. * 9:20 9.20 bu fidunju - Salanambu. † 9:27 9.27 Tada Mai Daudaye - Kaala Almasiwuye. Tidə kaduwo Mai Daudaye.

³⁵ Daji Isa leje dandalnjan jamaa alamje kawuƙi kaji nodo bargaa Mai Samemaye wuljiye am dondia kasuwanja ngan isangajiyi ngai duwon, bala-a baladeya-a sammaa giya.

³⁶ Jama kada captanadæa kirunniya, tayia njunoyeno, dalilnjudæ jæktane hangalnja caa cijæna alama dimiya sæni bawoa gai nangaro.

³⁷ Daji fuwuranjuro: «Kaladæ ngæwu, amma kidawudæ gana.

³⁸ Adæ nangaro Kæma kalayedæa lowonowo, kidawu gade yea tiro kala njæddoro cunodo!» yeno.

10

Isaye kængayamba mewun yindindæa galadu

(Mar 3.13-19; Luk 6.12-16)

¹ Isa fuwuranjanju mewun yindindæa bowoje tayiro kænduwo sedan dudaye-a am kasuwa so, kændondi so jiri fi yaya isangaduwaye-a kaino.

² Cuwa kængayambanju mewun yindindæyedæ tayima Siman kam tiro Biturus canidæ, yanjugæna Andarawus, Yakuba tada Jabadiye, yanjugæna Yahaya,

³ Filibus, Bartolomi, Toma, Matiyo akki mowoma, Yakuba tada Al-fawusse, Tadaus,

⁴ Siman kam Kan'anaye,* Yahusa Iskariyot kam mukko kæladowayero Isaa særættuwumadæ.

Jawawi Isaye kæla kida-a bone nja-ayen

Isaye mewun yindindæa nodo

(Mar 6.7-13; Luk 9.1-6)

⁵ Isa tayi mewun yindin aniro wada ce kinodo. Tayiro: «Bare na kærdayayero lenuwwi bi bælawæ Samariyawuyero ngawuwwi,

⁶ biya na jama Israyila tayi dimiya faccaanadæ gaiyero lenowo!

⁷ Lenuwilan, ambo: "Nodo bargaa Mai Samemaye del karænjenæ!" wulgænowo.

⁸ Am dondia isangagænowo, am sanunaa roaro kalangowo, am barasuaa isangagænowo tayirro walja, sedanna dunowo. Dero kiwanduw, nayi ye dero yowo.

⁹ «Bare kunguna dinarre, bi riwullaye, bi kulloye ngonuwwi,

¹⁰ koro bare ngærwu, bi gæmajæ yindi, bi suno gade, bi ka ngonuwwi, kidamaro ngænæwuramnju wajipcægæna nangaro.

¹¹ «Bala-a baladeya-a fi yayero ngawuwiya, kam ngælama manowo fannjun jæmmowo nammowo, har kawu nadæa kolluwiro.

¹² Fannjuro ngawuwiya, bargæ dæpkænowo.

¹³ Am fadodæye ngælaro njamoyia, bargandodæ tayilan dæga. Amma nayia mowo wanjaia, bargandodæ nandoro waldo.

¹⁴ Wunduma nayia njamowonni bi manando ngojænnia, fadodæa bi bæladæa kolluwiya, katti sindoye kagangowo.†

¹⁵ Jiremaro nayiro wulnjagakki, kiyama wakkajiyæ, wowom am bæla adæyedæ am bærne Sodombe-a Gomorre-adæ‡ nanjaunin koji.

Bone nja mbeji

(Mar 13.9-13; Luk 21.12-17)

* **10:4 10.4** kam Kan'anaye - Kam lardunju rawoma. † **10:14 10.14** katti sindoye kagangowo - Sæmo kasta. Wowom Alayero tayia koljagæi. ‡ **10:15 10.15** bærne Sodombe-a Gomorre-a - Am bærne aniye jauru diwi nangaro, Ala tayiro samelan kannu fijiye siyeyeno.

16 «Fannowo, dimiya curo bulduwayero ngasaana gairo nayia njan-odækki. Adə nangaro kadi gai burwoaro wallowo, koro bullam gai biwu bawoaro dəgaiwo.

17 Amsoro hangal gənanowo, dalilnjudə nayia njadane fuwu majilissero njasade dandalnjasolan kowonjai,

18 koro wu nangaro fuwu gomna so, mai soyeru njasadi, tayi-a kərđiyaro shedaro walloworo.

19 Shararo njasadiya, bare kəla jiri mananuwi bi awo wulluwiyen karwungai diwwi. Sadən awo wulluwidəa nayiro njadi,

20 dalilnjudə nayi gəni mananuwi, Ruhu Bawandoyedəma nayiyen manaji nangaro.

21 Yaana yanjugənaa sərəcciyə roro ceyesi, bawa ye tadanjua ngai, tadawa ye bawanja-a yanja-aro turu cadde casakke tayia roro ceyesi.

22 Cuni nangaro§ am samma nayia wanjai, amma kam mərje har sa njerorambero* dəganamadə njəkkawo cuwandi.

23 Bəla laan nayia basarnjaiya, bəla gadero kasowo lenowo. Jiremaro nayiro wulnjagakki, kawu Tada Kambedə walde isidəro, bəlawə Israyilawuyə sammaa ga yeruwwawo.

24 «Fuwura maləmnjua kōjiwawo, koro wolodi kəmanjua kōjiwawo.

25 Fuwura maləmnju gairo waljiya, cədəna. Wolodi ye kəmanju gairo waljiya, jussəna. Kəma fadoyedə Beljabullan† bowoyeraa, balle am fannjuyə?

Kamba gəni, Alaa rinowo!

(Luk 12.4-12)

26 «Adə nangaro bare tayia rinuwwi. Awima jakkada federo culuwiwawodə bawo, koro awima asərre isanodiwawodə bawo.

27 Awo curo buneyen nayiro wulnjagakkənədəa kausulan wulowo, koro awo curo səmondoyen tatapcane fannuwwadə yea farsamlan kurungowo.

28 Am tiyi ceyesi ro rakcane cattuluwiwawodəa bare rinuwwi. Amma ti ro-a tiyi-a sammaa rakce kannu jaanamayen sijiyidəa rinowo!

29 Binaru yindi gursu tiloro caladi, gəna? Adə yaye Bawandoye nodunjun gənia, falnjama cidiro cukkuriwawo.

30 Nayidə, kanduri kəlandoyema samma komgada.

31 Adə nangaro bare rinuwwi, binaru ngəwua darajan konuwwa.

32 Wundu duwon fuwu amben wua kasansənamadə, wu ye fuwu Bawani Mai Samemayen tia kasaddækki.

33 Amma wundu duwon fuwu amben wua angərsənamadə, wu ye fuwu Bawani Mai Samemayen tia angərnəkki.

Nanlewa gəni, firda

(Luk 12.49-59)

34 «Bare duniaro nanlewa kudoro kadikkoro təmanuwui. A'a, nanlewa gəni, kashagar‡ kudoro kadikko.

35 Awoa amba firduro kadikko, tada kəlado bawanjuyero walji, fero ye kəlado yanjuyero walji, kamu tadaye ye kəlado kəsainjuyero walji.

36 Adəgaima kambe waduwnjudə am fannjuyero waljai.

37 Wundu duwon bawanju bi yanjua wumaa kojənarə cəraanamadə kakkero waldu tinni. Wundu duwon tadanju bi feronjua wumaa kojənarə cəraanamadə kakkero waldu tinni.

§ 10:22 10.22 cuni nangaro - Isaa kasattu nangaro. * 10:22 10.22 sa njerorambe - Kənde Tada Kambe. † 10:25 10.25 Beljabul - Yiwulis, Mai sedannaye. ‡ 10:34 10.34 kashagar - Firda.

³⁸ Koro wundu duwon kaskanju karmoye ngoje wua sɛgannimadɛ kakkerɔ waldu tinni.

³⁹ Kam duwon ronju fando cɛraanamadɛ ronjudɛa cuwatki, amma kam duwon wu nangaro ronju cuwatkɛnamadɛ ronjudɛa cuwandi.

Mukowa fando

⁴⁰ «Kam nayia njamowonamadɛ wumaa sɛmowo, koro kam wua sɛmowonamadɛ ye ti wua sunodɛnadɛmaa cɛmowo.

⁴¹ Kam duwon nawia ti nawi nangaro cɛmowonamadɛ mukowa nawiye cuwandi, koro kam jiremaa ti jirema nangaro cɛmowonamadɛ mukowa kam jiremaye cuwandi.

⁴² Wundu duwon tayi aniye gananja laaro ti fuwurani nangaro ingi kɛnjaye samsu cinamadɛ, jiremaro nayiro wulnjagakki, tɛmmaro mukowanju fucciwawo,» yeno Isaye.

11

Isa-a Nawi Yahaya Kasalama-a (Luk 7.18-35)

¹ Isa fuwurawanju mewun yindinno wada ce kerɛnniya, nadɛa kolje bɛla bɛlaro leje jamaa alamje tayiro kawuri kɛji wulduwu badiyeno.

² Nawi Yahaya kosolan awo Almasiwu cɛdidɛa fangenniya, fuwurawanju laa nanjuro cunode

³ tiro: «Nima wa fuwun isimadɛ wo,* ra gade gureniye?» cane tia keworo.

⁴ Isaye tayiro: «Waldɛnowo, awo fannuwaa-ruwaa-aa Yahayaro wulgɛnowo:

⁵ Kambuwa sim cawandi, ngurdiyaya ye sinjan lejai, am barasua ngajane tayirro waljai, muwaso ye fanjai, am sanuna roaro waljai, koro talaawa ye kawuri kɛjidɛa fanjai.

⁶ Barganju kam wu nangaro taljiwawodɛ!» yeno.

⁷ Fuwurawa Yahayayedɛ sapkadaranniya, Isa kɛla Yahayayen jamadɛro mana njɛddo badiyeno. Tiye: «Awi curo karaayen kuroro leyew? Ngɛlai laa kanji kanjiro karuwaye cakke moji cɛdi wa?

⁸ A'a. Awi gɛle kuroro leyew? Kam kajɛmu shawa cakkɛnaa wa? A'a, am kajɛmu shawa casakkɛnadɛ mairilan kasarga.

⁹ To, awi gɛle kuroro leyew? Nawia wa? Aaa, nayiro wulnjagakki, nawimaa kojɛna.

¹⁰ Tima kam duwon kɛlanjun kitawulan adɛ ruwuwadadɛ: "Nin fuwunno kɛngayammi nodɛkke, niro jawalnɛm cassai."†

¹¹ Jiremaro nayiro wulnjagakki, curo kam kamulan tambɛna sammayen wunduma Yahaya Kasalamaa kojɛna bawo. Amma curo nodo bargaa Mai Samemayen tɛngɛridɛ tia kojɛna.

¹² Jaman Yahaya Kasalamayen tamiya har kuro kudero nodo bargaa Mai Samemaye kiaddin fuwu juwui, am tiro fuwu bo dapcaanadɛ kɛnduwodɛa dunodunon mowo majai.

¹³ Dalilnjudɛ kitawuwa nawiya-a Attaura Nawi Musaye-a nawinawi cadɛna ngai duwon, har Yahaya kadio.

¹⁴ Manadɛa ngodu kasadduwaa, tima Nawi Iliya fuwun isimadɛ wo.

¹⁵ Kam sɛmonjuamadɛ fanjo!

* **11:3 11.3** fuwun isimadɛ - Almasiwu. † **11:10 11.10** Mal 3.1

16 «Wundusoro am jaman adəyedəa rattalgəkki? Tayi alama yalla ci kasuwuyen napkada kowo sapcane amanjaro:

17 “Algaita nayiro funjagaiyena duwon, bikke randuwwi. Koro so lagaranne diyena duwon, yiruwwi,” cani gai.

18 To, Yahaya ise juwunni ye, canni ye, “Ti karuwama!” yera.

19 Koro Tada Kambedə ise juwui, cai, “Akko kəmboma, kənjama, sawa akki mowomaso-a biwumaso-aye!” yera. Amma nanrashidudə kəndonjulan asudi.»

Isaye am ansiya Alayea wusadu

(Luk 10.13-16)

20 Daji Isa am bərniya curonjan awo ajabba ngəwu cədənadəyeya təmjanin nangaro wusadu badiyeno. Tiye:

21 «Kuttundo am bərni Korajinne! Kuttundo am bərni Baitsaidaye! Ca awo ajabba ajabba nandon tədənasodə bərni Tirre-a Sidonne-alan tədənaa, tən kuren amnja ajaja-a buwu-alan† napcane tuwa cadəna.

22 Amma nayiro wulnjagakki, kiyama wakkajiya, wowomndo am bərni Tirre-a Sidonne-ayedəa‡ nanjaunin koji.

23 Nayi ye am bərni Kafarnaambe, samero wa samnjai təmayew? A'a, kannuro kolnjagai. Ca awo ajabba ajabba nandon tadənadə bərni Sodomben tadənaa, kua gairo dəgai.

24 Amma nayiro wulnjagakki, kiyama wakkajiya, wowomndo bərni Sodombedəa§ nanjaunin koji,» yeno.

Na Isayen tustu fando

25 Sa adən Isaye: «Bawa Kəma same-a dunia-aye, nia njungorəkki, dalil-njudə awo ania ilmuwu so, rashiduwa soro gəraame yallaro isanogəmna nangaro.

26 Aaa, Bawa, adəma awo jauro raammadə wo.

27 «Bawani awo sammaa mukkoniro cakkəna. Ti gənia, wunduma Tadadəa nojənni. Koro wunduma Bawadəa nojənni, sai Tadadə-a am tayiro Tadadə isanojiiya cəraana-a.

28 «Arowo naniro, nayi kare kurwowu ngowada yimbaruwwa samma, tustu njadəkki.

29 Wudə rokuraa gəni, karwu ngəlaa nangaro, duini* daundoro ngogənowo, kolsənowo alamnjakko, karwundon tustu fanduwi.

30 Awoa duini ye kəske, karenı ye kamboi,» yeno.

12

Isa Kəma yim tustuye

(Mar 2.23-28; Luk 6.1-5)

1 Sa adən yim tustuyea Isa-a fuwurawanju-a kulo algamaye rejane kojai duwon, fuwurawadə kəna fanjaidə, kəla algamaye ficcane ngəro badiyera.

2 Farisawa laa adəa kerunniya, tiro: «Akko rui, fuwurawanəm awo yim tustuyea kəndoro haramdəa cadı,» yera.

3 Isaye tayiro: «Sa Nawı Dauda-a amnju-a kəna fanjanadən, awo cədənadəa kitawulan kəranuwwi wa?

† 11:21 11.21 *ajaja-a buwu-a* - Noduwuram lagaranne. ‡ 11:22 11.22 *bərni Tirre-a Sidonne-a* - Am bərni aniye jauro diwi nangaro, Ala tayia siyeyeno. § 11:24 11.24 *bərni Sodombe* - Am bərni adəyeyə jauro diwi nangaro, Ala samelan tayiro kannu fijiye siyeyeno. * 11:29 11.29 *duini* - Alamdu Isaye.

4 Curo Fado Alayero ngaye burodi sadaaye ngoje gigero. Rimannaro kajia, ti-a amnju-aro burodi sadaaye ngærodæ haram!†

5 Ra, rimanna curo Fado Alayen awo yim tustuyea kændoro haram cadison,* biwunja bawodæa Attauralan kæranuwwi wa?

6 Nayiro wulnjagakki, awo laa† Fado Alayea kojæna nadæn mbeji.

7 Alaye: "Bu fida gæni, kanjimærima raakko,"† cænna. Ca mana adæye maananju nonuwmaa, am ayaunja baworo ayau gænaawwi.

8 Awoa Tada Kambedæ Kæma yim tustuye, diye!» yeno.

Isaye kam mukkonju canaa isangaduwu

(Mar 3.1-6; Luk 6.6-11)

9 Isa kæla fuwunna leyenniya, dandalnjaro kærgawo.

10 Nadæn kam laa mukko canaa mbeji. Farisawadæ Isaro ayau gænaduwu caraana nangaro, tiro: «Yim tustuyea kam isangaduwudæ halal wa?» cane tia keworo.

11 Isaye tayiro: «Wundundo diminju yim tustuyea bælaaro cukkuriya, gærje cuttuluwuwawodæ?

12 Adægaia, kam dimia darajan kojæna nangaro, yim tustuyea ngæla kændo halal,» yeno.

13 Daji kamdæro: «Mukkonæm sane!» yeno. Sayenniya, ngaje kælewa salai faldæ gairo walyeno.

14 Farisawadæ dandalnin keluwunniya, sawardane jawal Isaa njejoye mayera.

Wakkil Kæmaye

15 Isa adæa asuyenniya, nadæa kolyeno. Jama kada ye tia geya. Tayi sammaa isangajiye

16 bare tia isanojaganniro sæmonja kaskeno.

17 Adægaima awo Kæmande kuren ci Nawi Ishayayen wuljænadæ wakkayeno. Tiye:

18 «Akko wakkilni kærænækkænadæ, tia raakkæna, tima karwuni jauru kæjjægæna wo.

Ruhuni tiro yakkække

jiredæa jama duniaye sammaro isanojiyi.

19 *Kambiwu cædiwawo, yiljiwawo, kowonju farsamlan fandiwawo.*

20 *Caccæu rimjænæa namjiwawo, fatæla no cædi yea cejiwawo,*

har jiredæa kænnaarro cuwudiro.

21 *Koro jama duniaye samma cunjuro tæmanja casakki,»† cænna.*

Kænduwo Isaye ndaran isi?

(Mar 3.20-30; Luk 11.14-23)

22 Daji karuwama laa kambu ye, muwa ye kewudænniya, Isa tia isangajiye caye gai curui ye manaji yero walyeno.

23 Jama samma ajarpæne: «Kam adæ, tima gæni Tada Mai Daudayedæ wo?» yera.

† 12:4 12.4 1Sam 21.1-6 * 12:5 12.5 awo yim tustuyea kændoro haram - Kida. † 12:6 12.6 awo laa - Isa kælanjuma-a nodo bargæa Mai Samemaye-a. † 12:7 12.7 Hos 6.6 † 12:21 12.18-21 Ish 42.1-4

²⁴ Farisawadē adēa fangeranniya, tayiye: «Kēnduwo Beljabul‡ mai sedannaye baslan sedannaa duji,» yera.

²⁵ Amma Isa awo karwunjaye asuje tayiro: «Kərmai fi yaye kəlanjuro yaktəgənədə dəgaiwawo, koro bəla bi fado fi yaye kəlanjuro yaktəgənədə ye dəgaiwawo.

²⁶ To, Yiwulis sedannanjua dujia, kəlanjuro yaktəgəna. Ndayilan gəle kərmainjudə dəgai?

²⁷ Koro wudə kēnduwo Beljabullen sedannaa dukkia, fuwurawando kēnduwo wunduyen gəle sedannaa dujai? Adəmaro tayi sharawundoro waljai.

²⁸ Amma kēnduwo Ruhu Alayeman sedannaa dukkia, daji nodo bargaa Alaye nandoro isəna, diye!

²⁹ «Wunduma rakce fado kam dunoayero ngaye kəndanju cəmoyiwawo, sai kam dunoədə cikkeriya duwon. Cikkeriya, kəndanju cəmoyi.

³⁰ Nonowo, kam wuro kəldəgənnidə lawalamani, koro kam wua banasiye rokko cammiyewawodə tarduma.

³¹ Adə nangaro nayiro wulnjagakki, biwu so, mana bastuye so samma kambo gawurdiyi, amma Ruhu Alayea bastudə gawurdiwawo.

³² Wundu duwon kəla Tada Kambədəyen manakuttu wuljidə, tiro gawurdiyi. Amma wundu duwon kəla Ruhu Alayen manakuttu wuljidə, dunia yen kal, leira yen kal, har abadaro gawurdiwawo.

Kəska-a tadanju-a

(Mat 7.15-20; Luk 6.43-45)

³³ «Kəskadə ngələa, tadanju ye ngələ. Kəskadə diwia, tadanju ye diwi. Kəskadə tadanjulən asudi.

³⁴ Nayi kaduwu fusiyayeso! Nayi jauro diwidə, awiawin gəle ranguwe awo ngələ mananuwi? Dalilnjudə awo karwulan dəganədəmaa cidə manaji nangaro.

³⁵ Kam ngələdə awo ngələ karwunjulan dəganədəyen ngələ cədi, koro kam diwidə ye awo diwi karwunjulan dəganədəyen diwi cədi.

³⁶ Nayiro wulnjagakki, kiyama wakkajiya, Ala kəla mana faida bawoa kam manajəna sammayen tia cuwori.

³⁷ Awoa mananəmlən jiremaro walləmi bi mananəmlən jirenambumaro walləmi,» yeno.

Alama Nawi Yunusse

(Luk 11.29-32)

³⁸ Daji maləmba Attauraye-a Farisawa-a laaye Isaro: «Sayinna, alama laa sameye fəlesagame ruiyeya, rayiyena,» cane tia keworo.

³⁹ Isaye tayiro: «Am ansiya Alaye jaman diwi adəyeso alama majai, amma alama Nawi Yunusse gənia, alama fima tayiro fəlediyiwawo.

⁴⁰ Jiri Nawi Yunus kuren curo buni mafəndiyen bune-a kausu-aro kawu yakkuro dəganədə gai, Tada Kambədə ye curo cidiyen bune-a kausu-aro kawu yakkuro dəgai.

⁴¹ Kiyama wakkajiya, am bərne Niniweye cijane am jaman adəyedəa jirenambuwo shedajai, dalilnjudə tayi mana Nawi Yunusse ngojane tuwa cadəna nangaro. Akko awo laa Nawi Yunussa kojəna nadən mbeji.

⁴² Kiyama wakkajiya, Mai kamuye lardu Anəmbədə ye cije am jaman adəyedəa jirenambuwo shedaji, dalilnjudə ti ci duniayen cije na Mai Sulemanayero nanrashidunju fanduro isəna nangaro. Akko awo laa Mai Sulemanaa kojəna nadən mbeji.

‡ 12:24 12.24 Beljabul - Yiwulis.

Waldu sedanne
(Luk 11.24-28)

⁴³ «Sedan kamlan culuwiya, leje curo karaa dəriyen na naptuye maji, amma cuwandiawo.

⁴⁴ Daji kəlanjuro: “Nda fanni kolləkkənadəro waldəkke,” cəni. Waldiya, fadodəa bowu fat ye, tas fəraada ye, tassana ye najiyi.

⁴⁵ Daji leje sedan tulur gade tia nandiwin kojana capce cuwude ngasaye napcai. Adə nangaro naptu kam adəyedə cayemaa kojənaro kuttaji. Am jaman diwi adəye yero adəgai wakkajiyi,» yeno.

Isaye yanju-a yanjugənaso-a
(Mar 3.31-35; Luk 8.19-21)

⁴⁶ Isa jamadəro mana cəddi duwon, yanju-a yanjugənaso-a isane ci fadoyen dajane tiro mana caddo cane keworo.

⁴⁷ [Kam laaye tiro: «Akko yanəm-a yanəmgənaso-a deyan daada niro mana njəddoro majai,» yenniya,]

⁴⁸ Isaye kamdəro: «Wundu yanidə wo? Koro wunduso yanigənasodə wo?»[§] yeno.

⁴⁹ Daji fuwurawanjua mukkon fəleje: «Akko yani-a yanigənaso-adə!

⁵⁰ Wundu duwon awo Bawani Mai Samema cəraanaa cədimadə, tima yani-a yanigənaso-a wo!» yeno.

13

Jawawi Isaye kəla nodo bargaa Mai Samemayen

Misal kasuni jəjərdumaye
(Mar 4.1-9; Luk 8.4-8)

¹ Yim adəman Isa fadodən culuwe leje ci bərəmben napkenniya,

² am kada kadami nanjun captane, har cije maararo ngaye napkeno. Amdə samma ye ci bərəmben dajana ngai duwon,

³ awo kada misalnin tayiro wulduwu badiyeno. Tiye: «Kam laa kuloro algama jəjərduro kiluwo.

⁴ Jəjərji ngai duwon, kasuni laa jawalnin fiyada. Daji ngudowa isane cotto gewo.

⁵ Kasuni laa ye na kau kua katti ngəwu bawoalan fiyada. Katti ngəwu bawodəro, sadəman fiyeno.

⁶ Amma kəngal samero tatkenniya, kausu jauje fərdu bawo nangaro rimje ngamgeno.

⁷ Kasuni laa ye na ngiwian fiyada. Ngiwidə riye algamadəa kimitkeyeno.

⁸ Amma kasuni laadə ye na katti ngəlaan fiyadanniya, riye nema kekko, laa tada mia mia, laa firakku firakku, laa fiakku fiakku.

⁹ Kam səmonjuamadə fanjo!» yeno.

Dalil Isaye ambo misalnin manaduwaye
(Mar 4.10-12; Luk 8.9-10)

¹⁰ Daji fuwurawa Isaye nanjuro isane tiro: «Awi nangaro jamadəro misalnin managəmidə?» cane tia keworo.

¹¹ Isaye: «Nayiro asər nodo bargaa Mai Samemaye noduro amardəgəna, amma tayiro amardəgənni.

[§] 12:48 12.48 Wundu yanidə wo? Koro wunduso yanigənasodə wo? - Na Alayen nankəramidə buye gəni, mana Alaye ga so, rawonju dio soye.

¹² Kam nanjun awoamadə,* tiro casargane ngəwuro walji, amma kam nanjun bawomadə,† awo cədanadəmaa tilan camoyi.

¹³ Akko dalil misalnin tayiro managəkkidə: Caruima, asujaiwawo. Fanjaima, cariwawo, kəlanja yero ngayiwawo.

¹⁴ Ngaima kəlanjan awo Kəmande kuren ci Nawi Ishayayen wuljənadə wakkaji. Tiye:

«Ngəlaro fannuwi duwon,
kəlandoro təmmaro ngayiwawo.
Koro ngəlaro ruwi duwon,
təmmaro asunuwwawo.
¹⁵ Awoa karwu jama adəyedə kibbajəna,
kiaddin səmonja fanjai,
simnja yea jakcana,
bare simnjan carunni, səmonjan fanjanni,
koro karwunjan asujanniro.
Ngai gənia, naniro waldane tuwa cade
tayia isangagəkki,»† cənna.

¹⁶ «Amma simndo barganja, carui nangaro, səmondo ye, fanjai nangaro.

¹⁷ Jiremaro nayiro wulnjagakki, kuren nawiya so, jirewu so kada awo ruwwadəa kuroro jauro caraana, amma carunni. Koro awo fannuwwadəa fanduro caraana, amma fanjanni.

*Maana misal kasuni jəjərdumaye
(Mar 4.13-20; Luk 8.11-15)*

¹⁸ «To, maana misal kasuni jəjərdumayedəa fannowo!

¹⁹ Wundu duwon mana kəla nodo bargadəyen fanje kəlanjuro ngəan-nimadə, Kəladodə ise mana karwunjun fidənadəa cotto cuttuluwi. Tima kasuni kəla jawallen fidənadə wo.

²⁰ Kasuni na kauan fidənadə ye, tima kam manadəa fanjiyama, karwu kəjiaro cəmoyidə wo.

²¹ Amma tilan fərdu bawo nangaro, tussiwawo. Kəla manadəyen kuttu caiya, bi am tia basarjaiyama, waje kolji.

²² Kasuni na ngiwian fidənadə ye, tima kam manadəa fanjəna duwon, karwungai dio so, arsiyi mangardu so manadəa kəpcane tiro faidajiyiwa-wodə wo.

²³ Amma kasuni na katti ngəlaan fidənadə, tima kam manadəa fanje kəlanjun rojəna tiro faidajiyi, nema laa tadanju mia mia, laa firakku firakku, laa fiakku fiakku cakkidə wo,» yeno.

Misal kasuni ngəla-a diwi-aye

²⁴ Isa tayiro misal gade ye wuljiye: «Nodo bargaa Mai Samemayedə alamanju kam kulonjun kasuni algamaye ngəla jəjərnənadə gai.

²⁵ Amma am samma kənəm cadi duwon, kəladonju ise curo alga-madəyero kasuni kajimbe jəjərjiye sapkadan.

²⁶ Algamadə riye kəla fitkenniya, kajimdə ye asudiro walyeno.

²⁷ Kidawudə isane banja ngimbaro: «Barganəmmin, ni kasuni algamaye ngəla gəna kulonəmlan jəjərnəm? To, ndayilan gəle kajimbadə?» cane tia keworo.

* **13:12 13.12** kam nanjun awoamadə - Kam mana Isaye fanjidə, nodunju cərgane caye kojənarə asuji. † **13:12 13.12** kam nanjun bawomadə - Kam mana Isaye fanjiwawodə, nodunju ganadəmaa tilan camoyi. † **13:15 13.14-15** Ish 6.9-10

28 Banja ngimbaye tayiro: “Kɛlado laa adɛa cɛdo!” yeno. Daji kidawudɛye tiro: “Leniye tuluwiyeya, raamma wa?” cane keworɛnniya,

29 tiye: “A'a, lenuwe kajimdɛa tuluwuwiya, algamadɛ yea mɛnguwi.

30 Kollowo, har kalaro rokko rija. Biyilajiya, kalawudɛro kajimdɛa kamja kɛla kɛlaro cekkerɛ kannun warja duwon, daji algamadɛ yea capca bɛranilan gɛnaja nɛkki,» yeno.

Misal kasuni mutarre-a yis-aye

(Mar 4.30-34; Luk 13.18-21)

31 Koro Isa walde tayiro misal gade wuljiye: «Nodo bargaa Mai Samemayedɛ alamanju kasuni mutarre kam laa ngoje kulonjulɛn fijɛna gai.

32 Kasuni mutarredɛ, curo kasuniya sammayɛn tima tɛngɛri wo. Amma rije wurajiya, kɛskawa jɛrwulan sammaro kuraro walje, har ngudoso dɛlambanjun fannja cadandi,» yeno.

33 Koro walde tayiro misal gade wuljiye: «Nodo bargaa Mai Samemayedɛ alamanju yis kamu laa ngoje rungo algamaye jaa yakku-a kɛlje dije, har fum fujɛna gai,» yeno.

34 Isa jama captanadɛro awo ani sammaa misalnin wulyeyeno. Misalnin gɛnia, awima tayiro wuljɛgɛna bawo.

35 Adɛgaima awo Kɛmande kuren ci nawiyɛn wuljɛnadɛ wakkayeno. Tiye: «Misalnin mananɛkki, awowa tɛn dunia alaktɛnaman gɛraadadɛa wullɛkki,»† cɛnna.

Maana misal kasuni ngɛla-a diwi-aye

36 Daji Isa jamadɛa kolje fadodɛro kasargawo. Fuwurawanju ye nanjuro isane tiro: «Marne, andiro maana misal kajim kuloyedɛa fisarsagane,» yera.

37 Isaye tayiro: «Kam kasuni ngɛla jɛjɛrjɛnamadɛ, tima Tada Kambedɛ wo,

38 kulodɛ dunia, kasuni ngɛladɛ am nodo bargaadɛa kasaccanadɛ. Kajimdɛ am Kɛladodɛa jaanadɛ,

39 Kɛlado kajimdɛa jɛjɛrjɛnamadɛ Yiwulis. Biyiladɛ cinowo duniaye, kalawusodɛ malaiyawa.

40 Jiɛri kajimdɛa capcane kannun warjaidɛ gai, dunia cijiya, adɛgai wakkaji.

41 Tada Kambedɛ malaiyawanjua juwaje lejane curo nodonju bargaaɛn am am gadea casakke biwu cadiso-a am diwi cadiso-a sammaa capcane

42 kannuro fijagai. Nadɛn so ye tɛdi, sheri ye naldi.

43 Daji jirewudɛ curo nodo bargaa Bawanjayɛn kɛngal gairo nurraro waljai. Kam sɛmonjuamadɛ fanjo!

Misal gadegade nodo bargaa Mai Samemaye

44 «Nodo bargaa Mai Samemayedɛ alamanju awo laa jaumaro tamanna kulolan rɛpkada gai. Kam tia cuwandiya, caye gairo rɛpce karwu kɛjiaro leje kɛndanju sammaa cɛlade kulodɛa ciwi.

45 «Koro nodo bargaa Mai Samemayedɛ alamanju sawurma laa mursam ngɛla maji gai.

46 Mursam jaurɛ tamanna laa cuwandiya, leje kɛndanju sammaa cɛlade mursamdɛa ciwi.

47 «Koro nodo bargaa Mai Samemayedɛ alamanju buni taram laa buni tawu tia bɛrɛmbo gɛpcagane buni jiɛri jiɛri cadai gai.

† 13:35 13.35 Jaw 78.2

⁴⁸ Cəmbərənaro waljiya, gərjane ci bərəmbero cawude napcane ngəla ngələdəa kərəjane joworo fijagai, amma batti battidəa wajane yirjai.

⁴⁹ Dunia cijiya, adəgaima wakkaji. Malaiyawa isane jirenambuwa curo jirewuyen firjane

⁵⁰ kannuro fijagai. Nadən so ye tədi, shəri ye naldi,» yeno.

⁵¹ Isaye fuwurawanjuro: «Awo ani samma kəlandoro ngaana wa?» cəne tayia kiworənnya, tiro: «Aaa,» yera.

⁵² Daji tayiro: «Adəgaima maləm Attauraye fi yaye fuwura nodo bargaa Mai Samemayedəro waljənədə alamanju kəma fədoye ajaramnjun ləman dina-a bərin-a ngoje cuttuluwidə gai,» yeno Isaye.

*Am bəla Najaratte Isaa wadu
(Mar 6.1-6; Luk 4.16-30)*

⁵³ Isa misal ania cəde kərənniya, nadəa kolyeno.

⁵⁴ Bəla wurajənədəro leje dandalnjan jamaa alamdu badiyeno. Amdə tia ajapcane: «Ndaran kam attə nanrashidu-a kənduwo-a ania kiwando?

⁵⁵ Ti gəna tada katako karomadəye wo? Yanjuye cunjudə Meram, gəna? Yanjugənasodə ye Yakuba-a Isuwu-a Siman-a Yahusa-a, gəna?

⁵⁶ Koro yanjugənawa ferowa samma-a rokko kərgaiye, gəna? To, ndaran gəle ti adə awo ani sammaa kiwando?» cane

⁵⁷ tia kasatturo wayera. Amma Isaye tayiro: «Nawi curo bəlanjaye-a am fannjaye-aro kajia, darajanjua,» yeno.

⁵⁸ Kambərsenambunja nangaro, nadən awo ajabba ngəwu cədənni.

14

*Mai Hirudusse Nawi Yahayaa roro njejo
(Mar 6.14-29; Luk 9.7-9)*

¹ Sa adən Mai Hirudus lawar Isaye fangenniya,

² kowonawanjusoro: «Kam adə Yahaya Kasalama, tima roaro walje cijo! Adəma nangaro kənduwo awo ajabba ajabba dioye nanjun mbeji,» yeno.

³ Caman kəla lamar Ya Hirudiya kamu yanjugəna Mai Filibussen Mai Hirudus Yahayaa cədane, cekkerə kosoro kesakko,

⁴ dalilnjudə Yahayaye Mai Hirudusso: «Kamu yanəmgənaye mowodə haram!» cəna nangaro.

⁵ Koro Mai Hirudus Yahayaa roro njejoro maji duwon, jamadəa riyeno, tia nawiro ngojana nangaro.

⁶ Ngaima duwon saanduri Mai Hirudus tambənaye kidənniya, fero Ya Hirudiyaye ise fuwunjan bikke kirando. Karwu maidəye jauro kəjije

⁷ tiro awi yaye ronju cəraanaa ci cəne wadu ngoje kansı giwo.

⁸ Ferodə ye leje yanju tiro gala ce walde maidəro: «Wuro na adən kəla Yahaya Kasalamaye curo buwuruyen sel!» yeno.

⁹ Maidəye karwunju jauro kuttu yaye, kansı bonju-a kusottowanju-a nangaro wada ce

¹⁰ amnju cunode lejane kosolan kəla Yahayaye kamgera.

¹¹ Daji kəlanjudəa buwurulan cawude ferodəro kedo, ti ye ngoje yanjuro kikkiado.

¹² Fuwurawa Yahayaye isane kaminnju ngojane caade sittərayera, koro lejane Isaro lawar adəa wulyeyera.

*Isaye am dəwu uwu ambadu
(Mar 6.30-44; Luk 9.10-17; Yah 6.1-15)*

¹³ Isa awo wakkajənadəa fangenniya, ti runju maararo ngaye nadəa kolje karaa na wunduma baworo leyeno. Amma jamadə adəa fangeranniya, tayi ye bəlanjasolan caluwe silan Isaa geya.

¹⁴ Isa maaradən jəpkenniya, jama kada captanadəa cure tayia njunoje amnja dondia isangayeyeno.

¹⁵ Dunia ləmgenniya, fuwuranju isane tiro: «Na adə karaa bowu, koro dunia ye ləmjəna. Jamadəa salamme, bəladeyasoro leja awo kəmboye cesiwo!» yera.

¹⁶ Amma Isaye tayiro: «A'a! Sai lejaiya gəni, nayima awo kəmboye tayiro yowo!» yeno.

¹⁷ Tiro: «A! Burodi uwu-a buni yindi-a gənia, awima gade taiyende,» yera.

¹⁸ Isaye: «Wuro tayia sukkudowo!» cəne

¹⁹ wada ce jamadə kəla kajimben napca yeno. Daji burodi uwudə-a buni yindidə-a ngoje kəla samero sapce Alaro ardiyenniya, burodidəa fəsakce fuwuranjuro ce, tayi ye jamadəro kedo.

²⁰ Tayi samma jawune kulyera. Fuwurawadə gaptowo sammaa capkeranniya, jowo mewun yindin kesəmbəro.

²¹ Am duwon kəmbo adəa jawunadə kamuwa-a tadawa-a dawun baworo kongwa alama dəwu uwu gai.

Isaye kəla ingiyen silan ledu

(Mar 6.45-56; Yah 6.16-24)

²² Sadəman Isa fuwuranjudəa cakke tin fuwunno bərəmdəa koja ci todəro lejaro maararo kasargawo, ti ye jamadəa salamji yeno.

²³ Tayia salangenniya, ti runju moduwa dioro kəla kau kuruwuyero giwa. Nadən ti tilonju lok duwon, dunia ləmgəno.

²⁴ Koro sa adəlan karuwa dunoa cije ingi bərəmbedəa cambalje maaradəa babakce, har maaradə ci ingiyea kuruwunno leyeno.

²⁵ Sa yakku buneyen Isa kəla ingiyen silan nanjaro kadio.

²⁶ Fuwurawadə Isa kəla ingiyen silan ledu cədidəa kerunniya, karwunja pət kamde: «Kaime kam nunaye!» cane riduro burwu kesakko.

²⁷ Sadəman Isa tayiro manajiye: «Karwundo gerowo, wuma! Bare rinuwwi!» yeno.

²⁸ Daji Biturusse tiro: «Kəma, nimaa, amarsəgəne kəla ingiyen nanəmbo isəkko,» yeno.

²⁹ Isaye: «Are!» yenniya, Biturus curo maaradəyen culuwe tia naduwuro kəla ingidəyen silan ledu badiyeno.

³⁰ Amma karuwa dunoadəa kirunniya, yaaje tia ləptu badiyeno. Daji kowo sapce: «Kəma, wua səməye!» yeno.

³¹ Sadəman Isa mukkonju sajiye tia cədane: «Ni kambərse ganaadə, awiro shekku kekkəm?» yeno.

³² Daji maaradəro kasargaanniya, karuwadə gəm nəmgəno.

³³ Am curo maaradəyedə Isaro ambəccagane: «Jiremaro ni Tada Alaye!» yera.

³⁴ Daji bərəmdəa faljane koyeranniya, cidi Genesaretten jəpkera.

³⁵ Am nadəye Isaa asuyeranniya, lawarnju cididə ngaro tatargaada. Amnja dondiso sammaa na Isayero cawude

³⁶ ci kalwunjuyedəmaa lejaro tia lowoyera. Am kalwunjudəa lejana samma gayera.

15

Ada amwurawaye (Mar 7.1-13)

¹ Daji Farisawa-a malamba Attauraye-a laa Jerujalemlan cijane na Isayero isane tiro:

² «Awiro fuwurawanəmdə ada amwurawandeyea koljane mukkonja tuljannin* kəmbo jawuidə?» cane tia keworo.

³ Isaye tayiro: «Nayidə nda, awiro wada Alaye kolluwe adando gawidə?»

⁴ Awoa Alaye: “Bawanəm-a yanəm-aro daraja ye!”† Koro “Kam duwon bawanju bi yanjua rujənamadə, tia roro ceyeso!”† cənna.

⁵ Amma nayiye: “Kam bawanju bi yanjuro: ‘Awo nanin nuwandoro təmanuwwadəa Alaro gənagəkkəna,’ cənia,

⁶ bare tilan bawanju-a yanju-aro ser cədde daraja cinni,” nuwi. Adəgaima adando nangaro mana Alayedəa bowuro kalakkew.

⁷ Nayi mənafəkkaso, awo Nawi Ishayaye kəlandon wuljənədə jire. Tiye:

⁸ «*“Jama adə cilan wuro daraja sadi,
amma karwunjan nanin kuruwujana.*

⁹ *De sullo wuro ambənsagai,
alamdunjadə wada kambe,”† cənna.*»

Tayir-a tayir gəni-a (Mar 7.14-23)

¹⁰ Daji Isa jamadəa nanjuro bowoje tayiro: «Fannowo, asunowo!

¹¹ Awo ci kambero ngayidə kamdəa tayir gəniro cədiwawo, amma awo cinjun culuwidə, tima kamdəa tayir gəniro cədi wo,» yeno.

¹² Daji fuwurawadə nanjuro isane tiro: «Farisawadə mana adəa kutturo fanjanaro nonəmma wa?» cane tia keworo.

¹³ Isaye tayiro: «Kəska fi duwon Bawani Mai Samema gəni kokcomadə, fərduyen tia məkcaı.

¹⁴ Kollowo tayia, kambu kambua jedumaso! Kambu kambu kamanjua jejia, tayi yindi samma bəlaaro casukkuri.»

¹⁵ Daji Biturusse tiro: «Misal adəa andiro fisarsagane,» cəne Isaa kiworənniya,

¹⁶ Isaye: «A! Nayi ye kuamison kəla jakkadaa wa?»

¹⁷ Awi yaye ci kambero ngaanadə curonjuro koje daji tiyinjuyen culuwiro nonuwwi wa?

¹⁸ Amma awo ci kamben culuwidə curo karwunjuyen isəna, tima kamdəa tayir gəniro cədi wo.

¹⁹ Dalilnjudə niadiwi so, kam njejo so, kənjəna so, jarawa so, nambarwu so, shedakambu so, adəlamdu so samma curo karwudəyeman caluwi,

²⁰ anisodəma kamdəa tayir gəniro cadidə wo. Mukko tuljənnin bəri bodə kamdəa tayir gəniro cədiwawo,» yeno.

Kamu lardu kərdiyaye ser Alaye fando (Mar 7.24-30)

²¹ Daji Isa nadəa kolje lardu bərnı Tirre-a Sidonne-ayero leyeno.

* **15:2 15.2 mukkonja tuljannin** - Kəla ada yauidiyayen kam mukko tuljənnin kəmbo juwuiə, tayir gəniro walji. † **15:4 15.4** NL 20.12; SK 5.16 † **15:4 15.4** NL 21.17; Lew 20.9 † **15:9 15.8-9** Ish 29.13

22 Kamu Kan'anama† cididən dəgana laa nanjuro ise kowo sapce tiro: «Kəma, Tada Mai Daudaye, wua njunosəne! Feroni jaumaro karuwaa,» yeno.

23 Amma Isa tiro mana falma kalakcəgənni. Daji fuwurawanju nanjuro isane tia lowojane: «Tia salamme lejo, kowo sapciaro andia sagai,» yera.

24 Isaye: «Dimiya fattaana Israyilayero gənia, Ala wua wunduyemaro sunodənni,» yeno.

25 Amma kamudə ise fuwunjun tungurumje tiro: «Kəma, wua banasəgəne!»

26 Isaye: «Kəmbo yallayedəa ngonəme kərisoro njodə jussənni!» yen- niya,

27 kamudəye: «Aaa, Kəma. Adə yaye kərisodəma kəmbo cidiro cukkurənədəa jawui,» yeno.

28 Daji Isaye kamudəro: «Kəmbərsənəmdə jauro kura, diye! Awo raammadə wakkajo!» yeno. Sadəman feronjudə ngayeno.

Isaye am kasuwa jiri jiria kada isangaduwu

29 Daji Isa nadəa kolje leje ci bərəm Galileye jəgane kəla kau kuruwuyen juwane napkeno.

30 Am kada kadami isane ngurdiyi so, kambu so, dungu so, muwa so, am dondi gade ngəwu soa nanjuro cawude fuwunjun gənəjane tayia isangayeyeno.

31 Jamadə muwaso manajai, dunguso ye ngaro waljana, ngurdiyiya ye sinjan lejai, koro kambuwa ye sim cawandənarə kerunniya, ajapcane Ala jama Israyilayedəa jajakkera.

Isaye am dəwu dewu ambadu

(Mar 8.1-10)

32 Daji Isa fuwurawanjua nanjuro bowoje tayiro: «Jama adəa njunokkəna, dalilnjudə ku wu-a rokko kawunja yakku, koro awima kəmboye nanjan bawo nangaro. Kənanjaa duwon tayia salamməkkiya, raakkəni, bare jawallan dunonja baworo waljənni,» yeno.

33 Fuwurawanjudəye tiro: «Ndarən gəle karaa adən kəmbo sarai fandiye jama kada adəa ambaniye?» yera.

34 Isaye tayiro: «Burodi ndawu nandon?» cəne kiworənniya, tiro: «Tulur buni sanana laa-a,» yera.

35 Daji Isa jamadəa cakke cidin napkeranniya,

36 burodi tulurdə-a buniyadə-a ngoje Alaro ardije fəsakce fuwurawan- juro ce, tayi ye jamadəro kedo.

37 Tayi samma jawune kulyera. Fuwurawadə gaptowodəa capkeranniya, jowo kalaram tulur kesəmbəro.

38 Am duwon kəmbo adəa jawunadə, kamuwa-a tadawa-a dawun baworo kongwa dəwu dewu.

39 Daji Isa jamadəa salamgenniya, maararo ngaye cidi Magadannero leyeno.

16

Alama sameye mada

(Mar 8.11-13)

† 15:22 15.22 *Kan'anama* - Kan'anadə cu lardu Israyilaye jaman Nawi Musayen. Kan'anawu samma kərdiya, koro yaudiya tayia wul wajana.

¹ Farisawa-a Sadusiya-a isane Isaa rijapturo alama laa sameye tayiro fəlejuworo tia keworo.

² Isaye tayiro: «Kajirijiya, nayiye: “Kasam kəji fandiye, same kimejəna nangaro,” nuwi.

³ Koro dunia wajiya, nayiye: “Ku ingi cuduri, same keyera kime cittaro waljəna nangaro,” nuwi. Awo samen fəledidəa fisardu nonuwwa, amma awo jaman adən wakkajidəa fisardudə nayiro katkeru!

⁴ Am ansiya Alaye jaman diwi adəyeso alama majai, amma alama Nawi Yunusse gənia, alama fima tayiro fəlediyiwawo,» yeno. Daji tayia kolje leyeno.

Yis Farisawa-a Sadusiya-aye
(Mar 8.14-21)

⁵ Fuwurawadə bəram faljane ci todəro koyeranniya, ngessane burodi ngojanniro asuyera.

⁶ Daji Isaye tayiro: «Yis Farisawa-a Sadusiya-ayero hangal gənanowo!» yeno.

⁷ Tayidə kattenjan: «Burodi ngoniyende nangaro ngai wulji,» cane mana badiyera.

⁸ Isa adəa asuje tayiro: «Nayi kambərse ganaaso, awiro kəla burodi nandon bawoyen kattendon mananuwidə?»

⁹ Ra, kua yaye asunuwwi wa? Burodi uwu am dəwu uwuro dagargaadadə-a jowo ndawu cammuwwa-adəa ngessuwwa wa?

¹⁰ Ra, burodi tulur am dəwu dewuro dagargaadadə-a jowo kalaram ndawu cammuwwa-adəa ngessuwwa wa?

¹¹ To, awiro gəle asunuwwidə? Wu kəla burodiyen gəni mananjagakki, yis Farisawa-a Sadusiya-ayero hangal gənanowo yekko!»

¹² Daji fuwurawadə yis burodiyero gəni, alamdu Farisawa-a Sadusiya-ayero hangal gənaja wuljəgənarə asuyera.

Biturusse Isama Almasiwu Alayedə woro asudu
(Mar 8.27-30; Luk 9.18-21)

¹³ Isa cije cidi bərnə Kaisariya Filibiyero kadinniya, fuwurawanjuro: «Wunduro Tada Kambədəa amsodə ngoyera?» cəne tayia kiworo.

¹⁴ Tayiye: «Am laa Yahaya Kasalama canı, laaye Nawi Iliya canı, laaye Nawi Irimiya bi nawiya kureye falnja canı,» yera.

¹⁵ Tiye: «Nayidə, wunduro wua ngosew?» cəne tayia kiworənniya,

¹⁶ Siman Biturusse: «Nima Almasiwu Tada Ala Kəndəgaimayedə* wo!» yeno.

¹⁷ Daji Isaye tiro: «Barganəm Siman tada Yunusse, dalilnjudə kam gəni, Bawani Mai Samema adəa isanonjəgəna nangaro.

¹⁸ Niro wulnjəgəkki, nima Biturus,† kəla kau adəyeman‡ jama wua gawu§ tandəkki, koro kənduwo kannuye kəlanjan kənnasar cuwandiwawo.

¹⁹ Niro cuwuram nodo bargaa Mai Samemaye* njikki. Awi duwon dunian gerəmidə same yen tikkerəna, koro awi duwon dunian wuinəmidə same yen wuidəna,» yeno.

²⁰ Daji Isa səmonja kasse tayiro bare wundumaro tima Almasiwudə woro wuljaganni yeno.

* **16:16 16.16** *Almasiwu* - Kaala Isaye. † **16:18 16.18** *Biturus* - Maana cu adəyedə kau. ‡ **16:18 16.18** *kau adə* - Awo Biturus wuljənədə. § **16:18 16.18** *jama wua gawu* - Jama Isaa Almasiwuro kasaccanədə. * **16:19 16.19** *cuwuram nodo bargaa Mai Samemaye* - Cuwuramma nodo Mai Samemaye njədəkki.

Isaye kəla karmonju-a karmolan cidunju-ayen wuldu
(Mar 8.31-9.1; Luk 9.22-27)

²¹ Kua adən fuwun Isa fuwurawanjuro Ala kajarjəna Jerujalemba leje mukko amwurawa-a wurawa rimannaye-a maləmba Attauraye-ayen kuttu tai daje cane tia roro ceyesi, koro kawu yakkua roaro walje ciji cəne tayia alamdu badiyeno.

²² Daji Biturus tia səgəriro cuttuluwe jəkkade: «A! Kəma, Ala nia adəro damnjuwo! Adə təmmaro niro wakkanjiyiwawo!» yeno.

²³ Amma Isa suworde Biturusso: «Nani kolle, Yiwulis! Jawalnilan takkallo walsəgəmma. Awo karwunəmlan tammadə Alaye gəni, kambe!» yeno.

²⁴ Daji Isaye fuwurawanjuro: «Kam laa wua ga cəraanaa, mərədu kəlanjuye wajo kəskanju karmoye ngojo wua səga.

²⁵ Dalilnjudə wundu duwon ronju riwo cəraanamadə ronjudəa cuwatki, amma wundu duwon wu nangaro ronju cuwatkanamadə ronjudəa cuwandi.

²⁶ Kam dunia adə ngaa jəgande ronju asarjiya, nda riwanju? Ra, awi gəle kam ce ronju cuwandi?

²⁷ Dalilnjudə Tada Kambedə curo daraja Bawanjuyen malaiyawanju-a rokko isiya, daji wundu yayero kəla awo cədənasoyn kalkallo ci nangaro.

²⁸ Jiremaro nayiro wulnjagakki, am laa na adən daada mbeji, kawu kawunja dajidəro, Tada Kambe kərmainjun isi carui,» yeno.

17

Isaye darajanjua fəledu
(Mar 9.2-13; Luk 9.28-36)

¹ Ngawo adəyən kawu arakkua Isa cije Biturus-a Yakuba-a yanjugəna Yahaya-a runjaa ngoje kəla kau kuruwu laayero gewa.

² Fuwunjan Isaye alamanju falde fəkkanju kəngal gai tai daje yiyilyeno, koro kajəmunju ye nur gai bul fokko walyeno.

³ Sadəman Nawi Musa-a Nawi Iliya-a tayiro fəledagane Isa-a jandedu badiyera.

⁴ Daji Biturusse Isaro: «Kəma, andi na adən mbejidə jauro ngəla. Raammaa, ngurwo yakku na adən lamməkki: fal kaanəm, fal Nawi Musaye, fal ye Nawi Iliyaye,» yeno.

⁵ Manaji ngai duwon, fofou nurra ise tayia jakkeno. Curo fofoudəyən kowo nukce: «Adəma Tadani wo, tia jauro raakkəna. Tima karwuni jauro kəjjuwo. Mananju fannowo!» yeno.

⁶ Adəa fangeranniya, fuwurawadə fədəyero rəbət təmdane karwunja tai daje kamgada.

⁷ Amma Isa ise tayia leje: «Cinowo, bare rinuwwi!» yeno.

⁸ Kəla sapkeranniya, Isa tilonju lon gənia, wundumaa carunni.

⁹ Kəla kaudəyən jəpcai duwon, Isaye tayiro wada ce: «Bare awo ruwwa adəa wundumaro wulgəwwi, sai Tada Kambedə karmolan cijiya duwon,» yeno.

¹⁰ Daji fuwurawadəye tiro: «Awiro gəle maləmba Attaurayedə sai Nawi Iliya burwoje isi* canidə?» cane tia keworo.

¹¹ Isaye tayiro: «Jiremaro Nawi Iliya ise awiso kalkallo kalakci.

* **17:10 17.10** Nawi Iliya burwoje isi - Kawu Almasiwu Alaye isidəro, Nawi Iliya isi.

¹² Amma nayiro wulnjagakki, Nawu Iliya isəna duwon, tia asujanni, koro awiso kuttu ronja cəraanaa tiro keddo. Adəgaima Tada Kambədə ye mukkonjan kuttu cai,» yeno.

¹³ Daji fuwurawadə kəla Yahaya Kasalamayen tayiro mana cəddiro asuyera.

Isaye tada karuwaa isangaduwu

(Mar 9.14-29; Luk 9.37-43a)

¹⁴ Na jama captanadəro kadiranniya, kam laa ise fuwu Isayen tungurumje

¹⁵ tiro: «Kəma, tademia njunone! Ti sedan koroyea jauro suwoljəna, koro ngəwuro kannu so, ingi soro cukkurəna.

¹⁶ Fuwurawanəmbəo tia kikkidəkkəniya, tia isangaduwu tayiro katkero,» yeno.

¹⁷ Isaye tayiro: «Nayi am jaman adəyeso kambərsenambuwo karwu yeskadaa, har sawi gairo dawundon dəgakki? Koro sawi gairo nayia rannjakki? Tadadəa wuro sukkudowo!» yeno.

¹⁸ Isa sedandəro kikkadənniya, tadadəa kolje culuwe sadəman ngayeno.

¹⁹ Daji fuwurawadə na Isayero isane runjan tiro: «Awiro sedandəa duda andiro katkero?» cane tia keworo.

²⁰ Isaye tayiro: «Kambərsendo gana nangaro. Jiremaro nayiro wulnjagakki, ca kambərsendo mbejia, kasuni mutarre gai yaye, kau kuruwo adəro: “Cine na todəro lene!” wulluwiya, cije leji. Awima nayiro tiyeri bawo!

²¹ [Amma sedan jiri adəyedə culuwiwawo, sai moduwa diwe asem tawiya duwon.]»

Isaye kənyindiyero kəla karmonju-a karmolan cidunju-ayen wuldu

(Mar 9.30-32; Luk 9.43b-45)

²² Fuwurawanju cidi Galileyelan capkadaranniya, Isaye tayiro: «Tada Kambədəa mukko ambero sərəccagane

²³ tia roro ceyesi, koro kawu yakkua roaro walje ciji,» yeno. Daji fuwurawadə karwunja jauro kuttayeno.

Isaye akki Fado Alaye biyadu

²⁴ Bəрни Kafarnaambero kadiranniya, akki Fado Alaye mowomaso na Biturussero isane tiro: «Maləmnədə akki Fado Alayedəa biyajiwawo wa?» cane tia keworo.

²⁵ Biturusse: «A'a, biyaji,» yeno. Fadoro kadinniya, Isaye burwon tiro: «Siman, awi təmanəm? Na wundusoyen maiya duniayesodə akki camoyi? Na tadawanjayen ra na am gadesoyen?» cəne tia kiworo.

²⁶ Biturusse: «Na am gadesoyen,» yenniya, Isaye tiro: «Adəgaia, tadawanjasodə dawun bawo, diye!

²⁷ Adə yaye bare yakkiye karwunja wajənniro, lene bərəmbəo mui kolgəne buni burwon tammadəa ngone cinju kane. Kanəmiya, gursu fal fandəmi. Ngone yade akki mowomasodəro ye, wu-a ni-ayero,» yeno.

18

Jawawi Isaye kəla jama tia gawuyen

Wundunja kura wo?

(Mar 9.33-41; Luk 9.46-50)

¹ Sa adən fuwurawadə na Isayero isane tiro: «Curo nodo bargaa Mai Samemayen wundu kura wo?» cane tia keworo.

² Daji Isa tadaana laaa bowoje dawunjan isadajiye

³ tayiro: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, karwundo falde tadawa sanana gairo walluwuia, tæmmaro nodo bargaa Mai Samemayero ngawuwawo.

⁴ Adə nangaro wundu duwon tadaana adə gai kəlanjua awimaro ngojənnidə, curo nodo bargaa Mai Samemayen tima kura wo.

⁵ «Koro wundu duwon tadaana adə gaia cunilan* cəmwonamadə, wumaa səmowo.

⁶ Amma wundu duwon tadawa sanana wua mərsasanaso aniye falnjaa cakke talje biwu cədidə, kamdəye daunjuro kau neduram mafəndi lujagane bərəm kuruwuro gəpcaanama tiro ngalwo.

⁷ «Kuttunja am duniayeso, dalilnjudə awowa tayia casakke taljane biwu cadi mbeji. Jaraptaso kadu baworo isai, amma kuttunju kam tiyen isaidə!

⁸ Mukkonəm bi sinəm njakke talləme biwu dimia, tia kamme nin kuruwunno gəmme! Mukko yindia bi si yindia kannu tæmmaro nuiwaworo ngawodəroa, maskin bi dungu ro sawisoyero ngaammama niro ngalwo.

⁹ Koro simməm njakke talləme biwu dimia, tia kulaine nin kuruwunno gəmme! Sim yindia kannu jaanamayedəro ngawodəroa, sim falla ro sawisoyero ngaammama niro ngalwo.

Misal dimi faccəganaye

(Luk 15.1-7)

¹⁰ «Hangal gənanowo, bare tadawa sanana aniye falnjamaro rudu gənagəwwi! Nayiro wulnjagakki, samelan malaiyawanja sawisoro fəkka Bawani Mai Samemaye carui kasarga.

¹¹ [Awoa Tada Kambedə awo faccəgənasodəa manəme njəkkaworo isəna.]

¹² Awi gəle təmanuw? Kam laa diminju miaa duwon, fal fatkeyenoa, filəgar ləgaridəa kərisolan kolje leje fal faccəgənadəa maji, mare?

¹³ Jiremaro nayiro wulnjagakki, kiwandoa, karwukəji duwon kəla faldəyen cədidə kəla filəgar ləgari faccaannidəyen cədidəmaa kojəna.

¹⁴ Adəgaima Bawando Mai Samema ye tadawa sanana aniye falnjaye fattuwu cəraanni.

Kəraminəmbe biwu niro njəddo

¹⁵ «Kəraminəm biwu niro njəddia, lene katte nayi yindi rundoyen tiro biwunjudəa wulgəne. Mananəm fanjia, kəraminəmdəa mowomma.

¹⁶ Fanjiwawoa, kam fal bi yindi ngone kallo lenowo. Adəgainin mana fi yaye ci sheda yindi bi yakkuyen tabbattiya.

¹⁷ Tayi yea fanduro wajia, jama wua gawuro wulgəne. Koro yaye jama wua gawudəmaa fanduro wajia, kərdi bi akki mowoma gairo tia ngone.

¹⁸ Jiremaro nayiro wulnjagakki, awi duwon dunian geruwidə same yen tikkerəna, koro awi duwon dunian wuinuwidə same yen wuidəna.

¹⁹ Koro nayiro wulnjagakki, dunian kamndo yindi kəla awi yayen ardijane Bawani Mai Samemaa caworia, tayiro ci.

²⁰ Dalilnjudə na duwon kam yindi bi yakku cunilan captanadə, wu ye dawunjan,» yeno.

Misal kam gawurdu wadumaye

²¹ Daji Biturus na Isayero ise tiro: «Kəma, kəramini wuro biwu səddiya, ndawuro tia gawurnəkki? Har gadegade tulurro?» cəne tia kiworo.

²² Isaye tiro: «A'a, har gadegade tulurro gəni wulngeyekko, fitulur gadegade tulurro tia gawurne!

* 18:5 18.5 *cunilan* - Isaa kasattu nangaro.

23 Adə nangaro nodo bargaa Mai Samemaye alamanju mai laa wolodiyanju-a kəla kasunjayen balas dio cəraanadə gai.

24 Maidə balas dio badiyenniya, kam talanti† dəwu mewuro jəgaimaa tiro kekkudo.

25 Kamdə awonju rəmboye bawodə, kəmanju wada ce ti-a kamunju-a yallanju-a kəndanju samma-aa calado kasudə tərəmbo yeno.

26 Amma kamdə fuwu kəmanjuyen tungurumje tiro: “Barganəmmin, kanadi tai, sammaa rəmbəkki, diye!” yeno.

27 Daji kəma wolodidəye tia njunoje kasudəa wajiye tia kolje leyeno.

28 «Kiluwunniya, wolodi adə ye kamanju laa dinariyus‡ miaro jəgaimaa kiro. Tia dauyen rəpciye kimiljiye: “Awo nia njəgakkidəa rəmbe!” yeno.

29 Daji kamanjudə fuwunjun tungurumje tia lowoje: “Marne, kanadi tai, rəmbəkki, diye!” yeno.

30 Amma waje tia kosoro cakke, har kasudəa cərəmbiro yeno.

31 «Wolodiya amanjudə awo wakkajənədə kerunniya, karwunja jauru bannade lejane kəmanjaro awo wakkajəna sammaa wulyeyera.

32 Daji kəmanjadə koro walde wolodidəa bowoje tiro: “Ni wolodi kəladə! Lowosəmna nangaro, kasunəm adə sammaa wangeyekko.

33 Njunonjəkkənədə gai, wolodi kamanəmba njunodudə niro wajim-njəgəna, gəna?” cəne

34 gərgaje tia mukko am tiro ajawu caddiyero cakke, har ti ye sammaa cərəmbiro yeno.

35 Adəgaima wundundo yaye karwunjun kamanjua gawurjiwawoa, Bawani Mai Samema ye tiro ngaidəmaa cəddi,» yeno Isaye.

KIDA ISAYE CIDI YAHUDIYAYEN

19

Kambiwu kəla kamu dəptayen

(Mar 10.1-12)

1 Isa mana ania cəde kerənniya, cidi Galileyea kolje cidi Yahudiyaye ngawo bərəm Jordaniyen dəganaro leyeno.

2 Jama kada kadami Isaa jaane nadən am dondia isangayeyeno.

3 Farisawa laa Isaa rijapturo isane tiro: «Kəla dalil fiyen yaye kam kamunju dəptadə halal wa?» cane tia keworo.

4 Isaye tayiro: «Ngaltəma kitawulan adəa kəranuwwi wa? “Badiduramnin Alaktumadə tayia kongwa-a kamu-aro alakkeno.”†

5 Koro tiye: “Dalil adəyero kwa bawanju-a yanju-aa kolje kamunjuro kərđiye tayi yindiso tiyi fallo waljai,† cəna.

6 Adəgaima kua adən fuwun tayidə yindi gəni, tiloro waljana. Adə nangaro awo Ala kəljənədə bare kam firjənni!» yeno.

7 Farisawadəye tiro: «To, awiro gəle Nawi Musa kam kamunjuro kakkadu dəptaye co duwon koljoro wada kaino?»† cane tia keworo.

8 Isaye tayiro: «Kəlakibbundo nangaro Nawi Musa kamu dəpta nayiro amarngeyera, amma badiduramnin ngai gəni.

9 Nayiro wulnjagakki, wundu duwon kamunjua kəla kənjənayen gəni dəpce gade niyajənədə kənjəna cədəna,» yeno.

10 Daji fuwurawanjuye tiro: «Adəma naptu kam kamunjuayea, niya dionambudəma ngalwo!» yera.

† 18:24 18.24 talanti - Ngal wuriye. Talanti faldə alama alwasi kida kərwu mewu wuriye gai.

‡ 18:28 18.28 dinariyus - Wuri Rombe. Dinariyus faldə alwasi kida kawu falle. † 19:4 19.4 Bad 1.27; 5.2 † 19:5 19.5 Bad 2.24 † 19:7 19.7 SK 24.1-4

¹¹ Isaye tayiro: «Kam nguson gani rakce mana adæa ngoji, sai am duwon tayiro tinamasodæ.

¹² Dalilnjudæ am laa curo yanjayeman adim tayia casambæna mbeji, am laa ye am tayia adimbo cadæna mbeji, koro am laa ye nodo bargaa Mai Samemaye nangaro kælanja adimbo cadæna mbeji.* Kam mana adæa rakce ngojimadæ ngojo!» yeno.

Isaye yalla sananaro bargaa dæptuwu

(Mar 10.13-16; Luk 18.15-17)

¹³ Daji am laa Isa mukkonju kæla yallanja sananayero gænajuwo moduwa cæddoro tayia nanjuro kewudænnya, fuwurawadæ amdæa wusayera.

¹⁴ Amma Isaye fuwurawanjuro: «Yalla sananadæa kollowo naniro isa, bare tayiro dapkæwwi! Nodo bargaa Mai Samemayedæ am tayi gaiye nuwanja, diye!» yeno.

¹⁵ Daji kælanjaro mukko gænayeyennya, nadæa kolje leyeno.

Gariwu laaye ro sawisoye mada

(Mar 10.17-31; Luk 18.18-30)

¹⁶ Daji jairo laa ise Isaro: «Sayinna, awi ngæla dikke ro sawisoye† fandækki?» cæne tia kiworo.

¹⁷ Isaye tiro: «Awiro kæla awo ngelayen wua suworæmidæ? Ti ngæladæ tilo lon! Ro sawisoye fando raammaa, wadawadæa gai!»‡ yeno.

¹⁸ Jairodæye: «Wada fiso?» cæne tia kiworænnya, Isaye: «Bare ro kambe tuluwummi, bare kænæna dimmi, bare nambarwu dimmi, bare shedakambu dimmi,

¹⁹ bawanæm-a yanæm-aro daraja ye, koro kæmaskinæm yea kælanæm gairo raye!»† yeno.

²⁰ Jairodæye: «Wada ani sammaa gakkæna, awi gæle wua mauso?» yeno.

²¹ Isaye: «Kalkal diomaro waldu raammaa, lene kændanæm lade talaawaro ye, arsiyi samelan fandæmi. Daji are wua sægai!» yeno.

²² Jairodæ mana adæa fangenniya, ti jairo gariwu nangaro karwu kuttuaro sapkadan.

²³ Daji Isaye fuwurawanjuro: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, gariwuye nodo bargaa Mai Samemayero ngawonju jairo jau, diye!

²⁴ Koro waldække nayiro wulnjagakki, gariwuye nodo bargaa Alayero ngawonjudæro karimoye cuwuri riwुरayen kodunjuma budu wo!» yeno.

²⁵ Fuwurawadæ adæa fangeranniya, jairo ajapcane: «Assha! Adægaia, wundu gæle njækkawo cuwandi?» yera.

²⁶ Isa tayia ninije: «Kambo yojiwawo, amma Alaro awiso yoji!» yeno.

²⁷ Daji Biturusse tiro: «Akko andi awindeso kolliye nia njægaiyenadæ, awi gæle fandiye?» yenniya,

²⁸ Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, leira wakkaje Tada Kambedæ kurisnju kærmaye darajaalan napciya, nayi wua sægawwadæ ye kuris kærmaye mewun yindinlan nammuwe jiri Israyilaye mewun yindindæa noduwi.

²⁹ Koro wundu duwon cuni nangaro§ fado, bi yeiya, bi kannæ, bi bawæ, bi ya, bi yalla, bi kulo kolænadæ mia mia cuwandi, koro ro sawisoye ye warasaji.

* **19:12 19.12** am laa kælanja adimbo cadæna - Am laa kælanja adim gairo ngojane kamu dio wajana.

† **19:16 19.16** ro sawisoye - Ro duwon na Alayen tæmmaro ceriwawodæ. ‡ **19:17 19.17** wadawæ - Wadawæ curo Attaura Nawi Musayen ruwuwadæ. † **19:19 19.18-19** NL 20.12-16; Lew 19.18; SK

5.16-20 § **19:29 19.29** cuni nangaro - Isaa kasattu nangaro.

30 Amma am burwoye ngawu daryeyero waljai, koro daryeye ye burwoyero waljai,» yeno.

20

Misal kama jərwu inabbe-a kidawunju-aye

¹ «Nodo bargaa Mai Samemayedə alamanju kam laa suwa ləp jərwunju inabbero kidawu madaaro culuwuna gai.

² Tayiro kidanja dabduyero dinariyus* fal fal biyaji cəne kasatkeranniya, tayia jərwunjuro kinodo.

³ Koro balde culuwe ci kasuwuyen am gade kida bawo napkada kiro.

⁴ Tayiro: “Nayi ye jərwuniro lenowo, awo kalkaldəa njadəkki,” yenniya,

⁵ cijane leyerə. Kausu dawu-a duwor-a ye culuwe caye gai kido.

⁶ Koro yaye asar kiluwunniya, ci kasuwuyen am gade napkada cuwande tayiro: “Awiro dabdu sərambo na adən bowuro nammuwidə?” cəne tayia kiworo.

⁷ Tiro: “Wunduma kida sadənni nangaro,” yera. Daji tayiro: “Nayi ye jərwuniro lenowo!” yeno.

⁸ «Dunia kajiriyenniya, kama jərwuyedəye wakkilnjuro: “Kidawudəa bowone tayiro biyanja ye, am daryeyedən badinəmiya burwoyedəro yade,” yeno.

⁹ Am dunia asar kida badijanadə kadiranniya, dinariyus fal fal kewando.

¹⁰ Daji am burwon kida badijanadə kadiranniya, awo am daryeyedəyea kojəna cawandiro təmajana duwon, ndasonja ye dinariyus fal fal kiwando.

¹¹ Kewandənniya, karwunja waje

¹² tiro: “A! Am daryeye ani sa fallo kida cadəna yaye, andi-a kalkallo kidəm! Andidə suwa ləp tawaniye dabdu sərambo kausu jau fit kələndenna ngənəptiyena, diye!” yera.

¹³ Amma kama jərwuyedəye falnjaro: “Sawa, awima diwi njəddəkkəni. Dinariyus fallo kida dabduye dioro kasaddəmma, gəna?”

¹⁴ Awo kaanəmdəa ngone lene, njikkənadə gairo kam daryeye yero yikkiya, raakko.

¹⁵ Kəndanilan rangəkke awo roni cəraana dikkiwawo wa? Ra, karwuni ngələdəro, wua sim diwin surumi?” yeno.

¹⁶ Adəgaima am daryeyedə burwoyero waljai, koro burwoyedə ye daryeyero waljai,» yeno.

Isaye kənyakkuyero kəla karmonju-a karmolan cidunju-ayen wuldu

(Mar 10.32-34; Luk 18.31-34)

¹⁷ Isa Jerujalembo ledu cədi duwon, kəla jawallen fuwurawanju mewun yindindəa səgəriro cuttuluwe tayiro:

¹⁸ «Fannowo, Jerujalembo leniye, Tada Kambedəa mukko wurawa řimannaye-a maləmba Attauraye-aro sərəccagane shara ro tuluwoye tiro cadde

¹⁹ mukko kərdiyayero casakke, tayi ye tia rujane kirwolan jajarjane kəskaro jajagane roro ceyesi. Koro kawu yakkua roaro walje ciji,» yeno.

Lowo Yakuba-a Yahaya-aye

(Mar 10.35-45)

²⁰ Daji ya tadawa Jabadiye tadawanju yindi-a kallo na Isayero isane fuwunjun tungurumje awo laa cərawo cəne tia kiworo.

* 20:2 20.2 dinariyus - Wuri Rombe. Dinariyus faldə alwasi kida kawu falle.

21 Isaye tiro: «Awi raam?» cæne tia kiworo. Kamudæye tiro: «Marne, kærmainëm fandæmiya, kolle tadawani yindi ania napca, fal kæmborammëmlan, fal ye wailanëmlan!» yeno.

22 Isaye tayiro: «Awo koruwwadæmaa nonuwwi. Ranguwe kænjarām† yakkidæn yawi wa?» cæne tayia kiworënniya, tiro: «Aaa, rangiye!» yera.

23 Isaye tayiro: «Jire, kænjarammmin yawi. Amma kæmborammilan so, wailanilan so naptadæ, wu gæni kambo amargækki, Bawani am kærejenadæro tayia dabbarjægëna,» yeno.

24 Fuwurawa mewu gapcanadæ adæa fangeranniya, yaana yindidæro gærgayeyera.

25 Daji Isa tayi sammaa bowoje tayiro: «Nonuwwa, maiya kærdiyaye talaawanjaa jauru raccaana, koro fuwumanjaso ye amnjaro kænduwo fælejagai.

26 Amma dawundon ngai gæni. Wundu duwon dawundon kuraro waldu cæraanamadæ wolodindoro waljo!

27 Koro wundu duwon fuwumandoro waldu cæraanamadæ kæreandoro waljo!

28 Adægaima Tada Kambedæ tiro nanwolodi caddoro gæni kadio, tidæma nanwolodi cædo ronju co am ngæwu merujoro kadio,» yeno.

Isaye kambu yindia isangaduwu

(Mar 10.46-52; Luk 18.35-43)

29 Isa-a fuwurawanju-a bæla Jerikoyelan keluwunniya, am kada kadami tia geya.

30 Kambu yindi ci jawallen napkada duwon, Isa koiro fangeranniya, kowo sapcane: «Kæma, Tada Mai Daudaye, andia njunosane!» yera.

31 Jamadæ tayiro jakkade mædæk napca yera, amma cayea kojønaro kowo sapcane: «Kæma, Tada Mai Daudaye, andia njunosane!» yera.

32 Daji Isa daje tayia bowoje: «Awi nayiro njaddækkiya, rawuw?» cæne tayia kiworo.

33 Tayiye: «Kæma, sim fandiyeya, rayiye!» yera.

34 Daji Isa tayia njunoje simnja leyeno. Sadæman sim cawande Isaa geya.

KIDA ISAYE JERUJALEMNIN

21

Isaye mai gai Jerujalembo ngawo

(Mar 11.1-11; Luk 19.28-40; Yah 12.12-19)

1 Jerujalembe karënjane bæla Baitfajeyero na Kau Jaitunnedæro kadiranniya, Isa fuwurawanjuye yindi cunode

2 tayiro: «Bæla fuwundoyedæro lenowo! Ngawuwiyama, koro laa kuttanjua tuwada nagæwi. Færangowo kudowo!

3 Kam laaye nayiro awo laa cænia, tiro: «Kæmadæ tayilan mæradunjua,» wulgænowo! Sadæman tayia juwajiyi,» yeno.

4 Adægaima awo Kæmande kuren ci nawiyen wuljænadæ wakkayeno.

5 Tiye: «Fero Siyonnero* wulowo: «Akko mainëm nanëmbo kændæ cædi, ti rokura bawoa kæla koroyen isi, kæla kuttayeman,»† cænna.

6 Fuwurawadæ lejane awo Isa tayiro wuljægænadæa kedo.

7 Daji korodæ-a kuttanju-a na Isayero cawude kalwuwanja kæladæro ferjagane Isa juwane napkeno.

† 20:22 20.22 *kænjarām* - Kænjarām bone njaye. * 21:5 21.5 *Fero Siyonne* - Am Jerujalembe, wotte jama Alaye. † 21:5 21.5 Jak 9.9

⁸ Jama kada ye kalwuwanja kɛla jawallen feryera, laa ye dɛlam kɛri kɛskaye kamjane kɛla jawallen sɛretkera.

⁹ Am fuwu gɛrjana so, ngawonju jaana so kowo sapcane: «Hosanna,† Tada Mai Daudayero daraja tio! Bargaa ti cu Kɛmandeyen isimadɛ! Hosanna, Mai Samemaro daraja tio!»† canɪ.

¹⁰ Isa Jerujalembo kɛrgaanniya, am bɛlaye samma hangalnja caa cijɛna: «Wundu kam attɛ?» cane keworo.

¹¹ Jamadɛye: «Tima Nawi Isa kam bɛla Najarat cidi Galileyedɛ wo!» yera.

Isa Fado Alayea tayirro kalaktu

(Mar 11.15-19; Luk 19.45-48; Yah 2.13-22)

¹² Daji Isa balballa Fado Alayero ngaye ladomaso-a njuwomaso-a sammaa duje tewur wurɪ canjimasoye-a napturam tattawar ladomasoye-aa tɛmbalyeno.

¹³ Tayiro: «Kitawulan ruwuwada: “Fannidɛa fado moduwayelan bowojai,”† amma nayidɛ tia jongo gɛndɛwuyero kalakkew!»† yeno.

¹⁴ Daji Fado Alayen kambuwa-a ngurdiyiyaa na Isayero isane tayia isangayeyeno.

¹⁵ Wurawa rimannaye-a malɛmba Attauraye-a awo ajabba ajabba Isa cɛdidɛa carune, koro tadawa sanana ye Fado Alayen yiljane: «Hosanna, Tada Mai Daudayero daraja tio!» canidɛa fangeranniya, jaurɔ gɛrgajane

¹⁶ tiro: «Awo tadawa sanana ani wuljaidɛa fannɛmma wa?» yera. Isaye tayiro: «Aaa, fakkɛna. Ngaltɛma adɛa kitawulan kɛranuwwi wa? “Tadawa sanana-a timalla-aa yakkɛme nia jajannjai!”»† yeno.

¹⁷ Daji Isa tayia kolje bɛrnidɛn culuwe bɛla Baitaniyero leje boyeno.

Isaye ya tarmuye baskudu

(Mar 11.12-14)

¹⁸ Wajɛnanjua suwa lɛp Isa bɛrniro waldi duwon, kɛna tia kida.

¹⁹ Ci jawallen ya tarmuye kirunniya, nanjuro kadio, amma kalu gɛnia, awima cuwandɛnni. Daji Isaye tarmudɛro: «Bare gadero tada yakkɛmmi!» yeno. Sadɛman tarmudɛ ngau ngamgeno.

²⁰ Fuwurawadɛ adɛa kerunniya, ajapcane: «Awiawin tarmu adɛ samdɛn ngau ngamgeno?» cane keworo.

²¹ Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, nayi shekku bawoa kambɛsendoaa, ranguwe awo tarmudɛro yiddɛkkɛnadɛa diwi, koro adɛa kojɛnaro kau kuruwu adɛro: “Cine bɛrɛmbo fidɛgɛne!” wulluwiya, wakkaji.

²² Kambɛsendoaa, awi yaye moduwalan koruwiya, fanduwi,» yeno.

Kɛnduwo Isaye ndaran isi?

(Mar 11.27-33; Luk 20.1-8)

²³ Isa Fado Alayero kɛrgaanniya, jamaa alamji duwon, wurawa rimannaye-a amwurawa jamaye-a nanjuro isane tiro: «Kɛnduwo filan awo ania dimi? Wundu niro kɛnduwo adɛa njo?» cane tia keworo.

²⁴ Isaye tayiro: «Wu ye nayiro koro fal njaddɛkki. Jaawudɛa siwia, wu ye kɛnduwo filan awo ania dikkidɛa nayiro wulnjagakki.

²⁵ Kasala Yahaya jamaro cɛddɛnadɛ, sameyen kadio ra kambɛn?» cɛne tayia kiworo. Daji kattenjan sawardane: «“Sameyen” wulliyɛa, andiro: “To, awiro gɛle tia kasadduwwidɛ?” cɛne sawori.

† 21:9 21.9 Hosanna! - Kalma tɛlam yaudiyaudiye, maananjudɛ «Alaa yungoriyo!» † 21:9 21.9 Jaw 118.25-26 † 21:13 21.13 Ish 56.7 † 21:13 21.13 Iri 7.11 † 21:16 21.16 Jaw 8.2

²⁶ Amma “Kamben” wulliyea, jamadæa riniyena, dalilnjudæ am samma Yahayaa nawiro ngojana nangaro.»

²⁷ Daji Isaro: «Noniyende,» yera. Isaye tayiro: «Wu ye kænduwo filan awo ania dikkidæa wulnjagakkiwawo,» yeno.

Misal tada yindiye

²⁸ «To, awi tæmanuw? Kam laa tadanju yindia. Yim laa na tada burwoyedæro leje tiro: “Tadani, ku lene jærwuni inabben kida de!” yeno.

²⁹ Tadadæye: “A'a, raakkæni!” yeno, amma ngawo adæyen tæmje leyeno.

³⁰ Koro bawadæ na tada yindiyeæro leyenniya, ti yero caye gai wulyeyeno. Tadadæye: “To, bawa, lekki,» yeno, amma lejænni.

³¹ Kærma tayi yindi aniyen wundunja awo bawanju cæraanadæa cædo?» cæne tayia kiworo. Tiro: «Burwoyedæma,» yeranniya, Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, akki mowomaso-a jawarraso-a nayin burwonno nodo bargaa Alayero ngasayi.

³² Dalilnjudæ Yahaya nandoro ise jawal jireye fælengeyeranniya, tia kasadduwwi. Akki mowomaso-a jawarraso-adæ tia kasatkeræ, amma nayidæ, adæa kiruwwiya, tæmmuwe tia kasadduwwi.

Misal jærwu agæriduwu kæladowaye

(Mar 12.1-12; Luk 20.9-19)

³³ «Akko misal gade yea fannowo! Kam laa kæma jærwuye mbeji, jærwu inabbe cæde garje curodæn bælæa ingi inabbe tuluwoye laje soro kuruwu juworoye kidando. Daji jærwudæa jærwuwu laaro agærijiiye bælawuroro sapkada.

³⁴ Sa færdoye karængenniya, nuwanju cuwandro kæræawanju laaa na jærwuudæyero kinodo.

³⁵ Amma jærwuudæ kæræawanjudæa keda. Faldæa bakkeræ, faldæ yea roro keyeso, faldæ yero dongur kauye gægæpcagane kano.

³⁶ Koro walde cayemaa kojænaro kæræawa gade kinodænniya, caye gai tayi yero keddo.

³⁷ Darye kæma jærwudæye: “Tadaniro daraja cadi,» cæne tadanju nanjaro kinodo.

³⁸ Amma jærwuudæ tadanjudæa kerunniya, kattenjan: “Adæma warasamadæ wo! Arowo tia yejiyo, warasanjudæa ngoniyoye!” yera.

³⁹ Daji tia cadane jærwudælan cattuluwe roro keyeso.

⁴⁰ To, kæma jærwuyedæ isiya, awi jærwuwu aniro cæddi?» cæne tayia kiworænniya,

⁴¹ tiro: «Am jauro kælado aniro ajawu jau fælejiye roro ceyesi, koro am gade sa færdoyen tiro nemanju cadimadæro jærwunjudæa agærijiiye,» yera.

⁴² Daji Isaye tayiro: «Ngaltæma awo kitawulan ruwuwada adæa kærænuwwi wa?

*«“Kau duwon fado tandomaso wajanamadæ,
tima kau tandoye sammæro faidaaro waljænadæ wo.
Adæ kændo Kæmandeye,
andiro jauro ajabba!”†*

⁴³ «Adæ nangaro nayiro wulnjagakki, Ala nodonju bargaa mukkonon cæmoye mukko jama gade awo ti cæraana cadimadæyero cakki.

⁴⁴ [Nonowo, kam kæla kau adæyero cukkurænæmadæ nanamdi, koro kaudæ kambo cukkuriya, kæluwuro kalakci,» yeno.]

† 21:42 21.42 Jaw 118.22-23

45 Wurawa rimannaye-a Farisawa-a misallanju fangeranniya, kəlanjaman mana kidoro asuyera.

46 Daji jawal tia taye majai duwon, jamadəa riyera, dalilnjudə amdə samma tia nawiro ngojana nangaro.

22

Misal masəna lariusaye

(Luk 14.15-24)

1 Koro Isa walde misalnin tayiro wulyeyeno. Tiye:

2 «Nodo bargaa Mai Samemayedə alama mai laa tadanju nangaro masəna lariusaye dabbarjəna gai.

3 Maidə wolodiyanju laaa am masənarə dojənadəa bowoja isaro nanjaro kinodənniya, kəndero wayera.

4 Koro walde wolodiya gadea cunode tayiro: “Am dokkənadəro wullowo: ‘Akko masənanidə deyada. Dalowani so, kənnawani kaisua so duwajana, awiso kərma dabbargada. Arowo masəna lariusayero!’ ” yeno.

5 Amma am dojənadə mananjudəa awimaro ngojanni sapkadara. Laa kulonjaro, laa saniamnjarə leyera.

6 Am gapcanasodə ye wolodiyadəa cadane basarjane roro keyeso.

7 Maidə gərgaje sojiyanju cunode kamceji ania roro ceyese bəlanja kannun waryera.

8 Daji maidəye wolodiyanjuro: “Akko masəna lariusayedə dabbargada, amma am dokkənadə martawa tia boye cadanni.

9 Adə nangaro lenowo lai laisolan am fanduwwa sammaa masəna lariusayero bowonowo isa!” yeno.

10 Daji wolodiyadə lejane lai lai jaane am cawandəna sammaa ngəlan diwin capcane isane, har lariusaramdə damgeno.

11 «Maidə am dojənadəa kuroro kərgaanniya, curonjan kam laa kalwu lariusaye lujənni kiro.

12 Maidəye tiro: “Sawa, awiawin kalwu lariusaye bawoa na adəro kərgaam?” cəne tia kiworənniya, kamdəro awo wulduye katkero.

13 Daji maidəye wolodiyanjuro: “Tia si-a mukko-aro gerowo deyan curo duwu cələm pəttero gəpkənowo, nadən so ye tədi, sheri ye naldi,” yeno.

14 Nonowo, am bowojənadə ngəwu, amma tayi kərejənadə gana,» yeno.

Kambiwu kəla akki njoyen

(Mar 12.13-17; Luk 20.20-26)

15 Daji Farisawadə lejane sawardane jawal Isaro curo mananjuyen bəlaa laduwuye mayera.

16 Fuwurawanja-a am Mai Hirudussa jaana laa-aa nanjuro canode tiro: «Sayinna, ni kam jirema ye, jawal Alaye kalkallo yikkərami yero noniyena, dalilnjudə wundumaa rinəmmi ye, gayirnəmmi ye nangaro.

17 To, awi təmanəm? Kaisarro* akki njodə halal ra haram?» cəne tia keworo.

18 Amma Isa niadiwinjadəa asuje tayiro: «Mənafəkka, awiro wua rijamsuwi?

19 Wuri akkiyedəa fəlesəgənowo!» cəne dinariyus† tiro kekkudo.

20 Tayiro: «Cu-a kəla-a wunduye tilan dasaa?» cəne tayia kiworənniya,

21 tiro: «Kaisarre,» yera. Isaye tayiro: «Daji awo Kaisarredəa Kaisarro yowo, koro awo Alayedəa Alaro yowo!» yeno.

* 22:17 22.17 *Kaisar* - Gomna kura Rombe. † 22:19 22.19 *dinariyus* - Wuri Rombe. Tilan akki Kaisarro biyajagai.

22 Adæa fangeranniya, tia jauro ajapcane koljane sapkadara.

Kambiwu kæla cinowo duniayen
(Mar 12.18-27; Luk 20.27-40)

23 Yim adæman Sadusiya laa, tayi cinowo duniaye bawo wuljaidæ, na Isayero isane tiro koro cadde:

24 «Sayinna, Nawi Musaye: “Kam laa tada bawoa bawoje kamu koljia, yanjugæna kamunjudæa niyajo tiro kaduwu majuwo!”† cænna.

25 Akko curonden yaana tulur mbeji. Burwoyedæ kamu ngoje tada cuwandænnin bawoje kamunjudæa yanjugænaro kolyeyeno.

26 Yindiyedæ-a yakkuyedæ-a yero ngai wakkajiye, har ti tulurredæ kamudæa cæmoye bawoyeno.

27 Ngawo adæyen kamudæ ye bawoyeno.

28 To, tayi tulurso tia camowonadæ, cinowo duniayen kamu wundun-jayero walji?» cane tia keworo.

29 Isaye tayiro: «Nayidæ fattægæwwa, dalilnjudæ kitawu bi kænduwo Alaye nonuwwi nangaro.

30 Cinowo duniayen am larusa so, niya so cadiwawo, tayi alama malaiyawa samelan dasaanadæ gairo waljai.‡

31 Koro karmolan cidudæ, awo Ala kitawulan nayiro wulnjaanadæa kæranuwwi wa?

32 Tiye: “Wuma Ala Ibrahimbe-a Isakuye-a Yakubaye-a wo,”† cænna. Ti Ala am sanunaye gæni, am roaye, diye!» yeno.

33 Jamadæ adæa fangeranniya, tai dajane alamdunjudæa ajapkera.

Wadawa samman finja kura wo?
(Mar 12.28-34)

34 Farisawadæ Isa Sadusiyadæa manan yapcægænaro fangeranniya, captane nanjuro kadira.

35 Curonjan malæm Attauraye laa tia rijapturo tiro:

36 «Sayinna, wadawa curo Attaura Nawi Musayedæn finja kura wo?» cæne tia kiworo.

37 Isaye tiro: «“Ala Kæmanæmba karwunæm ngan, ronæm ngan, hangalnæm ngan raye!”†

38 Adæma wada kura burwoye wo!

39 Koro yindiyedæ ye ti gai: “Kæmaskinæm yea kælanæm gairo raye!”†

40 Wada yindi anima færdû Attaura Nawi Musaye-a kitawuwa nawiyaye-a sammaye!» yeno.

Almasiwudæ Tada Mai Daudaye
(Mar 12.35-37; Luk 20.41-44)

41 Farisawadæ nadæn captana duwon, Isaye tayiro:

42 «Awi kæla Almasiwudæyen tæmanuw? Ti tada wunduye?» cæne tayia kiworo. Tiro: «Tada Mai Daudaye!»§ yera.

43 Daji Isaye tayiro: «Adægaimaa, ndayilan gæle Mai Dauda Ruhu Alayen tia Kæmalan bowoyeno? Tiye:

44 “Kæmandeye Kæmaniro: ‘Namme kæmboramman duwon, kæladowanæmba cidiya sinæmbero yakkækk!’ cænna.”†

† 22:24 22.24 SK 25.5 ‡ 22:30 22.30 malaiyawa gai - Tayidæ sawisoro na Alayen roa dasayi, gadero sanuiwawo. Adæ nangaro samelan kaduwu mada bawo. † 22:32 22.32 NL 3.6 † 22:37 22.37 SK 6.5 † 22:39 22.39 Lew 19.18 § 22:42 22.42 Tada Mai Daudaye - Kaala Almasiwuye. Tidæ kaduwu Mai Daudaye. † 22:44 22.44 Jaw 110.1

⁴⁵ Mai Daudaye tia Kəmalan bowojənədə, ndayilan gəle Almasiwudə tadanjuro walji?» yenniya,

⁴⁶ wundunjama rakce tiro jaawu cinni. Koro adən fuwun wunduma gadero cinju mudu kaje tiro koro cəddənni.

23

Hal maləmba Attauraye-a Farisawaye-a (Mar 12.38-40; Luk 20.45-47)

¹ Daji Isaye jamadə-a fuwurawanju-aro:

² «Maləmba Attauraye-a Farisawa-adə napturam Nawi Musayen* nap-kada.

³ Adə nangaro awo nayiro wulnjagai sammaa dewo gaiwo. Amma bare kəndonjadəa diwwi, dalilnjudə awo wuljanadəa cadiwawo nangaro.

⁴ Katkun kurwowu dama bawo cakkere ngawana ambero gənajagai, amma tayi kəlanja ngulondonjama casange tayia banajagawo.

⁵ Kəndonja sammaa am tayia caroro cadi. Layanja† mana Alaye ye fatatallo cadi, gəsər kalwunjaye ye kuruwuro cadi.

⁶ Masəna kuralan na darajaa-a dandallan napturam fuwuye-a caraana,

⁷ koro kasuwulan am tayiro lewa darajaye cadde tayia Sayinnalan bowojaiya, jaumaro caraana.

⁸ «Amma nayidə, bare Sayinnalan bowonjanni, dalilnjudə maləmnədo fal, nayi samma ye kərəmiya nangaro.

⁹ Koro dunia adən bare wundumaa Bawalan‡ bowonuwwi, dalilnjudə Bawando fal, ti samelan dəganadə.

¹⁰ Koro bare fuwumalan bowonjanni, dalilnjudə fuwumando fal, ti Almasiwudə.

¹¹ Kam curondən kuramadə wolodindoro walji.

¹² Nonowo, wundu duwon kəlanjua jajakənamadə, tia awimaro ngojai-wawo. Koro wundu duwon kəlanjua awimaro ngojənnimadə, tia jajakcai.

Kuttunja maləmba Attauraye-a Farisawa-a! (Luk 11.37-54)

¹³ «Kuttundo maləmba Attauraye-a Farisawa-a, nayi mənafəkkaso! Cinna nodo bargaa Mai Samemayero ngawoyedəa ambo jakkəwwa. Nayi kələndo ye ngawuwwi, koro am tiyen ngaworo majaidə yero dapkəwwa.

¹⁴ [Kuttundo maləmba Attauraye-a Farisawa-a, nayi mənafəkkaso! Kamu kwa faccəgənaasoye kəndanja sammaa buwi ye, halndo gəraduro fuwu jamayen moduwa kuruwuro gərnuwi ye. Adə nangaro ajawundo leiran jauru kura!]

¹⁵ «Kuttundo maləmba Attauraye-a Farisawa-a, nayi mənafəkkaso! Kərdi falla adinndoro kalakturo bərəm kura kura konuwe lardu lardu gawi. Təmjiya, tia kannuma nayimaa jauru konjanaro kalanguwi.

¹⁶ Kuttundo simoduwu kambuwaso! Nayiye: “Wundu duwon kəla Fado Alayelan kansi juwuidə, awima gəni. Amma kam kəla dinar Fado Alayen dəganadəyelan kansi juwuiya, kansinju tia cədai!” nuwi.

¹⁷ Nayi kambuwa hangal bawoaso! Ndasonja gəle kura wo, dinardə ra Fado Alaye dinardəa tayirro kalakcidə?

* **23:2 23.2** napturam Nawi Musaye - Kənduwo jamaro mana Alaye alamduwu-a fisarduwu-aye.

† **23:5 23.5** laya - Laya yauidiyaudi mana Alaye kəlan ruwuwada ngum-a ngasu-aro tudəganadə.

‡ **23:9 23.9** Bawa - Bawa buye gəni, Ala Bawando Mai Samema.

¹⁸ Koro nayiye: “Wundu duwon kɛla laya duwadurambelan kansu juwuidɛ, awima gɛni. Amma kam kɛla sadaa laya duwaduramdɛn gɛnaadadɛyen kansu juwuiya, kansinju tia cɛdai!” nuwi.

¹⁹ Nayi kambuwaso! Ndasonja gɛle kura wo, sadaadɛ ra laya duwadurambelɛn sadaadɛa tayirro kalakcidɛ?

²⁰ Adɛ nangaro kam kɛla laya duwaduramben kansu juwunamadɛ kɛla laya duwadurambe-a awo kɛlanjun gɛnaada samma-ayen kansu giwo.

²¹ Koro kam kɛla Fado Alayen kansu juwunamadɛ kɛla Fado Alaye-a ti curonjun dɛganama-ayen kansu giwo.

²² Koro kam kɛla sameyen kansu juwunamadɛ kɛla kuris kɛrmaiye Alaye-a ti kɛladɛn napcɛnama-ayen kansu giwo.

²³ «Kuttundo malɛmba Attauraye-a Farisawa-a, nayi mɛnafɛkkaso! Karasu so, bulu kaskasi so, nana soman jakka tuluwuwi, amma awo Attauralan adɛa nankuran kojɛnadɛa kolluwwa: jire dio so, kanjimari fɛledu so, aman roda so. Adɛa kolluwwin awo ani yea dio wajimnjaana.

²⁴ Nayi simoduwu kambuwaso! Kandana cejenuwi, amma karimo yunduwi!§

²⁵ «Kuttundo malɛmba Attauraye-a Farisawa-a, nayi mɛnafɛkkaso! Nayi ngawo tasaye-a gɛmdowolombe-adɛa tulluwe tayirro kalanguwi, amma curonjudɛ kɛnda am gadeye luwaptu so, kɛla rawo solan cɛmbɛrɛna.

²⁶ Farisa kambu, burwon curo tasaye-a gɛmdowolombe-adɛa tulle duwon, ngawodɛ ye tayirro waljo!

²⁷ «Kuttundo malɛmba Attauraye-a Farisawa-a, nayi mɛnafɛkkaso! Nayi alama kauri garuda bullan cingada gai, ti ngawoyen kuroro shawa, amma curon silla am sanunaye-a awo tayirnambuye jiri jiri-an cɛmbɛrɛna.

²⁸ Ngaima nayidɛ, am ngawondo carune jirewuro ngonjai, amma curondodɛ nanmɛnafɛk-a nandiwi-an cɛmbɛrɛna.

²⁹ «Kuttundo malɛmba Attauraye-a Farisawa-a, nayi mɛnafɛkkaso! Kauriya nawiya kureye tanduwi, taktuwuram jirewuye ye janenuwi.

³⁰ Nayiye: “Ca jaman kaariyandesoyen kɛrgaiyea, tayiro kɛldɛgɛiye bu nawiyaedɛa finiyende,” nuwi.

³¹ Ngainin nayima kaduwu am nawiyaadɛa ceyesɛnaye nuwe shedanuwi.

³² To, kɛndo diwi amwurawandoyedɛa tumogɛnowo!

³³ Nayi kadiya, kaduwu fusiyaeso, ndayilan gɛle ranguwe ajawu kannu jaanamayero kanuwi?

³⁴ Adɛ nangaro wudɛ nawiya-a rashiduwa-a malɛmba Attauraye-a nayiro juwanjagakki. Laanja kɛskaro jagɛwe roro yejuwi, laanja yea dandallandon kirwolan kowonuwe bɛla bɛlan tayia basarnuwi.

³⁵ Adɛma nangaro jirewuye dunia adɛye bunja samma kɛlandoro cukkuri, bu duwon jaman Nawi Haabila jiremadɛyen tamiya har jaman Nawi Jakariya tada Barakaye kate Fado Alaye-a laya duwadurambe-ayen ronju tuluwuwadɛyero kudero samma fidɛnadɛ.

³⁶ Jiremaro nayiro wulnjagakki, awo ani samma am jaman adɛyemaro wakkajiyi.

*Karwukutta Isaye Jerujalemba
(Luk 13.31-35)*

³⁷ «Jerujalem, Jerujalem, nayi duwon nawiyaadɛa roro yejuwe am juwanjaanadɛro dongur kauye gɛgɛpkɛwe sanuidɛ! Alama kuwui tadawanju

§ 23:24 23.24 Kandana cejenuwi, amma karimo yunduwi! - Kandana-a karimo-adɛ haram. Awo tɛngɛrima carune wayera yaye, awo jaumaro kura carune wajanni.

fefedowanjun jakcidə gai, ngəwuro nayia nanin capturo raakkəna, amma wayew.

³⁸ Akko fanndo de sul kolnjaana.*

³⁹ Nayiro wulnjagakki, gadero wua suruwawo, har nayiye: “Bargaa ti cu Kəmandeyen isimadə!” wulluwiro.»

24

Jawawi Isaye kəla wurdu Fado Alaye-a sidu duniaye-ayen

(Mar 13.1-37; Luk 21.5-38)

¹ Isa Fado Alayen culuwuna leji duwon, fuwuranju nanjuro isane tiro tando tando Fado Alayedəa fəleduwuro badiyera.

² Amma Isaye tayiro: «Awo ani sammaa ruwwa, gəna? Jiremaro nayiro wulnjagakki, kau ani sammaa wurjane fijai, har tiloma kəla kamanjuyen gapciwaworo walji,» yeno.

Badiduram boneye

(Mar 13.3-13; Luk 21.5-19)

³ Isa kəla Kau Jaitunnen napcəna duwon, fuwuranju runjan isane tiro: «Andiro wulsagane, sawi awo ani wakkajai? Koro sa kəndenəm-a sidu duniaye-aye cədiya, awi alama duwon ambo fəlediyidə wo?» cane tia keworo.

⁴ Isaye tayiro: «Hangal gənanowo, bare wunduma nayia njawatkənni!

⁵ Am ngəwu cunilan* isane: “Wuma Almasiwudə wo!” cane am kadaa cawatki.

⁶ Kəriwu na karənso-a kuruwuso-alan nukcənaro fannuwiya, bare hangalndo cijənni! Sai awo ani burwon wakkajaiya duwon, amma sa njerorambe kua yaye cədənni.

⁷ Lardu-a lardu gade-a lawaladai, koro kərmai-a kərmai gade-a ye kattenjan kəriwu gərjai. Kəna ye na naro ngayi, koro cidi ye na gadegaden loloji.

⁸ Awo ani samma badiduram boneye bas, alama kamu tia curo lejəna gai.

⁹ «Daji nayia njadane basarnjane roro njeyesi, koro cuni nangaro† jama duniaye samma wanjai.

¹⁰ Daji am ngəwu ye wua ganja koljai. Laa aman amanjaye jawui, laa gade yea wajai.

¹¹ Koro nawiya kattuwuye isane am kadaa jambajane cawatki.

¹² Kəla jirenambu tərganayen kərawo am ngəwuye təgərđi.

¹³ Amma kam mərje har sa njerorambero‡ dəganamadə njəkkawo cuwandi.

¹⁴ Koro kawuri kəji nodo bargaa ye adə ye jama duniaye sammaro shedaro wuldiyi duwon, daji njeroramđə isi.

Bone kura

(Mar 13.14-23; Luk 17.20-37; 21.20-24)

¹⁵ «Adə nangaro sa duwon awo waada jauro batti masiwa kudoma lawarnju Nawi Daniyel ruwujənadə na jauro darajaan daada ruwiya,† (Kəradumadə asujo!),

¹⁶ daji am lardu Yahudiyayen dasaanadə cija kauro cagaso leja!

* **23:38 23.38** fanndo de sul kolnjaana - Ala nguwanjan culuwuna. * **24:5 24.5** cunilan - Am ngəwu cu Almasiwuye kəlanjaro ngojane awo ania cani. † **24:9 24.9** cuni nangaro - Isaa gawwa nangaro. ‡ **24:13 24.13** sa njerorambe - Kənde Tada Kambe. † **24:15 24.15** Dan 9.27; 11.31; 12.11

17 Kam kɛla soronjuyen dɛganadɛ bare jɛpce kare ngoduro curo sorodɛyero ngaanni!

18 Koro kam kulolan dɛganadɛ ye bare kalwunju ngoduro waldɛnni!

19 Yim anin kamu curoa so, nganji cɛmbia sodɛ, kuttunja!

20 Bare kasondo sa kakuyen bi yim tustuyen wakkajɛnni Alaa korowo!

21 Dalilnjudɛ sadɛn bone jauru kuttu mbeji, bone duwon sa dunia alaktɛnadɛn tai kuro kudero ngaltema jirinju tuwandɛnni fuwu yen fagat tuwandiawo nangaro.

22 Koro ca Kɛmande bone adɛye kawunju fulujɛnnia, wunduma njɛkkawo cuwandiawo. Amma am kɛrejɛnadɛ nangaro kawudɛa fuluji.

23 Sa adɛn kam laaye nayiro: “Akkonju Almasiwudɛ!” bi “Towonju ti!” cɛnia, bare tia yasarawwi!

24 Dalilnjudɛ almasiwuwa kattuwuyeso-a nawiya kattuwuyeso-a isane alama kura so, awo ajabba so cade, yoyenoa, har am kɛrejɛnadɛmaa jambajane cawatki.

25 Akko kawu wakkajidɛro, adɛa nayiro wulnjagakkɛna.

26 Adɛ nangaro am laaye nayiro: “Towonju ti karaalan!” cania, bare lenuwwi. Bi “Akkonju ti curo ngimben!” cania, bare tayia yasarawwi.

27 Jiri same adinnamlan har fɛdero cuwalde wassidɛ gai, kɛnde Tada Kambɛdɛ ye ngai.

28 Na riwa dɛganalan kowuwaso ye captai.

Kɛnde Tada Kambɛdɛye

(Mar 13.24-27; Luk 21.25-28)

29 «Sadɛman ngawo bone yim aniyen kɛngal cɛlɛmbo walji, kumbal ye nurnju ciwawo, sillowuwaso ye samelan casuri, koro kɛnduwowa sameye ye jauru lolojai.

30 Daji alama Tada Kambɛdɛ samelan fɛlediyi. Daji jama duniaye samma karwunja kuttaji, koro Tada Kambe kɛnduwoa-a jauru darajaa-a kɛla fofou sameyen isi carui.†

31 Adɛgaima malaiyawanjua nuktu kura kangadiyen cunode talgɛmo duniaye dewu samman tai ci dajiram sameyesoro yade amnju kɛrejɛnadɛa capcai.

Misal ya tarmuye

(Mar 13.28-31; Luk 21.29-33)

32 «Ya tarmuyen misal adɛa asunowo! Sa fɛktu badije kalu rijiya, nangɛri karɛnjɛnaro nonuwwa.

33 Ngaima awo ani samma wakkajai ruwiya, ti cinnalan del karɛnjɛnaro § nonowo!

34 Jiremaro nayiro wulnjagakki, am jaman adɛye sanuiwawo, sai awo ani samma wakkajaiya duwon.

35 Same-a cidi-a baworo waljai, amma manani tɛmmaro baworo walji-wawo.

Faadaro dɛgaiwo!

(Mar 13.32-37; Luk 21.34-38)

36 «Amma yim bi sa duwon awo ani wakkajaidɛa wunduma nojɛnni. Bawadɛro kajia, malaiyawa samelan dasaana ye nojanni, Tadadɛ ye nojɛnni.

37 Kɛnde Tada Kambɛdɛye alamanju jaman Nawi Nuhuye gai.

† 24:30 24.30 Dan 7.13-14 § 24:33 24.33 ti cinnalan - Kɛnde Tada Kambɛdɛ del karɛnjɛna.

³⁸ Awoa jaman adən kawu ingi tufanaye isidəro, amso jawui ye, casai ye, larusa so, niya so cadi ye ngai duwon, har yim ise Nawi Nuhu curo maaradəyero kərgawo.

³⁹ Nanjama nangi duwon, ingi tufanaye ise tayi sammaa siyeyeno. Kənde Tada Kamedəye ye adəgairo walji.

⁴⁰ Daji yim adən kongwa yindi kulolan duwon, fal ngojane fal koljai.

⁴¹ Koro kamu yindi ye nedu cadi duwon, fal ngojane fal koljai.

⁴² «Adə nangaro faadaro dəgaiwo, dalilnjudə yim Kəmando isidəa nonuwwi nangaro.

⁴³ Amma adəa nonowo, ca kəma fadoyedə sa barwu bune fannjuro isidəa nojənaa, faadaro dəgane tia kolje fannjuro ngayiwawo.

⁴⁴ Adəgaima nayi ye faadaro dəgaiwo, dalilnjudə sa təmanuwwilan Tada Kamedə isi nangaro.

Misal wolodiya amanna-a aman bawoa-aye

(Luk 12.35-48)

⁴⁵ «Wundu gəle wolodi amanna ye, hangalla yedə wo, ti duwon kəmanja tia kəreje wolodiya amanjuro nuwanja kəmboye sa təraanan njoro galajənədə?

⁴⁶ Kəjinju wolodi kəmanju walidiya, ngai cədi najiyidə!

⁴⁷ Jiremaro nayiro wulnjagakki, kəmadə kəndanju sammaa mukko wolodi adəyero cakki.

⁴⁸ Amma wolodi adə ti kam batti duwon karwunjun: “Kəmani duwan isiwawo,” cəne

⁴⁹ wolodiya amanjua babaktu badije mbalmaso-a kallo jawune casairo walyenoa,

⁵⁰ daji wolodi adəye kəmanju yim təmajənni-a sa nojənni-alan ise

⁵¹ tia kirwolan jajarje curo mənafəkkayero cakki. Nadən so ye tədi, shəri ye naldi.

25

Misal kəlayakku mewuye

¹ «Sa adən* nodo bargaa Mai Samemaye alamanju ferowa kəlayakku mewu fatəlanja ngojane mai larusayedəa kaptuwuro caluwunədə gai.

² Curonjan uwu hangal bawoa, uwu ye hangalla.

³ Tayi hangal bawoadə fatəlanja ngoyeranniya, kəndawu ngojanni.

⁴ Amma tayi hangalladə fatəlanja-a kalwo curon kəndawu gadea-a ngoyera.

⁵ Mai larusayedə duwan isənnidə, tayi sammaa kənəm ngoyeno.

⁶ Dawu buneyen kowo laa nukce: “Akkonju mai larusayedə! Luwowo tia kapkənowo!” yeno.

⁷ Daji kəlayakku ani samma cijane fatəlanja dabbardu badiyera.

⁸ Amma tayi hangal bawoadəye hangalladəro: “Andiro kəndawu gana sadowo, fatəlawande no cadi!” yeranniya,

⁹ hangalladəye: “A'a, andi-a nayi-aa sadiwawo. Lenowo na ladomasoyen yuwowo!” yera.

¹⁰ Kəndawu njuworo ledu cadi duwon, mai larusayedə kadio. Tayi dabbardanadə ti-a kallo na ngəməri larusayero ngasaye cinnadə jakkera.

¹¹ Ngawo adəyen kəlayakku gapcanadə ye isane tiro: “Barganəmmin, barganəmmin, andiro cinnadəa fərəmsaganeye!” yera.

* 25:1 25.1 sa adən - Sa Tada Kamedə duniaro walde isidən.

12 Amma mai larusayedāye: “Jiremaro nayiro wulnjagakki, nayia nonjakkēni,” yeno.

13 To, nayi ye faadaro dēgaiwo, dalilnjudē yimnju bi sanju nonuwwi nangaro.

Misal wolodi yakkuye
(Luk 19.11-27)

14 «Koro nodo bargaa Mai Samemaye alamanju kam laa bēlawuro cēdi cēne wolodiyanjua bowoje kēndanju mukkonjaro cakkēnadē gai.

15 Wundunja yayero kēla raktunjuyen talanti† kaino. Kam fallo uwu ce, fallo yindi ce, fal yero fal kaino. Daji bēlawuroro leyeno.

16 Sadēman kam talanti uwu cēmowonamadē leje tayilan sawur cēde riwa uwuye kiwando.

17 Kam yindi cēmowonamadē ye adēgai cēde riwa yindiye kiwando.

18 Amma kam talanti fal cēmowonamadē leje bēlaa laje wuri kēmanjuye gērayeno.

19 «Ngawo kawu kadayen kēma wolodiya aniyedē bēlawuron kadinniya, tayi-a balas kedo.

20 Kam talanti uwu cēmowonamadē ise gade uwu cuwude tiro: “Barganēmmin, talanti uwu simmadē, akko gade uwu riwaro fandēkkēna,” yeno.

21 Kēmanjuye tiro: “Wuse, wolodi ngēlama, amanma! Awo ganān aman dimmadē, awo ngēwu mukkonēmbo yakkēkki. Are kallo kēji fanniyo!” yeno.

22 Kam talanti yindi cēmowonamadē ye ise tiro: “Barganēmmin, talanti yindi simmadē, akko gade yindi riwaro fandēkkēna,” yenniya,

23 kēmanjuye tiro: “Wuse, wolodi ngēlama, amanma! Awo ganān aman dimmadē, awo ngēwu mukkonēmbo yakkēkki. Are kallo kēji fanniyo!” yeno.

24 Daji kam talanti fal cēmowonamadē ye ise tiro: “Barganēmmin, ni kam jaurō nokkēna. Na nadēmnilan kalanēmi, koro na kasuni finēmnilan mowomi nangaro,

25 rinjēkke lekke bēlaa lakke wuḥinēmdēa gērayekko. Akko awonēm,” yeno.

26 Amma kēmanjuye tiro: “Ni wolodi kēlado, kam bowuye! Na nadēkkēnilan kalanēkki, koro na kasuni finēkkēnilan mowokkiro nonēmna, gēna?”

27 Ca wuḥinidēa bankilan gēnanēmnaa, waldunidēn wuḥini riwanjua mowokkēna.

28 To, talanti faldēa nanjun mowowo, kam nanjun mewuadēro yowo!

29 Wundu duwon nanjun awoamadē,‡ tiro casargane ngēwuro walji, amma kam nanjun bawomadē,§ awo cēdanadēmaa tilan camoyi.

30 Wolodi faida bawoa adēa deyan curo duwu cēlēm pēttero gēpkēnowo, nadēn so ye tēdi, sheri ye naldi,” yeno.

Jama duniaye sammāro shara kamduwu

31 «Sa Tada Kambēdē darājanjua malaiyawa samman kundēno walde isiya, kēla kurishju kērmaiye darājaayen napci.

32 Jama duniaye samma fuwunjun captai, jiri sēni dimiya-a kaniya-aa firjidē gai, kam kamanju-aa firje tayia kēwu yindiro yakci.

† 25:15 25.15 talanti - Ngā wuriye. Talanti faldē alama alwasi kida kērwu mewu wuriye gai.

‡ 25:29 25.29 wundu duwon nanjun awoamadē - Kam mana Isaye fanjidē, nodunju cērgane caye kojēnaro asuji. § 25:29 25.29 kam nanjun bawomadē - Kam mana Isaye fanjiwawodē, nodunju ganadēmaa tilan camoyi.

³³ Dimiyadæa kəmboramnjuro cakki, kaniyadæ yea wailanjuro.

³⁴ Daji maidæye tayi kəmboramnjuyedæro: “Nayi Bawani barga dæmnjaanadæ, arowo nodo bargaa duwon kawu dunia alaktənayen nayiro dabbargaadadæa gandowo!

³⁵ Awoa kənania duwon, awo kəmboye sew. Ngudunia yen, awo kənjaye sew. Wu kusotto yen, sisawuw.

³⁶ Kajəmuni bawo yen, awo jaktuye sew. Wu dondi yen, kisseyew. Kosoro sasakkəna yen, naniro kadiw,” cəni.

³⁷ Daji am jirewu aniye tiro: “Kəma, yimbi nia kənanəm̄ba ngiruiye duwon, awo kəmboye ngeiye? Ra, ngudunəm̄ba duwon, awo kənjaye ngeiye?”

³⁸ Yimbi kusottoro walyem duwon, njuruiye niro kiskeiye? Ra, kajəmunəm̄ bawo duwon, awo jaktuye ngeiye?

³⁹ Yimbi ni dondi bi kosolan duwon, njuruiye nanəm̄bo kadiye?” cani.

⁴⁰ Maidæye: “Jiremaro nayiro wulnjagakki, sawi duwon kəramiyani aniye gananjaro ser yidduwiya, wumaro sidduw,” cəni.

⁴¹ «Daji maidæye tayi wailanjuyedæro: “Nayi baskuwadadæ, nani kollowo kannu təmmaro nuiwawo Yiwulis-a malaiyawanju-aro dabbarjaanadæro ngawowo!

⁴² Awoa kənania duwon, awo kəmboye siwwi. Ngudunia yen, awo kənjaye siwwi.

⁴³ Wu kusotto yen, səsaaawwi. Kajəmuni bawo yen, awo jaktuye siwwi. Wu dondi yen, kosolan yen naniro isuwwi,” cəni.

⁴⁴ Daji tayi ye tiro: “Kəma, yimbi kənanəm̄ba nia ngiruiye? Bi ngudunəm̄ba, bi kusotto, bi kajəmunəm̄ bawoa, bi dondi, bi kosolan duwon, nia njuruiye niro kistuwuro wayeiye?” caniya,

⁴⁵ maidæye: “Jiremaro nayiro wulnjagakki, sawi duwon tayi aniye gananjaro ser njəddoro wanuwiya, wumaro njəddoro wanuw,” cəni.

⁴⁶ Daji tayidæ ajawu sawisoyero ngasayi, amma jirewudæ ro sawisoyero ngasayi,» yeno Isaye.

KARMO-A KARMOLAN CIDU-A ISAYE

26

Isaa roro njejoro mada

(Mar 14.1-2; Luk 22.1-2; Yah 11.45-57)

¹ Isa mana ani sammaa cæde kerənniya, fuwurawanjuro:

² «Sala Laya Njəkkayirambero* kawu yindi gapcoro nonuwwa, koro Tada Kambedæa mukko ambero sərəccagane kəskaro tia jajagane roro ceyesi,» yeno.

³ Daji wurawa řimannaye-a amwurawa jamaye-a fado řiman kura tiro Kaifas caniyen captane

⁴ sawardane Isaa nangalan tame roro njejoye nia ngoyera.

⁵ Amma tayiye: «Sai sala kojiya duwon, bare jama hangalsango casangənni!» yera.

Kamu laaye Isaa sittəranjuro dabbarduwu

(Mar 14.3-9; Yah 12.1-8)

⁶ Isa bəla Baitaniyelan fado Siman dərimeyən†

* **26:2 26.2** sala Laya Njəkkayirambe - Laya Israyilawuye jaman Nawi Musayen. † **26:6 26.6** Siman dərime - Ti calan dərime duwon ngajənadæ.

⁷ masəna cadi duwon, kamu laa səndal curonjun kawudi jauro tamannaa ngoje ise kawudidəa kəla Isayero fiyeyeno.

⁸ Fuwurawadə adəa kerunniya, kutturo carune kattenjan: «Awiro kawudidəa basarjidə?»

⁹ Ca adəa wuri kadaro calade wuridəa talaawaro cadəna!» yera.

¹⁰ Isa adəa asuje tayiro: «Awiro kamu adəa suwolluwi? Wuro awo jauro ngəla səddəna.

¹¹ Talaawasodə sawisoro curondon mbeji, amma wudə sawisoro gəni curondon dəgakki.

¹² Kawudi adəa tiyiniro fiduwunjudə, sittəraniro wua dabbarseyeno.

¹³ Jiremaro nayiro wulnjagakki, ndaran yaye curo dunia ngayen kawuɾi kəji adəa wuljai nguson, kamu adəa takturo awo səddənadə yea wuljai,» yeno.

Yahusa Iskariyot Isaa sərəttuwuma

(Mar 14.10-11; Luk 22.3-6)

¹⁴ Daji mewun yindindəye falnja, kam tiro Yahusa Iskariyot canidə, na wurawa rimannayero leje

¹⁵ tayiro: «Isaa mukondoro yakkəkka, awi wuro siwi?» cəne tayia kiworənniya, cungo ɾiwullaye fiakku mukkonjuro kesakko.

¹⁶ Daji sa adən Yahusa dama Isaa tayiro sərəttuwuye mada badiyeno.

Masəna sala Laya Njəkkayirambe

(Mar 14.12-21; Luk 22.7-13; Yah 13.21-30)

¹⁷ Yim burwoye sala Burodi Yis Bawoaye kidənniya, fuwurawadə na Isayero isane tiro: «Ndaran masəna layayedəa niro dabbarnjəgəiye bumi?» cəne tia keworo.

¹⁸ Isaye: «Bərnidəro ngawowo, na kam laayero lenowo tiro wullowo: “Sayinnaye niro sanju del karənjəna, fuwurawanju-a rokko masəna layayedəa fannəmlan cadi,» yeno.»

¹⁹ Daji fuwurawadə jiri Isa tayiro wuljəgənadə gai kedo. Adəgaima masəna layayedəa dabbaryera.

²⁰ Kəngal kikkurənniya, Isa mewun yindində-a rokko masənarə nap-kera.

²¹ Masəna cadi duwon, Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kamndo fal wua mukko kəladowayero sərənsiyi,» yeno.

²² Karwunja jauro kuttaje fal fallen wundu yaye: «Kəma, wuma wa?» cəne tia koro badiyeno.

²³ Isaye tayiro: «Kam duwon wu-a buwururo mukko yakkiyenadə, tima wua sərəttuwumadə wo.

²⁴ Tada Kambədə saptidəma,‡ jiri kəlanjun kitawulan ruwuwadadə gai, amma kam duwon Tada Kambədə kəladowanjuro sərəcciyidə, kuttunju! Ca kam adə tambənnima tiro ngalwo!» yeno.

²⁵ Daji Yahusa kam tia sərəttuwumadəye: «Sayinna, wuma wa?» yenniya, Isaye tiro: «Nimaye wulləmma,» yeno.

Masəna Kəmaye

(Mar 14.22-26; Luk 22.14-23; 1Kor 11.23-34)

²⁶ Masəna cadi duwon, Isa burodi ngoje Alaro ardiyenniya, fəsakce fuwurawadəro ce: «Ngonowo buiwo, adə tiyini,» yeno.

²⁷ Koro kənjaram ngoje Alaro ardiyenniya, tayiro ce: «Nayi samma yaiwo,

‡ 26:24 26.24 Tada Kambədə sapti - Isa nui.

28 dalilnjudə adəma buni aman ndəptaye§ duwon biwu am kadaye gawurdu nangaro fidənadə wo.†

29 Nayiro wulnjagakki, na adən fuwun gadero ingi inabbe* adəa yakkiwawo, har yim nayi-a rokko nodo bargaa Bawaniyelan bərinno yakkiro,» yeno.

30 Daji aiya Alaa njungoroye yeyeranniya, caluwe Kau Jaitunnero leyera.

Isaye Biturus tia angərji wuldu

(Mar 14.27-31; Luk 22.31-38; Yah 13.36-38)

31 Daji Isaye fuwurawanjuro: «Bune adəman nayi samma kəla wuyen ngaworo walduwi, akko awo kitawulan ruwuwadadə: “Sənidəa bangəkkiya, dimiya bəriyedə tatardai.”†

32 Amma karmolan cikkiya, nayia burwonjakke cidi Galileyro lekki,» yeno.

33 Biturusse tiro: «Tayi samma kəla niyen ngaworo waldai yaye, wudə təmmaro ngaworo waldəkkiwawo!» yeno.

34 Isaye: «Jiremaro niro wulnjəgəkki, ku bune adəman kawu gudowom kokkore cakkidəro, wua yakkuro angərsəmi,» yeno.

35 Amma Biturusse tiro: «Dole ni-a rokko nuiyero walyeno yaye, təmmaro nia angərnjəkkiwawo!» yeno. Fuwurawa samma ye ngai wulyera.

Moduwa Isaye

(Mar 14.32-42; Luk 22.39-46)

36 Isa fuwurawanju-a na tiro Gessemani canidəro kadiranniya, tayiro: «Na adən nammowo duwon, na todəro lekke moduwa dikke,» yeno.

37 Daji Biturus-a tada yindi Jabadiyedə-aa ngoje rokko lejane karwunju kuttaje ronju jauro bannadu badiyeno.

38 Tayiro: «Karwuni jauro kuttajəna, har nukki gai. Na adən danowo, faadaro wu-a kallo dəgaiwo!» yeno.

39 Gana laa kuruwuje fədəryero təmdə moduwa cəde: «Bawani, yojia, kənjaram† adəa wulan ngone! Adə yaye rawonidə gəni, kaanəmdəma ti wo!» yeno.

40 Na fuwurawanjuyero walladanniya, kənəm cadi nayeyeno. Biturusso: «Assha! Sa fallo ranguwe wu-a kallo faadaro dəgawwawo wa?

41 Bare jaraptuwuwiro faadaro dəgaiwo, moduwa dewo! Ruhu kambədə‡ cəraana, amma tiyinjudə duno kəskea!» yeno.

42 Koro walde yindiyero leje moduwa cəde: «Bawani, kənjaram adəa wulan ngonəmbawo sai yakkiyamaa, rawonəmdəma tədo!» yeno.

43 Nanjaro walladanniya, caye gai kənəm cadi nayeyeno, simnja nga kurwowujəna nangaro.

44 Koro walde tayia kolje yakkuyero leje mananju cayedəlan moduwa kido.

45 Daji na fuwurawadəyero walladanniya, tayiro: «Kuamison kənəmbo bowadando tussuwi wa? Sadə cədəna, Tada Kambədə mukko biwuma-soyero sərəccaana.

46 Cinowo, leniyo! Akkonju kam wua sərənsiyimadə del karənjəna!» yeno.

§ 26:28 26.28 bu aman ndəptaye - Bu Isaye duwon aman bərin katte Ala-a adamgəna-ayea tabbacciyidə. † 26:28 26.28 NL 24.8; Iri 31.31-34 * 26:29 26.29 ingi inabbe - Diben. † 26:31 26.31 Jak 13.7 † 26:39 26.39 kənjaram - Kənjaram bone njaye. ‡ 26:41 26.41 Ruhu kambədə - Ro kambe.

*Isaa ta**(Mar 14.43-52; Luk 22.47-53; Yah 18.1-11)*

⁴⁷ Isa mana cædi ngai duwon, Yahusa mewun yindindæye falnja kadio. Jama kada ye na wurawa řimannaye-a amwurawa jamaye-ayen kashagar so, ka so mukkonna ti-a rokko kadira.

⁴⁸ Caman ti sërættuwumanjudæ tayiro bælaanan isanojiye: «Kam tiro lewa kærawoye yiddækkidæ, tima! Tia taiwo!» cænna.

⁴⁹ Sadæman Yahusa na Isayero ise: «Wuse, sayinna!» cæne tiro lewa kærawoye kiddo.

⁵⁰ Isaye tiro: «Sawani, awo kændoro isæmmadæa de!» yeno. Daji amdæ fuwujane Isaa mukkon dap keda.

⁵¹ Am na Isayen dajanadæye falnja mukko sajiye kashagar ficce wolodi řiman kurayea bakce sæmonju tæn kamgeno.

⁵² Daji Isaye tiro: «Kashagarnæmba fannjuro kalange! Wundu duwon kashagar ficcænamadæ kashagarlaman nui.

⁵³ Ra, nonæmmi wa rangække Bawania bowonække sadæman wuro malaiyawa kæwu mewun yindinmaa§ kojænna juwasiyidæ?

⁵⁴ Amma ngairo walyenoa, jiri fin gæle awo Ala caman kadarje kitawulan wuljænadæ wakkaji?» yeno.

⁵⁵ Sa adæn Isaye jamadæro: «A! Nayi kashagar so, ka so mukkonna wua gændema gai taro wa isuwidæ? Yim nguson Fado Alayen napkada jamaa alammækki duwon, wua sædawwi.

⁵⁶ Amma awowa nawiya kitawulan ruwujanasodæ wakkajaro awo ani samma tadæna,» yeno. Daji fuwurawanju samma tia koljane keyaso.

*Isa fuwu majilis kura adinwuyen**(Mar 14.53-65; Luk 22.66-71; Yah 18.12-14)*

⁵⁷ Daji am Isaa cadanadæ tia na Kaifas řiman kuradæyero kesado, na duwon malæmba Attauraye-a amwurawa jamaye-a ye captanadæ.

⁵⁸ Biturus ye katte kaskadaaro har balballa fado řiman kurayedæro tia jægane kærgaanniya, awo wakkajidæa kuroro dawu gureduwu Fado Alayen napkeno.

⁵⁹ Wurawa řimannaye-a majilisu samma-a Isaa roro njejoro sheda kattuwuye mayera,

⁶⁰ amma shedawu kattuwuye kada isana yaye, cawandænni. Darye am yindi isane:

⁶¹ «Kam adæye rakce Fado Alayedæa wurje curo kawu yakkuyen cædandi cænna,» yera.

⁶² Daji řiman kuradæ cije daje Isaro: «Jaawunæm bawo wa? Awi gæle am ani kælanæmnin shedajaidæ?» cæne tia kiworo.

⁶³ Amma Isa cinju kajænni. Koro řiman kuradæ walde tiro: «Ala Kændægaima nangaro, jire wulsagane! Nima wa Almasiwu Tada Alayedæ wo?» cæne tia kiworo.

⁶⁴ Isaye tiro: «Nima wullæm, wuma! Koro nayiro wulnjagakki, kua adæn fuwun Tada Kambedæ mukko kæmboram Mai Kænduwomayen napkada ye, curo fofou sameyen kændæ cædi ye ruwi,»† yeno.

⁶⁵ Daji řiman kuradæ kalwunju karje:* «A! Ti Alaa gaskajo! Sheda jiri fi gæle gade maniye? Nayi kælando Alaa gaskadunjudæa fannuwuwa.

⁶⁶ Awi gæle tæmanuw?» cæne tayia kiworænniya, tiro: «Ronju tuluwoma jusso!» yera.

§ 26:53 26.53 kæwu malaiyawaye - Malaiya dæwu arakku gai. † 26:64 26.64 Dan 7.13-14 * 26:65 26.65 kalwunju karje - Noduwuram karwukuttaye.

⁶⁷ Daji laanja fəkkanjuro lallari tawatəwajagane tia babakera, laanja ye maʕin bakcane

⁶⁸ tiro: «Ha! Almasiwu, nawinawi de! Wundu nia bannjo?» yera.

Biturusse Isaa angərdu

(*Mar 14.66-72; Luk 22.54-65; Yah 18.15-18*)

⁶⁹ Biturus balballa fadoyedən napkada duwon, kir laa ise tiro: «Ni ye Isa kam cidi Galileye-a rokko kərgaw!» yeno.

⁷⁰ Amma Biturus fuwu tayi sammayen angərje: «Awo wulləmidəa nokkəni,» yeno.

⁷¹ Daji cinna ngaworambo kiluwunniya, kir gade tia cure am nadən dasaanadəro: «Kam adə ye Isa kam Najaratte-a rokko!» yeno.

⁷² Koro Biturus walde tia angərje kansi juwe: «Tia nokkəni,» yeno.

⁷³ Gana sam kidənniya, am nadən dasaanadə isane Biturusso: «Fagatto ni ye kamnja fal, təlamməmlan asungeiye,» yera.

⁷⁴ Amma Biturus kəlanju baskuje kansi juwe: «Kam adəa nokkəni!» yeno. Sadəman gudowom kokkore kekko.

⁷⁵ Daji Biturus awo Isa tiro wulnjəgənadəa takkeno. Isaye: «Kawu gudowom kokkore cakkidəro, wua yakkuro angərsəmi,» cəna. Takkenniya, deyaro culuwe tai daje so ngoyeno.

27

Isaa mukko Gomna Bilatussero njakko

¹ Dunia wayenniya, wurawa ʕimannaye-a amwurawa jamaye-a samma cinja kəljane Isaa roro ceyesi yera.

² Daji Isaa cekkere caade mukko Gomna Bilatussero kesakko.

Karmo Yahusaye

³ Yahusa sərəttuwumanjudə shara karmoye Isaro caddənaro kirunniya, tuwaje leje cunگو ʕiwullaye fiakkudəa wurawa ʕimannaye-a amwurawaro ce

⁴ tayiro: «Biwu dikkəna, kam biwunju bawoa sərənnjagakkəna,» yeno. Tiro: «Awi andia sasakko? Nima awonəm nonəm,» yeranniya,

⁵ Yahusa wuʕidəa Fado Alayero gəpɕiye nadəa kolje leje kəlanju kəskaro rojiye kano.

⁶ Wurawa ʕimannayeso wuʕidəa capkeranniya, amanjaro: «Baitəmbal Fado Alayero fiduwunjudə haram, wuʕi buye nangaro,» yera.

⁷ Daji nia ngojane wuʕidən cidi duwurammaye casuwe kaurila kusotowayero kedo.

⁸ Adəma nangaro ku kundenno nadəa Kulo Buyelan bowojaidə.

⁹ Adəgaima awo Kəmande kuren ci Nawi Irimiyayen wuljənədə wakkayeno. Tiye: «Cunگو ʕiwullaye fiakku, wuʕi duwon jama Israyilaye taman kəlanjun kasaccanayedəa ngojane

¹⁰ cidi duwurammayedəa kesiwo, Kəmande wulsəgənadə gai,»† cəna.

Isa fuwu Gomna Bilatussen

(*Mar 15.1-5; Luk 23.1-5; Yah 18.28-38a*)

¹¹ Isa fuwu Gomna Bilatussen dajəna duwon, gomnadəye tiro: «Nima wa Mai Yaudiyayedə wo?» cəne tia kiworo. Isaye: «Nima wulləm, wuma!» yeno.

¹² Amma wurawa ʕimannaye-a amwurawa-a tia burwuyeranniya, awima tayiro kalakcəgənni.

† 27:10 27.9-10 Jak 11.12-13

¹³ Daji Bilatusse tiro: «Awo kadan burwunjanadæa fannæmmi wa?» cæne tia kiworo.

¹⁴ Amma Isa awima tiro kalakcægænni, har gomnadæ jauro ajapkeno.

Isaro shara karmoye kamduwu

(Mar 15.6-15; Luk 23.13-25; Yah 18.38b-19.16a)

¹⁵ Caman kærwu nguson sala adælan gomnadæ adanju jægane kosoma fal jama caraanadæa tayiro salamjiyi.

¹⁶ Sa adæn kosoma laa jauro nowada mbeji, cunju Barabbas.

¹⁷ Daji jama capkadaranniya, Bilatusse tayiro: «Wundua nayiro salamn-jagakkiya, rawuw? Barabbassa ra Isa kam tia Almasiwulan bowojaidæa?»

¹⁸ Awoa nandæfinja nangaro Isaa mukkonjuro særætkeyeraro nojæna.

¹⁹ Ngaima Bilatus kæla kurisnju sharayen napkada duwon, kamunju kam laaa cunode tiro: «Bare kam jirema adæro awima yiddæmmi, kæla tiyen ku kænna simlan jauro bone yakkæna nangaro,» yeno.

²⁰ Amma wurawa rimannaye-a amwurawa-a jamadæa casakke Barabbassa tayiro salamjuwo Isaa roro cejo yera.

²¹ Koro gomnadæ walde tayiro: «Tayi yindi anilan wundunjaa nayiro salamn-jagakkiya, rawuw?» cæne tayia kiworo. Tiro: «Barabbas!» yera.

²² Bilatusse tayiro: «Awi gæle Isa kam tia Almasiwulan bowojaidæro yiddækki?» cæne tayia kiworo. Tayi sammaye: «Kæskaro tia jægane no!» yera.

²³ Bilatusse: «Awiro? Ayau awiye cædo?» yenniya, caye baworo kowo sapcane: «Kæskaro tia jægane no!» yera.

²⁴ Bilatus curo lamar adæyen awima rakce cædiwawo ye, kalala ngæwuji yero kirunniya, ingi ngoje fuwunjan mukkonju tulje tayiro: «Bu kam adæyen mukkonni bawo, nayima awondo nonuw!» yeno.

²⁵ Amma jama sammaye: «Bunju kæla andi-a kaduwunde-ayen dæga!» yera.

²⁶ Daji Bilatus tayiro Barabbassa salamgeyeno. Amma sojiyanjudæa cakke Isaa kirwolan jajaryeranniya, tia kæskaro jajaaro mukkonjaro kekko.

Sojiyaye Isaa basardu

(Mar 15.16-20)

²⁷ Daji sojiya gomnadæyedæ Isaa curo gomnariyero caade kæwunja sojiyaye sammaa fuwunjun capkera.

²⁸ Tia ringeranniya, kalwu kime* tiro lujagane

²⁹ ariawu kariyiye† kælejane kælanjuro gænajagane mukkonju kæmborambo ka kesakko. Daji fuwunjun tungurumjane tia rujane: «Ala ngæwuro, Mai Yaudiyaye!» yera.

³⁰ Koro lallari tiro tæwajagane kadæa camoye tilan kælanju babakkera.

³¹ Tiro rudu gænajagane kerænniya, kalwu kimedæa rinjane kajæmunju cayedæa lujagane tia kæskaro jaduwo kesado.

Isaa kæskaro jaduwo

(Mar 15.21-32; Luk 23.26-43; Yah 19.16b-27)

³² Caluwuna lejai duwon, kam laa bæla Kuraneye cunju Siman-a kæla kælyera. Sojiyadæ dunodunon tia casakke kæska Isayedæa ngoje

³³ na tiro Golgota canidæro leyera, Golgotaye maananjudæ Na Buwo Kælaye.

* 27:28 27.28 kalwu kime - Kalwu maila. † 27:29 27.29 ariawu kariyiye - Jawa maila-a camun, amma awo ruduye.

³⁴ Isaro diben curonjun awo laa cəm fok[‡] diyadaa caro kedo, amma cade kidambənniya, kənjaro wayeno.

³⁵ Tia kəskaro jayeyeranniya, kajəmunju ngojane walawala cade kattenjan dagaryera.

³⁶ Daji nadən tia kuroro napkera.

³⁷ Kəlakajinjudəro allo ayaunju kəlan ruwuwadadəa royeyera: TI ADƏMA ISA MAI YAUDIYAYEDƏ WO.

³⁸ Gəndewu yindi yea ti-a rokko jayeyera, faldə kəmboramnjulan, faldə ye wailanjulan.

³⁹ Am kamjana kojaisodə tiro rudu gənajagane kəlanja kalakalalcane

⁴⁰ tiro: «Ap! Ni Fado Alayea wurnəme curo kawu yakkuyen tandəmidə, nda kəlanəm moye! Ni Tada Alayea, kəskadən jəmme!» cani.

⁴¹ Wurawa řimannaye ye maləmba Attauraye-a amwurawa-a rokko adəgai tiro rudu gənajagane amanjaro:

⁴² «Am gadea cəkkaana, amma rakce kəlanju cəmoyiwawo! Tima Mai Israyilawuyedə woa, kəskadən kərmama jəpco, tia kasaddiye.

⁴³ Alaa mərsajəna. To, Ala tia cəraanaa, kərmama tia cəmowo, tiye: “Wu Tada Alaye,” cənna nangaro,» cani.

⁴⁴ Jiri adəgainin gəndewu yindi ti-a rokko jajaanadə ye Isaa rarayera.

Karmo Isaye

(Mar 15.33-41; Luk 23.44-49; Yah 19.28-37)

⁴⁵ Kausu kəla dawu duwon, dunia nga təmje cələmbo walje, har sa yakku kajiriyero kiado.

⁴⁶ Sa yakku kajiriyedə Isa kowo dunoaro sapce: «Eloi, Eloi, lama sabaktani?» yeno, maananjudə «Alani, Alani, awiro wua kolsem?»[†]

⁴⁷ Am nadən dajanadə adəa fangeranniya, laanjaye: «Nawi Iliyaa bowoji!» yera.

⁴⁸ Sadəman falnja cəgase leje soso ngoje diben comcombo ləpciye cuttuluwe karo lassiye Isaro sayeyeno.

⁴⁹ Amma am gapcanadəye: «Nda kollowo, Nawi Iliya ise tia cəkkaaya, ruiyo!» yera.

⁵⁰ Daji Isa walde kowo dunoaro sapce ro kirəmbo.

⁵¹ Sa adən juwa curo Fado Alayen dəganadə samən tamiya kəla cidiyannaro kudero farak yindiro kargadan. § Cidi ye loloyeno, kauwa ye fafalladara,

⁵² kauriya ye fərəmdane kamin muminnye ro carəmbəna kada karmolan ciyera.

⁵³ Isa karmolan ciyenniya, kaurilan caluwe bərni tayirro* ngasaye nadən am kadaro fəleyaadara.

⁵⁴ Kajalladə sojiyanju Isaa gurejaimadə-a rokko cidi loloje awo wakkajənaa kerunniya, karwunja kamde: «Jiremaro ti Tada Alayedəma!» yera.

⁵⁵ Kamuwa kada ye kuruwunin awo ania lawarjai mbeji. Cidi Galileyen Isaa jaane banajagai.

⁵⁶ Curonjan Meram Magdala so, Meram Yakuba-a Isuwu-aye yanja so, tadawa Jabadiye yanja so mbeji.

[‡] 27:34 27.34 awo laa cəm fok - Karwun tiyi jau nəmdaye. [†] 27:46 27.46 Jaw 22.1 § 27:51 27.51 juwa curo Fado Alayen dəganadə yindiro kargadan - Barga karmo Isayen juwa na Ala-a tadoye gərajidə kargada, kərma jawal Ala-a tadoyedə kaada. * 27:53 27.53 bərni tayir - Jerujalem.

*Sittara Isaye**(Mar 15.42-47; Luk 23.50-56; Yah 19.38-42)*

⁵⁷ Dunia kajiriyenniya, gaŕiwu laa kam Arimatiyaye cunju Isuwu kadio, ti ye fuwura Isaye.

⁵⁸ Na Bilatussero leje kamin Isayedæa tiro cadoro kiworænnya, Bilatus wada ce kamindæa tiro kaino.

⁵⁹ Daji Isuwu leje kamindæa ngoje lowowon batta linnen kækærje

⁶⁰ kaurinju bærin curo kauyen lajænadæro cakke sænaje ci kauridæyero kau kura tæmbaljiye leyeno.

⁶¹ Meram Magdala-a Meram faldæ-a ye fuwu kauriyedæn napcana mbeji.

Kauri guredu

⁶² Yim dabbarduye† kojænaye wajænanjua wurawa rimannaye-a Farisawa-a na Bilatussen captane

⁶³ tiro: «Barganæmmin, jambama adæ ronjulan: “Ngawo kawu yakkuyen roaro wallække cikki!” cænnadæa kælan taiyena.

⁶⁴ Adæ nangaro wada ye sojiyanæm kauridæa kawu yakkuro gureja, bare fuwurawanjuso isane kaminnjudæa ndaljane ambo: “Karmolan cijæna!” wuljanniro. Jamba daryeyedæ burwoyedæa koji,» yera.

⁶⁵ Bilatusse tayiro: «Sojiyaa ngonowo lenowo, jiri nonuwwadæ gairo kauridæa gureja!» yeno.

⁶⁶ Daji kauridæro lejane kau kura ci kauriyedæro tawaa bakcagane sojiyadæa gadiro gænayera.

28*Karmolan cidu Isaye**(Mar 16.1-8; Luk 24.1-12; Yah 20.1-10)*

¹ Yim tustuye koyenniya, mawuye yim burwoyæa* suwa læp Meram Magdala-a Meram faldæ-a kauridæa kuroro leyera.

² Sadæman cidi loloyeno, malaiya Kæmandeye laa samelan jæpce kau kuradæa tæmbalje kæladæn napkeno.

³ Camunonju mælækci gai, kajæmunju ye bul fok.

⁴ Sojiyadæ ridunjuro jauru lolojane am sanuna gairo walyera.

⁵ Amma malaiyadæyæ kamuwadæro: «Bare rinuwwi! Isa kam kæskaro jajaanadæa manuwiro nokkæna.

⁶ Wuljænadæ gai, ti na adæn bawo, cijæna! Arowo na tia sænajanadæa ruiwo!

⁷ Daji duwan lenowo fuwurawanjuro: “Karmolan cijæna. Ti nayia burwonjane cidi Galileyero leji, nadæn tia ruwi,” wulgænowo. Akko adæa nayiro wulnjagakkæna,» yeno.

⁸ Daji kamuwadæ karwunja kamdæna ye, jauru kæji fanjai yero kauridæn caluwe cagase lawardæa fuwurawanjuro njadoro leyera.

⁹ Sadæman Isa tayia kapciye: «Wusowo!» yenniya, nanjuro isane sinjuro kamdagane tiro ambætkeyera.

¹⁰ Daji Isaye tayiro: «Bare rinuwwi! Lenowo kæramiyaniro wulgænowo cidi Galileyero leja, nadæn wua sarui,» yeno.

Sojiya gureduwuye lawar njo

¹¹ Kamuwadæ ledu cadi duwon, sojiya gureduwuye laanja bærnidæro waldane wurawa rimannayedæro awo wakkajæna sammaa wulyeyera.

† 27:62 27.62 yim dabbarduye - Jæmma. Yim tustuyedæ sæbdu. * 28:1 28.1 mawuye yim burwoyæa - Ladu.

¹² Tayi ye amwurawadə-a rokko captane nia ngoyeranniya, wuɓi ngəwu sojiyadəro cade

¹³ tayiro: «Akko awo wulluwidə: “Bune kənəm diye duwon, fuwurawan-juso isane kaminnjudəa ndalyera.”

¹⁴ Koro gomnadə awo adəa fanjia, tia lowoniye nayia njamoyiye,» yera.

¹⁵ Daji sojiyadə wuridəa camoye lejane tayiro wuljaanadə gai kedo. Adəgaima ku kundenno mana adə curo yaudiyayen tatargada.

Isaye fuwurawanjua nodo

(Mar 16.14-18)

¹⁶ Daji fuwurawa mewun tilondə cidi Galileyro lejane kau kuruwu Isa tayiro wuljəgənadəro kadira.

¹⁷ Tia kerunniya, tiro ambətkeyera, amma laanja dakkera.

¹⁸ Daji Isa nanjaro ise tayiro: «Kənduwo sameye-a cidiye-a sammaa wuro sadəna.

¹⁹ Adəma nangaro lenowo jama duniaye sammaa fuwurawaniro dewo, tayiro cu Bawadəye-a Tadadəye-a Ruhudəye-alan kasala yiddowo.

²⁰ Koro wadawa nayiro njadəkkəna sammaa jaaro tayia alammowo. Nonowo, wu sawisoro nayi-a rokko, har cidu duniayero,» yeno.

MARKUS

Kawuri kəji Isa Almasiwuye Markus ruwujənadə Linjila Markusse

Kitawu Markussedə Linjila kənyindiye wo. Markusedə, ti kəlanju kəngayamba mewun yindin Isaye falnja gəni yaye, ti sawa Biturus-a kəngayamba gadedə-aye, koro tayia jauro nojəna. Adə nangaro tayiyen kəla awo Isa cədəna-a awo ambo wuljəgəna-ayen fangeno. Saa findi bi fiakku gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen, Ruhu Alaye tia cakke taldu bawoaro awo ania jama Isaa gawu bərni Rombero ruwuyeyeno. Nonowo, lamar ani ku saa dəwu yindi gai wakkajana yaye, Ala cakke Linjila adə awima gadejənnin har nandero kadio.

Akko lawarra curo kitawu adəyen dasaanadə:

- Dabbarda kida Isaye (1.1-13)
- Kida Isaye cidi Galileyen (1.14-9.50)
- Kida Isaye cidi Yahudiyayen (10.1-52)
- Kida Isaye Jerujalemnin (11.1-13.37)
- Karmo-a karmolan cidu-a Isaye (14.1-16.20)

Kawuri kəji Isa Almasiwuye Markus ruwujənadə DABBARDA KIDA ISAYE

*Nawi Yahayaye Isaro jawal dabbarduwu
(Mat 3.1-12; Luk 3.1-20; Yah 1.19-28)*

- ¹ Akko badiduram kawuri kəji Isa Almasiwu Tada Alayedə.
- ² Kuren curo kitawu Nawi Ishayayen ruwuwadadə gai:

«Nin fuwunno kəngayammi nodəkke,
jawalnəm cassai.†

³ Tidə kam laa karaan kowo sapce:
“Kəmandero jawal dabbargənowo,
koduramnju cəkko dewo!”
cəne mawoji.»†

⁴ Nawi Yahaya Kasalama fəlediye karaan jamaro kawuri kasala tuwaye biwuwa gawurduye cəddi kərga.

⁵ Adəgaima am lardu Yahudiyaye-a bərni Jerujalembe-a samma nanjuro isane biwunja wuljane curo bərəm Jordaniyen tayiro kasala tuwaye kiddo.

⁶ Yahayaye kajəmunjudə kanduri kařimoyen caaada, canjanju ye ngirin tikkerəna. Kəmbonju ye kawi-a kəmagən-a.

⁷ Jamaro kawuri cədde: «Kam laa wua kənduwon kosəna je sunonjuye ngunəme wuiduma tikkəni ngawonin isi.

⁸ Wudə ingilan nayiro kasala ngeddəkko, amma tidə Ruhu Alayelan nayiro kasala njaddi,» yeno.

*Ruhu Alaye Isaro jəptuwu-a Yiwulisse Isaa jaraptu-a
(Mat 3.13-17; 4.1-11; Luk 3.21-22; 4.1-13)*

† 1:2 1.2 Mal 3.1 † 1:3 1.3 Ish 40.3

⁹ Yim anin Isa bəla Najarat cidi Galileyedən cije bərəm Jordaniyero ise Nawi Yahaya tiro kasala kiddo.

¹⁰ Isa ingidəlan kiluwunniyama, same farakko fərəmde Ruhu Alaye alama bullam gai tiro jəpci yi kiro.

¹¹ Koro samelan kowo nukce: «Nima Tadani wo, njəraakkəna. Niramnin jauro karwuni kəjjəna!» yeno.

¹² Sadəman Ruhu Alayedə tia cakke karaa dəriro kiluwo.

¹³ Karaadən kawu fidewuro Yiwulis tia jarapci kərga. Ti bundiya karaaye-a rokko, malaiyawa ye tiro kissagai.

KIDA ISAYE CIDI GALILEYEN

Isaye kidanju badidu

(Mat 4.12-17; Luk 4.14-15)

¹⁴ Ngawo Nawi Yahayaa kosoro casakkənayen, Isa cidi Galileyero walde jamaro kawuri kəji Alaye wulduwu badiyeno.

¹⁵ Tiye: «Sadə cədəna, nodo bargaa Alaye del karənjəna! Təmmowo, kawuri kəji Alayedəa kasaddowo!» yeno.

Isaye fuwurawanju burwoyeya bowodu

(Mat 4.18-22; Luk 5.1-11)

¹⁶ Yim laa Isa ci bərəm Galileyea jəgai duwon, Siman-a yanjugəna Andarawus-a buni taramnja bərəmdəro fijagai kiro. Tayidə buni tawu.

¹⁷ Isaye tayiro: «Arowo wua səgaiwo, nayia kam tawuro* njadəkki,» yeno.

¹⁸ Sadəman buni taramnja koljane tia geya.

¹⁹ Koro gana fuwuyenniya, Yakuba tada Jabadiye-a yanjugəna Yahaya-a curo maarayen buni taramnja caassai kiro.

²⁰ Sadəman tayia bowoje cijane bawanja Jabadi-a kidawunju-aa curo maaradəyen koljane tia geya.

Isaye kam karuwaa isangaduwu

(Luk 4.31-37)

²¹ Daji Isa-a fuwurawanju-a bəni Kafarnaamero kadira. Yim tustuye† kidənniyama, Isa dandallo ngaye jamaa alamdu badiyeno.

²² Jamadə alamdunjudəa ajapkera, dalilnjudə alamdunjudə maləmba Attaurayedə gai gəni, kənduwoaro manaji nangaro.

²³ Sa adən curo dandalnjadəyen karuwama laa burwu cakke:

²⁴ «A! Awi lambonəm andiro, Isa kam Najaratte? Andia siduwuro wa kadim? Nia asunjəkkəna, nima Tayir Alayedə wo!»‡ yeno.

²⁵ Amma Isa sedandəro jəkkade mana dapciye: «Cinəm jange kamdəa kolle luwe!» yeno.

²⁶ Daji sedandə burwu dunoa cakke kamdəa jəjəkce kolje kiluwo.

²⁷ Tayi samma ajapcane amanjaro: «Attə awi? Alamdu jiri bərin, diye! Kənduwoaro sedansoro wada ciya, jagai!» canı.

²⁸ Sadəman lawar Isaye cidi Galileye ngaro tatargaada.

Isaye am ngəwua isangaduwu

(Mat 8.14-17; Luk 4.38-44)

²⁹ Dandaldən keluwunniyama, Isa-a Yakuba-a Yahaya-a rokko fado Simanne-a Andarawusse-aro leyerə.

* **1:17 1.17** kam tawu - Am duwon am gade Isaa nojaro majaidə. † **1:21 1.21** yim tustuye - Səbdu.

‡ **1:24 1.24** Tayir Alayedə - Kaala Almasiwuye. Biwubawoma, am gade-a gade.

³⁰ Ya kəsai Simannedə dondi bowada, kange tia cədana. Daji Isaro lawarnju wulyeyeranniya,

³¹ nanjuro leje mukkonju cədane tia kisango. Kangedə tia kolje, ti ye tayia sosadu badiyeno.

³² Yim adəa kəngal kikkurənniya, am dondi-a karuwamaso-a sammaa na Isayero kewudo.

³³ Am bərnidəye samma ci fadodəyen captana duwon,

³⁴ Isa am kada kasuwa jiri jiria isangayeyeno, koro sedanna kada duyeno. Amma sedannadəro manadu amarjəgənni, ti wunduro nojana nangaro.

³⁵ Wajənanjua suwa ləp Isa tawaje culuwe na wunduma baworo leje nadən moduwa kido.

³⁶ Siman-a amanju-a ye tia madaro keluwo.

³⁷ Kewandənniya, tiro: «Am samma nia manjai,» yera.

³⁸ Isaye tayiro: «Bəlawə gadero leniyo, amnja yero mana Alaye yiddəkko! Adəma nangaro kadikko,» yeno.

³⁹ Adəgaima Isa bəla bəlaro leje dandalnjan ambo mana Alaye wuljiyi, sedanna ye duji ngai duwon, cidi Galileye sammaa diriyeno.

Isaye kam barasua isangaduwu

(Mat 8.1-4; Luk 5.12-16)

⁴⁰ Kam barasua laa na Isayero ise tungurumje tia lowoje: «Raammaa, rangəme wua isangasəgəme tayirro walləkki,» yeno.

⁴¹ Isa kamdəa njunoje mukko sajiye tia leje: «Raakkəna, tayirro walle!» yeno.

⁴² Sadəman barasudə tia kolje tayirro walyeno.

⁴³ Daji Isa tiro marmarea cədde tia salamgeno.

⁴⁴ Tiro: «Bare awima wundumaro wulgəmmi, amma lene řimandəro fəledəgəne. Tayirro walləmmadə, sadaa Nawi Musa wuljənadəa de, jamaro shedaro waljo!» yeno.

⁴⁵ Adə yaye kamdə leje ngəwuro manaje lawardəa ndarasoro tataryeyeno, har Isa bəla fimaro rakce federo ngayiwawo, sai karaa wunduma bawolan dəgai. Koro jama ndarason yaye nanjuro isai.

2

Isaye kam tiyinju nunaa isangaduwu

(Mat 9.1-8; Luk 5.17-26)

¹ Ngawo kawu ganayen Isa bərni Kafarnaamero walladanniya, jamadə ti fadonno fangera.

² Am ngəwu isane captane, har cinnaman na baworo walyeno. Tayiro mana Alaye cəddi duwon,

³ am dewu kam tiyi nunaa laa ngojane isane nanjuro kewudo.

⁴ Amma jama captana nangaro rakcane Isaa karənjaiwawodə, daji sorodəro jawane kəla sorodəye na Isa dəganadən kajane kamdəa kəla bənarəmnjuyen sayeyera.

⁵ Isa kambərsenjadəa kirunniya, kam tiyinju nunadəro: «Tadani, biwunəm gawurdəna,» yeno.

⁶ Daji maləmba Attauraye laa nadən napkada karwunjan:

⁷ «Awiro kam attə ngai wulji? Alaa gaskajəna, diye! Ala gənia, wunduma kambo biwu gawurjiyi bawo, mare?» canı.

⁸ Sadəman Isa awo karwunjaye asuje tayiro: «Awiro karwundon awo ania wulluwidə?»

⁹ Ndaso gāle kam tiyinju nuna adəro budu wo: “Biwunəm gawurdəna” wulduma ra “Cine bənaramməm ngone lene!” wulduma?

¹⁰ Nonowo, Tada Kambedə* nanjun kənduwo biwu ambe dunialan gawurduye mbeji!» yeno. Daji kam tiyinju nunadəro:

¹¹ «Niro wulnjəgəkki, cine bənaramməm ngone fannəmbo lene!» yeno.

¹² Sadəman kamdə fuwu am sammayen cije bənaramnju ngoje leyeno. Tayi samma jauro ajapcane Alaa congorəne: «Awo adə gai ngaltema ruiyende!» yera.

Isaye Lewia bowodu

(Mat 9.9-13; Luk 5.27-32)

¹³ Koro Isa walde ci bərəmbero kadio. Am kada kadami nanjuro isane tayia alamgeno.

¹⁴ Kodu cədi duwon, Lewi tada Alfawusse kidaramnju akki mowoyen napkadaa kiro. Isaye tiro: «Wua səgai!» yenniya, cije tia giya.

¹⁵ Isa fado Lewiyen masənarə napcəna duwon, akki mowomaso-a biwuma gadeso-a kada ye ti-a fuwurawanju-a rokko masəna dioro napkera, tayi gai kada tia jaana nangaro.

¹⁶ Maləmba Attauraye kəwu Farisawaye laa Isa biwumaso-a akki mowomaso-a rokko masəna cadiro kerunniya, fuwurawanjuro: «Awiro Isa akki mowomaso-a biwuma gadeso-a rokko masəna cadidə?» yera.

¹⁷ Isa adəa fangenniya, tayiro: «Kam dondi gənia, kam ngadə lowotor majiwawo. Jiremasoa gəni, biwumaso-a bowoduro† kadikko,» yeno.

Kambiwu kəla asemben

(Mat 9.14-17; Luk 5.33-39)

¹⁸ Fuwurawa Nawi Yahayaye-a Farisawaye-a asem‡ cadai duwon, am laa na Isayero isane tiro: «Awiro fuwurawa Yahayaye-a Farisawaye-a asem cadai, amma fuwurawanəm cadaiwawodə?» cane keworo.

¹⁹ Isaye tayiro: «Mai larusaye dawunjan duwon, ngaladiya asem cadai wa? A'a, mai larusaye dawunjan duwon, asem cadaiwawo.

²⁰ Amma sa ise mai larusayedəa dawunjan cattuluwiya, sa adən duwon asem cadai.

²¹ «Wunduma guntu batta bərinne ingiro cakke captənni ngoje kajəmu dinaro cukkududiwawo. Ngai cədia, batta bərində dinadəyen capte kardudə cayemaro kuraro walji.

²² Koro wunduma diben bərin ngoje satki dinaro fijiyiwawo. Ngai cədia, dibendə satkidəa falji.§ Diben ye bawo, satki ye bawo. A'a, amso diben bərindəa satki bərinno fijagai,» yeno.

Isa Kəma yim tustuye

(Mat 12.1-8; Luk 6.1-5)

²³ Yim tustuyea laa Isa-a fuwurawanju-a kulo algamaye rejane kojai duwon, fuwurawadə kəla algamaye fifirdu badiyera.

²⁴ Farisawa laaye tiro: «Akko rui, awiro fuwurawanəm awo yim tustuyea kəndoro haramdəa cadidə?» yera.

²⁵ Isaye tayiro: «Sa Nawi Dauda-a amnju-a kəna fanjanadən, awo cədənədə ngaltema kitawulan kəranuwwi wa?

* **2:10 2.10** Tada Kambe - Kaala Almasiwuye. Isa kəla Tada Kamben manajiya, kəlanjuman manaji.

† **2:17 2.17** biwumaso-a bowodu - Tuwa cado Alaa jaaro. ‡ **2:18 2.18** asem - Faral gəni, nafila.

§ **2:22 2.22** dibendə satkidəa falji - Diben bərin mojolje kuraro walji nangaro, satki dinadəa falji.

²⁶ Jaman Abiyatar řiman kurayedən curo Fado Alayero ngaye burodi sadaaye ngoje jəgəre amnju yero ce gewo. Rimannaro gənia, am gadero burodi sadaaye ngərodə haram!»†

²⁷ Daji Isaye tayiro: «Ala kamdəa yim tustuye nangaro alakənni, yim tustuyedəa kam nangaro alakkeno.

²⁸ Adə nangaro Tada Kambedə Kəma yim tustuye, diye!» yeno.

3

Isaye kam mukkonju canaa isangaduwu (Mat 12.9-14; Luk 6.6-11)

¹ Koro Isa walde dandallo kərgawo. Nadən kam laa mukko canaa mbeji.

² Am laa ye Isaro ayau gənaduwu caraana nangaro hangalnjayen tia ninijai, yim tustuyeaman kamdəa isangayeyenoaro.

³ Daji Isa kam mukko canaadəro: «Cine dawunden dane!» yeno.

⁴ Koro jamadəro: «Yim tustuyea ngəla kəndo ra diwi kəndoma halal wo? Ro njəkkawo ra ro tuluwoma halal wo?» cəne kiworo. Amma gəm kedo.

⁵ Isa gərgaje kəla karwukibbanjayen karwunju jauru kuttaje tayia ninije kamdəro: «Mukkonəm sane!» yeno. Sayenniya, mukkonju kəlewa salairo walyeno.

⁶ Farisawadə dandaldən keluwunniyama, lejane am Mai Hirudusse-a rokko sawardane jawal Isaa njejoye mayera.

Jama kadaye Isaa ga (Mat 4.23-25; Luk 6.17-19)

⁷ Daji Isa-a fuwuranju-a cijane ci bərəmbero leyera. Cidi Galileyen am kada kadami tia geya. Koro am lardu Yahudiyaye-a

⁸ Jerujalembe-a lardu Idumiyaye-a cidi adinnam bərəm Jordaniye-a cidi bərni Tirre-a Sidonne-alan kada kadami ye awo Isa cədisodəa fanjane nanjuro kadira.

⁹ Adəgaima Isaye fuwuranjuro bare am kada captanadə tia gəgərəpcaganniro maara tiro dabbarjaa yeno.

¹⁰ Isa am kada isangajəgəna nangaro, am kasuwaasodə tia lejaro gəgərəptagai.

¹¹ Sedanso ye tia caruiya, fuwunjun tungurumjane ngujane yiljane: «Ni Tada Alaye!» canı.

¹² Amma bare tia isanojaganniro tayiro jauru kikkado.

Isaye kəngayamba mewun yindindəa galadu (Mat 10.1-4; Luk 6.12-16)

¹³ Daji Isa kəla kauyero juwane am tayilan mərədunjuadəa bowoje nanjuro kadira.

¹⁴ Curonjan mewun yindin kəreje tayia kəngayambanjuro galayeno. Nianjudə ti-a rokko napca, tayia cunodo leja kawuřinjua jamaro wuljaa,

¹⁵ kənduwo sedan dudaye cawando.

¹⁶ Akko am mewun yindin galajənadə, tayima Siman kam tiro cu Biturus cakkənadə,

¹⁷ Yakuba tada Jabadiye, yanjugəna Yahaya-a, tayi yindi yero cu Bonaji cakkəna, maananjudə tadawa raduye,*

¹⁸ koro Andarawus, Filibus, Bartolomi, Matiyu, Toma, Yakuba tada Alfawusse, Tadawus, Siman kam Kan'anaye,†

† 2:26 2.26 1Sam 21.1-6 * 3:17 3.17 tadawa raduye - Am ro doia. † 3:18 3.18 kam Kan'anaye - Kam lardunju rawoma.

19 Yahusa Iskariyot kam mukko kɛladowayero Isaa sɛrɛttuwumadɛ.

Kɛnduwo Isaye ndaran isi?

(Mat 12.22-32; Luk 11.14-23)

20 Daji Isa fadoro wallada. Jama kada ye caye gai captane, har Isa-a fuwurawanju-aro masɛna boro katkerɔ.

21 Kɛramiyanju adɛa fangeranniya, tia taro leyera, hangal tia maujɛna canɛ nangaro.

22 Koro malɛmba Attauraye Jerujalemlan isanadɛye: «Beljabul‡ tia cɛdana! Kɛnduwo mai sedannayen sedannaa duji,» yera.

23 Daji Isa tayia bowoje misalnɛn tayiro wuljiye: «Awiawin Yiwulis rakce Yiwulissa duji?

24 Kɛrmai duwon kɛlanjuro yaktiyia, rakce dɛgaiwawo.

25 Fado duwon kɛlanjuro yaktiyia, fadodɛ ye rakce dɛgaiwawo.

26 Yiwulis ye kɛlanju lawalaje yaktiyia, rakce dɛgaiwawo, dunonju cerɛna.

27 Wunduma rakce fado kam dunoayero ngaye kɛndanju cɛmoyiwawo, sai kam dunoadɛa cikkeriya duwon. Cikkeriya, kɛndanju cɛmoyi.

28 «Jiremaro nayiro wulnjagakki, biwu so, mana bastuye so samma kambo gawurdiyɛ.

29 Amma kam Ruhu Alayea bassimadɛ, tɛmmaro tiro gawurdiyiwawo. Biwu har abadaro gawurdiwawo cɛdo!» yeno.

30 Adɛa wuldunjudɛ, ti karuwama canɛ nangaro.

Isaye yanju-a yanjugɛnasɔ-a

(Mat 12.46-50; Luk 8.19-21)

31 Isaye yanju-a yanjugɛnasɔ-a isane ci fadoyen dajane am tia bowojaro kenodo.

32 Am kada ye Isaa dirijane kɛljane napcana duwon, tiro: «Yanɛm-a yanɛmgɛnasɔ-a deyan nia manjai,» yera.

33 Isaye tayiro: «Wunduso yani-a yanigɛnasɔ-adɛ wo?»§ yenniya,

34 am nadɛn napcanadɛa ninije: «Akko yani-a yanigɛnasɔ-adɛ!»

35 Wundu duwon awo Ala cɛraanaa cɛdimadɛ, tima yani-a yanigɛna-adɛ wo!» yeno.

4

Misalla Isaye

Misal kasuni jɛjɛrdumaye

(Mat 13.1-9; Luk 8.4-8)

1 Koro Isa walde ci bɛrɛmbɛn jamaa alamdu badiyeno. Am kada kadami nanjun captane, har maararo ngaye napkeno. Amdɛ samma ye cidilan ci bɛrɛmdɛyen dajana ngai duwon,

2 awo kadan misalnɛn jamaa alamgeno. Curo alamdunjuyen tayiro:

3 «Fannowo, kam laa kuloro algama jɛjɛrduro kiluwo.

4 Jɛjɛrji ngai duwon, kasuni laa jawalnɛn fiyada. Daji ngudowa isane cotto gewo.

5 Kasuni laa ye na kau kaua katti ngɛwu bawoalan fiyada. Katti ngɛwu bawodɛro, sadɛman fiyeno.

6 Amma kɛngal samero tatkenniya, kausu jauje fɛrdu bawo nangaro rimje ngamgeno.

‡ 3:22 3.22 Beljabul - Yiwulis. § 3:33 3.33 Wunduso yani-a yanigɛnasɔ-adɛ wo? - Na Alayen nankɛramidɛ buye gɛni, mana Alaye ga so, rawonju dio soye.

⁷ Kasuni laa ye na ngiwian fiyada. Ngiwidə řije algamadəa kimicciye, kəla cakkənni.

⁸ Amma kasuni laadə ye na katti ngəlaan fiyadanniya, řije kəla ficce nema tai daje kekko, laa tada fiakku fiakku, laa firakku firakku, laa mia mia,» yeno.

⁹ Daji Isaye tayiro: «Kam səmonjuamadə fanjo!» yeno.

Dalil Isaye ambo misalnin manaduwyeye

(Mat 13.10-17; Luk 8.9-10)

¹⁰ Na Isayen wunduma gade baworo walyenniya, tayi mewun yindində-a amnju gade tia dirijane kəljanadə-a kəla misalladəyen tia keworo.

¹¹ Isaye: «Nayiro asər nodo bargaa Alaye noduro amardəgəna, amma tayi dawundon bawomasodəro awiso misalnin wuldiyi.

¹² Ngaima: “Caruima, asujaiwawo. Fanjaima, cariwawo. Adə gənia, Alaro waldane biwunja gawurdəna!”† yeno.

Maana misal kasuni jəjərdumaye

(Mat 13.18-23; Luk 8.11-15)

¹³ Koro Isa walde tayiro: «Misal adəa asunuwwi wa? Awiawin gəle misalla gade asunuwi?

¹⁴ Kasuni jəjərdumadə mana Alaye jəjərjo.

¹⁵ Kasuni kəla jawallen fidənasodə, tayima am manadəa fanjana duwon, sadəman Yiwulis ise mana tayilan fidənadəa cuttuluwidə wo.

¹⁶ Tayi na kauan fidanasodə ye, tayima am manadəa fanjaiyama, karwu kəjiaro camoyidə wo.

¹⁷ Amma tayilan fərdu bawo nangaro, tussaiwawo. Kəla manadəyen kuttu casaiya, bi am tayia basarjaiyama, wajane koljai.

¹⁸ Am laaso ye kasuni na ngiwian fidənasodə, tayima am manadəa fanjana duwon,

¹⁹ karwungai dio so, arsiyi mangardu so, awo gade luwaptu so karwun-jaro ngasaye manadəa kəpcane tayiro faidajiyiwawodə wo.

²⁰ Amma tayi na katti ngəlaan fidanasodə, tayima am manadəa fanjane ngojane karwunjan rojana tayiro faidajiyi, nema laa tadanju fiakku, laa firakku, laa mia mia casakkidə wo.»

Misal fatəlaye

(Luk 8.16-18)

²¹ Koro Isa walde: «Fatəladəa kəmon təmdaro ra cidiya dəgəllen gənaduro cawudi wa? A'a, tia kəla gənaduramnjuyen gənajai.

²² Awima gəraada federo culuwawodə bawo, koro awima asərre isanodiwawodə ye bawo.

²³ Kam səmonjuamadə fanjo!»

²⁴ Koro tayiro: «Awo fannuwiro hangal gənanowo! Jiri ambo ngalgəwwadə gai, nayi yero ngalnəgai, koro adəa kojəna nayiro njasargai.

²⁵ Kam nanjun awoamadə,* tiro casargai, amma kam nanjun bawomadə,† awo cədanadəmaa tilan camoyi.»

Misal kasuni řinəme wuraduye

²⁶ Koro Isa walde: «Nodo bargaa Alayedə alamanju kam laa kasuni cidiro fijiya gai. Fijiyiya,

† 4:12 4.12 Ish 6.9-10 * 4:25 4.25 kam nanjun awoamadə - Kam mana Isaye fanjidə, nodunju cərgane caye kojənarə asuji. † 4:25 4.25 kam nanjun bawomadə - Kam mana Isaye fanjiwawodə, nodunju ganadəmaa tilan camoyi.

²⁷ bune yen kal, kausu yen kal, bonewane cædi, kasunidæ ye riije wuraji, amma jiri fin tædi nojønni.

²⁸ Kattidæma cakke nema culuwi. Burwon kal cædiya, kæla ficci. Kæla cuttuluwiya, sim cædi.

²⁹ Bafiyama, tayida ngoje cæwærdi, sa kalaye isæna nangaro.»

Misal kasuni mutarre
(*Mat 13.31-35; Luk 13.18-21*)

³⁰ Koro Isa walde: «Awiro nodo bargaa Alayea rattalgæiye? Misal fin gæle tia fisarniye?

³¹ Alamanju kasuni mutarre gai. Kasuni mutarredæ, curo kasuniya am cidilan fijai sammayen tima tængæri wo.

³² Amma fijaiya, riije kæskawa jærwulan sammaro kura woro walje, dælam kura kura cæde, har ngudoso rakcane kaudinjun fannja cadandi,» yeno.

³³ Kæla raktunja fanduyen Isa tayiro mana Alayea misal kada jiri adægainin wulyeyeno.

³⁴ Misalnin gænia, awima tayiro wuljægænni. Amma sa nanjun jama baworo waljiya, fuwurawanjuro awiso fisarjiyi.

Kænduwo Isaye kæla karuwa-a cambaldu ingiye-ayen
(*Mat 8.23-27; Luk 8.22-25*)

³⁵ Yim adæa dunia læmdu cædi duwon, Isaye fuwurawanjuro: «Leniyo bæræmdæa falliyo ci ingiye todæro koniyo!» yeno.

³⁶ Daji jamadæa kolyeranniya, maaradæn Isaa ngojane leyeræ. Maara gade ye rokkonjun mbeji.

³⁷ Daji karuwa dunoa cije ingi bæræmbe cambalje maaradæro fidiye, har maaradæa læptu mayeno.

³⁸ Sadæn Isa ngawo maaradæyen kælänju birlan kænæm cædi. Fuwurawanjudæ tia kænæmnin kesangæranniya, tiro: «Sayinna, nuiye, ni lambonæm bawo wa?» yera.

³⁹ Isa cije karuwadæro jækkade ingi bæræmbedæro: «Waldæne gæm bone!» yenniya, karuwadæ dæje dunia gæmbo walyeno.

⁴⁰ Daji Isaye tayiro: «Awiro yaayew? Kua yaye kambærsendo bawo wa?» yeno.

⁴¹ Fuwurawanjudæ jauro rijane amanjaro: «A! Wundu gæle kam attæ? Karuwa-a bæræm-ama mananju jagai!» yera.

5

Kænduwo Isaye kæla sedannayen
(*Mat 8.28-34; Luk 8.26-39*)

¹ Daji Isa-a fuwurawanju-a bæræmdæa faljane kojane cidi Gærasawuyero kadira.

² Isa maaradælan jæpkenniyama, karuwama laa kaurilalan culuwe tia kapkeyeno.

³ Kamdæ kaurilalan kærga, koro wunduma rakce tia cikkeriwawo. Særgalaman tia geroro yojiwawo.

⁴ Calan ngæwuro sinju-a mukkonju-aro særga casakkæna yaye, kullum kæjan kæjanno kakamji. Wunduma rakce tia rojiwawo.

⁵ Bune-a kausu-a curo kaurila-a kauwa-ayen burwu cakke tiyinju kaunin rereji kærga.

⁶ Kamdæ Isaa kuruwun kirunniya, cægase ise fuwunjun tungurumje nguje

⁷ dunonjuro yilje: «Awi lambonəm wuro, Isa Tada Ala Mai Samemaye? Fuwu Alayen lowonjökkəna, bare wuro ajawu gənasəgəmmi!» yeno.

⁸ Adəa wuldunjudə, Isaye calan tiro: «Sedan, kamdəa kolle luwe!» cənna nangaro.

⁹ Daji Isaye tiro: «Wundu cunəm?» cəne kiworənniya, tiye: «Cuni Kəwu Sojiyaye,* andi kada nangaro,» yeno.

¹⁰ Bare tayia cididəlan dujənniro Isaa ngəwuro lowoyeno.

¹¹ Nadən alade kada kəla kau kuruwuyen newo cadi ye mbeji.

¹² Koro sedannadə Isaa lowojane: «Aladeyadəro dusagane curonjaro ngayiyo!» yera.

¹³ Tayiro amarjiye caluwe curo aladeyadəyero kasargawo. Daji aladeyadə alama dəwu yindi gai ngərəmjane kaulan jəpcane bərəmdəro fidagane ingiye ngoje kasuno.

¹⁴ Səniya aladeyadə cagase lejane bəladə-a karaanju-alan lawardəa ambo wulyeyera. Amdə ye awo wakkajənadəa kuroro keluwo.

¹⁵ Na Isayero isane kam duwon tilan kəwu sedannaye caluwunadə kajəmunju ye lujəna, hangalnju ye kalkaljəna napkada kerunniya, riyera.

¹⁶ Tayi lamar adəa carunadə awo karuwamadə-a aladeyadə-aro wakkajəgənadəa amdəro wulyeyera.

¹⁷ Daji amdə ye Isa cidinja koljoro tia lowodu badiyera.

¹⁸ Isa maaradəro ngayi duwon, kam tilan sedanna caluwunadə ye Isaa lowoje kasacco rokkonjun dəga yeno.

¹⁹ Isa tiro amarjəgənni, tiro: «Waldəne fannəmbo, ser kura Kəmande niro njəddənadə-a jiri nia njunonjənadə-a tayiro satkəne!» yeno.

²⁰ Daji kamdə leje cidi Bəlamewuyen ser kura Isa tiro cəddənadəa ambo wulduwu badiyeno. Tayi samma ajapkerə.

Kənduwo Isaye kəla kəndondi-a karmo-ayen

(Mat 9.18-26; Luk 8.40-56)

²¹ Koro Isa walde maaradən bərəmdəa falje koyenniya, jama kada isane tia dirijane kəlyera. Isa ci bərəmben duwon,

²² kam laa wurawa dandaldəye falnja cunju Jairus nadəro kadio. Isaa kirunniya, fuwunjun tungurumje

²³ tia jauru lowoje: «Feroni kəlayakku no cədi. Are mukkonəm tiro gənagəne, ngajo roaro dəgaro!» yeno.

²⁴ Isa cije kamdə-a rokko leyera. Koro jama kada jaane tiro kəkəldagane tia gəgərəpkeyera.

²⁵ Kamu laa ye nadən mbeji, kərwu mewun yindinno bu fidunju† dajənni.

²⁶ Mukko karwunma ngəwusoyen jauru leiya cana, koro kəndanju sammaa cuwatkəna yaye, kalkalnju cuwandənni, kasuwadə fuwu juwui.

²⁷ Daji lawar Isayedəa fangenniya, kamudə ise ngawoyen susuje kalwunjudəa leyeno,

²⁸ awoa karwunjun: «To, kajəmunju bas lekkia, ngakki,» cəni.

²⁹ Sadəman bu fidunju dayeno, koro nanlewa cuwandənaro tiyinjun fangeno.

³⁰ Sadəman Isa ye kənduwo tilan culuwunaro asuje dawu jamadəyen suworde: «Wundu kalwuni lejo?» cəne kiworo.

³¹ Fuwurawanjudəye tiro: «A! Jamadə niro kəkəldagane gəgərəmnjaana rumma duwon, wundu nia lenjoro korəmidə?» yera.

* 5:9 5.9 Kəwu Sojiyaye - Soji dəwu arakku gai. † 5:25 5.25 bu fidunju - Salanambu.

³² Amma Isa memeje kam adəa cədənədəa kuroro mayeno.

³³ Kamudə awo tiro wakkajəgənədəa nojəna nangaro, riye lolojiaro ise fuwunjun tungurumje tiro jiredə ngaa wulyeyeno.

³⁴ Daji Isaye tiro: «Feroni, kambərsenəm nangaro njəkkawo fandəmma! Kələwan lene, nanlewa yade!» yeno.

³⁵ Isa tiro manajiyi ngai duwon, am laa fado fuwuma dandalledəro isane tiro: «Feronəm bawojəna. Awiro maləmdəa gadero suwolləmi?» yera.

³⁶ Amma Isa awo wuljaidəa fangenniya, fuwuma dandalledəro: «Bare rinəmmi, biya yasarail!» yeno.

³⁷ Biturus-a Yakuba-a yanjugəna Yahaya-a gənia, bare wunduma gade tia jəganni yeno.

³⁸ Fado fuwuma dandalledəro kadiranniya, Isa jama captana kalala fijai kiro, laa so cadi, laa waiyo cani.

³⁹ Kərgaanniya, Isaye tayiro: «Awiro kalala finuwi ye, so diwi yedə? Ferodə bawojənni, kənəm cədi,» yeno.

⁴⁰ Amma tia rujane tiro kaasu keddo.

Amdə sammaa deyaro kittuluwunniya, ferodəye bawa-a ya-a am tia casadduwunadə-aa ngoje na ferodəyero kasargawo.

⁴¹ Ferodəa mukkoyen kidanniya, tiro: «Talita kum!» yeno, maananjudə: «Feroma, niro wulnjəgəkki, cine!»

⁴² Sadəman ferodə cije dadadu badiyeno. Tidə kərwunju mewun yindin. Adəa kerunniya, jauru ajapkera.

⁴³ Daji Isa wada ce tayiro bare wunduma lawar adəa fanjənni yeno. Koro awo kəmboye ferodəro cado yeno.

6

Am bəla Najaratte Isaa wadu

(Mat 13.53-58; Luk 4.16-30)

¹ Daji Isa nadəa kolje bəla wurajənədəro kadio. Fuwurawanju ye tia geya.

² Yim tustuyea dandallan jamaa alamdu badiyeno. Am tia kərənjana ngəwuso ajapcane: «Ndaran kam attə awo ania kiwando? Nanrashidu tiro tina attə awi? Koro ndayilan awo ajabba ajabba mukkonjuyen tədi?»

³ Ti gəna katako karoma, tada Merambe, yeiya Yakubaye-a Josiye-a Yahusaye-a Simanne-adə wo? Koro yanjugənawa ferowadə-a rokko kərgaiye, mare?» cane tia kasatturo wayera.

⁴ Isaye tayiro: «Nawi curo bəlanjaye-a durnjuye-a am fannjaye-aro kajia, darajanjua,» yeno.

⁵ Adə nangaro nadən awo ajabba ajabba rakce cədənni, sai am dondi gana laaro mukkonju gənajiye tayia isangayeyeno.

⁶ Adəgaima Isa kəla kambərsenambunjayen ajapkeno. Daji bəla bəlaro leje jamaa alamdu badiyeno.

Isaye kəngayambanju mewun yindindəa nodo

(Mat 10.5-15; Luk 9.1-6)

⁷ Daji Isa mewun yindindəa bowoje tayiro kənduwo kəla sedannayen ce tayia yindi yindiyen nodo badiyeno.

⁸ Tayiro wada ce bəlawurodəro ka gənia, bare awima ngojanni: kəmbo, bi ngərwu, bi wuri,

⁹ koro suno casakko, amma bare gəmajje yindi ngojanni yeno.

¹⁰ Koro tayiro: «Ndaran yaye fado ngawuwwadən nammowo, har kawu nadəa kolluwiro.

¹¹ Amma ndaran yaye nayia njamowonni bi manando fandu wayeraa, nadæa kolluwiya, katti sindoye kagangowo,* tayiro shedaro waljo!» yeno.

¹² Adægaima kəngayambanjudə lejane ambo kawuri cadde tuwa cado yera.

¹³ Sedan kada duyera, koro am dondi kadaro kəndawu jaitunne fijagane samjagane tayia isangayeyera.

Mai Hirudusse Nawī Yahayaa roro njejo

(Mat 14.1-12; Luk 9.7-9)

¹⁴ Mai Hirudus lawar ani sammaa fangeno, dalilnjudə cu Isayedə ndarasoro tatardəgəna nangaro. Am laaye: «Yahaya Kasalama roaro walje cijo! Adəma nangaro kənduwo awo ajabba ajabba dioye nanjun mbeji,» canī.

¹⁵ Laaye: «Ti Nawī Iliya,» canī. Laaye: «Ti nawī, nawīya kureye falnja gai,» canī.

¹⁶ Amma Mai Hirudus adəa fangenniya, tiye: «Yahaya kam kəlanju kamməkkənadə roaro walje cijo!» yeno.

¹⁷ Caman Mai Hirudus Ya Hirudiyaa, ti kamu yanjugəna Mai Filibusse duwon, kamuro cəmowona. Ti nangaro, Mai Hirudus cakke Yahayaa cadane cekere kosoro kesakko,

¹⁸ dalilnjudə Yahayaye Mai Hirudusso: «Kamu yanəmgənaye mowodə haram!» cəna nangaro.

¹⁹ Koro Ya Hirudiyaa Yahayaa wul wajəna, har tia roro njejoro maji. Amma jawal cuwandənni,

²⁰ dalilnjudə Mai Hirudus Yahayadə jirema ye, kam Alaye yero asujiye tia riye cəriwi nangaro. Mai Hirudus tia kərənjiya, hangalnju ciji, adə yaye mananju fanduro cəraana.

²¹ Ngaima duwon Ya Hirudiyaye sanju kadio.† Saanduri Mai Hirudus tambənaye kidənniya, Mai Hirudus wakkillanju-a kajallawanju-a amwurawa cidi Galileye-aro masəna kəji dabbaryeyeno.

²² Fero Ya Hirudiyaye ise bikke kirandənniya, Mai Hirudus-a kusottowanju-a ye karwunja jauru kəjiyeno. Maidəye ferodəro: «Awi yaye ronəm cəraanadəa suwore niro njikke!» yeno.

²³ Kansi juwune tiro: «Kore! Awodə reda cidiniyero walyeno yaye, niro njikki,» yeno.

²⁴ Daji ferodə culuwe yanjuro: «Yani, awiro tia korəkki?» yenniya, Ya Hirudiyaye: «Kəla Yahaya Kasalamaye!» yeno.

²⁵ Sadəman ferodə dəgalje na Maidəyero walde tiro: «Wuro kərmamaro kəla Yahaya Kasalamaye curo buwuruyen simiya, raakko!» yeno.

²⁶ Maidə karwunju jauru kuttu yaye, kansi bonju-a kusottowanju-a nangaro ferodəro daptuwu cəraanni.

²⁷ Sadəman kowonanju laaro wada ce kəla Yahayayedəa cuwudo yeno. Kowonadə leje kosolan kəla Yahayaye kamje

²⁸ kəlanjudəa buwurulan cuwude ferodəro kaino, ti ye ngoje yanjuro kaino.

²⁹ Fuwurawa Yahayaye lawar adəa fangeranniya, isane kaminnju ngojane caade kauriro casakke sənayera.

Isaye am dəwu uwu ambadu

(Mat 14.13-21; Luk 9.10-17; Yah 6.1-15)

* **6:11 6.11** katti sindoye kagangowo - Səmo kasta. Wowom Alayero tayia koljagai. † **6:21 6.21** Ya Hirudiyaye sanju kadio - Sanju kənnasar fandoye kadio.

³⁰ Kəngayambadə na Isayen captane awo cadəna-a jiri jamaa alamjana-a sammaa tiro wulyeyera.

³¹ Isaye tayiro: «Arowo runde karaa na wunduma bawo laaro leniyo, tussowo!» yeno, dalilnjudə am kada kadami nanjaro isane waldai, har dama masəna dioyemaa cawandənni nangaro.

³² Daji tayi runja maararo ngasaye karaa na wunduma baworo leyera.

³³ Amma ledu cadilan am kada tayia carune asujane bəla samman caluwe silan cagase tayin fuwunno nadəro leyera.

³⁴ Isa maaradən jəpkənniya, jama kada captanadəa cure tayia njunoyeno, tayi alama dimiya səni bawoa gai nangaro. Daji awo kadan tayia alamdu badiyeno.

³⁵ Dunia ləmgənniya, fuwurawanju isane tiro: «Na adə karaa bowu, koro dunia ye ləmjəna.

³⁶ Jamadəa salamme, bəla-a bələdeya-asoro leja awo kəmboye cesiwo!» yera.

³⁷ Amma Isaye tayiro: «Nayima awo kəmboye tayiro yowo!» yeno. Tayiye: «A! Leniye kəmbo dinariyus‡ yer yindia yuwiye tayiro yiye wa?» yera.

³⁸ Isaye: «Burodi ndawu taw? Lenowo ruiwo!» yeno. Lejane kerunniya, tiro: «Uwu buni yindi-a,» yera.

³⁹ Daji Isa wada ce jamadəa yakca kəwu kəwuro kəla kajim kəriyen napca yeno.

⁴⁰ Adəgai amdə yaktane laa mia mia, laa fiwu fiwuro napkera.

⁴¹ Daji burodi uwudə-a buni yindidə-a ngoje kəla samero sapce Alaro ardiyenniya, burodidəa fəsakce fuwurawanjuro ce fuwu jamadəyen gənayera. Koro buni yindidə yea tayi sammaro dagaryeyeno.

⁴² Tayi samma jawune kulyera.

⁴³ Fuwurawadə gaptowo burodiye-a buniye-aa capkeranniya, jowo mewun yindin kesəmbəro.

⁴⁴ Am kəmbo adəa jawunadə kongwa dəwu uwu.

Isaye kəla ingiyen silan ledu

(Mat 14.22-36; Yah 6.16-24)

⁴⁵ Sadəman Isa fuwurawanjudəa cakke tin fuwunno bərəmdəa koja ci todəro bəla Baitsaidayero lejaro maararo kasargawo, ti ye jamadəa salamji yeno.

⁴⁶ Tayia salamgənniya, moduwa dioro kəla kau kuruwuyero giwa.

⁴⁷ Kəngal kikkurənniya, maaradə dawu ingiyen, Isa ye ti tilonju lok kəla kauyen.

⁴⁸ Karuwa dunoa nangaro fuwurawanju kiaddin fuwuro lejairo kirunniya, Isa sa yakku buneyen kəla ingiyen silan nanjaro kadio. Karənnjajen kodu cəraana duwon,

⁴⁹ Isa kəla ingiyen silan ledu cədidəa kerunniya, kaime kam nunaye cane burwu kesakko.

⁵⁰ Tayi samma tia caruna ye, karwunja kamdəna ye. Sadəman Isa tayiro manajiye: «Karwundo gerowo, wuma! Bare rinuwwi!» yeno.

⁵¹ Daji tayiro kəldiye maaradəro kərgaanniya, karuwadə gəm nəmgeno. Tai dajane ajapcana,

⁵² dalilnjudə maana lamar burodi uwuyedəa asujanni, kəlanja tikkerəna nangaro.

‡ 6:37 6.37 *dinariyus* - Wuri Rombe. Dinariyus faldə alwasi kida kawu falle.

⁵³ Daji bərəmdəa faljane koyeranniya, cidi Genesarettero isane maaradəa kekkeero.

⁵⁴ Maaradən jəpkeranniyama, am cididəye Isaa asuyera.

⁵⁵ Adəgaima amdə cagase cididə ngaro tatardagane amnja dondiso kəla bənaramnjayen ngojane ndara yaye na ti mbeji fanjanadəro njado badiyera.

⁵⁶ Bələdeya, bi bəla, bi bəla kuloye, biya ndara duwon na lejəna ngasoro am dondisodəa ngojane cawude ci kalwunjuye runju lejaro tia lowoyera. Am kalwunjudəa lejana samma ngayera.

7

Ada amwurawaye (Mat 15.1-9)

¹ Farisawa-a maləmba Attauraye laa-a Jerujalemlan isane na Isayen capkadaranniya,

² fuwurawanju laa mukkonja tayir gənin bəri jawui kero, maananjudə mukkonja tuljanni.

³ Wotte Farisawadə-a yaudiya samma-a ada amwurawanjayeja jaane mukkonja kalkallo tuljannia, kəmbo jawuiwawo.

⁴ Kasuwulan isaiya, kasaldannia, kəmbo jawuiwawo. Koro ada gade kada cadana cadi mbeji, gəmdowolom so, tasa so, kulo so tulda gai.

⁵ Daji Farisawa-a maləmba Attauraye-aye Isaro: «Awiro fuwurawanəmdə ada amwurawayedəa koljane mukkonja tayir gənin kəmbo jawuidə?» cane tia keworo.

⁶ Isaye tayiro: «Nayi mənafəkkaso, awo Kəmande kuren ci Nawi Ishayayen kəlandon wuljənədə jire, kitawulan ruwuwadadə gai. Tiye:

*«“Jama adə cilan wuro daraja sadi,
amma karwunjan nanin kuruwujana.*

*⁷ De sullo wuro ambənsagai,
alamdunjadə wada kambe,”† cənna.*

⁸ «Wada Alaye kolluwe ada kambe gawwa.»

⁹ Koro tayiro: «Fagat, wada Alaye wanuwe adando garo jauro nonuwwa!

¹⁰ Kuren Nawi Musaye: “Bawanəm-a yanəm-aro daraja ye!”† koro “Kam duwon bawanju bi yanju rujənamadə, tia roro ceyeso!”† cənna.

¹¹ Amma nayiye: “Kam bawanju-a yanju-aro: ‘Awo nanin nuwandoro təmanuwwadəa Alaro gənagəkkəna,’ cənia,

¹² bare gadero bawanju-a yanju-aro banajəgənni,” nuwi.

¹³ Adəgaima adando tatarnuwe mana Alayedəa bowuro kalakkew. Koro awo kada jiri adə gai diwi,» yeno.

Tayir-a tayir gəni-a (Mat 15.10-20)

¹⁴ Koro Isa walde jamadəa nanjuro bowoje tayiro: «Nayi samma fannowo, asunowo!

¹⁵ Awo deyalan curo kambero ngaye kamdəa tayir gəniro cədimə bawo, amma awowa curo kamben caluwidə, tayima kamdəa tayir gəniro cadi wo.

¹⁶ [Kam səmonjuamadə fanjo!]

17 Isa jamadæa kolje fadoro kærngaanniya, fuwurawanjudæ kæla misal adøyen tia keworo.

18 Isaye tayiro: «A! Nayi ye kæla jakkadaa wa? Awi yaye deyalan curo kambero ngaanadæ kamdæa tayir gæniro cædiwaworo nonuwwi wa?

19 Dalilnjudæ karwunjuro gæni, curonjuro ngaye tiyinjuyen caluwi,» yeno. Adægainin kæmbo samma halallo asuyeyeno.

20 Isaye walde tayiro: «Awo curo kamben caluwidæ, tima kamdæa tayir gæniro cædi wo.

21 Dalilnjudæ niadiwi so, jarawa so, nambarwu so, kam njejo so,

22 kænjàna so, mangar so, nankælado so, curoyindi so, nanjane so, nandæri so, ngadar so, rokura so, hangalnambu so karwu kambedæman caluwi.

23 Awo diwi ani samma curo karwudøyen caluwe kamdæa tayir gæniro cædi,» yeno.

*Kamu lardu kærdiyaye ser Alaye fando
(Mat 15.21-28)*

24 Daji Isa cije nadæa kolje lardu bæni Tirre-a Sidonne-ayero* leyeno. Bare wunduma ti mbejiro asujænniro fado laaro kærkawo, amma gæradunjudæ yojænni.

25 Kamu laa feronju kælajakku karuwaa lawar Isaye fangenniya, ise fuwunjun tungurumgeno.

26 Kamudæ lardu Gæresse tia cidi Siri-Fenisiyelan kesambo. Daji Isa sedandæa feronjulan dujoro tia ngæwuro lowoyeno.

27 Isaye tiro: «Kolle burwon yalla jawo kulja, kæmbo yallayedæa ngonæme kærisoro njodæ jussænni!» yenniya,

28 kamudæ tiro kalakciye: «Aaa, Kæma. Adæ yaye kærisonadæma kæmbo yalla koljane cidiro cukkurænadæa jawui,» yeno.

29 Daji Isaye tiro: «Kæla mananæm adøyen lene, sedandæ feronæmlan culuwuna,» yeno.

30 Adægaima kamudæ fadoro walladanniya, feronju kæla dægællen bowada nayeyeno, koro sedandæ tilan culuwuna.

Isaye kam muwa ye, kægænji yea isangaduwu

31 Daji Isa lardu bæni Tirredæa kolje cidi bæni Sidonneyen koje bæræm Galileye cidi Bælamewudøyero kadio.

32 Nadæn tiro kam laa muwa ye, kægænji ye cakkude Isaa lowojane mukkonju tiro gænajuwo yera.

33 Isa kamdæa dawu am captanayen sægæriro kittuluwunniya, ngulon-donju curo sæmo yindi kamdøyero cakke lallari tæwaje tælæm kamdøyæa leyeno.

34 Daji Isa kæla samero sapce captiye sinje: «Efata!» yeno, maana efatayedæ færamdæne.

35 Sadæman sæmo kamdøyæ færamde, awo tælæmnjuro mana dapcægæna ye wuide, farakko manadu badiyeno.

36 Isa amdæro wada ce bare wundumaro wuljaganni yeno. Amma wada ce sapciyi yaye, cayemaa kojænaro manajaidæma.

37 Amdæ jauru na kojænaro ajapcane: «Awisoo kalkallo cædæna, har muwasoo fanjairo cædi ye, kægænjisoo manajairo cædi ye!» cani.

* 7:24 7.24 lardu bæni Tirre-a Sidonne-aye - Lardu kærdiyaye.

8

Isaye am dāwu dewu ambadu
(Mat 15.32-39)

¹ Yim anin caye gai jama kada na Isayen mbeji, koro awima kəmboye nanjan bawo. Daji Isa fuwuranjua nanjuro bowoje tayiro:

² «Jama kada adāa njunokkēna, dalilnjudā ku rokkonilan kawunja yakku, koro awima kəmboye nanjan bawo nangaro.

³ Kēnanjaa duwon tayia fannjaro levaro salammækia, jawallan dunonja baworo walji, laanja kuruwun isana nangaro,» yeno.

⁴ Fuwurawadāye tiro: «Ndaran gāle karaa adān kam rakce kəmbo cuwande jama ania ambaji?» yera.

⁵ Isaye tayiro: «Burodi ndawu nandon?» cāne kiworānniya, tiro: «Tulur,» yera.

⁶ Daji Isa jamadāa cakke cidin napkera. Burodi tulurdāa ngoje Alaro ardiyenniya, fāsakce fuwuranjuro ce fuwu jamadāyen gānaja cāne fuwunjan gānayera.

⁷ Buni sanana ye nanjan mbeji. Isa bunidā yea ngoje Alaro ardiyenniya, fuwuranjuro ce fuwu amdāyen gānaja yeno.

⁸ Jamadā jawune kulyera. Fuwurawadā gaptowodāa capkeranniya, jowo kalaram tulur kesāmbāro.

⁹ Nadān am alama dāwu dewu gai mbeji. Daji Isa jamadāa salamgen-niyama,

¹⁰ ti-a fuwuranju-a maararo ngasaye cidi Dalmanutayero leyera.

Alama sameye mada
(Mat 16.1-4)

¹¹ Daji Farisawa laa isane kambiwu Isaro njēddo badiyera. Tia rijapturo alama laa sameye tayiro fālejuworo mayera.

¹² Amma Isa captiye sinje: «Awiro am jaman adāye alama majaidā? Jire-marō nayiro wulnjagakki, alama fima am jaman adāyero fālediyiwawo,» yeno.

¹³ Daji tayia kolje maaradāro walde ngaye bārām falje kanji todāro koyeno.

Yis Farisawa-a Mai Hirudus-aye
(Mat 16.5-12)

¹⁴ Fuwurawadā ngessane burodi ngojanni. Burodi fal curo maaradāyen gānia, nanjan awo kəmboye bawo.

¹⁵ Isa sāmōnja kasse tayiro: «Yis Farisawa-a Mai Hirudus-ayero hangal gānanowo!» yeno.

¹⁶ Tayidā kattenjan kēla burodinja bawoyen mana badiyera.

¹⁷ Isa adāa asuje tayiro: «Awiro kēla burodi nandon bawoyen man-anuwidā? Ra, kua yaye ruwe asunuwwi wa? Nayi kēla tikkerānaa wa?

¹⁸ Simndoa duwon ruwwawo wa? Sāmōndoa duwon fannuwawo wa? Ra, nayi ngeskada?

¹⁹ Burodi uwu am dāwu uwuro fāsakkeyekkāniya, gaptowodān jowo ndawu yimbāruw?» yeno. Tiro: «Mewun yindin,» yera.

²⁰ Isaye: «Koro burodi tulur am dāwu dewuro fāsakkeyekkāniya, gaptowodān jowo kalaram ndawu yimbāruw?» Tiro: «Tulur,» yera.

²¹ Daji tayiro: «To, kua yaye asunuwwi wa?» yeno.

Isaye kambua isangaduwwu

²² Isa-a fuwurawanju-a bəla Baitsaidayero kadiranniya, am laa kambu laaa cawude Isaa lowojane kamdəa lejo yera.

²³ Daji Isa kambudəa mukkoyen cədanə jeje ngawo bəlayero kittuluwo. Simnjuro lallari təwajiye tiro mukko gənajiye: «Awo laa rumi wa?» cənə tia kiworo.

²⁴ Kambudə kəla sapce: «Aaa, am rukki, amma alamanja kəska dadajai gai,» yeno.

²⁵ Koro Isa walde simnjuro mukko gənayeyenniya, ricce sim cuwande awiso farakko curuiro walyeno.

²⁶ Daji Isaye: «Bare bəladəmaro waldəmə ngaammi!» cənə kamdəa salamje fadoro lejo yeno.

*Biturusse Isama Almasiwu Alayedə woro asudu
(Mat 16.13-20; Luk 9.18-21)*

²⁷ Isa-a fuwurawanju-a bəladeyaso cidi bərnə Kaisariya Filibiyen dasaanadəro leyera. Kəla jawallen duwon, Isaye fuwurawanjuro: «Wunduro wua amsodə ngosera?» cənə tayia kiworo.

²⁸ Tayiye: «Am laa Yahaya Kasalama canə, laaye Nawi Iliya canə, laaye nawiya kureye falnja canə,» yera.

²⁹ Daji Isa walde: «Nayidə, wunduro wua ngosew?» cənə tayia kiworənniya, Biturusse: «Nima Almasiwudə wo!» yeno.

³⁰ Amma Isa səmonja kasse tayiro bare wundumaro ti wunduro wuljaganni yeno.

*Isaye kəla karmonju-a karmolan cidunju-ayen wuldu
(Mat 16.21-28; Luk 9.22-27)*

³¹ Koro Isa fuwurawanjuro Ala kajarjəna Tada Kambedə kuttu tai dajə canə amwurawa-a wurawa řimannaye-a maləmba Attauraye-a tia wajane roro ceyesi, koro kawu yakkua roaro walje ciji cənə tayia alamdu badiyeno.

³² Adəa federo tayiro wulyeyeno. Biturus tia səgəriro cuttuluwe tiro njəkkado badiyeno.

³³ Amma Isa suworde fuwurawanjua kirunniya, Biturusso jəkkade: «Nani kolle, Yiwulis! Awo karwunəmlan tammadə Alayə gəni, kambe!» yeno.

³⁴ Daji Isa jamadə-a fuwurawanju-aa nanjuro bowoje tayiro: «Kam laa wua ga cəraanaa, mərədu kəlanjuyə wajo kəskanju karmoye ngojo wua səga.

³⁵ Dalilnjudə wundu duwon ronju řiwo cəraanamadə ronjudəa cuwatki, amma wundu duwon wu-a kawuři kəji Alayə-a nangaro ronju cuwatkənamadə ronjudəa cəřiwi.

³⁶ Kam dunia adə ngaa jəgandə ronju asarjiya, nda riwanju?

³⁷ Awi gəle kam ce ronju cuwandi?

³⁸ Wundu duwon jaman am kənjəna so, awo diwi so dioyē adən kəla wu-a manani-ayen nangujənamadə, Tada Kambedə yə daraja Bawanjuyen malaiyawa sameyē-a rokko isiya, tia nanguji,» yeno.

9

¹ Koro Isa walde: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, am laa na adən daada mbeji, kawu kawunja dajidəro, nodo bargaa Alayə kənduwoaro isi carui,» yeno.

*Isaye darajanjua fəledu
(Mat 17.1-13; Luk 9.28-36)*

² Ngawo adøyen kawu arakkua Isa cije Biturus-a Yakuba-a Yahaya-a runjaa ngoje kēla kau kuruwu laayero gewa. Fuwunjan Isaye alamanju falde

³ kajəmunju ye bul fok tai daje yiyiljiro walyeno, jiri wunduma dunialan kare tulje rakce buljiwawodə gai.

⁴ Koro Nawi Iliya-a Nawi Musa-a tayiro fəledagane Isa-a jandedu badiyera.

⁵ Daji Biturusse Isaro: «Sayinna, andi na adən mbejidə jauro ngəla. Kolle ngurwo yakku lammiyo: fal kaanəm, fal Nawi Musaye, fal ye Nawi Iliyaye,» yeno.

⁶ Awo wuljidəmaa nojənni, tayi rijana nangaro.

⁷ Daji fofou ise tayia jakkeno. Curo fofoudəyen kowo nukce: «Adəma Tadani wo, tia jauro raakkəna. Mananju fannowo!» yeno.

⁸ Sadəman memeyeranniya, Isa tilonju lon gənia, wundumaa carunni.

⁹ Kəla kaudəyen jəpcai duwon, Isa tayiro sapciye bare awo caruna adəa wundumaro wuljaganni, sai Tada Kambədə karmolan cijiya duwon yeno.

¹⁰ Tayi ye lamar adəa curonjan royera, amma awi maana karmolan ciduyədə woro kattenjan tawori kasarga.

¹¹ Daji fuwurawadəye tiro: «Awiro maləmba Attaurayedə sai Nawi Iliya burwoje isi* canidə?» cane tia keworo.

¹² Isaye tayiro: «Jiremaro Nawi Iliya burwon ise awiso kalkallo kalakci. Awiro gəle kitawulan Tada Kambədə tai daje kuttu cane am tia rujane wajai ruwuwadadə?»

¹³ Amma nayiro wulnjagakki, Nawi Iliya isəna, koro awiso kuttu ronja cəraanaa tiro keddo, jiri kəlanjun kitawulan ruwuwadadə gai,» yeno.

*Isaye tada karuwaa isangaduwu
(Mat 17.14-21; Luk 9.37-43a)*

¹⁴ Na fuwurawa gapcanadəyero kadiranniya, am kada kadami tayia dirijane kəljana, koro maləmba Attauraye ye tayiro kambiwu caddi kero.

¹⁵ Jamadə Isaa kerunniyama, tayi samma ajapcane cagase isane tia lewayera.

¹⁶ Daji Isaye fuwurawadəro: «Kəla awiyen tayi-a kambiwu diwi?» cəne tayia kiworo.

¹⁷ Curo jamadəyen kam laaye tiro: «Sayinna, tadani niro njukkudəkko. Ti karuwaa, sedandə tiro mana dəpcəgəna.

¹⁸ Ndaran yaye karuwadə tia cədaiya, tia cidiro bəp gəpciye, cinju nga bilwua shərinju nalje suji. Sedandəa dujaro fuwurawanəmba lowoyekkəniya, tayiro katkeru,» yeno.

¹⁹ Isaye tayiro: «Nayi am jaman adəyeso kambərsenambuwwu, har sawi gairo dawundon dəgakki? Koro sawi gairo nayia rannjakki? Tadadəa wuro sukkudowo!» yeno.

²⁰ Daji tadadəa tiro kekkudo. Sedandə Isaa kirunniyama, tadadəa bakce, kar kar loloje cidiro cure cinju nga bilwua fərwəryeno.

²¹ Isaye bawa tadadəyedəro: «Tən sawi gai adə tiro wakkajiyi?» cəne tia kiworo. Kamdəye tiro: «Gananjun.

²² Tia njejoro ngəwuro kannu so, ingi soro gəpcəgəna. Rangəmia, marne njunosane andia sasane!» yeno.

²³ Daji Isaye tiro: «A! Rangəmia? Kam duwon mərsajənamadəro awiso yoji!»

* **9:11 9.11** *Nawi Iliya burwoje isi - Kawu Almasiwu Alaye isidəro, Nawi Iliya isi.*

24 Sadəman bawa tadadəye kowo sapce: «Mərsanjəkkəna, marne kambərsenambunin banasəgəne!» yeno.

25 Isa am kada nadəro cagase isairo kirunniya, sedandəro jəkkade: «Nima sedan muwa kəgənjima, wada njikki, tia kolle luwe, bare gadero tiro ngaammi!» yeno.

26 Daji sedandə burwu cakke tadadəa tai daje bakce fərdakce kolje kiluwo. Tadadə alama kamin gairo walje, har am ngəwuye: «Ti bawo, nuna!» yera.

27 Amma Isa tia mukkoyen cədanə sapkenniya, tadadə cije dayeno.

28 Isa fadoro kərgaanniya, fuwurawanjuye runjan tiro: «Awiro sedandəa duda andiro katkero?» cane tia keworo.

29 Isaye tayiro: «Moduwan gənia, jawal sedan jiri adəa duduye bawo,» yeno.

*Isaye kənyindiyero kəla karmonju-a karmolan cidunju-ayen wuldu
(Mat 17.22-23; Luk 9.43b-45)*

30 Daji Isa-a fuwurawanju-a nadəa koljane cidi Galileyen koyera. Isa wunduma nojiya cəraanni,

31 dalilnjudə fuwurawanjua alamji nangaro. Tayiro: «Tada Kambedəa mukko ambero sərəccagane tia roro ceyesi. Ngawo tia ceyesənayen kawu yakkua roaro walje ciji,» yeno.

32 Amma fuwurawadə mana adəa asujanni, koro tia kororo riyera.

Wundunja kura wo?

(Mat 18.1-9; Luk 9.46-50)

33 Daji Isa-a fuwurawanju-a bəрни Kafarnaamero kadira. Isa curo fadoyen duwon, tayiro: «Kəla awiyen jawallan kambiwu diwidə?» cəne tayia kiworo.

34 Amma tayi cinja kajanni, dalilnjudə jawallan kambiwu kəla wundunja kura woyen cadəna nangaro.

35 Daji Isa napce tayi mewun yindindəa bowoje tayiro: «Kam laa fuwumaro waldu cəraanaa, jama sammaye ngawoma-a wolodinja-aro waljo!»

36 Daji tadaana laaa ngoje dawunjan isadayeyeno. Tadadəa nganjiro ngoyenniya, tayiro:

37 «Wundu duwon tadaana adə gaia cunilan† cəmowonamadə, wumaa səmowo. Koro wundu duwon wua səmowonamadə, wua gəni, ti wua sunodənamadəa cəmowo,» yeno.

38 Yahayaye Isaro: «Sayinna, kam laa sedanso cunəmlan duji kiruiyendeya, andia saanni nangaro, tiro dapkeyeie!» yeno.

39 Amma Isaye: «Bare tiro dapkəwwi, dalilnjudə wunduma cunilan awo ajabba laaa cədidə rakce diwini wuljiwawo.

40 Awoa kam lawalamande gənidə kaande.

41 Wundu duwon nayi Almasiwuye nangaro ingi kənjaye gəmdowolom fal njadənamadə, jiremaro nayiro wulnjagakki, təmmaro mukowanju fucciwawo.

Awiso njakke biwu dimiro hangal gənane!

42 «Wundu duwon tadawa sanana wua mərsasanaso aniye falnjaa cakke talje biwu cədidə, kamdəye daunjuro kau neduram mafəndi lujagane bərambo gəpcaanama tiro ngalwo.

† 9:37 9.37 *cunilan* - Isaa kasattu nangaro.

⁴³ Mukkonəm njakke talləme biwu dimia, tia kamme! Mukko yindia kannu jaanamaye təmmaro nuiwaworo ngawodəroa, maskin ro sawisoyero ngaammama niro ngalwo.

⁴⁴ [Curo jaanamayedən kəri tiyidəa jawuidə sanuiwawo, koro kannudə ye təmmaro nuiwawo.]

⁴⁵ Koro sinəm njakke talləme biwu dimia, tia kamme! Si yindia kannu jaanamayero nia gəptuwudəroa, dungu ro sawisoyero ngaammama niro ngalwo.

⁴⁶ [Curo jaanamayedən kəri tiyidəa jawuidə sanuiwawo, koro kannudə ye təmmaro nuiwawo.]

⁴⁷ Koro simməm njakke talləme biwu dimia, tia kulaine! Sim yindia kannu jaanamayero nia gəptuwudəroa, sim falla nodo bargaa Alayero ngaammama niro ngalwo.

⁴⁸ Curo jaanamayedən kəri tiyidəa jawuidə sanuiwawo, koro kannudə ye təmmaro nuiwawo.

⁴⁹ «Wunduso kannulan mandaaro walji.‡

⁵⁰ Mandadə ngəla, amma kələmbo walyenoa, jiri fin gəle cayenju gairo walji? Adə nangaro nayi kələndo mandaaro wallowo, amando-a ye nanlewan dəgaiwo!»

KIDA ISAYE CIDI YAHUDIYAYEN

10

Kambiwu kəla kamu dəptayen

(Mat 19.1-12)

¹ Daji Isa nadəa kolje cidi Yahudiyaye ngawo bərəm Jordaniyen dəganaro leyeno. Caye gai jama kada tiro captagane, koro walde tayia alamdu badiyeno.

² Farisawa laa Isaa rijapturo isane tiro: «Kam kamunju dəptadə halal wa?» cane tia keworo.

³ Isaye tayiro: «Awi Nawi Musa nayiro wadaro njado?» yeno.

⁴ Tiro: «Nawi Musa kakkadu kamu dəptaye ruwunəme tia koldu kwaro amarjəgəna,»† yera.

⁵ Isaye tayiro: «Kələkibbundo nangaro Nawi Musa wada adəa nayiro ruwungeyera.

⁶ Amma badiduramnin: “Ala tayia kongwa-a kamu-aro alakkeno.”†

⁷ “Dalil adəyero kwa bawanju-a yanju-aa kolje kamunjuro kərđiye

⁸ tayi yindiso tiyi fallo waljai.”† Adəgaima kua adən fuwun tayidə yindi gəni, tiloro waljana.

⁹ Adə nangaro awo Ala kəljənadəa bare kam firjənni!» yeno.

¹⁰ Tayi fadon duwon, fuwurawanju kəla mana adəyən tia keworo.

¹¹ Isaye tayiro: «Wundu duwon kamunjua dəpce gade niyajənadə tiro biwu cədde kənjəna cədəna.

¹² Koro kamu duwon kwanjua dəpce gade niyajənadə, ti ye kənjəna cədəna,» yeno.

Isaye yalla sananaro bargə dəptuwu

(Mat 19.13-15; Luk 18.15-17)

¹³ Am laa Isa yallanja sananaa mukkon lejoro nanjuro cawudi duwon, fuwurawadə amdəa wusayera.

‡ **9:49 9.49** kannulan mandaaro walji - Boneman kambərse kamedə kibbaji. † **10:4 10.4** SK 24.1-4

† **10:6 10.6** Bad 1.27; 5.2 † **10:8 10.7-8** Bad 2.24

¹⁴ Isa adəa kirunniya, karwunju waje fuwurawanjuro: «Yalladəa kollowo naniro isa, bare tayiro dapkəwwi! Nodo bargaa Alayedə am tayi gaiye nuwanja, diye!

¹⁵ Jiremaro nayiro wulnjagakki, wundu duwon tadaana gai nodo bargaa Alayedə kasaccənnidə təmmaro ngayiwawo!» yeno.

¹⁶ Daji yalladəa nganjiro ngoje kəlanjaro mukko gənajiye tayiro bargaa dəpkeyeno.

*Gariwu laaye ro sawisoye mada
(Mat 19.16-30; Luk 18.18-30)*

¹⁷ Isa cije jawal kidanniya, kam laa cəgase ise fuwunjun tungurumje tiro: «Maləm ngələma, awi dikke ro sawisoye* fandəkki?» cəne tia kiworo.

¹⁸ Isaye tiro: «Awiro wua ngələman bowosəmi? Ala gənia, wunduma ngəla bawo.

¹⁹ Wadawadəa† nonəmma: Bare ro kambe tuluwummi, bare kənjəna dimmi, bare nambarwu dimmi, bare shedakambu dimmi, bare kamba jambanəme kəndanju bummi, bawanəm-a yanəm-aro daraja ye!»† yeno.

²⁰ Kamdəye: «Sayinna, tən gananiyan wada ani sammaa gakkəna,» yeno.

²¹ Isa tia ninije kirawo. Tiro: «Awo fal nia maunjəna. Lene kəndanəm sammaa lade talaawaro ye, arsiyi samelan fandəmi. Daji are wua səgai!» yeno.

²² Kamdə mana adəa fangenniya, ti jauro gariwu nangaro fəkkanju kərje karwu kuttuaro sapkadan.

²³ Isa memeje fuwurawanjuro: «Gariwuye nodo bargaa Alayero ngawonju jauro jau, diye!» yeno.

²⁴ Fuwurawadə mana adəa ajapkera. Amma Isa walde tayiro: «Tadawani, nodo bargaa Alayero ngawodə jauro jau!

²⁵ Gariwuye nodo bargaa Alayero ngawonjudəro karimoye cuwuri riwurayen kodunjuma budu wo!» yeno.

²⁶ Fuwurawadə cayemaa kojənarə ajapcane amanjaro: «Assha! Adəgaia, wundu gəle njəkkawo cuwandi?» yera.

²⁷ Isa tayia ninije: «Kambo yojiwawo, amma Alaro gəni. Alaro awiso yoji!» yeno.

²⁸ Daji Biturusse tiro: «Akko andi awindeso kolliye nia njəgaiyena,» yenniya,

²⁹ Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, wunduma cuni-a kawuri kəji Alayedə-a nangaro fado, bi yeiya, bi kanna, bi bawa, bi ya, bi yalla, bi kulo koljənədə

³⁰ dunia adəman fado, yeiya, kanna, ya, yalla, kulo gadegade mia mia kuttu-ason cuwandiawoma bawo. Koro leira wakkajiya, ro sawisoye ye cuwandi.

³¹ Amma am burwoye ngəwu daryeyero waljai, koro daryeye ye burwoyero waljai,» yeno.

*Isaye kənyakkuyero kəla karmonju-a karmolan cidunju-ayen wuldu
(Mat 20.17-19; Luk 18.31-34)*

³² Isa-a fuwurawanju-a jawal Jerujalembe ngojana duwon, Isa tayin fuwunno ledu cədi. Fuwurawadə ajapcana, koro am tia jagaisodə ye rijana. Koro Isa walde mewun yindindəa səgəriro cuttuluwe awo tiro fuwun wakkajiyidəa tayiro wulduwu badiyeno.

* **10:17 10.17** ro sawisoye - Ro duwon na Alayen təmmaro ceriwawodə. † **10:19 10.19** wadawa - Wadawa curo Attaura Nawi Musayen ruwuwada. † **10:19 10.19** NL 20.12-16; SK 5.16-20

³³ Tayiro: «Fannowo, Jerujalemba leniye, Tada Kambedæa mukko wurawa řimannaye-a malæmba Attauraye-aro sëræccagane shara ro tuluwoye tiro cadde mukko kærdiyayero casakke,

³⁴ tayi ye tia rujane tiro lallari tæwajagane kirwolan jajarjane roro ceyesi. Koro kawu yakkua roaro walje ciji,» yeno.

*Lowo Yakuba-a Yahaya-aye
(Mat 20.20-28)*

³⁵ Daji tadawa Jabadiye Yakuba-a Yahaya-a na Isayero isane tiro: «Sayinna, awo njuworiyemadæa andiro saddæmiya, rayiye!» yera.

³⁶ Isaye tayiro: «Awi nayiro njaddækkiya, rawuw?» cæne tayia kiworo.

³⁷ Tiro: «Marne, kærmainæm darajaa fandæmiya, kolsane nammiyo, fal kæmborammæmlan, fal ye wailanæmlan!» yera.

³⁸ Isaye tayiro: «Awo koruwwadæmaa nonuwwi. Ranguwe kænjaræm yakkidæn yawi wa? Koro ranguwe kasala dikkidæa diwi wa?»‡ cæne tayia kiworænniya,

³⁹ tiro: «Aaa, rangiye!» yera. Isaye tayiro: «Kænjaræm yakkidæn yawi ye, kasala dikkidæa diwi ye.

⁴⁰ Amma kæmborammilan so, wailanilan so naptadæ, wu gæni kambo amargækki, na anidæ am tayiro dabbargaadaye,» yeno.

⁴¹ Fuwurawa mewu gapcanadæ adæa fangeranniya, Yakuba-a Yahaya-aro gærgayeyera.

⁴² Daji Isa tayi sammaa bowoje tayiro: «Nonuwwa, curo jama kærdiyasoyen am duwon jama tayia maiyaro ngojanasodæ talaawanjaa jauro raccaana, koro fuwumanjaso ye amnjaro kænduwo fælejagai.

⁴³ Amma dawundon ngai gæni. Wundu duwon dawundon kuraro waldu cæraanamadæ wolodindoro waljo!

⁴⁴ Koro wundu duwon fuwumandoro waldu cæraanamadæ kaærea nayi sammayero waljo!

⁴⁵ Awoa Tada Kambedæma tiro nanwolodi caddoro gæni kadio, nanwolodi cædo ronju co am ngæwu merujoro kadio,» yeno.

*Isaye kambu laa cunju Bartimawussa isangaduwwu
(Mat 20.29-34; Luk 18.35-43)*

⁴⁶ Isa-a fuwurawanju-a bæla Jerikoyero kadira. Jama kada-a rokko Jerikolan keluwunniya, kambu laa cunju Bartimawus tada Timawusse ci jawallen napkada lowo cædi mbeji.

⁴⁷ Isa kam Najarattedæ kojiro fangenniya, kowo saptu badije: «Isa, Tada Mai Daudaye,§ wua njunosæne!» yeno.

⁴⁸ Am ngæwu tiro jakkade mædæk napco yera, amma cayea kojænaro kowo sapce: «Tada Mai Daudaye, wua njunosæne!» yeno.

⁴⁹ Daji Isa daje: «Tia bowonowo iso!» yeno. Kambudæa bowojane: «Bare tæma kollæmmi! Cine nia bowonji,» yera.

⁵⁰ Kambudæa awonju jaktuye gæpce cije na Isayero kadio.

⁵¹ Isaye tiro: «Awi niro njæddækkiya, raam?» cæne tia kiworo. Kambudæye: «Sayinna, sim fandækkiya, raakko!» yeno.

⁵² Daji Isaye tiro: «Lene, kambærsenæm nangaro njækkawo fandæmma!» yeno. Sadæman sim cuwande jawallan Isaa ga badiyeno.

KIDA ISAYE JERUJALEMNIN

‡ 10:38 10.38 kænjaræm-a kasala-a - Bone nja. § 10:47 10.47 Tada Mai Daudaye - Kaala Almasiwuye. Tidæ kaduwu Mai Daudaye.

11

Isaye mai gai Jerujalembo ngawo

(Mat 21.1-11; Luk 19.28-40; Yah 12.12-19)

¹ Jerujalembo karənjane gəre bəla Baitfajeye-a Baitaniye-a na Kau Jaitunnedəro kadiranniya, Isa fuwurawanjuyeyi yindi cunode

² tayiro: «Bəla fuwundoyedəro lenowo! Ngawuwiyama, kutta koroye wunduma tiro ngalte juwanni tuwada nagəwi. Fərangowo kudowo!

³ Kam laaye nayiro: “Awiro adəa diwi?” cənia, tiro: “Kəmadə tilan mərədunjua, kərmama kalakci,” wulgənowo!»

⁴ Daji lejane kuttadə lailan ci fadoyen tuwada nayeyera. Kuttadəa fərakcai duwon,

⁵ am laa nadən daadaye tayiro: «Awi diwi? Awiro kuttadəa fərangowi?» yera.

⁶ Jiri Isa tayiro wuljəgənadə gairo jaawu cadəne amdə ye tayia kolyera.

⁷ Daji kuttadəa* na Isayero cawude kalwuwanya kəladəro ferjagane Isa juwane napkeno.

⁸ Jama kada ye kalwuwanya kəla jawallen feryera, laa ye ngəlai karaan kamjane jawaldəlan səretkera.

⁹ Am fuwu gərjana so, ngawonju jaana so kowo sapcane: «Hosanna!† Bargaa ti cu Kəmandeyen isimadə!

¹⁰ Nodo bawande Mai Daudaye isimadəa bargaaajo! Hosanna, Mai Samemaro daraja tio!»† cani.

¹¹ Adəgaima Isa Jerujalembo ise Fado Alayero kərgawo. Awiso kirunniya, dunia ləmjəna nangaro, tayi mewun yindində-a rokko caluwe bəla Baitaniyero leyera.

Isaye ya tarmuye baskudu

(Mat 21.18-22)

¹² Wajənanjua Isa fuwurawanju-a bəla Baitaniyelan keluwunniya, kəna tia kida.

¹³ Kuruwun ya tarmuye kalunjua kirunniya, waneye tada cuwandi cəne nadəro kadio. Kadinniya, kalu gənia, awima cuwandənni, dalilnjudə sa tarmuye gəni nangaro.

¹⁴ Daji Isaye tarmudəro: «Bare wunduma gadero tadanəm juwunni!» yeno. Koro fuwurawanju adəa fangera.

Isa Fado Alayea tayirro kalaktu

(Mat 21.12-17; Luk 19.45-48; Yah 2.13-22)

¹⁵ Daji Isa-a fuwurawanju-a Jerujalembo kadira. Isa balballa Fado Alayero ngaye ladomaso-a njuwomaso-aa dudu badiyeno. Tewur wuri canjimasoye-a napturam tattawar ladomasoye-aa təmbalje

¹⁶ wundu yayero Fado Alayedəyen karea kodu dapkeyeno.

¹⁷ Daji jamadəa alamje tayiro: «Kitawulan ruwuwada: “Fannidəa fado moduwaye jama dunia sammayelan bowojai,”† amma nayidə tia jongo gəndewuyero kalakkew!»† yeno.

¹⁸ Wurawa rimannaye-a maləmba Attauraye-a adəa fangeranniya, jawal Isaa njejoye madu badiyera. Isaa rijana, dalilnjudə jama samma alamdunjudəa ajapcana nangaro.

¹⁹ Dunia ləmgenniya, Isa-a fuwurawanju-a bərnidən keluwo.

* **11:7 11.7** *kuttadəa* - Noduwuram Isa Mai Yaudiyaye duwon, nanlewan rokura bawoa kənde cədiyədə. † **11:9 11.9** *Hosanna!* - Kalma təlam yauidiyadiye, maananjudə «Alaa yungoriyo!»

† **11:10 11.9-10** Jaw 118.25-26 † **11:17 11.17** Ish 56.7 † **11:17 11.17** Iri 7.11

Alamdu ya tarmuye ngamgadaye

²⁰ Wajənanjua suwa ləp jawaldəyen kojai duwon, ya tarmuyedəa har fərdunjuro ngau ngamjəna kero.

²¹ Daji Biturus takce Isaro: «Sayinna, akko rui! Tarmu baskunəmmadə ngamjəna!» yeno.

²² Isaye tayiro: «Alaa mərsanowo!

²³ Jiremaro nayiro wulnjagakki, wundu duwon kau kuruwu adəro: “Cine bərəmbo fidəgəne!” cəne karwunjun shekku baworo awo wuljənədə wakkajiro mərsajija, wakkaji.

²⁴ Adə nangaro nayiro wulnjagakki, awi yaye moduwalan koruwiya, tia fanduwwaro mərsanowo, kaandoji.

²⁵ Moduwaro danuwwa duwon, kam laa karwun tawwaa, tia gawurnowo! Bawando Mai Samema ye biwundo gawurnjagai.

²⁶ [Amma tia gawurnuwuia, Bawando Mai Samema ye biwundo gawurn-jagaiwawo.]»

Kənduwo Isaye ndaran isi?

(*Mat 21.23-27; Luk 20.1-8*)

²⁷ Koro Isa-a fuwurawanju-a waldane Jerujalembo kadira. Isa curo Fado Alayen dadaji duwon, wurawa rimannaye-a maləmba Attauraye-a amwurawa-a nanjuro isane

²⁸ tiro: «Kənduwo filan awo ania dimi? Wundu niro kənduwo awo ania dioyedəa njo?» cəne tia keworo.

²⁹ Isaye tayiro: «Wu ye nayiro koro fal njaddəkki, wuro jaawudəa sewo. Siwia, wu ye kənduwo filan awo ania dikkidəa nayiro wulnjagakki.

³⁰ Kasala Yahaya jamaro cəddənədə, sameyen kadio ra kamben? Wuro jaawudəa sewo!» yeno.

³¹ Daji kattenjan sawardane: «“Sameyen” wulliyea, andiro: “To, awiro gəle tia kasadduwwidə?” cəne sawori.

³² Amma “Kamben” wulliyə wa?» yera. Adəa wuldunjadə, jamadəa rijana, dalilnjudə am samma Yahayaa nawiro ngojana nangaro.

³³ Daji Isaro: «Noniyende,» yera. Isaye tayiro: «Wu ye kənduwo filan awo ania dikkidəa wulnjagakkiwawo,» yeno.

12

Misal jərwu agəriduwu kəladowaye

(*Mat 21.33-46; Luk 20.9-19*)

¹ Daji Isa misalnin wurawa adinwuyesoro manaduwwu badiyeno. Tayiro: «Kam laa jərwu inabbe cəde garje curodən bəlaa ingi inabbe tuluwoye laje soro kuruwu juworoye kidando. Daji jərwudəa jərwuwu laaro agərijiye bəlawuroro sapkada.

² Sa fərdoye kidənniya, nuwanju cuwandro kəreanju laa na jərwuwudəyero kinodo.

³ Amma jərwuwudə tia cadane bakcane mukko dea duyera.

⁴ Koro walde kərea gade kinodo. Ti yea cadane kəlanju bakcane tia basaryera.

⁵ Koro walde kərea gade kinodənniya, tia roro keyeso. Koro kəreawa gade kada kinodo. Laanja bakkerə, laanja keyeso.

⁶ Kamnju falma tiro gapcuwo, tadanju jauru cəraanədə. Darye tiye: “Tadaniro daraja cadi,” cəne tia nanjaro kinodo.

⁷ Amma jərwuwudə kattenjan: “Adəma warasamadə wo! Arowo tia yejiyo, warasadə kaandero walji!” yera.

8 Daji tia cadane roro ceyese ngawo jærwudøyen gæpkera.

9 To, kæma jærwuyedæ awi cædi? Ise jærwuwu ania roro ceje am gadero jærwunjudæa ci.

10 Awo kitawulan ruwuwada adæa kæranuwwi wa?

«*Kau duwon fado tandomaso wajanamadæ, tima kau tandoye sammaro faidaaro waljænadæ wo.*

11 *Adæ kændo Kæmandeye, andiro jauro ajabba!*»†

12 Jawal tia taye majai duwon, jamadæa riyera, dalilnjudæ kælänjaman misaldæa kidoro asujana nangaro. Daji tia koljane sapkadara.

Kambiwu kæla akki njoyen
(*Mat 22.15-22; Luk 20.20-26*)

13 Daji wurawa adinwuyesodæ Isaro curo mananjuyen bælaa lajaa cane Farisawa laa-a am Mai Hirudussa jaana laa-aa nanjuro kenodo.

14 Kadiranniya, tiro: «Sayinna, ni kam jirema ye, wundumaa rinæmbawo yero noniyena, dalilnjudæ gayirnæmbawo, jawal Alaye kalkallo yikkærami nangaro. To, Kaisarro* akki njodæ halal ra haram? Yiye ra bare yiyende?» cane tia keworo.

15 Amma Isa nanmænafækñjadæa asuje tayiro: «Awiro wua rijamsuwi? Wuro dinariyus† sukkudowo rukke!» cæne

16 dinariyus tiro kekkudo. Tayiro: «Cu-a kæla-a wunduye tilan dasaa?» cæne tayia kiworænniya, tiro: «Kaisarre,» yera.

17 Daji Isaye tayiro: «Awo Kaisarredæa Kaisarro yowo, koro awo Alayedæa Alaro yowo!» yeno. Adægaima tia jauro ajapkeræ.

Kambiwu kæla cinowo duniayen
(*Mat 22.23-33; Luk 20.27-40*)

18 Sadusiya laa, tayi cinowo duniaye bawo wuljaidæ, na Isayero isane tiro koro cadde:

19 «Sayinna, Nawi Musaye: “Kam laa yanjugæna tada bawoa bawoje kamu koljia, kamu yanjugæna fæccægænayedæa niyajo yanjugænaro kaduwu majuwo!”† ruwujæna.

20 Akko yaana tular mbeji. Burwoyedæ kamu ngoje tada cuwandænnin bawoyeno.

21 Yindiyedæ ye kamudæa niyaje tada cuwandænnin bawoyeno. Yakkuyedæ ye ngai.

22 Adægaima tayi tular samma tada cawandænnin bawoyera. Darye kamudæ ye bawoyeno.

23 To, tayi tularso tia camowonadæ, cinowo duniayen kamu wundunjayero walji?» cane tia keworo.

24 Isaye tayiro: «Dalil nayi fattægæwwayedæ, kitawu bi kænduwo Alaye nonuwwi, mare?

25 Karmolan cijaiya, larusa so, niya so cadiwawo, tayi alama malaiyawa samelan dasaanadæ gairo waljai.‡

† 12:11 12.10-11 Jaw 118.22-23 * 12:14 12.14 Kaisar - Gomna kura Rombe. † 12:15 12.15 dinariyus - Wuri Rombe. Tilan akki Kaisarro biyajagai. † 12:19 12.19 SK 25.5 ‡ 12:25 12.25 malaiyawa gai - Tayidæ sawisoro na Alayen roa dasayi, gadero sanuiwawo. Adæ nangaro samelan kaduwu mada bawo.

26 Koro karmolan cidudə, Attaura Nawî Musayen kəranuwwi wa? Kitawulan na kannu dawu coccōri cambiyedən Alaye Musaro: “Wuma Ala Ibrahimbe-a Isakuye-a Yakubaye-a wo,”† cənna.

27 Ti Ala am sanunaye gəni, am roaye, diye! Nayidə tai danuwe fattəgəwwa!» yeno.

Wadawa samman finja kura wo?

(Mat 22.34-40)

28 Maləmba Attauraye falnja isəna kambiwunjadəa kərənji duwon, Isa tayiro jaawu ngəla cinaro asuyenniya, tiro: «Wadawa samman finja kura wo?» cəne tia kiworo.

29 Isaye tiro: «Sammaro kura wodə tima: “Jama Israyilaye, fannowo, Ala Kəmandedə ti tilonju lok.

30 Ala Kəmanəmba karwunəm ngan, ronəm ngan, hangalnəm ngan, dunonəm ngan raye!”†

31 Koro yindiye: “Kəmaskinəm yea kəlanəm gairo raye!”† Wadawa aniro kura wo gade bawo!» yeno.

32 Maləm Attaurayedəye tiro: «Sayinna, jirenəm! Awo wulləmmadə fagat: Aladə ti tilonju. Ti gənia, Ala gade bawo.

33 Tia karwunəm ngan, hangalnəm ngan, dunonəm ngan raame kəmaskinəm yea kəlanəm gairo rawodə, layaso-a sadaaso-a sammaro kura wo!» yeno.

34 Isa maləmdə hangal kəjiaro juwapcəgəna kirunniya, tiro: «Ni-a nodo bargaa Alaye-a kattendo kuruwu gəni!» yeno. Ngawo adəyen wunduma cinju mudu kaje tiro koro gade cəddənni.

Almasiwudə Tada Mai Daudaye

(Mat 22.41-46; Luk 20.41-44)

35 Fado Alayen Isa jamadəa alamdu cədi duwon, tayiro: «Ndayilan maləmba Attaurayedəye Almasiwudə Tada Mai Daudaye§ canidə?

36 Mai Dauda kəlanjuma Ruhu Alayen manaje: “Kəmandeye Kəmaniro: ‘Namme kəmboramman duwon, kəladowanəmba cidiya sinəmbero yakkəkko!’ cənna.”†

37 Mai Dauda kəlanjuma tia Kəmalan bowojənədə, ndayilan gəle Almasiwudə tadanjuro walji?» yeno. Jama kadadə karwu kəjiaro tia kərənjai.

Hal maləmba Attauraye

(Mat 23.1-12; Luk 20.45-47)

38 Curo alamdunjuyen Isaye: «Maləmba Attaurayero hangal gənanowo! Kalwu kuruwua dadadu caraana, koro kasuwulan lewa darajaa-a

39 dandallan bi masəna kuralan na darajaa-a jaumaro caraana.

40 Kamu kwa faccəgənaasoye kəndanja sammaa jawui ye, halnja gəraduro fuwu jamayen moduwa kuruwuro gərjai ye. Am aniye ajawunja leiran jauro kura!» yeno.

Sadaa kamu kwa faccəgənaaye

(Luk 21.1-4)

41 Isa kərən sanduwu sadaa fidaramben napkenniya, jamadə curo sanduwudəyero wufi fijagai lawarji duwon, arsiyiwu kada isane wufi ngəwu fijagai kiro.

† 12:26 12.26 NL 3.6 † 12:30 12.29-30 SK 6.4-5 † 12:31 12.31 Lew 19.18 § 12:35 12.35 Tada Mai Daudaye - Kaala Almasiwuye. Tidə kaduwu Mai Daudaye. † 12:36 12.36 Jaw 110.1

⁴² Koro kamu ngudi kwa faccəgənaa laa ye ise gursu kime* yindi fiyeyeno.

⁴³ Daji Isa fuwurawanjua bowoje: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kamu ngudi kwa faccəgənaa adə sadaa am gadeye sammaa kojənaro fijəgəna.

⁴⁴ Tayi samma arsiyinjalan ngojane fiyeyera, amma ti ngudi duwon kəndanju sammaa fiyeyeno. Awo ronju řiwoye ngaa fiyeyeno,» yeno.

13

Jawawi Isaye kəla wurdu Fado Alaye-a sidu duniaye-ayen

(Mat 24.1-25.46; Luk 21.5-38)

¹ Isa Fado Alayen luwo cədi duwon, fuwurawanjuye fal tiro: «Sayinna, akko rui kau ani-a soro ani-a jaumaro ajabba!» yeno.

² Isaye tiro: «Soro mafəndi mafəndi ania rumma, gəna? Kau ani sammaa wurjane fijai, har tiloma kəla kamanjuyen gapciwaworo walji,» yeno.

Badiduram boneye

(Mat 24.3-14; Luk 21.5-19)

³ Isa kəla Kau Jaitunnen na Fado Alaye turuidən napcəna duwon, Biturus-a Yakuba-a Yahaya-a Andarawus-a runjan isane tiro:

⁴ «Andiro wulsagane, sawi awo ani wakkajai? Koro awo ani sammaye sanja cədiya, awi alama duwon ambo fəlediyidə wo?» cane tia keworo.

⁵ Isaye tayiro: «Hangal gənanowo, bare wunduma nayia njawatkənni!

⁶ Am ngəwu cunilan* isane: “Wuma ti wo!” cane am kadaa cawatki.

⁷ Kəriwu na karənsə-a kuruwuso-alan nukcənarə fannuwiya, bare hangalndo cijənni! Sai awo ani burwon wakkajaiya duwon, amma sa njerorambe kua yaye cədənni.

⁸ Lardu-a lardu gade-a lawaladai, koro kərmai-a kərmai gade-a ye kattenjan kəriwu gərjai. Cidi ye na gadegaden loloji, koro kəna ye na naro ngayi. Awo ani samma badiduram boneye bas, alama kamu tia curo lejəna gai.

⁹ «Hangal gənanowo! Fuwu majilissero njasade dandalsolan kowonjai, koro wu nangaro fuwu gomna so, mai soyen danuwi, tayiro shedaro walloworo.

¹⁰ Adəgaima sai kawuri kəji Alayedə jama duniaye sammaro wuldiyiya duwon.

¹¹ Nayia njadane shararo njasadiya, bare kəla awo wulluwiyen karwungai diwwi. Awo wulduye Ruhu Alaye sadən nayiro njadidəa mananowo, dalilnjudə nayi gəni, tima manaji nangaro.

¹² Yaana yanjugənaa sərəcciyə roro ceyesi, bawa ye tadanjua ngai, tadawa ye bawanja-a yanja-aro turu cadde casakke tayia roro ceyesi.

¹³ Cuni nangaro† am samma nayia wanjai, amma kam mərje har sa njerorambero‡ dəganamadə njəkkawo cuwandi.

Bone kura

(Mat 24.15-28; Luk 21.20-24)

¹⁴ «Sa duwon awo waada jauro batti masiwa kudoma na tiro jussənnilan daada ruwiya,† (Kəradumadə asujo!), daji am lardu Yahudiyayen dasaanadə cija kauro cagaso leja!

* 12:42 12.42 gursu kime - Wuri yauidiyaye. Tamannju ganama. * 13:6 13.6 cunilan - Am ngəwu cu Almasiwuye kəlanjaro ngojane awo ania can. † 13:13 13.13 cuni nangaro - Isaa gawwa nangaro. ‡ 13:13 13.13 sa njerorambe - Kənde Tada Kambe. † 13:14 13.14 Dan 9.27; 11.31; 12.11

15 Kam kəla soronjuyen dəganadə bare jəpce kare ngoduro curo sorodəyero ngaanni!

16 Koro kam kulolan dəganadə ye bare kalwunju ngoduro waldənni!

17 Yim anin kamu curoa so, nganji cəmbia sodə, kuttunja!

18 Bare awo adə sa kakuyen wakkajənni Alaa korowo!

19 Dalilnjudə yim anin bone jauro kuttu mbeji, bone duwon sa Ala dunia alakənayen tai kuro kudero ngaltema jirinju tuwandənni fuwu yen fagat tuwandiawo nangaro.

20 Koro ca Kəmande bone adəye kawunju fulujənnia, wunduma njəkkawo cuwandiawo. Amma am kərejənədə nangaro kawudəa fulujəna.

21 Sa adən kam laaye nayiro: “Akkonju Almasiwudə!” bi “Towonju ti!” cənia, bare tia yasarawwi!

22 Dalilnjudə almasiwuwa kattuwuyeso-a nawiya kattuwuyeso-a isane alama so, awo ajabba so cade, yoyenoa, har am kərejənədəmaa jambajane cawatki.

23 Nayidə, hangal gənanowo! Kawu wakkajidəro, awo sammaa nayiro wulnjagakkəna.

Kənde Tada Kamedəye

(Mat 24.29-31; Luk 21.25-28)

24 «Amma ngawo bone yim aniyen kəngal cələmbo walji, kumbal ye nurnju ciwawo,

25 sillowuwaso ye samelan casuri, koro kənduwowa sameye ye jauro lolojai.

26 Daji Tada Kamedə jauro kənduwoa-a darajaa-a curo fofouyen isi carui.†

27 Adəgaima malaiyawanjua cunode talgəmo duniaye dewu samman ci dajiram duniayen tai ci dajiram sameyero yade amnju kərejənədəa capcai.

Misal ya tarmuye

(Mat 24.32-35; Luk 21.29-33)

28 «Ya tarmuyen misal adəa asunowo! Sa fəktu badije kalu rijiya, nangəri karənjənarə nonuwwa.

29 Ngaima awo ani wakkajai ruwiya, ti cinnalan del karənjənarə§ nonowo!

30 Jiremaro nayiro wulnjagakki, am jaman adəye sanuiwawo, sai awo ani samma wakkajaiya duwon.

31 Same-a cidi-a baworo waljai, amma manani təmmaro baworo walji-wawo.

Faadaro dəgaiwo!

(Mat 24.36-44; Luk 21.34-38)

32 «Amma yim bi sa duwon awo ani wakkajaidəa wunduma nojənni. Bawadəro kajia, malaiyawa samelan dasaana ye nojanni, Tadadə ye nojənni.

33 Hangal gənanowo, faadaro dəgaiwo, sanju nonuwwi nangaro.

34 Alamanju kam bəlawuro cədi gai. Kənduwo fannjuro kistuwuyedəa wolodiyanjuro koljiye wundunja yayero kidanju ce cinna guredumaro faadaro dəga cəne sapkada.

35 Adə nangaro faadaro dəgaiwo, dalilnjudə sa kəma fadoye isidəa nonuwwi nangaro, kajiri, bi bune, bi fajar, bi suwa,

† 13:26 13.26 Dan 7.13-14 § 13:29 13.29 ti cinnalan - Kənde Tada Kamedə karənjəna.

³⁶ bare yekkinndo bawo kənəm diwi nayia nanjaganni!

³⁷ Awo nayiro wulnjagakkənadəa wundusoro wulgəkki, faadaro dəgaiwo!» yeno Isaye.

KARMO-A KARMOLAN CIDU-A ISAYE

14

Isaa roro njejoro mada

(Mat 26.1-5; Luk 22.1-2; Yah 11.45-57)

¹ Sala Laya Njəkkayirambe-a* sala Burodi Yis Bawoaye-aro kawu yindi gapco. Koro wurawa řimannaye-a maləmba Attauraye-a jawal Isaa nangalan tame roro njejoye majai.

² Tayiye: «Sai sala kojiya duwon, bare jama hangalsango casangənni!» yera.

Kamu laaye Isaa sittəranjuro dabbarduwu

(Mat 26.6-13; Yah 12.1-8)

³ Isa bəla Baitaniyelan fado Siman dərimeyen† masəna cədi duwon, kamu laa səndal curonjun kawudi məndemi ye, jauro tamanna ye, cunju nardi ngoje ise səndaldəa dauyen namje kawudidəa kəla Isayero fiyeyeno.

⁴ Am laa awo adəa kutturo carune kattenjan: «Awiro kawudidəa basarjidə?»

⁵ Ca kawudi adəa dinariyus‡ yer yakku kojənarə calade wuridəa talaawaro cadəna!» cane tiro sarıwu gənəduwu badiyera.

⁶ Amma Isaye tayiro: «Tia kollowo! Awiro tia suwolluwi? Wuro jauro ser səddəna.

⁷ Talaawasodə sawisoro curondon mbeji, koro sawi yaye, raawwaa, ranguwe tayia banagəwi, amma wudə sawisoro gəni curondon dəgakki.

⁸ Kamu adə awo rakcənadəa cədo. Kawudi adəa tiyiniro fiyiye sittəraniro wua dabbarseyeno.

⁹ Jiremaro nayiro wulnjagakki, ndaran yaye curo dunia ngayen kawuri kəji Alayedəa wuljai nguson, kamu adəa takturo awo səddənədə yea wuljai,» yeno.

Yahusa Iskariyot Isaa sərəttuwuma

(Mat 26.14-16; Luk 22.3-6)

¹⁰ Daji Yahusa Iskariyot mewun yindindəye falnja Isaa mukko wurawa řimannayero sərəttuwuro nanjaro leyeno.

¹¹ Adəa fangeranniya, karwunja kəjiye tiro wuri cadi cane wadu ngoyera. Yahusadə dama Isaa tayiro sərəttuwuye mada badiyeno.

Masəna sala Laya Njəkkayirambe

(Mat 26.17-25; Luk 22.7-13; Yah 13.21-30)

¹² Yim burwoye sala Burodi Yis Bawoayen, yim duwon ngəlaro Laya Njəkkayirambedəa§ duwajaidə kidənniya, fuwurawanjuyə tiro: «Ndarən leniye masəna layayedəa niro dabbarnjəgəyiye bumi?» cane tia keworo.

¹³ Daji Isa fuwurawanjuyə yindi cunode tayiro: «Bərnidəro ngawowo, kam laa bule ingia ngojəna-a kəla kəlluwi. Tia gaiwo,

¹⁴ fado duwon ngaanaye kəmadəro wulgənowo: “Sayinnaye kusottoram na fuwurawanju-a rokko masəna layayedəa cadidə ndaran?”

* **14:1 14.1** sala Laya Njəkkayirambe - Laya Israyilawuye jaman Nawi Musayen. † **14:3 14.3** Siman dərime - Ti calan dərime duwon ngajənədə. ‡ **14:5 14.5** dinariyus - Wuri Rombe. Dinariyus faldə alwasi kida kawu falle. § **14:12 14.12** ngəlaro Laya Njəkkayirambe - Ngəlaro duwon bunju kamba wowom karmoyero kajiyidə.

15 Nayiro soro sameye ngim kura curon karea dabbargada fəlenjagai. Nadən masənədəa andiro dabbarsaganowo!» yeno.

16 Daji fuwurawadə lejane bərnidəro ngasaye jiri Isa tayiro wuljəgənədə gai awiso kewando. Adəgaima masəna layayedəa dabbaryera.

17 Kəngal kikkurənniya, Isa mewun yindində-a rokko kadira.

18 Napcana masəna cadi duwon, Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kamndo fal wua mukko kəladowayero sərənsiyi, rokkomaro masəna diye,» yeno.

19 Karwunja jauro kuttaje fal fallen wundu yaye: «Wuma wa?» cəne tia koro badiyeno.

20 Isaye tayiro: «Curo mewun yindindəyen kərga, kam duwon wu-a buwururo mukko yakkiyenədə.

21 Tada Kambədə saptidəma,* jiri kəlanjun kitawulan ruwuwadadə gai, amma kam duwon Tada Kambədəa kəladowanjuro sərəcciyidə, kuttunju! Ca kam adə tambənnima tiro ngalwo!» yeno.

Masəna Kəmaye

(Mat 26.26-30; Luk 22.14-23; 1Kor 11.23-34)

22 Masəna cadi duwon, Isa burodi ngoje Alaro ardiyenniya, fəsakce tayiro ce: «Ngonowo, adə tiyini,» yeno.

23 Koro kənjaram ngoje Alaro ardiyenniya, tayiro ce tilan tayi samma kesano.

24 Isaye tayiro: «Adəma buni aman ndəptaye† duwon am kada nangaro fidənədə wo.‡

25 Jiremaro nayiro wulnjagakki, na adən fuwun gadero ingi inabbe‡ yakkiwawo, har yim nodo bargaa Alayen bərinno yakkiro,» yeno.

26 Daji aiya Alaa njungoroye yeyeranniya, caluwe Kau Jaitunnero leyerə.

Isaye Biturus tia angərji wuldu

(Mat 26.31-35; Luk 22.31-38; Yah 13.36-38)

27 Isaye fuwurawanjuro: «Nayi samma ngaworo walduwi, akko awo kitawulan ruwuwadadə: “Sənidəa bangəkkiya, dimiyadə tatardai.”†

28 Amma karmolan cikkiya, nayia burwonjakke cidi Galileyerə lekki,» yeno.

29 Biturusse tiro: «Tayi samma ngaworo waldai yaye, wudə ngaworo waldəkkiwawo!» yeno.

30 Isaye: «Jiremaro niro wulnjəgəkki, ku bune adəman kawu gudowom yindiro kokkore cakkidəro, wua yakkuro angərsəmi,» yeno.

31 Amma Biturusse kowo dunoaro sapce tiro: «Dole ni-a rokko nuiyero walyeno yaye, təmmaro nia angərnjəkkiwawo!» yeno. Tayi samma ye ngai wulyera.

Moduwa Isaye

(Mat 26.36-46; Luk 22.39-46)

32 Na tiro Gessemani canidəro kadiranniya, Isaye fuwurawanjuro: «Na adən nammowo duwon, moduwa dikke,» yeno.

33 Daji Isa Biturus-a Yakuba-a Yahaya-aa ngoje rokko lejane karwunju kuttaje ronju jauro bannadu badiyeno.

34 Tayiro: «Karwuni jauro kuttajəna, har nukki gai. Na adən danowo, faadaro dəgaiwo!» yeno.

* **14:21 14.21** Tada Kambədə sapti - Isa nui. † **14:24 14.24** bu aman ndəptaye - Bu Isaye duwon aman bərin kätte Ala-a adamgəna-ayea tabbacciyidə. ‡ **14:24 14.24** NL 24.8; Iri 31.31-34 † **14:25 14.25** ingi inabbe - Diben. † **14:27 14.27** Jak 13.7

³⁵ Gana laa kuruwuje cidiro tēmdiye, yojia, sa boneyedə tia cədanniro moduwa dio badiyeno.

³⁶ Tiye: «Abba, Bawa, awiso niro yoji. Kənjaram boneye adəa wulan ngone! Adə yaye awo wu raakkəna gəni, awo ni raammadəma!» yeno.

³⁷ Na fuwurawanjuyero walladanniya, kənəm cadi nayeyeno. Biturusso: «Siman, kənəm wa dimi? Assha! Sa fallo rangəme faadaro dəgambawo wa?»

³⁸ Bare jaraptuwwiwo faadaro dəgaiwo, moduwa dewo! Ruhu kamedə§ cəraana, amma tiyinjudə duno kəskea!» yeno.

³⁹ Koro walde leje mana cayedəlan moduwa kido.

⁴⁰ Nanjaro walladanniya, caye gai kənəm cadi nayeyeno, simnja nga kurwowujəna nangaro. Awo tiro wulduwuyema nojanni.

⁴¹ Yakkuyero walladanniya, tayiro: «Kuamison kənəmbo bowadando tussuwi wa? Cərəna! Sadə cədəna, Tada Kamedəa mukko biwumasoyero sərəccaana.

⁴² Cinowo, leniyo! Akkonju kam wua sərənsiyimadə del karənjəna!» yeno.

Isaa ta

(Mat 26.47-56; Luk 22.47-53; Yah 18.1-11)

⁴³ Sadəman Isa mana cədi ngai duwon, Yahusa mewun yindindəye falnja kadio. Jama kada ye na wurawa řimannaye-a maləmba Attauraye-a amwurawa jamaye-ayen kashagar so, ka so mukkonna ti-a rokko kadira.

⁴⁴ Caman ti sərəttuwumanjudə tayiro bəlaanan isanojiye: «Kam tiro lewa kərawoye yiddəkkidə, tima! Tia taiwo, fərəstiwaworo yadowo!» cəna.

⁴⁵ Daji Yahusa kadinniyama, na Isayero ise: «Sayinna!» cəne tiro lewa kərawoye kiddo.

⁴⁶ Daji Isaa mukkon dap keda.

⁴⁷ Am nanjun dajanadəye falnja kashagar ficce wolodi řiman kurayea bakce səmonju tən kamgeno.

⁴⁸ Isaye tayiro: «A! Nayi kashagar so, ka so mukkonna wua gəndema gai taro wa isuwidə?»

⁴⁹ Yim nguson nandon Fado Alayen dəgaiye jamaa alamməkki duwon, wua sədawwi. Amma awo kitawulan ruwuwadadə wakkajo!» yeno.

⁵⁰ Daji fuwurawanju samma tia koljane keyaso.

⁵¹ Jairo laa mayafi gənia, awima tiyinjun bawo Isaa jəgana mbeji. Amdə tia kedanniya,

⁵² mayafidəa kolje de sul kiyaso.

Isa fuwu majilis kura adinwuyen

(Mat 26.57-68; Luk 22.66-71; Yah 18.12-14)

⁵³ Daji Isaa ngojane na řiman kurayero kesado. Nadən wurawa řimannaye-a amwurawa jamaye-a maləmba Attauraye-a samma ye capkadara.

⁵⁴ Biturus ye katte kaskadaaro har balballa fado řiman kurayedəro tia jəgane kərgaanniya, kannu gəttoro dawu gureduwu Fado Alayen napkeno.

⁵⁵ Wurawa řimannaye-a majilisu samma-a sheda Isaa roro njejoro mayera yaye, cawandənni.

⁵⁶ Am kada kəlanjun sheda bowuye cadəna, amma cinja tilojənni.

⁵⁷ Daji am laa cijane sheda bowuye cade:

⁵⁸ «Tiye: “Wudə Fado Alaye mukko kamben tədandəna adəa wurnəkke curo kawu yakkuyen mukko kamben gəni gade tandəkki,” ngai cəne fangeiye,» yera.

⁵⁹ Amma kəla adəyeman cinja tilojənni.

⁶⁰ Daji řiman kuradə cije dawunjan daje Isaro: «Jaawunəm bawo wa? Awi gəle am ani kəlanəmnin shedajaidə?» cəne tia kiworo.

⁶¹ Amma Isa cinju kaje jaawu cinni. Koro řiman kuradə walde tiro: «Nima wa Almasiwu Tada Ti Bargaayedə wo?» cəne tia kiworo.

⁶² Isaye: «Wuma! Koro Tada Kambedə mukko kəmboram Mai Kənduwomayen napkada ye, curo fofou sameyen kənde cədi ye ruwi,»† yeno.

⁶³ Daji řiman kuradə kalwunju karje:* «A! Sheda jiri fi gəle gade maniye?

⁶⁴ Alaa gaskadunjudəa fannuwwa. Awi gəle təmanuw?» cəne tayia kiworənniya, tayi samma tiro shara kamjagane ronju tuluwoma jusso yera.

⁶⁵ Daji laanja tiro lallari təwatəwajagane simnju jakcane tia babaktu badiyera. Tiro: «Nawinawi de!» cani. Adəgaima gureduwudə ye tia cadane marin babakkera.

Biturusse Isaa angərdu

(Mat 26.69-75; Luk 22.54-65; Yah 18.15-18)

⁶⁶ Biturus balballa fadoyedən duwon, kir řiman kuraye laa nadəro kadio.

⁶⁷ Biturus kannu jəgətti kirunniya, tia ngəlaro ninije: «Ni ye Isa kam Najaratte-a rokko kərgaw!» yeno.

⁶⁸ Amma Biturus angərje: «Awo wulləmidəmaa nokkəni, asukkəni!» yeno. Daji cinna ngaworambo culuwe gudowom kokkore kekko.

⁶⁹ Kirdə walde tia cure am nadən dasaanadəro: «Kam adə ye falnja!» yeno.

⁷⁰ Koro Biturus walde angəryeno. Gana sam kidənniya, am nadən dasaanadəye Biturusso: «Fagatto ni ye kamnja fal, ni kam cidi Galileye nangaro!» yera.

⁷¹ Amma Biturus kəlanju baskuje kansi juwe: «Kam kəlanjun mananuwi adəa nokkəni!» yeno.

⁷² Sadəman gudowom yindiyero kokkore kekko. Daji Biturus awo Isa tiro wuljəgənadəa takkeno. Isaye: «Kawu gudowom yindiro kokkore cakkidəro, wua yakkuro angərsəmi,» cəna. Takkenniya, tai daje so ngoyeno.

15

Isa fuwu Gomna Bilatussen

(Mat 27.11-14; Luk 23.1-5; Yah 18.28-38a)

¹ Dunia wayennyama, wurawa řimannaye-a amwurawa jamaye-a maləmba Attauraye-a majiliswu samma-a ci tiloaro sawari kedo. Daji Isaa cekkere caade mukko Gomna Bilatussero kesakko.

² Bilatusse Isaro: «Nima wa Mai Yauidiyayedə wo?» cəne tia kiworo. Isaye: «Nima wulləm, wuma!» yeno.

³ Wurawa řimannayedə awo kadan Isaa burwuyera.

⁴ Daji Bilatus walde tiro: «Kalakkəmbawo wa? Awo kadan burwunjanadəa fannəmmi wa?» cəne tia kiworo.

⁵ Amma Isa kua yaye tiro kalakcəgənni, har Bilatus ajapkeno.

† 14:62 14.62 Dan 7.13-14 * 14:63 14.63 kalwunju karje - Noduwuram karwukuttaye.

*Isaro shara karmoye kamduwu**(Mat 27.15-26; Luk 23.13-25; Yah 18.38b-19.16a)*

⁶ Caman kərwu nguson sala adəlan gomnadə kosoma fal jama ca-worənadəa tayiro salamjiyi.

⁷ Sa adən kam laa amanju-a turu cade kam ceyese kosolan rojana mbeji, cunju Barabbas.

⁸ Daji jama na gomnayedəro isane awo caman tayiro caddidəa njəddoro tia koro badiyera.

⁹ Bilatusse tayiro: «Mai Yaudiyayedəa wa nayiro salamnjagakkiya, rawuw?» cəne tayia kiworo.

¹⁰ Awoa nandərinja nangaro wurawa řimannayedə Isaa mukkonjuro sərətkeyeraro nojəna.

¹¹ Amma wurawa řimannayedə jamadəa casakke cuju Isayero Barabbassa tayiro salamjuwo yera.

¹² Bilatusse walde tayiro: «Awi gəle kam tia Mai Yaudiyayelan bowonuwidəro yiddəkki?» cəne tayia kiworo.

¹³ Kowo sapcane: «Kəskaro tia jagəne no!» yera.

¹⁴ Bilatusse: «Awiro? Ayau awiye cədo?» yenniya, caye baworo kowo sapcane: «Kəskaro tia jagəne no!» yera.

¹⁵ Daji Bilatus awo ronjaye cədiya cəraana nangaro, tayiro Barabbassa salamgeyeno. Amma cakke Isaa kirwolan jajaryeranniya, tia kəskaro jajaaro mukkonjaro kekko.

*Sojiyaye Isaa basardu**(Mat 27.27-31)*

¹⁶ Daji sojiyadə Isaa curo balballa gomnariyero caade kəwunja sojiyaye sammaa bowojane capkera.

¹⁷ Kalwu kime* tiro lujagane ariawu kariyiye† kəlejane kəlanjuro gənayeyera.

¹⁸ Daji tiro: «Ala ngəwuro, Mai Yaudiyaye!» wulduwu badiyera.

¹⁹ Kalan kəlanju babakcane lallari tiro təwajagane fuwunjun tungurum-jane tiro daraja kedo.

²⁰ Tiro rudu gənajagane kerənniya, kalwu kimedəa řinjane kajəmunju cayedəa lujagane tia kəskaro jaduwo kesado.

*Isaa kəskaro jaduwo**(Mat 27.32-44; Luk 23.26-43; Yah 19.16b-27)*

²¹ Kam laa bəla Kuraneye mbeji, cunju Siman, tidə Aleksanda-a Rufus-aye bawanja. Karaan cijəna kodu cədi duwon, sojiyadə dunodunon tia casakke kəska Isayedəa ngoje leyera.

²² Isaa na tiro Golgota canidəro kesado, Golgotaye maananjudə Na Buwo Kəlaye.

²³ Isaro diben curonjun awo laa mir cani‡ diyadaa caro kedo, amma kənjaro wayeno.

²⁴ Daji tia kəskaro jajagane kajəmunju ngojane wundunja yaye nuwanju cuwandoro walawala cade kattenjan dagaryera.

²⁵ Sa Isaa jajaanadə, sa ləgar suwaye.

²⁶ Allo ayaunju kəlan ruwuwadadə: MAI YAUDIYAYE.

²⁷ Gəndewu yindi yea ti-a rokko jayeyera, faldə kəmboramnjulan, faldə ye wailanjulan.

* **15:17 15.17** kalwu kime - Kalwu maila. † **15:17 15.17** ariawu kariyiye - Jawa maila-a camun, amma awo ruduye. ‡ **15:23 15.23** awo laa mir cani - Karwun tiyi jau nəmdaye.

28 [Adəgaima awo kitawulan ruwuwadadə wakkayeno. Tiye: «Amso tia biwumaro ngoyera,»† cənna.]

29 Am kamjana kojaisodə tiro rudu gənajagane kəlanja kalakalakcane tiro: «Ap! Ni Fado Alayea wurnəme curo kawu yakkuyen tandəmidə,

30 nda kəskadən jəmme kəlanəm moye!» canı.

31 Wurawa řimannaye ye maləmba Attauraye-a rokko adəgai tiro rudu gənajagane amanjaro: «Am gadea cəkkaana, amma rakce kəlanju cəmoyiwawo!

32 Almasiwu Mai Israyilawuyedə kəskadən kərma jəpco, ruiyo tia kasaddiyo!» canı. Gəndewu yindi ti-a rokko jajaanadə ye Isaa rarayera.

Karmo Isaye

(*Mat 27.45-56; Luk 23.44-49; Yah 19.28-37*)

33 Kausu kəla dawu duwon, dunia nga təmje cələmbo walje, har sa yakku kajiriyero kiado.

34 Sa yakku kajiriyedə Isa kowo dunoaro sapce: «Eloi, Eloi, lama sabaktani?» yeno, maananjudə «Alani, Alani, awiro wua kolsem?»

35 Am nadən dajanadə adəa fangeranniya, laanjaye: «Fannowo, Nawi Iliyaa bowoji!» yera.

36 Daji falnja cəgase leje soso ngoje diben comcombo ləpciye cuttuluwe karo lassiyə Isaro sayeyeno. Tiye: «Nda kollowo, Nawi Iliya ise tia kəskadən cəsayia, ruiyo!» yeno.

37 Daji Isa kowo dunoaro sapce ro kirəmbo.

38 Sa adən juwa curo Fado Alayen§ dəganadə samən tamiya kəla cidiyannaro kudero farak yindiro kargadan.*

39 Kajalla sojiyaye fuwu Isayen daadadə jiri Isa bawojənadəa kirunniya, tiye: «Jiremaro kam adə Tada Alayedəma!» yeno.

40 Kamuwa laa ye kuruwunin awo ania lawarjai mbeji. Curonjan Meram Magdala-a Meram Yakuba Gana-a Josi-aye yanja-a Salomi-a.

41 Sa Isa cidi Galileyedən tia jaane banajagai. Koro kamuwa gade kada Isaa jaane Jerujalemba isana ye nadən mbeji.

Sittəra Isaye

(*Mat 27.57-61; Luk 23.50-56; Yah 19.38-42*)

42 Yim adə yim dabbarduye.† Wajiya yim tustuye nangaro, dunia kajiriyenniya,

43 Isuwu kam Arimatiyaye, ti curo majiliswudəyen jauro kam kura ye, nodo bargaa Alayedəye kəndenju gureji ye, na Gomna Bilatussero ridu bawoaro leje kamin Isayedəa tiro cadoro kiworo.

44 Bilatus Isa nagatto bawojənadəa ajapce kajalla sojiyayedəa bowoje Isa tussəna wa bawojənadəro kiworo.

45 Kajalladəyen Isa bawojənaro asuyenniya, kaminnjudəa Isuwuro kaino.

46 Daji Isuwu leje lowowon batta linne ciwe kamindəa kəskadəlan cəsaye battadən kəkərje kauri curo kauyen lajana laaro cakke sənaje ci kauridəyero kau kura təmbalyeyeno.

47 Meram Magdala-a Meram Josiye yanju-a ye lawarjane na Isaa sənajanadəa kero.

† 15:28 15.28 Ish 53.12 § 15:38 15.38 *Fado Alaye* - Na Alaro ambəttuwuye. Tidə Jerujalemnin kərga. * 15:38 15.38 *juwa curo Fado Alayen dəganadə yindiro kargadan* - Barga karmo Isayen juwa na Ala-a tadoye gərajidə kargada, kərma jawal Ala-a tadoyedə kaada. † 15:42 15.42 *yim dabbarduye* - Jəmme. Yim tustuyedə səbdu.

16

Karmolan cidu Isaye

(Mat 28.1-10; Luk 24.1-12; Yah 20.1-10)

¹ Yim tustuye koyenniya, Meram Magdala-a Meram ya Yakubaye-a Salomi-a lejane kawudi kamin Isayedəro fidaaro kesiwo.

² Mawuye yim burwoyeya* suwa ləp kəngal kiluwunniya, kauridəro leyera.

³ Kattenjan: «Wundu gəle ci kauridəyen kau kuradəa andiro təmbalji?» cani.

⁴ Amma kəla sapkeranniya, akko kau mafəndidə təmballada kero.

⁵ Kauridəro kasargaanniya, jairo laa kalwu bulla kəmboramnin napkada kero. Tia kerunniya, karwunja tai daje kamgada.

⁶ Jairodəye tayiro: «Bare karwundo kamdənni! Isa kam Najaratte ti kam kəskaro jajaanadəa manuwi. Ti na adən bawo, cijəna! Akko na tia sənajanadəa ruiwo!

⁷ Amma lenowo fuwuranju-a Biturus-aro: “Ti nayia burwonjane cidi Galileyero leji. Nayiro wulnjaanadə gai, nadən tia ruwi,” wulgənowo,» yeno.

⁸ Daji karwunja kamdəna kar kar lolojaiaro kauridən caluwe cagase leyera. Jairo rijana nangaro, wundumaro awima wuljaganni.

Isaye fuwuranju laaro fəleduwu

(Luk 24.36-49; Yah 20.19-23)

⁹ [Mawuye yim burwoyeya suwa ləp karmolan ciyenniya, Isa burwon Meram Magdala kamu tilan sedan tulur dujənadəro fəleyaada.

¹⁰ Meram ye leje am calan Isa-a rokko dasaanadə karwukuttaro cesiridəa najiye tayiro wulyeyeno.

¹¹ Amma Isa roaro waljəna ye, Meram tia curuna yero fangeranniya, njasarairo wayera.

¹² Ngawo adəyen jiri gaden Isa amnja yindi karaaro ledu cadidəro fəleyaada.

¹³ Tayi yindidə ye waldane amnja gapcanadəro wulyeyera, amma tayi yea njasarairo wayera.

Isaye fuwuranjua nodo

(Mat 28.16-20)

¹⁴ Koro fuwuranju mewun tilondə masəna cadi duwon, Isa tayi yero fəlediye kəla njasarainambunja-a kəlakibbunja-ayen tayiro kikkado, dalilnjudə am ngawo cijənayen tia carunadəa njasarairo wayera.

¹⁵ Daji Isaye tayiro: «Dunia ngaro lenowo, kawuri kəji Alayedəa adamgəna sammaro wulgənowo!

¹⁶ Kam casarane tiro kasala caddənamadə njəkkawo cuwandi, amma kam njasarairo wajənamadə wowom Alaye tia cəda.

¹⁷ Am casaranamadə akko alama rakcane cadidə: Cunilan sedanna dujai, təlamba gade bərin manajai,

¹⁸ kadi mukkon ngojai. Sum casaia, tayia lorujiwawo. Mukkonja am dondiro gənajagaiya, nanlewa cawandi,» yeno.

Isaye samero ledu

(Luk 24.50-53)

¹⁹ Kəma Isa mana adəa tayiro cəddənaye ngawon, tia samero caade kəmboram Alayen napkeno.

* 16:2 16.2 mawuye yim burwoyeya - Ladu.

²⁰ Tayi ye lejane ndara yayero kawuri kaji Alayedaa wuljagai adogai duwon, Kamada tayia banajiye alama kadan manadaa jirero tabbacciyi karga.]

LUKA

Kawuri kɛji Isa Almasiwuye Luka ruwujɛnadɛ

Linjila Lukaye

Kitawu Lukayedɛ Linjila kɛnyakkuye wo. Lukadɛ, ti lowotor ye, kam lardu Gɛresse ye, koro sawa kɛngayam Bulusse. Luka kɛlanju kɛngayamba mewun yindin Isaye falnja gɛni yaye, Ruhu Alaye tia cakke lawar Isayea tɛn badiduramnjun jɛgane kɛladɛn hangallayen kiworo. Awo ani sammaa fanjɛnaye ngawon, saa fiakku gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen, tayia sawije kitawu adɛa sawanju Tiyofalasso ruwuyeyeno. Nonowo, lamar ani ku saa dɛwu yindi gai wakkajana yaye, Ala cakke Linjila adɛ awima gadejɛnnin har nandero kadio.

Akko lawarra curo kitawu adɛyen dasaanadɛ:

Dɛlwu kitawu adɛa ruwuduye (1.1-4)

Tambo-a wuradu-a Isaye (1.5-2.52)

Dabbarda kida Isaye (3.1-4.13)

Kida Isaye cidi Galileyen (4.14-9.50)

Isa kɛla jawal Jerujalɛmben (9.51-19.27)

Kida Isaye Jerujalɛmnin (19.28-21.38)

Karmo-a karmolan cidu-a Isaye (22.1-24.53)

Kawuri kɛji Isa Almasiwuye Luka ruwujɛnadɛ

DɛLWU KITAWU ADɛA RUWUDUYE

¹ Tiyofalas, Ala ngɛwuro! Amnde ngɛwu gɛrgam kɛla lamarra dawunden wakkajana aniyen ruwuduro ngɛssana,

² jiri am duwon tɛn badiduramnjin awo ania simnjan caruna-a mana Alaye sattuwumasoro waljana-adɛ andiro isanosaanadɛ gai.

³ Barganɛmmɛn, tɛn badiduramnjan awo ani sammaa gakke hangallayen kokorɛkke fakkɛna nangaro, wu ye tayia sawinɛkke niro kitawulan ruwunjɛgɛkki yekko.

⁴ Ngainin awowa niro njasakkɛrana sammaa tabbato nonɛmi.

TAMBO-A WURADU-A ISAYE

Lawar tambo Nawi Yahayaye

⁵ Jaman Mai Hirudus lardu Yahudiyaye cunodidɛn, ɛiman laa mbeji kɛwu ɛimanna Abiyayen kɛrga, cunju Jakariya. Kamunju ye kaduwu Nawi Harunaye, cunju Alisabatu.

⁶ Tayi yindiso na Alayen jirewu, wada Kɛmandeye sammaa taldu baworo jaana.

⁷ Tada cawandɛnni, Alisabatu rakce cambiwawo nangaro, koro tayi yindi kawu ngɛwu jawuna.

⁸ Kɛwu Abiyaye sanja dirije kidɛnniya, Jakariya ye kidanju nanɛrimanne fuwu Alayen badiyeno.

⁹ Kɛla ada ɛimannayedɛn kamnja fal Fado Alaye na darajaaro ngawo kaaji cakkoro walawala cade Jakariyaa kɛreyera.

¹⁰ Sa kaaji njakkoyen jama samma balballadɛn captana moduwa cadi duwon,

¹¹ malaiya Kɛmandeye laa kɛmboram kaaji njakkoramben daada tiro fɛleyaada.

¹² Jakariya tia kirunniya, hangalnju jade karwunju pət kamgada.

¹³ Amma malaiyadəye tiro: «Jakariya, bare rinəmmi, Ala moduwanəm cəmwona. Kamunəm Alisabatu niro tada kongwa njəkkambi, tiro cu Yahaya yakke.

¹⁴ Tiramnin jauro karwunəm kəjiji, koro tambonjudəye am kada ye kəji fanjai.

¹⁵ Ti na Kəmandeyen kam darajaaro walji. Bare diben bi mbal fimaa canni,* kawu tambimaro Ruhu Alaye tilan dəgai.

¹⁶ Kaduwu Israyilaye kadaa jawal Ala Kəmanjayero kalakciyi.

¹⁷ Tidə ro-a kənduwo-a Nawı Iliyayelan Kəmadəa burwoje ise bawaso-a tadawanjaso-a soloji, am ansiya Alaye ye hangal jirewuyero kalakciyi. Adəgaima Kəmadəro jamaa dabbarjiyi,» yeno.

¹⁸ Amma Jakariyaye malaiyadəro: «Awiawin mana adəa jirero nokki? Akko wu kiarinəkkəna, kamuni ye kəmurjojenadə,» yeno.

¹⁹ Daji malaiyadəye tiro: «Wuma Jibərilla fuwu Alayen dadumadə wo. Tima wua nanəmbo lawar kəji adəa njukkudəkkoro sunodo.

²⁰ Amma manani yasarammidə, har awo ani wakkajaidəro, mədək namməme mana dimbaworo walləmi. Awo wulnjəgəkkəna adə sanju cədiya, tabbatto wakkaji.»

²¹ Jama Jakariyaa gurejai ngai duwon, na darajaadən jauro tussənadəa ajapkerə.

²² Kiluwunniya, mana tayiro njəddo tiro tiyero. Jamadə awo ajabba laa na darajaalan tiro fəledəgənaro asuyera. Muwamuwan gənia, tayiro rakce manajiyiwawo, mədək napkeno.

²³ Kida nanrimanne sanju kerənniya, fadoro wallada.

²⁴ Ngawo kawu aniyen kamunju Alisabatu curo ngoyeno. Kəndawu uwuro kuwulero kəlanju cakke karwunjun:

²⁵ «Akko ser Kəmande səddəna. Kawu anin kanjimərinju wuro fəlesiyə dawu amben nanguni cuttuluwuna,» yeno.

Lawar tambo Isaye

²⁶ Alisabatu curo ngojenaye kəndawu arakkua Ala malaiya Jibərillaa bəla Najarat canı cidi Galileyedəro cunode

²⁷ na fero kəlayakku laa təmajinju† kaduwu Mai Daudaye laa cunju Isuwuyero leyeno. Ferodə cunju Meram.

²⁸ Malaiyadə na Meramero ise tiro: «Wuse, ni Kəmande jauro barga dəmnjəgənamadə! Kəmadə ni-a rokko,» yeno.

²⁹ Merambe hangalnju kəla lewa adəyen jauro cije awi maananjuro kəlanju cuwori duwon,

³⁰ malaiyadəye tiro: «Meram, bare rinəmmi, Ala niro barga dəmnjəgəna.

³¹ Akko curo ngonəme tada kongwa yambəmi, tiro cu Isa yakke.

³² Ti kam darajaaro walje tia Tada Mai Samemayelan bowojai. Ala Kəmande tiro kərmai kaarinju Mai Daudayedəa ci.

³³ Adəgaima jama Yakubayea‡ har abadaro cunodi, kərmainju ye təmmaro ceriwawo.»

³⁴ Daji Merambe malaiyadəro: «Awiawin attə yoji, wu ngaltema kwa nokkənidə?» cəne tia kiworo.

* **1:15 1.15** bare diben bi mbal fimaa canni - Tidə Alaye, Ala tia jauro cədana nangaro. † **1:27 1.27** təmajinju - Kəla ada yauidiyayen Meram jiremaro kamu Isuwuyə, amma koro yaye ti-a rokko fannjun dəganni. ‡ **1:33 1.33** jama Yakubaye - Israyilawu.

³⁵ Malaiyadaye tiro: «Ruhu Alaye kəlanəmbo jəpciye kənduwo Mai Samemaye nia fofou gairo jannji. Adə nangaro tada tayir nilan tambidəa Tada Alayelan§ bowojai.

³⁶ Akko kəraminəm Alisabatu ye nankəmurjonjun curo ngojəna. Kamu rakce cambiwawo canidə, kərma curonju kəndawu arakkuyea.

³⁷ None, awima Alaro tiyeri bawo!»

³⁸ Merambe: «Wu kanji Kəmandeye. Kəla mananəmben wakkajo!» yeno. Daji malaiyadə tia kolje sapkadan.

Nangi rəpta Merambe Alisabaturu

³⁹ Yim anin Meram cije duwaduwan bəla cidi Yahudaye curo kauwa kura kurayen dəgana laaro leje

⁴⁰ fado Jakariyayero ngaye Alisabaturu salamgeyeno.

⁴¹ Alisabatu salamduwunjudəa fangenniya, tada curonjuyedə moji kido. Ruhu Alaye Alisabaturu jəpciye

⁴² kowo dunoaro sapce: «Curo kamuwayen nima bargaa wo, tada curonəmbədə ye bargaa!

⁴³ Koro awiro gəle Kəmande wuro ser sədde, har ya Kəmaniye naniro isidə?

⁴⁴ Akko salamduwunəmdəa fangekkəniya, tada curoniyedə karwukəjiro moji kido.

⁴⁵ Awo Kəmande niro wulnjəgənədə wakkajiro mərsanəmmədə, barganəm!» yeno.

Aiya Merambe

⁴⁶ Daji Merambe:

«Karwuni Kəmandea jajakci,

⁴⁷ roni Ala Njəkkayimanilan kəji fanji.

⁴⁸ Wu kanjinjudəa curo nantalaaniyen* surune ngurnosəna.

Na adən fuwun am jaman sammaye wua bargaaalan bowosai,

⁴⁹ Mai Kənduwoma ser kura wuro səddəna nangaro.

Cunju darajaa.

⁵⁰ «Jaman kureyen tai jaman ngusoro kanjimarınju am tia rıjanaro fəlejiyi.

⁵¹ Kəmande mukkonjun kərmai fəleje, am karwunjan rokuraa tarjəna.

⁵² Maiyaso kərmailan cəsaye səlje, talaawaso yea darajaaro cədəna.

⁵³ Am kənanjaasoa awo ngəlan ambaje, gəriwuwaso yea mukko dea dujəna.

⁵⁴ Kəmande kanjimarınju fəledu koljənni, kanjinju Israyilaa banajəgəna,

⁵⁵ amwurawande Nawi Ibrahim-a kaduwunju-aro har abadaro wuljəgənədə gai.»

⁵⁶ Meram fado Alisabatuyen kəndawu yakku gairo napkenniya, fannjuro wallada.

Tambo Nawi Yahayaye

§ 1:35 1.35 Tada Alaye - Kaala Almasiwuye.

* 1:48 1.48 nantalaani - Tidə talaa ye, kəlanjua awimaro ngojənni ye.

⁵⁷ Alisabatu sanju njamboye kidənniya, tada kongwa kembo.

⁵⁸ Am fannjuye-a kəmaskiyanju-a ser kura Kəmande tiro cəddənədə fanjane karwukəjinja tiro fəleyeyera.

⁵⁹ Kawu wuskua jama kajanjuo kadiranniya, tiro cu bawanju Jakariyaye njakko mayera,

⁶⁰ amma yanjuye: «A'a, tia Yahayalan bowojai,» yeno.

⁶¹ Tayiye tiro: «Wunduma curo kəramiyanəmben cu adəa bawo!» yera.

⁶² Daji muwamuwan bawanjuo cu fi tadadəro cakkiya cəraworo keworo.

⁶³ Jakariya allo cuwore tilan «Cunju Yahaya» ruwuyeno, koro tayi samma ajapkera.

⁶⁴ Sadəman Jakariya ci ye cuwande, təlamnju ye wuide, Alaa cungoriario mana badiyeno.

⁶⁵ Daji kəmaskiyanja samma riyera, koro lawar adə cidinja Yahudiyaye kauwa kura kuraa sammaro tatargaada.

⁶⁶ Jama adəa fanjana samma karwunjan rojana, amanjaro: «Tadaana adə, awiro gəle walji?» canı. Fagatto mukko Kəmandeyedə† tilan kərga.

Nawinawi Jakariyaye

⁶⁷ Daji Ruhu Alaye Jakariyaro jəpciye nawinawi cəde:

⁶⁸ «Ala Kəma Israyilawuyedəa yungoriyo!

Nguwu jamanjuyero ngaye tayia merujəna,

⁶⁹ *andiro curo kaduwu kanjinju Mai Daudayen Njəkkayima kənduwoa galasaana.*

⁷⁰ *Kəmande kuren ci nawiyanju kərejənayen wuljənadə gai,*

⁷¹ *mukko kəladowande-a waduwunde samma-ayen samoye*

⁷² *amannju bargaa koljənnilan amwurawandero kanjimarınju fəlejiji.*

⁷³ *Akko kansı duwon bawande Nawi Ibrahimbo jəbbunadə:*

⁷⁴ *Mukko kəladowandeyen andia samoyiya, andi ye ridu bawoaro rangiye tia gaiye*

⁷⁵ *fuwunjun nanmumin-a nanjire-alan kawunde samman tiro ambətkəiye.*

⁷⁶ «Ni ye, tadani, nia nawi Mai Samemayen bowonjai.

Kəmadən fuwunno lenəme tiro jawal dəbbərgəmi,

⁷⁷ *jamanjuo biwunja gawurduyen njəkkawodəa isanogəmi.*

⁷⁸ *Ala Kəmande kanjimarima ye, serma ye nangaro,*

cakke Nur Kudoma nandero samelan ise

⁷⁹ *am duwu-a kaudi karmoye-alan dasaanadəa wassi,*

koro andiro jawal nanlewayedəa fəlesagai.»

⁸⁰ Adəgaima tadadə wuraji ye, Ruhu Alayen dunoaji ye, har yim jama Israyilayero fəledəgənədəro karaan kərga.

2

Tambo Isaye

(Mat 1.18-25)

¹ Jaman adən Kaisar* Agustas wada ce am larduwanjuye sammaa komja yeno.

² Sa kom burwoye adəa cadidən, Kərinियus tima gomna cidi Siriye wo.

† 1:66 1.66 mukko Kəmandeye - Kərməinju. * 2:1 2.1 Kaisar - Gomna kura Rombe.

³ Daji am samma bəlanja bəlanjaro tayia komjaro leyerä.

⁴ Ngaima duwon Isuwu ye, ti kaduwu Mai Daudaye nangaro, bəla Najarat cidi Galileyelan cije bəla Mai Daudaye Baitalami cani cidi Yahudiyayedəro leji cəne

⁵ təmajinju Meram curoadəa ngoje tayia komjaro kallo leyerä.

⁶ Tayi Baitalamilan duwon, Merambe sanju njamboye kidənniya,

⁷ tada kongwa karuro kembo. Kusottoramnin† na jəpturam cawandənni nangaro, Meram tia jenen kəleje curo kalwo kəmboram ləmannayen sənayeno.

Səniya-a malaiyawa-a

⁸ Cidi adən səniya laa karaan dasaana ləmannanja bune gurejai duwon,

⁹ malaiya Kəmandeye laa tayiro fəlediye daraja Kəmandeye nur gai tayia wasse dirije kəlyenniya, tai dajane riyera.

¹⁰ Amma malaiyadəye tayiro: «Bare rinuwwi, akko kawuri kəji nayiro wulnjagakki, kawuri duwon jama sammaye karwu kəjijiyidə.

¹¹ Ku bəla Mai Daudayen Njəkkayimando tambəna. Tima Almasiwu Kəmadə wo!

¹² Akko awo nayiro naptu alamayero walnjagaidə: Timal jenen kəleyada curo kalwo kəmboram ləmannayen bowada nagəwi,» yeno.

¹³ Sadəman malaiyadəro malaiyawa kəriwuwu Kəmandeye kəldagane Alaa congərəne:

¹⁴ «Samelan Alaro daraja tio, dunia yen am ngurnojənarə nanlewa jəpcuwo!» yera.

¹⁵ Malaiyawadə tayia koljane samero walladaranniya, səniyadəye kat-tənan: «Ciniyo Baitalamiro leniyo, awo wakkaje Kəmande andiro isanosaana adəa ruiyo!» yera.

¹⁶ Daji duwaduwan lejane Meram-a Isuwu-a timal curo kalwo kəmboram ləmannayen bowadadə-aa nayeyera.

¹⁷ Tia kerunniya, tayi ye awo malaiyadə kəla tadadəyen tayiro wuljəgənadəa isanoyeyera.

¹⁸ Am lawar səniyadə tayiro wuljaanadəa fanjanadə nga ajapkerä.

¹⁹ Meram ye awo ani sammaa karwunjun rojəna tayia takci kərga.

²⁰ Daji awo malaiyadə tayiro wuljəgəna sammaa kalkallo fanjana ye caruna ye nangaro, səniyadə Alaa congərəne tiro daraja cadiaro karaanjaro walladara.

²¹ Kawu mawua yim tadadəa kajaduye kidənniya, tiro cu Isa kesakko, cu duwon malaiyadə kawu yanju curo ngojiro wuljənadə.

Isaa Kəmandero saduwu

²² Kəla Attaura Nawu Musayen sanja tayirro walduye‡ kidənniya, Isuwu-a Meram-a tadadəa ngojane Kəmandero saduwuro Jerujalembə kesado,

²³ Attauralan ruwuwadadə gai: «Tada kongwa karu tambəna nguson Kəmandeyero waljo!»†

²⁴ Koro sadaa yea kəla awo Attauralan wuldənadəyen kedo: «Bullam yindi bi tattawar sanana yindi.»†

²⁵ Sa adən Jerujalemlan kam laa mbeji, cunju Simiyon. Tidə jirema ye, adinma ye, sa simalo jama Israyilaye cinduyedəa gureji, koro Ruhu Alaye tilan kərga.

† 2:7 2.7 kusottoram - Jaman adən na kusottorambedən amdə soro sameyelan dasayi, koro ləmannadə cidiyalan dasayi. ‡ 2:22 2.22 sanja tayirro walduye - Tada kongwa tambəna ye kawu fidewua, yanju Fado Alayero leje sadaa cədi. † 2:23 2.23 NL 13.2, 12 † 2:24 2.24 Lew 12.6-8

26 Caman Ruhu Alayedə tiro Almasiwu Kəmandeyedəa curunni duwon nuiwawo wuljəgəna.

27 Ngaima duwon Ruhu Alayedə Simiyonna cakke balballa Fado Alayero kərgawo. Isuwu-a Meram-a awo Attaura wuljənədəa dioro Isaa kewudənniya,

28 Simiyon tia nganjiro ngoje Alaa cungere:

29 «*Kəmande, wuro wulsəgəmmadə gai, kərma wu kanjinamba kolsəne kələwan nukko!*

30 *Akko njəkkawonəm simmin rukkəna,*

31 *njəkkawo duwon fuwu jama duniaye sammayen dabbarnəmmadə.*

32 *Adə jama kərdiyayero nur Alaye njukkudoma ye, jamanəm Israyilayero daraja njoma ye,» yeno.*

33 Bawanju-a yanju-a awo kəlanjun wuljənədəa fangeranniya, ajapkera.

34 Simiyon tayiro barga dəpəciye Merambo: «Akko Ala kədarjəna tada adə nangaro curo jama Israyilayen am kada ye cijai, kada ye casuri. Ti naptu alama waadaye cədi,

35 awowa karwu am kadayen gəraada federo culuwo. Nidə ye, kashagar karwunəm sukci,» yeno.

36 Nadən nawi kamuye laa ye mbeji, cunju Hannatu. Ti fero Fanuwelle ye, kaduwu Asherre ye. Kawu ngəwu juwuna, kəlayakkun kwanju-a rokko kərwu turluro napkenniya,

37 kwadə bawoyeno, ngawo adəyen runju napce, har kərwu fiskun lukko dewun kiwando. Ngaltəma Fado Alayedəa koljənni, asem-a moduwa-a cədilən bune-a kausu-a Alaro ambəcciyi kərga.

38 Sa adən Hannatu ye ise Alaro ardije kəla tadadəyen am duwon merudu Jerujalembe gurejai samməro mana kiddo.

39 Daji kəla wada Kəmandeyen awo sammaa kədənniya, Isuwu-a Meram-a bəlanja Najaratte cidi Galileyero walladara.

40 Adəgaima tadadə wuraji ye, dunoaji ye, jauru rashiduji ye, koro barga Alaye tilən kərga.

Isa kərwu mewun yindinna Fado Alayen

41 Saa nguson Isaye bawanju-a yanju-a Jerujalembo sala Laya Njəkkayirambero lejai.

42 Ngai duwon Isa kərwunju mewun yindin§ kidənniya, kəla adayen kallo saladəro leyerə.

43 Ngawo sala kojənayen, fadoro waldai duwon, nojannilan tada Isadə Jerujalemnin napkeno.

44 Ti dawu jamadəyen cane ledu kawu falle kədənniya, curo kəramiyanja-a sawawanja-ayen tia madu badiyera.

45 Cawandənnidə, Jerujalembo tia maduro walladara.

46 Ngawo kawu yakkuyen Isa Fado Alayen dawu maləmbayen napkada tayia kərənji ye, cuwori ye nayeyera.

47 Am tia kərəndu cadi samma kəla hangalkəjinju-a jaawunju-ayen ajapcana.

48 Bawanju-a yanju-a tia kerunniya, jauru ajapcane yanjuye tiro: «Tadani, awiro adəa andiro seddəm? Wu-a bawanəm-a hangalnde nga cijəna nia manjiye,» yeno.

§ 2:42 2.42 *Isa kərwunju mewun yindin* - Kəla ada yaudiyayen kərwu adəman jairo yaudiyaye samma rakcane ibada dio badijai.

⁴⁹ Isaye tayiro: «Awiro wua masew? Fado Bawaniyedən naptudə wuro wajipdero nonuwwi wa?» yeno.

⁵⁰ Amma mananju adəa asujanni.

⁵¹ Daji Isa tayia jəgane kallo bəla Najarattero waldane mananja ngoji kərga. Yanju awo ani sammaa karwunjun royeno.

⁵² Adəgaima Isa wuraji ye, rashiduji ye, na Alaye-a ambe-an ardiya cuwandi ye kərga.

DABBARDA KIDA ISAYE

3

*Nawi Yahayaye Isaro jawal dabbarduwu
(Mat 3.1-12; Mar 1.1-8; Yah 1.19-28)*

¹ Nodo Kaisar* Tiberiyasse saa kənmewu wuria Buntus Bilatus gomna cidi Yahudiyaye, Hirudus ye mai Galileye, awanjugəna Filibus ye mai cidi Ituriyaye-a Tarakunitisse-aye, Lisaniyas ye mai Abileneye,

² koro Annas-a Kaifas-a ye wurawa řimannaye. Jaman adən mana Alaye karaan Nawi Yahaya tada Jakariyayero jəpkeyeno.

³ Daji Yahaya cidi bəřəm Jordaniye sammaa jəgane jamaro kawuri cədde kasala tuwaye biwuwa gawurduye mawoji kərga.

⁴ Adəgaima awo Nawi Ishaya curo kitawunjuyen ruwujənədə wakkayeno. Tiye:

*«Karaan kam laa kowo sapce:
“Kəmandero jawal dabbargənowo,
koduramnju cəkko dewo!*

*⁵ Ngorso rəpkadaro walja,
kəri-a kau-aso ye sanaadaro walja.
Jawal kəriyadaso cəkko walja,
batti ye tassa.*

*⁶ Ngainin adamgəna samma njəkkawo Alayedəa carui,”
cəne mawoji.»†*

⁷ Jama kada na Yahayayero tayiro kasala tuwaye cəddoro isai duwon, Yahayaye tayiro: «Nayi kaduwu fusiyayeso, wundu nayia ajawu isidəro kasoworo galanja?

⁸ Awo tuwa jireye fəlejisoa dewo! Bare karwundon: “Andi kaduwu Nawi Ibrahimbe,” wulluwwi. Nayiro wulnjagakki, Alaye kənduwonju dongur kauye anilan Nawi Ibrahimbo kaduwu alaktuwuye mbeji.

⁹ Akko kəřmamaro bewodə fərdu kəřkayen gənaada. Kəřka fi duwon tada ngəla cakkiwawodəa caljane kannuro fi jagai,» yeno.

¹⁰ Daji jama captanadəye tiro: «Awi gəle diye?» cane tia keworo.

¹¹ Yahayaye tayiro: «Kam nanjun gəmajə yindiadə kam cədanniro fal co, koro kam nanjun kəřboardə ye ngai cədo!» yeno.

¹² Akki mowomaso ye tayiro kasala tuwaye cəddoro nanjuro isane tiro: «Sayinna, awi gəle diye?» cane tia keworo.

¹³ Tayiro: «Bare awo wowom wulnjaanadəa kojənarə mowuwwi!» yeno.

¹⁴ Koro sojiya ye tiro: «Andi nda, awi gəle diye?» cane tia keworənniya, tayiro: «Bare dunon bi jirenambun wuri kambe mowuwwi, amma kəla biyandoyen danowo!» yeno.

* **3:1 3.1 Kaisar** - Gomna kura Rombe. † **3:6 3.4-6** Ish 40.3-5

¹⁵ Jamadə təmanjaa karwunjan Yahayama wa Almasiwudə woro cawori duwon,

¹⁶ Yahayaye tayi sammaro: «Wu ingilan nayiro kasala ngeddəkko, amma kam laa wua kənduwon kosəna je sunonjuye wuiduma tikkəni isi. Tidə Ruhu Alaye-a kannu-alan nayiro kasala njaddi.

¹⁷ Akko mukkonjun kəmo laladuramba na wasturamnjuyero ise algama-a kalari-a firji. Algamanjudəa culore bəralan gənaji, amma kalariidəa kannu təmmaro nuiwawolan warji,» yeno.

¹⁸ Adəgaima mana kadan Yahaya jamadəa galaje tayiro kawuri kəji Alayedəa wulyeyeno.

¹⁹ Calan Yahaya Mai Hirudusso kamu yanjugənaye Ya Hirudiyaa kamuro cəmowona-a awo diwi kada cədənədə-a nangaro jəkkadəna.

²⁰ Daji Mai Hirudus biwunjuro biwu gade cərgane Yahayaa kosoro kekko.

Ruhu Alaye Isaro jəptuwu

(Mat 3.13-17; Mar 1.9-11)

²¹ Jaman Nawi Yahaya jama sammaro kasala tuwaye cəddidən, Isa yero kasala kiddo. Daji Isa moduwa cədi duwon, same farakko fərəmde

²² Ruhu Alaye alama bullam gai tiro jəpciye samelan kowo nukce: «Nima Tadani wo, njəraakkəna. Niramnin jauru karwuni kəjijəna!» yeno.

Kaariya Isaye

(Mat 1.1-17)

²³ Isa kərwunju fiakku gai duwon, kidanju badiyeno. Jamadə tia tada Isuwuyero ngoyera. Isuwudə tada Eliye,

²⁴ Eli ye tada Mattaye, Matta ye tada Lewiye, Lewi ye tada Malkiye, Malki ye tada Jannaye, Janna ye tada Isuwuye,

²⁵ Isuwu ye tada Mattatiyaye, Mattatiya ye tada Amosse, Amos ye tada Nahumbe, Nahum ye tada Esliye, Esli ye tada Naggaiye,

²⁶ Naggai ye tada Maatte, Maat ye tada Mattatiyaye, Mattatiya ye tada Semeyinne, Semeyin ye tada Yosakke, Yosak ye tada Yodaye,

²⁷ Yoda ye tada Yohanaye, Yohana ye tada Resaye, Resa ye tada Jerubabelle, Jerubabel ye tada Sheyaltiyelle, Sheyaltiyel ye tada Neriye,

²⁸ Neri ye tada Malkiye, Malki ye tada Addiye, Addi ye tada Kosambe, Kosam ye tada Almadamaye, Almadama ye tada Yeriye,

²⁹ Yeri ye tada Yoshuwaye, Yoshuwa ye tada Aliyejerre, Aliyejer ye tada Yerimaye, Yerima ye tada Mattaye, Matta ye tada Lewiye,

³⁰ Lewi ye tada Simiyonne, Simiyon ye tada Yahudaye, Yahuda ye tada Isuwuye, Isuwu ye tada Jonamiye, Jonami ye tada Aliyakimbe,

³¹ Aliyakim ye tada Malayaye, Malaya ye tada Mannaye, Manna ye tada Mattataye, Mattata ye tada Natanne, Natan ye tada Mai Daudaye,

³² Mai Dauda ye tada Yisaiye, Yisai ye tada Abidaye, Abida ye tada Bowosse, Bowos ye tada Salmonne, Salmon ye tada Nashonne,

³³ Nashon ye tada Aminadabbe, Aminadab ye tada Adaminne, Adamin ye tada Arambe, Aram ye tada Hesronne, Hesron ye tada Feresse, Feres ye tada Yahudaye,

³⁴ Yahuda ye tada Yakubaye, Yakuba ye tada Isakuye, Isaku ye tada Nawi Ibrahimbe, Nawi Ibrahim ye tada Tarahuye, Tarahu ye tada Nahorre,

³⁵ Nahor ye tada Serukke, Seruk ye tada Rewuye, Rewu ye tada Felekke, Felek ye tada Abiruye, Abiru ye tada Shelaye,

³⁶ Shela ye tada Kenanne, Kenan ye tada Arfajadde, Arfajad ye tada Samuye, Samu ye tada Nawi Nuhuye, Nawi Nuhu ye tada Lamekke,

³⁷ Lamek ye tada Matusalembe, Matusalem ye tada Idərisaye, Idərisa ye tada Jaredde, Jared ye tada Mahalalelle, Mahalaləl ye tada Kenanne,

³⁸ Kenan ye tada Yenosse, Yenos ye tada Shituye, Shitu ye tada Nawi Adambe, Nawi Adam ye Alaye.

4

Yiwulisse Isaa jaraptu

(Mat 4.1-11; Mar 1.12-13)

¹ Ruhu Alaye Isalan dəgana duwon, Isa bərəm Jordaniye kolje Ruhu Alaye tia simojiye karaa dəriro culuwe

² kawu fidewuro Yiwulis tia jarapci kərga. Yim anin Isa awima juwunni, ngawo adəyen kəna tia kida.

³ Daji Yiwulisse tiro: «Ni Tada Alayea, dongur kauye adəro wulgəne kəmboro waljo!» yeno.

⁴ Isaye: «A'a, kitawulan ruuwada: “Kam kəmbo baslan gəni dəgai,”»† yeno.

⁵ Koro Yiwulis tia na tofi laaro cade samdən tiro larduwa duniaye sammaa fəleyeyenniya, tiro:

⁶ «Kənduwo-a daraja-a larduwa ani sammayedəa niro njikki. Awo ania wuro sadəna, wu ye kam raakkənaro tayia yikki.

⁷ Wuro sujada səddəmia, ani samma kaanəmbo waljai,» yeno.

⁸ Isaye: «A'a, kitawulan ruuwada: “Ala Kəmandero sujada yidde, ti tilonjuro ambətkəne!”»† yeno.

⁹ Koro yaye Yiwulis tia Jerujalemba cade loiloiram Fado Alayen gənayenniya, tiro: «Ni Tada Alayea, na adən səktəne cidiro yukkure!

¹⁰ Awoa kitawulan ruuwada: “Ala malaiyawanjuro wada ce nia njariwi,”

¹¹ koro: “Nia mukkonjan kamnjagai bare sinəm kauro gəmdəgənni,»† yeno.

¹² Isaye tiro kalakciye: «A'a, kitawuye wuljəna: “Bare Ala Kəmandea rijamməmmi!”»† yeno.

¹³ Tia jarapce kerənniya, Yiwulis tia har sa gade laaro kolyeno.

KIDA ISAYE CIDI GALILEYEN

Isaye kidanju badidu

(Mat 4.12-17; Mar 1.14-15)

¹⁴ Daji Isa kənduwo Ruhu Alayea cidi Galileyero wallada. Lawarnju ye lardu sammaro tatargaada.

¹⁵ Dandal dandallo leje jamaa alamgenniya, wunduso tia jajakkeno.

Am bəla Najaratte Isaa wadu

(Mat 13.53-58; Mar 6.1-6)

¹⁶ Ngai duwon Isa Najarat bəla wurajənadəro kadio. Kəla adanjuyen yim tustuyea dandallo ngaye jamadəro kəra njəddoro cije dayeno.

¹⁷ Tiro kitawu Nawi Ishayaye cade kayenniya, na adə ruuwadadəa kiwando. Tiye:

¹⁸ «Ruhu Kəmandeye wulan kərga,
tima kawuri kəji talaawaro wulgəkkoro
wua galasəna nangaro.
Am cadane karearo waljanaro

*nankam kəlaye cawandi,
kambuwa yero sim cawandi wulduwuro
wua sinodo.
Koro am curo jəktuyen dasaanaye asərnja jakturo
wua sinodo.
19 Ngaima “Sa ser Kəmandeye fandoye cədəna!”
jamaro wulgəkke mawoduro kadikko,»† yeno.*

20 Daji kitawudəa jakce kistuwumadəro kalakciye napkeno.* Am samma dandaldən tiro sim fijaana duwon,

21 tayiro: «Kuma awo kitawulan ruwuwada səmondon fannuwwa adə wakkajəna,» yeno.

22 Tayi samma kəla mana serra cinjun culuwuna adəyen ajapcane tia jajakcane amanjaro: «A! Kam attə tada Isuwuyedəma, gəna?» cani.

23 Daji Isaye tayiro: «Fagatto karau adəa sədduwe: “Karwunma, kəlanəm isangaane! Awo ajabba ajabba bərnı Kafarnaamben dimma fanniyenadəa bəlande yen de, ruiye!” nuwi.

24 Jiremaro nayiro wulnjagakki, nawi fimaa bəla wurajənalalan kasac-canni.

25 «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kuren jaman Nawi Iliyayen lardu Israyilayen kamuwa kwa faccaanaa kada mbeji, koro kərwu yakku redaaro ingi duro waje lardu sammaro kəna kura kərgawo.

26 Adə yaye kamu kwa faccəgənaa laa bəla Sarepta lardu Sidonnedəro† gənia, Ala Nawi Iliyaa na wundunjamayero cunodənni.

27 Koro jaman Nawi Iliyasayen lardu Israyilayen am barasua kada mbeji. Adə yaye Naaman kam lardu Siriyea‡ gənia, Nawi Iliyasa wundunjamaa isangajəgənni,» yeno.

28 Adəa fangeranniya, am dandalnin dasaana samma tiro fum gərgayeyera.

29 Cijane tia cadane ngawo bəlayero cattuluwe ci kau kura bəlanja kəladən garjanadəyero kesado. Nadən tia cidiyaro gəptuwu majai duwon,

30 Isa dawunjayen reje koje leyeno.

*Isaye kam karuwaa isangaduwa
(Mar 1.21-28)*

31 Daji Isa bərnı Kafarnaambe cidi Galileyero kadio. Yim tustuye kidənniya, dandallo ngaye jamaa alamdu badiyeno.

32 Jamadə alamdunjudəa ajapkera, kənduwoaro manaji nangaro.

33 Curo dandaldəyen karuwama laa mbeji, kamdə burwu dunoaro cakke:

34 «A! Isa kam Najaratte, awi lambonəm andiro? Andia siduwuro wa kadim? Nia asunjəkkəna, nima Tayir Alayedə wo!»§ yeno.

35 Amma Isa sedandəro jəkkade mana dapciye: «Cinəm jange kamdəa kolle luwe!» yeno. Sedandə kamdəa dawunjan cidiro yapkeyenniya, tia lorujənnin kolje kiluwo.

36 Tayi samma ajapcane amanjaro: «Attə mana jiri fi? Kənduwoaro sedansoro wada ciya, caluwi!» cani.

37 Lawar Isaye cididə ngaro tatargaada.

† 4:19 4.18-19 Ish 61.1-2 * 4:20 4.20 napkeno - Sayinna napcəna duwon, jamadəa alamji. † 4:26 4.26 lardu Sidonne - Lardu yaudiyaye gəni, kərdiyaye. ‡ 4:27 4.27 lardu Siriye - Lardu kərdiyaye. § 4:34 4.34 Tayir Alayedə - Kaala Almasiwuye. Biwubawoma, am gade-a gade.

Isaye am ngəwua isangaduwu
(*Mat 8.14-17; Mar 1.29-39*)

³⁸ Isa dandaldən kiluwunniya, fado Simannero leyeno. Ya kəsai Simannedə dondi, kange tia jauro cədana. Daji Isaro lawarnju wulyey-eranniya,

³⁹ ise tiro ngujiye kangedəro kikkado. Kangedə tia kolje, ya kəsai ye sadəman cije tayia sosayeno.

⁴⁰ Kəngal kikkurənniya, amnja dondi kasuwa jiri jirĩa sammaa na Isayero kewudo. Wundunja yayero mukko gənajiye isangayeyeno.

⁴¹ Sedanna ye am ngəwun caluwe yiljaiaro: «A! Ni Tada Alaye!» cani. Amma Isa tayiro jəkkade manadu amarjəgənni, ti Almasiwuro nojana nangaro.

⁴² Wajənanjua suwa ləp Isa cije culuwe na wunduma baworo leyeno. Am ngəwu tia madaro keluwo. Kewandənniya, bare tayia koljənniro tia roduro mayera.

⁴³ Amma Isaye tayiro: «Dole bəlawə gadero lekke kawuri kəji nodo bargaa Alayedəa wulgəkki. Adəma nangaro Ala wua sinodo,» yeno.

⁴⁴ Adəgaima cidi Yahudiyaye yen dandalnjan jamaro kawuri kəjidəa wulyeyeno.

5

Isaye fuwurawanju burwoyeyə bowodu
(*Mat 4.18-22; Mar 1.16-20*)

¹ Yim laa Isa ci bərəm Genesaretten daada, am ngəwu ye mana Alaye fanduro gəgərəptagane tia kimiccagai ngai duwon,

² maara yindi ci ingidəyen tuwada kiro. Buni tawudə jəpcana, karenja buni taye tuldu cadi.

³ Daji Isa leje maara Simannedəro ngaye tiro: «Ci ingidəyen ganaro lene!» yeno. Ngai kidənniya, Isa ci maaradəyen napce koro yaye jamadəa alamdu badiyeno.

⁴ Mana cəde kerənniya, Simanno: «Maaradəa na kuruwuro yade, buni taramndo figənowo buni taiwo!» yeno.

⁵ Simanne tiro: «Maləm, bune farai ngənəptiye diyenason, awima taiyende! Amma wulsəgəmmadəro, buni taramdəa ingidəro figəkki,» yeno.

⁶ Fiyeyeranniya, buni kada kadami cadane, har buni taramnjadə kakamdu badiyeno.

⁷ Daji amanja maara toyedəa mukkon cəgəpcane isa tayia banajaaro bowoyera. Isane maara yindi sammaa bunin kek casəmbəre, har maara yindiso ləpturo mayera.

⁸ Siman tiro Biturus canidə adəa kirunniya, fuwu Isayen tungurumje: «Kəma, marne nani kolle! Wu biwuma, diye!» yeno.

⁹ Awoa ti-a am rokkonjuye-aso kəla buni ngəwu cadanadəyen ajapkera.

¹⁰ Koro sawawanju kidaye Yakuba-a Yahaya-a tadawa Jabadiye ye ajapkera. Daji Isaye Simanno: «Bare rinəmmi, kua adən fuwun kam tamaro* walləmi!» yeno.

¹¹ Maaranja ci ingiyero kewudənniya, awonja sammaa koljane tia geya.

Isaye kam barasua isangaduwu
(*Mat 8.1-4; Mar 1.40-45*)

* **5:10 5.10** kam tama - Kam duwon am gade Isaa nojaro majidə.

¹² Isa bēla laan duwon, kam laa tiyinju ngan barasua mbeji. Isaa kirunniya, fəderyero tēmdē tia lowoje: «Kēma, raammaa, rangēme wua isangasēgēme tayirro wallēkki,» yeno.

¹³ Isa mukko sajiye kamdēa leje: «Raakkēna, tayirro walle!» yeno. Sadēman barasudē tia kolyeno.

¹⁴ Daji Isa tiro wada ce: «Bare wundumaro adēa wulgēm̄mi, amma lene řimandēro fēledēgēne. Tayirro wallēm̄madē, sadaa Nawi Musa wuljēnadēa de, jamaro shedaro waljo!» yeno.

¹⁵ Adēson lawar Isaye cayeā kojēnaro ndarasoro tatargaada. Am kada kadami tia kērandu-a kasuwanjan ngadu-aro nanjuro capkadara.

¹⁶ Amma Isa ngēwusoro karaa wunduma baworo leje moduwa cēdi.

Isaye kam tiyinju nunaa isangaduwo

(Mat 9.1-8; Mar 2.1-12)

¹⁷ Yim laa Isa fado laan jamaa alamdu cēdi duwon, Farisawa-a malēmba Attauraye-a nadēn napkada ye mbeji. Tayidē bēlawā samma cidi Galileye-a Yahudiyaye-a bērni Jerujalēmbē-alan isana, koro na Isayen kēnduwo Kēmandeye am dondi isangaduwoye mbeji.

¹⁸ Daji am laa kam tiyi nunaa kēla bēnaramben ngojane kadira. Kamdēa cawude fuwu Isayen gēnajai cane mayerason,

¹⁹ jama captana nangaro rakcane nanjuro isaiwawodē, daji sorodēro jawane kajane kamdēa kēla bēnaramnjuyen dawu jamayen fuwu Isayero sayeyera.

²⁰ Isa kambērsenja kirunniya, kamdēro: «Kam, biwunēm gawurdēna,» yeno.

²¹ Daji malēmba Attauraye-a Farisawa-adē karwunjan: «Wundu gēle kam Alaa gaskajēna attē? Ala gēnia, wunduma kambo biwu gawurjiyi bawo, mare?» canī.

²² Amma Isa awo karwunjaye asuje tayiro: «Awiro karwundon ngai wulluwidē?»

²³ Ndaso gēle budu wo: “Biwunēm gawurdēna” wulduma ra “Cine lene!” wulduma?

²⁴ Nonowo, Tada Kambēdē† nanjun kēnduwo biwu ambe dunialan gawurduye mbeji!» yeno. Daji kam tiyinju nunadēro: «Niro wulnjēgēkki, cine bēnarammēm ngone fannēmbō lene!» yeno.

²⁵ Sadēman kamdē fuwu jamadēyen cije bēnaramnju ngoje Alaa cūngoriaro fannjuro leyeno.

²⁶ Tayi samma jairo ajapcane rijane Alaa congōrēne: «Ku awo ajabba ajabba ruiyēna!» yera.

Isaye Lewia bowodu

(Mat 9.9-13; Mar 2.13-17)

²⁷ Ngawo adēyen Isa culuwe akki mowoma laa cunju Lewi kidaramnjun napkadaa kiro. Isaye tiro: «Wua sēgai!» yenniya,

²⁸ cije kare sammaa kolje tia giya.

²⁹ Daji Lewi fannjun Isaro masēna kura dabbaryeyeno. Akki mowomaso-a am gadeso-a kada ye Isa-a fuwurawanju-a rokko masēna dioro napkera.

³⁰ Farisawa-a malēmbanja Attauraye-a adēa kerunniya, karwunja waje fuwurawanjuro: «Awiro akki mowomaso-a biwuma gadeso-a rokko masēna diwidē?» yera.

³¹ Isaye tayiro: «Kam dondi gēnia, kam ngadē lowotor majiwawo.

† 5:24 5.24 Tada Kambe - Kaala Almasiwuye. Isa kēla Tada Kamben manajiya, kēlanjuman manaji.

³² Jiremasoa gani, biwumaso bowokke tuwa cadoro kadikko,» yeno.

Kambiwu kela asemben
(Mat 9.14-17; Mar 2.18-22)

³³ Am laaye Isaro: «Fuwurawa Nawi Yahayaye-a Farisawaye-a ngawusoro asem‡ cadai ye, moduwa cadi ye, amma kaanem jawui ye, casai ye,» yera.

³⁴ Isaye tayiro: «Mai larusaye dawunjan duwon, ngaladiyaa yakkuwe asem cadai wa?

³⁵ A'a, amma sa ise mai larusayedaa dawunjan cattuluwiya, sa aden duwon asem cadai.»

³⁶ Koro walde tayiro misal adaa cadda: «Wunduma kajemu bərin karje guntu ngoje kajemu dinaro cukkududiwawo. Ngai cedia, kajemu bərin ye kardana, guntu bərin ye dinadaro candanni.

³⁷ Koro wunduma diben bərin ngoje satki dinaro fijiwiwawo. Ngai cedia, diben bərinde satkidaa falje§ cidiro fidiyi, satki ye bannadi.

³⁸ A'a, amso diben bərinde satki bərinno fijagai.

³⁹ Koro wunduma diben dina canadə bərinde majiwawo, tiye: “Diben dinadə kaji,” cəni nangaro.»

6

Isa Kama yim tustuye
(Mat 12.1-8; Mar 2.23-28)

¹ Yim tustuyea laa Isa-a fuwurawanju-a kulo algamaye rejane kojai duwon, fuwurawadə kela algamaye ficcane mukkonjan kəməssane ngəro badiyera.

² Farisawa laaye tayiro: «Awi nangaro awo yim tustuyea kəndoro haramdəa diwidə?» yera.

³ Isaye tayiro: «Sa Nawi Dauda-a amnju-a kəna fanjanadən, awo cədanadəa kitawulan kəranuwwi wa?

⁴ Curo Fado Alayero ngaye burodi sadaaye ngoje jəgəre amnju yero ce gewo. Rimannaro gənia, am gadero burodi sadaaye ngərodə haram!»†

⁵ Daji Isaye tayiro: «Tada Kambedə Kəma yim tustuye, diye!» yeno.

Isaye kam mukkonju canaa isangaduwu
(Mat 12.9-14; Mar 3.1-6)

⁶ Koro yim tustuyea laa Isa dandallo ngaye jamaa alamdu badiyeno. Nadən kam laa mukkonju kəmboram canaa mbeji.

⁷ Maləmba Attauraye-a Farisawa-a Isaro ayau gənaduwu majai nangaro hangalnjayen tia ninijai, yim tustuyeaman kamdəa isangayeyenoaro.

⁸ Amma Isa awo karwunjaye asuje kam mukko canaadəro: «Cine dawunden dane!» yeno. Kamdə cije dayenniya,

⁹ Isaye jamadəro: «Nayia njaworəkki, yim tustuyea ser dio ra niadiwi dioma halal wo? Ro kambe njəkkawo ra ro tuluwoma halal wo?»

¹⁰ Isa memejiaro tayi sammaa curui duwon, kamdəro: «Mukkonəm sane!» yeno. Sayenniya, mukkonju kəlewa salairo walyeno.

¹¹ Maləmba Attauraye-a Farisawa-a jauru gərgajane sawardane awo Isaro njəddoye mayera.

Isaye kəngayamba mewun yindindəa galadu
(Mat 10.1-4; Mar 3.13-19)

‡ 5:33 5.33 asem - Faral gani, nafila. § 5:37 5.37 diben bərinde satkidəa falje - Diben bərin mojjolge kuraro walji nangaro, satki dinadəa falji. † 6:4 6.4 1Sam 21.1-6

¹² Yim anin Isa leje kɛla kauyero juwane bune farai moduwa kido.

¹³ Dunia wayenniya, fuwurawanjua bowoje curonjan mewun yindin kɛreje tayia kɛngayambanjuro galayeno.

¹⁴ Tayima Siman kam tiro cu Biturus cakkɛnadɛ, yanjungɛna Andarawus, Yakuba, Yahaya, Filibus, Bartolomi,

¹⁵ Matiyu, Toma, Yakuba tada Alfawusse, Siman tiro kam lardunju rawoma canidɛ,

¹⁶ Yahusa tada Yakubaye, Yahusa Iskariyot kam fuwun aman bomaro waljɛnadɛ.

Jawawi Isaye faya laan

(Mat 5.1-7.29)

¹⁷ Isa kɛngayambanju-a rokko kaudɛlan jɛpce faya laan na fuwurawanju kada captanalan dayeno. Koro jama gade jauru ngɛwu bɛrni Jerujalembe-a lardu Yahudiyaye samma-a bɛrniya ci tekuye Tir so, Sidon so-alan ye

¹⁸ mananju kɛrɛndu-a kasuwanjan ngadu-aro nanjuro kadira. Am duwon karuwa tayia basarjaidɛ ngayera.

¹⁹ Jama samma Isaa leduro mayera, dalilnjudɛ kɛnduwo tiyinjun culuwe tayi sammaa isangajiyi nangaro.

Barga-a kuttu-a

(Mat 5.3-12)

²⁰ Daji Isa fuwurawanjua niniyenniya, tayiro:

«*Bargando nayi talaawadɛ,*
nodo bargaa Alayedɛ nuwandodɛro.*

²¹ *Bargando nayi kɛrma kɛnandoadɛ,
fuwun kulluwidɛro.*

*Bargando nayi kɛrma yiruwidɛ,
fuwun kaasu diwidɛro.*

²² «Am Tada Kambedɛ nangaro nayia wanjane dunjane raranjane diwindo wuljaiya, bargando!

²³ Sa adɛn kɛji fannowo, bikke ye farnowo, dalilnjudɛ samelan mukowando jauru ngɛwu nangaro. Nonowo, adɛgaiman amwurawanja kureyeso nawiyo keddo.

²⁴ «*Kuttundo nayi gariuwadɛ,
nuwando dunialan fanduwadɛro.*

²⁵ *Kuttundo nayi kɛrma kulluwadɛ,
fuwun kɛna fannuwidɛro.*

*Kuttundo nayi kɛrma kaasu diwidɛ,
fuwun karwukutta nayia njadane yiruwidɛro.*

²⁶ «Am samma ngɛlando wuljaiya, kuttundo! Nonowo, adɛgaiman amwurawanja kureyeso nawiya kattuwuyero keddo.

Kɛladonɛm rawo

(Mat 5.43-48)

²⁷ «Amma nayi manani fannuwidɛro wulnjagakki, kɛladowandoa rawowo, waduwundoro ser yiddowo,

* **6:20 6.20** *nayi talaawadɛ* - Am duwon kɛlanjaa awimaro ngojannin Alaa mɛrsajanadɛ.

²⁸ am nayia baskunjanadəro barga dəpkənowo, koro am nayia basarnjanadə yero Alaa yukkorowo.

²⁹ Kam ferinəm mařin bakcia, feri faldə yea fəlegəne. Koro kam kalwunəm gari ngojia, bare gəmajedəa dapkəmmi.

³⁰ Wundu duwon njuworənadəro ye, koro bare kam karenəm ngojənadəa yukkorəmmi.

³¹ Jiři am nayiro njaddiya raawwadə gai, nayi ye tayiro yiddowo!

³² «Am nayia njaraanaa raawia, awi mukowaye diw? Biwumaso ye am tayia caraanadəa caraana.

³³ Am nayiro ser njaddiro ser yidduwia, awi mukowaye diw? Biwumaso ye ngai cadi.

³⁴ Am nayiro njakkərəmbiro kasu yiwia, awi mukowaye diw? Biwumaso ye tayiro kalkal kalakcaaro amanjaro kasu cadi.

³⁵ Amma nayidə, kəladowandəa rawowo, ser yiddowo, kasu yiwiya, bare awima fanduwiro təmanuwwi. Daji mukowando ngəwuro walje, nayi ye tadawa Mai Samemayero walluwi, dalilnjudə ti am kəladowa so, sernambuwi soye serma nangaro.

³⁶ Bawando kanjimarimadə gai, nayi ye amba njunonowo!»

Bare wundumaro shara yidduwwi!

(Mat 7.1-6)

³⁷ «Bare wundumaro shara yidduwwi,[†] nayi yero shara njaddiwawo. Bare wundumaro ayau gənağəwwi, nayi yero ayau gənanjagaiwawo. Gawurnowo, nayi yea gawurnjai.

³⁸ Yowo, nayi yero njadi, jakka kek cəmbəřəna, har fidun fidi gairo nayiro njadi. Jiři ambo ngalgəwidə gai, nayi yero ngalnjai.»

³⁹ Daji Isa tayiro misal adəa ce: «Kambu kambu kamanjua jeji wa? Tayi yindi samma bəlaaro casukkuri, mare?

⁴⁰ Fuwura maləmnjua kojənni. Amma fuwura fi yaye ngəlaro alamgadaro waljiya, maləmnju gairo walji.

⁴¹ «Awiro kaləm sim kamanəmben rumi duwon, karjəm curo simməmben asunəmbawodə?

⁴² Akkoni simməmlan karjəmbadə, awiawin gəle kamanəmbo: “Sawani, kolle kaləm simməmbedəa tuluwukke,” nəmi? Mənafək! Karjəm simməmbedəa tuluwumiya duwon, daji ngəlaro rume kaləm sim kamanəmbedəa tuluwumi.

Kəska-a tadanju-a

(Mat 7.15-20; 12.33-37)

⁴³ «Kəska ngəla tada diwi cakkiwawo, koro kəska diwi ye tada ngəla cakkiwawo.

⁴⁴ Kəska fi yaye tadanjuln asudi. Tarmu kolollan cadoriwawo, koro inab ye coccorilan njakcaiwawo.

⁴⁵ Kam ngəladə awo ngəla karwunjulan dəgana nangaro ngəla cədi, koro kam diwidə ye awo diwi karwunjulan dəgana nangaro diwi cədi. Adəgaima awo karwulan dəganadəmaa ci manaji.

Misal fado tadowu yindiye

(Mat 7.24-29)

⁴⁶ «Awiro wua Kəma, Kəmalan bowosuwi, amma awo wulləkkənadəa diwwawodə?

[†] 6:37 6.37 bare wundumaro shara yidduwwi - Bare kəlandəa sharawu am gadeyero ngonuwwi.

⁴⁷ Wundu duwon naniro ise manani fanje jəganamadə, nayiro camunonju fəlenjagakki:

⁴⁸ Ti alama kam soro cədandi cəne leje kuruwuro laje fərdudəa kəla kauyen gənajənədə gai. Ingi bərəmbe ngəwuje fala tarje sorodəa babakkenniya, wurjənni, dalilnjudə sorodə ngəlaro tədandəna nangaro.

⁴⁹ Amma kam duwon manani fanjəna jəgannimadə, ti alama kam soro fərdu bawo cidilan cədandənədə gai. Ingi bərəmbe ngəwuje fala tarje sorodəa bakkenniyama, wurgada. Wuru sorodəye jauru diwi,» yeno Isaye.

7

Isaye soji kura Rombeye kərəa isangaduwu (Mat 8.5-13; Yah 4.43-54)

¹ Isa mananju samma jamaro cədde kerənniya, bərnı Kafarnaamberso leyeno.

² Nadən soji kura Rombe laa kərəanju jaumaro cəraana dondi no cədi mbeji.

³ Soji kuradə lawar Isaye fangenniya, amwurawa yaudiyaye laaa nanjuro cunode tia lowoja iso kərəanju isangajuwo yeno.

⁴ Na Isayero kadiranniya, tia jauru lowojane: «Marne, adəa tiro yiddəmiya jussəna,

⁵ dalilnjudə jamande yaudidəa cəraana, har dandal andiro settando,» yera.

⁶ Daji Isa tayi-a rokko leyera. Isa fadodəa karəngenniya, soji kuradə sawawanju laaa na Isayero cunode tiro: «Soji kuraye yeno: “Kəma, bare suwoldəmmi, nia fannin sawo tikkəni.

⁷ Nanəmbo kəndəma ye tikkəni. Biya wada ye, kərəani ngaji.

⁸ Wudə cidiya kənduwo amben kərgakko, fərduni yen sojiya takkəna. Falnjaro: ‘Lene!’ nəkkiya, leji. Fal laaro: ‘Are!’ nəkkiya, isi. Koro kərəaniro: ‘Adəa de!’ nəkkiya, cədi.”»

⁹ Isa adəa fangenniya, ajapce suworde jama tia jagaidəro: «Nayiro wulnjagakki, curo jama Israyilayeman kambərse kura adə gai fandəkkəni!» yeno.

¹⁰ Daji am soji kura cunodənədə fadodəro walladaranniya, kərəadəa kəlewanju salai nayeyera.

Isaye tada kamu kwa faccəgənaayea roaro kalaktu

¹¹ Ngawo adəyen tussənni Isa bəla laa Nayin canidəro leyeno. Fuwurawanju-a am ngəwu-a ye tia casadduwe leyera.

¹² Ngaworam bəlayədəa karənjana duwon, kam laa nuna ngojana kaurilaro caadi. Yanjudə tada gade cədanni, kwanju ye faccəgəna, koro jama kada bəladəye yadəa casadduwi.

¹³ Kəmadə tia kirunniya, njunoje tiro: «Bare yirəmmi!» yeno.

¹⁴ Balangardəa karənje leje am tia ngojanadə gəm dayera. Isaye: «Jairo, niro wulnjəgəkki, cine!» yenniya,

¹⁵ kam nunadə cije napce mana badiyeno. Daji Isa tia yanjuro kalakkeyeno.

¹⁶ Am samma rijane Alaa congərəne: «Fagat, nawi kura curonden culuwuna, Ala jamanjua banaduwwuro isəna!» yera.

¹⁷ Lawar Isaye adə cidi Yahudiyaye-a larduwa tia dirijane kəljana-a sammaro tatargaada.

*Isa-a Nawi Yahaya Kasalama-a
(Mat 11.1-19)*

¹⁸ Fuwurawa Nawi Yahayaye awo ani sammaa tiro wulyeyera. Daji Yahaya curonjan yindi bowoje

¹⁹ na Kəma Isayero koro adəa njəddoro kinodo: «Nima wa fuwun isimadə wo,* ra gade gureniye?»

²⁰ Na Isayero kadiranniya, tiro: «Yahaya Kasalama andia nanəmbo koro adəa njəddoro sanodo: “Nima wa fuwun isimadə wo, ra gade gureniye?”» cane tia keworo.

²¹ Sa adən Isa am kəndondia-a kasuwaa-a karuwaa-a kada isangajiyi, koro kambuwa ngəwua simbaro cədi.

²² Daji Isaye fuwurawa Yahayayero: «Waldənowo, awo ruwwa-a fannuwaa-aa Yahayaro wulgənowo: Kambuwa sim cawandi, ngurdiyiyi ye sinjan lejai, am barasua ngajane tayirro waljai, muwaso ye fanjai, am sanuna roaro waljai, koro talaawa ye kawuri kəjidəa fanjai.

²³ Barganju kam wu nangaro taljiwawodə!» yeno.

²⁴ Fuwurawa Yahayayedə sapkadaranniya, Isa kəla Yahayayen jamadəro mana njəddo badiyeno. Tiye: «Awi curo karaayen kuroro leyew? Ngəlai laa kanji kanjiro karuwaye cakke moji cədi wa?

²⁵ A'a. Awi gəle kuroro leyew? Kam kajəmu shawa cakkənaa wa? A'a, am kajəmu shawa casakke curo larasuyen dasaanadə mairilan kasarga.

²⁶ To, awi gəle kuroro leyew? Nawia wa? Aaa, nayiro wulnjagakki, nawimaa kojəna.

²⁷ Tima kam duwon kəlanjun kitawulan adə ruwuwadadə: “Nin fuwunno kəngayammi nodəkke, niro jawalnəm cassai.”†

²⁸ Nayiro wulnjagakki, curo kam kamulan tambəna sammayen wunduma Yahayaa kojəna bawo. Amma curo nodo bargaa Alayen təngəridə tia kojəna.»

²⁹ (Jama samma akki mowomason kundenno caman kawuri Yahayaye fanjanadə, Alaa jiremaro asujane kasaccane tayiro kasala tuwaye kiddo.

³⁰ Amma Farisawa-a maləmba Attauraye-a awo Ala tayiro niajəgənadəa wajane kasala tuwaye Yahayayedəa kasaccanni.)

³¹ «Wundusoro am jaman adəyedəa rattalgəkki? Awi gəle tayi-a camun wo?

³² Tayi alama yalla ci kasuwuyen napkada kowo sapcane amanjaro: “Algaita nayiro funjagaiyena duwon, bikke randuwwi. Koro so lagaranne diyena duwon, yiruwwi,” cani gai.

³³ To, Yahaya Kasalama ise kəmbo ye juwunni, diben ye canni, “Ti karuwama!” yew.

³⁴ Koro Tada Kambədə ise juwui, cai, “Akko kəmboma, kənjama, sawa akki mowomaso-a biwumaso-aye!” yew.

³⁵ Amma nanrashidudə kəndonju ngan asudi.»

Isaye kamuro biwunju gawurduwu

³⁶ Farisa laa Isaa masəna dioro doyenniya, Isa fannjuro ngaye masənarə napkeno.

³⁷ Bəladən kamu biwuma laa mbeji. Isa fado Farisadəyən masəna cədiro fangenniya, səndal curonjun kawudi tamannaa ngoje ise

³⁸ ngawo Isayen daje ciriaro si Isayero simalo kokoljiye kanduri kəlanjuyen cinje ka cinjuye gənajiye kawudidəa fiyiye samgeyeno.

* 7:19 7.19 fuwun isimadə - Almasiwu. † 7:27 7.27 Mal 3.1

³⁹ Adəa kirunniya, Farisa Isaa dojanadə karwunjun: «Ca kam adə nawia, kamu tia lejidə biwumaro noji,» yeno.

⁴⁰ Isaye tiro kalakciye: «Siman, awo laa niro wulnjəgəkkiya, raakkəna,» yenniya, tiye: «Sayinna, wulle!» yeno.

⁴¹ Isaye: «Am yindi kam laayen wuri tagariyera. Faldə kasuro dinariyus† yer uwu ngoyeno, faldə ye dinariyus fiwu ngoyeno.

⁴² Cawande carəmbənnidə, kamdə kasudəa tayi yindi sammaro wayeyeno. Wundunja gəle tia jaumaro cərayi?» cəne tia kiworo.

⁴³ Simanne: «Təmanidən kam tiro ngəwu wajəgənadəma,» yenniya, Isaye: «Jire wulləm,» yeno.

⁴⁴ Daji Isa kanji kamudəyero suworde Simanno: «Kamu adəa rumma, gəna? Fannəmbo ngaakkənadən, ingi si tuldaye sukkudəmmi, amma kamu adə simalonju siniro kokoljiye kanduri kəlanjuyelan cingeno.

⁴⁵ Kaptuwu darajaa ye səddəmmi, amma ngaakkənaman, ti wuro sinilan kərawo fəleduwu koljənni.

⁴⁶ Ni kəlaniro kəndawu jaitunnema figəmmi, amma ti siniro kawudi tamanna fijiye samgeyeno.

⁴⁷ Adə nangaro niro wulnjəgəkki, biwunju ngəwu gawurdənaro kərawo kura wuro fəlesəgəna, amma kam biwu ganaa gawurdənadə kərawo ganama fəleji.»

⁴⁸ Daji Isaye kamudəro: «Biwunəm gawurdəna,» yeno.

⁴⁹ Am masəna dioro ti-a kallo napcanadəye amanjaro: «Wundu kam biwu gawurduma attə?» yera.

⁵⁰ Daji Isaye kamudəro: «Kambərsenəm nangaro njəkkawo fandəmna, kəlewan lene!» yeno.

8

Kamuwa laa njadduwowu Isaye

¹ Ngawo adəyen tussənni Isa bəla kuran ganansoa jəgane jamaro kawuri kəji nodo bargaa Alaye wulyeyeno. Fuwurawanju mewun yindində-a

² kamuwa laa karuwa so, kasuwa son isangajəgəna-a tia kesadduwo. Kamuwadə tayima Meram kamu tilan sedan tulur caluwuna tia Magdalan bowojai-a

³ Yanna kamu Ba Kuja cuwuramma Mai Hirudusse-a Susanna-a kamu gade ngəwu-a. Koro kamuwa laa gade ngəwu kəndanjalan Isa-a fuwurawanju-aa banajagai kasarga.

Misalla Isaye

Misal kasuni jəjərdumaye

(Mat 13.1-9; Mar 4.1-9)

⁴ Am kada kadami bəla bəlan isai duwon, jama ngəwu na Isayen capkadaranniya, tayiro misal adəa wulyeyeno.

⁵ Tiye: «Kam laa kuloro algama jəjərduro kiluwo. Jəjərji ngai duwon, kasuni laa jawalnin fiyada. Daji am koduwu guguwaccane ngudowa isane cotto gewo.

⁶ Kasuni laa ye na kau kauan fiyada. Riyenniya, nosonambu nangaro řimje ngamgeno.

⁷ Kasuni laa ye na ngiwian fiyada. Ngiwidə ti-a kallo řije algamadəa kimitkeyeno.

† 7:41 7.41 *dinariyus* - Wuri Rombe. Dinariyus faldə alwasi kida kawu falle.

⁸ Amma kasuni laadæ ye na katti ngælaan fiyadanniya, riye tada mia mia kekko,» yeno. Isa adæa wulyenniya, kowo sapce: «Kam sæmonjuamadæ fanjo!» yeno.

Dalil Isaye ambo misalnin manaduwaye

(Mat 13.10-17; Mar 4.10-12)

⁹ Fuwurawanju maana misal adæyedæa keworænniya,

¹⁰ Isaye: «Nayiro asær nodo bargaa Alaye noduro amardægæna, amma am gadesodæro misalnin wuldiyi. Ngaima: “Caruima, asujaiwawo. Fanjaima, cariwawo.”†

Maana misal kasuni jæjærdumaye

(Mat 13.18-23; Mar 4.13-20)

¹¹ «Akko maana misaldæye: Kasunidæ mana Alaye.

¹² Kasuni kæla jawallen fidanasodæ, tayima am manadæa fanjana duwon, bare kasaccane njækkawo cawandænniro, Yiwulis ise manadæa karwunjan cuttuluwidæ wo.

¹³ Kasuni na kauan fidanasodæ, tayima am manadæa fanjaiya, karwu kæjiaro camoyidæ wo. Amma tayilan færdæ bawo nangaro, kawu ganaro kasaccai yaye, kæla manadæyen kuttu casaiya, wajane koljai.

¹⁴ Kasuni na ngiwian fidanasodæ, tayima am manadæa fanjana duwon, karwungai dio so, arsiyi mangardu so, duniaaram so karwunjaræ ngasaye kun barin manadæa kæpcane tayiro faidajiyiwawodæ wo.

¹⁵ Amma kasuni na katti ngælaan fidanasodæ, tayima am manadæa fanjane ngojane karwunja ngælan rojana tayiro faidajiyi, kanadin nema laa casakkidæ wo.

Misal fatælaye

(Mar 4.21-25)

¹⁶ «Wunduma fatæla wasse kæmon tæmjiwawo bi cidiya dægællen gænajiawawo. Kam fatæla wassiya, am ngasayidæ nurdæa caroro tia kæla gænaduramnjuyen gænaji.

¹⁷ Awima gæraada federo culuwiwawodæ bawo, koro awima asærre isanodiwawodæ ye bawo.

¹⁸ Adæ nangaro jiri manani fannuwiro hangal gænanowo! Kam nanjun awoamadæ,* tiro casargai, amma kam nanjun bawomadæ,† awo cædana tæmajænadæmaa tilan camoyi,» yeno.

Isaye yanju-a yanjugænaso-a

(Mat 12.46-50; Mar 3.31-35)

¹⁹ Daji Isaye yanju-a yanjugænaso-a nanjuro kadira, amma jama ngæwu nangaro rakcane tia gærejanni.

²⁰ Am laaye tiro: «Yanæm-a yanæmgænaso-a deyan daada nia manjai,» yeranniya,

²¹ Isaye tayiro: «Nonowo, yani-a yanigænaso-adæ,‡ tayima am mana Alaye fanjane jagaidæ wo!» yeno.

Kænduwo Isaye kæla karuwa-a cambaldu ingiye-ayen

(Mat 8.23-27; Mar 4.35-41)

²² Yim laa Isa fuwurawanju-a rokko curo maarayero ngasaye tayiro: «Leniyo bææmdæa falliyo ci ingiye todæro koniyo!» cæne ledu badiyera.

† **8:10 8.10** Ish 6.9 * **8:18 8.18** kam nanjun awoamadæ - Kam mana Isaye fanjidæ, nodunju cærgane caye kojænaro asuji. † **8:18 8.18** kam nanjun bawomadæ - Kam mana Isaye fanjiwawodæ, nodunju ganadæmaa tilan camoyi. ‡ **8:21 8.21** yani-a yanigænaso-a - Na Alayen nankæramidæ buye gæni, mana Alaye ga so, rawonju dio soye.

²³ Lejai duwon, kənəm Isaa ngoyeno. Daji karuwa dunoa cije ingi maaradəa ləptu maje, har masiwa tayia fando karəngeno.

²⁴ Fuwurawadə isane tia kənəmnin kesangəranniya, tiro: «Maləm, maləm, nuiye!» yera. Isa cije karuwadə-a cambaldu ingiyedə-aro kikkadənniya, dajane dunia gəmbo walyeno.

²⁵ Daji Isaye tayiro: «Nda kambərsendodə?» yeno. Fuwurawanjudə rijane ajapcane amanjaro: «A! Wundu gəle kam attə? Karuwa-a ingi-amaro wada ciya, jagai!» yera.

Kənduwo Isaye kəla sedannayen

(Mat 8.28-34; Mar 5.1-20)

²⁶ Daji Isa-a fuwurawanju-a bərəmdəa faljane kojane cidi Gərasawuye fuwu cidi Galileyero kadira.

²⁷ Isa maaradəlan jəpkenniyama, karuwama laa bəladən ise tia kapkeyeno. Tussəna kamdə kajəmu ye lujənni, fado yen napcənni, kaurilalan kərga.

²⁸ Kamdə Isaa kirunniya, burwu cakke fuwunjun tungurumje nguje dunonjuro yilje: «Awi lambonəm wuro, Isa Tada Ala Mai Samemaye? Lowonjəkkəna, bare wuro ajawu gənasəgəmmi!» yeno.

²⁹ Adəa wuldunjudə, Isa burwoje sedandəro wada ce kamdəa koljo culwo cəna nangaro. Calan ngəwuro sedandə kamdəa cədana. Mukkonju-a sinju-a sargasolan tikkerəna yaye, tayia tən kakamje sedandə tia karaaro cuttuluwi.

³⁰ Daji Isaye tiro: «Wundu cunəm?» cəne kiworənniya, tiye: «Kəwu Sojiyaye,» § yeno, sedan kada tiro ngasaana nangaro.

³¹ Bare tayia na ajawuyedəro dujəgənni sedannadə Isaa lowoyera.

³² Nadən alade kada kəla kau kuruwuyen newo cadi ye mbeji. Koro sedannadə Isaa lowojane tayia koljo curo aladeyadəyero ngasaworo. Tayiro amarjiye

³³ kamdən caluwe curo aladeyadəyero kasargawo. Daji aladeyadə ngərəmjane kaulan jəpcane bərəmdəro fidagane ingiye ngoje kasuno.

³⁴ Səniya aladeyadə awo wakkajənadəa kerunniya, cagase lejane bəladə-a karaanju-alan lawardəa ambo wulyeyera.

³⁵ Daji amdə ye awo wakkajənadəa kuroro keluwo. Na Isayero isane kam duwon tilan sedanna caluwunadə kajəmunju ye lujəna, hangalnju ye kalkaljəna fuwu Isayen napkada nayeyeranniya, riyera.

³⁶ Am lamar adəa carunadə jiri karuwamadə nanlewa cuwandənadəa tayiro wulyeyera.

³⁷ Karwunja jauro kamdəna nangaro, am cidi Gərasawuye samma Isa cidinja koljoro tia lowoyera. Daji ci bərəmbe todəro walduro Isa maaradəro kərgawo.

³⁸ Kam tilan sedanna caluwunadə ye Isaa lowoje kasacco rokko leja yeno. Amma Isa tia salamje:

³⁹ «Waldəne fannəmbo, ser kura Ala niro njəddənadəa tayiro satkəne!» yeno. Daji kamdə leje bəlanja samman ser kura Isa tiro cəddənadəa ambo wulyeyeno.

Kənduwo Isaye kəla kəndondi-a karmo-ayen

(Mat 9.18-26; Mar 5.21-43)

⁴⁰ Isa cidi Galileyero walladanniya, jamadə cijane mukko yindin tia kemowo, tayi samma tia gurejai nangaro.

§ 8:30 8.30 Kəwu Sojiyaye - Soji dəwu arakku gai.

⁴¹ Daji fuwuma dandalle laa cunju Jairus na Isayero ise fuwunjun tungurumje fannjuoro isoro tia jauro lowoyeno,

⁴² dalilnjudə feronju tok tilo kərwu mewun yindinna gai no cədi nangaro. Isa ledu cədi duwon, jamadə jauro tiro kəkəldagane tia gəgərəpkeyera.

⁴³ Kamu laa ye nadən mbeji, kərwu mewun yandinno bu fidunju* dajənni. Koro kəndanju sammaa karwunmasoyen cuwatkena yaye, wunduma tia rakce isangajəgənni.

⁴⁴ Daji kamudə ise ngawo Isayen susuje ci kalwunjuyedəa leyeno. Sadəman bu fidunju dayeno.

⁴⁵ Isaye: «Wundu wua lesə?» cəne kiworo. Wundu yaye ti gəni yenniya, Biturusse: «Maləm, jamadə nia dirinjane kəlnjana gəgərəmnjagai, diye!» yeno.

⁴⁶ Amma Isaye: «Kam laa wua lesəna, kənduwo wulan culuwunaro asunəkkəna,» yeno.

⁴⁷ Kamudə rakce gəradiwaworo kirunniya, lolojiaro ise fuwunjun tungurumje tiro fuwu jama sammayen dalil tia lejəna-a jiri nanlewa sadəman cuwandəna-adəa wulyeyeno.

⁴⁸ Isaye tiro: «Feroni, kambərsenəm nangaro njəkkawo fandəmma! Kələwan lene!» yeno.

⁴⁹ Isa manaji ngai duwon, kam laa fado Jairussen ise tiro: «Feronəm bawojəna, bare gədoro maləmdəa suwolləmmi,» yeno.

⁵⁰ Amma Isa adəa fangenniya, tiro: «Bare rinəmmi, biya yasarai, ngaji,» yeno.

⁵¹ Fadodəro kadiranniya, Isaye Biturus-a Yahaya-a Yakuba-a ferodəye bawa-a ya-a ani gənia, bare wunduma ti-a rokko ngaanni yeno.

⁵² Sa adən am sammaa kəla ferodəyen karwukuttaro cesiri. Daji Isaye tayiro: «Bare yiruwwi. Ferodə bawojənni, kənəm cədi,» yeno.

⁵³ Amma ferodə nuna nojanadəro, tia rujane tiro kaasu keddo.

⁵⁴ Daji ferodəa mukkoyen cədane kowo sapce: «Feroma, cine!» yeno.

⁵⁵ Ferodə ro cuwande sadəman ciyeno. Isaye awo kəmboye ferodəro cado yeno.

⁵⁶ Bawanju-a yanju-a jauro ajapkera. Amma Isa wada ce tayiro bare wundumaro awo wakkajənadəa wuljaganni yeno.

9

Isaye kəngayambanju mewun yindindəa nodo

(Mat 10.5-15; Mar 6.7-13)

¹ Daji Isa mewun yindindəa bowoje tayiro kənduwo sedan sammaa dudaye-a am kasuwaa isangaduwyeyə-a ce

² tayiro leja kawuri kəji nodo bargaa Alaye jamaro wuljaa am dondi yea isangajaa yeno.

³ Tayiro: «Bəlawurodəro bare awima ngonuwwi: ka, bi ngərwu, bi kəmbo, bi wuri, bi gəmaje yindi.

⁴ Ndaran yaye fado ngawuwwadən nammowo, har kawu nadəa koluwiro.

⁵ Amma ndaran yaye nayia njamowonnidə, bəlanja kolluwiya, katti sindoye kagangowo,* tayiro shedaro waljo!» yeno.

⁶ Adəgaima kəngayambanjudə saptane bəla bəlaro lejane kawuri kəji Alaye jamaro wulyeyera, koro ndarasolan am dondi isangayeyera.

* **8:43 8.43** bu fidunju - Salanambu. * **9:5 9.5** katti sindoye kagangowo - Səmo kasta. Wowom Alayero tayia koljagai.

Mai Hirudusse hangal cidu
(Mat 14.1-12; Mar 6.14-29)

⁷ Mai Hirudus awo wakkajəna sammaa fangenniya, hangalnju caa cijəna, dalilnjudə am laaye: «Yahaya Kasalama roaro walje cijo!» cani,

⁸ laaye: «Nawi Iliya ambo walde fəleduwo!» cani, laaye: «Nawiya kureye falnja roaro walje cijo!» cani.

⁹ Mai Hirudusse: «Wuma kəla Yahayayedəa kamməkko. Wundu gəle kam awo kada kəlanjun fakki attə?» yeno. Adəgaima Isaa kuroro maji.

Isaye am dəwu uwu ambadu
(Mat 14.13-21; Mar 6.30-44; Yah 6.1-15)

¹⁰ Kəngayambadə walladaranniya, awo cadəna sammaa Isaro wulyeyera. Daji tayi runjaa ngoje karaa bəla laa Baitsaida canidəyero leyera.

¹¹ Amma jama adəa asuyerranniya, tia geya. Isa jamadəa cə moye tayiro mana kəla nodo bargaa Alayen wuljiye amnja dondidəa isangayeyeno.

¹² Dunia ləmdu badiyenniya, tayi mewun yindində isane tiro: «Na dəgaiyenadə karaa. Jamadəa salamme, bəladəya-a bəla-asoro leja bənaram-a kəmbo-a maja!» yera.

¹³ Amma Isaye tayiro: «Nayima awo kəmboye tayiro yowo!» yeno. Tayiye: «A! Burodi uwu-a buni yindi-a gənia, awima gade taiyende. Leniye kəmbo jama ani sammaro yikkiwiye wa?» yera.

¹⁴ Nadən kongwa alama dəwu uwu gai mbeji. Isaye fuwurawanjuro: «Jamadəa yakkowo, kəwu fiwu fiwuyero napca,» yeno.

¹⁵ Adəgai cade am samma napkera.

¹⁶ Daji burodi uwudə-a buni yindidə-a ngoje kəla samero sapce Alaro ardiyenniya, burodidəa fəsakce fuwurawanjuro ce fuwu jamadəyen gənayera.

¹⁷ Tayi samma jawune kulyera. Fuwurawadə gaptowodəa capkeranniya, jowo mewun yindin kesəmbəro.

Biturusse Isama Almasiwu Alayedə woro asudu
(Mat 16.13-20; Mar 8.27-30)

¹⁸ Yim laa Isa runju moduwa cədi, fuwurawanju ye rokkonjun duwon, tayiro: «Wunduro wua amsodə ngosera?» cəne tayia kiworo.

¹⁹ Tayiye: «Am laa nima Yahaya Kasalama wo cani, laaye Nawi Iliya cani, laaye nawiya kureye falnja roaro waljo cani,» yera.

²⁰ Daji Isa walde: «Nayidə, wunduro wua ngozew?» cəne tayia kiworənniya, Biturusse: «Nima Almasiwu Alayedə wo!» yeno.

²¹ Amma Isa səmonja kasse tayiro wada ce bare wundumaro adəa wuljaganni yeno.

Isaye kəla karmonju-a karmolan cidunju-ayen wuldu
(Mat 16.21-28; Mar 8.31-9.1)

²² Koro Isa walde tayiro: «Ala kədarjəna Tada Kambədə kuttu tai daje cane amwurawa-a wurawa řimannaye-a maləmba Attauraye-a tia wajane roro ceyesi, koro kawu yakkua roaro walje ciji,» yeno.

²³ Daji Isaye tayi sammaro: «Kam laa wua ga cəraanaa, mərədu kəlanjuye wajo wajisoro kəskanju karmoye ngojo wua səga.

²⁴ Dalilnjudə wundu duwon ronju řiwo cəraanamadə ronjudəa cuwatki, amma kam duwon wu nangaro ronju cuwatkenamadə ronjudəa cəřiwi.

²⁵ Kam dunia adə ngaa jəgənde ronju asarjiya, nda riwanju?

26 Wundu duwon kɛla wu-a manani-ayen nangujɛnamadɛ, Tada Kambedɛ ye darajanju-a daraja Bawadɛye-a malaiyawanjuye-aa isiya, tia nanguji.

27 Jiremaro nayiro wulnjagakki, am laa na adɛn daada mbeji, kawu kawunja dajidɛro, nodo bargaa Alaye carui,» yeno.

Isaye darajanjua fɛledu
(Mat 17.1-13; Mar 9.2-13)

28 Ngawo Isa awo ania wuljɛnayen kawu wuskua gai, moduwa dioro cije Biturus-a Yahaya-a Yakuba-a ngoje kɛla kau kuruwu laayero gewa.

29 Moduwa cɛdi duwon, alama fɛkkanjuye falde kajɛmunju ye bul fok tai daje yiyiljiro walyeno.

30 Sadɛman am yindi Isa-a jandejai mbeji, tayima Nawi Musa-a Nawi Iliya-a.

31 Jauro nurra fɛledane kɛla karmo Isaye Jerujalemnin wakkajiyen manajai.

32 Biturus-a amanju-aa kɛnɛm dama bawo ngojɛna duwon, fayeranniya, Isaye darajanjudɛ-a am yindi nanjun daadadɛ-aa kero.

33 Sa am yindidɛ nanjun saptaidɛn, Biturusse Isaro: «Malɛm, andi na adɛn mbejidɛ jauro ngɛla. Kolle ngurwo yakku lammiyo: fal kaanɛm, fal Nawi Musaye, fal ye Nawi Iliyaye,» yeno, amma awo wuljidɛmaa nojɛnni.

34 Manaji ngai duwon, fofou ise tayia jakkeno. Fofou tayia jakcɛnaro kerunniya, riyera.

35 Daji curo fofoudɛyen kowo nukce: «Adɛma Tadani wo, tia kɛrenɛkkɛna. Mananju fannowo!» yeno.

36 Kowodɛ nɛmgenniya, Isaa tilonju lon kero. Yim anin wundumaro awo carunadɛa wuljaganni gɛm napkera.

Isaye tada karuwaa isangaduwo
(Mat 17.14-21; Mar 9.14-29)

37 Wajɛnanjua Isa-a fuwurawanju yakkudɛ-a kaudɛn jɛpkeranniya, am kada kadami nanjuro isane tia kapkeyera.

38 Daji curo jamadɛyen kam laa kowo sapce: «Sayinna, nia lowonjɛkkɛna, tadania njunone! Ti gɛnia, gade takkɛni.

39 Sedan tia cɛdaiya, sadɛman burwu cakke cinju nga bilwua kar kar loloji. Tussɛnaro basarjɛnnia, tia koljiwawo.

40 Sedandɛa dujaro fuwurawanɛmba lowoyekkɛniya, tayiro katkero,» yeno.

41 Isaye tayiro: «Nayi am jaman adɛyeso kambɛrsenambuwo karwu yeskadaa, har sawi gairo dawundon dɛgakke nayia rannjakki?» yenniya, kamdɛro: «Tadanɛm kude!» yeno.

42 Tadadɛ kɛnde cɛdi duwon, sedandɛ tia babakce cure fɛrdaktu badiyeno. Amma Isa sedandɛro jɛkkade tadadɛa isangajiye bawanjuro kalakkeyeno.

43 Jama samma kɛnduwo Alayedɛa jauro ajapkera.

Isaye kɛnyindiyero kɛla karmonju-a karmolan cidunju-ayen wuldu
(Mat 17.22-23; Mar 9.30-32)

Jamadɛ awo Isa cɛdi ngaa ajapcana duwon, Isaye fuwurawanjuro:

44 «Awo kɛrma wulnjagakkidɛa ngɛlaro kɛlandɛn taiwo, Tada Kambedɛa mukko ambero sɛrɛccagai,» yeno.

45 Amma fuwurawadɛ mana adɛa asujanni, maananju tayiro gɛraada, koro kɛla mana adɛyen tia kororo riyera.

*Wundunja kura wo?**(Mat 18.1-9; Mar 9.33-41)*⁴⁶ Daji kattenjan kambiwu kəla wundunja kura woyen ciyeno.⁴⁷ Isa awo karwunjaye asuje tadaana laaa ngoje gərenjun isadajiye⁴⁸ tayiro: «Wundu duwon cunilan† tada adəa cəmowonamadə, wu-maa səmowo. Koro wundu duwon wua səmowonamadə, ti wua sun-odənamadəa cəmowo. Awoa kam curondon ganadə, tima kura wo,» yeno.⁴⁹ Yahayaye Isaro: «Maləm, kam laa sedanso cunəmlan duji kiruiyendeya, andia saanni nangaro, tiro dapkeyeiyē!» yeno.⁵⁰ Amma Isaye: «Bare tiro dapkəwwi, awoa kam lawalamando gənida kaando,» yeno.**ISA KƏLA JAWAL JERUJALEMBEN***Am cidi Samariyaye Isaa saworo wadu*⁵¹ Isaye sanju samero saptaye karəngenniya, nia Jerujalembo leduye tai daje ngoyeno.⁵² Kəngayamba tin fuwunno cunode tiro jəpturam dabbarduwuro lejane bəla laa cidi Samariyayero kasargawo.⁵³ Amma Jerujalembo leji nangaro, am bəladəye tia saworo wayera.‡⁵⁴ Fuwurawanju Yakuba-a Yahaya-a adəa kerunniya, tiro: «Kəma, wada yiye samelan kannu jəpce tayia juwuiya, raamma wa?» cane tia keworo.⁵⁵ Amma Isa suworde tayiro kikkado.⁵⁶ Daji bəla gadero koyera.*Isaa ga kəske gəni**(Mat 8.18-22)*⁵⁷ Jawalnin lejai ngai duwon, kam laaye Isaro: «Ndara lenəmi yaye nia njəgakki,» yeno.⁵⁸ Isaye tiro: «Kəluwuso bəlaanja, ngudoso sameye ye fannjaa, amma Tada Kambedəye nanju tustuyema bawo,» yeno.⁵⁹ Isaye kam laaro: «Wua səgai!» yenniya, kamdəye tiro: «Kəma, amarsəgəne lekke bawania sittərakkiya duwon,» yeno.⁶⁰ Amma Isaye tiro: «Kolle am sanuna amanja sanunadəa sittəraja! Amma nidə, lene nodo bargaa Alayedəa ambo satkəne!» yeno.⁶¹ Koro kam laaye Isaro: «Kəma, nia njəgakki, amma amarsəgəne lekke jamania alakəlewakkiya duwon,» yeno.⁶² Daji Isaye tiro: «Kam barero ngujəna duwon ngawo curuimadə, nodo bargaa Alayedən faidanju bawo,» yeno.**10***Isaye fuwurawanjuye fitulur yindin nodo*¹ Ngawo adəyen Kəmadə curo fuwurawanjuyen am fitulur yindin gade kəreje tayia yindi yindiyan cunode bəla so, bəladəya so, na leji sammaro tin fuwunno leyera.² Tayiro: «Kaladə ngəwu, amma kidawudə gana. Adə nangaro kəma kalayedəa lowonowo, kidawu gade yea tiro kala njəddoro cunodo!³ Lenowo, dimiya curo bulduwayero ngasaana gairo nayia njanodəkki.⁴ Bare wuri, bi ngərwu, bi suno gade ngonuwwi, koro bare kəla jawallen danuwe wundumaa lewanuwwi.† 9:48 9.48 *cunilan* - Isaa gawwa nangaro. ‡ 9:53 9.53 *am bəladəye tia saworo wayera* - Am cidi Samariyayedə yaudi, amma ngalongawuri. Yaudiya ye tayia wayera, tayi ye yauidiyadəa wayera.

⁵ Fado fi yayero ngawuwiya, burwon ambo: “Fado adə bargaa cuwando!” wulgənowo.

⁶ Kam nanlewaye nadən mbejia, bargandodə tilan dəgai. Amma bawoa, bargandodə nandoro waldi.

⁷ Fado adən jəmmowo nammowo, awo njadənadəa buiwo yaiwo, kidamaro ngənəwuramnju wajipcəgəna nangaro. Bare fado adəa kolluwe fado fadoro lenuwwi.

⁸ Bəla fi yayero ngawuwe nayia njamoyiya, awo njadənadəa buiwo,

⁹ amnja dondi nadən isangagənowo, koro jamadəro: “Nodo bargaa Alaye nayia karənnjana!” wulgənowo.

¹⁰ Amma sa bəla laaro ngawuwe nayia mowo wajaiya, farsambo luwowo tayiro:

¹¹ “Katti bəlandoye sindero tandəgənadəmaa cinniye nayiro kolnja-gaiye! Amma adəa nonowo, nodo bargaa Alaye karənjəna!” wulgənowo.

¹² Nayiro wulnjagakki, kiyama wakkajiya, wowom am bəla adəyedə am bəрни Sodombea* nanjaunin koji.

*Isaye am ansiya Alayea wusadu
(Mat 11.20-24)*

¹³ «Kuttundo am bəрни Korajinne! Kuttundo am bəрни Baitsaidaye! Ca awo ajabba ajabba nandon tədənasodə bəрни Tirre-a Sidonne-alan† tədənaa, tən kuren amnja tuwa cade ajaja-a buwu-alan‡ napcana.

¹⁴ Amma kiyama wakkajiya, wowomndo am bəрни Tirre-a Sidonne-ayedə§ nanjaunin koji.

¹⁵ Nayi ye am bəрни Kafarnaambe, samero wa samnjai təmayew? A'a, kannuro kolnjagai.

¹⁶ «Kam manando ngojənamadə mananimaa ngojo. Kam nayia wanjanamadə wumaa waso. Koro kam wua wasənamadə ye ti wua sunodənadəmaa wajo,» yeno.

Fuwurawa fitulur yindindəye waldu

¹⁷ Fuwurawanju fitulur yindində karwu kəjiaro walladaranniya, Isaro: «Kəma, cunəmlan sedannama manande jaana,» yera.

¹⁸ Isaye tayiro: «Yiwulis radu gai samelan curi kirukko.

¹⁹ Fannowo, nayiro kənduwo kadi so, kəlanji so guwattuye njadəkkəna, koro kənduwo kəla duno kəladodəye sammayen njadəkkəna. Awima njawandiwawo.

²⁰ Adə yaye bare sedanna manando jagaidəro karwundo kəjijənni, cundo samelan ruwuwadadəro kəjijo!»

Isaye karwunju kəjidu

²¹ Sa adən Ruhu Alaye cakke karwu Isaye tai daje kəjije: «Bawani, Kəma same-a dunia-aye, wusenjəkkəna, dalilnjudə awo ania rashiduwa so, ilmuwu soro gəraame tadawa sananaro isanogəmma nangaro. Aaa, Bawa, adəma awo raamma wo.

²² «Bawani awo sammaa mukkoniro cakkəna. Ti gənia, wunduma Tadadəa nojənni. Koro wunduma Bawadəa nojənni, sai Tadadə-a am tayiro Tadadə isanojiiya, cəraana-a,» yeno.

* **10:12 10.12** bəрни Sodombe - Am bəрни adəyedə jauru diwi nangaro, Ala tayiro samelan kannu fijiye siyeyeno. † **10:13 10.13** bəрни Tirre-a Sidonne-a - Bəрниya kərdiyaye. ‡ **10:13 10.13** ajaja-a buwu-a - Noduwuram lagaranne. § **10:14 10.14** bəрни Tirre-a Sidonne-a - Am bəрниya aniyedə jauru diwi nangaro, Ala tayia siyeyeno.

23 Isa suworde fuwurawanju runjaro: «Sim duwon awo ruwwadæa caruidæ, barganja!

24 Nayiro wulnjagakki, kuren nawiya so, maiya so kada awo ruwwadæa kuroro caraana, amma carunni. Koro awo fannuwadæa fanduro caraana, amma fanjanni,» yeno.

Misal kam kanjimarima cidi Samariyaye

25 Malëm Attauraye laa Isaa rijapturo cije tiro: «Sayinna, awi dikke ro sawisoye* fandækki?», yenniya,

26 Isaye tiro: «Awi curo Attaurayen ruwuwadadæ? Ndayiro tia kərayem?» yeno.

27 Tiye: «“Ala Kəmandea karwunəm ngan, ronəm ngan, dunonəm ngan, hangalnəm ngan raye!† Koro kəmaskinəm yea kəlanəm gairo raye!”»† yeno.

28 Isaye: «Kalkallo wulyem. Adæa de, ro fandæmi,» yeno.

29 Amma malëm Attaurayedæ ti jiremaro fæleduwuro maje Isaro: «To, wundu gæle kəmaskini wo?» yeno.

30 Daji Isaye tiro: «Kam laa Jerujalemnin cijæna bæla Jerikoyero leji duwon, jawalkorjimaso tia kapcagane řinjane babakcane tia nuna gai koljane leyeræ.

31 Adægai duwon, řiman† laa jawaldæyen ise kamdæa kirunniya, sægərije koje leyeno.

32 Lewi‡ laa ye nadæro ise tia kirunniya, sægərije koje leyeno.

33 Kam cidi Samariyaye laa ye bælawuro cædi duwon, nadæro kadio. Tia kirunniya, jauru njunoje

34 ise tunowanjuro kændawu-a diben-a karwunno fiyiye kækækæleyeno. Daji tia koronjuro dam gənajiye kusottorambo cuwude tiro kiskeyeno.

35 Wajənanjua dinariyus yindi cuttuluwe kəma kusottorambero ce tiro: “Kam adæro kiskæne. Waldækkiya, wuri kojənarø yejəmma sammaa niro kalannjægækki,” yeno.

36 «To, malëm, niyen wa curo am yakku aniyen wundunja kəmaski kam jawalkorjimaso kapcaanadæye wo?» cæne tia kiworo.

37 Malëm Attauraye: «Kam tia njunojənadæma,» yenniya, Isaye tiro: «Ni ye lene, ti gai de!» yeno.

Marta-a Meram-a

38 Isa-a fuwurawanju-a lejai duwon, bæla laaro kadiranniya, kamu laa cunju Marta tia fannjun kisawo.

39 Yanjugæna cunju Meram fuwu Kəmadæyen napkada mananju kərændu cædi duwon,

40 Martaro kida sosaye ngəwujiiye hangalnju jauru jaada. Daji Marta na Isayero ise tiro: «Kəma, yanigæna wua kolsæna runi kida dikkidæ, ni lambonəm gæni wa? Tiro wulgæne wua banasuwo!» yeno.

41 Kəmadæye tiro: «Marta, Marta, awo ngəwuro hangalnəm jadi,

42 amma awo faidaadæ falma, diye! Meram awo ngalwodæa kərejo, koro wunduma nanjun cəmoyiwawo.»

* **10:25 10.25** ro sawisoye - Ro duwon na Alayen təmmaro ceriwawodæ. † **10:27 10.27** SK 6.5 † **10:27 10.27** Lew 19.18 † **10:31 10.31** řiman - Kaduwu Nawi Harunaye. Kidanja Fado Alayen cadæna. ‡ **10:32 10.32** Lewi - Kaduwu Nawi Lewiye. Tayidæ banawu řimannaye, koro kidanja Fado Alayen cadæna.

11

*Isaye kɛla moduwayen alamdu
(Mat 6.9-15; 7.7-12)*

¹ Yim laa Isa na laan moduwa cɛde kerɛnniya, fuwurawanjuye falnja tiro: «Kɛma, andiro moduwa dio sakkarai, jiri Yahaya fuwurawanjuro cɛkkɛranadɛ gai,» yeno.

² Isaye tayiro: «Sa moduwa diwiya, ngai wullowo:

«*Bawa, cunɛmbo daraja tio!
Nodonɛm bargaa iso!*

³ *Yimbi yaye kɛmbonde sade.*

⁴ *Biwunde gawursagane,
andi ye am biwu saddɛnadɛa gawurniye nangaro.
Bare kolsame jaraptiyende.»*

⁵ Koro Isa walde tayiro: «Kamndo laa sawanjua duwon dɛrdu fannjuro leje tiro: “Sawa, burodi yakku tagarisɛgɛne.

⁶ Kɛrmama sawani laa curo bɛlawuroyen duwon, nanin jɛpkeno, koro wu ye awima tiro yikke juwui bawo,» yenniya,

⁷ sawanjudɛ curo fadodɛyen tiro: “Kolsɛne, bare suwolsɛmmi! Cinna ye jakkada, koro wu-a yallani-a ye boniyena. Rangɛkke cikke njikkiwawo,» cɛni.

⁸ Nayiro wulnjagakki, nansawanja nangaro gɛni, amma dolero cije awo cɛraana sammaa ci. Dalilnjudɛ kamdɛ nangujɛnni tia cuworiya, cuwori nangaro.

⁹ «Koro nayiro wulnjagakki, korowo njadi, manowo fanduwu, cinna bangowo kanjagai.

¹⁰ Wundu duwon cuworimadɛro cadi, kam majimadɛ ye cuwandi, koro kam cinna bakcimadɛ yero kajagai.

¹¹ Bawa fi curondon tadanju tia buniro cuworiya, cujanjuro kadi cidɛ?

¹² Bi ngɛwullo cuworiya, kɛlanji cidɛ?

¹³ Nayi diwiso awowa ngɛla tadawandoro njo nonuwawa, balle Bawa Mai Samema Ruhunjudɛmaa am tia caworiro cidɛ!» yeno.

*Kɛnduwo Isaye ndaran isi?
(Mat 12.22-32; Mar 3.20-30)*

¹⁴ Yim laa Isa sedan kam laaa muwaro cɛdɛnaa duje kiluwunniya, kamdɛ mana badiyeno. Jamadɛ ajapkera,

¹⁵ amma laaye: «Kɛnduwo Beljabul* mai sedannayen sedannaa duji,» yera.

¹⁶ Laanja ye tia rijapturo alama laa sameye tayiro fɛlejuworo mayera.

¹⁷ Amma Isa awo karwunjaye asuje tayiro: «Kɛrmai fi yaye kɛlanjuro yaktɛgɛnadɛ dɛgaiwawo, koro fado duwon kɛlanjuro yaktɛgɛnadɛ dɛgaiwawo.

¹⁸ Wu sedannaa kɛnduwo Beljabullen dukki nuwawa. To, Yiwulis ye kɛlanjuro yaktiya, ndayilan gɛle kɛrmainjudɛ dɛgai?

¹⁹ Koro wudɛ kɛnduwo Beljabullen sedannaa dukkia, fuwurawando kɛnduwo wunduyen gɛle sedannaa dujai? Adɛmaro tayi sharawundoro waljai.

²⁰ Amma kɛnduwo Alayeman sedannaa dukkia, daji nodo bargaa Alaye nandoro isɛna, diye!

* **11:15 11.15** *Beljabul* - Yiwulis.

21 «Kam dunoa mukkon bařimia fannju gurejiya, kəndanju samma kəlewa.

22 Amma kam laa tia dunon kojəna ise tia lawalaje nasardiya, bařiminju ardijənadəa cə moye kəndanju sammaa ngoje dagarji.

23 Nonowo, kam wuro kəldəgənnidə lawalamani, koro kam wua ba-nasiye rokko cammiyewawodə tarduma.

Waldu sedanne
(Mat 12.43-45)

24 «Sedan kamlan culuwiya, leje curo karaa dəriyen na naptuye maji, cuwandiawodə, daji kəlanjuro: “Nda fanni kolləkkənadəro waldəkke,” cəni.

25 Waldiya, fadodəa tas fəraada ye, tassana ye najiyi.

26 Daji leje sedan tulur gade tia nandiwın kojana capce cuwude ngasaye napcai. Adə nangaro naptu kam adəyedə cayemaa kojənarə kuttaji,» yeno.

27 Isa manaji ngai duwon, kamu laa curo jamadəyen kowo sapce: «Bargaa kamu nia njambe təgam njinadə!» yeno.

28 Isaye: «Attəroa, barganja am mana Alaye fanjane jaanadə!» yeno.

Alama Nawi Yunusse
(Mat 12.38-42)

29 Jamadə na Isayen cacaptai adəgai duwon, Isaye: «Am jaman adəye jauro diwi. Alama laa sameye majai, amma alama Nawi Yunusse gənia, alama fima tayiro fəlediyiwawo.

30 Jiri Nawi Yunus kuren am bəрни Niniweyero alamaro waljənadə gai,† Tada Kambedə ye am jaman adəyero alamaro walji.

31 Kiyama wakkajiya, Mai kamuye lardu Anəmbədə cije am jaman adəyedəa jirenambuwuro shedaji, dalilnjudə ti ci duniayen cije na Mai Sulemanayero nanrashidunju fanduro isəna nangaro. Akko awo laa Mai Sulemanaa kojəna nadən mbeji.

32 Kiyama wakkajiya, am bəрни Niniweye ye cijane am jaman adəyedəa jirenambuwuro shedajai, dalilnjudə tayi mana Nawi Yunusse ngojane tuwa cadəna nangaro. Akko awo laa Nawi Yunussa kojəna nadən mbeji.

Misal fatəla-a nurnju-aye
(Mat 5.16; 6.22-23)

33 «Wunduma fatəla wasse na turuiwawolan bi kəmon təmjiwawo. Kam fatəla wassiya, am ngasayidə nurdəa caroro tia kəla gənaduramnjuyen gənjai.

34 Simməmdə tima fatəla tiyinəmbe wo. Simməm ngaa, tiyinəm samma ye nurraro walji. Amma simməm kuttua, tiyinəm samma ye duwuario walji.

35 To, hangal gənane, bare nur nilan dəganadə duwuro waljənniro!

36 Tiyinəmlan ndarama duwu bawo samma nurraa, alama fatəla nurnjulan nia wasnjidə gai kərgam.»

Kuttunja Farisawa-a maləmba Attauraye-a!
(Mat 23.13-36)

37 Isa mana cədi ngai duwon, Farisa laa fannjuro tia masəna dioro dojeno. Leje fadodəro ngaye masənarə napkera.

38 Farisadə kəla Isa mukkonju tulje tayirro cədənnin masənarə napcənayen ajapkeno.

† 11:30 11.30 Nawi Yunus gai - Jiri Nawi Yunus kawu yakkuro curo buni mafəndiyen dəganadə gai, kamin Isayedə ye kawu yakkuro curo kauriyen dəgai.

³⁹ Daji Kəmaye tiro: «Nayi Farisawadə ngawo tasaye-a gəmdowolombe-adəa tulluwe tayirro kalanguwi, amma curondodə kənda am gadeye luwaptu so, niadiwi dio solan cəmbərəna.

⁴⁰ Nayi hangal kuttua! Ti ngawodəa alakcənadə curodə yea alakcənni wa?

⁴¹ Karwu tiloaro sadaa yowo, daji awiso nayiro tayirro walnjagai.

⁴² «Kuttundo nayi Farisawa! Bulu kaskasi so, nana so, kərijuwo samma solan jakka‡ tuluwuwi, amma jire dio so, Alaa rawo soa kolluwwa. Tayidəa kolluwwin awo ani yea dio wajimnjaana.

⁴³ Kuttundo nayi Farisawa! Dandallan napturam fuwuye-a kasuwulan lewa darajaa-a raawwa.

⁴⁴ Kuttundo, nayi alama kauri noduram bawoa§ am nojannilan tia guwaccane kojaidə gai,» yeno.

⁴⁵ Maləmba Attauraye falnjaye tiro: «Sayinna, adəgai wulləmiya, andi yea rasamma, diye!» yeno.

⁴⁶ Daji Isaye tiro: «Nayi ye kuttundo, maləmba Attauraye! Katkun kurwowu dama bawo ambo gənağəwi, amma nayi ngulondoma sanguwe tayia banagəwwawo.

⁴⁷ Kuttundo! Kauriya nawiya kureye tanduwi, koro amwurawandodəma tayia ceyeso!

⁴⁸ Ngainin awowa amwurawando cadəna sammaa kasadduwwaro shedanuwi, dalilnjudə tayi nawiya ceyesəna, nayi ye kauriyanja tanduwwa!

⁴⁹ Adə nangaro nanrashidunjulan Alaye: “Nawiya-a kəngayamba-a tayiro juwagəkki. Laanja ceyesi, laanja yea basarjai,» cəna.

⁵⁰ Adəma nangaro bu nawiya sammaye kawu dunia alaktənaman am jaman adəyero cukkuri,

⁵¹ bu duwon jaman Nawi Haabilayen tamiya har jaman Nawi Jakariya katte laya duwadurambe-a Fado Alaye-ayen bawojənadəyero kudero samma fidənadə. Ai, nayiro wulnjagakki, kəla am jaman adəyemaro cukkuri.

⁵² Kuttundo, maləmba Attauraye! Awoa cuwuram ilmuye ngonuwwa, nayi kəlando ye ngawuwwi, koro am tiro ngaworo majaidə yero dapkəwwa.»

⁵³ Isa nadəa kolyenniya, maləmba Attauraye-a Farisawa-a tiro jauru gərgajagane koro kəla awo ngəwuyelan tia jəkcane

⁵⁴ jawal mananjulan tia taye madu badiyera.

12

Yis Farisawaye

¹ Sa adən am kada kadami isane captane, har amanjaa guguwaccai duwon, Isa burwolan fuwurawanjuro manaduwu badiyeno. Tayiro: «Farisawadəro hangal gənanowo, nanmənafəkknja yis gai.

² Awima gəraada federo culuwawodə bawo, koro awima asərre isanodiwwodə ye bawo.

³ Adəgaima awo curo buneyen wulluwwadəa kausulan fanjai, koro awo curo ngimben tatapkəwwadəa farsamlan kurukcai.

‡ 11:42 11.42 jakka - Jire dio so, Alaa rawo sodə jakka kaluyedəa faidan kojana. § 11:44 11.44 kauri noduram bawoa - Jiri kauri guwattudə amba tayir gəniro kalakcidə gai, Farisawa-a adanja-adə ye amba na Alayen kuruwunno kalakcai.

Kamba gəni, Alaa rinowo!
(Mat 10.26-31)

⁴ «Sawawani, nayiro wulnjagakki, bare am ro kambe cattuluwe ngawo adəyən awima gade rakcane cadiwawodəa rinuwwi.

⁵ Amma ti rinuwimadəa nayiro fəlenjagakki: Ti duwon ngawo ro kambe cuttuluwunayen kənduwo tia kannu jaanamayero njakkoye cədanadəa rinowo. Aaa, nayiro wulnjagakki, Alaa rinowo!

⁶ Binaru uwu gursu yindiro caladi, gəna? Adə yaye Ala falnjamaa cəpciyiwawo.

⁷ Nonowo, kanduri kəlandoyema samma komgada. Bare rinuwwi, binaru ngəwua darajan konuwwa.

Almasiwua fuwu amben kasattu
(Mat 10.32-33)

⁸ «Nayiro wulnjagakki, wundu duwon fuwu amben ti kakke cənnamadə, Tada Kambedə ye fuwu malaiyawa Alayen kamdə kaanju cəni.

⁹ Amma kam duwon fuwu amben wua angərsənamadə fuwu malaiyawa Alayen angərđi.

¹⁰ Wundu duwon kəla Tada Kambedəyən manakuttu wuljıdə, tiro gawurđiyi. Amma kam Ruhu Alayea bassimadə, tiro gawurđiyiwawo.

¹¹ Sa nayia dandallo, bi shararambo, bi mairiro njasadiya, kəla awo wulluwiyen bi jiri kəlando mowuwiyen bare hangalndo cijənni,

¹² dalilnjudə sa adən Ruhu Alaye awo wulduyedəa nayiro njakkərai nangaro,» yeno.

Misal gəriwu hangal bawoaye

¹³ Curo jamadəyən kam laaye Isaro: «Sayinna, yeiyanıro wulgəne, curo warasandeyen nuwani sio!» yenniya,

¹⁴ Isaye tiro: «A! Wundu wua shara kamdamandoro bi warasa dagardumandoro sədo?» yeno.

¹⁵ Daji jamadəro: «Hangal gənanowo! Arsiyi luwapturo kanowo, kam ləman ngəwu jəgandəna nangaro gəni roa dəgai,» yeno.

¹⁶ Daji tayiro misal cədde: «Gəriwu laa kulonju nema jauru kekkənniya,

¹⁷ kəlanjuro: “Na nemani adəa camməme njakkoye bawodə, awi gəle dikki?” yeno.

¹⁸ Daji walde: “Akko awo dikkidə: Jawuwanısoa wurnəkke gade kura kura tandəkke curonjan algamani-a awo gade gandəkkəna samma-a camməkke yakkəkki.

¹⁹ Daji wuye karwunin: ‘Akko kəmboso kərwu kadaye takkəna. Garal namməkke bukke yakke, kəji fakki!’ nəkki.”

²⁰ Amma Alaye tiro: “Ni hangal bawoa! Bune adəman kawunəm daje numi! Daji awo ani kəlanəmbo capkəmmadə, wundu gəle tayia jəgandı?” yeno.

²¹ Ngaima kam kəlanjuro arsiyi capcəgəna, amma na Alayen gəriwuro waljənnimadə, ti yero wakkajiyi,» yeno.

Bare karwungai diwwi!
(Mat 6.25-34)

²² Daji Isaye fuwurawanjuro: «Adə nangaro nayiro wulnjagakki, bare kəla awo rondoro buwiyen bi kəla awo tiyindoro yakkuwiyen karwungai diwwi.

²³ Rodə kəmboa kojəna, koro tiyidə ye kajəmua kojəna.

²⁴ Ngawusoa ruiwo, kulo ye canadiwawo, kala ye cadiwawo, koro ngajiram-a jawu-a ye cadanni yaye, Ala tayia ambaji. Nayidə jauro ngudowaa darajan konuwwa, diye!

²⁵ Wundundo gəle rakce karwungainjulan sa fal kawunjuro cərgai?

²⁶ To, ranguwe awo kəske adəmaa diwwawoa, awiro gəle kəla awowa gadedəyen karwungai diwi?

²⁷ «Fəreso jiri rijaidəa ruiwo, ngənəpcaiwawo, koro caa cadiwawo. Amma nayiro wulnjagakki, Mai Sulemana jauro darajaa yaye, ngaltema kajəmu fəre aniye falnjaa nanshawan najəgəna cakkənni.

²⁸ Ala fəreso ku karaan rijai bari kannuro fijagai ania ngai jakcidə, fagatto nayi yea jannjai, nayi kambərse ganaadə!

²⁹ Bare awo buwi-a yawi-aa manuwwi, bare karwungai diwwi.

³⁰ Jama duniaye samma awo ania majai, amma Bawando nayi ye awo anin mərədundooaro nojəna.

³¹ Attəroa, nodonju manowo duwon, awo ani yea nayiro njadi.

³² «Nayi jama gana, bare rinuwwi, Bawando nodonju bargaa nayiro njoro cəraana nangaro.

³³ Kəndando ladowo, wuřidəa talaawaro yowo. Kəlandoro aritta dinjiwawo yikkududowo, arsiyindo samelan har abadaro ceriwawo, na duwon barwu ye lejiwawo, kanam ye juwuiwawodə.

³⁴ Nonowo, na arsiyindo dəganadəman karwundo ye kərga.

*Misal wolodiya amanna-a aman bawoa-aye
(Mat 24.45-51)*

³⁵ «Canjando ye gerowo, fatəlawando ye waskada kollowo!

³⁶ Wolodiya waldu kəmanjaye gurejai gairo dabbardənowo. Sa kəmanja larusaramlan ise cinnadəa bakciyama, tiro kajagai.

³⁷ Barganja wolodiya kəmanja ise tayia faada najiyidə! Jiremaro nayiro wulnjagakki, dabbarde tayia cakke masəna dioro napcane ise ti kəlanju kəmbo tayiro sajiyi.

³⁸ Bune dərdu bi dərdu kojənaman kadioro walyenoa, tayia faada najiyia, barganja!

³⁹ Amma adəa nonowo, ca kəma fadoyedə sa barwu fannjuro isidəa nojənaa, tia kolje fannjuro ngayiwawo.

⁴⁰ Nayi ye faadaro dəgaiwo, dalilnjudə sa təmanuwwilan Tada Kambedə isi nangaro,» yeno.

⁴¹ Daji Biturusse: «Kəma, misal adəa andiro wa wulsagami, ra jama sammaro?» cəne tia kiworo.

⁴² Kəmaye tiro: «Wundu gəle wolodi amanna ye, hangalla yedə wo, ti duwon kəmanja tia kəreje wolodiya amanjuro nuwanja kəmboye sa təraanan njoro galajidə?

⁴³ Kəjinju wolodi kəmanju walদিya, ngai cədi najiyidə!

⁴⁴ Jiremaro nayiro wulnjagakki, kəmadə kəndanju sammaa mukko wolodi adəyero cakki.

⁴⁵ Amma wolodi adə karwunjun: “Kəmani duwan isiwawo,» cəne wolodiya amanjua kamun kwan babaktu badije juwe diben cane sagarandi kərgaro walyenoa,

⁴⁶ daji wolodi adəye kəmanju yim təmajənni-a sa nojənni-alan ise tia kirwolan jajarje curo aman bowuyero cakki.

⁴⁷ Wolodi mərədu kəmanjuye nojəna duwon dabbarduro bi mərədu kəmanjuyedəa galduro wajənamadə, jauro tia kowojai.

⁴⁸ Amma wolodi awo kəmanju cəraana nojənni duwon awo tiro wowom gənaduwaye cədənamadə, tia ganamaro kowojai. Wundu duwon tiro awo ngəwu cadənadə, nanjun ngəwu cawori. Koro kam mukkonjuro awo jauro ngəwu casakkənadə, nanjun ngəwudəmaa kojəna cawori.

Nanlewa gəni, firda
(Mat 10.34-36)

⁴⁹ «Kannu duniaro njəttaro kadikko. Kannudə kərmaman cambənaa, jauro raakko!

⁵⁰ Wuro kasala laaa* saddi mbeji. Kawu ceridəro, kasala adəye kurwowunju jauro jau fakki.

⁵¹ Duniaro nanlewa wa kudoro kadikkoro təmayew? A'a, nayiro wulnjagakki, nanlewa gəni, firda.

⁵² Na adən fuwun fado falnin kam uwu firdai, yakkudə kəlado am yindiyero waljai, yindidə ye kəlado am yakkuyero waljai.

⁵³ Adəgaima firdai, bawa kəlado tadanjuyero walji, tada ye bawanjuyero, ya kəlado feronjuyero walji, fero ye yanjuyero, ya kəsai kəlado kamu tadanjuyero walji, kamu tadaye ye kəsainjuyero.»

Sheda jamannedəa fisardu
(Mat 5.25-26; 16.2-3)

⁵⁴ Daji Isaye jamadəro: «Keyera fəden cijəna ruwiya, sadəman nayiye: "Ingi fandiye," nuwi, adəgaima wakkaji.

⁵⁵ Koro karuwa anəmbe cijəna ruwiya, nayiye: "Ku jauro kausuaro walji," nuwi, adəgaima wakkaji.

⁵⁶ Nayi mənafəkkaso, awo same-a cidi-alan fəledidəa fisardu nonuwwadə, awiro gəle awo jaman adən wakkajidəa fisardu nonuwwidə?

⁵⁷ «Awi nangaro nayidə kəlandoro kommuwe awo dioye jussənadəa nonuwwawodə?

⁵⁸ Sa lawalamanəm-a rokko shararambo lenuwiya, kəla jawalledəman kowəri de tawaktəne, bare nia fuwu alkaliyero njadənniro. Adə gənia, alkali nia mukko sojiyero njakke, soji ye nia kosolan jannjiyi.

⁵⁹ Niro wulnjəgəkki, nadən təmmaro luwumbawo, sai wuridəa cotto rəmbəmiya duwon,» yeno.

13

Tuwa dewo!

¹ Sa adən am laa na Isayero isane lawar am cidi Galileye bu fida cadi duwon, Gomna Bilatus cakke tayia ceyesənayedəa tiro kekkudo.

² Isaye tayiro: «Galilewu ani bone ngai casana nangaro, Galilewu gade sammaa biwunin kojanaro təmanuwwa wa?

³ A'a, nayiro wulnjagakki. Adə yaye, tuwa diwwawoa, nayi samma ye nuwi.

⁴ Ra, am mewun wuskun soro kuruwu lakka Silowambe wurde kəlanjaro cukkure sanunadə, am gade Jerujalemnin dasaanadəa biwunin kojanaro təmanuwwa wa?

⁵ A'a, nayiro wulnjagakki. Adə yaye, tuwa diwwawoa, nayi samma ye nuwi.»

Misal ya tarmuye tada bawoqye

⁶ Daji Isa tayiro misal adəa cədde: «Kam laa curo jərwunju inabben ya tarmuye kokcəna duwon, tada madaro kadinniya, cuwandənni.

* 12:50 12.50 kasala laa - Bone cane nui.

⁷ Daji jərwu njattomadəro: “Akko ku kərwu yakku kəska adən tada madaro isəkkiya, awima fandəkkiwawodə. Calle tia! Awiro bowuro na cəmoyi?”

⁸ Amma jərwu njattomadəye tiro: “Bani ngimba, kasadde kəməne adə tia kolle, fərdunju tamməkko muri figəkko.

⁹ Bariminna tada kekkoa, ngəla. Bawoa, calləmi,”» yeno.

Isaye kamu karuwaa isangaduwu

¹⁰ Yim tustuyea laa Isa dandalnin jamaa alamji duwon,

¹¹ kamu laa nadən mbeji, karuwa tia leje maskinno cədəna kərwu mewun wuskunno nguwada rakce cəkko dajiwawo.

¹² Isa tia kirunniya, bowoje tiro: «Ya, nanmaskinnəm-a faiduwwa!» yeno.

¹³ Tiro mukkonju gənayeyenniyama, kamudə cije cəkko daje Alaa jajaktu badiyeno.

¹⁴ Amma Isa yim tustuyea kamudəa isangajəgəna nangaro, kura dandaldəye gərgaje jamaro: «Curo mawuyen kawu arakku kidaye kambo amardəgəna. Yim tustuyea gəni, yim animaa arowo isanganjaa!» yeno.

¹⁵ Kəmaye tiro kalakciye: «Mənafəkka, wundundo yaye yim tustuyea dalonju bi koronju wuije cade catti, gəna?»

¹⁶ To, kamu adə, kaduwu Nawi Ibrahimbe duwon Yiwulis kərwu mewun wuskunno tia cikkerənədə nda? Yim tustuyea tia wuidu wuro wajimsəgənni wa?» yeno.

¹⁷ Adəa wulyenniya, waduwunju sammaa nangu kida, amma jama gade samma awo ajabba ajabba cədidəye kəji fanjai.

Misal kasuni mutarre-a yis-aye

(Mat 13.31-35; Mar 4.30-34)

¹⁸ Daji Isaye: «Nodo bargaa Alayedə, awi camunonju wo? Awiro tia rattalgəkki?»

¹⁹ Alamanjudə kasuni mutarre kam laa ngoje jərwunjulən fiye riye kəska kuraro walje, har ngudoso dələmbanjun fannja cadandənədə gai,» yeno.

²⁰ Koro Isa walde tayiro: «Awiro nodo bargaa Alayedəa rattalgəkki?»

²¹ Alamanjudə yis kamu laa ngoje rungo algamaye jaa yakku-a kəlje dije, har fum fujənədə gai,» yeno.

Cinna jəkkayen ngawowo!

(Mat 7.13-14, 21-23)

²² Isa jawal Jerujalembe jəgaialan bəla kuran ganansolan jamadəa alamji ngai duwon,

²³ kam laaye tiro: «Kəma, am ganama wa njəkkawo cawandi?» cəne tia kiworo. Isaye jamaro:

²⁴ «Cinna jəkkadəyen jəktənowo ngawowo, nayiro wulnjagakki, am kada ngaworo majai, amma rakcaiwawo.

²⁵ Fannowo, sa kəma fadoye cije cinnadəa kərəp jakciya, nayi deyan daadadə cinna banguwe: “Kəma, kasagane!” nuwi, amma tiye: “Nayia nonjakkəni ndaran kadiwmaro,» cəni.

²⁶ Daji nayi ye: “A! Ni-a kallo buiyena ye, yaiyena ye, koro farsamndesolan jamaa alamməmma, diye!” nuwi,

²⁷ amma tiye: “Nayia nonjakkəni ndaran kadiwmaro. Wun kuruwunno lenowo, nayi diwi diomaso!” cəne kalannjagai.

²⁸ «Nadən so ye tēdi, sheri ye naldi, sa adən Nawī Ibrahim-a Nawī Isaku-a Nawī Yakuba-a nawiya gade samma-a nodo bargaa Alayen ruwi, amma nayi kelandodəa deyaro gəmnjagai.

²⁹ Am laa adinnam-a fəde-a yala-a anəm-alan isane* tayi ye nodo bargaa Alayen masəna dioro napcai.

³⁰ Adəgaima am laa daryeyedə burwoyero waljai, koro laa burwoyedə ye daryeyero waljai,» yeno.

Karwukutta Isaye Jerujalembō
(Mat 23.37-39)

³¹ Sa adən Farisawa laa na Isayero isane tiro: «Lene, na adəa kolle! Mai Hirudus nia njejoro manji,» yera.

³² Isaye tayiro: «Lenowo, dēla jambamadəro: “Akko ku-a bari-a sedanna dukki, am yea isangagəkki, kawu yakkua kidanidəa tumogəkki,” wulgənowo.

³³ Fagatto ku-a bari-a waare-a jawalni gakki. Jerujalemlan gənia, na gaden nawi fimaa ceyesiwawo,» yeno.

³⁴ Koro Isa walde: «Jerujalem, Jerujalem, nayi duwon nawiyaadəa roro yejuwe am juwanjaanadəro dongur kauye gəgəpkəwe sanuidə! Alama kuwui tadawanju fefedowanjun jakcidə gai, ngəwuro nayia nanin capturo raakkəna, amma wayew.

³⁵ Akko fanndo de sul kolnjaana.† Nayiro wulnjagakki, wua suruwwawo, har nayiye: “Bargaa ti cu Kəmandeyen isimadə!” wulluwiro.»

14

Isaye kam dondia isangaduwu

¹ Yim tustuyea laa Isa masəna dioro fado Farisawaye kuranja laayero leyenniya, amdə jauro Isaa ninijai duwon,

² kam laa tiyinju nga fuwadaa fuwunjun kiro.

³ Isaye maləmba Attauraye-a Farisawa-aro: «Yim tustuyea kamba isangaduwwuma halal ra haram?» cəne tayia kiworo.

⁴ Gəm kedənniya, Isa kamdəa cədane isangajiye salamje leyeno.

⁵ Daji tayiro: «Wundundo tadanju bi dalonju yim tustuyea barambo cukkuriya, sadəman cuttuluwiwawodə?» yeno.

⁶ Koro mana tiro kalaktuwuye tayiro katkero.

Alamdu kəla sosama-a kusotto-ayen

⁷ Isa am masəna dioro dojanadə na darajaa kərejane napcai kirunniya, tayiro misal cədde:

⁸ «Kam laa masəna laryayero nia donjiya, bare na darajaadən namməmmi, dalilnjudə waneye sosamanəm kam nia darajan konjəna laa dojəna.

⁹ Adəgaia, sosamandodə nanəmbo ise niro: “Cine nadəa tiro kolgəne!” cəni. Daji nangunəmbaro cinəme lenəme na daraja bawodəlan namməmi.

¹⁰ Amma kam laa nia donjiya, lene na daraja bawolan namme. Daji sosamanəmdə isiya, niro: “Sawani, are na darajaan namme!” cəne fuwu jama dojəna sammayen daraja fandəmi.

¹¹ Nonowo, wundu duwon kəlanjua jajakənamadə, tia awimaro ngojai-wawo. Koro kam duwon kəlanjua awimaro ngojənnimadə, tia jajakcai.»

* **13:29 13.29** am adinnam-a fəde-a yala-a anəm-alan isane - Kərdiya. † **13:35 13.35** fanndo de sul kolnjaana - Ala guwunjan culuwuna.

12 Daji Isaye sosamanjudəro: «Ngəməri masəna kausuye bi lesaye dabbarnəmiya, bare sawawanəm, bi yanəmɣənawa, bi kəramiyanəm, bi kəmaskiyanəm ɣəriwuwa donəmmi. Adəɣai kidəmba, tayi ye nia donjane njakkərəmbi.

13 Amma ngəməri masəna dioye dabbarnəmiya, ngudiya so, maskinna so, ngurdiyaya so, kambuwa soa done.

14 Adəɣainin bargaarə walləmi, tayi rakcane niro njakkərəmbiwawo nangaro. Yim cinowo jirewuyea Ala niro njəkkərəmbi.»

*Misal masəna ngəməriye
(Mat 22.1-14)*

15 Curo masənawuyen falnja adəa fangenniya, Isaro: «Barganju kam nodo bargaa Alayen masəna juwuidə!» yeno.

16 Isaye tiro: «Kam laa masəna ngəməriye cədi cəne am kada doyenə.

17 Sa masənayedə kidənniya, wolodinjuwa cunode am dojənədəro: “Arowo, awiso kərma dabbargada!” yeno.

18 Amma tayi samma wajane fal fallen ɣawara koro ngəskera. Burwoyedə tiro: “Lowonjəkkəna kanadi tai, kulo yuwukkəna dolero lekke rukki,” yeno.

19 Fal ye: “Lowonjəkkəna kanadi tai, dalo bareye mewu yuwukkəna lekke tayia rijamməkki,” yeno.

20 Faldə ye: “Bərinmaro larusa kidəkko. Adəmaro rangəkke lekkiwawodə,” yeno.

21 Daji wolodidə na kəmanjuyerə walde awo ani sammaa wulyeyeno. Adəa fangenniya, kəma fadoyedə ɣərgaje wolodinjudəro: “Duwan luwe bəlaye farsam farsam so, lai lai so ɣai, talaawa-a maskinna-a kambuwa-a ngurdiyaya-a sammaa mane kude!”

22 Daji wolodidə walde tiro: “Kəmani, awo wulləmmadə tədəna, amma koro yaye na ɣapcəna mbeji,” yeno.

23 Koro kəmadəye wolodinjuwo: “Bəlan luwe jawal kuran ɣananso ɣai amba yakke isa, fanni cappo təmbəro!”

24 Nayiro wulnjagakki, am burwon dokkənədəye falnjama masənani juwuiwawo, diye!”»

Fuwura Isayero waldu

25 Am kada kadami Isaa casadduwuna kallo ledu cadi duwon, Isa suworde tayiro:

26 «Kam laa naniro ise bawanju-a yanju-a, kamunju-a yallanju-a, yeiyawanju-a kannawanju-a, har ronjudəmaa wajənnia, rakce fuwuraniro waljiwawo.

27 Koro wundu duwon kəskanju karmoye ngoje wua səgannimadə, rakce fuwuraniro waljiwawo.

28 Wundundo ɣəle soro sameye tando cəraana duwon, dunonju koji ra kojiwaworo nojoro napce wuri ceji sammaa burwon komjənni tando badijidə?

29 Ngai ɣənia, fərdudəa ɣənaje rakce sorodəa tumojəgənniro walyenoa, am caruna samma rudu tiro ɣənajagane:

30 “Ruiwo, kam adə soro tando badijəna duwon, tumoduwu tiro katkero!” canı.

31 Koro mai laa amnju dəwu mewua duwon mai kamanju am dəwu findiaro kəriwu njəkkado majia, burwon napce rakce tayia kəriwun juwui ra juwuiwawodəa curui, mare?

³² Tia jawuiro kiroa, lawalamanju kuruwunin duwon, naptu nanlewaye kororo am cukkunodi.

³³ Adəgaima kam duwon kəndanju ngaa wajənnidə rakce fuwuraniro waljiwawo.

³⁴ «Mandadə ngəla, amma kəlambo walyenoa, jiri fin gəle cayenju gairo walji?»

³⁵ Manda kəlamdə kattiro bi muřiro fiduwuro faidaa gəni, tia deyan yirjai. Kam səmonjuamadə fanjo!» yeno.

15

Misal dimi faccəgənyaye

(Mat 18.10-14)

¹ Yim laa akki mowomaso-a biwuma gadeso-a Isaa kərənduro nanjuro isai duwon,

² Farisawa-a maləmba Attauraye-a adəa kutturo carune kattenjan: «Kam adə biwumaso kasacce, har tayi-a rokko masəna cadi,» yera.

³ Daji Isa tayiro misal adəa cədde:

⁴ «Kamndo laa diminju miaa duwon, fal fatkeyenoa, filəgar ləgaridəa karaalan kolje leje fal faccəgənadəa maje, har cuwandi, mare?»

⁵ Cuwandiya, karwu kəjiaro ngawanan ngoje

⁶ fannjuro waldi. Daji sawawanju-a kəmaskiyanju-aa bowoje tayiro: “Wu-a nayi-a karwukəjinde kallo fəleniyo, dimini faccəgənadəa fandəkkəna nangaro,» cəni.

⁷ Nayiro wulnjagakki, adəgaima samelan karwukəji duwon kəla biwuma fal tuwa cədənayen tədiddə, kəla jirewu filəgar ləgari jawallan caluwun-nidəmayen kojənarə tədi.

Misal cunjo faccəgənyaye

⁸ «Koro kamu laa cunjonju mewua duwon, fal fatkeyenoa, fatəla wasse fadodəa fəraje hangallayen kulasse, har cuwandi, mare?»

⁹ Cuwandiya, koiyanju-a kəmaskiyanju-aa bowoje tayiro: “Wu-a nayi-a karwukəjinde kallo fəleniyo, cunjonju faccəgənadəa fandəkkəna nangaro,» cəni.

¹⁰ Nayiro wulnjagakki, adəgaima biwuma fal tuwa cədiya, malaiyawa Alaye ye kəji fanjai.»

Misal tada faccəgənyaye

¹¹ Koro Isa walde: «Kam laa tada yindia duwon,

¹² təngərimadəye tiro: “Bawa, nuwani warasaye se!” yenniya, bawadə tayiro kəndanju dagaryeyeno.

¹³ Ngawo kawu ganayen təngərimadə awonju sammaa capce lardu kuruwu laaro leje nadən nanjairo cəde kəndanju basaryeno.

¹⁴ Wuřinju sammaa ceje cot kerənniya, kəna jau lardudəro ngaye lambimaro walyeno.

¹⁵ Daji cije kam larduye laaro napciye aladəya neworo kulowanjuro tia kinodo.

¹⁶ Tada kəskaye aladəya jawuidən curonjun njəmbəřoro jaurə man-garjəna, amma wunduma tiro cinni.

¹⁷ «Daji kəla naptunju adəyen tuwore karwunjun: “Kai! Kidama bawaniye fi yaye kəmbo juwe, har kulji, amma akko wua na adən kənyaye sesi.

¹⁸ Kolle cikke bawaniyero lekke tiro: ‘Bawa, Mai Samema yero biwu yiddəkkəna, ni yero biwu njəddəkkəna.

19 Kua wua tadanəmlan bowoduro yittəkkəni. Marne, kasadde ki-dawunəembe falnja gairo walləkko!’ nəkki.”

20 Daji cije na bawanjuyero leyeno. Amma bawanjudə kuruwun tia kirunniya, jauro njunoje cəgase daunjuro kamdiye lewa kərawoye tiro kiddo.

21 Daji tadadəye tiro: “Bawa, Mai Samema yero biwu yiddəkkəna, ni yero biwu njəddəkkəna. Kua wua tadanəmlan bowoduro yittəkkəni,” yeno.

22 Amma bawadəye wolodiyanjuro: “Duwan lenowo, kalwu gari ngal-wodəa kudowo tiro luwunowo. Ngulondonjuro kulum yakkowo, sinju yero suno yakkowo.

23 Koro kəna kaisuadəa kudowo duwanowo. Bəri ngəməriye buiyo, bikke diyo,

24 dalilnjudə tadani adə nuna duwon roaro walyeno, faccəgəna duwon tia kiwandəkko nangaro,” yeno. Daji karwunja jauro kəjije ngəməri badiyera.

25 «Sa adən tada kuramadə kulon. Fado karəngenniya, ganga-a algaita-a nukcai fangeno.

26 Wolodi laaa bowoje awo wakkajənədəa kiworo.

27 Tiye: “Kannanəm diye walde iso. Bawanəm tia kəlewa salai cuwandəna nangaro, kəna kaisuadəa duwajəna,” yeno.

28 Daji tada kuramadə gərgaje fadodəro ngawo wayeno. Bawanju cije culuwe tia lowodu ngəskeno.

29 Amma tiye bawanjuro: “Akko kərwu kadaro kərea gairo ngənəptəkke niro kida njəddəkki, koro sawiso mananəm ngokki yaye, ngaltema wuro kani təngərima sime sawawani-a ngəməri diyende.

30 Amma tadanəm adə, arsiyinəm sammaa jawarraro rəməs cikkeje basarje walde kadinniyama, tiro kəna kaisuadəa duwayeyem!”

31 Daji bawadəye tiro: “Tadani, ni sawiso nanin kərgam, koro awo kakke samma kaanəm.

32 Ngəməri dio-a kəji fanda-a ani andiro wajimsaana diye, dalilnjudə kannanəm adə nuna duwon roaro walyeno, faccəgəna duwon tia kiwandiye nangaro,” yeno.»

16

Misal wakkil nangaaye

1 Koro Isa walde fuwurawadəro: «Gariwu laa wakkilnjua duwon, am nanjuro isane wakkilnjudəa ngadarjane arsiyinju basarji yera.

2 Gariwudə tia bowoje: “Awi kəlanəmlan wuljai fakkənədə? Balas sədde, kua adən fuwun ni wakkilni gəni,” yeno.

3 Daji wakkildəye karwunjun: “Bani ngimba nanwakkilnin wua sut-tuluwunadə, awi gəle dikki? Dunoni bareye bawo, koro lowo dio ye wuro nangua.

4 To, awo wua kidanin suttuluwiya dikke am fannjan samoyidəa nokkəna,” yeno.

5 «Daji am duwon banju ngimba kasuro jəgai sammaa tilo tiloyen bowoje burwoyedəro: “Ndawuro bani ngimba nia njəgai?” cəne tia kiworo.

6 Tiye: “Kəndawu jaitunne tonon miaro,” yenniya, wakkildəye tiro: “Kakkadunəm kasuye ngone duwan namme fiwu ruwune.”

7 Koro kam gadero: “Ni nda, ndawuro nia njəgai?” yeno. “Algama buwu miaro,” yenniya, wakkildəye: “Kakkadunəm ngone fisku ruwune,” yeno.

⁸ Banju ngimbadə wakkil jire bawoadəa kəla nanganju adəyen kingoro, dalilnjudə am duniaye arsiyinjalan nanga kam fandoyen am nurrea kojana nangaro.

⁹ Nayiro wulnjagakki, arsiyi dunia adəyelan sawawa fandowo. Sa dajənalalan, nayia kəndəgairam sawisoyen ngəlaro njamoyi.

¹⁰ «Kam awo ganan jireadə, ngəwu yen jirea. Koro kam awo ganan jire bawoadə, ngəwu yen jire bawoa.

¹¹ Arsiyi dunia adəyen jirenambu diwwaa, wundu gəle arsiyi jireye sameyedəa mukondoro cakki?

¹² Koro ləman kaando gənidalan jirenambu diwwaa, wundu gəle nayiro nuwa kaando njadi?

¹³ Wolodi fima rakce wolodi kəma yindiyero waljiwawo. Bi fal waje fal cərayi, bi fal bərsəmje fal ruji. Nayi ye ranguwe wolodi Ala-a wuri-ayero walluwawo.»

Attaura Nawi Musaye-a nodo bargaa Alaye-a

¹⁴ Farisawa tayi wuri rawowu nangaro awo ani sammaa fangeranniya, Isaro rudu gənayeyera.

¹⁵ Isaye tayiro: «Nayi fuwu amben kəlandoa jirewuro ngonuwuwa, amma Ala awo karwundoye nojəna. Awo fuwu amben ngəlaro jajakcaidə na Alayen waada.

¹⁶ «Attaura-a kitawuwa nawiyaye-adə dasaana duwon har jaman Yahaya Kasalamaye kadio. Tən sa adən kawuri kəji nodo bargaa Alaye ambo wuldiyi, koro wundu yaye tiro ngaworo məldi.

¹⁷ Adə yaye səkkal fal Attauraye baworo waldudəro same-a cidi-a baworo walduma budu wo.

¹⁸ Wundu duwon kamunjua dəpce gade niyajənadə kənjəna cədəna. Koro kam duwon kamu dəpkadaa niyajənadə, ti ye kənjəna cədəna.

Misal gəriwu laa-a Lajarus-aye

¹⁹ «Gəriwu laa mbeji, yim nguson kajəmu kime so, kare linne ngalwo so luji ye, kullum tamtam-a daraja-alan napci ye.

²⁰ Cinna fannjuyen ngudi laa ye bowada tiyinju samman tunoa mbeji, cunju Lajarus.

²¹ Kənanjuadəro, kəmbo tewur gəriwudəyen cidiro fidənadəa boro mangarji kərga, koro kəriyama isane tunowanjudəa məməlaccai.

²² Ngudidə bawoyenniya, malaiyawa tia ngojane gəre Nawi Ibrahimero kesado. Gəriwudə ye bawoje tia sittərayera.

²³ «Curo kannuyen ajawu jauro cai duwon, kəla sapkenniya, kuruwun Nawi Ibrahimba gərenjun Lajarus kiro.

²⁴ Daji yilje: “Bawa Ibrahim, wua njunosəne Lajarus node ci ngulon-donjuye ingiro ləpcuwo təlammi samjo, curo kannu adəyen jauro bone yakki, diye!” yeno.

²⁵ Amma Nawi Ibrahimbe tiro: “Tadani, tange sa dunialan jauro kəji yamidə, Lajarus ye jauro kuttu caidə. Amma kərma ti na adən ronju bowada, ni ye curo boneyen kərgam.

²⁶ Koro ngawo adəyeman kattenden bəlaa kura kuruwu fetta, bare nanden wunduma cije nandoro lejənni, bi nando yen wunduma nandero isənni nangaro!” yeno.

²⁷ Tiye: “Marne, Bawa, lowonjəkkəna, Lajarus fado bawaniyero node,

²⁸ yaanani uwu mbeji. Tayia galajo, bare tayi ye na ajawuye adəro isanniro!”

²⁹ Amma Nawî Ibrahimbe tiro: "Attaura-a kitawuwa nawiyaye-a nanjan mbeji. Kolle tayia fanja!" yeno.

³⁰ Koro tiye: "A'a, Bawa Ibrahim! Amma kam laa karmolan cije nanjaro leyenoa, tuwa cadi," yenniya,

³¹ Nawî Ibrahimbe: "Attaura-a kitawuwa nawiyaye-a fanduro wayeraa, kam nuna roaro walje cijanama kasaccaiwawo."»

17

Bare kamba karwulan tawwi!

¹ Daji Isaye fuwurawanjuro: «Awowa casakke am taljane biwu cadidë kadu baworo isai, amma kuttunju kam tiyen isaidë!

² Kamdëye daunjuro kau neduram mafëndi lujagane bërëmbo gëpcaanama tiro ngalwo, tadawa sanana aniye falnjaa cakke talje biwu cëdidëro.

³ Hangal gënanowo! Këraminëm biwu niro njëddia, tiro wulgëne. Tëmjjia, tia gawurne.

⁴ Curo kawu fallen tulurro biwu ngiddo yaye, tulurro walde ise niro: "Tëmmëkkëna," cënia, tia gawurne.»

⁵ Daji këngayambadëye Këmadëro: «Kambërsendedëa yirgai!» yeran-niya,

⁶ Këmaye tayiro: «Ca kambërsendo mbejia, kasuni mutarre gai têngërima yaye, ranguwe këska kura adëro: "Mëktëne, curo bërëmben köktëne!" wulgëwiya, manando jëgai.

⁷ «Kamndo laa këreanju kulo baredu bi lëman neworo leje karaan walde isiya, tiro: "Duwan are namme bëri bui!" cëni wa? A'a!

⁸ Tiro: "Bëri desëgëne, këjëmunëm kadawu bawoa yakkëmiya, are këmboni kude fisëgëne. Bukke yakkiya duwon, ni ye bui yai," cëni.

⁹ Koro këreanju awo tiro wuljëgënadëa cëdëna nangaro, tia wuseji wa? A'a!

¹⁰ To, nayi ye awo Ala wulnjaana sammaa diwe ceriya, adëgai wulowo: "Andi këreawa faida bawoa, awo wajimsaana bas kidiye!"»

Isaye am barasua mewu isangaduwwu

¹¹ Isa bërni Jerujalëmbero ledu cëdi duwon, karangi kätte cidi Samariyaye-a Galileye-aa giya.

¹² Bëladëya laa kërëngënniya, kongwa barasua mewu tia kapkeyera. Kuruwun dajane

¹³ kowo sapcane tiro: «Sayinna Isa, marne andia njunosane!» yera.

¹⁴ Isa tayia kirunniya, tayiro: «Lenowo, rimannadëro fëledëgënowo!» yeno. Lejai ngai duwon, ngajane tayirro walyera.

¹⁵ Falnja ngajënaro asuyënniya, kowo sapce Alaa cungoriaro walde

¹⁶ fuwu Isayen tungurumje ngumnju cidin gënjaje tia wuseyeno. Tidë kam Samariyaye.

¹⁷ Daji Isaye: «Tayi mewu samma ngajana, mare? To, nda tayi lëgardë?

¹⁸ Kusotto adëro këjia, wundunjama walde Alaa wuseji bawo wa?»

¹⁹ Daji kamdëro: «Cine lene! Kambërsenëm nangaro njëkkawo fandëmma,» yeno.

Kënde nodo bargaa Alaye

(*Mat 24.15-28, 36-44; Mar 13.14-23, 32-37*)

²⁰ Yim laa Farisawaso Isaro këla yimbi nodo bargaa Alaye duniaro isiyen keworënniya, tayiro: «Nodo bargaa Alaye asuduramsolan gëni isi,

²¹ koro wundumaye: “Akko ti!” bi “Towo ti!” wuljiwawo. Nonowo, nodo bargaa Alayedə dawundoman kərga,» yeno.

²² Daji Isaye fuwurawadəro: «Sa ise kawu fal yayero Tada Kambedəa kuroro jauro raawwa, amma tia ruwwawo.

²³ Amsoye nayiro: “Akkonju!” bi “Towonju!” caniya, bare lenuwe tayia gawwi.

²⁴ Jiri same ci fallan har todəro cuwalde wassidə gai, yim kəndenjuyedən Tada Kambedə ye ngai.

²⁵ Amma Ala katarjəna, sai jauro bone cane am jaman adəyedə tia wajaiya duwon.

²⁶ «Jaman Tada Kambedəye alamanju jaman Nawi Nuhuye gai.

²⁷ Sadən amso jawui ye, casai ye, larusa so, niya so cadi ye ngai duwon, har yim Nawi Nuhu maaradəro ngaye ingi tufanaye ise tayi sammaa siyeyeno.

²⁸ Koro alamanjudə jaman Nawi Lutuye gai. Amso jawui ye, casai ye, kasuwun luwa so, lado so cadi ye, kulo barejai, fado cadandi ye kasarga.

²⁹ Daji yim Nawi Lutu bəрни Sodoben culuwunadən, dəlawu kannuye-a kauwa kannuaye-a samən cudure tayi sammaa siyeyeno.

³⁰ Yim duwon Tada Kambedə fəlediyidən adəgaima wakkaji.

³¹ «Yim adən kam duwon kəla soronjuyen karenju ye curo soroyen dəganadə bare jəpce kare ngoje leji cəne curo sorodəyero ngaanni! Koro kam kulolan dəganadə ye bare fadoro waldənni!

³² Tangowo kamu Lutuyea!

³³ Wundu duwon ronju riwo cəraanamadə ronjudəa cuwatki, amma wundu duwon ronju cuwatkanamadə ronjudəa cəriwi.*

³⁴ Nayiro wulnjagakki, yim adən bune am yindi dəgəl tilon bowada duwon, fal ngojane fal koljai.

³⁵ Koro kamu yindi ye kallo nedu cadi duwon, fal ngojane fal koljai.

³⁶ [Kongwa yindi ye kulon duwon, fal ngojane fal koljai.]»

³⁷ Daji fuwurawanjuye tiro: «Kəma, ndaran awo adə wakkaji?» cane tia keworənniya, tayiro: «Na riwa dəganalan kowuwaso ye captai,» yeno.

18

Misal kamu kwa faccəgənaa-a alkali-aye

¹ Daji Isa fuwurawanjuro kəla sawiso təma koljannilan moduwa cadoyen misal adəa kiddo.

² Tayiro: «Bəla laan alkali laa Ala yea rijənni, kam yea nangujənni mbeji.

³ Koro curo bəla adəyen kamu kwa faccəgənaa laa ye mbeji. Kullum na alkalidəyero ise tia lowoje: “Wuro shara kəla kəladoniyen sədde!” cəni.

⁴ Tussəna sonju cəmowonni, amma ngawo adəyen alkalidə karwunjun: “Ala yea rikkəni, kam yea nangunəkkəni yaye,

⁵ kamu adə kullum wua suwolsəna nangaro, tiro shara yiddəkki, bare kənde ngəwunjudən karwuni təgəmbə jadənni!” yeno.»

⁶ Daji Kəmadəye: «Awo alkali jirenambuma adə wuljənadəa fannowo!

⁷ To, Ala nda, am kərejəna bune-a kausu-aro tiro sonja caddidəro shara kəla kəladəwanjayen cəddiwawo wa? Ra, kawu kadaro tussəna duwon, tayia banajiyi?

* **17:33 17.33** ro riwo bi fattuwu - Kam rakce ronju cəriwiwawo, amma kam duwon Isa nangaro ronju dunian cuwatkanamadə na Alayen tia cəriwi.

⁸ Nayiro wulnjagakki, duwaman sharanja kamji. Adə yaye sa Tada Kamedə duniaro walde isiya, koro yaye kambərse dunialan cuwandi wa?»

Misal Farisa-a akki mowoma-aye

⁹ Daji Isa am tayi kəlanjaa jirewuro ngojane am gadea rujanaro misal adəa kiddo:

¹⁰ «Am yindi moduwa dioro Fado Alayero lejane kasargawo. Kam faldə Farisa, faldə ye akki mowoma.

¹¹ Farisadə cije daje karwunjun moduwa cədə: “Ala, wu am gade-a gade nangaro wusenjəkkəna. Wu barwu gəni, diwi dioma gəni, kənjənama gəni, bi akki mowoma adə gai gəni.

¹² Wudə curo mawuyen yindiro asem dikki, koro awo fandəkkəna ngan fal curo mewuyen sadaaro yikki,” yeno.

¹³ Amma ti akki mowomadə, ngawolan daada kələma sapcənnin nganjnju bakciaro:* “Ala, wu biwuma, wua njunosəne!” yeno.

¹⁴ Nayiro wulnjagakki, Farisadəa gəni, akki mowomadəa Ala jiremaro ngojo. Nonowo, wundu duwon kəlanjaa jajakcənamadə, tia awimaro ngojaiwawo. Koro kam duwon kəlanjaa awimaro ngojənnimadə, tia jajakcai,» yeno.

Isaye yalla sananaro bargaa dəptuwu

(Mat 19.13-15; Mar 10.13-16)

¹⁵ Am laa Isa yallanja sananaa mukkon lejero nanjuro cawudi duwon, fuwurawadə adəa kerunniya, amdəa wusayera.

¹⁶ Amma Isa yalla sananadəa bowoje fuwurawanjuro: «Yalladəa kollowo naniro isa, bare tayiro dapkwəwi! Nodo bargaa Alayedə am tayi gaiye nuwanja, diye!

¹⁷ Jiremaro nayiro wulnjagakki, wundu duwon tadaana gai nodo bargaa Alayedəa kasaccənnidə təmmaro ngayiwawo!» yeno.

Kam kura laaye ro sawisoye mada

(Mat 19.16-30; Mar 10.17-31)

¹⁸ Kam kura laaye Isaro: «Maləm ngələma, awi dikke ro sawisoye fandəkki?» cəne tia kiworo.

¹⁹ Isaye tiro: «Awiro wua ngələman bowosəmi? Ala gənia, wunduma ngəla bawo.

²⁰ Wadawadəa† nonəmma: Bare kənjəna dimmi, bare ro kambe tuluwummi, bare nambarwu dimmi, bare shedakambu dimmi, bawanəm-a yanəm-aro daraja ye!»† yeno.

²¹ Kamdəye: «Tən gananiyan wada ani sammaa gakkəna,» yeno.

²² Isa adəa fangenniya, tiro: «Koro yaye awo fal nia maunjəna. Kəndanəm sammaa lade talaawaro dagargəne, arsiyi samelan fandəmi. Daji are wua səgai!» yeno.

²³ Kamdə adəa fangenniya, ti jauru gariwu nangaro karwukutta tia tai daje kida.

²⁴ Isa karwukuttanjudəa kirunniya, tiye: «Gariwuye nodo bargaa Alayero ngawonju jauru jau, diye!

²⁵ Gariwuye nodo bargaa Alayero ngawonjudəro karimoye cuwufi riwurayen kodunjuma budu wo!» yeno.

* **18:13 18.13** nganji bakta - Noduwuram karwukuttaye. † **18:20 18.20** wadawa - Wadawa curo Attaura Nawi Musayen ruwuwada. † **18:20 18.20** NL 20.12-16; SK 5.16-20

²⁶ Am adəa fanjanadəye tiro: «Assha! Adəgaia, wundu gəle njəkkawo cuwandi?» yera.

²⁷ Isaye: «Awo kambo yojiwawodə Alaro yoji!» yeno.

²⁸ Daji Biturusse tiro: «Akkonde awindeso kolliye nia njəgaiyena,» yenniya,

²⁹ Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, wunduma nodo bargaa Alaye nangaro fado, bi kamu, bi yaana, bi bawa, bi ya, bi yalla koljənadə,

³⁰ dunia adəman awo koljənadəmaa ngəwuro kojəna cuwandiwa-wodəma bawo. Koro leira wakkajiya, ro sawisoye ye cuwandi,» yeno.

Isaye kənyakkuyero kəla karmonju-a karmolan cidunju-ayen wuldu (Mat 20.17-19; Mar 10.32-34)

³¹ Isa mewun yindindəa səgəriro cuttuluwe tayiro: «Fannowo, Jeru-jalembo leniye, koro awo nawiyaso kəla Tada Kambədəyen ruwujana samma wakkaji.

³² Am tia cadane mukko kərdiyayero casakke, tayi ye tia rujane rarajane tiro lalləri təwajagane

³³ kirwolan jajarjane roro ceyesi. Koro kawu yakkua roaro walje ciji,» yeno.

³⁴ Amma fuwurawadə awima asujanni. Maananju tayiro gəraaada nangaro, awo wuljənadəa nojanni.

Isaye kambua isangaduwu (Mat 20.29-34; Mar 10.46-52)

³⁵ Isa bəla Jerikoye karəngenniya, kambu laa ci jawallen napkada lowo cədi mbeji.

³⁶ Jama kojairo fangenniya, awi wakkajoro kiworo.

³⁷ Tiro: «Isa kam Najaratte kodu cədi,» yera.

³⁸ Daji kowo sapce: «Isa Tada Mai Daudaye,‡ wua njunosəne!» yeno.

³⁹ Am fuwu gərjana lejaidə tiro jakkade mədək napco yera, amma cayea kojənaro kowo sapce: «Tada Mai Daudaye, wua njunosəne!» yeno.

⁴⁰ Daji Isa daje tia nanjuro cawudo yeno. Kewudənniya, tiro:

⁴¹ «Awi niro njəddəkkiya, raam?» cəne tia kiworo. Tiye: «Kəma, sim fandəkkiya, raakko!» yeno.

⁴² Daji Isaye tiro: «Sim fande! Kambərsenəm nangaro nanlewa fandəmma,» yeno.

⁴³ Sadəman sim cuwande Alaa cungoriario Isaa giya. Jama samma adəa kerunniya, tayi ye Alaa jajaktu badiyera.

19

Isa-a Jakaya-a

¹ Isa bəla Jerikoyero ngaye reje kodu badiyeno.

² Bəladən kam laa mbeji, cunju Jakaya. Ti kura akki mowomasoye ye, jauru gəriwu ye.

³ Wundu ti Isa wo cəne tia kuroro maji, amma kəla jama kadayen rangəme kuroro tiro katkero, ti kori nangaro.

⁴ Daji Isaa kuroro cəgase fuwuro leje na Isa kojidəyen kəla tarmu laayero tatkeno.

⁵ Isa nadəro kadinniya, kəla sapce tiro: «Jakaya, duwan jəmme, ku sai fannəmlan jəmməkkiya!» yeno.

⁶ Jakaya ganje jəpce karwu kəjiaro tia kapciye sosayeno.

‡ 18:38 18.38 Tada Mai Daudaye - Kaala Almasiwuye. Tidə kaduwu Mai Daudaye.

7 Jamadā adēa kerunniya, karwunja waje: «Fado biwumayen jəpcəna!» canī.

8 Amma Jakaya cije daje Kəmadəro: «Kəma, reda kəndaniyedəa talaawaro yikki. Koro kam laayen wuri cukkowonaro mowokkənaa, kawak dewu tiro kalakkəkki,» yeno.

9 Daji Isaye: «Ku fado adən njəkkawo jəpcəna, dalilnjudə kam adə ye kaduwu Nawī Ibrahimbe* nangaro.

10 Nonowo, Tada Kambedə am faccaanaa maje njəkkaworo kadio,» yeno.

Misal mai-a wolodiyanju-aye

(Mat 25.14-30)

11 Jamadə awo ania kərənjai ngai duwon, Isa tayiro misal wulduwu badiyeno, dalilnjudə Jerujalemba kərənjenja ye, koro tayidə nodo bargaa Alaye sadəman duniaro jəpciyiro təmajana ye nangaro.

12 Tayiro: «Maina laa lardu kuruwu laaro leje kərmai lardunjuye cuwande walde isi cəne sapturo ciyeno.

13 Daji wolodiyanju mewu bowoje wundunja yayero mina† fal fal ce tayiro: “Kawu waldəkke isəkkīro tilan sawur dewo,» yeno.

14 Amma am lardudəye tia wajane, har ngawonjun am canode: “Kam adə maindero waljiro rayiyende!” yera.

15 «Maije kadinniya, wada ce wolodiyanju tayiro wuri cinadəa bowoja isa awiso sawurlan cawandoro nojo yeno.

16 Burwoyedə ise tiro: “Barganəmmin, akko mina simmadən mina gade mewu fandəkko,» yeno.

17 Maiye tiro: “Wuse, wolodi ngələma! Awo ganan aman dimma nangaro, nia lawan bəla mewuyero galanjəkki,» yeno.

18 Yindiyedə ye ise tiro: “Barganəmmin, mina simmadən gade uwu fandəkko,» yenniya,

19 Maiye: “Nia lawan bəla uwuyero galanjəkki,» yeno.

20 Daji wolodi gade ye ise tiro: “Barganəmmin, akko minanəm. Tia kesolan kərnəkke dam gənayekko.

21 Ni kam jau nangaro, ringekko. Awo gənanəmmidəa ngonəmi, awo nadəmmidə yea kalanəmi,» yeno.

22 Maiye tiro: “Mana cinəmben shara njəddəkki, wolodi kələdo! Wu kam jau, awo gənakkəni ngokki, koro awo nadəkkəni kalanəkkīro nonəmma, gəna?”

23 To, awiro gəle wuriidəa bankilan gənanəmmidə? Ca ngai dimmaa, waldunidən wuri riwanjua mowokkəna,» yeno.

24 Daji maiye am nadən daadadəro: “Minadəa nanjun mowowo, kam nanjun mewuadəro yowo!” yeno.

25 Tayiye: “A! Barganəmmin, nanjun mewu mbeji, diye!” yeranniya,

26 Maiye: “Nayiro wulnjagakki, wundu duwon nanjun awoamadə,‡ tiro casargai, amma kam nanjun bawomadə,§ awo cədanadəmaa tilan camoyi.

27 Kələdowanī mainjaro walləkkīro wajanadəa kudowo fuwunin roro yejowo!” yeno.»

KIDA ISAYE JERUJALEMNIN

* **19:9 19.9** kaduwu Nawī Ibrahimbe - Nawī Ibrahim gai, Jakaya ye Alaa mərsaje na Alayen njəkkawo kiwando. Adəgainin tidə kaduwu jireye Nawī Ibrahimbe. † **19:13 19.13** mina - Ngal wuriye. Mina faldə alama alwasi kida kawu miaye. ‡ **19:26 19.26** wundu duwon nanjun awoamadə - Kam mana Isaye fanjidə, nodunju cərgane caye kojənarō asuji. § **19:26 19.26** kam nanjun bawomadə - Kam mana Isaye fanjiwawodə, nodunju ganadəmaa tilan camoyi.

Isaye mai gai Jerujalembo ngawo
(*Mat 21.1-11; Mar 11.1-11; Yah 12.12-19*)

²⁸ Ngawo Isa adæa wuljænayen, koro walde kæla fuwunna Jerujalembo ledu badiyeno.

²⁹ Gære bæla Baitfajeye-a Baitaniye-a na Kau Jaitunne canidæa karængeranniya, Isa fuwurawanjuye yindi cunode

³⁰ tayiro: «Bæla fuwundoyedæro lenowo! Ngawuwiyama, kutta koroye wunduma tiro ngalte juwanni tuwada nagæwi. Færangowo kudowo!

³¹ Kam laaye: «Awiro færangowi?» cæne nayia njaworia, tiro: «Kæmadæ tilan mæradunjua,» wulgænowo!»

³² Daji am tayia cunodænadæ lejane Isa tayiro wuljægænadæ gai nayeyera.

³³ Kuttadæa færakcai duwon, kæmanjusoye tayiro: «Awiro færangowi?» yeranniya,

³⁴ tayiye: «Kæmadæ tilan mæradunjua,» yera.

³⁵ Daji kuttadæa* na Isayero cawude kalwuwanja kæladæro ferjagane tia ngoyeyera.

³⁶ Leji adægai duwon, am kalwuwanja kæla jawallen feryera.

³⁷ Na jawal Kau Jaitunnedæn jæpcidæa karængenniya, fuwurawanju samma karwu kæjiaro kowo sapcane kæla awo ajabba ajabba carunayen Alaa njungoro badiyera.

³⁸ Tayiye: «Bargaa mai cu Kæmandeyen isimadæ! Kærma duwon katte Ala-a amnju-ayen nanlewa kærga, Mai Samemaro daraja tio!»† canî.

³⁹ Curo jamadæyen Farisawa laaye Isaro: «Sayinna, fuwurawanæmbo wulgæne gæm cado!» yeranniya,

⁴⁰ tiye: «Nayiro wulnjagakki, næmgeraa, dongur kauyesoma burwu casakki,» yeno.

Isaye Jerujalembo njikkîro

⁴¹ Isa Jerujalembo del karænje bærnidæa kirunniya, tiro kikkîro.

⁴² Bærnidæro: «Kai! Ca ku awo nanlewa njukkudidæa nonæmmaa, amma kærma nodu adæ niro gæraaadaro waljæna.

⁴³ Adæ nangaro yim laa ise kæladowanæm dirinjane kælnjane kanji fi yayen kikiminjagane garunæmbo cidi capcagane tiyen kojane

⁴⁴ ni-a am curonæmlan dasaana-a samma tægæmbo sinjagai, har kau falma kæla kamanjuyen gænaada baworo cadi, dalilnjudæ sa Kæmande amnjua cækkayiye isænaro nonæmmi nangaro,» yeno.

Isa Fado Alayea tayirro kalaktu
(*Mat 21.12-17; Mar 11.15-19; Yah 2.13-22*)

⁴⁵ Daji Isa balballa Fado Alayero kærgaanniya, kare ladomasoa dudu badiyeno.

⁴⁶ Tayiro: «Kitawulan ruwuwada: “Fannidæ fado moduwaye!” † amma nayidæ tia jongo gændewuyero kalakkew!»† yeno.

⁴⁷ Yim nguson Isa Fado Alayen jamaa alamdu cædi duwon, wurawa rimannaye-a malæmba Attauraye-a amwurawa jamaye-a tia njejoro majai,

⁴⁸ amma jawal cawandænîni, dalilnjudæ jama samma hangalnja nanjun tia fanjana nangaro.

* **19:35 19.35** *kuttadæa* - Noduwuram Isa Mai Yaudiyaye duwon, nanlewalan rokura bawoa kænde cædiyedæ. † **19:38 19.38** Jaw 118.26 † **19:46 19.46** Ish 56.7 † **19:46 19.46** Iri 7.11

20

Kənduwo Isaye ndaran isi?

(Mat 21.23-27; Mar 11.27-33)

¹ Yim laa Isa Fado Alayen jamaa alamje tayiro kawuri kəji Alayedəa wuljiyi duwon, wurawa řimannaye-a maləmba Attauraye-a amwurawa-a nanjuro isane

² tiro: «Andiro wulsagane, kənduwo filan awo ania dimi? Wundu niro kənduwo adəa njo?» cane tia keworo.

³ Isaye tayiro: «Wu ye nayiro koro fal njaddəkki, wulsəgənowo!

⁴ Kasala Yahaya jamaro cəddənədə, sameyen kadio ra kamben?» cəne tayia kiworo.

⁵ Daji kattenjan sawardane: «“Sameyen” wulliyea, andiro: “To, awiro gəle tia kasadduwwidə?” cəne sawori.

⁶ Amma “Kamben” wulliyea, jama samma andiro kau gəgəmsagane seyesi, dalilnjudə Yahayaa nawiro ngojana nangaro.»

⁷ Daji Isaro ndaran kadiomaro nojanni yera.

⁸ Isaye tayiro: «Wu ye kənduwo filan awo ania dikkidəa wulnjagakki-wawo,» yeno.

Misal jərwu agəriduwu kəladowaye

(Mat 21.33-46; Mar 12.1-12)

⁹ Daji Isa misal adəa jamaro manaduwo badiyeno. Tayiro: «Kam laa jərwu inabbe cəde jərwuwu laaro agərijiye bəlawuro kawu kadayero sapkada.

¹⁰ Sa fərdoye kidənniya, nuwanju cuwando kəreanju laaa na jərwuudəyero kinodo. Amma jərwuudə tia cadane bakcane mukko dea duyera.

¹¹ Koro walde kərea gade kinodo. Ti yea cadane bakcane basarjane mukko dea duyera.

¹² Koro walde kərea yakkuye kinodənniya, caye gai ti yea lorujane duyera.

¹³ Daji kəma jərwudəye: “Awi gəle dikki? Tadani raakkənədəmaa nodəkki. Waneye tiro daraja cadi,» yeno.

¹⁴ Amma jərwuudə tadanjudəa kerunniya, kattenjan: “Adəma warasamadə wo! Tia yejiyo, warasadə kaandero waljo!” yera.

¹⁵ Daji tia cadane jərwudəlan cattuluwe roro keyeso.

«To, kəma jərwuyədə awi cədi?

¹⁶ Ise jərwuwu ania roro ceje am gadero jərwujudəa ci,» yeno. Jamadə adəa fangeranniya, tayiye: «Suwana! Bare ngairo waljənni!»

¹⁷ Amma Isa tayia ninije: «To, awi maana awo kitawulan ruwuwada adəye?

*«“Kau duwon fado tandomaso wajanamadə,
tima kau tandoye sammaro faidaaro waljənadə wo.”†*

¹⁸ «Nonowo, kam kəla kau adəyero cukkurənamadə nanamdi, koro kaudə kambo cukkuriya, kəluwuro kalakci,» yeno.

¹⁹ Maləmba Attauraye-a wurawa řimannaye-a jawal tia taye majai duwon, jamadəa riyyera, dalilnjudə kəlanjaman misaldəa kidoro asujana nangaro.

† 20:17 20.17 Jaw 118.22

*Kambiwu kɛla akki njoyen**(Mat 22.15-22; Mar 12.13-17)*

²⁰ Daji wurawa adinwuye ani Isaa mɛlastu badijane curo mananjuyen cada mukko gomnayero casakkoro am laa jirewu gairo kɛlanja kalakcanaa nanjuro kenodo.

²¹ Tiro: «Sayinna, mana wuldunɛm-a jamaa alamɛdunɛm-a samma jirero noniyena, koro wundumaa gayirnɛmbawo ye, jawal Alaye kalkallo yikkɛrami ye.

²² To, Kaisarro* akki njodɛ, andiro halal ra haram?» cane tia keworo.

²³ Amma Isa niadiwinjadɛa asuje tayiro:

²⁴ «Wuro dinariyus† fɛlesɛgɛnowo rukke! Cu-a kɛla-a wunduye tilan dasaa?» cɛne tayia kiworɛnniya, tiro «Kaisarre,» yera.

²⁵ Isaye tayiro: «Daji awo Kaisarredɛa Kaisarro yowo, koro awo Alayedɛa Alaro yowo!» yeno.

²⁶ Adɛgaima rakcane fuwu jamayen Isaa curo mananjuyen cadanni. Jaawunjudɛa jauru ajapcane mɛdɛk napkera.

*Kambiwu kɛla cinowo duniayen**(Mat 22.23-33; Mar 12.18-27)*

²⁷ Sadusiya laa, tayi cinowo duniayea kasaccannidɛ, na Isayero isane

²⁸ tiro koro cadde: «Sayinna, Nawi Musaye: “Kam laa yanjugɛna tada bawoa bawoje kamu koljia, kamu yanjugɛna faccɛgɛnayedɛa niyajo yanjugɛnaro kaduwu majuwo!”† ruwujɛna.

²⁹ Akko yaana tukur mbeji. Burwoyedɛ kamu ngoje tada cuwandɛnnin bawoyeno.

³⁰ Yindiyedɛ ye kamudɛa niyayenniya, ngai.

³¹ Yakkuyedɛ ye ngai. Adɛgaima tayi tukur samma tada cawandɛnnin bawoyera.

³² Ngawo adɛyen kamudɛ ye bawoyeno.

³³ To, tayi tukurso tia camowonadɛ, cinowo duniayen kamu wundun-jayero walji?» cane tia keworo.

³⁴ Isaye tayiro: «Am jaman adɛye larusa so, niya so cadi,

³⁵ amma am duwon leira-a karmolan cidu-aa cawandɛnadɛ larusa so, niya so cadiwawo.

³⁶ Karmolan cidudɛn nuwanjaa nangaro, tayidɛ tadawa Alaye, malaiyawa gai‡ rakcane gadero sanuiwawo.

³⁷ Koro Nawi Musa kɛlanjuma kitawulan na kannu dawu coccoɛi cambiyedɛn am bawojana cijaidɛa tabbaccɛgɛna. Tidɛ Kɛmandɛa Ala Ibrahimbe-a Ala Isakuye-a Ala Yakubaye-alan bowoyeno.†

³⁸ Kɛmandɛdɛ Ala am sanunaye gɛni, am roaye, nanjun tayi samma ronjaa nangaro,» yeno.

³⁹ Daji malɛmba Attauraye laaye tiro: «Sayinna, jaawunɛmdɛ kalkal!» yera,

⁴⁰ Adɛgaima wunduma cinju mudu kaje tiro koro gade cɛddɛnni.

*Almasiwudɛ Tada Mai Daudaye**(Mat 22.41-46; Mar 12.35-37)*

⁴¹ Daji Isaye tayiro: «Ndayilan Almasiwudɛ Tada Mai Daudaye§ canidɛ?»

* **20:22 20.22** *Kaisar* - Gomna kura Rombe † **20:24 20.24** *dinariyus* - Wuri Rombe. Tilan akki Kaisarro biyajagai. † **20:28 20.28** SK 25.5 ‡ **20:36 20.36** *malaiyawa gai* - Tayidɛ sawisoro na Alayen roa dasayi, gadero sanuiwawo. Adɛ nangaro samelan kaduwu mada bawo. † **20:37 20.37** NL 3.6 § **20:41 20.41** *Tada Mai Daudaye* - Kaala Almasiwuye. Tidɛ kaduwu Mai Daudaye.

42 Mai Dauda kəlanjuma kitawu Jawurayelan manaje: “Kəmandeye Kəmaniro: ‘Namme kəmborammilan duwon,

43 kələdowanəmba cidiya sinəbero yakkəkko!’ cənna.”†

44 Mai Daudaye tia Kəmalan bowojənədə, ndayilan gəle Almasiwudə tadanjuro walji?» yeno.

Hal maləmba Attauraye

(Mat 23.1-12; Mar 12.38-40)

45 Jama samma tia kərənjai duwon, Isaye fuwurawanjuro:

46 «Maləmba Attaurayero hangal gənanowo! Kalwu kuruwua dadadu caraana, koro kasuwulan lewa darajaa-a dandallan bi masəna kuralan na darajaa-a jaumaro caraana.

47 Kamu kwa faccəgənaasoye kəndanja sammaa jawui ye, halnja gəraduro fuwu jamayen moduwa kuruwuro gərjai ye. Am aniyə ajawunja leiran jauro kura!» yeno.

21

Sadaa kamu kwa faccəgənaaye

(Mar 12.41-44)

1 Isa kəla sapkenniya, arsiyiwu laa curo sanduwu sadaa fidarambedəro wuri fijagai kiro.

2 Koro kamu ngudi kwa faccəgənaa laa ye gursu kime* yindi fijayi kiro.

3 Daji Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kamu ngudi kwa faccəgənaa adə tayi sammaa kojənarə fijəgəna.

4 Tayi samma arsiyinjalan ngojane fiyeyera, amma ti ngudi duwon awo ronju riwoye ngaa fiyeyeno,» yeno.

Jawawi Isaye kəla wurdu Fado Alaye-a sidu duniaye-ayen

(Mat 24.1-25.46; Mar 13.1-37)

Wurdu Fado Alaye

(Mat 24.3-14; Mar 13.3-13)

5 Fuwurawanju laaye kəla jiri Fado Alayedəa kauwanju shawa shawa-a sadaa Alaro sadakcaana-alan janejanədəyen manajai duwon, Isaye:

6 «Awo ruwi anidə, sanja cəde kau ani sammaa wurjane fijai, har tiloma kəla kamanjuyen gapciwaworo walji,» yeno.

7 Tayiye: «Sayinna, sawi awo ani wakkajai? Koro awo ani sammaye sanja cədiya, awi alama duwon ambo fəlediyidə wo?» cane tia keworo.

8 Isaye tayiro: «Hangal gənanowo, bare wunduma nayia njawatkənni! Am ngəwu cunilan† isane: “Wuma ti wo!” koro “Sadə cədəna!” cani. Bare tayia gawwi!

9 Kəriwu so, hangalsango soye lawar fannuwiya, bare yaanuwwi! Sai awo ani burwon wakkajaiya duwon, amma sa njerorambe kua yaye cədənni.»

10 Koro Isa walde tayiro: «Lardu-a lardu gade-a lawaladai, koro kərmai-a kərmai gade-a ye kattenjan kəriwu gərjai.

11 Cidi ye na gadegaden jauro loloji, wowa-a kəna-a ye na naro ngasayi. Koro awowa riduye-a alama ajabba ajabba-a ye samelan fəledai.

† 20:43 20.42-43 Jaw 110.1 * 21:2 21.2 gursu kime - Wuri yauidiyaye. Tamannju ganama. † 21:8 21.8 cunilan - Am ngəwu cu Almasiwuye kəlanjaro ngojane awo ania cani.

¹² Amma kawu awo ani samma wakkajaidero, nayia njadane basarnjane dandalnin sərənñajagai, kosoro njasakki, koro cuni nangaro‡ fuwu mai so, gomna so yero njasadi.

¹³ Ngainin dama shedaro walduye fanduiwi.

¹⁴ Adə nangaro kawudero nia ngonowo, bare kəla awo kəlando moworo wulluwiyen karwungai diwwi,

¹⁵ dalilñjudə wuma awo kalkal wulluwidəa njadəkki, koro curo waduwundoyen wundunjama rakce nayia kambiwunjaiwawo.

¹⁶ Bawando-a yando-a so, yaanawando so, kəramiyando so, sawawando so nayia njadane laandoa roro ceyesi.

¹⁷ Cuni nangaro am samma nayia wanjai,

¹⁸ amma kanduři kəlandoyema facciyiwawo.

¹⁹ Nedduwiya, njəkkawo fanduiwi.

Wurdu Jerujalembe

(Mat 24.15-28; Mar 13.14-23)

²⁰ «Sa kəwuwa kəriwuye isane bərni Jerujalembea dirijane kəljana ruwiya, wurdunju karənjənarə nonowo.

²¹ Sa adən am lardu Yahudiyayen dasaanadə cija kauro cagaso leja! Am curo bərnidəyen dasaanadə ye caluwo, koro am karaalan dasaanadə ye bare bərnidəro ngasaanni!

²² Dalilñjudə adəma sa ajawu gənaduwyedə wo, ngainin awo kitawulan ruwuwada samma wakkajai.†

²³ Yim anin kamu curoa so, nganji cəmbia sodə, kuttunja! Masiwa kura lardudəro ngayi, Ala jama adəro gərgəjəgəna nangaro.

²⁴ Laanja kashagarsolan ceyesi, laanja yea cadane karea gai larduwa gade samməro caadi. Kərdiyadə Jerujalembe guguwaccai, har sa Ala tayiro kədarjəgənədə cədiya.

Kənde Tada Kambədəye

(Mat 24.29-31; Mar 13.24-27)

²⁵ «Samelan alamaso kəngal-a kumbal-a sillowuwa-alan tarui, dunia yelan nuktu tekuye-a cambaldunju-a casakke jama larduwaye hangalnja ciji.

²⁶ Kəla awo dunialan wakkajiyen ambe karwunja kamde, har muwajai, kənduwowa sameye jauro lolojai nangaro.

²⁷ Daji Tada Kambədə kənduwoa-a jauro darajaa-a curo fofouyen isi carui.†

²⁸ Awo ani wakkadu badijaiya, danowo kəlando sangowo, sa nayia meruduye karənjəna nangaro.»

Misal ya tarmuye

(Mat 24.32-35; Mar 13.28-31)

²⁹ Daji Isa tayiro misal adəa cədde: «Akko ya tarmuye-a kəska gadeso samma-a ruiwo!

³⁰ Sa kaluwanja řidu badijana ruwiya, nayi kəlando nangəři karənjənarə nonuwwa.

³¹ Ngaima awo ani wakkajai ruwiya, nodo bargaa Alaye karənjənarə nonowo!

³² Jiremaro nayiro wulñjagakki, am jaman adəye sanuiwawo, sai awo ani samma wakkajaiya duwon.

‡ 21:12 21.12 cuni nangaro - Isaa kasattu nangaro. † 21:22 21.22 Hos 9.7 † 21:27 21.27 Dan 7.13-14

³³ Same-a cidi-a baworo waljai, amma manani tɛmmaro baworo walji-wawo.

Faadaro dɛgaiwo!

(Mat 24.36-44; Mar 13.32-37)

³⁴ «Hangal gɛnanowo! Bare curo njɛmbɛro so, sagarandu so, duni-asuwol so hangalndo ngojane yim adɛ ise kel gai tadu bawo nayia rɛp njadanni.

³⁵ Nonowo, yim adɛ am dunialan dasaana sammaro cukkuri.

³⁶ Faadaro dɛgaiwo, duno awo wakkaji sammaro kanuwe fuwu Tada Kambedɛyen daduye fandoworo sawisoro Alaa korowo,» yeno Isaye.

³⁷ Adɛgaima yim nguson kausu Isa Fado Alayen jamaa alamji, bune bɛrnidɛn culuwe leje na Kau Jaitunne canidɛyen waji.

³⁸ Koro jama samma tawajane tia kɛrɛnduro Fado Alayero isai kasarga.

KARMO-A KARMOLAN CIDU-A ISAYE

22

Isaa roro njejoro mada

(Mat 26.1-5; Mar 14.1-2; Yah 11.45-57)

¹ Sala Burodi Yis Bawoaye tia sala Laya Njɛkkayiramben* bowojaidɛ karɛnjɛna.

² Koro wurawa ɛimannaye-a malɛmba Attauraye-a jawal Isaa njejoye majai, amma jamadɛa rijana.

Yahusa Iskariyot Isaa sɛrɛttuwuma

(Mat 26.14-16; Mar 14.10-11)

³ Daji Yiwulis Yahusa kam tiro Iskariyot cani mewun yindindɛye falnjaro kɛrgawo.

⁴ Yahusa leje wurawa ɛimannaye-a wurawa Fado Alaye gureduwuye-a rokko jande kɛla jawal Isaa mukkonjaro sɛrɛttuwuyen kedo.

⁵ Karwunja jauru kɛjije tiro wuru cadi yeranniya,

⁶ Yahusa kasacce dama Isaa tayiro jama nojannilan sɛrɛttuwuye mada badiyeno.

Masɛna sala Laya Njɛkkayirambe

(Mat 26.17-25; Mar 14.12-21; Yah 13.21-30)

⁷ Sala Burodi Yis Bawoayen, yim duwon ngɛlaro Laya Njɛkkayirambedɛa† duwajaidɛ kidɛnniya,

⁸ Isa Biturus-a Yahaya-aa cunode tayiro: «Lenowo, masɛna layayedɛa andiro dabbarsaganowo, buiyo!» yeno.

⁹ Tiro: «Ndaran tia dabbarniyeya, raam?» cane tia keworo.

¹⁰ Isaye tayiro: «Akko bɛrnidɛro ngawuwiya, kam laa bule ingia ngojɛna-a kɛla kɛlluwi. Fado ngayidɛro tia gaiwo ngawowo,

¹¹ kɛma fadoyedɛro wulgɛnowo: “Sayinnaye kusottoram na fuwurawanju-a rokko masɛna layayedɛa cadidɛ ndaran?”

¹² Nayiro soro sameye ngim kura curon karea fɛlenjagai. Nadɛn masɛnadɛa dabbarnowo!» yeno.

¹³ Daji fuwurawadɛ lejane jiri Isa tayiro wuljɛgɛnadɛ gai awiso kewando. Adɛgaima masɛna layayedɛa dabbaryera.

* **22:1 22.1** sala Laya Njɛkkayirambe - Laya Israyilawuye jaman Nawi Musayen. † **22:7 22.7** ngɛlaro Laya Njɛkkayirambe - Ngɛlaro duwon bunju kamba wowom karmoyero kajiyidɛ.

*Masəna Kəmaye**(Mat 26.26-30; Mar 14.22-26; 1Kor 11.23-34)*

¹⁴ Sa kidənniya, Isa kəngayambanju-a rokko masənaro napkera.

¹⁵ Isaye tayiro: «Caman masəna Laya Njəkkayirambe adəa kawu bone yakkidəro nayi-a rokko buiyeya, jaumaro raakkəna.

¹⁶ Nayiro wulnjagakki, na adən fuwun tia bukkiwawo, sai jiremaro nodo bargaa Alayelan maananju wakkajiya duwon,» yeno.

¹⁷ Kənjaram curon dibenna ngoje Alaro ardiyenniya, tayiro: «Kənjaram adəa taiwo, wundundo yaye ca!

¹⁸ Nayiro wulnjagakki, na adən fuwun ingi inabbe‡ yakkiwawo, har nodo bargaa Alaye napciro,» yeno.

¹⁹ Daji burodi ngoje Alaro ardiyenniya, fəsakce tayiro ce: «Adə tiyini nayi nangaro tinadə. Wua takturo adəa dewo!» yeno.

²⁰ Adəgai koro ngawo masənayen kənjaram ngoje tayiro ce: «Kənjaram adə aman bərin bunilan ndəpkada,§ bu duwon nayi nangaro fidənadə.

²¹ Kam duwon wua sərənsiyidə, akkonju wu-a rokko masəna diye.

²² Tada Kambədə saptidəma,* jiri Ala katarjənadə gai, amma kam duwon tia sərəcciyidə, kuttunju!»

²³ Daji kattenjan kəla wundunja awo adəa dioma woyen koro badiyera.

Wundunja kura wo?

²⁴ Daji fuwurawadə kattenjan kambiwu kəla wundunja kura woyen cadi duwon,

²⁵ Isaye tayiro: «Maiya dunia adəye talaawanjaa raccagai, koro am tayiro serma canidə ye kənduwonja fəlejai.

²⁶ Amma nayidə, ngai gəni. Kuramandodə təngəri gairo waljo, koro kam nayia njanodimadə wolodi gairo waljo!

²⁷ Wundu gəle kura wo? Kam masənaro napcənamadə ra wolodinjudə? Kam masənaro napcənamadə, mare? Amma wudə curondon wolodindo gai.

²⁸ «Curo jaraptani sammayen nayima gərenin nammuw.

²⁹ Jiri Bawani wuro kərmai sinadə gai, wu ye nayiro njadəkke

³⁰ curo kərmainiyen wu-a rokko buwe yawe, koro kuris kərmaiyeen nammuwe jiri mewun yindin Israyilawuyero shara yidduwi.

*Isaye Biturus tia angərji wuldu**(Mat 26.31-35; Mar 14.27-31; Yah 13.36-38)*

³¹ «Siman, Siman, fanne! Yiwulis jiri am argəm lalajaidə gairo nayia laladuro† Alaa cuworəna,

³² amma bare kambərsənəm kolləmmiro Alaa ngikkorəkko. Ni ye waldəmiya, kəramiyanəmdəa isadunoagəne!»

³³ Biturusse tiro: «Kəma, koso bi karmoro dabbardəkkəna, ni-a rokko leniyo!» yenniya,

³⁴ tiye: «Biturus, niro wulnjəgəkki, gudowom ku kokkore cakkiwawo, sai yakkuro wua angərsəmiya,» yeno.

³⁵ Koro Isa walde tayiro: «Sa nayia wuri bawoa, ngərwu bawoa, suno gade ye bawoa njanodəkkənadən, awo laa maunjana wa?» cəne tayia kiworənniya, «Mausanni,» yera.

‡ 22:18 22.18 ingi inabbe - Diben. § 22:20 22.20 aman bərin bunilan ndəpkada - Bu Isaye duwon aman bərin katte Ala-a adamgəna-ayea tabbacciyidə. * 22:22 22.22 Tada Kambədə sapti - Isa nui.

† 22:31 22.31 nayia laladu - Yiwulis tayia rijapturo cəraana.

³⁶ Daji tayiro: «To, amma kərma kam wurinjuadə ngojo, kam ngərwunjuadə ye ngai, koro kam kashagarnju bawoadə ye kalwunju gari cəlado fal ciwo.

³⁷ Nayiro wulnjagakki, sai awo kitawulan ruwuwada adə wulan wakka-jiya: “Amso tia biwumaro ngoyera.”† Aaa, awo kəlanin ruwuwadadə wakkaji,» yeno.

³⁸ Tiro: «Kəma, akko kashagar yindi,» yeranniya, tayiro: «Kollowo, cədəna,» yeno.

Moduwa Isaye

(Mat 26.36-46; Mar 14.32-42)

³⁹ Isa bərnilan culuwe cayedə gairo Kau Jaitunnero leyeno, fuwurawanju ye tia geya.

⁴⁰ Nadəro kadinniya, tayiro: «Bare jaraptuwwiro moduwa dewo!» yeno.

⁴¹ Daji tayia kolje gana laa kuruwuje tungurumje moduwa dio badiyeno.

⁴² Tiye: «Bawa, kasaddəmmaa, kənjaram adə‡ wulan ngone! Adə yaye rawonidə gəni, kaanəmdəma ti wo!» yeno.

⁴³ [Daji malaiya laa samelan ise tiro fəlediye karwunju kibbayeyeno.

⁴⁴ Isa jəktu dama baworo fanji duwon, cayea kojənarə tai daje moduwa kido, har kəmuwunju bu cidiro fidiyi gairo tok tok fiyadan.]

⁴⁵ Ngai moduwa kidənniya, cije na fuwurawanjuyero walde ise tayia karwukuttaro casambarəna kənəm cadi najiye

⁴⁶ tayiro: «Awiro kənəm diwidə? Cinowo, bare jaraptuwwiro moduwa dewo!» yeno.

Isaa Ta

(Mat 26.47-56; Mar 14.43-52; Yah 18.1-11)

⁴⁷ Isa mana cədi ngai duwon, jama kada kam tiro Yahusa cani mewun yindindəye falnja fuwu gərjiaro kadira. Yahusadə Isaro lewa kərawoye njəddoro tia karəngenniya,

⁴⁸ Isaye tiro: «Yahusa, lewa kərawoyelan wa Tada Kambedəa sərətkəmi?» yeno.

⁴⁹ Am nanjuyedə awo wakkajidəa kerunniya, tiro: «Kəma, kashagarlan tayia cacalliyea, nda!» cane

⁵⁰ falnja wolodi riman kurayea bakce səmonju kəmboramdəa tən kamgeno.

⁵¹ Amma Isaye tayiro: «Danowo! Cədəna!» yenniya, səmonju leje isangayeyeno.

⁵² Daji Isaye wurawa rımannaye-a wurawa Fado Alaye gureduwuyea amwurawa jamaye-a tia taro isanadəro: «A! Nayi kashagar so, ka so mukonna wua gəndema gai taro kadiw?»

⁵³ Yim nguson nayi-a rokko Fado Alayen dəgaiye duwon, wua sədawwi. Amma adəma sando wo, sa duwon duwu kərmainju cunodidə.»

Biturussa Isaa angərdu

(Mat 26.69-75; Mar 14.66-72; Yah 18.15-18)

⁵⁴ Daji Isaa cadane balballa fado riman kurayedəro kesado. Biturus ye katte kaskadaaro tayia giya.

⁵⁵ Dawu balballayen kannu fujane napkeranniya, Biturus ye dawunjan napkeno.

⁵⁶ Daji kir laa Biturussa nur kannuyedən napkada kirunniya, tia ngəlaro ninije: «Kam adə ye Isa-a rokko,» yeno.

† 22:37 22.37 Ish 53.12 ‡ 22:42 22.42 kənjaram adə - Kənjaram bone njaye.

⁵⁷ Amma Biturus angərje: «Feroma, wu tia nokkəni!» yeno.

⁵⁸ Gana sam kidənniya, kam laa ye tia cure: «Ni ye falnja!» yeno. Biturusse: «Kai! Wu gəni!» yeno.

⁵⁹ Alama sa fal gai cəde kam laa gade: «Fagatto kam adə ye Isa-a rokko, ti ye kam cidi Galileye nangaro!» yenniya,

⁶⁰ Biturusse tiro: «Kam, awo wulləmidəa nokkəni!» yeno. Sadəman manaji ngai duwon, gudowom kokkore kekko.

⁶¹ Daji Kəmadə suworde Biturussa niniyeno. Biturus ye awo Kəma tiro wuljəgənədə takkeno. Kəmaye: «Ku kawu gudowom kokkore cakkidəro, wua yakkuro angərsəmi,» cəna.

⁶² Takkənniya, deyaro culuwe tai daje so ngoyeno.

⁶³ Adəgai duwon am Isaa gurejaidə tia ruruwane babaktu badiyera.

⁶⁴ Simnju jakcane tiro: «Nawinawi de! Wundu nia bannjo?» yera.

⁶⁵ Koro radu kada tiro keddo.

Isa fuwu majilis kura adinwuyen

(Mat 26.57-68; Mar 14.53-65; Yah 18.12-14)

⁶⁶ Dunia wayenniya, amwurawa jamaye-a wurawa řimannaye-a maləmba Attauraye-a majilislən captane casakke Isaa fuwunjaro kewudo.

⁶⁷ Tiro: «Nima wa Almasiwudə wo? Andiro wulsagane!» cane tia keworo. Amma Isaye tayiro: «Wulnjagakkia, kasadduwwawo.

⁶⁸ Koro njaddəkkia, jaawu siwwawo.

⁶⁹ Amma kua adən fuwun Tada Kəbedə mukko kəmboram Ala Kənduwomayen napkada dəgai,»† yeno.

⁷⁰ Daji tayi sammaye tiro: «Nima gəle Tada Alayedə wo?» yeranniya, tayiro: «Nayima wulluw, wuma!» yeno.

⁷¹ Daji tayiye: «A! Sheda jiri fi gəle gade maniye? Andi kəlande mana cinjulan culuwuna adəa fanniyena,» yera.

23

Isa fuwu Gomna Bilatussen

(Mat 27.11-14; Mar 15.1-5; Yah 18.28-38a)

¹ Daji majiliswu samma cijane Isaa fuwu Gomna Bilatussero caade

² ayau gənaduwo badiyera. Tayiye: «Kam adə jamandea turu cadoro təmbaljiyi nayeyeye. Kaisarro akki njo dapciyi, koro tima Almasiwu maidə wo cəni,» yera.

³ Bilatusse tiro: «Nima wa Mai Yaudiyayedə wo?» cəne tia kiworo. Isaye: «Nima wulləm, wuma!» yeno.

⁴ Daji Bilatusse wurawa řimannaye-a jama captanadə-aro: «Kam adəlan ayau fima fandəkkəni,» yeno.

⁵ Amma amdə cayeə kojənarə kowo sapcane: «Alamdunjun jamandə cidi Yahudiyaye samma jawallan cuttuluwi, cidi Galileyen badije har na adəro kadio,» yera.

Isa fuwu Mai Hirudussen

⁶ Bilatus adəa fangenniya, Isa kam Galileye waro kiworo.

⁷ Isa kam Galile cidi duwon Mai Hirudus cunodidəyero asuyenniya, cakke Isaa na Maidəyero kesado, sa adən ti ye Jerujalemnin nangaro.

⁸ Mai Hirudus Isaa kirunniya, karwunju jauro kəjiyeno. Tussəna ti-a tado cəraana, dalilnjudə calan lawarnju fanjəna, koro alama laa sameye tiyen kuroro təmajəna nangaro.

† 22:69 22.69 Dan 7.13-14

⁹ Koro kada tiro kiddo, amma Isa awima tiro kalakcægənni.

¹⁰ Wurawa řimannaye-a maləmba Attauraye-a ye nadən daada tia jauro burwujai.

¹¹ Mai Hirudus ye sojiyanju-a rokko tiro rudu gənajagane rarayera. Daji kalwu darajaa tiro lujagane na Bilatussero kalakkerä.

¹² Caman Mai Hirudus-a Gomna Bilatus-aye kattenja kuttu duwon, yim adəman kəjjijane sawaro walyera.

Isaro shara karmoye kamduwu

(Mat 27.15-26; Mar 15.6-15; Yah 18.38b-19.16a)

¹³ Daji Gomna Bilatus wurawa řimannaye-a amwurawa jamaye-a jamadə-aa bowoje

¹⁴ tayiro: «Kam adə jamadəa tuřu cadoro təmbaljiyi nuwe naniro kiwudu. Fuwundon tiro koro kiddəkkəniya, ayau tiro gənagəwwadən falma fandəkkəni.

¹⁵ Koro Mai Hirudus ye cuwandənni nangaro, cakke tia kalakkerä. Akko awima tia roro njejoye cədəna bawo.

¹⁶ Adə nangaro yakkəkke tia kirwon jajarjane salamməkki,» yeno.

¹⁷ [Caman kəla adayen sala adən kosoma fal tayiro salamjiyi.]

¹⁸ Daji jama samma ci tiloaro kowo sapcane: «A'a! Kam adəye ronju tuluwe! Barabbassa andiro salamsagane!» yera.

¹⁹ Ti Barabbasdə, bərnilan tuřu cade kam laa ceyesənadəro, tia kosoro casakkəna.

²⁰ Bilatus Isaa salamduro cəraanadə, walde tayiro manayeyeno,

²¹ amma kowo sapcane: «Kəskaro tia jagəne! Kəskaro tia jagəne no!» canı.

²² Yakkuyədən walde tayiro: «Awiro? Ayau awiye cədo? Awima roro njejoye tilan fandəkkəni. Adə nangaro yakkəkke tia kirwon jajarjane salamməkki,» yeno.

²³ Amma jamadə caye baworo kowo sapcane Isaa kəskaro jajuwo no cane, har kowonjan nasargadara.

²⁴ Daji Bilatus shara kamje awo caworənadə tədi yeno.

²⁵ Kam tia caworəna, kam duwon tuřu-a kam njejo-a nangaro kosoro casakkənadəa salamgeno, amma Isaa awo caraanadəa cadoro mukkonjaro kekko.

Isaa kəskaro jaduwu

(Mat 27.32-44; Mar 15.21-32; Yah 19.16b-27)

²⁶ Sojiya Isaa caadi duwon, kam laa bəla Kuraneye cunju Siman karaan isidəa cadane kəska karmoyədəa ngoje ngawo Isaye jəgane leyerä.

²⁷ Curo jama tərəm ngawonju jagaidəyen kamuwa kada ti nangaro karwukuttaro nganji bakcai ye, cesiri ye mbeji.

²⁸ Daji Isa suworde tayiro: «Kamuwa Jerujalembe, bare wu nangaro yiruwwi! Kələndo-a njuriyando-aro yikkirowo!

²⁹ Nonowo, sa laa cəde ambe: “Barganja kamuwa rakcane casambiwa-wodə! Barganja kamuwa ngaltema casambəne təgam cadənnidə!” canı.

³⁰ Sadən kauwa kuruwuro: “Kələndero yukkurowo!” koro kəriso yero: “Andia jansanowo!” wuldu badijai.

³¹ Awoa kəska kəridəro ngai caddia, awi gəle kəska ngamdudəro wakkajiyi?»

³² Sojiyadə gəndewu yindi yea ti-a rokko njejoro kesado.

³³ Na tiro Buwo Kəlaye canidəro kadiranniya, nadən Isaa kəskadəro jayeyera. Gəndewu yindidə yea jayeyera, faldə kəmboramnjulan, faldə ye wailanjulan.

³⁴ Daji Isaye: «Bawa, tayia gawurne, awo cadi nojanni nangaro,» yeno. Sojiyadə kajəmunju ngojane walawala cade dagaryera.

³⁵ Jamadə nadən daada carui ngai duwon, amwurawadə tiro rudu gənajagane: «Am gadea cəkkaana. Tima Almasiwu Ala kərejənaa, nda kəlanju cəmowo!» cani.

³⁶ Sojiyadə ye tia rujane nanjuro isane tiro diben comcom sa jagane:

³⁷ «Ni Mai Yaudiyayedə, kəlanəm moye!» cani.

³⁸ Kəlakajinjūn adə allolan ruwuwada: TI ADƏMA MAI YAUDIYAYE WO.

³⁹ Gəndewu yindi jajaanadəye falnja Isaro manakuttu cədde: «Nima gəna Almasiwudə wo? Nda kəlanəm moye, andi yea sakkaye!»

⁴⁰ Amma faldə ye kamanjuro jəkkade: «A! Ni yero shara ro tuluwoye njaddənama, Alaa rinəmbawodə?»

⁴¹ Kaandedə jussəna, diwi diyena nangaro ajawu gənasaana, amma kam adə awima diwi cədənni,» yeno.

⁴² Daji walde: «Isa, kərmainəm fandəmiya, wua kəlan sədai,» yenniya,

⁴³ Isaye: «Jiremaro niro wulnjəgəkki, kumaro wu-a rokko jannalan dəgaiye,» yeno.

Karmo Isaye

(Mat 27.45-56; Mar 15.33-41; Yah 19.28-37)

⁴⁴ Kausu kəla dawu duwon, dunia nga təmje cələmbo walje, har sa yakku kajiriyero kiado,

⁴⁵ kəngal ye wasturo wayeno. Sa adən juwa curo Fado Alayen* dəganadə farak yindiro kargadan.†

⁴⁶ Daji Isa kowo dunoaro sapce: «Bawa, roni curo mukkonəmbero yakkəkki,» yenniya, ro kirəmbo.

⁴⁷ Kajalla sojiyayedə awo wakkajəna sammaa kirunniya, Alaa jajakce: «Fəgatto kam adə jirema!» yeno.

⁴⁸ Jama kada na lamar adəyen captanadə ye awo wakkajəna sammaa kerunniya, karwukuttaro nğanji bakcaiaro walladara.

⁴⁹ Amma am Isaa nojanadə-a kamuwa tia cidi Galileyen jaane isanadə-a samma kuruwunin daada awo ania lawarjai kasarga.

Sittəra Isaye

(Mat 27.57-61; Mar 15.42-47; Yah 19.38-42)

⁵⁰ Kam laa nadən mbeji, cunju Isuwu. Tidə kam ngələma ye, jirema ye,

⁵¹ kam Arimatiya cidi Yahudiyaye, koro nodo bargaa Alayedəa gureji. Ti majiliswudəye falnja yaye, awo amanju niajane Isaro caddənadəa kasaccənni.

⁵² Daji Isuwu na Gomna Bilatussero leje kamin Isayedəa kiworo.

⁵³ Kamindəa kəskadəlan cəsaye lowowon batta linnen kəkərje kauri duwon curo kauyen lajana laa wundumaa casakkənniro cakke sənayeno.

⁵⁴ Yimdə yim dabbarduye,‡ koro yim tustuye badidunju del karənjəna.

⁵⁵ Kamuwa duwon Isa-a rokko cidi Galileyen isanadə ye jaane kauridəa lawarjane jiri kaminnju sənajanadəa kero.

* **23:45 23.45** *Fado Alaye* - Na Alaro ambəttuwuye. Tidə Jerujalemnin kərga. † **23:45 23.45** *juwa curo Fado Alayen dəganadə yindiro kargadan* - Barga karmo Isayen juwa na Ala-a tadoye gərajidə kargada, kərma jawal Ala-a tadoyedə kaada. ‡ **23:54 23.54** *yim dabbarduye* - Jəmma. Yim tustuyedə səbdu.

⁵⁶ Daji waldane kawudi-a kəndawu-a dabbaryera. Yim tustuyea kəla wadayen tuskera.

24

Karmolan cidu Isaye

(Mat 28.1-10; Mar 16.1-8; Yah 20.1-10)

¹ Mawuye yim burwoyeyea* suwa ləp kamuwadə kawudi-a kəndawu-a dabbarjanadəa ngojane kauridəro leyeranniya,

² kau kuradə ci kauriyedən təmballada nayeyera.

³ Kasargaanniya, kamin Kəma Isayedəa cawandənni.

⁴ Kəla adəyen hangalnja cijəna duwon, kongwa yindi kajəmu yiyiljia gərenjan daada tayiro fəleyaadara.

⁵ Karwunja kamde kəla cidiyaro kesakkəranniya, kongwawadəye tayiro: «Awi nangaro kam roa curo am sanunayen manuwidə?»

⁶ Ti na adən bawo, cijəna! Awo Isa sa ti cidi Galileyen nayiro wulnjaanadəa tangowo:

⁷ “Ala kadarjəna, Tada Kambədəa mukko biwumasoyero casakke kəskaro jajagane ceyesi, koro kawu yakkua roaro walje ciji.”»

⁸ Daji mananjudəa takkera.

⁹ Kauridən walladaranniya, awo ani sammaa mewun tilondə-a fuwura gadesodə-aro wulyeyera.

¹⁰ Kamuwa awo ania kəngayambadəro wuljaanadə tayima Meram Magdala-a Yanna-a Meram ya Yakubaye-a kamuwa gadeso-a wo.

¹¹ Amma mananjadəa kəla bawoaro ngojane tayia njasarairo wayera.

¹² Adə yaye Biturus cije cəgase kauridəro leyeno. Nguje lotkeyenniya, batta linne gənia, awima gade curunni.† Daji awo wakkajənadəa jauru ajapce fadoro walladan.

Isaye fuwurawanjuye yindiro fəleduwu

¹³ Yim adəman fuwurawanjuye yindinja cijane bəla laa Imawus cani kilometər mewun yindin gai Jerujalemlan dəganadəro lejai duwon,

¹⁴ kəla awo wakkajana ani sammayen jande badiyera.

¹⁵ Jandejane gasipcai duwon, Isa kəlanju karənje tayi-a rokko leyera.

¹⁶ Amma simnjan tia carunama, ti wunduro asuduro dapkaada.

¹⁷ Isaye tayiro: «Kəla awiyen jawallan jandenuwidə?» cəne tayia kiworənniya, karwu kuttua gəm dayera.

¹⁸ Falnja cunju Kəleyofas tiro: «Curo kusottowa Jerujalembe sammayen ni tilonəm awo kawu anin wakkajənadəa nonəmmi wo?» yeno.

¹⁹ Tayiro: «Awi gəle wakkajo?» yenniya, tiro: «Awo Isa kam Najarattero wakkajəgənadə! Ti nawi kura fuwu Ala-a jama samma-ayen awo cədi-a manaji-a samma kənduwoa duwon,

²⁰ wurawande rimannaye-a amwurawande-a wowom karmoye tiro gənajaaro tia sərəccagane kəskaro jayeyera.

²¹ Amma tima kam duwon jama Israyilayea merujimadə woro təmaniyena. Akko awo ani wakkajanadə ku kawu yakku.

²² Koro kamuwa laa curonden lawar ajabba andiro sakkudəna. Ku suwa ləp kauridəro leyeranniya,

²³ kaminjudəa cawandənni. Daji waldane isane andiro malaiyawa tayiro nadən fəledagane ti ronjua cane wulseyera.

* **24:1 24.1** mawuye yim burwoyeyea - Ladu. † **24:12 24.12** awima gade curunni - Kamin Isayedəa curunni.

²⁴ Adəgaima amnde laa ye kauridəro leyeranniya, kamuwadə wuljanadə gai, awo sammaa kalkallo nayeyera, amma tidəa carunni!»

²⁵ Daji Isaye tayiro: «Am hangal bawoa! Kua yaye awo nawiyaso wulnjaanadəa njasarairo wanuwwa.

²⁶ Ala kadarjəna, ti Almasiwudə bone adəa cane duwon daraja na Alayen cuwandiawo wa?» yeno.

²⁷ Daji Attaura Nawi Musayen tamiya har kitawuwa nawiyaye gadedəro kuderu awo kəlanjun kitawu samman ruwuwadadəa tayiro fisaryeyeno.

²⁸ Bəla lejaidəa karəngeranniya, Isa fuwuro koji gairo kido.

²⁹ Amma tia lowojane: «Marne, andi-a rokko jəmmiyo! Kəngal njukkuro cədi, dunia ləmdu maji,» yeranniya, ngaye tayi-a rokko jəpkerə.

³⁰ Masəna dioro napkeranniya, burodi ngoje Alaro ardije fəsakce tayiro kaino.

³¹ Daji kəlanja fərəmde tia asuyera, amma tayiro fatkeyeno.

³² Kattenjan: «Kəla jawallen mana sadde kitawu Alaye fisarsagai duwon, karwunde tai daje kəjijənni wa?» yera.

³³ Sadəman cijane Jerujalembu waldane kəngayamba mewun tilondə-a amanja gade-a captana nayeyeranniya,

³⁴ jamaye tayiro: «Jiremaro Kəmadə karmolan cijəna, har Simanno fəledəgəna!» yera.

³⁵ Daji tayi yindidə ye awo kəla jawallen wakkajəna-a jiri burodi fəsakce dagarjənalən tia asujana-adəa wulyeyera.

Isaye fuwurawanju sammaro fəleduwu

(Mar 16.9-13; Yah 20.19-23)

³⁶ Fuwurawadə kəla awo aniyen jande cadi ngai duwon, Isa kəlanju dawunjan daje tayiro: «Salam aleikum!» yeno.

³⁷ Kaime kam nunaye laa caro cane karwunja pət kamgada.

³⁸ Amma Isaye tayiro: «Awiro hangalndo cijənadə? Awi nangaro kəla wuyen danguwi?

³⁹ Akko mukkonni-a sini-a ruiwo, wu kəlanima! Lesənowo ruiwo, kaimelan silla-a da-a bawo, amma wu takkənarə ruwi,» yeno.

⁴⁰ Adəa wulyenniya, mukkonju-a sinju-a tayiro fəleyeyeno.

⁴¹ Daji karwunja tai daje kəjijəna yaye, ajapcane tia mərsajannidə, Isaye: «Na adən awo laa kəmboye mbeji wa?» cəne tayia kiworo.

⁴² Njango buni wargadaye tiro kekkudəranniya,

⁴³ cə moye fuwunjan gigəro.

⁴⁴ Daji Isaye tayiro: «Akko manani sa dawundon dəgakkənadən nayiro wulnjagakkənadə: “Ala kadarjəna, awowa duwon kəlanin curo Attaura Nawi Musaye-a kitawuwa nawiyaye-a Jawura-ayen ruwuwadadə sai wakkajaiya,» yeno.

⁴⁵ Daji Isa kəlanja fərəmje kitawuwadəa tayiro bayinduwu badiyeno.

⁴⁶ Tayiro: «Akko awo kitawulan ruwuwadadə: “Almasiwudə bone cai, kawu yakkua karmolan ciji,

⁴⁷ koro Jerujalemnin tamiya har jama duniaye sammaro kuderu cunjulan kawuɾi tuwa dio-a gawara fando-ayedəa wuljagai.”

⁴⁸ Nayima shedawu awo aniye wo.

⁴⁹ Wudə awo Bawani wadu ngoje nayiro njadi cənnadə‡ juwanjagakki. Nayi ye bərnə adən nammowo duwon, har samelan kənduwo nayiro jəmnjagairo,» yeno.

‡ 24:49 24.49 awo Bawani wadu ngoje nayiro njadi cənnadə - Ruhū Alaye.

*Isaye samero ledu**(Mar 16.19-20)*

⁵⁰ Daji Isa tayia bərnidən cuttuluwe karən bəla Baitaniyero ki-wudənniya, mukkonju yindi sapce tayiro barga dəpkeyeno.

⁵¹ Tayiro barga dəpciyi ngai duwon, nanja kolje tia samero kesado.

⁵² Tiro ambətkeyeranniya, karwukəji dama bawoa Jerujalembo wal-ladara.

⁵³ Adəgaima kullum Fado Alayen Kəmandea congori kasarga.

YAHAYA

Kawuri kəji Isa Almasiwuye Yahaya ruwujənadə Linjila Yahayaye

Kitawu Yahayayedə Linjila kəndewuye wo. Yahayadə, ti Nawi Yahaya Kasalama gəni, kəngayamba mewun yindin Isaye falnja, koro tiro fuwura Isa tia jauro cəraanaa cani. Adə nangaro awo ajabba kada Isa cədənədə cure awo kada ambo wuljəgənədə fangeno. Saa fiwu bi firakku gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen, Ruhu Alaye tia cakke taldu bawoaro awo curuna-a fanjəna-aa ambo ruwuyeyeno. Amma kitawunjudə kitawuwa Matiyu-a Markus-a Luka-aye gai gəni, gadegade. Nonowo, lamar ani ku saa dəwu yindi gai wakkajana yaye, Ala cakke Linjila adə awima gədəjənnin har nandero kadio.

Akko lawarra curo kitawu adəyen dasaanədə:

Badiduram (1.1-18)

Kida Isaye dunialan (1.19-12.50)

Kida Isaye dawu kəngayambanjuyen (13.1-17.26)

Bone-a daraja-a Isaye (18.1-21.25)

Kawuri kəji Isa Almasiwuye Yahaya ruwujənadə BADIDURAM

Isa Kalma Alaye

¹ Badiduramnin Kalma, Kalmadə Ala-a rokko, Kalmadə Ala kəlanjudəma.

² Badiduramnin Ala-a rokko kasarga.

³ Awiso tiyelan alaktəna. Curo awo alaktəna sammayen, tiyen gənia, awo alaktəna falma bawo.

⁴ Tilan ro kərga,* rodə tima nur kambe wo.

⁵ Nurdə curo duwuyen yiyilji, amma duwudə tia cəmowonni.

⁶ Kam laa Ala cunodəna mbeji, cunju Yahaya.†

⁷ Tidə shedaro kadio. Am samma tiyelan kasaccaro, nurdəa shedajoro kadio.

⁸ Ti kəlanju gəni nurdə wo, amma nurdəa shedajoro kadio.

⁹ Nur adə tima nur jireye wo, duniaro ise am sammaa wassimadə.

¹⁰ Tidə dunialan duwon, duniadə ye tiyelan alaktəna yaye, duniadə tia nojənni.

¹¹ Na jamanjuyero kadio, amma jamanju tia camowonni.

¹² Amma am duwon tia camoye cunju kasaccanamasodəro kənduwo tadawa Alayero walduye kaino.

¹³ Tayidə buyen gəni, bi kərawo tiyiyen gəni, bi kərawo kamben gəni, Alayen katambəra.

¹⁴ Kalmadə kambo walje dawunden napkeno. Ti jauro serra ye, jirea ye. Koro darajanjua ruiyena, daraja duwon daraja Tada tilo lok na Bawayen isənayedə gai.

* **1:4 1.4** tilan ro kərga - Kalmadə tima fərdu roye wo. † **1:6 1.6** Yahaya - Nawi Yahaya Kasalama.

15 Yahaya tia shedaje kowo sapce: «Tima kam kəlanjun wuye: “Kam ngawonin isidə wua kosəna, wun burwonno ti mbeji nangaro,” wulləkkənədə.»

16 Barga dəptuwunju dama bawodəro andi samma ser cinju bawo kiwandiye.

17 Wadadə Nawi Musayen kadio, amma ser-a jire-adə Isa Almasiwuyen kadira.

18 Wunduma ngalte Alaa curuna bawo, amma Tada tilo lok, tidə Ala ye, na Bawayen dəganama ye, tima Aladə andiro isanosaa.

KIDA ISAYE DUNIALAN

Sheda Nawi Yahayaye

(Mat 3.1-12; Mar 1.1-8; Luk 3.1-20)

19 Sa yaudiya Jerujalemnin na Yahayayero rimanna-a Lewiya-aa‡ ti wunduro kororo canodənədən, akko sheda Nawi Yahayayedə.

20 Angərjənnin federo wulje tayiro: «Wu gəni Almasiwudə wo!» yeno.

21 Daji tiro: «Ni wundu gəle? Nima wa Nawi Iliya wo?» cane tia keworo. Tayiro: «A'a, wu gəni,» yeno. Tiro: «Ni nawidə wa?» yeranniya, tayiro: «A'a,» yeno.

22 Daji tiro: «To, ni wundu gəle? Jaawu am andia sanodənədəro yadiyoro, awi gəle kəlanəmlan wulləmi?» cane keworo.

23 Yahayaye tayiro: «Wuma “kam karaan kowo sapce: ‘Jawal Kəmandeye cəkko dewo!’ cəni,»† Nawi Ishaya wuljənədə gai,» yeno.

24 Curo kəwu Farisawaye yen am laaa canodəna.

25 Tayiye Yahayaro: «Ni Almasiwu gəni, Nawi Iliya ye gəni, nawidə ye gəni, awiro gəle ambo kasala§ yiddəmi?» cane tia keworo.

26 Tayiro: «Wudə ingilan ambo kasala kiddəkko, amma dawundon kam laa daada nonuwwi mbeji,

27 tidə kam je sunonjuye wuiduma tikkəni ngawonin isi,» yeno.

28 Awo ani bəla Baitani ci bərəm Jordaniye todən na duwon Yahaya ambo kasala cəddidən wakkayera.

Isa Tama Alaye

29 Wajənanjua Nawi Yahaya nanjuro Isa kənde cədi kirunniya, tiye: «Akko Tama Alaye* biwu duniaye ngojimədə!

30 Tima kam kəlanjun wuye: “Kam ngawonin isidə wua kosəna, wun burwonno ti mbeji nangaro,” wulləkkənədə.

31 Wu kəlani tia nokkəni, amma ingilan ambo kasala njəddoro kadikko, ti jama Israyilayero fəleduworo.»

32 Yahaya shedaje: «Ruhu Alaye alama bullam gai samelan jəpce kəlanjun napci kirukko.

33 Wu kəlani tia nokkəni, amma Ala wua ingilan ambo kasala yiddəkkoro sunodənədəye wuro: “Ruhudə samelan jəpce kəla kam laayen napci rumi. Tidə Ruhu Alayen ambo kasala cəddi,» cəna.

34 Wu kəlani rukkəna ye, shedanəkkəna ye, tima Tada Alayedə wo!» yeno.

Fuwurawa burwoye Isaye

35 Wajənanjua Nawi Yahaya fuwurawanjuye yindi-a rokko nadən dajana duwon,

‡ 1:19 1.19 Lewi - Kaduwu Nawi Lewiye. Tayidə banawu rimannaye, koro kidanja Fado Alayen cadəna. † 1:23 1.23 Ish 40.3 § 1:25 1.25 kasala - Kasala tuwaye. * 1:29 1.29 Tama Alaye - Ngəlaro Laya Njəkkayirambe.

- ³⁶ Yahaya Isa koji kirunniya, tiye: «Akko Tama Alaye!» yeno.
- ³⁷ Fuwurawa yindidə mana adəa fanjane Isaa geya.
- ³⁸ Isa suworde tia jagai kirunniya, tayiro: «Awi manuwi?» cəne kiworo. Tiro: «Rabbi, ndaran kərgam?» cane tia keworo. Maana rabbiyedə sayinna.
- ³⁹ Isaye tayiro: «Arowo ruiwo!» cəne lejane na dəganadəa carune nadən ti-a rokko dabduyera. Sadə ye sa dewu kajiriye gai.
- ⁴⁰ Tayi yindi mana Yahayayedəa fanjane Isaa jaanadəye falnjaye cunju Andarawus, yaana Siman Biturusse.
- ⁴¹ Burwon leje yaananju Simanna maje tiro: «Almasiwudəa fandiye!» yeno. Maana Almasiwuyedə kam tiro Kəristi cani.
- ⁴² Daji Simanna na Isayero kiwudo. Isa tia kirunniya, tiro: «Nima Siman tada Yahayaye, na adən fuwun nia Kefaslan bowonjai,» yeno. Maana Kefassedə Biturus.†
- ⁴³ Wajənanjua Isa cidi Galileyo leduro nia ngoyeno. Filibussa kiwandənniya, tiro: «Wua səgai!» yeno.
- ⁴⁴ Filibusdə kam Baitsaidaye bəla Andarawus-a Biturus-aye.
- ⁴⁵ Daji Filibus ye leje Nataniyella maje tiro: «Kam duwon kəlanjun Nawi Musa curo Attaurayen ruwuje nawiya kitawulan ruwujanadəa fandiye!» Tidə Isa kam Najaratte, tada Isuwuye,» yeno.
- ⁴⁶ Nataniyelle tiro: «A! Najaratlan awo laa ngəla culuwi wa?» yenniya, Filibusse: «Are rui!» yeno.
- ⁴⁷ Isa Nataniyel nanjuro kənde cədi kirunniya, kəlanjun manaje: «Akko Israyilama jireye, tilan awo jirenambuye bawo!» yeno.
- ⁴⁸ Nataniyelle tiro: «Ndayin wua nosem?» cəne tia kiworo. Isaye tiro: «Kawu Filibus nia bowonjimar, ni cidiya tarmuyen duwon, njurukkəna,» yeno.
- ⁴⁹ Daji Nataniyelle tiro: «Sayinna, nima Tada Alayedə wo! Nima Mai Israyilawuyedə wo!» yeno.
- ⁵⁰ Isaye tiro: «Cidiya ya tarmuyen njurukkəna niro wulnjəgəkkənədəro wa wua kasansəm? Awo ania kojana rumi,» yeno.
- ⁵¹ Daji Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, same kaada malaiyawa Alaye kəla Tada Kambədəyən‡ taccai ye, jəpcai ye ruwi,» yeno.

2

Isaye ingia dibenno kalaktu

- ¹ Yimbe yakkua bəla Kana cidi Galileyen larusa kedo. Ya Isaye nadən mbeji,
- ² koro Isa-a fuwurawanju-a yea larusadəro dojana.
- ³ Diben cotto kerənniya, ya Isaye tiro: «Diben bawo cerəna,» yeno.
- ⁴ Amma Isaye: «Yani, awiro naniro kadim? Sani koroma cədənni, diye!» yeno.
- ⁵ Yanjuye wolodiyadəro: «Awi yaye nayiro wulnjagaidəa dewo!» yeno.
- ⁶ Nadən gəmdo kauye arakku gənaada mbeji. Yaudiyaye adanja tayirro walduyero faidada, gəmdo fi yaye alama bule yindi bi yaku gai ngoji.
- ⁷ Daji Isaye wolodiyadəro: «Gəmdowadəa ingilan yimbərowo!» cəne tayia fer ferro kesəmbəro.
- ⁸ Isaye tayiro: «Kərma kurummowo, kəma ngəməriyedəro yadowo!» cəne kurumjane kekkiado.

† 1:42 1.42 Biturus - Maana cu adəyedə kau. ‡ 1:51 1.51 Tada Kambe - Kaala Almasiwuye. Isa kəla Tada Kamben manajiya, kəlanjuman manaji.

⁹ Kɛma ngɛmɛriyedɛ ingi dibenno waljɛnadɛa kidambɛnniya, ndaran kewudomaro nojɛnni, amma wolodiya ingidɛa kurumjanadɛ nojana. Daji mai laryayedɛa bowoje

¹⁰ tiro: «Wundu yaye burwon diben kɛji con ci, sagarandaiya, diben burwoyedɛa najɛgɛnni ci. Amma nidɛ har kɛrmaro diben kɛji condɛa gɛnayem!» yeno.

¹¹ Adɛma awo Isa bɛla Kana cidi Galileyelan cɛdɛnadɛ, tima alamanju ajabba burwoye wo. Adɛgainin darajanjua fɛlejiye fuwurawanju tia kasatkera.

¹² Ngawo adɛyen ti-a yanju-a yanjugɛnaso-a fuwurawanju-a rokko bɛrni Kafarnaamero lejane kawu ganaro nadɛn napkera.

Isaye Fado Alayea tayirro kalaktu

(*Mat 21.12-17; Mar 11.15-19; Luk 19.45-48*)

¹³ Sala yaudiyaye Laya Njɛkkayirambe sanju karɛngenniya, Isa Jerujalembo leyeno.

¹⁴ Curo Fado Alayen am dalo so, ngɛlaro so, tattawar so caladi ye, canjimaso napkada yea nayeyeno.

¹⁵ Daji Isa jalan kirwo catte tayi sammaa ngɛlaro-a dalo-an kundenno Fado Alayedɛn duyeno. Koro wurɛ canjimasoyedɛa cidiro fiijiye tewurnjadɛa tɛmbalje

¹⁶ tattawar ladomasodɛro: «Ngonowo ani ngaa na adɛn tuluwowo! Bare Fado Bawaniyedɛa kasuwuro kalanguwwi!» yeno.

¹⁷ Daji fuwurawanjudɛ awo kitawulan ruwuwada adɛa takkera: «Rawo fannɛmbedɛ kannu gai wua sesi.»†

¹⁸ Daji yaudiyadɛye* tiro: «Awo ania dionɛmdɛ, alama fi andiro fɛlesagami?» cane tia keworo.

¹⁹ Isaye tayiro: «Fado Alaye adɛa wurnowo, wu ye curo kawu yakkuyen waldɛkke tia tandɛkki,» yeno.

²⁰ Daji yaudiyadɛye tiro: «A! Fado Alaye adɛa tandoro kɛrwu fidewun arakkun cado duwon, ni curo kawu yakkuyen waldɛme tandɛmi?» yera.

²¹ Amma fado duwon Isa kɛlanjun mana cɛdɛnadɛ tiyinju.

²² Adɛ nangaro Isa walde karmolan cijɛnaye ngawon, fuwurawanju ye mana adɛa wuljɛnadɛa takcane awo kitawulan ruwuwadadɛ-a mana Isayedɛ-aa kasatkera.

Isa karwu am sammaye nodu

²³ Adɛgaima Isa sala Laya Njɛkkayirambero Jerujalemnin dɛgana duwon, am kada alama ajabba ajabba cɛdidɛa carune tia kasatkera.

²⁴ Amma Isa am sammaa jaurɛ nojɛna nangaro, tayia mɛrsajɛnni.

²⁵ Koro kɛla kamben shedaro wundumaa majɛnni, ti kɛlanju awo karwu kambedɛa nojɛna nangaro.

3

Isa-a Nikodimus-a

¹ Kɛwu Farisawayen kam laa kura yaudiyaye mbeji, cunju Nikodimus.

² Curo buneyen na Isayero ise tiro: «Sayinna, nidɛ malɛm na Alayen kadimbo noniyena, dalilnjudɛ wunduma Ala-a rokko gɛnia, rakce alama dimi ania cɛdiwawo,» yeno.

³ Isaye: «Jiremaro niro wulnjɛgɛkki, kam duwon bɛrinno tambɛnnidɛ, rakce nodo bargaa Alayedɛa curuiwawo,» yeno.

† 2:17 2.17 Jaw 69.9 * 2:18 2.18 yaudiyadɛ - Wurawa adinwu yaudiyaye.

⁴ Nikodimusse: «Ndayin gäle kam kiarijenadæa rakcane casambi? Curo yanjuero wa walde yindiyero ngaye tia cambi?» yeno.

⁵ Isaye: «Jiremaro niro wulnjægækki, kam duwon ingi-a Ruhu Alaye-alan tambännidæ, rakce nodo bargaa Alayedæro ngayiwawo.

⁶ Awo kamben tambænamadæ kamdæma, amma awo Ruhu Alayen tambænamadæ ruhudæma.

⁷ Bare ajammæmmi kæla “Sai bærinno tambuwiya,” wulnjægækkæna adæyen.

⁸ Karuwa cijiya, na cæraanaro fuji. Kowonju fannæmi, amma na culuwuna-a na leji-adæa nonæmmi. Adægaima kam duwon Ruhu Alayen tambænamadæ ye.»

⁹ Nikodimusse tiro: «Jiri filan attæ yoji?» cæne kiworo.

¹⁰ Isaye tiro: «Ni malæm nowada Israyilawuye duwon awo ania nonæmmi?

¹¹ Jiremaro niro wulnjægækki, andi awo noniyena mananiye, koro awo ruiyena shedaniye, amma nayi kua yaye shedandedæa kasatturo wanuwwa.

¹² Nayiro awowa duniayeso wulnjagækkæna kasadduwwi duwon, sameyesodæa wulnjagækkia, ndayilan gäle kasadduwi?

¹³ Wunduma samero lejænni, Tada Kambe samelan jæpcænadæ gænia.

¹⁴ Jiri Nawi Musa karaan kadi rojægænadæ gai, sai ngairo Tada Kambedæ yea rojagaiya,

¹⁵ kæla adæyen wundu duwon tia kasaccænamadæ ro sawisoye* cuwandi.

¹⁶ «Awoa Ala duniadæa jaumaro cæraye Tadanju tilo lok kaino, wundu duwon tia kasaccænamadæ bare faccægænni, amma ro sawisoye cuwando nangaro.

¹⁷ Ala duniaro shara njæddoro gæni Tadanjudæa kinodo, amma tiyen duniadæa cækkaworo.

¹⁸ Wundu duwon tia kasaccænamadæ, tia shara cædaiwawo, amma wundu duwon tia kasaccænnimadæ, caman tia shara cædana, dalilnjudæ cu Tada tilo lok Alayedæa kasaccænni nangaro.

¹⁹ Adæma sharadæ wo: Nurdæ duniaro isæna, amma am nurdæa wajane duwudæa kerawo, kændonjaso diwi nangaro.

²⁰ Diwi dioma fi yaye nurdæa waje na nurdæyero isiwawo, bare kændonju diwidæa am federo carunniro.

²¹ Amma jire diomadæ na nurdæyero isi, kændonjudæ Alayen tædoro fæledi nangaro.»

Isa-a Nawi Yahaya-a

²² Ngawo adæyen Isa-a fuwurawanju-a cidi Yahudiyayero lejane kawu ganaro tayi-a rokko napce ambo kasala kiddo.

²³ Nawi Yahaya ye na Ainon cani karæn bæla Salimben ambo kasala cæddi, nadæn ingi ngæwu mbeji nangaro. Am nanjuro isane tayiro kasala cæddi.

²⁴ Sadæn Yahayaa kosoro casækkænni duwon.

²⁵ Daji fuwurawa Yahayaye laa-a yaudi laa-a kæla tayirro walduyen kambiwu badiyera.

²⁶ Na Yahayayero isane tiro: «Sayinna, kam ni-a rokko ci bæram Jordaniye todæyen, koro kælanjun shedanæmmadæ, akkonju ambo kasala cæddi, koro am samma nanjuro lejai,» yera.

²⁷ Yahayaye tayiro: «Kam rakce awima cuwandiawo, awo samelan tiro tinadæ gænia.

* **3:15 3.15** ro sawisoye - Ro duwon na Alayen tæmmaro ceriwawodæ.

28 Nayi kəlandoma wu adəa wulləkkənaro shedasuwi: “Wu gəni Almasiwudə wo, amma wu kam Ala tin fuwunno cunodənadə.”

29 Kam njuduamadə tima mai larusayedə wo. Koro sawa gərenjun daada tia kərənjimadə kowo sawanjuye fanjiya, karwunju jauru kəjiji. Adə nangaro karwukəjini adə kalkallo waljəna.

30 Sai tidə kuraje, wu ye təngərinəkkiya.

31 «Kam duwon samelan isənamadə sammaa kojəna. Kam duwon cidilan dəganamadə cidiyedəma, koro awo cidiyedəmaa manaji. Kam duwon samelan isənamadə sammaa kojəna.

32 Awo curuna-a fanjəna-aa shedaji, amma wunduma shedanju kasacciwawo.

33 Kam duwon shedanju kasaccənamadə Alaa jiremaro tabbaccəgəna.

34 Awoa kam Ala cunodənamadə mana Alaye manaji, Ala tiro Ruhunju dadu bawoaro cina nangaro.

35 Bawadə Tadadəa cəraana, koro awo sammaa mukkonjuro cakkəna.

36 Kam Tadadəa kasaccənamadə ro sawisoye cuwandəna. Amma kam Tadadəa kasattu wajənamadə ro cuwandiawo, gərgadu Alaye tilan dəgai,» yeno.

4

Isa-a kamu cidi Samariyaye-a

1 Isa Yahayaa kojənaro fuwurawa cuwande tayiro kasala cəddidəa Farisawa fanjanaro Isa asuyeno.

2 Adə yaye Isa ti kəlanju gəni, fuwurawanju ambo kasala caddi.

3 Daji cidi Yahudiyayea kolje cidi Galileyero wallada.

4 Amma sai cidi Samariyayen reje kojiya duwon.

5 Adəgaima Isa bəla laa cidi Samariyaye tiro Sakar cani kərən kulo Nawi Yakuba tadanju Nawi Isuwuro cinadəro kadio.

6 Nadən baram Yakubaye mbeji, koro kausu kəla dawu, Isa ye bəlawuroro cəmbərəna, ise ci baramdəyen napkeno.

7 Kamu Samariyaye laa ingi gudoro kadio. Isaye tiro: «Ingi se yakke!» yeno.

8 Sa adən fuwurawanju awo kəmboye njuworo bəlaro lejana.

9 Amma kamu Samariyayedəye tiro: «Ni yaudi, wu ye kamu Samariyaye, awiawin wua ingi kənjayero suworəmi?» Awoa caman yaudiya-a Samariyawu-a tawaktaiwawo.

10 Isaye tiro: «Ca kənjo Alayea-a wundu ingi kənjayero njuworənaa-a nonəmmaa, nima tia korəme ingi roye niro nji,» yeno.

11 Kamudəye tiro: «Kəma, karwi ye tammi, baram ye kuruwu. Ndarən ingi roye adəa fandəmi?

12 Ra, nidə kaarinde Nawi Yakuba ti duwon andiro baram adəa sade ingi ti kəlanju cane tadawanju-a ləmannanju-a ye casanadəmaro wa kura wo?»

13 Isaye tiro: «Wundu duwon ingi adəa canadə nangadembo ngudu fanji,

14 amma wundu duwon ingi tiro yikkidəa canadə təmmaro ngudu fanjiwawo. Ingi tiro yikkidə curonjun sim ingi royero walje har ro sawisoyero bəlbəldi.»

15 Kamudəye tiro: «Kəma, ingi adəa wuro se, kua adən fuwun bare ngudu fakke ingi gudoro na adəro waldəkke isəkkəniro,» yeno.

16 Isaye tiro: «Lene kwanəm bowone, na adəro arowo!» yeno.

17 Kamudəye: «Kwa takkəni,» yenniya, Isaye tiro: «“Kwa takkəni,” nəmmadə, jirenəm.

18 Amma kwa uwu dim, koro ti kərma rokko dəgawwadə kwanəm gəni. Awo wulləmmadə jire,» yeno.

19 Daji kamudəye tiro: «Kəma, ni nawiro asunəkkəna.

20 Kaariyandeso* kəla kau kuruwu adəyen Alaro ambətkeyera, amma nayidə† na Alaro ambəttuwuyedə sai Jerujalemnin nuwi.»

21 Isaye kamudəro: «Wua sasarai, sa laa ise Bawadəro kəla kau kuruwu adəyen gəni bi Jerujalemlan gəni ambətkəwi.

22 Nayidə awo nonuwwiro ambətkəwi. Andidə awo noniyenaro ambətkəiye, awoa njəkkawodə yauidiyayen isi.

23 Amma sadə isi har isənama, ambəttuwuwu jireyedə Bawadəro curo ruhu-a jire-ayen ambəccagai, dalilnjudə Bawadə am jiri anima tiro ambəccaaro maji nangaro.

24 Aladə Ruhu, am tiro ambəccagaidə sai curo ruhu-a jire-ayen ambəccaa!»

25 Kamudəye tiro: «Almasiwu kam tiro Kəristi canidə isiro nokkəna. Isiya, andiro awo sammaa isanosagai,» yeno.

26 Daji Isaye tiro: «Wu niro mananjəgəkkidə, wuma ti wo!» yeno.

27 Sa adən fuwurawanju isane Isa kamuro mana cəddidəa ajapkera, amma wundunjama kamudəro: «Awi raam?» bi Isaro: «Awiro tiro managəmi?» wuljənni.

28 Daji kamudə bulenju kolje bəlaro walde ambo:

29 «Arowo, kam awo dikkəna sammaa wulsəgənaa ruiwo! Waneye tima Almasiwudə wo?» yeno.

30 Jamadə na Isayero leduro bəladən keluwo.

31 Sa adən fuwurawadə tia lowojane: «Sayinna, masəna de!» cani.

32 Amma tayiro: «Kəmboni nonuwwi mbeji,» yenniya,

33 fuwurawadə kattenjan: «Kam laa tiro kəmbo cukkudəna wa?» cani.

34 Isaye tayiro: «Kəmbonidə tima awo ti wua sunodənamadə cəraanadəa dio-a kidanju tumoduwu-adə wo.

35 Nayiye: «Kaladəro kəndawu dewu gapco,» nuwi, gəna? Wu nayiro wulnjagakki, kəla sammowo kulowadə kaladəro basawunaro ruiwo!

36 Kam kalajimadə alwasi cuwande nema ro sawisoyero capciyi. Adəgaima kam cənadimadə-a kam kalajimadə-a rokko karwunja kəjiji.

37 Kəla adəyen awo wuldənadə jire: «Kam laa cənadi, kam laa ye kalaji.»

38 Nayia awo kidanuwwi kaladuro ngenodəkko. Am gade kidadəa cado, nayi ye barga kidanjaye kiwanduw.»

39 Samariyawu bəla adən dasaana kada Isaa kasatkera, kamudəye shedaje: «Awo dikkəna sammaa wulsəgəna!» cəna nangaro.

40 Nanjuro kadiranniya, nanjan napcoro tia lowojane Isa kawu yindiro napkeno.

41 Mananju nangaro am kada ye cayemaa kojənaro tia kasatkera.

42 Daji kamudəro: «Kərma awo wulləmmadə gəni nangaro tia kasatkeiye. Andi kəlandema ye tia fanniyena, koro jiremaro tima Njəkkayima duniayedə woro noniyena!» yera.

*Isaye kowonaye tada isangaduwu
(Mat 8.5-13; Luk 7.1-10)*

43 Ngawo kawu yindiyen Isa bəladəa kolje cidi Galileyero leyeno.

44 Caman Isa kəlanjuma nawi bəlanjan daraja cədannin cəna.

* 4:20 4.20 kaariyandeso - Am cidi Samariyayedə yauidi, amma ngalongawuri. † 4:20 4.20 nayidə - Yauidiya.

⁴⁵ Cidi Galileyo kadinniya, am cididəye tia ngəlaro sosayera. Tayidə awo Isa Jerujalemnin sa salayen cədəna sammaa caruna, dalilnjudə tayi ye saladəro lejana nangaro.

⁴⁶ Daji Isa walde bəla Kana cidi Galileye na ingia dibenno kalakcənadəro kadio. Bərni Kafarnaambelan kowona laa mbeji, tadanju dondi.

⁴⁷ Kowonadə Isa cidi Yahudiyayea kolje Galilero isənaro fangenniya, nanjuro leje tia lowoje iso tadanju no cədidəa isangajuwo yeno.

⁴⁸ Isaye tiro: «Alama so, awo ajobba so kiruw gənia, təmmaro yasarawwawo!» yeno.

⁴⁹ Kowonadəye tiro: «Kəma, kawu tadani nuir are!» yeno.

⁵⁰ Isaye tiro: «Lene, tadanəm ronjua!» yenniya, kamdə mana Isa tiro wuljəgənədəa kasacce leyeno.

⁵¹ Ledu cədi duwon, wolodiyanju tia kapcagane tiro: «Tadanəm ronjua,» yera.

⁵² Sa tadanju ngajənədəa kiworənniya, tiro: «Bikka sa fal kausuyen kangedə tia kolyeno,» yera.

⁵³ Bawadə sa adəman Isaye tiro: «Tadanəm ronjua!» cənnadəro asuyeno. Daji ti-a am fannjuyə samma-a Isaa kasatkera.

⁵⁴ Adəma alama ajobba yindiye Isa ngawo cidi Yahudiyayea kolje cidi Galileyo isənayen cədənədə wo.

5

Isaye kam tiyinju nunaa isangaduwo

¹ Ngawo adəyen ngəməri yaudiyaye laa kidənniya, Isa Jerujalembə leyeno.

² Jerujalemlan karən Ngaworam Dimiyayedən falwu ingiye* ngurwo uwua mbeji, təlam yaudiyaudin tiro Baitsata cani.

³ Ngurwo anin am dondi kada bowada mbeji: kambuwa so, ngurdiyaya so, am tiyinja nuna so. [Ingidəye bəljəmdunju gurejai,

⁴ dalilnjudə sa laa sa laan malaiya Kəmandəye jəpce ingidəa bəljəmji nangaro. Wundu duwon ingi bəljəmjenədəro burwon ngaanamadə, kəndondi jiri fi tilan dəga yaye, ngaji.]

⁵ Nadən kam laa kərwu fiakkun wuskunno dondi mbeji.

⁶ Isa kamdəa bowada kirunniya, koro nadən jauro tussənarə nojənədə, tiro: «Ngadu raamma wa?» cəne kiworo.

⁷ Kam dondidəye tiro: «Kəma, sa ingidə bəljəmjiya, kam nanin wua ingidəro sakki bawo. Koro ledu dikki duwon, kam gade wua burwose ngayi,» yeno.

⁸ Isaye tiro: «Cine bənaramməngone lene!» yeno.

⁹ Sadəman kamdə ngaje bənaramnju ngoje ledu badiyeno.

Yim adə yim tustuye.

¹⁰ Adə nangaro yaudiyadəye kam ngajənədəro: «Yim tustuyea bənaramməngodu niro amardəgənni,» yera.

¹¹ Tayiro: «Kam duwon wua isangəsəgənədə, tima wuro: «Bənaramməngone lene!»» yeno.

¹² Tayiye tiro: «Wundu kam duwon niro bənaramməngone lene cənnadə?» cəne keworo.

¹³ Amma kam ngajənədə ti wundumaro nojənni, Isa curo jamadəyero kəldəgəna nangaro.

* **5:2 5.2** *falwu ingiye* - Bəlaa kura cidin laada curon ingi raia, cidiyanju kaulan tədandəna, koro tiro butturam cani.

14 Ngawo adāyen Isa kamdāa Fado Alayen najiye tiro: «Akko nğanemma! To, biwu dio kolle, bare awo laa jauro diwi adāa kojəna nia njuwandänniro,» yeno.

15 Daji kamdā leje yauidiyadəro Isama tia isangajuwo yeno.

16 Isa awo ania yim tustuyea cədəna nangaro, yauidiyadə tiro niadiwi fəleduwu badiyera.

17 Amma Isaye tayiro: «Bawani ku kundenno kida cədi, wu ye kida dikki,» yeno.

18 Adə nangaro yauidiyadə cayemaa kojənaro tia roro njejoro mayera. Yim tustuyea awo dioro dapkada runju gəni cədo, koro Aladəma Bawanju wo cəne Alaa gaskayeno.

Kənduwo Tadadəye

19 Daji Isaye yauidiyadəro: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, Tadadə kəlanju awima rakce cədiwawo, sai awo Bawadə cədi curunadəa. Koro awi yaye Bawadə cədidəa Tadadə ye cədi.

20 Awoa Bawadə Tadadəa cəraana awo ti kəlanju cədi sammaa tiro fəlejiyi. Koro kəndo animaa kojəna tiro fəlejiyi, nayi ye jauro ajam-moworo.

21 Jiři Bawadə am sanunaa cəsange tayiro ro cidə gai, Tadadə ye kam cəraanaro ro ci.

22 Bawadə wundumaro shara cəddiwawo, amma shara sammaa mukko Tadadəyero cakkəna,

23 am nga Tadadəro daraja cado, jiři Bawadəro daraja cadidə gai. Kam Tadadəro daraja ciwawomadə Bawa tia cunodənadəro daraja ciwawo.

24 Jiremaro nayiro wulnjagakki, kam manani fanje ti wua sunodənadəa kasaccənamadə ro sawisoye cuwandəna. Shara tia cədaiwawo, amma karmoro kaje ro cuwandəna.

25 «Jiremaro nayiro wulnjagakki, sadə isi har isənama, sa duwon am sanuna kowo Tada Alayedəa fanjai, koro tayi fanjanamadə roa dasayi.

26 Jiři Bawadə fərdu royedə gai, ngaima cakke Tadadə ye fərdu royero waljəna.

27 Koro kənduwo shara kamdaye tiro cina, dalilnjudə tima Tada Kambedə wo nangaro.

28 Bare adəa ajammuwwi, sa ise am kaurilan samma kowonju fanjane

29 caluwi. Am duwon awo ngəla cadənamasodə roaro cijai, amma am duwon awo diwi cadənamasodə shararo cijai.

30 «Wu runi awima rangəkke dikkiwawo. Jiři fakkidə gai, shara dikki. Koro sharani ye jire, dalilnjudə awo raakkəna gəni, awo ti wua sunodənamadə cəraanaa dioro makki nangaro.

Shedawu Isaye

31 «Wu kəlanin kəlanin shedamaro walyekkoa, shedanidə jire gəni.

32 Shedamani gade mbeji, koro sheda kəlanin cədidə jirero nokkəna.

33 Yahayaro am yikkunoduwwa, ti ye jiredəa shedajo.

34 Wudə kamben gəni sheda makki, amma njəkkawo fandoworo awo ania wulləkki.

35 Yahayadə fatəla waskada nur ci. Sa ganaro karwukəjia curo nurnjuyen nammuwwa.

36 Amma shedani sheda Yahayayea nankuran kojəna, dalilnjudə kəndo Bawadə wuro tumogəkkoro sinadə, wotte kəndo dikkidəma Bawadə wua sunodənaro kəlanin shedasi nangaro.

³⁷ Koro Bawa wua sunodənadə, tima kəlanin shedajo. Amma nayidə ngaltema kowonju fannuwwi, fasalnju ye ruwwi,

³⁸ koro mananju ye karwundon napcənni, dalilnjudə kam cunodənadə kasadduwwi nangaro.

³⁹ Kitawuwadəa kəla hangallayen kəranuwi, tayilan ro sawisoye fan-duwiro təmanuwwa nangaro, amma kitawu anima kəlanin sheda cado!

⁴⁰ Adə yaye naniro isuwe ro sawisoye fandoro wayew.

⁴¹ «Amben gəni daraja makki.

⁴² Amma nayia nonjakkəna, kərawo Alaye karwundon bawo.

⁴³ Cu Bawaniyen kadikko, amma wua moworo wasew. Kam gade cu kəlanjuyen kadioa, tia mowuwi.

⁴⁴ Nayi daraja kattendon manuwwi, amma daraja Ala runjuyen isidəa manuwawodə, ndayilan gəle ranguwe wua sasarawi?

⁴⁵ Bare wuma nayia na Bawadəyen ngadarnjakkiro təmanuwwi. Ngadarmandodə tima Nawu Musa wo, kam duwon təmando tiro yakkuwwadə.

⁴⁶ Ca Nawu Musaa jiremaro yasarawwaa, wu yea sasarawi, kəlanin ruwujəna nangaro.

⁴⁷ Amma awo ruwujənadəa yasarawwia, ndayin gəle manani yasarawi?» yeno.

6

Isaye am dəwu uwu ambadu

(Mat 14.13-21; Mar 6.30-44; Luk 9.10-17)

¹ Ngawo adəyen Isa bərəm Galileye tia bərəm Tiberiyasselan bowo-jaidəye cinju todəro koyeno.

² Jama kada ye tia geya, alama ajabba ajabba kəla am dondiyen cədi caruna nangaro.

³ Daji Isa kəla kau kuruwu laayero juwane fuwurawanju-a rokko napkera.

⁴ Akko sala Laya Njəkkayirambe sala yaudiyayedə karənjəna.

⁵ Isa kəla sapce jama kada nanjuro isairo kirunniya, Filibusso: «Ndaran burodi yuwiye am ani jagaroro?» cəne kiworo.

⁶ Adəa wuldunjudə, Filibussa rijapturo, dalilnjudə Isa kəlanjuma awo cədidəa nojəna nangaro.

⁷ Daji Filibusse tiro: «Wundunja yaye burodi gana laa cuwandroo dinariyus* yer yindima cədiwawo!»

⁸ Fuwurawadəye falnja Andarawus yaana Siman Biturusse tiro:

⁹ «Akko na adən tadaana laa burodi sayirre uwu-a buni yindi-a cədana mbeji, amma am ngəwu aniro awi cəddi?» yeno.

¹⁰ Isaye tayiro: «Jamadəa yakkowo napca,» yeno. Nadən kajim kəri tənəs mbeji nangaro, amdə napkera. Tayi kongwadə alama dəwu uwu gai.

¹¹ Daji burodidəa ngoje Alaro ardiyenniya, am napkadadəro da-garyeyeno. Bunidə yen ngai cəde, har mərədunja galyeno.

¹² Jawune kulyeranniya, Isaye fuwurawanjuro: «Njongowa gapcanadəa cammowo, bare awima faccəgənni,» yeno.

¹³ Adəgaima njongo burodi uwu sayirre am jawune koljanayedəa capcane jowo mewun yindin kesəmbəro.

* **6:7 6.7** *dinariyus* - Wuři Rombe. Dinariyus faldə alwasi kida kawu falle.

14 Jamadə alama ajabba Isa cədənədə kerunniya, tayiye: «Jiremaro kam adə tima nawi duniaro isimadə† wo!» canı.

15 Adə nangaro isane tia dunodunon cadane mairo cadiro asuyenniya, Isa tayia kolje runju tok kəla kaudəyero walde giwa.

Isaye kəla ingiyen silan ledu

(Mat 14.22-36; Mar 6.45-56)

16 Dunia kajiriyenniya, fuwurawa Isayedə ci bərəmbero jəpcagane

17 maararo ngasaye kanji bərni Kafarnaamero faljane kodu badiyera. Dunia ləmjəna, Isa ye koroma tayia najəgənni.

18 Karuwa dunoa cije fuje, har bərəmdə jauru camballadan.

19 Kilometər uwu bi arakku gairo ledu kedənniya, Isa kəla ingiyen silan leje maaradə karənji kero. Kerunniya, jauru riyera.

20 Amma Isaye tayiro: «Wuma, bare rinuwwi!» yeno.

21 Daji fuwurawadə karwu kəjiaro curo maaradəyen tia camoye kərgaanniyama, maaradə na lejaidəro kadio.

22 Wajənanjua jama ci bərəmbe todən napcanadə maara falma nadən dəgaro asuyera. Koro Isa maaradəro fuwurawanju-a rokko ngaanni, amma runja leyeraro nojana.

23 Daji maarawa gade bəla Tiberiyasselan karən na Kəma Isa Alaro ardije burodi jagərənədəyero kadira.

24 Jamadə Isa ye bawo, fuwurawanju ye baworo kerunniya, daji maarawadəro ngasaye bərni Kafarnaamero tia maduro leyerə.

Isa kəmbo ro fandoye

25 Jamadə ci bərəmbe todən Isaa kewandənniya, tiro: «Sayinna, sawi na adəro kadim?» cane keworo.

26 Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, alama ajabba ajabba ruwwa nangaro gəni, burodi ngəruwe kulluwwa nangaro wua masuwi.

27 Bare kəmbo njəpci adəro kida diwwi, amma kəmbo ro sawisoyero kida dewo, kəmbo duwon Tada Kambedə nayiro njadidə, awoa Ala Bawadə tawa kənduwonjuyədə Tada Kambedəro gənajəgəna.»

28 Daji tiro: «Kida Alayedəa dioro awi gəle diye?» cane keworo.

29 Isaye tayiro: «Kida Alayedə tima kam cunodənədə kasaddowo!» yeno.

30 Tiro: «Alama ajabba jiri fi dime ruiye nia kasannjiye? Awi gəle dimi?

31 Kaariyande kəmbo tiro man‡ canidəa karaalan jawuna, kitawulan ruwuwadadə gai: “Tayiro kəmbo samelan isənədəa jaworo kaino.”»†

32 Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, Nawi Musa gəni kəmbo samelan isənədəa njado, amma Bawanima nayiro kəmbo jireye sameyedəa njadi.

33 Awoa kəmbo Alayedə, tima kam samelan jəpce duniaro ro sawisoye cimadə wo!»

34 Daji tiro: «Kəma, sawisoro kəmbo adəa andiro sadəne!» yera.

35 Isaye tayiro: «Wuma kəmbo ro fandoyədə wo! Kam naniro isənədəa təmmaro kəna fanjiwawo, koro kam wua mərsasənədəa ye təmmaro ngudu fanjiwawo.

36 Amma nayiro wulnjagakkəna, wua suruwwa duwon, njasarairo wayew.

37 Am duwon Bawadə wuro sina samma naniro isai, koro kam naniro isənədəa təmmaro wakkiwawo.

† 6:14 6.14 nawi duniaro isimadə - Almasiwu. ‡ 6:31 6.31 man - Kəmbo samelan isənədə. † 6:31 6.31 Neh 9.15

³⁸ Awo karwuni cəraana gəni, awo ti wua sunodənadə cəraana dioro samelan jəpkekko.

³⁹ Awo ti wua sunodənadə cəraanadə tima am wuro sinadəye falmaa fuddəkkiwawo, amma yim daryeyea[§] tayia karmolan sangəkki.

⁴⁰ Akko awo Bawani cəraanadə, wundu duwon Tadadəa cure kasaccənadə ro sawisoye cuwandi, koro yim daryeyea wu ye tia karmolan sangəkki,» yeno.

⁴¹ Tima kəmbo samelan isənadə wo cənna nangaro, yaudiyadə karwunja waje:

⁴² «Ti adə Isa tada Isuwuye, gəna? Bawanju-a yanju-aa noniyena, gəna? Ndayin gəle samelan kadikko cəni?» yera.

⁴³ Isaye tayiro: «Bare karwundo wajənni!

⁴⁴ Wunduma rakce naniro isiwawo, sai Bawa wua sunodənamadə tia gərjiiyiya. Wu ye yim daryeyea tia karmolan sangəkki.

⁴⁵ Akko awo curo kitawuwa nawiyayen ruwuwadadə: “Tayi sammaa Ala alamji.”† Wundu duwon Bawadəa fanje asujənamadə naniro isi.

⁴⁶ Ti Alayen isənadəro kajia, wunduma Bawadəa curunni. Tidə Bawadəa curuna.

⁴⁷ Jiremaro nayiro wulnjagakki, kam wua mərsasənamadə ro sawisoye cuwandi.

⁴⁸ «Wuma kəmbo ro fandoyedə wo!

⁴⁹ Kaariyando kəmbo tiro man canidəa karaan jawuna, koro sanuna.

⁵⁰ Amma kam duwon kəmbo samelan isidəa juwuidə, nuiwawo.

⁵¹ Wuma kəmbo ro fandoye samelan isənadə wo. Kam kəmbo adəa juwuiya, sawisoro dəgai. Kəmbo duwon duniaro ro sawisoye cawandoro yikkidə, tima da tiyiniye wo.»

⁵² Adə nangaro yauidiya kattenjan kambiwu cade: «Ndayin gəle rakce da tiyinjuye sade ngəriyo?» cani.

⁵³ Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, da tiyi Tada Kambədəa ngəruwwawoa, bunju ye yawwawoa, nayilan ro bawo.

⁵⁴ Kam duwon dani jəgəre buni caimadə ro sawisoye cuwandəna, koro wu ye yim daryeyea tia karmolan sangəkki.

⁵⁵ Dani ye kəmbo jireye, buni ye kənja jireye.

⁵⁶ Kam dani jəgəre buni caimadə wulan dəgai, wu ye tilan dəgakki.

⁵⁷ Jiri Bawa Kəndəgaima wua sunode ti nangaro wu ye roa dəgakkidə gai, kam duwon wu kəmbonju womadə, wu nangaro ti ye roa dəgai.

⁵⁸ Adəma kəmbo jireye samelan isənadə wo, jiri kaariyandoso jawune sanunadə gai gəni. Kam kəmbo adəa juwunamadə sawisoro dəgai,» yeno.

⁵⁹ Curo dandal bəрни Kafarnaamben jamadəa alamji duwon, Isa awo ania wulyeyeno.

Mana ro sawisoye

⁶⁰ Fuwurawa Isaye ngəwunja adəa fangeranniya, tayiye: «A! Mana adə jauro jau! Wundu gəle rakce tia fanji?» yera.

⁶¹ Isa karwunja mana adəa wajiro asuyenniya, tayiro: «Adə cakke talluwi wa?

⁶² To, Tada Kambədə nanju caye dəganadəro walde leji ruwia, nda?

⁶³ Ruhu Alaye tima ro njomadə wo, kənduwo kambədə awimaro faidajiwawo. Mana nayiro wulnjagakkənadə ruhu ye, ro ye.

⁶⁴ Amma curondon am laa kasaccanni mbeji,» yeno. Tən badiduramnin Isa am tia kasaccannidə-a kam tia sərəcciyidə-aa nojəna.

§ 6:39 6.39 yim daryeyea - Cinowo duniaye. † 6:45 6.45 Ish 54.13

⁶⁵ Daji Isaye: «Adəma nangaro nayiro wulngeyerakko, wunduma rakce naniro isiwawo, sai Bawadə tiro amarjiyiya duwon,» yeno.

⁶⁶ Kəla adəyen fuwurawa Isaye ngəwunja tia ga koljane ngaworo walladara.

⁶⁷ Daji Isaye mewun yindindəro: «Nayi ye wua kolsuwiya, raawwa wa?» cəne tayia kiworo.

⁶⁸ Siman Biturusse tiro: «Kəma, na wunduyero gəle leniye? Nima mana ro sawisoyea wo!

⁶⁹ Yasaraiyena ye, noniyena ye, nima Tayir Alayedə* wo!» yeno.

⁷⁰ Isaye tayiro: «Wu gəna nayi mewun yindindəa kərenjakko? Amma kamndo fal sedan!» yeno.

⁷¹ Adəa kəla Yahusa tada Siman Iskariyotten wulyeno, dalilnjudə tima mewun yindindəye falnja mukko kəladowayero Isaa sərəcciyidə wo.

7

Kasattunambu yaanawa Isaye

¹ Ngawo adəyen Isa cidi Galileyen didiriyeno. Cidi Yahudiyayen didiridu cəraanni, yaudiyadə tia roro njejoro majai nangaro.

² Ngəməri Leimaye sanju karəngenniya,

³ yaanawa Isaye tiro: «Na adən cine cidi Yahudiyayero lene, fuwurawanəmsodə ye kida dimidəa caroro.

⁴ Kam nowadaro waldu cəraanamadə awo cədidəa gərajawo. Awo ania dimia, duniaro fəledəgəne!» yera.

⁵ Ase, yaananjudəma tia kasaccanni.

⁶ Daji Isaye tayiro: «Sani koroma cədənni, amma sandodə sawiso dabbargada.

⁷ Duniadə rakce nayia wanjaiwawo, amma wua wasəna, dalilnjudə kəndonju diwi wulləkki nangaro.

⁸ Nayidə na ngəmərīdəyero lenowo, wudə ngəməri adəro lekkiwawo, sani koroma cədənni nangaro,» yeno.

⁹ Awo ania tayiro wulyeyenniya, cidi Galileyen napkeno.

Isa Ngəməri Leimayen

¹⁰ Amma yaanawanjudə na ngəmərīdəyero leyeranniya, Isa ye federo gəni, asərlan cije leyeno.

¹¹ Yaudiyadə na ngəmərīdəyən tia majane: «Ti ndaran?» cani.

¹² Koro curo jamadəyən am kada kəlanjun kambiwu kedo. Laaye: «Ti kam ngəla,» cani, laa ye: «A'a, amba cuwatki,» cani.

¹³ Amma wunduma kəla Isayen federo mana cədiwawo, yaudiyadəa rijana nangaro.

¹⁴ Daji ngəmərīdə dawunjun duwon, Isa Fado Alayero ngaye jamaa alamdu badiyeno.

¹⁵ Yaudiyadə ajapcane: «Kam adə ngaltema kərajənnidə, ndayin kitawudəa noyeno?» cani.

¹⁶ Isaye tayiro: «Alamdunidə wuye gəni, ti wua sunodənadəye.

¹⁷ Kam awo Ala cəraanadəa dio cəraanaa, alamdudə wuye gəni, Alayero noji.

¹⁸ Kam ngumnjun mana cədimadə daraja kəlanjuyə maji, amma kam tia cunodənadəye daraja majidə, tidə jirema, koro tilan jirenambu bawo.

* **6:69 6.69** *Tayir Alayedə* - Kaala Almasiwuye. Biwubawoma, am gade-a gade.

19 Nawi Musa nayiro Attauradæa njadæna, gæna? Amma wundundoma wadawanjudæa jægaiwawo. Awiro wua roro njejoro manuwi?» yeno.

20 Jamadæ tiro: «Ni karuwama! Wundu nia njejoro maji?» yera.

21 Isaye tayiro: «Awo ajabba fal kidækkæniya, nayi samma ajapkew!

22 Nawi Musa wada kajaduye njadæna, adæ yaye kajadæ tiyen gæni, kaariyadæyen kadio, koro yim tustuyea kam kajanuwi.

23 Bare wada Nawi Musaye ganambu tædænnero yim tustuyea kam kajanuwia, awiro gæle kæla yim tustuyea kam særamba isangagækkænayen wuro gærgasægæwi?

24 Bare kuro simben shara diwwi, amma kæla jireyen shara dewo!» yeno.

Isama Almasiwu Alayedæ wo?

25 Daji am Jerujalembe laaye: «Tima gæna kam duwon tia roro njejoro majaidæ?

26 Akkonju federo mana cædi duwon, awima tiro wuljaganni. Ra, jiremaro wurawandedæ tia Almasiwuro asujana wa?

27 Na kam adæ isænadæa noniyena. Amma Almasiwudæ isiya, wunduma na isænadæa nojiwawo,» yera.

28 Daji Isa Fado Alayen jamadæa alamdu cædi duwon, kowo sapce: «Wua nosuwwa, koro na isækkænadæ yea nonuwwa. Ngumnin gæni kadikko, amma ti wua sunodænamadæ jirema. Tia nonuwwi.

29 Wu tia nokkæna, dalilnjudæ nanjun kadikko, koro tima wua sunodo,» yeno.

30 Adæ nangaro Isaa taro mayera, amma wunduma tiro mukko gænajægænni, sanju koroma cædænni nangaro.

31 Curo jamadæyen ngæwunja tia kasaccane: «Almasiwu isiya, alamaso kam adæ cædænadæa kojæna cædi wa?» cani.

Gureduwuye Isaa taro madu

32 Farisawa jamadæ awo ania kæla Isayen wuljai fangeranniya, wurawa rimannaye-a Farisawa-a Isaa taro gureduwu Fado Alayea juwayera.

33 Isaye tayiro: «Kawu ganaro nayi-a rokko dægakki, ngawo adæyen na ti wua sunodænadæyero waldækki.

34 Wua masuwi, amma suwanduwawo. Na dægakkiro ranguwe isuwawo.»

35 Daji yauidiyadæ kattenjan: «Ndara leji na duwon rangiye tia fandiye-wawodæ? Ra, yauidiya curo am lardu Gæressero tatardaanadæyero wa leje am Gæressedæa alamji?

36 Awi maana awo wuljænadæye? “Wua masuwi, amma suwanduwawo. Na dægakkiro ranguwe isuwawo.”»

Ingi ro fandoye bæræm gai

37 Yim daryeye yim kura ngæmæridæyæa Isa cije daje kowo sapce: «Kam duwon ngudunjuamadæ, naniro iso ca!

38 Kam wua kasansænamadæ, kitawulan ruwuwadadæ gai: “Ingi ro fandoye bæræm gai karwunjun culuwe falalaji!”»

39 Adæa wuldunjudæ, kæla Ruhu Alayæ am tia kasaccanamadæ fuwun cawandiyen wulyeno. Amma sa adæn Ruhudæ koroma tinni, dalilnjudæ Isa koroma darajanjuro ngaanni nangaro.

Yaktu jamayæ kæla Isayen

40 Jamadæ mana ania fangeranniya, laanjaye: «Kam adæ tima jiremaro nawidæ wo!» cani.

⁴¹ Laaye: «Kam adə tima Almasiwudə wo!» cani. Amma laaye koro: «Almasiwudə cidi Galileyen wa isi?»

⁴² Ra, kitawulan Almasiwudə ti kaduwu Mai Daudaye, koro bəla Baitalami na Mai Dauda dəganadən isi† cənna, gəna?»

⁴³ Adəgaima kəla Isayen jamadə kəwu yindiro yakkadara.

⁴⁴ Curonjan laanja tia taro mayera, amma wunduma tiro mukko gənajəgənni.

Kasattunambu wurawa yaudiyaye

⁴⁵ Gureduwu Fado Alaye walladaranniya, wurawa řimannaye-a Farisawa-a tayiro: «Awiro Isaa kuduwwidə?» cane keworo.

⁴⁶ Gureduwuye: «Ngalte wunduma kam adə gairo mana cədənni!» yera.

⁴⁷ Daji Farisawaye tayiro: «Nayi yea jambanjana wa?»

⁴⁸ Wurawa adinwuye* bi Farisawaye kam laa tia kasaccəna mbeji wa?»

⁴⁹ Amma jama Attaura Nawi Musaye nojanni adə baskuwada!» yera.

⁵⁰ Daji Nikodimus, ti duwon Farisawaye falnja na Isayero calan lejənədə, tayiro:

⁵¹ «Kəla wadandeyen kambe cinjun fanniye awo cədidəa noniyendelan tiro shara yiddiyewawo, gəna?» cəne kiworo.

⁵² Amma tiro: «Ni ye kam Galileye wa? Kitawudəa kərane rui, nawi fima cidi Galileyen culuwunni!»

Kamu kənjəna cədilən ta

⁵³ [Daji wundu yaye fannjuro walladan.

8

¹ Isa Kau Jaitunero leyeno.

² Suwa ləp koro walde Fado Alayero leyeno. Am samma nanjuro isai duwon, napce tayia alamdu badiyeno.

³ Daji maləmba Attauraye-a Farisawa-a kamu laa kənjəna dio cədi cadanaa cawude dawunjan tia casakke dayeno.

⁴ Tayiye Isaro: «Sayinna, kamu adə kənjəna dio cədi duwon, tia keda.

⁵ Attauralan Nawi Musaye andiro wada sade jiri aniro kau gəgəpkəiyo tayia roro yejiyo cənna.† To, ni nda, awi wulləm?» cane tia keworo.

⁶ Adəa wuldunjadə, Isaa rijapturo awo laa tia burwuduye cawandoro. Amma Isa nguje ngulondon cidi kurda badiyeno.

⁷ Tiro dama baworo koro caddi duwon, cije tayiro: «Kam curondon biwu bawomadə kamudəro burwon kau gəpcuwo!» yeno.

⁸ Koro walde nguje cidi kurda badiyeno.

⁹ Adəa fangeranniya, kuran tamiya ganaro kudero fal fallen saptane, har Isa runju kamu fuwunjun daadadəa kolyera.

¹⁰ Isa cije dayenniya, kamudəro: «Ndarən tayi? Wunduma niro wowom gənanjəgənni wa?» cəne tia kiworo.

¹¹ Tiye: «Kəma, wunduma wowomsənni,» yeno. Daji Isaye tiro: «Wu ye niro wowom gənanjəgəkkiwawo. Lene, amma adən fuwun bare gadero biwu dimmi!» yeno.]

Isa nur duniaye

¹² Koro Isa walde jamadəro mana cədde: «Wu nur duniaye. Wundu duwon wua səganamadə təmmaro curo duwuyen lejiwawo, nur roye cuwandi,» yeno.

† 7:42 7.42 Mik 5.2 * 7:48 7.48 wurawa adinwuye - Fuwuwu kəwu gadegade yaudiyaye. † 8:5 8.5 Lew 20.10; SK 22.22-24

13 Farisawaye tiro: «Ni kəlanəmlan kəlanəm shedanəmi nangaro, shedanəmdə jire gəni,» yera.

14 Isaye tayiro: «Sheda kəlaniye dikki yaye, shedanidə jire, dalilnjudə na isəkkəna-a na lekki-adəa nokkəna nangaro. Amma nayidə na isəkkəna-a na lekki-adəa nonuwwi.

15 Nayidə ambo shara kuro kamben yidduwi, amma wu kam fimaro shara yiddəkkiwawo.

16 Amma shara dikki yaye, sharanidə jire, dalilnjudə wu runi gəni, Bawa wua sunodənədə-a rokko sharaniye nangaro.

17 Wadandoman ruwuwada sheda kam yindiyədə jire.†

18 Wuma sheda kəlaniye dikki, koro Bawa wua sunodənədə ye kəlanin sheda cədi,» yeno.

19 Daji tiro: «Bawanəmdə ndaran?» yeranniya, Isaye: «Wua nosuwwi, Bawani yea nonuwwi. Ca wua nosuwwaa, Bawani yea nonuwwa,» yeno.

20 Isa Fado Alayen alamdu cədi duwon, na sadaa fidaramben mana ania wulyeno. Amma wunduma tia cədanni, sanju koroma cədənni nangaro.

21 Koro Isa walde tayiro: «Wu lekki, koro wua masuwi, koro curo biwundayen nuwi. Na lekkidəro nayidə ranguwe lenuwwawo,» yeno.

22 Kəla adəyen yauidiyədəye: «Kəlanju ceji wa? Adəmaro wa: “Na lekkidəro nayidə ranguwe lenuwwawo,» cənidə?» yera.

23 Isaye tayiro: «Nayi cidiye, amma wu sameye. Nayi dunia adəye, amma wu dunia adəye gəni.

24 Adəma nangaro nayiro curo biwuwandoyen nuwi wulngeyerakko. Wuma ti woro kasadduwwia, curo biwuwandoyen nuwi,» yeno.

25 Tiro: «Ni wundu?» cane keworənniya, Isaye tayiro: «Awo tən badiduramnin wulnjagakkənədəma.

26 Awo ngəwu kəlandon wulduye-a sharaduye-a takkəna, amma ti wua sunodənədə jirema, koro awo tiyen fakkənədəmaa duniaro wulgəkki,» yeno.

27 Amma kəla Bawadəyen tayiro manajiyidəro asujanni.

28 Daji Isaye tayiro: «Tada Kambədəa kəskaro rogəwiya, wuma ti woro nonuwi, koro awima kəlaniro dikkiwawo, amma Bawa wua alamsənədə gai, awo ania wulləkkiro nonuwi.

29 Ti wua sunodənədə wu-a rokko. Wua runi kolsənni, dalilnjudə sawisoye awowa cəraanədəa dikki nangaro,» yeno.

30 Sa Isa adəa wuljidən, am kada tia kasatkera.

Tadawa jireye Nawī Ibrahimbe

31 Daji Isaye yauidiya tia kasaccanamədəro: «Manani gawia, nayi jiremaro fuwurawani.

32 Jiredəa nonuwi, jiredə ye nayiro nankam kəlaye njadi,» yeno.

33 Tiro: «Andi kaduwu Nawī Ibrahimbe, koro kərea wundayemaro ngaltema walliyende! Ndayin nankam kəlaye fandiye nəmi?» yera.

34 Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, wundu duwon biwu cədimədə kərea biwuye.

35 Kəreadə sawisoro gəni fadon dəgai, amma tadadə sawisoro dəgai.

36 Adə nangaro Tadadə nankam kəlaye njadiya, nankam kəlayədəa fanduwī, diye!

37 Nayi kaduwu Nawī Ibrahimbero nokkəna, amma wua njejoro manuwī, dalilnjudə karwundoro manani ngayiwawo nangaro.

† 8:17 8.17 SK 19.15

³⁸ Wu awo na Bawaniyen rukkənadəa wulləkki, amma nayi awo bawandoyen fannuwwadəa diwi,» yeno.

³⁹ Tiro: «Bawandedə tima Nawī Ibrahimdə wo!» yera. Isaye tayiro: «Ca nayi kaduwu Nawī Ibrahimbea, kəndo Nawī Ibrahim cədənədəa diwi.

⁴⁰ Kərma wu nayiro jire Alayen fakke wulnjagakkəna duwon, wua njeoro manuwi. Nawī Ibrahim ngaltema adəa cədənni!

⁴¹ Nayi kəndo bawandoyedəa diwi,» yenniya, tiro: «Andia ngəriwu gəni sesambo, bawande tilo Ala kəlanjudəma!» yera.

⁴² Isaye tayiro: «Ca Ala bawandəa, wua sərəaawi, daliljudə akkoni na Alayen kadikko. Kəlani nangaro gəni kadikko, tima wua sunodo.

⁴³ Awiro awo nayiro wulnjagakkidəa asunuwwawodə? Daliljudə mananidəa ranguwe fannuwawo nangaro.

⁴⁴ Bawando tima Yiwulis wo, awo bawando cəraanədəa diwiya, raawwa. Tən badiduramnin ti kamceji, koro kəla jireyen dajənni, tilan jire bawo nangaro. Kattuwu kamjiya, halnju fəleji, daliljudə ti kattuwuma, koro bawo kattuwuye nangaro.

⁴⁵ Amma wudə jire wulləkki, wua kasansuwawo.

⁴⁶ Wundundo biwu dikkənaro shedaji? Jire wulləkki, awiro wua kasansuwawo?

⁴⁷ Kam Alayedə mana Alayedəa fanji. Dalil nayi fannuwawoyedə, nayi Alaye gəni nangaro,» yeno.

Isa-a Nawī Ibrahim-a

⁴⁸ Daji yaudiyadəye tiro: «Ni kam Samariyaye karuwama niyenədə, jirende, gəna?» yera.

⁴⁹ Isaye tayiro: «A'a, wulan sedan bawo. Bawaniro daraja yikki, amma nayi wuro daraja njo wanuwwa.

⁵⁰ Kəlaniro darajədəa magəkkiwawo, amma Fal laa tia maji mbeji, tima sharamadə wo.

⁵¹ Jiremaro nayiro wulnjagakki, kam duwon mananidəa ngojənamadə təmmaro nuiwawo,» yeno.

⁵² Yaudiyadəye tiro: «Kərma nilan sedannaro noniyena! Nawī Ibrahim nuna, nawiya gade ye sanuna, amma niye: “Kam mananidəa ngojənamadə təmmaro nuiwawo!” nəmi.

⁵³ Ni bawande Nawī Ibrahimdəa konəmma wa? Ti nuna, nawiya gade ye sanuna. Ni wunduro kəlanəm ngoyem?» yeranniya,

⁵⁴ Isaye: «Kəlaniro daraja yikkia, darajani faidanju bawo. Bawani daraja wuro si, ti duwon tiro Alando nuwidə.

⁵⁵ Tia ngaltema nonuwwi, amma wu tia nokkəna. “Tia nokkəni,” wulləkki, kattuwuma nayi gairo walləkki. Amma tia nokkəna, koro mananju ngokki.

⁵⁶ Bawando Nawī Ibrahim karwu jauro kəjiaro jamanni kuroro cəraana. Tia cure karwunju kəjjəna,» yeno.

⁵⁷ Daji yaudiyadəye tiro: «Kərwu fiwuma tammi duwon, Nawī Ibrahimba rumma?»

⁵⁸ Isaye: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kawu Nawī Ibrahim tambimaro, wu mbeji!» yeno.

⁵⁹ Adə nangaro dongur kauye tiro gəptuwuro ngoyera, amma Isa gəradə Fado Alayen kiluwo.

9

Isaye kam kambu tambənaa isangaduwo

¹ Isa kodu cædi duwon, kam laa kambu tambænaa kiro.

² Fuwurawanjuye tiro: «Sayinna, wundu biwu cæde kam adæ kambu katambo? Tima ra bawanju-a yanju-a?» cane tia keworo.

³ Isaye tayiro: «Biwunju nangaro gæni bi biwu bawanjuye-a yanjuye-a nangaro gæni, Ala tilan kændonju fælejoro kam adæ kambu katambo.

⁴ Kausu duwon, dole kida ti sunodænadæyedæa diyo! Bunejiya, wunduma rakce kida cædiwawo.

⁵ Wu dunialan dægakki duwon, wu nur duniaye,» yeno.

⁶ Awo ania wulyenniya, kanduri cidiro tæwajiye dije ngoje sim kambudæyero cingeyeno.

⁷ Isaye tiro: «Lene, falwu ingi Silowamben* lamdæne!» yeno. Maana Silowambedæ tunodæna. Daji kambudæ leje lamgadanniya, sim cuwande walladan.

⁸ Kæmaskiyanju-a am calan tia lowo cædi caruna-adæye: «Tima gæna kam napkada lowo cædidæ?» cane keworo.

⁹ Laaye: «Tima!» cani, laa ye: «A'a, ti gæni, camunonju,» cani. Amma kamdæye: «Wuma, diye!» cæni.

¹⁰ Adæ nangaro tiro: «Ndayin gæle sim kiwandæm?» cane keworo.

¹¹ Tayiro: «Kam tiro Isa canidæ cidi dije simmiro cinjiye wuro: "Lene, Silowamlan lamdæne!" yeno. Daji lekke lamgadakkæniya, sim kiwandækko!» yeno.

¹² Tiro: «Kam attæ ndaran?» yeranniya, tayiro: «Nokkæni,» yeno.

Farisawaye kambu sim cuwandænadæro koro njæddo

¹³ Daji kam calan kambudæa na Farisawayero kewudo.

¹⁴ Yim duwon Isa cididæa dije sim kambudæye kajænadæ yim tustuye.

¹⁵ Koro Farisawadæ waldane kamdæa jiri fin sim kiwandro keworo. Tayiro: «Cidi dije simmiro cinjiye lamgadakkæniya, rukki,» yeno.

¹⁶ Farisawadæye laanjaye: «Kam adæ Alayen gæni kadio, yim tustuyero daraja cinni nangaro,» cani. Amma laanjaye: «Awiawin biwuma rakce alamaso ngai cædi?» cani. Daji tayi kæwu yindiro yakkadara.

¹⁷ Koro Farisawadæ waldane kambudæro: «Awi kæla kam simmæm kajænadæyen wullæmi?» cane keworænniya, tiye: «Ti nawî,» yeno.

¹⁸ Amma yaudiyadæ ti kambu duwon curuiro waljænadæa njasarairo wajane har bawanju-a yanju-aa bowoyera.

¹⁹ Tayiro: «Adæ tadando wa? Ti kambu katambo nuwidæ? To, awiawin kæрма curuiro walyeno?» cane keworo.

²⁰ Bawanju-a yanju-aye: «Ti tadande ye, kambu katambo yero noniyena.

²¹ Amma jiri fin kæрма curuiro bi wundu simnju kajoro noniyende. Ti tadaana gæni, tia korowo! Cinjuman wulji,» yera.

²² Bawanju-a yanju-a adæa wuldunjadæ, yaudiyadæa rijana nangaro. Caman tayidæ wundu duwon Isa Almasiwuro kasaccidæa dandallan cattuluwi canna.

²³ Adæma nangaro bawanju-a yanju-adæye: «Ti tadaana gæni, tia korowo!» yera.

²⁴ Koro caye baworo waldane yaudiyadæ kam calan kambudæa bowojane tiro: «Alaro daraja ye!† Noniyena, kam adæ biwuma,» yera.

²⁵ Tayiro: «Ti biwuma bi biwuma gæniro nokkæni. Awo fal nokkæna, wu kambu duwon kæрма rukki,» yeno.

* **9:7 9.7** *falwu ingi Silowambe* - Bælaa kura cidin laada curon ingi raia, cidianju kaulan tædandæna, koro tiro butturam canî. † **9:24 9.24** *Alaro daraja ye!* - jire wulle!

²⁶ Daji tiro: «Awi niro njëddo? Ndayin simmëm kayeno?» cane keworënniya,

²⁷ tayiro: «Wulnjagakkënama, fannuwwi. Awiro gademinno fandu rawuw? Nayi ye fuwurawanjuro wa waldu rawuw?» yeno.

²⁸ Tia rarajane tiro: «Nima fuwuranju wo, amma andidë fuwurawa Nawi Musaye!

²⁹ Ala Nawi Musaro mana cëddënarö noniyena, amma ti adë ndaran kadiomaro noniyende!» yera.

³⁰ Kamdëye tayiro: «Simmi kajënama, ndaran kadioro nonuwwidë jaurö ajabba!

³¹ Ala biwuwua kërënjaworo noniyena, amma wundu duwon Alaro daraja ce awo cëraanaa cëdimadë, Ala tia kërënji.

³² Tën dunia alaktënayeman wunduma kam kambu tambënyaye sim kajënadëa ngalte fanjënni.

³³ Kam adë Alayen gëni kadioa, awima rakce cëdiwawo!» yeno.

³⁴ Tayiye tiro: «A! Ni curo biwuyen tambëmma duwon andia alamsami!» cane tia deyaro kettuluwo.

Kambuwa jireye

³⁵ Isa kamdëa dandaldën cattuluwunaro fangeno. Ti-a kattadëranniya, tiro: «Tada Kambedëa kasaddëmma wa?» yeno.

³⁶ Kamdëye: «Këma, wundu ti wo duwon tia kasaddëkkidë?» cëne kiworo.

³⁷ Isaye tiro: «Tia rumma, koro tima niro mananjyidë wo!» yenniya,

³⁸ daji kamdëye: «Këma, kasaddëkkëna,» cëne tiro ambëtkeyeno.

³⁹ Daji Isaye: «Shara kamduro dunia adëro kadikko, am caruiwawom-adë caroro, koro am caruimadë kamburo waljaro!» yeno.

⁴⁰ Farisawa nanjun dasaana laa mana adëa fangeranniya, tiro: «A! Andi ye kambu wa?» yera.

⁴¹ Isaye tayiro: «Ca nayi kambua, biwundo bawo, amma kërma: “Ruiye!” nuwi nangaro, biwundoa dëgawi,» yeno.

10

Misal bëri dimiyaye

¹ «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kam duwon bëri dimiyayero cinnayen ngayiwawo na gadeyen tacce ngayimadë, ti barwu ye, jawalkorjima ye.

² Amma kam cinnayen ngayimadë, tima sëni dimiyadëyedë wo.

³ Cinna guredumadë tiro kajiyi, dimiyadë ye kowonju fanjai. Dimiya kaanjua cunjalan bowoje cuttuluwi.

⁴ Kaanju sammaa cuttuluwiya, fuwunjaro koje dimiyadë tia jagai, kowonju nojana nangaro.

⁵ Tëmmaro kusotto jagaiwawo, tin kuruwunno ngërëmjai, kowo kusotowaye nojanni nangaro,» yeno.

⁶ Isa tayiro misal adëa wulyeyeno, amma maananjudëa asujanni.

Isa sëni ngälama

⁷ Koro Isa walde: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, wuma cinna dimiyayedë wo.

⁸ Am burwosane isanadë samma barwuso ye, jawalkorjimaso ye, amma dimiyadë tayia fanjanni.

⁹ Wudë cinna. Kam wuyen ngayia, njëkkawo cuwandi. Ngaye culuwi, sëniram ye cuwandi.

¹⁰ Barwudə ndaldu so, njejo so, bannadu soro gənia, awima gade dioro isiwawo. Amma wudə am ro har tayilan gapcəna cawandoro kadikko.

¹¹ «Wu səni ngələma. Səni ngələmadə dimiya nangaro ronju ci.

¹² Kidamadə səni gəni, dimiyadə ye kaanju gəni. Buldu kənde cədi curuiya, dimiyadə kolje cəgasi, daji buldudə ise tayia cədanə tatarji.

¹³ Tidə kidama nangaro, dimiyadəro lambonju bawo.

¹⁴ «Wu səni ngələma. Dimiyanidə nokkəna, tayi ye wua nosana,

¹⁵ jiri Bawa wua nosəna, wu ye tia nokkənadə gai. Dimiyadə nangaro roni yikki.

¹⁶ Koro dimiya gade bəri adəye gəni takkəna. Tayi yea dole kudəkki, koro kowoni fanjai. Daji bəri fal ye, səni fal yero waljai.

¹⁷ Bawadə wua səraana, roni yikkiya, waldəkke mowokki nangaro.

¹⁸ Wunduma rakce roni ngojiwawo, amma rawonin tia yikki. Kənduwo nanin tia njoye mbeji, koro kənduwo nanin tia mowoye mbeji. Adəma wada Bawaniyen fandəkkənadə,» yeno.

¹⁹ Kəla mana aniyen yaudiyadə caye baworo kəwu yindiro yakkadara.

²⁰ Ngəwunjaye: «Kai! Ti karuwama, jori! Awiro tia kərənnuwi?» cani.

²¹ Am laaye: «Adə mana karuwamaye gəni. Karuwama rakce kambuye sim kaji wa?» cani.

Isa Ngəməri Barga Dəptuwuyen

²² Binəm Jerujalemnin Ngəməri Barga Dəptuwuye* cadi duwon,

²³ Isa balballa Fado Alayen tiro Ngurwo Nawi Mai Sulemanaye canilan dadaji.

²⁴ Daji yaudiyadə tia dirijane kəljane tiro: «Har sawiro andia curo duwuyen kolsami? Nima Almasiwudə woa, federo wulsagane!» yera.

²⁵ Isaye tayiro: «Nayiro wulnjagakkəna, amma wua kasansuwwi. Kəndo cu Bawaniyen dikkidə wua shedasi.

²⁶ Amma wua kasansuwawo, nayi curo dimiyaniyen bawo nangaro.

²⁷ Dimiyanidə kowoni fanjai. Tayia nokkəna, wua sagai.

²⁸ Tayiro ro sawisoye yikki, koro təmmaro sanuiwawo. Wunduma tayia mukkonin cəmoyiwawo.

²⁹ Bawani tayia wuro sinadə awo sammaa nankuran kojəna. Wunduma rakce tayia mukko Bawadəyen cəmoyiwawo.

³⁰ Wu-a Bawadə-a tilo,» yeno.

³¹ Daji yaudiyadə tia roro njejoro waldane dongur kauye tiro gəgəptuwuro ngoyera.

³² Isaye tayiro: «Kəndo ngəla kada Bawaniye nayiro fəlenjagakkəna. Finja nangaro wuro dongur kauye gəgəmsuwe sesuwi?» cəne kiworo.

³³ Yaudiyadəye tiro: «Kəla kəndo ngəlayen gəni, kəla Alaa gaskadunəmben njejiye. Ni kam duwon kəlanəm Alaro ngonəmidə!»

³⁴ Isaye tayiro: «Kitawundon ngai ruwuwada, gəna? “Wuye: Nayi alawa!”† cəna.

³⁵ Kitawu Alayedə rakce baworo tədiwawo. Ala am duwon tayiro mananju cinadəro alawa cənaa,

³⁶ awiro wu duwon Ala kərese duniaro sunodənədəro Alaa gaskanəkkəna nuwi, wu Tada Alaye nəkkənadəro?

³⁷ Kəndo Bawaniyedə dikkiwawoa, bare wua kasansuwwi.

* **10:22 10.22** *Ngəməri Barga Dəptuwuye* - Saanduri duwon yim Israyilawu kənnasar kəla Sirituwuyen cawandə waldane sadaa so, laya so Alaro caddənayedə. † **10:34 10.34** Jaw 82.6

³⁸ Amma tayia dikkia, kasansuwwawo yaye, kændodæa kasaddowo, nonowo asunowo Bawadæ wulan kærga, wu ye Bawadæn kærgakkoro.»

³⁹ Koro waldane tia taro mayera, amma mukkonjan kiluwo.

⁴⁰ Koro Isa walde ngawo bæræm Jordaniyen na Nawi Yahaya kasala tuwaye cædænadæro leje napkeno.

⁴¹ Daji am kada nanjuro isane: «Nawi Yahaya awo ajobba falma cædænni, amma awo kæla kam adæyen wuljæna samma jire!» yera.

⁴² Adægaima am kada nadæn Isaa kasatkera.

11

Karmo Lajarusse

¹ Curo bæla Baitaniyen na Meram-a yanjugæna Marta-a dasaanadæn kam laa dondi mbeji, cunju Lajarus.

² Ti Lajarusdæ yanjugæna Meram kamu duwon kawudi si Kæmayedæro fijiye kanduri kælänjuyen cinjænadæye.

³ Yaana yindidæ kam laa na Isayero canode: «Kæma, kam raammadæ dondi,» yeno.

⁴ Adæa fangenniya, Isaye: «Kændondi adæye njeroramnju karmo gæni, Alaro daraja ci, koro Tada Alaye ye tiyen daraja cuwandoro!» yeno.

⁵ Isa Marta-a yanjugæna-a Lajarus-aa cæraana.

⁶ Daji Lajarus dondiro fangenniya, na dæganadæn koro kawu yindiro napkeno.

⁷ Ngawo adæyen Isaye fuwurawanjuro: «Ciniyo, cidi Yahudiyayero wal-diyo!» yeno.

⁸ Fuwurawanjuye tiro: «Sayinna, tussænni yauidiyadæ nia dongur kauyen njejoro mangera, koro nadæro waldæmi?» yera.

⁹ Isaye tayiro: «Dabdulan sa mewun yindin dæga, mare? Kam kausu lejia, taljiwawo, nur dunia adæyedæa curui nangaro.

¹⁰ Amma kam bune lejia, talji, tilan nur bawo nangaro,» yeno.

¹¹ Adæa wulyenniya, Isaye tayiro: «Sawandæ Lajarus kænæm cædi, lekke tia sangækki,» yeno.

¹² Fuwurawadæye tiro: «Kæma, kænæm cædia, ngaji,» yera.

¹³ Isa kæla karmo Lajarusen manajæna, amma tayidæ kæla kænæmben manajiro tæmayera.

¹⁴ Daji Isaye federo tayiro: «Lajarus nuna.

¹⁵ Nayi nangaro wu nadæn bawodæro kæji fakki, wua kasansoworo. Cinowo nanjuro leniyo!»

¹⁶ Daji Toma kam tiro Kawu canidæ fuwurawa gadedæro: «Andi ye leniyo Isa-a rökko nuiyo!» yeno.

Isa kæma cinowo duniaye-a ro sawisoye-aye

¹⁷ Isa kadinniya, ase Lajarus kawunju dewu rai curo kauriyen.

¹⁸ Bæla Baitaniyedæ karæn Jerujalæmben, kattenja alama kilometær yakku gai,

¹⁹ koro yauidiya kada na Marta-a Meram-ayero kæla karmo yanjagænayen tayia tajiduro isana.

²⁰ Marta Isa kændæ cædiro fangenniya, cije tia kapkeyeno, amma Meram fadon napkeno.

²¹ Martaye Isaro: «Kæma, ca ni na adænna, yanigæna bawojænni.

²² Amma kærmamaro awi yaye Alaa koræmiya, Ala njiro nokkæna,» yeno.

²³ Isaye tiro: «Yænæmgæna karmolan walje ciji,» yeno.

²⁴ Martaye: «Yim daryeye yim cinowo duniayea karmolan walje cijiro nokkəna,» yeno.

²⁵ Isaye tiro: «Wuma cinowo duniaye-a ro-adə wo! Kam wua kasansənamadə, bawoji yaye, roa dəgai.*

²⁶ Koro wundu duwon roa dəgane wua kasansənamadə təmmaro nuiwawo. Adəa yasamma wa?» yenniya,

²⁷ tiro: «Aaa, Kəma, nima Almasiwu Tada Alaye duniaro isənadə woro kasaddəkkəna,» yeno.

²⁸ Adəa wulyenniya, Marta leje yanjugəna Meramba bowoje asərlan tiro: «Sayinna isəna, nia bowonji,» yeno.

²⁹ Meram adəa fangenniya, nagatto cije nanjuro leyeno.

³⁰ Isadə bəlaro ngaanni, kuamison na Marta tia kapcəgənadən kərga.

³¹ Yaudiya duwon curo fadoyen tia tajijanadə Meram nagatto cije culuwunaro kerunniya, tia geya. Kauriro so dioro lejiro təmayera.

³² Daji Meram na Isa dəganadəro ise tia kirunniya, fuwunjun tungurumje tiro: «Kəma, ca ni na adəna, yanigəna bawojənni,» yeno.

³³ Isa Meram-a yaudiya ti-a rokko isənadə-a cesiriro kirunniya, karwunju kuttaje hangalnju caa ciyeno.

³⁴ Tayiro: «Ndararo tia kekkuw?» cəne kiworənniya, tayiye tiro: «Kəma, are rui!» yera.

³⁵ Daji Isa so ngoyeno.

³⁶ Yaudiyaye: «Jiri tia cəraanadəa ruiwo!» yera.

³⁷ Amma laanjaye: «Ti kambuye sim kajənadə rakce Lajarussa karmoro cəkkayiwawo wa?» yera.

Isaye Lajarussa karmolan sango

³⁸ Koro Isa karwunju jauro bannadəna duwon, kauridəro leyeno. Kauridə kul kauye, koro cinju kau kuralan jakkada.

³⁹ Isaye: «Kaudəa tuluwowo!» yeno. Marta yaana kam bawojənadəye tiro: «Kəma, jauro kinaji. Bawojənadə, kawunju dewu rai, diye!» yeno.

⁴⁰ Isaye tiro: «Wulnjəgəkkəni wa? Yasammaa, daraja Alaye rumi,» yeno.

⁴¹ Daji kaudəa kettuluwo. Isa kəla samero sapce: «Bawa, wua kərənsəmmadəro wusenjəkkəna.

⁴² Sawiso wua kərənsəmiro nokkəna, amma jama na adən dajanadə nangaro adəa wulyekko, nima wua sunodəmbo kasaccaro,» yeno.

⁴³ Adəa wulyenniya, kowo dunoaro sapce: «Lajarus, luwe!» yeno.

⁴⁴ Daji kam bawojənadə kiluwo, si-a mukko-a batta linnen tikkerəna, fəkka ye batta linnen jakkada. Isaye tayiro: «Tia wuinowo, lejo!» yeno.

Isaa roro njejoro mada

(Mat 26.1-5; Mar 14.1-2; Luk 22.1-2)

⁴⁵ Adə nangaro yaudiya kada na Meramero isana duwon awo Isa cədənaa carunadə tia kasatkera.

⁴⁶ Amma curonjan laa na Farisawayero lejane awo Isa cədənadəa tayiro wulyeyera.

⁴⁷ Daji wurawa rimannaye-a Farisawa-a majilisdəa capcane tayiro: «Kam adə alama ajabba ajabba kada cədidə, awi gəle diye?»

⁴⁸ Tia kolliye adəgai cədia, wundu yaye tia kasacci. Daji Romanwudə isane nandə-a jamandə-a sammaa camoyi,» yera.

* **11:25 11.25** roa dəgai - Ro sawisoye cuwandi.

⁴⁹ Daji falnja cunju Kaifas, tima saa adən řiman kura wo, tayiro: «Awima nonuwwi.

⁵⁰ Jamadə samma sanuiro kam fal nunama nayiro ngalworo asunuwwi wa?» yeno.

⁵¹ Mana adəa ngumnjun gəni wulyeno, amma saa adən ti řiman kuradə, nawinawi cəde Isa fuwun jamadə nangaro nui yeno,

⁵² koro jamadə runju gəni nangaro, tadawa Alaye tatardanadəa capce fallo waljaro.

⁵³ Daji tən yim adən nia Isaa roro njejoye ngoyera.

⁵⁴ Adəma nangaro Isa federo fuwu yauidiyayen culuwawo, amma cidi karən karaayedəro leje bəla laa Ifərayim canidən fuwurawanju-a rokko napkeno.

⁵⁵ Ngəməri yauidiyaye sala Laya Njəkkayirambedə karəngenniya, am kada bəladeyalan cijane Jerujalembo kəlanja tayirro kalakcaro leyerə.

⁵⁶ Fado Alayen dajana Isaa majai duwon, kattenjan: «Awi təmanuw? Ngəməridəro isiwawo wa?» cani.

⁵⁷ Caman wurawa řimannaye-a Farisawa-a wada cade kam laa na Isa dəganadəa nojənaa, iso tayiro wuljuwo tia cada canna.

12

Merambe Isaa sittəranjuro dabbarduwu

(Mat 26.6-13; Mar 14.3-9)

¹ Sala Laya Njəkkayirambero kawu arakku gapcoa, Isa bəla Baitaniye na Lajarus kam duwon karmolan cəsangənadə dəganadəro leyeno.

² Nadən Isaro masəna dabbaryeyera. Marta masənadəa dagarji, Lajarus ye am Isa-a rokko masəna boro napcanadəye falnja.

³ Daji Meram səndal curonjun kawudi jauru tamanna cunju nardi ngoje si Isayero fijiye kanduri kəlanjuyen cinje, har buwuttu kawudidəyedə fado ngaa kimowo.

⁴ Fuwurawanjuyə falnja Yahusa Iskariyot cani kam duwon tia fuwun kəladowanjuro sərəcciyidəye:

⁵ «Awiro kawudi adəa dinariyus* yer yakkuro calade wuri dəa talaawaro cadənnidə?» yeno.

⁶ Adəa wuldunjudə, talaawaro kissəgəna gəni, ti barwu, koro arittanja ye mukkonjun awo curodəro casakkidəa ndalji nangaro.

⁷ Isaye tiro: «Tia kolle! Kawudi adəa gənadunjudə, yim sittəraniyero wua dabbarduwuro adəa kido.

⁸ Talaawasodə sawisoro curondon mbeji, amma wudə sawisoro gəni curondon dəgakki,» yeno.

Lajarussa roro njejoro mada

⁹ Jama yauidiya kada kadami Isa nadən mbejiro fangeranniya, cijane ti runjua gəni, Lajarus kam karmolan cəsangənadə yea kuroro kadira.

¹⁰ Daji wurawa řimannaye nia Lajarus yea roro njejoye ngoyera,

¹¹ dalilnjudə yauidiya kada kəla tiyen tayia koljane Isaa kasaccana nangaro.

Isaye mai gai Jerujalembo ngawo

(Mat 21.1-11; Mar 11.1-11; Luk 19.28-40)

¹² Wajənanjua jama kada ngəməridəro isanadə Isa Jerujalembo isiro fangeranniya,

* 12:5 12.5 *dinariyus* - Wuri Rombe. Dinariyus faldə alwasi kida kawu falle.

13 ngəlai diwinoye ngojane tia kaptuwuro keluwo. Kowo sapcane: «Hosanna!† Bargaa ti cu Kəmandeyen isimadə! Bargaa Mai Israyilayedə!»† cani.

14 Daji Isa kutta koroye cuwande juwane kəlanjun napkeno, kitawulan ruwuwadadə gai:

15 «Fero Siyonne,‡ bare rinəmmi! Akko mainəm kəla kutta koroyen§ napkada kənde cədi.»†

16 Fuwurawanju awo ania awimaro burwon asujanni, amma Ala Isaro daraja kenniya, daji awo ani kəlanjun kitawulan ruwudəna ye, tiro caddəna yea takkera.

17 Jama duwon Isa-a rokko sa Lajarussa curo kauriyen bowoje karmolan cəsangənadən dasaanadə sheda cadi.

18 Dalil jama kada tia kaptuwuro caluwunayedə alama adəa cədəna fanjana nangaro.

19 Daji Farisawaye kattenjan: «Ruwi wa? Awima ranguwe diwwawo. Akko dunia nga ngawonju jaana!» yera.

Am lardu Gəresse laaye Isaa madu

20 Curo am Alaro ambəttuwuro sa ngəməriye Jerujalembo isanadəyen am lardu Gəresse laa ye mbeji.

21 Na Filibus kam Baitsaida cidi Galileyero isane tiro: «Maləm, Isaa kuroro maniye,» yera.

22 Filibus leje Andarawusso wuljiye, Andarawus-a Filibus-a ye na Isayero lejane tiro wulyeyera.

23 Isaye tayiro: «Sa cədəna, sa duwon Tada Kambe daraja cuwandidə.

24 Jiremaro nayiro wulnjagakki, kasuni algamaye cidiro cure nuiwawoa, runju napci. Amma nuia, nema kada cakki.

25 Kam duwon ronju cəraanamadə ronjudəa cuwatki, koro kam duwon dunia adən ronjua wajənamadə tia har ro sawisoyero cəriwi.

26 Kam laa nanwolodi wuro səddia, wua səga! Koro na dəgakkənadən wolodini ye dəgai. Kam laa nanwolodi wuro səddia, Bawadə daraja tiro ci.

27 «Kərma karwuni kuttu. Awi gəle wulləkki? Bawa, sa adəro* wua səkkaye? A'a, adəma nangaro sa adəro kadikko.

28 Bawa, cunəmbo daraja ye!» yeno. Daji kowo samelan nukce: «Tiro daraja yikkəna, koro yaye daraja yikki,» yeno.

29 Jama nadən daadadə kowodəa fangeranniya, gərdu keyeraye cani, laaye: «Malaiya laa tiro mana cəddo,» cani.

30 Isaye tayiro: «Kowo adə wu nangaro gəni, nayi nangaro nukkeno.

31 Kərmama dunia adəro shara kamdiyi, kərma mai dunia adəyedə† dujane culuwi.

32 Wudə, wua rosəgəwiya, am sammaa naniro gərgəkki,» yeno.

33 Adəa wuldunjudə, karmo jiri fin fuwun nuidəa fəleyeno.

34 Daji jamadəye tiro: «Curo Attaurayen Almasiwudə sawisoro dəgairo fanniyena.† Ndayin gəle Tada Kambedəa kəskaro rojagai nəmi? Wundu Tada Kambe adə?» yera.

† 12:13 12.13 *Hosanna!* - Kalma təlam yauidiyaudiye, maananjudə «Alaa yungoriyo!» † 12:13

12.13 Jaw 118.25-26 ‡ 12:15 12.15 *Fero Siyonne* - Am Jerujalembe, wotte jama Alaye. § 12:15

12.15 *kəla kutta koroyen* - Noduwuram Isa Mai Yaudiyaye duwon, nanlewan rokura bawoa kənde cədiyədə. † 12:15 12.15 Jak 9.9 * 12:27 12.27 *sa adəro* - Kəska Almasiwuyədə sa bone njaye,

amma nanngəla Alaye nangaro, sa adə sa daraja fandoye yero waljəna. † 12:31 12.31 *mai dunia adəyedə* - Yiwulis. † 12:34 12.34 Jaw 110.4; Ish 9.7; Ejk 37.25; Dan 7.14

³⁵ Daji Isaye tayiro: «Nurdə koro yaye dawundon sa ganaro mbeji. Nur tawwa duwon, dadanowo, bare duwu nayia njawandənni. Kam duwon curo duwuyen lejimadə na leji nojənni.

³⁶ Nurdəa tawwa duwon, nurdəa kasaddowo, tadawa nurrero wal-loworo,» yeno. Isa awo ania wulyenniya, nadəa kolje tayilan gəraadan.

Kasattunambu yaudiyaye

³⁷ Isa fuwu jamayen alama ajabba ajabba kada cədəna yaye, tia kasaccanni.

³⁸ Adəgaima awo Nawi Ishaya kitawulan wuljənadə wakkayeno. Tiye: «Kəmande, wundu kawurinde kasacco? Koro wunduro Kəmande mukkonju kənduwoa fəlejuwo?»† cənna.

³⁹ Adəma nangaro rakcane kasaccaiwawo. Koro yaye Nawi Ishayaye:

⁴⁰ «Ala simnja jakce kəlanja kibbajəgəna,
bare simnjan carunni, koro karwunjan asujanni.
Ngai gənia, naniro waldane tuwa cade,
tayia isangagəkki,»† cənna.

⁴¹ Nawi Ishaya daraja Isaye curuna ye, kəlanjun manajəna ye nangaro, awo ania wulyeno.

⁴² Adə yaye curo wurawa yaudiyadəyen ngəwu Isaa kasaccana. Amma Farisawa nangaro federo wuljaiwawo, bare Farisawadə tayia dandallan cattuluwunniro,

⁴³ awoa daraja kambədə Alayema kojənarə caraana.

⁴⁴ Daji Isaye kowo sapce: «Kam wua kasansənamadə, wua gəni, ti wua sunodənadə kasacco!

⁴⁵ Koro kam wua suruimadə ti wua sunodənadə curui.

⁴⁶ Wu duniaro nur gai kadikko, wundu duwon wua kasansənamadə, bare curo duwuyen dəganni.

⁴⁷ Kam duwon manani fanje ngoduro wajənamadə, wu gəni shara tiro yiddəkki, dalilnjudə am duniayero shara njəddoro gəni, duniadə njəkkaworo kadikko nangaro.

⁴⁸ Kam duwon wua wase manani ngoduro wajənamadə sharamanju mbeji. Mana wulləkkənədə yim daryeyea tia sharaji.

⁴⁹ Kəlanin gəni mana kidəkko, amma Bawa wua sunodənadə awo wulləkkidə-a jiri tia wulləkkidə-aye wada wuro sina.

⁵⁰ Koro wadanjudə ro sawisoyero nokkəna. Adəma nangaro awo wulləkkidə, jiri Bawa wulsəgənədə gairo wulləkki,» yeno.

KIDA ISAYE DAWU KƏNGAYAMBANJUYEN

13

Isaye si fuwurawanjuye tuldu

¹ Kawu sala Laya Njəkkayirambedəro,* Isa sanju dunia adəa kolləme na Bawanjuyero leduye cədənaro nojəna duwon, jamanju dunia adəyeya cəraana nangaro, tayiro kərawonju cotto fəleyeyeno.

² Yiwulis calan nia Isaa sərəttuwuye curo karwu Yahusa Iskariyot tada Simannero cakkəna. Bəri lesayelan,

³ Isa Bawadə awo sammaa mukkonjuro cakkəna ye, na Alayen kadio na Alayero wal-di yero nojəna duwon,

† 12:38 12.38 Ish 53.1 † 12:40 12.40 Ish 6.10 * 13:1 13.1 sala Laya Njəkkayirambe - Laya Israyilawuye jaman Nawi Musayen.

⁴ daji cije kajəmunju gənajə batta laa ngoje canjanjuro kikkero.

⁵ Ngawo adəyen ingi tasaro fiyiye si fuwurawanjuyedəa tuldu badije batta canjanjuro cikkerənadən cinji ngai duwon,

⁶ na Siman Biturussero kadinniya, Biturusse tiro: «Kəma, nima wa sini tulləmi?» yeno.

⁷ Isaye tiro: «Awo dikkidəa kərma asunəmbawo, amma fuwun asunəmi,» yeno.

⁸ Biturusse tiro: «A'a, təmmaro sini tulləmbawo!» yenniya, Isaye: «Tulnjəkkənia, nanilan nuwanəm bawo,» yeno.

⁹ Siman Biturusse: «Kəma, sini runju gəni, mukkonni-a kəlani-a yea tulle!» yeno.

¹⁰ Isaye tiro: «Kam kasaldənədə, sinju tulda gənia, kadawu tilan bawo. Nayi tayir, amma nayi samma gəni,» yeno.

¹¹ Isa sərəttuwumanjudəa nojəna, adəma nangaro tiye: «Nayi samma gəni tayir wo,» yeno.

¹² Sinja tulje kerənniya, Isa kajəmunju ngoje luje walde napce tayiro: «Awo njaddəkkənədəa asunuwwa wa?»

¹³ Wua sayinna-a Kəma-alan bowosuwi, jirendoa, wuma ti wo nangaro.

¹⁴ Daji wu Kəmando ye, sayinnando ye duwon sindo tulləkkənədə, si amandoye tulda nayi yero wajimnjaana.

¹⁵ Nayiro misal ngeddəkko, nayi ye jiri njaddəkkənədə gai amandoro yiddowo!

¹⁶ Jiremaro nayiro wulnjagakki, wolodi banju ngimbaa kojiwawo, koro kadunoma ye kam duwon tia cunodənədəa kojiwawo.

¹⁷ Awo ania nonuwwadə, tayia diwia, bargando.

¹⁸ Kəla nayi sammayen gəni mananəkki, am kərənəkkənədəa nokkəna. Amma dole sai awo kitawulan ruwuwwadə wakkajiya: “Kam wu-a rokko masəna diyedə kəladoniro waljəna.”†

¹⁹ Kərma kawu wakkajiro nayiro wulnjagakki, sa wakkajiya, wuma ti woro kasaddoworo.

²⁰ Jiremaro nayiro wulnjagakki, wundu duwon kam nodəkkənədəa cəmwonədə wumaa səmowo. Koro wundu duwon wua səmwonədə ti wua sunodənamaa cəmowo,» yeno.

Masəna sala Laya Njəkkayirambe

(Mat 26.17-25; Mar 14.12-21; Luk 22.7-13)

²¹ Awo ania wulje kerənniya, Isa hangalnju jauru cije: «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kamndo laa wua mukko kəladowaniero sərənsiyi,» yeno.

²² Fuwurawadə kattenjan ninidane kəla wunduyen manajimaro nojanni.

²³ Falnja ti duwon Isa jauru cəraanədə gərə Isayen giriskada mbeji.

²⁴ Daji Siman Biturus kəla wunduyen manajiro tia cuwororo bəlaana kam giriskadadəro kiddo.

²⁵ Daji Isaa karənje tiro: «Kəma, wundu?» cəne kiworo.

²⁶ Isaye: «Kam duwon tiro burodi adəa yigapəkəke yikkimadə, tima!» yeno. Burodidəa kigapkeniya, Yahusa tada Siman Iskariyottero kaino.

²⁷ Njangodəa kimowonniya, Yiwulis karwunjuro kərgawo. Isaye tiro: «Awo dimidəa duwan de!» yeno.

²⁸ Amma curo am masənarə napcanayen falnjama awiro adəa tiro wulyeyenoro asujənni.

²⁹ Yahusa arittadə mukkonjun nangaro, laanja Isaye tiro lejo kare ngəməriyedəa cuwo bi awo laa talaawaro co wuljoro təmayera.

† 13:18 13.18 Jaw 41.9

³⁰ Yahusa njangodæa kimowonniyama, kiluwo. Sadæ bune.

Wada bærin

³¹ Yahusa kiluwunniya, Isaye: «Kærma duwon Tada Kambedæ daraja cuwandi, koro Ala ye tiyen daraja cuwandi.

³² Tiyen Ala daraja cuwandia, Ala kælanju ye tiro daraja ci, koro sadæman tiro daraja ci.

³³ Tadawani sanana, sa gana laaro curondon dægakki. Wua masuwi, koro yaudiyarø wulgækkænadæ gai nayi yero kærma wulnjagakki, na lekkidæro ranguwe lenuwwawo.

³⁴ Nayiro wada bærin njadækki: Amandoa rawowo! Jiri nayia njaraakkænadæ gai, nayi ye amandoa rawowo!

³⁵ Amandoa raawwaa, adægainin am samma nayi fuwuraniro nojai,» yeno.

Isaye Biturus tia angærji wuldu

(*Mat 26.31-35; Mar 14.27-31; Luk 22.31-38*)

³⁶ Siman Biturusse tiro: «Kæma, ndararo lenæmi?» cæne kiworænniya, Isaye tiro: «Na lekkidæro rangæme kærma wua sægambawo, amma fuwun sægami,» yeno.

³⁷ Biturusse tiro: «Kæma, awiro kærma rangække njægakkiwawodæ? Ni nangaro roni yikki,» yeno.

³⁸ Isaye tiro: «Wu nangaro ronæm yimi? Jiremaro niro wulnjægækki, ku kawu gudowom kokkore cakkidæro, wua yakkuro angærsæmi,» yeno.

14

Isa jawal Alaye

¹ «Bare karwundo kuttajænni. Alaa kasaddowo, wu yea kasansænowo!

² Fado Bawaniyen na naptuye kada mbeji. Adæ gænia, wulnjagakkiwawo. Lekke nayiro na dabbarnjagakki.

³ Lekke na dabbarnjagakkiya, waldække isække naniro njasadækki, na wu dægakkidæn nayi ye dægaiworo.

⁴ Koro jawal na lekkiyedæa nonuwwa,» yeno.

⁵ Tomaye tiro: «Kæma, na lenæmidæa noniyende. Ndayilan rangiye jawaldæa noniye?» yeno.

⁶ Isaye tiro: «Wuma jawaldæ wo, wuma jiredæ wo, wuma rodæ wo. Wuyen gænia, wunduma na Bawadæyero isiwawo.

⁷ Wua nosuwwaa, Bawani yea nonuwi. Na adæn fuwun tia nonuwwa ye, ruwwa ye,» yeno.

⁸ Filibusse tiro: «Kæma, Bawadæa fælesagane, adæ mæradunde galji,» yenniya,

⁹ Isaye tiro: «Filibus, wu tussæna nayi-a rokko duwon, koroma wua nosæmmi? Kam wua surunadæ Bawadæa curuna. To, ndayin gæle Bawadæa fælesagane næmi?

¹⁰ Wu Bawadælan kærgakko, Bawadæ ye wulan kærgaro kasaddæmmi wa? Mana wu wulnjagakkidæa ngummin gæni wullækki, amma Bawa wulan dæganadæ kændonju cædi.

¹¹ Wu Bawadælan kærgakko, Bawadæ ye wulan kærgaro kasaddowo, bi kændodæ nangaro kasaddowo!

¹² «Jiremaro nayiro wulnjagakki, kam wua kasansænamadæ ye kændo dikkidæa cædi. Koro kændo animaa kojæna cædi, na Bawadæyero lekki nangaro.

¹³ Awi yaye cunilan koruwiya, dikki, Bawadæ Tadadæn daraja cuwandoro.

14 Awo laaro cunilan wua suworuwia, dikki.

Kənsio Ruhu Alaye

15 «Wua səraawwaa, wadawani gawi.

16 Daji Bawadəa korəkke nayiro Banama gade nayi-a rokko sawisoro dəgaro njadi.

17 Tima Ruhu jireyedə wo. Duniadə rakce tia cəmoyiwawo, tia carunni bi nojanni nangaro. Amma nayidə tia nonuwwa, dalilnjudə nayi-a rokko kərga, koro karwundon dəgai.

18 «Nayia ngəni kolnjakkiwawo, waldəkke nandoro isəkki.

19 Sa gana cədiya, duniadə gadero suruiwawo, amma nayi wua suruwi. Wu roa dəgakki nangaro, nayi ye roa dəgawi.

20 Yim adən wu Bawadəlan kərgakkoro nonuwi, nayi ye wulan kərgaw, wu ye nayin kərgakkoro nonuwi.

21 Kam wadawani ngoje jəgaimadə, tima kam wua səraanadə wo. Koro kam wua səraanadəa Bawani cərayi, wu ye tia raakke tiro fəledəgəkki,» yeno.

22 Yahusa tada Iskariyotte gənidə tiro: «Kəma, ndayilan duniadəro gəni, andiro fəledəgəmi?» cəne kiworo.

23 Isaye tiro: «Kam laa wua səraanaa, manani jəgai. Bawani tia cərayi, nanjuro isiye ti-a rokko nammiye.

24 Kam wua səraanimadə manani jəgaiwawo. Koro mana fannuwidə kakke gəni, Bawa wua sunodənadəye.

25 «Awo ania wu curondon dəgakkəna duwon nayiro wulngeyerakko.

26 Banamadə, Ruhu Alaye ti duwon Bawa cunilan cunodidə, nayiro awisoa alamnjagai, koro awo wulnjagakkəna sammaa isatannjagai.

27 Nanlewa kolnjagakki, nanlewani nayiro njadəkki. Jiri dunia cidə gainin gəni nayiro njadəkki. Bare hangalndo cijənni bi rinuwwi!

28 Nayiro: “Wu lekki, koro waldəkke nandoro isəkki,” wulnjagakkənadəa fannuwwa. Wua səraawwaa, na Bawadəyero lekkiro kəji fannuwi, Bawadə wua kosəna nangaro.

29 Kərma kawu wakkajiro nayiro wulnjagakkəna, sa wakkajənadən, kasaddoworo.

30 Ngəwuro nayiro mananjagakkiwawo, mai dunia adəyedə* kənde cədi nangaro. Kəlanin kənduwo cədanni.

31 Amma duniadə Bawadəa raakkənaro nojoro awo Bawadə wua sakkənadəa dikki. Cinowo, leniyo!» yeno.

15

Isa ya inabbe jireye

1 «Wuma ya inabbe jireyedə wo, Bawanidə tima jərwumadə wo.

2 Dəlam wulan tada cakkiwawo fi yayea calji, koro dəlam tada cakki fi yayea tada kada cakkoro sərakci.

3 Nayidə mana wulnjagakkənadə nangaro kərmadəma tayirro wal-luwwa.

4 Wulan dəgaiwo, wu ye nayilan dəgakki. Jiri dəlam runju ya inabbero tandəgənnin rakce tada cakkiwawodə gai, nayi ye wulan dəgawwawoa, ranguwe tada yakkuwwawo.

5 Wuma ya inabbedə wo, nayima dəlambadə wo. Kam wulan dəgana koro wu ye tilan dəgakkənamadə tada kada cakki, dalilnjudə wulan gəni kərgawwa, awima ranguwe diwwawo nangaro.

* 14:30 14.30 mai dunia adəyedə - Yiwulis.

⁶ Kam duwon wulan dægannimadè, tia dèlam gai deyaro gèpcagane ngamji. Daji tayia capcane kannuro fijagane warjai.

⁷ Amma nayi wulan dègawe manani ye nayilan dègaia, awo raawwaa korowo, fanduwi.

⁸ Akko awo Bawaniro daraja cidè: Tada kada yakkuwiya, adègainin nayi fuwurawani jireyero walluwi.

⁹ Jiri Bawadè wua sèraanadè gai, wu ye njaraakkèna. Curo kèrawoniyen dègaiwo!

¹⁰ Wadawani gawia, curo kèrawoniyen dègawi, jiri wu ye wadawa Bawaniye gakke curo kèrawonjuyen dègakkènadè gai.

¹¹ Karwukèjini nayilan dèga, karwukèjindo ye kalkallo waljoro adèa nayiro wulnjagakkèna.

¹² «Akko wadanidè: Amandoa rawowo, jiri wu ye nayia njaraakkènadè gai.

¹³ Sawawanju nangaro ronju njodè, kèrawo adèa nankuran kojèna bawo.

¹⁴ Wada nayiro njadèkkènadèa gawia, nayi sawawani.

¹⁵ Nayia wolodiyalan gadero bowonjakkiwawo, wolodi awo banju ngimba cèdidèa nojènni nangaro. Amma nayia sawawalan bowonjakki, awo Bawaniyen fakkèna sammaa isanonjagakkèna nangaro.

¹⁶ Nayi gèni wua kèresuw, wuma nayia kèrenjakke lenowo tada yakkowo tadando dègaro galangerakko. Daji awi yaye cunilan Bawadèa koruwi ngaa nayiro njadi.

¹⁷ Akko wada nayiro njadèkkènadè: Amandoa rawowo!

Duniaye jama Isayea wadu

¹⁸ «Duniadè nayia wanjanaa, wumaa nayin burwonno wasoro nonowo!

¹⁹ Ca nayidè duniayea, duniadè kaanjudèa cèrayi. Amma nayi duniaye gèni, curo duniayen nayia kèrenjakkèna nangaro, duniadè nayia wanjana.

²⁰ Mana wulnjagakkènadèa tangowo: “Wolodi banju ngimbaa kojijawo.” Wua basarsanaa, nayi yea basarnjai. Manani jaanaa, kaando yea jagai.

²¹ Amma awo ani sammaa kèla cuniyen nayiro njaddi, ti wua sunodènadèa nojanni nangaro.

²² Ca isèkke mana tayiro yiddèkkènia, biwunja bawo. Amma kèrma dalil biwunja bawo caniyè bawo.

²³ Kam wua wasènamadè Bawani yea wajèna.

²⁴ Ca kèndo wunduma gade cèdènni curonjan dikkènia, biwunja bawo. Amma kèrma wu-a Bawani-aa saruna ye, wasana ye,

²⁵ mana wadanjalan ruwuwadadè wakkajoro: “Dalil bawoalan wua wasera.”†

²⁶ «Banama na Bawadèyen nayiro njakkunodèkkidè, tima Ruhu jireye na Bawadèyen isidè wo. Isiya, kèla wuyen sheda ci.

²⁷ Nayi ye kèla wuyen sheda yiwi, dalilnjudè tèn badiduramnin wu-a rokko dègawwa nangaro.

16

¹ «Bare talluwuwi awo ania wulnjagakkèna.

² Dandallan nayia njattuluwi. Ai, sa ise wundu duwon nayia roro njeyesidè kida Alaye cèdoro tèmaji.

³ Bawadèa nojanni bi wua nosanni nangaro ngai cadì.

† 15:25 15.25 Jaw 69.4

⁴ Amma awo ania nayiro wulduwunidə, sanja cədiya, tayia wulnjagakkənarə tangowo.

Kida Ruhū Alaye

«Badiduramnin awo ania nayiro wulnjagakkəni, wu-a nayi-a rokko dəgaiye nangaro.

⁵ Amma kərma na ti wua sunodənadəyero waldəkki, koro wundundoma wuro: “Ndararo lenəmi?” cəne suworənni.

⁶ Amma awo ania wulnjagakkəna nangaro, karwundo ngaso kuttajəna.

⁷ Adə yaye jire wulnjagakki, waldəkkənəma nayiro ngalwo. Waldəkkiwawoa, Banama nandoro isiwawo. Amma waldəkkia, tia nayiro juwanjagakki.

⁸ Isiya, duniadəro kəla biwu-a jire-a shara-ayen kəndonja diwiro tabbacciya.

⁹ Kəla biwuyen, wua kasansanni nangaro.

¹⁰ Kəla jireyen, na Bawadəyero waldəkki, koro gadero suruwawo nangaro.

¹¹ Kəla sharayen, mai dunia adəyedəro* shara kamdəgəna nangaro.

¹² «Koro yaye awo kada nayiro wulduwuye takkəna, amma kərmadəro ranguwe tayia ngonuwawo.

¹³ Ruhū jireye isiya, nayia jawal jireye samməro simonjagai. Ti ngumnjun gəni manaji, awo fanjəna runju manaji, koro awo fuwun wakkaji ye nayiro wulnjagai.

¹⁴ Wuro daraja si, dalilnjudə awo kakke ngoje nayiro isanonjagai nangaro.

¹⁵ Awo Bawaye samma kakke. Adəma nangaro awo kakke ngoje nayiro isanonjagai yekko.

Karwukutta fuwurawaye karwukəjiro waldu

¹⁶ «Gana tussiya, gadero wua suruwawo, koro gana tussiya, gademinno wua suruwi,» yeno.

¹⁷ Daji fuwurawanjuyə laanja kattenjan: «Awi maana awo wulsagaiyedə wo? “Gana tussiya, gadero wua suruwawo, koro gana tussiya, gademinno wua suruwi,» koro “Na Bawadəyero waldəkki nangaro,» yera.

¹⁸ Daji tayiye: «Awi maana awo wulji adəye wo? “Gana tussiya,» kəla awiyen manajiməro noniyende!» yera.

¹⁹ Isa kəla adəyen tia koro carənarə asujə tayiro: «Kəla adəyeman wa amandoa kokoruwi? “Gana tussiya, gadero wua suruwawo, koro gana tussiya, gademinno wua suruwi,» yeno.

²⁰ «Jiremarə nayiro wulnjagakki, yiruwi ye, njəmmuwi ye, amma duniadə kəji fanji. Karwundo kuttaji, amma karwukuttando karwukəjiro walji.

²¹ Kamu tada cambiya, jaurə leiya cai, sanju cədəna nangaro. Amma tadadəa cambiya, leiya canadəa takciwawo, karwukəji tada tambənadəye nangaro.

²² Nayi ye kərma karwundo kuttaji. Amma gademinno nayia njarukkiya, karwundo jaurə kəjiji, koro wunduma karwukəjindo adəa cuttuluwiwawo.

²³ Yim adən awiməro wua suworuwawo. Jiremarə nayiro wulnjagakki, awi yaye Bawadəa cunilan koruwwadəa nayiro njadi.

²⁴ Koroma awima cunilan koruwwi. Korowo fanduwī, karwukəjindo kalkallo waljo!

* 16:11 16.11 mai dunia adəyedə - Yiwulis.

²⁵ «Awo ania misalnin wulnjagakkəna. Sa ise nayiro misalnin wulnjagakkiwawo, amma federo kəla Bawadəyen wulnjagakki.

²⁶ Yim adən cunilan koruwi, koro nayiro Bawadəa njakkorəkki nəkkiwawo,

²⁷ awoa Bawa kəlanju nayia njaraana, dalilnjudə wua səraawwa ye, wu Alayen kadikkoro kasadduwwa ye nangaro.

²⁸ Bawadəyen isəkke duniaro kadikko, koro duniadəa kolləkke na Bawadəyero waldəkki,» yeno.

²⁹ Daji fuwurawanjuye tiro: «Akko kərma misalnin gəni, federo wulləmi.

³⁰ Kərma awisoa nonəmma ye, koro kam niro koro njəddoro mərədunəm bawo yero noniyena. Adəmaro Alayen kadimbo kasadiyena,» yera.

³¹ Isaye tayiro: «Kərma kasadduwwa wa?

³² Akko sa isi har isənama, sa duwon nayia tatarnjane wundundo yaye fannjuro leje wua runi kolsidə. Amma wudə runi gəni, Bawadə rokkonin nangaro.

³³ Awo ania nayiro wulnjagakkəna, wulan nanlewa fandoworo. Dunialan bone yawi, amma karwundo gerowo! Kəla duniayen kənnasar fandəkkəna,» yeno.

17

Moduwa Isaye fuwurawanjuro

¹ Isa awo ania wulyenniya, kəla samero sapce: «Bawa, sadə cədəna. Tadanəm daraja niro njoro tiro daraja ye,

² awoa am tiro yimma sammaro ro sawisoye coro, tiro kənduwo kəla adamgəna fiye yayen kem.

³ Ro sawisoyedə, tima ni Ala jireye tok tilodəa nodu, koro Isa Almasiwu ti nodəmmadə yea nodu.

⁴ Kida dioro simmadəa tumogəkkilan dunialan daraja njikkəna.

⁵ To, Bawa, daraja duwon ni-a rokko kawu dunia alaktənaman takkənadəa wuro se!

⁶ «Am dunia adən wuro simmadəro cunəm isanogəkkəna. Tayi kaanəm, tayia wuro sime mananəm jaana.

⁷ Kərma awo wuro simma samma nanəmnin kadioro nojana.

⁸ Mana wulsəgəmmadəa tayiro wulgəkkəna. Manadəa camoye wu nanəmnin kadikkoro jiremaro nojana, koro nima wua sunodəmbo kasacana.

⁹ Tayiro moduwa yiddəkki. Duniadəro gəni, tayi duwon wuro simmadəro moduwa yiddəkki, tayi kaanəm nangaro.

¹⁰ Awo kakke samma kaanəm, awo kaanəm samma ye kakke. Koro tayilan daraja fandəkkəna.

¹¹ Wudə dunialan gadero dəgakkiwawo, amma tayidə koro yaye dunialan dasayi, koro wu ye nanəmbo isəkki. Bawa Tayir,* cunəmlan tayia rone, cu duwon wuro simmadə! Tayi tiloro walja, jiri andi tilodə gai.

¹² Sa wu tayi-a rokkodə, cunəm duwon wuro simmalan tayia royekko. Tayia rokkəna, koro awo kitawulan ruwuwadadə wakkajoro ti faccəgənamadəro kajia, falnjama faccəgənni.

¹³ Amma kərma nanəmbo isəkki, koro karwukəjini jauru tayilan dəgaro awo ania curo duniayen wulləkki.

* **17:11 17.11** *Bawa Tayir* - Biwubawoma, am-a gade.

¹⁴ Tayiro mananəm yikkəna. Duniadə tayia wayeno, tayi duniaye gəni nangaro, jiri wu ye duniaye gənidə gai.

¹⁵ Tayia dunialan tuluwero gəni njuworəkki, amma tayia ti Kəladolan† kanero njuworəkki.

¹⁶ Tayi duniaye gəni, jiri wu ye duniaye gənidə gai.

¹⁷ Jirelan tayia tayirro kalange.‡ Mananəmdə tima jiredə wo.

¹⁸ Jiri wua duniaro sunodəmmadə gai, wu ye tayia duniaro kinodəkko.

¹⁹ Tayi nangaro kəlania niro njikkəna, tayi ye jirelan tayirro waljaro!

²⁰ «Tayi runjaro gəni, koro tayi duwon mananjalan wua kasansaidə yero moduwa yiddəkki.

²¹ Bawa, tayi samma tiloro walja, jiri ni wulan, wu ye nilandə gai. Tayi ye andilan tiloro walja, duniadə nima wua sunodəmbo kasaccoro.

²² Koro daraja wuro simmadəa tayiro yikkəna, tayi tiloro walja, jiri andi tilodə gai.

²³ Wu tayilan, ni ye wulan. Adəgainin tiloro walja, duniadə nima wua sunodəm ye, koro jiri wua sərəammadə gai tayia raamma yero nojoro.

²⁴ Bawa, tayi wuro simmadə yea wu-a rokko na dəgakkənadən napcaiya, raakko. Adəgaima darajani carui, daraja duwon wuro simma, kawu dunia alaktiman wua sərəamma nangaro.

²⁵ Bawa Jirema, duniadə nia nonjənni. Amma wu nia nonjəkkəna, koro tayi ani nima wua sunodəmbo nojana.

²⁶ Cunəm tayiro isanogəkkəna, koro fuwun isanogəkki, kərawo tilan sərəammadə curonjan dəgaro, wu ye tayilan dəgakkoro,» yeno Isaye.

BONE-A DARAJA-A ISAYE

18

Isaa ta

(Mat 26.47-56; Mar 14.43-52; Luk 22.47-53)

¹ Isa awo ania wulyenniya, fuwurawanju-a rokko cijane ngawo ngor tiro Kidəron caniyen na duwon jərwu laa mbejidəro lejane kasargawo.

² Yahusa sərəttuwumanjudə ye nadəa nojəna, Isa-a fuwurawanju-a nadən ngəwuro captana nangaro.

³ Daji Yahusa kəwu laa sojiyaye-a gureduwu wurawa řimannaye-a Farisawaye-aa ngoje jərwudəro fatəla so, ka cambi so, bařimi so mukonna kadira.

⁴ Daji Isa awo tiro wakkajiyi ngaa nojənadə karənje tayiro: «Wundua manuwi?» yeno.

⁵ Tiro: «Isa kam Najarattea,» yeranniya, tayiro: «Wuma,» yeno. Yahusa tia sərəccəgənamadə ye tayi-a rokko daada.

⁶ Isaye tayiro: «Wuma,» yenniya, ngawosəsəm cade cidiro kesuro.

⁷ Koro Isa walde tayiro: «Wundua manuwi?» cəne kiworənniya, tiro: «Isa kam Najarattea,» yera.

⁸ Isaye tayiro: «Wuma ti woro wulnjagakkəna. Wumaa masuwia, am ania kollowo leja!» yeno.

⁹ Adəgaima mana wuljənadə wakkayeno. Tiye: «Curo am wuro simmadəyen falma yuwatkəkkəni,» cəna.

¹⁰ Daji Siman Biturus mukkon kashagarra ficce wolodi řiman kuradəyea bakce səmonju kəmboramdəa tən kamgeno. Wolodidəye cunju Malkus.

† 17:15 17.15 Kəlado - Yiwulis. ‡ 17:17 17.17 jirelan tayia tayirro kalange - Jirelan tayia biwu bawoa ye, am gade-a gade yero kalange.

11 Amma Isaye Biturusso: «Kashagarnamba fannjuro kalange! Kənjaram Bawadə wuro sinadən yakkiwawo wa?» yeno.

Isa fuwu majilis kura adinwuyen

(Mat 26.57-68; Mar 14.53-65; Luk 22.66-71)

12 Daji kəwu sojiyayedə-a kajallanja-a gureduwu yauidiyayedə-a Isaa cadane kekero.

13 Burwon tia na Annas ba kəsai Kaifassero kesado. Saa adən Kaifasdə riman kura,

14 koro tima yauidiyadəro gala ce kam fal jamadəro nunama tayiro ngalwo cənnadə wo.

Biturusse Isaa angərdu

(Mat 26.69-75; Mar 14.66-72; Luk 22.54-65)

15 Daji Siman Biturus-a fuwura gade-a Isaa geya. Riman kuradə fuwura adəa nojəna nangaro, ti ye Isa-a rokko balballa fado riman kuradəyero kasargawo,

16 amma Biturus deyan cinna fadoyedən dayeno. Daji fuwura duwon riman kura tia nojənadə walde kir cinna guredumadəro manajiye Biturussa fadodəro kekko.

17 Kir cinna guredumadəye Biturusso: «Ni ye fuwurawa kam adəye falnja gəni?» yenniya, tiye: «A'a, wu gəni!» yeno.

18 Dunia kakua nangaro, wolodiya-a gureduwu-a kannu fujane nadən daada jagatti. Biturus ye tayi-a rokko daada kannu jəgətti.

Riman kuradəye Isaro koro njəddo

19 Daji riman kuradə Isaro kəla fuwurawanju-a alamdunju-ayen koro njəddo badiyeno.

20 Isaye tiro: «Fədero duniadəro wulgəkkəna. Kullum dandalla-a Fado Alaye-alan na yauidiya samma captaidən alamməkkəna. Awima asərlan wulləkkəni.

21 Awiro koro səddəmi? Am kərənsanaro kəla awo tayiro wulgəkkənayen koro yidde! Ai, awo wulləkkənadəa nojana,» yeno.

22 Awo ania wulyenniya, gureduma laa nadən daada Isaa mərin bakce tiro: «Adəgainin riman kuradəro jaawu kalakkəmi?» yeno.

23 Isaye tiro: «Awo wulləkkənadə diwia, kəla diwidəyen shedane. Amma jire, awiro wua bansəmi?» yeno.

24 Daji Annas Isaa tikkerəna na Kaifas riman kuradəyero juwayeyeno.

Biturusse waldəme Isaa angərdu

25 Siman Biturus nadən daada kannu jəgətti duwon, tiro: «Ni ye fuwurawanjuye falnja gəni?» yera. Biturusse angərje: «Wu gəni!» yeno.

26 Wolodiya riman kuraye falnja kərami kam duwon Biturus səmo kamjənadəye tiro: «Curo jərwudəyen ti-a rokko njarukkəni wa?» yenniya,

27 koro Biturus walde angəryeno. Sadəman gudowom kokkore kekko.

Isa fuwu Gomna Bilatussen

(Mat 27.11-14; Mar 15.1-5; Luk 23.1-5)

28 Daji suwa ləp Isaa fado Kaifassen cattuluwe gomnariro kesado. Tayi kəlanja gomnaridəro ngasaanni, bare tayir gəniro waljane masəna salayedəa tayiro bo tiyerənniro.

29 Adəma nangaro Gomna Bilatus culuwe nanjaro ise tayiro: «Awi burwundo kəla kam adəyen?» yeno.

30 Tiro: «Kam adə diwi dioma gənia, tia niro sərənnjiyewawo!» yera.

³¹ Daji Bilatusse tayiro: «Nayi kəlandoma tia taiwo, wadandolan tiro shara yiddowo!» yeno. Yaudiyađəye tiro: «Andiro kam roro njejoro amardəgənni,» yera.

³² Adəgaima mana Isa kəla jiri nuiyen wuljənədə jirero walyeno.

³³ Koro Bilatus walde gomnariro ngaye Isaa bowoje tiro: «Nima wa Mai Yaudiyađedə wo?» yeno.

³⁴ Isaye tiro: «Ni kəlanəm adəa wulləm ra am laa kəlanin adəa wulngeyera?» yeno.

³⁵ Bilatusse: «Wu yaudi wa? Am lardunəmbe-a wurawa řimannaye-a nia mukkoniro ngesakko. To, awi gəle dim?» yeno.

³⁶ Isaye: «Nodoni bargaadə dunia adəye gəni. Ca nodoni dunia adəyea, wolodiyani cijane bare wua mukko yauidiyayero sasakkənniro lawala cadəna. Amma nodoni dunia adəye gəni,» yeno.

³⁷ Daji Bilatusse tiro: «Adəgaimaa, ni mai?» yenniya, Isaye tiro: «Nima wulləm, wu mai. Dalil tamboni-a duniaro kəndeni-adə jiredəa sattuwuro. Wundu duwon jiredəyedə kowoni fanji,» yeno.

³⁸ Bilatusse tiro: «Awi jiredə wo?» yeno.

Isaro shara karmoye kamduwu

(Mat 27.15-26; Mar 15.6-15; Luk 23.13-25)

Bilatus adəa wulyenniya, koro walde na yauidiyadəyero culuwe tayiro: «Ayau fima kam adən fandəkkəni.

³⁹ Amma kəla adandoyen kosoma fal sala Laya Njəkkayirambedən nayiro salamnjagakki. Mai Yaudiyađedəa wa nayiro salamnjagakkiya, rawuw?» cəne tayia kiworo.

⁴⁰ Koro waldane yiljane: «A'a, ti gəni, Barabbas!» yera. Ti Barabbasdə jawalkorjima.

19

¹ Daji Bilatus cakke Isaa kirwolan jajaryera.

² Sojiyađə ariawu kariyiye* kəlejane kəlanjuro gənajagane kalwu kime† tiro luyeyera.

³ Daji nanjuro isane tiro: «Ala ngəwuro, Mai Yaudiyađe!» cane mařin babakkerə.

⁴ Koro Bilatus walde na yauidiyadəyero culuwe tayiro: «Akko tia nandoro tuluwukki, ayau fima tilan fandəkkənniro nonowo!» yeno.

⁵ Daji Isa ariawu kariyiyedə-a kalwu kimedə-a luwadaa kiluwunniya, Bilatusse tayiro: «Akko kamdə!» yeno.

⁶ Wurawa řimannaye-a gureduwudə-a tia kerunniya, kowo sapcane: «Kəskaro tia jagəne! Kəskaro tia jagəne no!» yera. Bilatusse tayiro: «Nayi kəlando tia ngonowo, kəskaro jagənowo! Wudə ayau tilan fandəkkəni,» yeno.

⁷ Yaudiyađəye tiro: «Wadande mbeji, kəla wadadəyen karmo tiro wajipcəgəna, ti kəlanjua Tada Alayero ngojəna nangaro,» yera.

⁸ Bilatus mana adəa fangenniya, cayea kojənarə riyeno.

⁹ Koro gomnariro walde ngaye Isaro: «Ndarəna kadim?» cəne kiworo. Amma Isa awima tiro kalakcəgənni.

¹⁰ Daji Bilatusse tiro: «Wuro manasəgəmbawo wa? Nanilan kənduwo nia kolduyə-a kənduwo nia kəskaro jaduwuyə-a mbejiro nonəmmi wa?» cəne kiworo.

* **19:2 19.2** ariawu kariyiye - Jawa maila-a camun, amma awo ruduyə. † **19:2 19.2** kalwu kime - Kalwu maila.

11 Isaye tiro: «Sameyen njadënnia, kënduwonëm këlanin bawo. Adëmaro kam niro sërënsëgënadëye biwunju kaanëmdëa kojëna,» yeno.

12 Sa adën fuwun Bilatus Isaa salamdu mayeno, amma yaudiyadë kowo sapcane: «Kam adëa salammëmia, ni sawa Kaisarre gëni! Wundu duwon këlanjua mairo ngojënamadë Kaisarra wajëna,» yera.

13 Mana adëa fangënniya, Bilatus deyaro Isaa cuttuluwe këla kurisnju sharayen na farsam kaulan tädëna tëlám yaudiyandin tiro Gabbata canidën napkeno.

14 Yimdë yim dabbardu sala Laya Njëkkayirambe, kausu këla dawu gai. Bilatusse yaudiyadëro: «Akko maindo!» yeno.

15 Amma kowo sapcane: «Ronju tuluwe! Ronju tuluwe! Këskaro tia jagëne!» yera. Bilatusse tayiro: «A! Maindoa këskaro jagëkki?» yenniya, wurawa rimannaye tiro: «Kaisar gënia, mainde gade bawo!» yera.

16 Daji Bilatus Isaa këskaro jajaaro mukkonjaro kekko.

Isaa këskaro jaduwu

(Mat 27.32-44; Mar 15.21-32; Luk 23.26-43)

Daji Isaa cadane kesado.

17 Isa këlanjuma këskanju karmoye ngoje na tia Buwo Këlayelan bowojai tëlám yaudiyandin tiro Golgota canidëro leyeno.

18 Nadën ti-a am gade yindi-a rokko këskaro jayeyera, sëgëri fi yayen kam fal fal, ti Isadë dawunjan.

19 Bilatus këla alloyen ruwuje këskadëro royeyeno. Akko awo ruwuwadadë: ISA KAM NAJARATTE, MAI YAUDIYAYE.

20 Yaudiya kada awo allo adën ruwuwadadëa kërayera, na Isaa këskaro jajaanadë karën bërnidëyen, koro awo adëa tëlám yaudiyaye-a Rombe-a Gëresse-alan ruwujana nangaro.

21 Daji wurawa rimanna yaudiyaye Bilatusso: «Bare “Mai Yaudiyaye” ruwunëmmi, “Kam adëye wu Mai Yaudiyaye cëna” ruwune,» yera.

22 Bilatusse tayiro: «Awo ruwunëkkënadëa ruwunëkkëna,» yeno.

23 Sojiyadë Isaa këskaro jayeyeranniya, kajëmunju ngojane ci dewuro yakcane soji fi yaye nuwanju ngoyeno. Kalwunju kuruwu tududënni samën tai cidiyaro yadëro caaadadë yea ngoyera.

24 Sojiyadëye kattenjan: «Bare karniyende, walawala diyo, kam cuwandidëa ruiyo!» yera. Adëgaima awo kitawulan ruwuwadadë wakkayeno. Tiye: «Kajëmuni kattenjan yakkerä, koro kalwuniro walawala kedö,»† cëna. Akko awo sojiyadë cadënadë.

25 Karën këska Isayedën yanju-a yaana yanjuye-a Meram kamu Këlofasse-a Meram Magdala-a daada mbeji.

26 Isa yanju-a fuwura jaurö cëraanadë-a nadën daada kirunniya, yanjudëro: «Yani, akko tadanëm!» yeno.

27 Daji fuwuradëro: «Akko yanëm!» yeno. Tën sa adën fuwuradë tia fannjuro kiwudo.

Karmo Isaye

(Mat 27.45-56; Mar 15.33-41; Luk 23.44-49)

28 Ngawo adëyen awo samma kërma cëranaro asuyenniya, awo kitawulan ruwuwada wakkajoro, Isaye: «Ngudu fakki,»† yeno.

29 Nadën kalwo curonjun diben comcom mbeji. Daji sojiyadë soso ngojane dibendëro lëpcagane cattuluwe karo lassagane cinjuro sayeyera.

† 19:24 19.24 Jaw 22.18 † 19:28 19.28 Jaw 69.21

³⁰ Isa cujungenniya, tiye: «Cədəna!» yeno. Daji kəla cidiyaro cakke ro kirəmbo.

³¹ Yim adə yim dabbarduye,‡ koro wajənanjua yim tustuye kura. Bare kaminna kəla kəskayen yim tustuyea dasaanniro, yaudiyaədə siyelnjadəa nanamja kaminnadəa caadoro Bilatussa keworo.

³² Daji sojiyaədə isane kam burwoye ti-a rokko kəskaro jajaanadəye siyelnju namgera, yindiyədəye ye ngai.

³³ Na Isayero kadiranniya, siyelnju namjanni, ti bawo bawojənarə caruna nangaro.

³⁴ Amma sojiyaədəye falnja sisinjua kajaalan sukkeno. Sadəman bu-a ingi-a keluwo.

³⁵ Kam awo adəa curunadə nayi ye kasaddoworo sheda cədəna. Shedanju jire, koro awo wuljənadəa jirero nojəna.

³⁶ Adəgaima awo ani wakkajana, kitawulan ruwuwadadə gai: «Sillanju falma namjaiwawo,»†

³⁷ koro na gade yen kitawulan ruwuwada: «Ti sukcanadəa carui,»† cəna.

Sittəra Isaye

(*Mat 27.57-61; Mar 15.42-47; Luk 23.50-56*)

³⁸ Ngawo adəyen Isuwu kam Arimatiyaye leje kamin Isayedəa ngojoro Gomna Bilatussa kiworo. Ti ye fuwura Isaye, amma asərlan, yaudiyaədə rijəna nangaro. Daji Bilatus amari tiro kenniya, ise kamindəa ngoyeno.

³⁹ Nikodimus kam calan na Isayero bune isənadə ye ise kawudi laa mir-a§ alus-a kəllaada kilo fiakku gai kiwudo.

⁴⁰ Daji kamin Isayedəa ngojane kəla adanja sittəra yaudiyaədən kawudidə-a rokko batta linnen kəleyera.

⁴¹ Na Isaa kəskaro jajaanadəyen jərwu laa mbeji, koro curo jərwudəyen kauri bərin laa curonjuro wundumaa casakkənni mbeji.

⁴² Yimdə yim dabbarduye, koro kauridə kərənnin dəgana nangaro, curonjuro Isaa kesakko.

20

Karmolan cidu Isaye

(*Mat 28.1-10; Mar 16.1-8; Luk 24.1-12*)

¹ Mawuye yim burwoyeya* fajar Meram Magdala kauridəro leje kau kuradə ci kauridəyen təmballada kiro.

² Daji cəgase na Siman Biturus-a fuwura gade Isa jauro cəraanadə-ayero leje tayiro: «Kəmadəa kauridən ngojana, koro na casakkənadəa noniyende!» yeno.

³ Daji Biturus-a fuwura gadedə-a kəla kauridəna leyera.

⁴ Tayi yindi samma cagasi lejai ngai, amma fuwura faldə Biturussa ngərəmnin koje burwoje kauridəro kadio.

⁵ Nguje lotkeyenniya, batta linnedəa nadən gənaada kiro, amma curodəro ngaanni.

⁶ Daji Siman Biturus tia jəgaidə ye ise kauridəro kərgawo. Batta linnedəa nadən gənaada kiro,

⁷ koro batta duwon kəla Isayero casakkənadə batta gade-a rokko gəni, na gaden kəriyada.

‡ 19:31 19.31 yim dabbarduye - Jəmma. Yim tustuyədə səbdu. † 19:36 19.36 NL 12.46; KI 9.12; Jaw 34.20 † 19:37 19.37 Jak 12.10 § 19:39 19.39 mir - Cu kawudiye, jauro buwucci. * 20:1 20.1 mawuye yim burwoyeya - Ladu.

8 Daji fuwura duwon burwon isənadə ye kauridəro ngaye cure kasatkeno.

9 Amma Ala kadarjəna Isa karmolan cijidəa kitawulan ruwuwadadə gairo koroma asujanni.

10 Daji fuwurawadə fannjaro walladara.

Isaye Meram Magdalaro fəleduwu

11 Meram deyan ci kauridəyen daada so badiyeno. Ciri ngai duwon, nguje kauridəa lotkeyenniya,

12 malaiya yindi kajəmu bulla na calan kamin Isaye gənanjanadən napkada kiro, faldə kəlakajinjulan, faldə ye sinjulan.

13 Tayiye: «Kamu, awiro yirəmi?» cane tia keworo. Tiye: «Kəmania ngojana, koro na tia casakkənadəa nokkəni nangaro,» yeno.

14 Adəa wulyenniya, suworde Isaa nadən daada kiro, amma tiro asujənni.

15 Isaye tiro: «Kamu, awiro yirəmi? Wundua manəmi?» cəne kiworo. Amma ti jərwumadəro təmajə tiro: «Maləm, nima tia ngonəmbo walyenoa, na tia yakkəmmadəa wulsəgəne, wu ye tia ngokki,» yeno.

16 Isaye tiro: «Meram!» yenniya, kanji Isayero suworde təlam yaudiyaudin: «Rabbuni!» yeno, maananjudə Sayinna.

17 Isaye tiro: «Bare rosəmmi, koroma na Bawadəyero waldəkkəni nangaro. Amma lene kəramiyaniro: “Na Bawani-a Bawando-ayero, Alani-a Alando-ayero waldəkki,” wulgəne!» yeno.

18 Daji Meram Magdala na fuwurawadəyero leje tayiro: «Kəmadəa rukkəna!» cəne awo tiro wuljəgənadəa tayiro wulyeyeno.

Isaye fuwurawanjuro fəleduwu (Mar 16.9-13; Luk 24.36-49)

19 Yim adə yim burwoye mawuye dunia kajiriyenniya, cinna na fuwurawa dasanayedə yauidiyadəa riduro cuwuramnin jakkada duwon, Isa ise dawunjan dajə tayiro: «Salam aleikum!» yeno.

20 Adəa wulyenniya, tayiro mukkonju-a sisinju-a fəleyeyeno. Fuwurawadə kəla Kəmadəa carunadəyen karwunja jauru kəjiyeno.

21 Koro Isa walde tayiro: «Salam aleikum! Bawadə wua sunodənadə gai, wu ye nayia njanodəkki,» yeno.

22 Adəa wulyenniya, tayiro kasam fujiye: «Ruhu Alayedəa mowowo!

23 Am tayiro biwunja gawurnuwia, biwunja gawurdəna. Am tayiro biwunja gawurdu wanuwia, biwunja gawurdənni,» yeno.

Isaye Tomaro fəleduwu

24 Fuwurawa mewun yindindəye falnja cunju Toma kam tiro Kawu canidə sa Isa isənadən ti nanjan bawo.

25 Daji fuwurawa gadedəye tiro: «Kəmadəa ruiyena!» yera. Amma Tomaye tayiro: «Balo kusaye mukkonjun rukke ngulondoni curo balo kusayedəro yakkəkke mukkonni ye sisinjuro yakkəkəkənia, təmmaro kasaddəkkiwawo,» yeno.

26 Ngawo kawu wuskuyen fuwurawa Isaye caye gai curo fadodəyen duwon, Toma ye tayi-a rokko mbeji. Cinna fadoyedə cuwuramnin jakkada yaye, Isa ise dawunjan dajə tayiro: «Salam aleikum!» yeno.

27 Daji Tomaro: «Ngulondonəm na adəro yakke, mukkonni rui, mukkonəm sane sisinro yakke! Bare shekku dimmi, kasadde!» yeno.

28 Tomaye tiro: «Kəmani ye, Alani ye!» yeno.

²⁹ Isaye tiro: «Wua surumma nangaro, kasatkem? Barganja am carunni kasaccanamadè!» yeno.

³⁰ Isa fuwu fuwurawanjuyen alama kada kitawu adèn ruwudènni kido.

³¹ Amma dalil awo ani ruwudènyedè, Isadè tima Almasiwu Tada Alayedè woro kasaddowo, kasadduwilan ro sawisoye cunjulan fandowo nangaro.

21

Isaye fuwurawanjuye tulurro fæleduwu

¹ Ngawo adøyen Isa koro walde fuwurawanjuro ci bëràm tiro Tiberiyas canidøyen* fæleyaada. Akko jiri tayiro fæledægènadè:

² Sadèn Siman Biturus-a Toma kam tiro Kawu canidè-a Nataniyel kam Kana cidi Galileyedè-a tadawa Jabadiye-a fuwura Isaye gade yindi-a rokko mbeji.

³ Siman Biturusse tayiro: «Buni taro lekki,» yenniya, tiro: «Andi ye ni-a rokko leniye!» yera. Daji caluwe maararo kasargawo, amma bune adèn awima cadanni.

⁴ Dunia wayenniya, Isa ci bëræmdøyen dayeno, amma fuwurawadè ti Isaro asujanni.

⁵ Daji Isaye tayiro: «Tadawa, buni tawwa wa?» cæne kiworènniya, tiro: «A'a,» yera.

⁶ Tayiro: «Buni taramdèa kèmboram maaradøyero gèpkènowo, fænduwi,» yeno. Gèpkeyeranniya, nanngèwu bunidøyedèro tuluwo tiyero.

⁷ Daji fuwura Isa tia jauru cèraanadøye Biturusso: «Tima Kèmadè wo!» yeno. Siman Biturus ti Kèmadè woro fangenniya, ringada nangaro kalwunju luje sèkte bëræmdèro gèpkaadano.

⁸ Fuwurawa gapcanadè tayi ci ingiyen kuruwun gèni metèr mia gai nangaro maaradèn taram buniadèa gèrjane kadira.

⁹ Cidiro jèpkeranniya, nadèn kannu kanduwalle buni kèlanjun gènaada-a burodi-a mbeji kero.

¹⁰ Isaye tayiro: «Buni kèrma tawwadøye laanja kudowo!» yeno.

¹¹ Daji Siman Biturus juwane buni taramnja bunin cap cèmbèrènadèa cidiro gèryeno. Curodèn buni kura kura mian fiwun yakkun mbeji. Buni kada kadami yaye, buni taramdè kardènni.

¹² Isaye tayiro: «Arowo buiwo!» yeno. Wundunjamaye tiro: «Ni wundu?» cæne cuworènni, ti Kèmadèro asujana nangaro.

¹³ Daji Isa ise burodidèa ngoje tayiro kaino, buni ye ngai.

¹⁴ Isa karmolan cijènyaye ngawon, adèma yakkuyero fuwurawadèro fæleduwunjudè wo.

Isa-a Biturus-a

¹⁵ Gewunniya, Isaye Siman Biturusso: «Siman tada Yahayaye, tayi ania kojènaro wua sèraamma wa?» cæne kiworo. Biturusse tiro: «Aaa, Kèma. Nia njèraakkènaro nonèmma,» yeno. Isaye tiro: «Dimiyanìa ambane!» yeno.

¹⁶ Koro Isa kènyindiyoero tiro: «Siman tada Yahayaye, sèraamma wa?» cæne kiworo. Tiye: «Aaa, Kèma. Nia njèraakkènaro nonèmma,» yeno. Isaye: «Dimiyanìro kiskène!» yeno.

¹⁷ Koro Isa kènyakkuyero tiro: «Siman tada Yahayaye, sèraamma wa?» cæne kiworènniya, Biturusse karwu kuttayeno, Isa kènyakkuyero tiro:

* **21:1 21.1** bëràm tiro Tiberiyas cani - Bëràm Galileye.

«Səraamma wa?» cənna nangaro. Tiye: «Kəma, ni awi yaye nonəmma, nia njəraakkənaro nonəmma,» yenniya, Isaye tiro: «Dimiyania ambane!

¹⁸ Jiremaro niro wulnjəgəkki, ganənəmlan ni kəlanəmbo kalwu lugəme na raammaro lenəmi. Amma kiarinəmiya, mukko sagəme kam gade kalwu lunjiye na raammiro njadi,» yeno.

¹⁹ Isa adəa wuldunjudə, karmo jixi fiyen Biturus daraja Alaro cidəa tiro fəleyeyeno. Adəa wulyenniya, Isaye tiro: «Wua səgai!» yeno.

Isa-a fuwuranju jauro cəraana-a

²⁰ Biturus suworgadanniya, fuwura Isa jauro cəraanadə tayia jəgai kiro, ti duwon sa masəna cadidən karənje Isaro: «Kəma, wundu nia sərənnjiyi?» cəne cuworənadə.

²¹ Biturus tia kirunniya, Isaro: «Kəma, ti adə ye nda?» yeno.

²² Isaye tiro: «Kawu waldəkke isəkkiro roa dəgaro raakkənaa, awi lambonəm? Ni wua səgai!» yeno.

²³ Adəma nangaro lawar fuwura adə nuiwawoye kəramiyadəro tatar-gaada. Adə yaye Isaye Biturusso kamdə nuiwawo cənni, amma tiye: «Kawu waldəkke isəkkiro roa dəgaro raakkənaa, awi lambonəm?» cənnadə.

²⁴ Fuwura adəma kam kəla awo aniyen sheda ce kitawulan ruwujənadə wo. Koro shedanju jirero noniyena.

²⁵ Awo gade kada Isa cədəna ye mbeji. Ca fal fallen ruwujaiia, təmakkəna duniama rakce kitawuwa ruwudənadəa ngojiwawo.

KIDA KƏNGAYAMBA ISAYE
Kida duwon kəngayamba Isa Almasiwuye
kənduwo Ruhu Alayen cadənadə
Badiduram

Luka, ti lowotor lardu Gəresse, sawanju Tiyo falasso Linjila kənyakkuye tiro Luka canı ye, kitawu adə tiro Kida Kəngayamba Isaye canı yea ruwujəgəna. Linjilanjudəa alama saa fiakku gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeno, koro tussənni ngawon kitawu adəa ruwuyeno. Linjilanjun lawar kəla kəndəgai-a karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeno, koro kitawu adən lawar kəla kəngayamba Isaye-a Ruhu Alaye-a kawuri kəji ndaran yaye ambo wulduwu-ayen ruwuyeno. Kəla kawuri kəjidəyən kam biwunju wulje təmje Isama Almasiwudə woro kasacciya, Ala tiro biwunjudəa gawurjiye Ruhunjua ci, koro Isa nangaro ro sawisoye cuwandi.

Akko lawarra curo kitawu adəyən dasaanadə:

Dəlwu kitawu adəa ruwuduye (1.1-26)

Kida kəngayamba Isaye Jerujalemnin (2.1-8.1a)

Kida kəngayamba Isaye cidi Yahudiyaye-a Samariyaye-alan (8.1b-12.25)

Kida kəngayamba Isaye larduwa kərdiyayen (13.1-20.38)

Kida kəngayamba Isaye Romnin (21.1-28.31)

Kida duwon kəngayamba Isa Almasiwuye
kənduwo Ruhu Alayen cadənadə
DƏLWU KITAWU ADƏA RUWUDUYE

¹ Wuse, Tiyo falas! Curo kitawuni burwoyedəlan kəla awo Isa dio-a alamdu-a badijəna sammayen ruwungeyekko,

² har yim duwon Ruhu Alayen kəngayambanju kərejənədəro wada ce tia samero caadənədəro.

³ Ngawo bone cane nunayen, kawu fidewuro tayiro fəlediye mana kəla nodo bargaa Alayen cədi. Adəgaima fudu kadan tayiro roaro tabbacciye fəleyaada.

Wadu Ala Ruhunjua njoye

⁴ Isa kəngayambanju-a rokko duwon, tayiro wada ce: «Bare Jerujalemlan saptuwwi, awo Bawadə njadi cəne wulnjagakkənədəa gurenowo!

⁵ Awoa Yahayadə ingilan kasala tuwaye ambo kiddo, amma kawu ganaa Ruhu Alayen kasala nayiro njaddi,» yeno.

Isaye samero ledu

⁶ Daji tayi nanjun captanadəye tiro: «Kəma, sa adən wa jama Israyilayero kərmaidəa kalakkəmi?» cane keworo.

⁷ Isaye tayiro: «Yim bi sa Bawadə kənduwonjun kadarjənədəa nodudə kaando gəni.

⁸ Amma sa Ruhu Alaye nayiro jəmnjagaiya, kənduwo fanduwe Jerujalem-a cidi Yahudiyaye samma-a cidi Samariyaye-a har ci dajiram duniaye-alan shedawuniro walluwi,» yeno.

⁹ Adəa wulyenniya, tia carui ngai duwon, samero caade fofou laa kuronjan tia kimowo.

¹⁰ Same na lejidəa carui duwon, akko am yindi kajəmu bulla gərenjan dajane

¹¹ tayiro: «Am cidi Galileye, awiro danuwwa same ruwidə? Isa kam nandon samero camowona adə, jiri samero lejəna ruwwadə gaiman walde isi,» yera.

Cuju Yahusayero kəngayam kəreda

¹² Daji kəngayambadə kau duwon tiro Kau Jaitunne canı Jerujalemba karən ledu yim tustuyelan* dəganadən waldane bərnidəro kasargawo.

¹³ Kasargaanniya, soro sameye na napcanadəro gewa. Tayima Biturus, Yahaya, Yakuba, Andarawus, Filibus, Toma, Bartolomi, Matiyu, Yakuba tada Alfawusse, Siman tiro lardunju rawoma canı, Yahusa tada Yakubaye.

¹⁴ Tayi ani samma kamuwadə-a Meram ya Isaye-a yanjugənaso-a rokko karwu tiloaro moduwa cadi kasarga.

¹⁵ Yim anin kəramiya Isaa gawudəye nanngəwunja alama mian findin gai duwon, Biturus dawunjan dajə tayiro:

¹⁶ «Kəramiya, mana duwon Ruhu Alaye kuren ci Nawi Daudayen kəla Yahusa jeduma am Isaa cadanayedəyen cəde kitawulan ruwwadadə sai wakkajiya.

¹⁷ Yahusadə kəngayam dawunden kərga, ti ye nuwanju kidandedən cuwandəna.

¹⁸ Calan kam adə alwasi jirenambuyelan kulo ciwe fədəryero cure curonju falde kaləmnju samma fiyada.

¹⁹ Am Jerujalembə samma lamar adəa fangeranniya, təlamnjan kulo adəa Akeldamalan bowoyera, maananjudə Kulo Buye.

²⁰ Awoa kitawu Jawurayelan ruwwada: “Fannju de sul napco, bare wunduma curonjun dəganni,”† koro “Kaalanjudəa kam gadero cado.”†

²¹ «Adə nangaro dole curo am andi-a rokko kərgaiyedəyen sa Kəma Isa dawunden dəgana samman,

²² kasala Yahayayelan tai har yim Isaa nanden camowonadəro kudero, falnja andiro kəlduwo, ti ye shedama karmolan cidu Isayero waljo,» yeno.

²³ Am yindi kesangəra, tayima Isuwu kam duwon tia Barsabaslan bowojai koro tiro Justus canidə-a Matiyas-a.

²⁴ Daji tayi samma moduwa cade: «Kəma, ni karwu am sammaye nodumadə, tayi yindi anilan kam kərenəmmadəa isanosagane

²⁵ nuwanju kida nankəngayam adəyen cuwando, kida duwon Yahusa nanju kadargəmmaro lejoro koljənadə,» yera.

²⁶ Walawala kedənniya, kəla Matiyassero kikkuro. Daji tia kəngayamba mewun tilondəro kəlyeyera.

KIDA KƏNGAYAMBA ISAYE JERUJALEMNIN

2

Jəptuwu Ruhu Alaye

¹ Yim ngəməri tiro Fentikos* canidə kidənniya, Isaa gawudə samma na tilon captana duwon,

² sadəman awo laa karuwa jauro cəgasi gai samelan nukce fado na napcanadə sammaa kimowo.

* **1:12 1.12** ledu yim tustuye - Kilometər fal gai. † **1:20 1.20** Jaw 69.25 † **1:20 1.20** Jaw 109.8

* **2:1 2.1** Fentikos - Sala kalaye. Tidə sala Laya Njəkkayirambe kojənyə kawu fiwua.

³ Awo laa alama təlamba kannuye gai tayiro fəledagane fafadane kəla wundunja yayen napkeno.

⁴ Ngainin Ruhū Alaye tayi sammaro jəpçiye cakke təlamba gadegaden manadu badiyera.

⁵ Sa adə yen yaudiya muminna laa larduwa dunia sammaye Jerujalembō isane dasaana mbeji.

⁶ Nuktu adəa fangeranniya, jama isane captane hangalnja ciyeno, dalilnjudə wundunja yaye təlamnjun jandejai fanjəna nangaro.

⁷ Jaumaro ajapcane kattenjan: «Am jandejai ani samma am cidi Galileye, gəna?»

⁸ To, jiri fin gəle wundunde yaye awo wuljaidəa təlamnju tamboyeman fanjidə?

⁹ «Curonden am Fartiyaye-a Mediyaye-a Elambe-a mbeji. Laande ye Mesofotamiya-a Yahudiya-a Kafadokiya-a Fantus-a Asiya-a†

¹⁰ Firijiya-a Bamfiliya-a Masar-a kərye Libiye kanji bəla Kuraneyen-a bərni Rombe-alan kasarga.

¹¹ Gadende yaudi yen kal, kərđi duwon yaudio walyeno yen kal, Kəret-a Arabiya-alan kadira. Təlamnden awo ajabba ajabba Ala cədənədəa am ani wuljai fanniye!»

¹² Tayi samma jaumaro ajapcane hangalnja cije wunduye kamanjuro: «Awo attə, awi maananju wo?» cəni.

¹³ Amma laa ye tayia rujane: «Diben lele diye casane sagarandana!» canı.

Jawawi Biturusse kəla karmolan cidu Isa Almasiwuyen

¹⁴ Daji Biturus kəngayamba mewun tilondə-a rokko cije daje kowo sapce jamadəro: «Am lardu Yahudiyaye-a nayi Jerujalemlan dəgawwa samma-a manani fannowo, awo adəa asunowo!

¹⁵ Am ani sagarandanaro təmanuwwa duwon, ngai gəni, kərmədə sa ləgar suwaye.

¹⁶ Amma adəma awo Ala ci Nawi Yowellen wuljənədə:

¹⁷ «*Jaman daryeyen adamgəna sammaro Ruhunidəa figəkke tadawando-a ferowando-a nawinawi cade, jairowando ye wahayi‡carui, kiariyando ye kənnasim cadi.*

¹⁸ *Yim anin har kanjiyani kwa-a kamu-aro Ruhunidəa figəkke nawinawi cadi.*

¹⁹ *Awo ajabba ajabba samelan dikki, alamaso ye cidilan dikki: bu-a kannu-a kange cələm samero cirijiyi-a.*

²⁰ *Kəngal ye cələmbo walji, kumbal ye buro walji.*

Ngawo adəyen yim kura darajaa KəmandeyedəŞisi.

²¹ *Daji wundu duwon cu Kəmandeyea bowojənamadə njəkkawo cuwandi.»†*

²² «Jama Israyilaye, mana adəa fannowo! Nayima dam nonuwwa, Ala Isa kam Najarattedəlan kənduwo so, awo ajabba so, alama so dawundon cədiaro tia arđijənaro fəleyeno.

† **2:9 2.9** Asiya - Kərye Rombe kureye. Tidə curo cidi duwon ku tiro Tirki canidəyen kərga. ‡ **2:17 2.17** wahayi - Awo laa kənnasim gai Ala kamba cakke kənəm cəđənnin curuidə. § **2:20 2.20** yim kura darajaa Kəmandeyedə - Kiyama. † **2:21 2.17-21** Yow 2.28-32

²³ Nodunjun caman tagənaſso katarjənədə gai, timaa mukondoro sərəccagane, nayi ye mukko am diwiyan tia kəskaro jawuwe kejuw.

²⁴ Amma Ala tia ajawu karmoyero cəkkaye roaro kisango, karmodə təmmaro rakce tia rojiwawo nangaro.

²⁵ Awoa Nawi Dauda kəla tiyen adəa wulyeno:

«*Kullum Kəmandea fuwunin rukki,
ti kəmborammin dəgana nangaro awima loloduro sakkiwawo.*

²⁶ *Adəma nangaro karwuni kəjiji,
cini yelan aiya yekki.*

Tiyini ye təmaa dəgai,

²⁷ *dalilnjudə roni kannulan kolləmbawo,*

Ti Tayirnamdəa yakkəme njəpciwawo nangaro.

²⁸ *Jawal ro fandoye isanosəgəmma,*

koro fuwunəmnin karwukəji dadu bawo simi.”†

²⁹ «Kəramiyani, kəla kaarinde Nawi Daudayen nayiro farakko wulnjagakki, bawoje tia sittərayera, kaurinju ye kumaro nanden kərga.

³⁰ To, ti nawi duwon, koro Ala tiro kaduwunju fal mairo galajiro kansijəbbunadəa nojənədə,

³¹ caman karmolan cidu Almasiwuyedəa cure kəladən tiye kannulan tia koljənni, tiyinju ye njəpcənni cəna.

³² Ti Isa adəmaa Ala roaro kalakco, kəla adəyen andi samma shedawu.

³³ Tia kəmboram Alayero sapcane, Ruhu Alaye duwon Bawadə ci cəne wadu ngojənədəa cəmwona adə, awo ruwwa-a fannuwwa-adəa fiyeyeno.

³⁴ Awoa Nawi Dauda samero lejənni, amma ti kəlanjuye: «Kəmandeye Kəmaniro: ‘Namme kəmboramman duwon,

³⁵ kəladowanəmba si gənaduramməmba dikki!’ cəna.”†

³⁶ Adə nangaro jama Israyilaye samma adəa fagatto noja: Isa kam kəskaro jajagəwwadə, Ala timaa Kəma ye, Almasiwu yero cədo!» yeno Biturusse.

³⁷ Jamadə adəa fangeranniya, karwunja kamde Biturus-a kəngayamba gadedə-aro: «Kəramiyandeso, awi gəle diye?» cane keworo.

³⁸ Biturusse tayiro: «Təmmowo, biwundo cindoro wundundo yayero cu Isa Almasiwuyen kasala caddo, ngainin Ala Ruhunjudəa njadi.

³⁹ Awoa wadu adəmadə kaando ye, kaduwundoye ye, am kuruwun dasaana sammaye ye, wotte wundu duwon Ala Kəmande bowojidəye.»

⁴⁰ Biturus mana gade ngəwulan səmonja kasse gala cədde: «Jaman diwi adəlan kəlandoa yəkkawowo!» cəni.

⁴¹ Daji am mananju ngojanadəro kasala keddo. Yim adən alama am dəwu yakku gai Isaa gawudəro kəllaadara.

Kəndəgai jama Isaa gawuye

⁴² Sawiso karwu tiloaro Isaa gawudə alamdu kəngayambayedəa kəranjai, naptu nanyaanye cadi, burodi fəsakcane kallo jagari, moduwa ye rokko cadi kasarga.

⁴³ Mukko kəngayambadəyen awo ajabba so, alama so kada tadi nangaro, am samma riyera.

⁴⁴ Isaa gawu samma na tilon dasaana, awonja sammaa kallo cadai,

⁴⁵ koro kəndanja calade wufidəa dagarjane mərədu wunduye yaye galjai.

† 2:28 2.25-28 Jaw 16.8-11 † 2:35 2.34-35 Jaw 110.1

⁴⁶ Yimbi yaye karwu tiloaro Fado Alayen captai, fado fadolan burodi fəsakcane karwu kəjiaro rokura bawoalan kəmbonjadəa kallo jawui,

⁴⁷ Alaa congori, koro na jama sammayen ardiya cawandi kasarga. Yim nguson Kəmande am njəkkawo cawandidəa tayiro kəljiyi.

3

Cu Isa Almasiwuyen ngurdiyi isangaduwu

¹ Yim laa Biturus-a Yahaya-a Fado Alayero moduwa sa yakku kajiriyero lejai duwon,

² ngaworam Fado Alaye tiro Cinna Shawa canidən kam laa tən tambonjuyen ngurdiyi mbeji. Am Fado Alayero ngasayidəa sadaaro cuwororo yim nguson tia cawude cinnadən gənajai.

³ Kamdə Biturus-a Yahaya-a Fado Alayero ngawo cadi kirunniya, tayia sadaaro kiworo.

⁴ Amma Biturus-a Yahaya-a simnin tia cappo carune Biturusse tiro: «Sarui!» yenniya,

⁵ kamdə tayia cəkko kiro, awo laa tayilan təmajəna nangaro.

⁶ Biturusse: «Riwulla so, dinar so takkəni, amma awo takkənadəa njikki. Cu Isa Almasiwu kam Najaratten cine dadane!» yeno.

⁷ Daji ngurdiyidəa mukko kəmboramben cədanə kisangənniyama, sinju-a dau sinjuye-a dunoaro waljane

⁸ wup cije daje ledu badiyeno. Leji ye, səkti ye, Alaa cungori ye ngai duwon, tayi-a rokko Fado Alayero kasargawo.

⁹ Daji jama samma ti dadaji ye, Alaa cungori yedəa kero.

¹⁰ Tima kam duwon Cinna Shawadən napkada lowo cədidəro asuyeran-niya, awo tiro wakkajəgənadəa tai dajane ajapkera.

Jawawi Biturusse balballa Fado Alayen

¹¹ Kamdə Biturus-a Yahaya-aro kərdəgəna ngai duwon, ajapkadaro jama samma nanjaro cagase na duwon Ngurwo Nawi Mai Sulemanaye canidəro isane capkadara.

¹² Biturus adəa kirunniya, tayiro: «Jama Israyilaye, awiro kəla adəyen ajammuwidə? Awiro kənduwonden bi nanmuminnden kam adəa yakkiye lejiro təmanuwe andia ninisawidə?

¹³ Ala kaariyandeye, Ala Nawi Ibrahimbe-a Nawi Isakuye-a Nawi Yakubaye-adə wakkilnju Isaro daraja cina, ti duwon Gomna Bilatus koldu niajənama, fuwu gomnadəyen tia wanuwe sərətkəwwadə.

¹⁴ Nayidə ti tayir ye, jirema yedəa wanuwe kamceji nayiro salamnjaaro kiworuw.

¹⁵ Kəma royedəa kejuw, ti duwon Ala karmolan cəsangənadə. Kəla adəyen andi ye shedawu.

¹⁶ Cu Isayen kambərsenjua nangaro kam ruwi ye, nonuwwa ye adə duno kiwando. Kambərse adəmadə fuwu nayi sammayen cakke nga cirro walyeno.

¹⁷ «To, kəramiyani, nayi-a wurawando-a nodunambulan adəa diwwaro nokkəna,

¹⁸ amma ngainin awo Ala kuren ci nawiya sammayen wuljənadə wakkajəna. Tiye sai Almasiwunju bone caiya, cəna.

¹⁹ Adə nangaro təmmowo, Alaro waldəgənowo, biwuwando cinjoro,

²⁰ sa kasam fandoye ye na Kəmandeyen isoro, koro Isa kam duwon Almasiwuro galanjaanadə yea nayiro juwanjaaro.

²¹ Ala kuren ci nawianju tayirren wuljənadə gai, Almasiwudə dolero samelan napci, har sa awo samma sawiyadaro waljidəro.

²² Ngaima Nawi Musaye: “Ala Kəmande curo kəramiyandoyen nawi laa wu gai nayiro njasangi. Awo nayiro wulnjagai samman tia kərənnowo!

²³ Wundu duwon nawi adəa kərənjiwawodə curo jamadəyen sulat baworo walji,”† cənna.

²⁴ Koro Nawi Samailayen tamiya har tayi ngawonju jaanaro kudero, nawiya manajana samma ye kawu ania mawojana.

²⁵ Nayima tadawa nawiya dəye, koro warasawu aman duwon Ala kaariyando-a ndəpcanadəye wo. Tiye Nawi Ibrahimbo: “Kaduwnəmben jama duniaye sammaro barga dəpkəkki,”† cənna.

²⁶ Daji tia wakkilnjuro galayenniya, nayimaro duwon juwangeyera, barga dəm njaa, wundundoa yaye jawalnju diwilan cuttuluworo,» yeno Biturusse.

4

Biturus-a Yahaya-a fuwu majilissen

¹ Biturus-a Yahaya-a jamadəro manajai ngai duwon, řimanna-a kura Fado Alaye gureduwuye-a Sadusiya-a* nanjaro isane

² jauro gərgajana, dalilnjudə Biturus-a Yahaya-a jamadəa alamjai ye, Isa cijənadə gai karmolan cidu mbeji mawojai ye nangaro.

³ Kadiranniya, tayia cadane dunia ləmjəna nangaro kosoro casakke koljane wayera.

⁴ Adə yaye am manadəa fanjanadəye ngəwunja kasaccane, am Isaa gawudə alama dəwu uwu gairo walyera.

⁵ Wajənanjua fuwuwu-a amwurawa-a maləmba Attauraye-a Jeru-jalemnin capkadara.†

⁶ Curonjan Annas řiman kura-a Kaifas-a Yahaya-a Aleksanda-a am gade fado řiman kuraye samma-a mbeji.

⁷ Biturus-a Yahaya-aa casakke dawunjan dayeranniya, tayiro: «Kənduwo řin bi cu wunduyen awo adəa kiduw?» cane keworo.

⁸ Daji Ruhu Alaye Biturussa cakke tayiro: «Nayi fuwuwu jamaye-a amwurawa-a,

⁹ ku ser ngurdiyiro njəddo-a řiri řin kam adə ngajəna-aye kəlan andia saworuwia,

¹⁰ nayi-a jama Israyilaye samma-a ngəlaro nonowo, cu Isa Almasiwu kam Najaratte, kam duwon nayi kəskaro jaawe Ala ye tia karmolan cəsangənadə, ti nangaro kam adə kəlewa salai fuwundon daada.

¹¹ Isadə tima kau duwon nayi fado tandomaso wanuwe kau tandoye sammaro faidaaro waljənadə wo.†

¹² Tilan gənia, na wunduma gadeyen njəkkawo fando bawo! Dunia ngaman cu gade ambo amardəgəna tilan njəkkawo fandiye də bawo!» yeno.

¹³ Biturus-a Yahaya-aye karwukibbanjadəa carune tayidə ilmuwu gəni, talaawaro asuyerranniya, ajapkera. Koro tayi Isa-a rokkoro asuyera.

¹⁴ Amma kam ngajənadə gəre Biturus-a Yahaya-ayen daadaa carui nangaro, awo kalaktuwuye tayiro katkero.

¹⁵ Daji majilisdən tayiro caluwo cane sawardane kattenjan:

† 3:23 3.22-23 SK 18.15, 18-19 † 3:25 3.25 Bad 12.3; 22.18 * 4:1 4.1 Sadusiya - Kəwu laa wurawa adinwu yauidiyaye. † 4:5 4.5 Jerujalemnin capkadara - Majilis duwon Jerujalemnin dəganadən capkadara. † 4:11 4.11 Jaw 118.22

¹⁶ «Awi gəle am aniro yiddiye? Tabbat, am Jerujalemnin dasaana samma alama ajabba tayiyen tədənədə dam nojana, andi ye rangiye kattuwu niyewawo.

¹⁷ Bare lawar adə jama sammaro tatardəgənniro tayia wusaniyo, kua adən fuwun bare wundumaro cu adəyen mana cadənni,» yera.

¹⁸ Daji tayia bowojane bare jande bi alamdu fimaa cu Isayen cadənni yera.

¹⁹ Amma Biturus-a Yahaya-aye tayiro kalakcagane: «Alayedəna, nayia ga ra Alaa gadəma kalkal woro sharanowo!

²⁰ Andidə kəla awo ruiyena-a fanniyena-ayen rangiye nəmmiyewawo,» yera.

²¹ Koro nangadembo majiliswudə tayia wusayeranniya, kolyera. Jawal tayiro wowom gənaduwyeyə cawandənni, dalilnjudə jama samma kəla awo wakkajənədəyen Alaa congori nangaro.

²² Kam tiro alama adə tədde ngajənədə kərwinju fidewumaa kojəna.

Moduwa jama Isaa gawuye

²³ Biturus-a Yahaya-aa kolyeranniya, lejane amnjaro awo wurawa rimannaye-a amwurawa-a tayiro wuljaana sammaa wulyeyera.

²⁴ Adəa fangeranniya, kəla tilonna kowo sapcane Alaro: «Kəma, nima same-a cidi-a teku-a awo curonjan dasaana samma-aa alangəm!

²⁵ Nima Ruhunəmlan ci wakkilnəm kaarinde Nawi Daudayen wulyem:

*«Awiro jama kərdiyaso hangalsango cadəna,
jama duniaye ye bowuro sawardənədə?»*

²⁶ *Maiya duniaye dabbargadara, fuwuwuso ye capkadara,
Kəmande-a Almasiwunju-aro turu caddi yera.»†*

²⁷ «Jiremaro curo bəni adəyen Mai Hirudus-a Gomna Buntus Bilatus-a am larduwa gadesoye-a jama Israyilaye-a Isa wakkilnəm tayir galanəmmədəro turu caddi cane capkadara.

²⁸ Ngaima awo calan kənduwonəmnin kadarnəmma sammaa kedo.

²⁹ Kərma Kəmande, marmareanjədə rui, andi kəreawanəmdəro manənəm karwukibbuaro wulduro sade!

³⁰ Mukkonəm ye sane, cu wakkilnəm tayir Isayen am isangaduwo so, alama so, awo ajabba so wakkaja!» yera.

³¹ Alaa lowojane keserənniya, na captanədə loloje Ruhu Alaye tayi sammaro jəpciye karwukibbuaro mana Alayedəa wuldu badiyera.

Hangaltilo jama Isaa gawuye

³² Jama Isaa gawudə samma karwunja ye tilo, hangalnja ye tilo. Wunduma kəndanju ti runjuyeyə cəniwawo, amma awonja sammaa kallo cadai.

³³ Kəngayambadə kənduwo dama bawoaro sheda kəla karmolan cidu Kəma Isayen cadi, koro ser kura tayi sammalan dəgai.

³⁴ Ngaima curonjan kam curo lambiyen dəgana falma bawo. Am samma kuloso bi fadoso cadənədə calade wuʔidəa cawude

³⁵ mukko kəngayambayero casakki, tayi ye wundu yayero kəla mərədunjuyeyə dagarjagai.

³⁶ Adəgaima kam laa kaduwu Lewiye cuku Kuwirussen tambəna tiro Isuwu canı mbeji. Kəngayambadə tia Barnabaslan bowojai, maananjudə kowəri njoma.

† 4:26 4.25-26 Jaw 2.1-2

³⁷ Kulo cədana laaa cəlade wuřidəa cuwude mukko kəngayambayero kekko.

5

Ananiya-a Safiratu-a

¹ Amma kam laa cunju Ananiya kamunju Safiratu-a rokko kulo cəlade
² nodu kamunjuyelan wuřidəye laaa roje laaa cuwude mukko kəngayambadəyero kekko.

³ Daji Biturusse tiro: «Ananiya, awiro Yiwulissa kolləme karwunəmbo ngaye har Ruhu Alayero kattuwu kamgəme wuři kulodəye laaa royem?»

⁴ Kawu ladəmidəro kulodə kaanəm, gəna? Koro ladəmmaye ngawon, wuřidə ye mukkonəmnin, mare? Awiro gəle karwunəmlan nianəme awo adəa kidəm? Kambo gəni, Alaro diye kattuwu kamgeyem!»

⁵ Ananiya mana adəa fangenniyama, bəp cure kano. Am lawar adəa fanjanadə samma jauru riyera.

⁶ Daji jairowa laa isane kaminnjudəa jakcane ngojane caade sittərayera.

⁷ Sa yakku gai kojənaye ngawon, kamunju awo wakkajənadəa nojənnin kadio.

⁸ Biturusse tiro: «Wulsəgəne, wuři adəmaro wa kulodəa kiladuw?» cəne kiworənniya, kamudəye: «Aaa, wuři adəmaro,» yeno.

⁹ Daji Biturusse tiro: «Awiro Ruhu Kəmandeyea rijapturo citilo kiduw? Akko am kwanəmba sittərajanadə cinnalan, ni yea njasadi!» yeno.

¹⁰ Sadəman fuwu Biturussen bəp cure kano. Jairowadə kasargaanniya, nuna najagane caade gəre kwanjuyen sittərayera.

¹¹ Jama Isaa gawudə-a am lawar adəa fanjana samma-a jauru riyera.

Kəngayamba Isaye awo ajabba ajabba dio

¹² Kəngayambadə dawu jamayen alama so, awo ajabba so kada cadi. Koro Isaa gawudə samma Ngurwo Nawi Mai Sulemanayen* karwu tiloaro captai.

¹³ Amma curo am gapcanadəyen wunduma kowəri cəde tayiro kəldəgənni, adə yaye amdə tayiro daraja cadi.

¹⁴ Cayemaa kojənaro am Kəmaa kasaccana kwan kamun kada kadami jamanjuro kəldagai.

¹⁵ Adə cakke bərnihu am dondi lairo cattuluwe kəla dəgəl so, buji soyen gənajai. Ngaima Biturus kojiya, waneye kaudinju am aniye laanjaa jakci.

¹⁶ Am kada ye bəlamaskiya Jerujaləmben isane amnja dondi-a karuwamaso-aa cawude tayi samma nanlewa cawandi.

Kəngayamba Isayea ta

¹⁷ Daji řiman kura-a am ngawonjuye kəwu Sadusiyaye-a nandəri tayia kek cədana duwon cijane

¹⁸ kəngayambadəa mukkon cadane kosoro kesakko.

¹⁹ Amma bune malaiya Kəmandeyeye laa cinna kosorambədəa kaje kəngayambadəa cuttuluwe tayiro:

²⁰ «Lenowo, Fado Alayen danowo, jamaro kawuři ro fando adəye mananju sammaa wulgənowo!» yeno.

²¹ Adəa fangeranniya, suwa ləp Fado Alayero ngasaye alamdu badiyera. Řiman kura-a am ngawonjuye-a majilisso kadiranniya, majiliswu-a amwurawa jama Israyilaye samma-aa capcane kəngayambadəa kudoro gureduwu Fado Alayea kosorambo kenodo.

* **5:12 5.12** *Ngurwo Nawi Mai Sulemanaye* - Ngurwo adə balballa Fado Alayen kərga.

²² Amma gureduwudə leyeranniya, tayia najaganni. Daji waldane lawar cawude

²³ majiliswudəro: «Kosoramdə ye kərəp jakkada, gureduwudə ye cinnalan daada nayeyeye. Amma kayeyendeya, curon wundumaa fandiyende!» yera.

²⁴ Kura gureduwu Fado Alaye-a wurawa řimannaye-a adəa fangeranniya, kəla tayiyen awi wakkajiro hangalnja caa cijəna duwon,

²⁵ kam laa ise tayiro: «Akko am kosoro yakkuwwadə Fado Alayen daada jamadəa alamdu cadi,» yeno.

²⁶ Daji kura gureduwu Fado Alayedə sojiyanju-a lejane tayia kewudo, amma dunodunon gəni, dalilnjudə jamaa rijana bare tayiro kau gəgəpcagane ceyesənniro.

Kəngayamba Isaye fuwu majilissen

²⁷ Tayia kewudənniya, fuwu majiliswuyero casakke dajane řiman kuradə tayia koro badiyeno.

²⁸ Tayiro: «Ngəlamaro nayiro cu adəlan alamdu damnjagaiyena, gəna? Akko alamdu Jerujalem sammaro tatargəwwa, koro bu kam adəye andiro gərduwu manuwil!»

²⁹ Amma Biturus-a kəngayamba gadedə-aye tayiro: «Kam gəni, Alaa ga andiro wajimsaa!

³⁰ Ala Kəma kaariyandeyedə Isa kam duwon kəskaro jaawe yejuwwadəa karmolan cəsange

³¹ kəmboramnjulan sapce jama Israyilaye tuwa cado biwunja cinjoro tia Mai ye, Njəkkayima yero kido.

³² Kəla lamar aniyen andi ye shedawu, Ruhu duwon Ala am tia jaanaro cinadə ye shedama,» yera.

³³ Majiliswudə adəa fangeranniya, jauro gərgajane tayia njejoro mayera.

³⁴ Amma Farisa laa cunju Gamaliyel goni Attauraye jama samma tiro daraja cadənadə dawu majilissen cije wada ce amdəa sa ganaro cattuluwo yeno.

³⁵ Daji majiliswudəro: «Jama Israyilaye, awo am aniro yidduwidəro hangal gənanowo!

³⁶ Tussənnin Taudas ise kəlanjua kam laaro ngoje am yer dewu gai ngawonjuro kasargawo. Amma awimaro waljənni, tia roro ceyese am tiro kəldaana samma tatargadara.

³⁷ Ngawo tiyen Yahusa kam Galileye jaman kom jamayen ise am laaa cakke ngawonju geya. Amma ti ye bawoje am tia jaana samma tatargadara.

³⁸ To, nayiro wulnjagakki, bare am aniro suwolduwwi, kollowo leja! Nia adə bi kəndo adə kamben kadioa, baworo walji.

³⁹ Amma Alayen kadioa, tayia ranguwawo. Bare duwunwu Alayero walluwwi,» yeno.

Majiliswudə gala Gamaliyelledəa ngojane

⁴⁰ kəngayambadəa bowoyeranniya, tayia babakcane wada cade bare cu Isayen manajanni cane tayia koljane leyerə.

⁴¹ Majilisdən sapkadaranniya, Ala tayiro kəla cu Isayen martawa nangu njaye cinaro karwunja kəjiyeno.

⁴² Yim nguson Fado Alayen kal, fado fadolan kal, kawuři kəji jamaro Isadə tima Almasiwu woro wuljagane alamjai kasarga.

6

¹ Yim anin nanngəwu fuwurawadəye tərgai duwon, curonjan am təlam Gəresse manajidə kamuwanja kwa faccəgənaa dagar wajisoyen cəpcagai cane kəla am təlam yaudiyaye manajidəyen kesiro.

² Kəngayamba mewun yindində fuwurawa sammaa capkeranniya, tayiro: «Mana Alaye wuldu kolləme dagar kəmboyerero kistuwudə andiro jussənni.

³ Adə nangaro, kəramiyande, curondon am rashidu, amanna, Ruhu Alayea tulur kərenowo, kida adəa mukkonjaro yakkiyo,

⁴ andi ye moduwa-a kidande kawuri Alaye wuldu-alan fuwu buiye,» yera.

⁵ Jama captana samma awo wuljanadəye kəjinju fanjane, daji Istifanus kam jauro kambərsea koro Ruhu Alayea, Filibus, Burokorus, Nikanor, Timon, Barminas, Nikolas kam bərni Antakiyaye fərdunju kərđi duwon yaudiro waljənadəa kəreyera.

⁶ Daji tayia fuwu kəngayambayero cawude moduwa cade tayiro mukko gənayeyera.*

⁷ Mana Alaye cayeə kojənarə tatarde fuwurawadə Jerujalemnin jauro ngəwujane, koro řimanna kada ye kambərsədəa kasatkera.

Istifanussa ta

⁸ Istifanusdə jauro ser-a kənduwo-aa awo ajabba so, alama so kada dawu jamayen cədi.

⁹ Daji yaudiya laa dandal tiro Kəreawa Nankam Kəlaye Cawandəna canidəye Istifanussa kambiwudu badiyera. Am aniye laanja bəla Kuraneye-a bərni Aleksandariyaye-a, laanja ye cidi Kilikiyaye-a Asiyaye-a.

¹⁰ Amma nanrashidu-a Ruhu-alan manaji nangaro rakcane tia yapcagai-wawo.

¹¹ Daji am laaa asərlan casakke tayiye: «Istifanus Nawi Musa-a Ala-aa bassi fanniyena!» cane

¹² jama-a amwurawa-a maləmba Attauraye-aye hangal kesango. Daji isane tia dunodunon cadane majilisso kesado.

¹³ Shedawu kattuwuye yea cawude tayiye: «Kam adə dadu baworo mana kuttu kuttu kəla na tayir adə-a† Attaura-ayen cədi.

¹⁴ Tiye Isa kam Najarattedə na adəa wurje ada Nawi Musa sadənadəa falji cəne fanniyena,» yera.

¹⁵ Tayi majilislən napkada samma simnin Istifanussa cappo kerunniya, fəkkanjudəa fəkka malaiyaye gairo kero.

7

Jawawi Istifanusse

¹ Daji řiman kuradəye Istifanusso: «Awo kəlanəmlən wuljaidə jire wa?» cəne kiworo.

² Tiye: «Kəramiyani so, bawani so, fannowo! Kaarinde Nawi Ibrahim cidi Mesofotamiyayen duwon, kawu bərni Harannen dəgaidəro, Ala Darajayedə tiro fəlediye:

³ “Lardunəm-a kəramiyanəm-aa kolle, lardu niro fəlenjəgəkkidəro lene!”† yeno.

* **6:6 6.6** moduwa cade tayiro mukko gənayeyera - Kəndo aniyen am tulur ania kida Alayero tagənasso kəreyera. † **6:13 6.13** na tayir adə - Fado Alaye. † **7:3 7.3** Bad 12.1

⁴ Adəgaima Nawı İbrahim cidi Kaldıyawuyea* kolje leje Haranlan napkeno. Ngawo bawanju bawojənayen, Ala tia lardu na ku dəgawwa adəro kiwudo.

⁵ Amma Ala cididən tiro warasa guwattu falma cinni. Adə yaye Ala tiro wadu ngojiye cididəa ti-a kaduwunju-aro ci cənna. Sa adən tada fımaa cambənni.

⁶ Daji Alaye tiro: “Kaduwunəm lardu gadero lejane sikudoro waljai. Nadən karearo waljane saa yer dewuro tayia basarjai.

⁷ Amma wudə jama tayia kareanjaro cadənadəro wowom gənagəkki. Ngawo adəyen lardudən caluwe isane na adən wuro ambənsagai,”† yeno.

⁸ Daji Nawı İbrahimbo aman kajaye kaino. Adəgaima Nawı İbrahim Isakua cambe kawu wuskua kajayeno, Nawı Isaku ye tadanju Yakubaa, Nawı Yakuba ye kaariya mewun yindin İsrayılawuyea.

⁹ «Kaariyadə Nawı Isuwuro nandəri cadde calade lardu Masarrero kesado. Amma Ala tia koljənni,

¹⁰ curo bonenju sammayen tia kittuluwo. Ala cakke jauru rashiduro walje Fira'auna Mai Masarredə tia kasacce, har wajirinju galaje Masar-a mairi samma-a cunodiro walyeno.

¹¹ Daji kəna so, bone kura so lardu Masarre-a Kan'anaye-a sammaro ngasaye, kaariyandero awo kəmboye fandoro katkeru.

¹² Nawı Yakuba Masarnin algamaaro fangenniya, kaariyandedəa kinodo. Adə ledunja burwoye.

¹³ Ledunja yindiyedən Nawı Isuwu awaanawanju asudiye, Fira'auna ye fərdu Isuwuye noyeno.

¹⁴ Daji Nawı Isuwu cunode bawanju Nawı Yakuba-a jamanju samma-a bowoyera. Nanngəwunja am fitulur lukko uwun.

¹⁵ Adəgaima Nawı Yakuba Masarro leje ti-a kaariyande-a nadən bawoyera.

¹⁶ Tayia bərnı Sikembero cawude kauri duwon Nawı İbrahim wuřinjun na kaduwu Hamorren Sikemnin cuwənadən sittərayera.

¹⁷ «Wadu Ala Nawı İbrahimbo ngojəgənadəye sanju karəngenniya, jamadə Masarnin tasargane ngəwujai kasarga duwon,

¹⁸ har mai gade Nawı Isuwua ti wunduro nojənni Masarnin kərmai kiwando.

¹⁹ Jamandero nanga cədde kaariyandea basarje cakke timallanja koljane kasuno.

²⁰ Jaman adən Nawı Musa katambo, tidə jauru shawa. Kəndawu yakkuro fado bawanjuyen tia kəriwo.

²¹ Kolyeranniya, fero Fira'aunaye tia ngoje tadanju gairo kəriwo.

²² Ngaima Nawı Musaa ilmu Masarwuye samman alamjane mananju-a kəndonju-alan kənduwoaro walyeno.

²³ «Kərwunju fidewua duwon, Nawı Musa amnju İsrayılawudəa kuroro nia ngoyeno.

²⁴ Kam Masarre laa falnjaa basarji kirunniya, kam jəktənədəa banajiye nguwanju ngaye Masarmadəa bakce kejo.

²⁵ Amnjudə Ala tayia mukkonjuyen cəkkayiro asujai təmayeno, amma asujanni.

²⁶ Wajənanjua İsrayılawu yindi lawala cadi nayeyenniya, tayia soloduro maje: “Kəramiyani, nayidə jıřindo tilo. Awıro gəle kattendon basar-duwidə?” yeno.

* **7:4 7.4** cidi Kaldıyawuyea - Cidi Mesofotamiyaye. Bərninja kuradə Babila. † **7:7 7.6-7** Bad 15.13-14

27 Amma kam kamanjua basarjidə Nawi Musaa təmbalje tiro: “Wundu nia fuwumande-a alkalinde-aro galanjo?”

28 Ra, bikka kam Masarredəa yejəmmadə gai, wu yea roro njejoro masəmi?”

29 Kəla mana adəyen Nawi Musa cəgase leje cidi Midiyannen sikudoro walje napkeno. Nadən tada yindi kembo.

30 «Kərwu fidewu kojənaye ngawon, malaiya laa karaa dəri kau kuruwu Sinaiyen dawu kannu coccoři cambiyedən tiro fəleyaadan.†

31 Nawi Musa adəa kirunniya, ajapkeno. Kuroro karənji duwon, kowo Kəmandeye nukce:

32 “Wuma Ala kaariyanəmbe, Ala Ibrahimbe-a Isakuye-a Yakubaye-adə wo,” yeno. Nawi Musa loloje riduro curunni.

33 Daji Kəmandeye tiro: “Sunonəm sinəmlan fidde, na danəmmadə cidi tayir nangaro.

34 Ajawu jamani Masarnin casaidəa fagat rukkəna, njəmdunja ye fakkəna. Tayia njəkkaworo jəpkekko. Kərma are, nia Masarro njun-odəkke!”†

35 «Nawi Musa adə, kam duwon Israyilawu wajane tiro: “Wundu nia fuwuma-a alkali-aro galanjo?” wuljaanadə, tidəmaa Ala mukko malaiya dawu coccořiyeen tiro fəledəgənadəyen fuwuma-a meruduma-a gairo cunodo.

36 Tima lardu Masarre-a Bərəm Maliyaye-a karaa dəri-alan kərwu fidewuro awo ajabba so, alama so cədiaro tayia cuttuluwo.

37 Koro ti Nawi Musa adəma jama Israyilayero: “Ala curo kəramiyandoyen nawi laa wu gai nayiro njasangi,”† cəne wuljuwo.

38 Sa jama karaan captanadən, tima‡ kaariyande-a malaiya kəla kau Sinaiyen tiro manajəgənadə-a rokko dasaanadə wo. Koro kawuri ro fandoye andiro isanosaaro kiwando.

39 «Amma kaariyandeso tia fandu wajane təmbaljane karwunjan Masarro waljane

40 Nawi Harunaro: “Andiro sənəmbe fuwunde gərjai sattande! Musa andia lardu Masarren sattuluwuna adə, awo tia cuwandəna noniyende,”† yera.

41 «Yim anin kəna laa gumkiro cagare tiro bu fida cadde kəndo mukkonjaye kəjinju fangera.

42 Daji Ala tayiro ngawo ce sillowusoro ambəccaaro tayia salamgeno, kitawuwa nawayayen ruwuwadadə gai: “Jama Israyilaye, wu nangaro wa saa fidewuro curo karaa dəriyen bu fida so, sadaa so kiduw?”

43 A'a, leima Molekke-a sillowu sənəm tiro Refan caniyee-aa ngonuwe kallo dadayew, sənəmbe duwon nayima tayiro ambəttuwuro tanduwwadə. Adə nangaro wu ye nayia ngawo bərni Babilayero dunja-gakki!”†

44 «Kaariyande karaan leima shedaye§ cadana, jiri Ala Nawi Musaro wada ce tia kəla fasalnju curunayen kalkallo cədandənaro wuljəgənadə gai.

† 7:30 7.30 malaiya laa dawu kannu coccoři cambiyedən tiro fəleyaadan - Istifanus waduwa duwon Ala jamanjuro ngojəgəna-a jiri tayia Masarnin cuttuluwuna-adəa wulji. Lamar adə curo Aman Cayen kərga. † 7:34 7.32-34 NL 3.1-10 † 7:37 7.37 SK 18.15 ‡ 7:38 7.38 tima - Nawi Musa. Tidə soloma katte Ala-a jamadə-ayen. † 7:40 7.40 NL 32.1, 23 † 7:43 7.42-43 Amo 5.25-27 § 7:44 7.44 leima shedaye - Na Ala-a tadoye.

⁴⁵ Jaman Nawi Yoshuwayen sa duwon Ala fuwunjan jamasoa duje lar-dunja camowonadən, kaariyande ye leimadəa ngojane na adəro kewudo, har jaman Nawi Mai Daudayero kudero.

⁴⁶ Nawi Mai Daudadə ardiya Alaye cuwande amari kəndəgairam Ala Kəma jama Israyilayero yittandoye cuworəna,

⁴⁷ amma Nawi Mai Sulemanama fadodəa Alaro cəttando.

⁴⁸ «Adə yaye Ala Mai Samema fadowa mukkon tadandənalalan gəni kərga. Nawi wuljənadə gai:

⁴⁹ «*“Kəmandeye: Samedə kurisni kərmaiye, cididə ye si gənadurammi.*

Fado jiri fi gəle wuro səttanduwi?

Ndara gəle nani tustuyero walji?

⁵⁰ *Wuma gəna mukkoniyen awo ani sammaa alangəkko?”† cənna.*

⁵¹ «Nayi gardawuso karwundo ye, səmondo ye kajadannidə,* kullum Ruhu Alaye-a məlduwi! Nayidə kaariyandoso gai!

⁵² Nawayadəyen finjaa kaariyando basarjanni wo? Koro am kuren kəla kənde ti Jiremayen manajanadə yea roro keyeso. Kərma nayi ye ti Jiremadəye sərəttuwumanjusso ye, kamcejinjuso yero walyew,

⁵³ nayi duwon malaiyawayen Attauraa fanduwwa, amma kasatturo wanuwwadə!»

Ro tuluwo Istifanusse

⁵⁴ Majiliswudə awo ania fangeranniya, karwunjan Istifanusso fum gərgajane sheřinja gegaro.

⁵⁵ Amma Istifanus, Ruhu Alaye tia simojiyi duwon, simnju samero fijiye daraja Alaye-a Isa kəmboramnjun daada-a kirunniya,

⁵⁶ tiye: «Akko same kaada-a Tada Kambe kəmboram Alayen daada-aa rukki!» yeno.

⁵⁷ Amma kowo dunoaro sapcane səmonja jakcane tayi samma kəla tilonna tiro fidagane

⁵⁸ ngawo bəlayero cattuluwe tia njejero kaulan gəgəptu badiyera. Shedawudə kalwuwanjaa na jairo laa tiro Shawulu canidəyen gənayera.

⁵⁹ Tiro kau gəgəpcagai duwon, Istifanus moduwa cəde: «Kəma Isa, roni moye!» yeno.

⁶⁰ Daji tungurumje kowo dunoaro sapce: «Kəma, kəla biwu adəyen bare tayia korəmmi!» yeno. Adəa wulyenniya, ro kirəmbo.

8

¹ Shawulu Istifanusse ro tuluwo ardiyeno.

KIDA KƏNGAYAMBA ISAYE CIDI YAHUDIYAYE-A SAMARIYAYE-ALAN

Shawuluye jama Isaa gawua basardu

Yim adən basari kura kəla jama Isaa gawu Jerujalemlan dasaanadəyen ciyeno. Kəngayambadəro kajia, tayi samma cidi Yahudiyaye-a Samariyaye-aro tatargaadara.

² Muminna laa Istifanusse sittərajane tai dajane ti nangaro kesiro.

† 7:50 7.49-50 Ish 66.1-2 * 7:51 7.51 nayi gardawuso karwundo ye, səmondo ye kajadannidə - Tayi duwon rawo Alaye-a mananju-aa səmolan fanjaiwawo bi karwulan camoyiwawodə.

3 Amma Shawuludə jama Isaa gawudəa baworo dio majialan, fado fadoro leje tayia kwan kamun cədanə kosoro cakki.

Jama cidi Samariyaye Isaa kasattu

4 Ngai duwon am tatardanadə bəla bəlaro lejane kawuʔidəa wuljai,

5 Filibus ye bərnə laa cidi Samariyayero leje Almasiwudəa tayiro manaduwo badiyeno.

6 Jamadə samma awo Filibus wuljidəa fanjane alama ajabba ajabba cədidəa kerunniya, karwu tiloaro hangalnja gənaada tia kərənjai.

7 Sedanso burwu dunoaro casakkiaro karuwama kadan caluwi, am tiyi nunaa so, ngurdiyi so kada ye ngajana.

8 Adəgaima bərnidən karwunja jauru kəjiyeno.

9 Kam laa tiro Siman canə mbeji. Calan bəladən sagawu cəde am cidi Samariyaye tia ajapcai, koro kəlanjua kam kuraro ngoji.

10 Tayi samma kuran ganan hangal gənaadaaro tia kərənjane: «Tima kənduwo Alaye tiro Kura canidə wo!» cani.

11 Tussəna kəla sagawunjuyen tia ajapcana nangaro, hangalnja samma kanjinjulan.

12 Amma kawuʔi kəji duwon Filibus tayiro kəla nodo bargaa Alayea cu Isa Almasiwuye-ayen wuljəgənadəa kasatkeranniya, Filibus kwan kamunno tayiro kasala kiddo.

13 Siman kəlanjuma kawuʔi kəjidəa kasacce tiro kasala keddənniya, Filibusso kəldiye alama so, awo ajabba so tədidəa ajapkeno.

14 Kəngayambadə Jerujalemnin duwon, am cidi Samariyaye mana Alayea kasaccanaro fangeranniya, tayiro Biturus-a Yahaya-aa juwayeyera.

15 Kadiranniya, Ruhu Alaye cawandoro tayiro moduwa keddo,

16 dalilnjudə tayiro cu Kəma Isayen kasala caddəna yaye, Ruhu Alaye wundunjamaro koroma jəpcəgənni.

17 Daji tayiro mukko gənajagane Ruhu Alaye kewando.

18 Simandə Ruhu Alaye mukko gənada kəngayambayen tinadəa kirunniya, wuʔi ci cəne

19 tayiro: «Kənduwo adəa wu yero sewo, wundu duwon tiro mukko gənagəkkənadə Ruhu Alayea cuwando!» yeno.

20 Amma Biturusse tiro: «Kənjo Alaye kungunalan moworo təmanəmna nangaro, ni-a wurinəm-a kannuye njawo!»

21 Lamar adən nuwanəm ye bawo, lambonəm ye bawo, karwunəm na Alayen kalkal gəni nangaro.

22 Təmme niadiwinəm adəa kolle Kəmandea lowone, waneye awo karwunəmbe gawurnjiyi.

23 Nidə, karwunəm cələm fədək, koro biwun tikkerəmmaro ngirukko,» yeno.

24 Koro Siman walde tayiro: «Alaa wuro sukkorowo, bare awo wulluwwa adəye falma wua suwandənni!» yeno.

25 Daji sheda cade mana Kəmaye ambo satkeyeranniya, Biturus-a Yahaya-a kawuʔi kəjidəa bəla kada Samariyawuyen wuljaiaro Jerujalembə walladara.

Filibus-a adim lardu Habashaye-a

26 Malaiya Kəmandeye laa Filibusso: «Cine kəla anəmninna lene jawal Jerujalemlan culuwe bərnə Gajayero lejidəa gai!» yeno. Jawal adə karaa dəri.

²⁷ Daji cije jawal kidanniya, akko adim laa lardu Habashaye. Tidə kowona kura Kandatu Mai kamuye Habashawuye ye, baitəmbalmanju ye. Jerujalemba Alaro ambəttuwuro isəna duwon,

²⁸ amalenkenju kəmbayen napkada waldu cədi, koro kitawu Nawi Ishayaye kəraji.

²⁹ Daji Ruhu Alaye Filibusso: «Lene amalenkedəa nagəne!» yeno.

³⁰ Filibus cəgase tia nayeyenniya, kitawu Nawi Ishayaye kəraji fanje tiro: «Awo kəranəmidəa asunəmi wa?» cəne tia kiworo.

³¹ Tiye: «Kam laa gəni bayinsuwoa, awiawin rangəkki?» cəne Filibussa juwa rokko napcaro dojeno.

³² Curo kitawuyen na kərajidə tima:

*«Dimi duwarambo caadi gai,
koro tama fuwu gərəptawunjuyen nukciwawo gai,
tidə ye mədək cinju kajənni.*

³³ *Nanguro casakke jirenju dapkeyera.*

Wundu rakce kaduwunjuye mana cədi?

Awoa ronju dunian cattuluwuna.»†

³⁴ Adim Habashayedə Filibusso: «Marne, wulsəgəne kəla wunduyen nawidə mana adəa cədi? Kəlanjun ra kəla kam gadeyen?»

³⁵ Daji Filibus cinju kaje awo kitawulan ruwuwada adən tiro kawuři kəji Isaye wulduwu badijeno.

³⁶ Ledu cadi duwon, na laa ingiaro kadiranniya, adimdə Filibusso: «Akko ingi! Awi wuro kasala njəddoro damsiyi?» yeno.

³⁷ [Filibusse: «Karwunəmnin kasaddəmmaa, yoji,» yenniya, tiye: «Isa Almasiwuma Tada Alayedə woro kasaddəkəna,» yeno.]

³⁸ Daji wada ce amalenke dajo yenniya, Filibus-a adimdə-a tayi yindi samma jəpcane ingiro ngasaye Filibus tiro kasala kiddo.

³⁹ Ingilan keluwunniya, Ruhu Kəmandeye Filibussa na gadero kiado. Adimdə gadero tia curunni, amma karwu kəjiaro jawalnju jəgane leyeno.

⁴⁰ Filibusdə bərnə A jotussen duwon bəla bəlaro leje kawuři kəji wulji, har bərnə Kaisariyayero kadio.

9

Shawuluye Isaa gamaro waldu

¹ Shawuludə kua yaye fuwurawa Kəmayero yikkado-a njejo-a majiaro na rıman kurayero leje

² wotiya dandalla bərnə Damasselan dasaanaro ruwujaaro kiworo. Nianjudə nadən am Jawaldə* jaana, kwa yen kal, kamu yen kal kiwandoa, tayia tikkerəna Jerujalemba kudo.

³ Jawal cədanə Damassa karənjəna duwon, sadəman nur samelan yiyilje tia dirije kəlyeno.

⁴ Daji cidiro bəp cure kowo laa tiro: «Shawulu, Shawulu, awiro wua basarsəmidə?» cəne fangeno.

⁵ «Kəma, ni wundu?» cəne kiworənniya, tiye: «Wuma Isa basarsəmidə wo.

⁶ Cine bərnəro ngaye, nadən kam laa niro awo dimidəa wulnjiyi,» yeno.

† 8:33 8.32-33 Ish 53.7-8 * 9:2 9.2 Jawaldə - Jama Isaa gawudə kambərselan ro fando adəro jawal ro fandoye canı.

⁷ Am tia casadduwunadə gəm dayera. Kowodəa fanjana duwon, wundumaa carunni.

⁸ Shawulu cidin ciyenniya, simnju kaada yaye, awima curuiwawo. Daji tia jejane Damasso kasargawo.

⁹ Kawu yakkuro ti kambu, koro awima juwunni ye, canni ye.

¹⁰ Damaslan fuwura laa Ananiya cani mbeji. Kəmadə wahayilan† tiro: «Ananiya!» yenniya, tiye: «Akkoni, Kəma!» yeno.

¹¹ Kəmaye tiro: «Cine lai tiro cək canidəro lene fado Yahunayen kam laa bərni Tarsusse Shawulu cani kore! Tidə moduwa cədi,

¹² koro wahayilan kam laa Ananiya cani ngaye sim cuwandoro mukko tiro gənajiye curuna,» yeno.

¹³ Ananiya kalakciye: «Kəma, kəla kam adəyen, jiri kuttu kada Jerujalemnin muminnanəmbo cəddənədə am ngəwuyen fakkəna.

¹⁴ Koro na adən kənduwo mukko wurawa rimannayen am cunəmbo bowojaimaso sammaa geroye cuwandəna.»

¹⁵ Amma Kəmaye tiro: «Lene, fuwu jama kərđiya-a maiya-a jama Israyilaye-ayelan cunidəa mawojoro tia kidamaniro kərenəkkəna.

¹⁶ Wu kəlani bone cuni nangaro cai sammaa tiro fəlegəkki,» yeno.

¹⁷ Daji Ananiya leje fadodəro kərgaanniya, Shawuluro mukko gənajiye tiro: «Kəramini Shawulu, Kəma Isa duwon niro kəla jawal tilan isəmmadəyen fəledəgənədə sim fandəme Ruhu Alaye jəmnjuworo wua sunodo.»

¹⁸ Sadəman awo laa kaskasi buniye gai simnjun casure sim kiwando. Daji cije tiro kasala keddo.

¹⁹ Ngawo adəyen kəmbo juwe duno kiwando.

Shawuluye Isama Almasiwudə woro bərni Damasselan wuldu

Shawulu bərni Damasselan fuwurawadə-a rokko kawu ganaro napken-niyama,

²⁰ dandal dandallo leje Isama Tada Alayedə wo cəne kawuřinju wuldu badiyeno.

²¹ Am tia fanjana samma ajapcane: «Tima gəna kam Jerujalemnin am cu adəa bowojaimaso‡ basarjidə wo? Koro tayia tikkerəna wurawa rimannayero njadoro na adəro isəna, gəna?» cani.

²² Amma Shawulu cayemaa kojənaro duno cuwande, har yauidiya Damaslan dasaanadəro mana tiro kalaktuwuye katkero. Tabbat Isama Almasiwudə woro tayiro isanojiyi.

²³ Ngawo kawu kadayen yauidiyadə sawardane nia Shawulua njejoye ngoyera,

²⁴ amma Shawulu nianjadəa fangeno. Bune-a kausu-a tia njejoro cinnawa bərniyedəa gurejai,

²⁵ amma bune fuwurawanju tia ngojane curo jowoyen garuyen talaryera.

Shawulu Jerujalemnin

²⁶ Shawulu Jerujalemba kadinniya, fuwurawadəro kəlduwuro mayeno, amma tayi samma tia riyera, dalilnjudə tia fuwuraro mərsajanni nangaro.

²⁷ Daji Barnabas tia na kəngayambayero cuwude tayiro jiri kəla jawallen Kəma tiro fəlediye mana cəddəna ye, koro Damaslan ridu bawoaro cu Isayen manajəna yedəa isanoyeyeno.

²⁸ Sa adən Shawulu tayi-a rokko Jerujalemnin lenəmare cadi, cu Kəmayen ridu bawoaro manaji.

† 9:10 9.10 *wahayi* - Awo laa kənnasim gai Ala kamba cakke kənəm cəddənnin curuidə. ‡ 9:21 9.21 *am cu adəa bowojaimaso* - Jama Isaa gawu.

²⁹ Koro yaudiya təlām Gəressə jandējaidəro mana cədde kambiwu cadi, amma tayidə tia njejoro majai.

³⁰ Daji kəramiyadə adəa fangeranniya, tia bəрни Kaisariyayero caade bəрни Tarsussero juwayeyera.

³¹ Adəgaima jama Isaa gawu cidi Yahudiyaye-a Galileye-a Samariyaye-a samma dunoajane naptu nanlewaye cadi, koro Kəmaa ridanja-a bana Ruhu Alaye-alan fuwu jawune ngəwujai kasarga.

Biturusse kam tiyi nunaa isangaduwu

³² Biturus lardu sammaa diriji duwon, na muminna bəla Liddayen dasaanadə yero kadio.

³³ Bəladən kam laa cunju Iniyas tiyinju nga nuna kərwu wuskuro kəla bujiyen bowada mbeji.

³⁴ Biturusse tiro: «Iniyas, Isa Almasiwu nia isanganjəgəna. Cine bujinəm kərine!» yeno. Sadəman Iniyas wup ciyeno.

³⁵ Am samma bəla Liddaye-a faya Saronne-alan dasaanadə Iniyassa kerunniya, Kəmaa gawuro walyera.

Biturusse kamu nunaa roaro kalaktu

³⁶ Bəрни Yafayelan fuwura laa kamuye Tabita canı mbeji, təlām Gəresselan cunju Dokas. § Surro ser ngəwu cədi ye, talaawaa banajiyi ye.

³⁷ Yim anin kasuwa laa tia cədanə bawoyeno. Tia kasalyeranniya, curo soro sameyen gənayera.

³⁸ Bəla Liddayedə karən bəрни Yafayelan nangaro, koro fuwurawadə Biturus bəladən mbejiro fangeranniya, am yindi juwajagane tia lowojane: «Nandero duwan are!» yera.

³⁹ Daji Biturus cije tayi-a rokko leyerə. Kadiranniya, tia soro sameyedəro kesado. Kamuwa kwa faccaanaa samma cesiriaro gərenjun dajane tiro kalwu so, gəmajə so Dokas sa tayi-a rokkodəlan cududənaa fəfəlejagai.

⁴⁰ Biturus jamadəa ngimdən cuttuluwe tungurumje moduwa kido. Daji kamindəro suwordiyə: «Tabita, cine!» yeno. Sim kaje Biturussa kirunniya, cije napkeno.

⁴¹ Biturus mukkoyen tia cədanə kisango. Daji kamuwa kwa faccaanaadə so, muminna gadedə soa bowoje tia ronjua tayiro kalakkeyeno.

⁴² Lawar adə bəрни Yafaye ngaro tatardiye am ngəwu Kəmaa kasatkera.

⁴³ Daji Biturus bərnidən fado məndəlma laa tiro Siman canidəyen jəpce kawu kadaro napkeno.

10

Biturus-a Korneliyus-a

¹ Bəрни Kaisariyayelan kam laa cunju Korneliyus, ti soji kura Rombe curo kəwu Italiyaye caniyen kərga.

² Ti-a am fannjuyə-a adinwu ye, Ala ridawu ye. Sadaa ngəwu jamaro ci, koro sawiso Alaa lowoji.

³ Yim laa kanji sa yakku kajiriyen wahayilan* malaiya Alaye laa nanjuro ise tiro: «Korneliyus!» cəni kiro.

⁴ Tia riyadaro simnin cappo cure tiro: «Kəma, awi?» yenniya, malaiyadəyē: «Moduwanəm-a sadaanəm-a awo taktuyero fuwu Alayero isana.

§ 9:36 9.36 *Tabita tiro Dokas canı* - Maana cu aniyedə ngəri. * 10:3 10.3 *wahayi* - Awo laa kənnasim gai Ala kamba cakke kənəm cədənin curuidə.

⁵ To, kərma am bərni Yafayero juwagəne, kam laa Siman tiro Biturus canidəa bowoja iso!

⁶ Fado məndəlma laa Siman caniyen jəpcəna. Fannjudə ci tekuyen.»

⁷ Malaiya tiro jandəjəgənədə sapkadanniya, Korneliyus curo wolodiyanjuyen yindi-a koro curo sojiyanju tiro kida caddiyen mumin fal-aa bowoyeno.

⁸ Tayiro awo wakkajəna sammaa wuljiye bərni Yafayero kinodo.

Wahayi Biturusse

⁹ Wajənanjua dunia kausu dawu gai am Korneliyus cunodənədə kəla jawallen bərnidəa karənjana duwon, Biturus moduwa dioro kəla sorodəyero tatkeno.

¹⁰ Daji kəna fanje masəna dio kirawo. Kəmbo dejai duwon, wahayi laa tia kida.

¹¹ Akko same fərəmdə awo laa alama batta kura-a camun talgəmonju dewuyen tədana cidiyaro jəpci kiro.

¹² Curonjun ləmanna si dewua so, nganjın gərdawu so, ngudowa so jiri nguson mbeji.

¹³ Kowo laa nukce tiro: «Biturus, cine! Duwane ngərə!» yeno.

¹⁴ Amma Biturusse: «A'a, Kəma! Ngaltəma awo haram so, tayir gəni so bukkəni,» yeno.

¹⁵ Koro kowodə walde tiro: «Awo Ala halallo cədənədəro bare tayir gəni wulləmmi!» yeno.

¹⁶ Adə yakkuro wakkayenniya, sadəman battadə kəla samennaro ciyeno.

¹⁷ Biturus kəla maana wahayidəyən hangalnju caa cijəna duwon, akko am Korneliyus cunodənədə fado Simanne cawore cawande cinnadən dajane

¹⁸ kowo sapcane: «Siman kam tiro Biturus canidə na adən wa kərga?» cane keworo.

¹⁹ Biturus kua yaye kəla wahayidəyən juwula cədi duwon, Ruhū Alaye tiro: «Akko am yakku nia manjai.

²⁰ Cine jəmme shekku bawoaro tayi-a rokko lenowo, wu kəlani tayia nodəkkəna nangaro,» yeno.

²¹ Daji Biturus jəpce tayiro: «Wuma kam manuwidə wo. Awi njawudo?» cəne kiworənniya,

²² tayiye: «Soji kura Rəmbe cunju Korneliyus kam duwon jirema ye, Ala ridama ye, koro na jama yaudiya sammayen darajaadə, malaiya Alaye laa tiro nia fannjuro njuwudo mananəm fanjo yeno.»

²³ Daji Biturus tayia fadodən cəsaye sosayeno. Wayenniya, cije kallo leyera. Koro kəramiya bərni Yafaye laa ye tia kesadduwo.

²⁴ Wajənanjua bərni Kaisariyayero kadio. Korneliyusdə calan am fannjuyə-a sawawanju-aa bowoje captana tayia gurejai.

²⁵ Biturus kadinniyama, Korneliyus tia kapciye fuwunjun nguje tiro sujada kiddo.

²⁶ Amma Biturus tia cəsange: «Cine! Wu ye adamgəna, diye!» yeno.

²⁷ Jandəjiyiaro fadodəro ngaye am kada capkada nayeyeno.

²⁸ Tayiro: «Yauidiro kam jiri gadero kəlduwu-a fannjuro ngawo-a haramdə nayi kəlāndo nonuwuwa, amma Ala wuro bare wundumaa tayir gəni bi harambo ngokkəniro isanosəgəna.

²⁹ Adə nangaro sa wua bowosuwwadəman garda bawoaro kadikko. To, nayia njaworəkki, awi dəlwu bowodundoye wo?» cəne kiworo.

³⁰ Korneliyusse tiro: «Ku kawu dewu sa adə gai fannin moduwa sa yakkuye dikki duwon, kam laa kajəmu yiyiljia fuwunin fəledəne

³¹ wuro: “Korneliyus, Ala moduwənəm ye fanjəna, sadaənəm ye takcəna.

³² Bərnı Yafayero am node, Siman tiro Biturus canidəa bowoja iso! Ci tekuyen fado Siman məndəlməyen jəpkeno,” yeno.

³³ Sadəman niro am njukkunodəkko, ni ye kasaddəme isəmmadə, jauron gəla. Adə nangaro kərma andi samma fuwu Alayen awo Kəmande wulsagane cəna sammaa fanduro captiyena,» yeno.

Jawawi Biturusse fado Korneliyussen

³⁴ Daji Biturus cinju kaje tayiro: «Jiremaro Ala amba gayirduma gəni,

³⁵ curo jama fiye yayen kam duwon tia riye jire cədidəa ardijiro asunəkkəna.

³⁶ Ala mananju jama Israyilayero cədde Isa Almasiwuyen kawuri kəji nanlewaye tayiro wulyeyeno. Isama Kəma am sammaye wo!

³⁷ Ngawo Nawi Yahaya kawuri kəla kasala tuwayen jamaro cəddənayen, awo duwon cidi Galileyen badije cidi Yahudiyaye ngaro tatardəgənədə naye kəlendo nonuwwa:

³⁸ Ala Isa kam Nəjarattee galaje tiro Ruhunju-a kənduwo-a kekko. Ala ti-a rokko nangaro dadaje ser cəde am dondi kənduwo Yiwulissen dasaana sammaa isangayeyeno.

³⁹ Awo cidi yaudiyayen-a Jerujalemnin-a cədəna sammaye andima shedawu wo. Kəskaro jajagane keyeso yaye,

⁴⁰ kawu yakkua Ala tia cəsange cakke fəleyaadan,

⁴¹ amma jama sammaro gəni, andi Ala calan shedawuro kəresanədəro, andi duwon ngawo Ala tia karmolan cəsangənayen ti-a rokko buiyena ye, yaiyena yedə.

⁴² Isaye andiro wada sade jamaro kawuɾinju yiddiyo, tayiro timaa diye Ala sharama am roaye-a sanunaye-aro galajənədə wodəa satkəiyo yeno.

⁴³ Caman nawiya samma kələnjun shedajane wundu duwon tia kasaccənamadə cunjulan gawara biwuwanjuye cuwandi canna.»

Ruhu Alaye kərdiyaro jəptuwu

⁴⁴ Biturus mana ania wulji ngai duwon, Ruhu Alaye am kawuɾidəa fanjai sammaro jəpkeyeno.

⁴⁵ Yaudiya Isaa gawu kajanjaa Biturus-a kallo isanədə ajapkera, dalil-njudə Ala Ruhunjudəa kərdiya yero cina nangaro.

⁴⁶ Awoa təlam gadegaden mana cade Alaa congolidəa fangera. Daji Biturusse:

⁴⁷ «Am ani ye andi gai Ruhu Alaye cawandənədə, wundu gəle tayiro kasala ingilan njəddo dapciyi?» cəne

⁴⁸ wada ce cu Isa Almasiwuyen tayiro kasala keddo. Daji Biturussa kawu ganaro dawunjan napcoro lowoyera.

11

Bayin Biturusse Jerujalemnin

¹ Kəngayambadə-a kəramiya cidi Yahudiyayelan dasaanədə-a kərdiya ye mana Alaye kasaccanaro fangera.

² Biturus Jerujalembokadinniya, kəwu am kajaadayədə* tiro jakkade:

³ «Jəmbələmbayero ngaame, har tayi-a rokko masəna kiduw!» yera.

* **11:2 11.2** kəwu am kajaadayədə - Yaudiya laa Isaa gawu duwon, jəmbələmbaa kasaccanni.

⁴ Daji Biturus lamardəa sawije tayiro wulduwu badije:

⁵ «Wu bəрни Yafayelan moduwa dikki duwon, wahayi laaa kirukko. Akko awo laa batta kura gai talgəmonju dewuyen tədana samen naniro jəpkeno.

⁶ Hangal gənaadaro kirukkəniya, curonjun ləmanna si dewua so, nganjin gərdawu so, bundiya karaaye so, ngudowa so mbeji.

⁷ Daji kowo laa nukce wuro: “Biturus, cine! Duwane ngəre!” cəni fangekko.

⁸ Amma wuye: “A'a, Kəma! Ngaltəma awo haram so, tayir gəni so ciniro ngaanni!” yekko.

⁹ Koro kowodə walde samen nukce: “Awo Ala halallo cədənədəro bare tayir gəni wulləmmi!” yeno.

¹⁰ Adə yakkuro wakkayenniya, awo samma walde kəla samennaro ciyeno.

¹¹ «Sadəman am yakku bəрни Kaisariyayelan naniro canodənədə fado dəgaiyenədəro kadira.

¹² Ruhu Alaye wuro shekku bawoaro tayi-a rokko leniyo yeno. Daji kərami arakku ani wua sasadduwe fado kamdəyero kərgayiye.

¹³ Jiri malaiya laa fannjun daada curunadəa andiro wulseyera. Malaiyadəye tiro: “Am laa Yafaro node, Siman tiro Biturus canidəa bowoja iso!

¹⁴ Mana duwon tilan ni-a am fannəmbe samma-a njəkkawo fanduwidəa niro wulnjiyi,” cəna.

¹⁵ Ngaima mana dio ngəssəkkəna duwon, Ruhu Alaye andiro burwon jəmsaanadə gai, tayiro jəpkeyeno.

¹⁶ Daji mana Kəmaye adəa takkekko: “Yahaya ingilan ambo kasala kiddo, amma Ruhu Alayelan nayiro kasala njaddi,” cəna.

¹⁷ To, Ala kənjə duwon andi Kəma Isa Almasiwua kasaddiyenədəro sadənədə gairo tayi yero kalkallo cinadə, wu wundu duwon rangəkke Alaro dapkəkkidə?»

¹⁸ Adəa fangeranniya, karwunja fasse Alaa congərəne: «Ala kərđiya yero amarjiye tuwa cade ro cawandi, diye!» yera.

Jama Isaa gawu bəрни Antakiyayen

¹⁹ Tayi duwon kəla basari Istifanus nangaro cijənayen tatardanədə har lardu Fenisiye-a cuku Kuwirusse-a bəрни Antakiyaye-aro leyera. Yaudiyarə kajja, kam gadero mana Alaye wuljaganni.

²⁰ Adə yaye amnja laa cuku Kuwirusse-a bəla Kuraneye-adə bəрни Antakiyayero leyeranniya, am təlam Gəresse manajidə yero kawuri kəji kəla Kəma Isayen wulyeyera.

²¹ Kənduwo Alaye tayilan kərga nangaro, am kada kasaccanadə Kəmaa gawuro walyera.

²² Jama Isaa gawudə Jerujalemlan lamar adəa fangeranniya, Barnabassa bəрни Antakiyayero kenodo.

²³ Bərnidəro ise ser Ala tayiro cəddənədəa kirunniya, karwunju kəjiye tayi sammaro kowuri ce karwu tiloaro Kəmaa jaa yeno.

²⁴ Barnabasdə kam ngələma, Ruhu Alaye-a kambərse-a tilan kasarga. Koro am gənagəni Kəmaro kəllaadara.

²⁵ Ngawo adəyen Barnabas Shawulua madaro bəрни Tarsussero leyeno.

²⁶ Nayeyenniya, tia bəрни Antakiyayero kiwudo. Saa fal latto jama Isaa gawudəro kəldagane am kadaa alamgera. Bəрни Antakiyayelaman fuwurawadəa kəristalan bowodu badiyera.

²⁷ Yim anin nawiya laa Jerujalemlan bəрни Antakiyayero kadira.

²⁸ Falnja Agabus cani cije Ruhu Alaye tia cakke kəna kura laa dunia ngaro ngayi yeno. Kənadə jaman Kaisar Kəlodiyussen wakkayeno.

²⁹ Fuwurawadə nia ngojane wundunja yaye kəla raktunjuyen bana laaa kəramiya cidi Yahudiyayen dasaanadəro juwajiyi yera.

³⁰ Ngainin kənjonja mukko Barnabasse-a Shawuluye-aro casakke amwu-rawadəro juwayeyera.

12

Mai Hirudusse jama Isaa gawua basardu

¹ Jaman adən Mai Hirudus jama Isaa gawuye laanja basardu badije

² Yakuba yaana Yahayaya kashagarlan roro kejo.

³ Yaudiya adəa caraanaro kirunniya, Biturus yea kida. Adə sa sala Burodi Yis Bawoayen wakkayeno.

⁴ Kidanniya, kosoro cakke tia gureduro mukko kəwu dewu soji dewu dewuyero kekko. Nianjudə ngawo sala Laya Njəkkayiramben tia fuwu jamayen burwudu.

⁵ Biturussa kosolan rojana ngai duwon, jama Isaa gawudə ti nangaro tai dajane Alaa lowojai kasarga.

Malaiyaye Biturussa kosolan tuluwo

⁶ Yim wajiya Mai Hirudus tia cuttuluwidəye bunenjua Biturus katte soji yindiye sarga yindilan tikkerəna kənəm cədi. Koro cinnalan kosoram gureduwu ye mbeji.

⁷ Sadəman malaiya Kəmandeye laa gərənjun dajə nur sullurudəa waskeno. Biturussa sisilan bakce cəsange tiro: «Duwan cine!» yeno. Sərgawadə mukkonjun fiyadara.

⁸ Daji malaiyadəye tiro: «Kajəmunəm lune, sunonəm yakke!» yeno. Ngai kidənniya, walde tiro: «Barmusnəm lune, wua səgai!» yeno.

⁹ Biturus culuwe tia giya. Awo malaiyadə cədənədəa jirero ngojənni, wahayi curuiro təmayeno.

¹⁰ Daji kəwu gureduwu burwoye-a yindiye-aa koyeranniya, cinna suye bərnidəa wujidəro kadira. Cinnadə kəlanjuman fərəmde caluwe lai fal geya. Sadəman malaiyadə tiro fatkeyeno.

¹¹ Biturus hangalnjurowalladanniya, karwunjun: «Kərma Kəmande malaiyanju cunode wua mukko Mai Hirudusse-a niadiwi jama yaudiyaye samma-alan suttuluwunədəa jiremaro nokkəna.»

¹² Biturus adəa asuyenniya, fado Meram ya Yahaya tiro Markus caniyero leyeno. Fadodən am kada captana Alaa lowojai.

¹³ Biturus cinna ngaworambedəa bakkenniya, fero kidama laa Roda cani kaduro kadio.

¹⁴ Kowo Biturusse asuyenniya, jauru kəji fanje cinnadəa kajənnin ngərəmje jamadəro: «Biturus cinnan daada!» yeno.

¹⁵ Tayiye tiro: «Jərinəmma!» yera. Amma kəladən dajə ngaima yenniya, daji tayiye: «Malaiyanjurowalji,» yera.

¹⁶ Biturudə baktu koljənni. Kayəranniya, tia carune ajapkerə.

¹⁷ Daji gəm cadoro mukko sapce tayiro jiri Kəmande tia kosolan cuttuluwunədəa wulyeyeno. Koro walde: «Yakuba-a kəramiyadə-aro awo ania wulgənowo!» cəne culuwe na gadero leyeno.

¹⁸ Dunia wayenniya, dawu sojiyadəyen hangalsango gənagəni kəla awi Biturussa cuwandoyen ciyeno.

19 Mai Hirudus tia maji cuwandənnidə, kosoram gureduwudəro koro cədde wada ce tayia roro ceyeso yeno. Daji Mai Hirudus cidi Yahudiyayelan cije bəрни Kaisariyayero leje napkeno.

Karmo Mai Hirudusse

20 Mai Hirudus am bəрни Tirre-a Sidonne-aro jaumaro gərgajəgəna. Tayidə karwu tiloaro fuwunjuro isane bana kowonanju Bilastus caniye kewandənniya, naptu nanlewaye keworo, dalilnjudə cidi maiyedə cidinjaa ambaji nangaro.

21 Sardu kamdəgənadə kidənniya, Mai Hirudus kalwunju maila cakke kuris kərmaiyen napce tayiro jawawi kiddo.

22 Jamadə kowo sapkadaaro: «Kowo kambe gəni, ala laaye!» cani.

23 Alaro darjadəa cinni nangaro, sadəman malaiya Kəmandeye laa tia bakkeno. Daji kuriso jawune ro kirəmbo.

24 Mana Alayedə fuwu juwe cayemaa kojənarə tatardiyi kərga.

25 Barnabas-a Shawulu-a kidanja bana kudoye Jerujalemnin ke-serənniya, Yahaya tiro Markus canidəa ngojane walladara.

KIDA KƏNGAYAMBA ISAYE LARDUWA KƏRDIYAYEN

13

Barnabas-a Shawulu-aa galanəme nodo

1 Curo jama Isaa gawu bəрни Antakiyayelan dasaanadəyen nawiya-a maləmba-a mbeji, tayima Barnabas, Siman tiro Cələm canidə, Lusiyas bəla Kuraneye, Manayi kam Mai Hirudus-a gananja rokko cijana, Shawulu.

2 Asem cadana Kəmandero ambəccagai duwon, Ruhu Alaye tayiro: «Barnabas-a Shawulu-aa galasəgənowo, kida duwon ti nangaro tayia bowəkkənadəa cado!» yeno.

3 Daji asem-a moduwa-a cade tayiro mukkonja gənayeyeranniya, salamgera.

Barnabas-a Shawulu-a cuku Kuwirussero ledu

4 Ruhu Alaye Barnabas-a Shawulu-aa cunodənadəro, bəla Salukiyayero lejane nadən maararo ngasaye cuku Kuwirussero leyera.

5 Bəрни Salamissero kadiranniya, dandalla yaudiyayen mana Alaye jamaro wulduwu badiyera. Yahaya* ye rokkonjan tayiro banajiyi.

6 Cukudə sammaa rejane kojane har bəla Bafossero kadiranniya, kam laa sagawuma nawi kattuwaye yaudi tiro Bar-Isa cania nayeyera.

7 Tidə gomnadə-a rokko. Gomnadə hangalla cunju Sarjiyus Bulus. Mana Alaye fandu cəraana nangaro, Barnabas-a Shawulu-aa bowoyeno.

8 Amma Bar-Isa tiro Alimas ye cani maananju sagawumadə tayia wayeno, gomnadəa kambərsədəlan suwordu maji nangaro.

9 Daji Ruhu Alaye Shawulu tiro Bulus ye canidəa cakke tia simnin cappel cure

10 tiro: «Ni tada Yiwulisse, jire wadama, nanga so, jamba so sammalan təmbəfəmmadə, jawal jireye Kəmandeyedəa kattuwayero kalaktu kolləmbawo wa?

11 Akko kərma mukko Kəmandeye kəlanəmnin, kamburo walləme kawu ganaro kəngal rumbawo!» yeno. Sadəman bandəgəne so, duwu so tiro jəpcagane fofomje jeduma mayeno.

12 Gomnadə awo wakkajəna adəa kirunniya, Isaa kasatkeno, alamdu kəla Kəmayedəa ajapcəna nangaro.

* 13:5 13.5 Yahaya - Tiro Markus ye cani.

Jawawi Bulusse bərni Antakiya cidi Bisidiyayen

¹³ Daji Bulus-a am tia casadduwuna-a bəla Bafossen maararo ngasaye bəla Fərga lardu Bamfiliyayero leyera. Nadən Yahaya tayia kolje Jerujalemba wallada.

¹⁴ Tayidə Fərgayen kojane bərni Antakiya cidi Bisidiyayero kadira. Yim tustuyea dandallo ngasaye napkera.

¹⁵ Curo Attaura Nawi Musaye-a kitawuwa nawiyaye-ayen kərayeranniya, wurawa dandalledə tayiro: «Kəramiya, mana galgaldaye laa jamaro njəddoye tawwaa, wulowo!» yera.

¹⁶ Daji Bulus cije mukkonju sapce tayiro: «Jama Israyilaye-a nayi Ala ridawu-a, fannowo!

¹⁷ Ala Kəma jama Israyilaye kaariyandea kərəje sa Masarnin naptu nan-sikudoye cadidən tayia isangəwujaye dunoaro cəde mukko kənduwoalan tayia lardudən kittuluwo.

¹⁸ Kəla halnjayen kərwu fidewu gairo karaa dərilan kanadi kida.

¹⁹ Jama gadegade tulur lardu Kan'anayen siyeyenniya, cidinjadə warasaro tayiro kaino.

²⁰ Awo ani samma kərwu yer dewun fiwun gainin wakkayeno.

«Ngawo adəyen tayiro alkaliya kaino, har jaman Nawi Samailayero.

²¹ Daji mai keworənniya, Ala tayiro Shawulu tada Kisse jiri Biliyamin-uyedəa ce kərwu fidewuro tayia kinodo.

²² Daji tia səlyenniya, Nawi Daudaa mairo galaje kəlanjun shedaje: “Dauda tada Yisaiyea fandəkkəna, tima kam karwuni cəraanadə wo, awo raakkəna sammaa cədi,”† yeno.

²³ Wadu ngojənadə gai, Ala kaduwu kam adəyen jama Israyilayero Njəkkayima kisango. Tima Isa wo.

²⁴ Kawu isidəro, Nawi Yahaya jama Israyilaye sammaro kawuri kasala tuwaye mawoyeyeno.

²⁵ Kidanju njero cədi duwon, tiye: “Wunduro wua ngosew? Wu gəni ti wo! Nonowo, ti duwon je sunonjuye wuiduma tikkənidə ngawonin isi,” yeno.

²⁶ «Kəramiyani, nayi kaduwu Nawi Ibrahimbe-a nayi Ala ridawu-a, fannowo! Andimaro Ala kawuri njəkkawo fandoye adəa isanoseyera.

²⁷ Am Jerujalemnin dasaana-a amwurawanja-a Isaa Njəkkayimadəro asujanni, mana nawiyaye yim tustuye fin yaye dandalnin kərajaidə yea asujanni. Adə nangaro tiro shara karmoye cadde ngainin casakke awowa nawiya ani wuljanadə wakkayera.

²⁸ Ayau roro njejoye tilan cawandənni yaye, Gomna Bilatussa lowojane tia cejo yera.

²⁹ Daji awo kəlanjun ruwuwada sammaa cade keserənniya, tia kəskadən casaye curo kauriyen gənayera.

³⁰ Amma Ala tia karmolan cəsange

³¹ kawu kadaro Isa am cidi Galileyelan Jerujalemba tia casadduwu-nadəro fəleyaada. Tayi ye kərma jamaro shedawu.

³² Andi ye nayiro kawuri kəji wadu duwon Ala kaariyandero ngojəgənadəye wulnjagaiye.

³³ Kərma Ala andi kaduwunjadəro Isaa karmolan sangoyen wadu adəa saddəna. Kitawu Jawuraye sura yindiye ruwuwadadə gai: “Ni Tadani, ku Bawanəmbo walləkkəna!”†

³⁴ «Tia karmolan cəsange təmmaro walde njəpciwawodə, Alaye ngai cənna: “Barga duwon Daudaro waduro ngogəkke tabbatkəkkənədə nayiro dəmñjagakki.”†

³⁵ Koro Jawuralan sura gaden tiye: “Ti Tayirnəmdəa yakkəme njəpciwawo,”† cənna.

³⁶ To, ti Nawi Daudadə jamannjun kida Ala tiro katarjəgənədə cəde tumoyeyenniya, ro cərəmbe gərə kaarinjusoyen sittərajane kaminnju njəpkeno.

³⁷ Amma ti Ala cəsangənədə təmmaro njəpcənni.

³⁸ «Kərəmiyani, adəa ngəlaro nonowo! Kam adəyen kawuri gawara biwuwandoye nayiro njaddiyena.

³⁹ Tilaman diye kam tia kasaccənəmadə gawara biwuye duwon wada At-taura Nawi Musaye gawilan ranguwe fanduwawodəa cuwande jiremaro walji.

⁴⁰ Adə nangaro hangal gənanowo! Bare kolluwe awo kitawuwa nawiyayen ruwuwadadə nayiro wakkanjaganni:

⁴¹ “Nayi rudu gənəduwumasodə, ruiwo! Ajammowo, nuiwo! Dalilnjudə kəndo laa jamannon dikki, kəndo duwon kam laa wulnjaanaman, yasarawwawo!”†

⁴² Bulus-a Barnabas-a dandalnin luwo cadi duwon, amdə yim tustuye fuwuyen awo ania tayiro wuljaaro lowoyera.

⁴³ Jamadə sapkadaranniya, yaudiya-a adinwu yaudiyarə waljana-a kada Bulus-a Barnabas-aa geya. Tayi ye tayiro gala cadde curo ser Alayen dasaa yera.

Bulus-a Barnabas-aye kərdiyaro kawuri Alaye wulduwu

⁴⁴ Yim tustuye dirije kadinniya, bərnəwudəye ngəwunja kawuri Kəmandeyea fanduro capkadara.

⁴⁵ Yaudiyədə jama kada kadamidəa kerunniya, nandəri tayia cədanə awo Bulus wuljidəa kambiwujane tia rarayera.

⁴⁶ Amma Bulus-a Barnabas-a ridu bawoaro tayiro: «Burwon nayiro mana Alaye njəddodə wajipco, amma tia wanuwe martawa ro sawisoye fandoye yittuwuwo nayi kəlandoa ngonuwadəro, akko kanji kərdiyayero suwordiye!

⁴⁷ Akko wada Kəmande sadənədə: “Nia kərdiyaro nur njukkudomaro njədəkkəna, dajiram duniayero njəkkawo yadəmiro.”†

⁴⁸ Kərdiyədə adəa fangeranniya, kəjinju fanjane mana Kəmandeyero daraja njo badiyera. Am duwon Ala tayia ro sawisoye katarjəgəna samma kasatkera.

⁴⁹ Mana Kəmandeyə cididə ngaro tatargaada.

⁵⁰ Amma yaudiyədə hangal kamuwa darajaa Ala ridawu-a fuwuwu bərnidəye-aye casange Bulus-a Barnabas-aa basarjane tayia cidinjan duyera.

⁵¹ Daji Bulus-a Barnabas-a tayiro katti sinjaye kagakcane† bərnə İkoniyayero leyera.

⁵² Fuwurawadə karwunja jauro kəji ye, Ruhə Alayə tayilan kərgə ye.

14

Bulus-a Barnabas-a bərnə İkoniyayelan

† 13:34 13.34 Ish 55.3 † 13:35 13.35 Jaw 16.10 † 13:41 13.41 Hab 1.5 † 13:47 13.47 Ish 49.6

† 13:51 13.51 tayiro katti sinjaye kagakcane - Səmo kasta. Wowom Alayero tayia koljagai.

¹ Bərni İkoniyaye yen Bulus-a Barnabas-a dandal yaudiyayero ngasaye mana cade har yaudiya-a am Gəresse-a kada kadami Isaa kasatkera.

² Amma yaudiya kasattu wajanadə hangal kərdiyayea casange casakke kəramiyadəa ngukkera.

³ Ngai duwon, kawu ngəwuro napcane ridu bawoaro kənduwo Kəmandeyen kawuři kedo. Kəmande ye alama so, awo ajabba so dio tayiro amarjiye mananju ser fandoyedəa jirero tabbacciyi kərga.

⁴ Amma bərniwudə yaktane laa yaudiyadəa geya, laa ye kəngayambadəa geya.

⁵ Daji kərdiya so, yaudiya so fuwuwunja-a rokko sawardane tayia basarjane dongur kauyen ceyesi yera.

⁶ Kəngayambadə adəa fangeranniya, cagase bərniya cidi Likoniyaye Listəra-a Darbe-a bəlamaskiyanja-aro leyera.

⁷ Na ani yen kawuři kəjidəa ambo wulyeyera.

Bulus-a Barnabas-a bərni Listərayelan

⁸ Bərni Listərayelan kam laa si canaa mbeji. Tən tambənayen ti ngurdiy, koro ngaltema sinjun lejənni.

⁹ Kamdə mana Bulussea kərənji duwon, Bulus tia simnin cappo cure kambərsenju ngaduyea kirunniya,

¹⁰ kowo sapce tiro: «Cine, sinəmlan cəkko dane!» yeno. Sadəman kamdə wup cije dadadu badiyeno.

¹¹ Jamadə awo Bulus cədənadəa kerunniya, tələmnja Likoniyayen kowo sapcane: «Akko alawa laa camuno kamben samelan jəmsaana!» cane

¹² Barnabassa Jewuslan bowojane Bulus yea Hermeslan* bowoyera, tima mana diomadə wo nangaro.

¹³ Daji rıman Jewusse ti duwon fado sənəmnjuyə fuwu bəlayen dəganadə dalowa-a fəreya-a ngaworam bərnidəyero kiwudo, ti-a jamadə-a rokko bu fida dio caraana nangaro.

¹⁴ Amma kəngayamba Barnabas-a Bulus-adə adəa fangeranniya, kalwunja karjane† dəgaljane dawu jamadəyero ngasaye kowo dunoaro sapcane

¹⁵ tayiro: «Jama, awiro awo ania diwi? Andi ye am nayi gai, diye! Koro nayiro kawuři kəji wulduwuro kadiye. Awo bowu ania kollowo, Ala Kəndəgəima ti same-a cidi-a teku-a awo curonjan dasaana samma-aa alakcənədəro təmdəgənəwo!

¹⁶ Jaman kureyen jama samma kolje jawalnja caraanaa ngoyera.

¹⁷ Adəson sawiso awo ngəla cədidə shedanjuro waljəna. Ngəima samelan ingi cudduri, koro nemadəa sanjulan fanduwı. Kəmbo njade karwundo kəjiji,» yera.

¹⁸ Mana ania caddima, kiaddin jama capkadadəro bu fida adəa tayi nangaro dio dapkeyera.

¹⁹ Daji yaudiya laa bərni Antakiyaye-a İkoniyaye-alan isane jamadəa kaanjaro kedənni, Bulusso dongur kauye gəgəpcagane nuna cane gərjane ngawo bəlayen kolyera.

²⁰ Amma fuwurawadə isane tia dirijane kəlyeranniya, cije walde bərnidəro kərgawo. Wajənanjua Barnabas-a rokko bərni Darbeyero leyera.

Bulus-a Barnabas-aye bərni Antakiya cidi Siriyero waldu

* **14:12 14.12** Jewus-a Hermes-a - Cuwa sənəmbanjaye. Jewusdə sənəm kura, koro Hermesdə wakkilnju. † **14:14 14.14** kalwunja karjane - Noduwuram karwukuttaye.

²¹ Bulus-a Barnabas-a kawuři kəjidəa bərni Darbeyelan wuljane am kada Isaa gawuro walyeranniya, bərni Listəraye-a İkoniyaye-a Antakiyaye-aro walladara.

²² Karwu fuwurawadəyero duno casakke kambərsenjan fuwu jaworo kowəri cade tayiro: «Sai jauro bone yayiyea duwon, nodo bargaa Alayero ngayiye,» yera.

²³ Curo jama Isaa gawu fiye yayen amwurawa galayeranniya, moduwa-a asem-a cade tayia mukko Kəma mərsajanadəyero kesakko.

²⁴ Daji cidi Bisidiyaye rejjane kojane lardu Bamfiliyayero leyera.

²⁵ Bəla Fərgayelan kawuridəa wulyeranniya, bəla Attaliyayero koyera.

²⁶ Nadən maararo ngasaye bərni Antakiya cidi Siriyero kadira. Caman bərnidən Isaa gawudə tayiro kida kərma tumojaanadəro ser Alaye cakkorəna.

²⁷ Kadiranniya, jama Isaa gawudəa capcane awo Ala tayi yindiyen cədəna samma-a jiri kərdiyaro cinna kambərse fandoye kajəgəna-aa tayiro wulyeyera.

²⁸ Bulus-a Barnabas-a kawu kədaro dawu fuwurawadəyen napkera.

15

Sawari Jerujalemlan

¹ Am laa cidi Yahudiyayen bərni Antakiyayero isane kəramiyadəa alamdu badiyera. Tayiro: «Ada Nawi Musaye gawe nayia kajanjannia, ranguwe njəkkawo fanduwwawo,» yera.

² Bulus-a Barnabas-a mananjadəa kasatturo wajane kambiwu jau fit kedənniya, jama sawardane Bulus-a Barnabas-a amnja gade laa-a Jerujalemba na kəngayamba-a amwurawa-ayero leja kəla mana adəyen gasipca yera.

³ Jama Isaa gawudə tayia kenodənniya, lardu Fenisiye-a Samariyaye-a rejjane kojai duwon, kəramiyadəro lawar Alaro waldu kərdiyayedəa wuljagane tayi samma jauro kəji fangera.

⁴ Jerujalemba kadiranniya, jama Isaa gawu-a kəngayamba-a amwurawa-adə tayia mukko yindin kemowo. Daji awo Ala tayiyen cədəna sammaa wulyera.

⁵ Amma Isaa gawu kəwu Farisawaye laa cijane tayiro: «Sai tayia kajajane Attaura Nawi Musaye jaaro tayiro wada cadiya duwon,» yera.

⁶ Daji kəngayambadə-a amwurawadə-a kəla lamar adəyen sawariro capkadara.

⁷ Ngəwuro gasipkeranniya, Biturus cije tayiro: «Kəramiya, tussəna Ala wua curondon kərəsəna kərdiyaso cinilan kawuři kəji fanja kasaccaro nayi nonuwwa.

⁸ Koro Ala ti karwu nodumadə Ruhunju andiro sadənadə gai, tayi yero ce tayia ardiyənadəa shedayeno.

⁹ Andi-a tayi-a gayirsanni, kambərsenja nangaro karwunjaa tulje tayirro walyera.

¹⁰ To, awiro Alaa rijammuwe kurwowu duwon bi kaariyandema bi andima rangiye ngoniyendedəa fuwurawa aniro gənağəwidə?

¹¹ A'a! Tayi ser Kəma Isayen njəkkawo cawandənadə gai, andi ye ngaiman fandiye narə kasaddiyena.»

¹² Jama captanadə samma gəm cadəna kərənjai duwon, Barnabas-a Bulus-a alama so, awo ajabba so Ala tayiyen dawu kərdiyayen cədəna sammaa tayiro wulyeyera.

13 Mananja cade keseranniya, Yakubaye tayiro: «Kəramiya, manani fannowo!

14 Siman jiri Ala burwoman kərdiyaa njunoje curonjan am jamanjuro waljaro kərejənədəa wulsaana.

15 Koro mana nawiyaye ye adəa tabbaccana, akko awo kitawulan ruwuwadadə:

16 "Alaye: 'Ngawo adəyen isəkke leima Daudaye curənədəa waldəkke tandəkki. Awo wurdənədəa bərinno səgapkəkke tandəkki.

17 Adəgaima adamgəna gapcanadə, har kərdiya samma duwon tayia cunilan bowojaidə, wu Kəmanjaa masai,' yeno Kəmande awo ania cəde

18 tən kuren ambo isanojəgənədə."†

19 «Adəma nangaro, kəramiyani, wuyenna, bare am jama kərdiyaye Alaa gawuro waldu cadidəa suwollyende,

20 amma sai da sənəmbo tina ngəro so, kənjəna dio so, ləman duwadənni ngəro so, bu nja soa wajaro tayiro ruwuniyo.

21 Awoa tən jaman kureyen yim tustuye nguson bəрни fin yaye dandalnin Attaura Nawi Musayedəa jamaro kərajagane alamjai.»

Kəramiya fərdunja kərđiro wotiya juwaduwu

22 Daji kəngayamba-a amwurawa-a jama Isaa gawu samma-a am curonjan kərenəme Bulus-a Barnabas-aro kəlgəme bəрни Antakiyayero juwaduwuro ngəlaro kero. Am jamadəlan darajaa Yahusa tiro Barsabas cani-a Silas-aa kərejane

23 wotiya ngai ruwuwada mukkonjaro kesakko: «Andi kəramiya kəngayamba-a amwurawa-a nayi kəramiyande fərdundo kərđi bəрни Antakiyaye-a cidi Siriye-a Kilikiyaye-aro, salam!

24 Am laa amari yiyende duwon curonden caluwe alamdunjan nayia suwolnjane hangalndo casangənədəa fanniyena nangaro,

25 andi samma ci tiloaro am laaa kərenəme sawawande Barnabas-a Bulus-a jairo rayiyenədəro kəlgəme nandoro juwaduwuro ngəlaro kiruiye,

26 tayi duwon cu Kəmande Isa Almasiwuye nangaro ronja caladənədə.

27 Adə nangaro Yahusa-a Silas-aa kinodiye, tayi ye awo ruwuniyenədəa cinjalan wulnjagai.

28 Ruhu Alaye-a andi-a kurwowu gade nayiro gənanjagaiyewaworo ngəlaro ruiyena, sai awo nayiro wajip ani, tayima

29 da sənəmbo tina ngəro so, bu nja so, ləman duwadənni ngəro so, kənjəna dio so wanowo! Awo aniro kanuwia, ngəla diwwa. Kələwan dəgaiwo!»

30 Daji jama tayia salamgeranniya, bəрни Antakiyayero lejane jama Isaa gawudəa capcane tayiro wotiyadəa kedo.

31 Kərayeranniya, kowəri njodəro kəji fangera.

32 Yahusa-a Silas-a tayi kəlanjama nawiyadə kəramiyadəro kowəri cade mana kadan karwunjaro duno kesakko.

33 Kawu ganaro bərnidən napkeranniya, kəramiyadə na jama tayia juwajaanayədəro waldaro tayia alakələwayera.

34 [Amma Silas nadən napci yeno, Yahusa runju Jerujalembə walladan.]

35 Bulus-a Barnabas-a bəрни Antakiyayelan napcane am gade ngəwu-a rokko kawuri kəji kəla mana Kəmandeyen alamjane wuljai kasarga.

Bulus-a Barnabas-aye firda

† 15:18 15.16-18 Amo 9.11-12

³⁶ Ngawo kawu ganayen Bulusse Barnabasso: «Waldiyo, kəramiya bəlawə na mana Kəmandeye wulliyena sammayedəə dalliyo, naptunja ruiyo!» yeno.

³⁷ Barnabasdə Yahaya tiro Markus canidə yea ngojane rokko lejaiya, cəraana,

³⁸ amma Bulusse kam tayi-a rokko kidaro lejai duwon cidi Bamfiliyayen tayia koljənədəə bare ngojanni yeno.

³⁹ Kambiwu jau fit cade, har firgadara. Barnabas Markussa ngoje maararo ngasaye cuku Kuwirussero leyera.

⁴⁰ Bulus ye Silassa kəreje kəramiyadə Kəmandeyen tayiro ser cakkorəne alakəlewajane leyera.

⁴¹ Daji Bulus larduwa Siriye-a Kilikiyaye-aa jəgane jama Isaa gawudəye karwunjaro duno cakki kərga.

16

Timotiye Bulus-a Silas-aro kəlduwu

¹ Bulus bəрни Darbeye-a Listəraye-aro leyeno. Nadən fuwura laa cunju Timoti mbeji. Ti tada kamu laa yaudi Isaa gamaye, amma bawanjudə kam lardu Gəresse.

² Kəramiya bəрни Listəraye-a Ikoniyaye-alan dasaanadə Timotiye ngəlanju wuljai.

³ Bulus ti-a kallo lejaro cəraye yaudiya na anin dasaana samma bawanju kam Gəressero nojana nangaro tia kajayeno.

⁴ Bəрни bəрниro lejai duwon, sawari kəngayamba-a amwurawa-a Jeru-jalemnin dasaanaye kamjanadəə tayiro cadəne jaa yera.

⁵ Adəgaima jama Isaa gawu kambərsenjan duno cawande yim nguson nanngəwunja tərgai kərga.

Wahayi Bulusse

⁶ Ruhu Alaye Bulus-a Silas-aro cidi Asiyayelan mana Kəmaye wuldu dapcəgənədə, larduwa Firijiyaye-a Galatiyaye-ayen rejane koyera.

⁷ Karən cidi Misiyayero kadiranniya, cidi Bitiniyayero ledu mayera, amma Ruhu Isaye tayiro amarjəgənni.

⁸ Daji cidi Misiyayen kojane bəрни Taruwassero leyera.

⁹ Curo buneyen Bulusso wahayi fəlediye, kam laa lardu Makidoniya daada tiro: «Are Makidoniyo, andiro banasagane!» cəne tia lowoji kiro.

¹⁰ Wahayidəə kirunniyama, Makidoniyo ledu mayeiye, Ala tayiro kawuri kəjidəə wulduwuro bowosanaro noniyena nangaro.

Kamu fərdü kərdiye Isaa gamaro waldu

¹¹ Daji bəрни Taruwassen maararo ngayiye cuku Samotəraki caniyero cəkko leyeiye. Wajənanjua bəрни Niyabolissero kadiyendeya,

¹² nadən bəрни Romanwuye duwon bəрни kura lardu Makidoniya Filibi canidəro isiye kawu ganaro napkeiye.

¹³ Yim tustuyea ngaworam bərnidəyen luwiye ci bərəmbe na moduwa cadi təmaniyənədəro leyeiye. Napkeiyendeya, kamuwa captanədəro manaduwu badiyeiye.

¹⁴ Kamu Ala ridama laa batta kime ladoma bəрни Tiyatiraye tiro Lidiya cani manadəə kəranji, Ala awo Bulus wuljidəə kasatturo karwunjuro kekko.

¹⁵ Ti-a am fannjuye-aro kasala kiddiyendeya, andia lowosane: «Wu Kəmaa mərsadumaro ngosuwaa, arowo fannin jəmmowo!» cəne andia sasakke leyeiye.

Gureduma kosorambe-a am fannjuye-aye Isaa gawuro waldu

¹⁶ Yim laa na moduwa dioyedəro ledu diye duwon, kir laa karuwama ise andia kamseyera. Sedandə tia cakke kuro cəde ngainin kəməwanjuro wuri kada cukkudi.

¹⁷ Daji Bulus-a andi-aa ga ngəsse kowo sapce: «Am ani kadunowu Ala Kəma Samemaye, nayiro jawal njəkkawo fandoyedəa wulnjagai,» cəni.

¹⁸ Kawu kadaro ngai cədidə, kəla Bulussen njən culuwe suworde sedandəro: «Cu Isa Almasiwuyen niro wulnjəgəkki, tia kolle luwe!» yeno. Sadəman tia kolyeno.

¹⁹ Amma kəməwanjudə təmanja wuri fandoye baworo waljənarə asuyerranniya, Bulus-a Silas-aa cadane gərjane farsambo na fuwuwuyero kesado.

²⁰ Daji fuwu alkaliyayero kewudənniya, tayiro: «Am ani yaudiya, bərnindero fitəna cawudi,

²¹ ada duwon kasattunju bi ganju wowom andi Romanwuro damsaanaa cakkarai.»

²² Jamadə ye Bulus-a Silas-aro capkaadara. Daji alkaliyadə kajəmu Bulus-a Silas-ayea dunon rinjane wada cade kalan bakkerə.

²³ Ngəwuro tayia bakkeranniya, kosoro casakke guredumadəro wada cade fərestaiwaworo rojo yera.

²⁴ Wada adəa kiwandənniya, tayia curo kosoramben sulluru daryeyedəro cakke sinjaa dəmbəllə tuyeyeno.

²⁵ Bune dərdu Bulus-a Silas-a moduwa cadi Alaro aiya njungoroye yejagai, kosowu gade ye tayia kərənjai ngai duwon,

²⁶ cidi dama baworo loloje fərdu kosoramdəye moji badiyeno. Sadəman cinnaso samma fəramdane sərğa kosowu sammaye wuiyadara.

²⁷ Guredumadə kənəmnin cije cinna samma kaada kirunniya, kosowu nga cagasəna cəne kəlanju njejoro kashagar fitkeno.

²⁸ Amma Bulus kowo sapce: «Bare kəlanəm lorunəmmi! Andi samma menna,» yeno.

²⁹ Guredumadə fatəla cuwore gangadaro ngaye lolojiaro fuwu Bulus-a Silas-ayen tungurumje nguyeno.

³⁰ Tayia deyaro cuttuluwe: «Maləmba, awi dikke njəkkawo fandəkki?» cəne kiworənniya,

³¹ tiro: «Kəma Isaa mərsane, ni-a am fannəmbe samma-a njəkkawo fanduwı,» yera.

³² Daji ti-a am fannjuye samma-aro kawuri Kəmayea wulyeyera.

³³ Bune sa adəman tayia cade tunonjaso tulyeno. Tulyenniyama, Bulus-a Silas-adə ti-a am fannjuye samma-aro kasala* keddo.

³⁴ Tayia fannjuro kiwudənniya, masəna tayiro kaino, koro Alaa mərsajəna nangaro ti-a am fannjuye-aye karwunja jaurə kəjiyeno.

³⁵ Dunia wayenniya, alkaliyadə sojiya canode: «Am ania kolle leja!» yera.

³⁶ Daji guredumadə mana ania Bulusso wuljiye tiro: «Alkaliyaye nayia kolnjakko canna. Adə nangaro luwowo, kəlewan lenowo!» yeno.

³⁷ Amma Bulusse tayiro: «A! Andi Romanwu duwon, shara saddənnin fuwu jamayen bansane kosoro sesakko! Kərma asərlan andia koldu majai wa? Suwana! Tayi kəlanjama isa kolse!» yenniya,

³⁸ sojiyadə waldane alkaliyadəro mana Bulussedəa wulyeyera. Alkaliyadə ye Bulus-a Silas-aa Romanwuro fangeranniya, rijane

* **16:33 16.33** *kasala* - Noduwram biwulan sanune Almasiwuro kəldagane roaro cijanaye.

³⁹ isane nanjan gawara cawore kosolan cattuluwe tayia lowojane bərnidən caluwo yera.

⁴⁰ Bulus-a Silas-a kosolan keluwunniya, fado Lidiyayero leyerə. Nadən kəramiya-a tade tayiro koworə cade sapkadara.

17

Hangalsango bərni Tasalonikayelan

¹ Bulus-a Silas-a bərni Amfibolis-a Aboloniya-ayen rejane koyerranniya, Tasalonika bərni duwon curonjun dandal yauidiyaye laa dəganadəro kadira.

² Kəla adanjuyen Bulus nanjaro ngaye yim tustuye gadegade yakkuro awo kitawulan ruwuwadadəa tayiro fisarjiye

³ Ala kajarjəna Almasiwudə bone cane nune karmolan ciji adəa bayinje tabbacciye tayiro: «Isa kam kəlanjun mana njaddəkkidə, tima Almasiwudə wo!» yeno.

⁴ Yauidiyadəye laanja-a am Gəresse Ala ridawu kada-a kamuwa darajaa gənağəni-a mananjudəa kasaccane Bulus-a Silas-aro kəllaadara.

⁵ Amma yauidiya laa kandurijane kəladowa am bowuye farsamnin majane təmbaljagane hangalsango bərnidən casange Bulus-a Silas-aa fuwu jamayero kudoro fado Jasonnero cagase leyerə.

⁶ Tayia najagannidə, Jason-a kəramiya gade laa-aa fuwu fuwuwu bərnidəyero gərjane kowo sapcane: «Am dunia ngan hangalsango cadidə na adə yero isane,

⁷ Jason ye tayia fannjun cəsaana. Tayi samma wowom Kaisarre* ga wajane mai gade Isa canı menna wuljai,» yera.

⁸ Jama-a fuwuwudə-a adəa fangeranniya, hangalnja ciyeno.

⁹ Jasonsoyen beli kemowonniya, koljane leyerə.

Bulus-a Silas-a bərni Biriyaeyelan

¹⁰ Dünya ləmgənniyama, kəramiyadə Bulus-a Silas-aa casakke bərni Biriyaeyero leyerə. Kadiranniya, dandal yauidiyayero kasargawo.

¹¹ Yauidiya ani am bərni Tasalonikayedəro kəla fəramgadaa wo. Kawuridəa mukko yindin camoye, har awo ani jire waro noduro yim nguson kitawudəa fəsanjane carui.

¹² Adə nangaro amnja ngəwu Isaa kasatkera, koro curo am Gəressedən kamuwa darajaa-a kongwawa-a gənağəni ye kasatkera.

¹³ Amma yauidiya Tasalonikayedə Bulus Biriya yelan mana Alaye wuljidəa fangeranniya, na adə yero isane jamaa təmbaljagane fitəna kewudo.

¹⁴ Sadəman kəramiyadə Bulusso ci tekuyedəro lejo cane sapkadan, amma Silas-a Timoti-a nadən napkera.

¹⁵ Am Bulussa casadduwunadə tia har bərni Atinayero kesado. Daji Bulus tayiro wada ce Silas-a Timoti-a nanjuro duwaduwan isa yenniya, sapkadara.

Jawawi Bulusse bərni Atinayelan

¹⁶ Bulus bərni Atinayen Silas-a Timoti-aa guredu cədi duwon, bəladən ndaran yaye gumkiyaaro curunadə, karwunju kuttayeno.

¹⁷ Adə nangaro Bulus curo dandalle yen yauidiya-a Ala ridawu-a manadai, farsam yen yim nguson am tadidə-a ngai cadi.

* 17:7 17.7 Kaisar - Gomna kura Rombe.

18 Koro ilmuwu laa kəwu Abikuriyaye-a Sitokiyaye-a† ye ti-a jandedu badiyera. Laanjaye: «Kam kalala ngəwua adə, awi gəle wulji?» cani, laa ye: «Alamanju sənəmba lardu gadeye mawoduma,» cani. Adəa wuldunjadə, Bulus kawuři kəji kəla Isa-a karmolan cidu-ayen wulji nangaro.

19 Daji tia ngojane fuwu majilis na duwon tiro Kəri Arasaye‡ caniyedəro caade tiro: «Nda awo bərin alamməmidəa andiro wulsagane, ngəlaro fanniyo!

20 Ilmu yikkərami kaande-a gade adəye maananju noduro maniye,» yera.

21 Awoa am bəрни Atinaye samma-a kusottowa bərnidən dasaana-adə ilmu bərin wuldu-a fandu-a gənia, awima gade cadiwawo.

22 Daji Bulus cije dawu majilisdəyen dajə tayiro: «Am bəрни Atinaye, nayi jiri fin yaye jauru adinwuro rukkəna.

23 Bərnindon dadanəkke gumkiyando rukki duwon, curonjan har laya duwaduram laa kəlanjun adə kurgadaa kirukko: “Ala laa nodənniye.” Awo nonuwwilan ambətkəwi adə, timaa isanonjagakki.

24 Ala duwon dunia-a awowa curonjun dasaana samma-aa alakənadə, ti Kəma same-a cidi-aye nangaro, curo fadowa kam cədadənayen gəni kərga.

25 Koro məradunju bawo nangaro, mukko adamgənayen gəni kistiye, tima wundu yayero ro-a sindu-a awo gade samma-aa njoma wo.

26 Kam falnin jama gadegade sammaa alakkeno, duniaye ndaranjun yaye dasaaro. Jama sammaro jaman kəndəgainjaye kamjiye koro cidinjaro karangi kiddo.

27 Adəa dionjudə, farafaraja tia maja, yoyenoa, cawandoro. Jiremaro katte ti-a wundundeye-a kuruwu gəni.

28 Manawundo laasomaye cannadə gai: “Tiyen ro kiwandiye, dadaniye, kərgaiye,» koro: “Andi ye kaduwunju.”

29 «To, andi kaduwunjudə, bare tia gumki dinarre so, riwullaye so, kauye so awo duwon amso ilmunja-a nangoninja-anin cadandənadəye camunno ngoniyende.

30 Jaman nodunambuyen Ala wowom gənaduwwu wajəna yaye, kərmadə am samma ndaran kasarga yaye tuwa cado yeno,

31 dalilnjudə kam shara diomaro galajənayen duniaro yim falnin shara jireye cəddi cəne sardu kamjəgəna. Nianju adəa wundu yayero tabbattuwuro kamdəa karmolan kisango.»

32 Mana kəla karmolan ciduyedən fangeranniya, laanja rudu gənayera, amma laa ye: «Gademinno kəla adəyen nia kərənnjiye,» yera.

33 Daji Bulus nanjan sapkadan.

34 Amma am laa tiro kəldagane Isaa kasatkera. Curonjan Diyonisiyas tima majilisma-a kamu laa Damaris cani-a am gade-a.

18

Bulus bəрни Korintiyelan

1 Ngawo adəyen Bulus bəрни Atinayedəa kolje bəрни Korintiyero leyeno.

2 Nadən yaudi laa cidi Fantussen tambəna Akila cani-a kattado. Ti-a kamunju Bilkisu-a tussənni lardu Italiyayen isana, Kaisar Kəlodiyus wada

† 17:18 17.18 kəwu Abikuriyaye-a Sitokiyaye-a - Kəwuwa ilmuwuye. Abikuriyadə kəji fanda majai, koro Sitokiyadə kəla riwo majai. ‡ 17:19 17.19 Kəri Arasaye - Majilis kureye bəрни Atinaye. Tidə jauru nowada, koro kəla kəri laa tiro Kəri Arasaye caniyen kərga.

ce yaudiya samma bərni Rombea kolja cənna nangaro. Daji Bulus nanjaro leje,

³ tayi samma sanianja tilo leima tandodə, tayiro kəldiye fannjan napce rokko kida kedo.

⁴ Yim tustuye nguson Bulus dandallan jama-a manadai, yaudiya-a am Gəresse-a Isaa gawuro waljaro maji.

⁵ Daji Silas-a Timoti-a lardu Makidoniyyen kadiranniya, Bulus mana Alaye sattuwuro kəlanju ce yauidiyaro Isadə tima Almasiwu wo cəne shedaji kərga.

⁶ Amma yauidiyadə tia wajane rarayeranniya, kajəmunju kagakce* tayiro: «Ala bundo kəlandoro kalakcuwo, wu dawun bawo! Kua adən fuwun na kərdiyayero lekki,» yeno.

⁷ Daji nadən sapte fado kam laa Ala ridama tiro Titus Justus caniyero leyeno. Fannjudə gərə dandaldəyen kərga.

⁸ Kərifus kura dandaldəye-a am fannjuye samma-a Kəmaa kasatkera. Koro Korintiwu kada ye fangeranniya, kasaccane tayiro kasala keddo.

⁹ Bune laa wahayilan Kəmaye Bulusso: «Bare rinəmmi! Manane, bare gəm dimmi!

¹⁰ Wu ni-a rokko. Wunduma nia lenje basarnjiwawo, bəla adən ammi ngəwu mbeji nangaro,» yeno.

¹¹ Daji kərwu fal redaaro napce curonjan mana Alayea alamji kərga.

¹² Jaman Gomna Galiyo lardu Akayaye cunodidən, yauidiyadə citilo cade Bulussa cadane shararambo caade

¹³ tiro: «Kam adə jiri wowom amarjəgənnin amba Alaro ambəttuwuro təmbaljiyi,» yera.

¹⁴ Bulus cinju kaji duwon, Gomnaye yauidiyadəro: «Ca ayau laa bi biwu kura laaro walyenoa, dalil nayi yauidiyadəa kərənduye menna.

¹⁵ Amma lamar kalma so, cu so, wadando so wujənədə, nayima awondo nonuw! Wudə alkali awo aniyero waldu wakkəna,» cəne

¹⁶ shararamdəlan tayia duyeno.

¹⁷ Daji tayi samma Sastanisü fuwuma dandalledəa cadane fuwu shararamdəyeman babakkera, amma Gomnaye kistuwunjuma cuwudənni.

Bulusse bərni Antakiya cidi Siriyero waldu

¹⁸ Bulus kawu kadaro bərni Korintiyelan napkenniya, cije kəramiyadəa alakəlewaje Ya Bilkisu-a Akila-a rokko cidi Siriyero leduro maararo kasargawo. Bəla Kankariyyen Bulus kansü juwuna nangaro kəlanju kilaro.

¹⁹ Bərni Afisayero kadiranniya, Bulus tayia nadən kolje ti kəlanju dandallo ngaye yaudiya-a kəla mana Alayen manaadara.

²⁰ Tia kawu kadaro napcoro lowoyeranniya, waje

²¹ tayiro: «Alaye cədia, nandoro waldəkke isəkki,» cəne maararo ngaye bərni Afisayedəa kolyeno.

²² Bərni Kaisariyyen jəpce Jerujalemba leje jama Isaa gawua lewayen-niya, bərni Antakiyayero koyeno.

²³ Antakiyanin kawu ganaro napkenniya, cije bəla bəlaso lardu Galatiyye-a Firijiyye-a jəgane fuwurawadəye karwunjaro duno kekko.

Ya Bilkisu-a kwanju Akila-a Afolus-a bərni Afisayelan

* **18:6 18.6** kajəmunju kagaktu - Səmo kasta. Wowom Alayero tayia koljagai.

²⁴ Adəgaima yaudi laa bəрни Aleksandariyayelan tambəna tiro Afolus cani bəрни Afisayero kadio. Tidə manama kura, koro kitawuwa Alayedəa ngəlaro nojəna.

²⁵ Jawal Kəmaye ga cərəna, koro jauro karwu kəjiaro kalkallo kəla awowa Isaa wujanayen amba alamji, amma kasala Nawi Yahayaye runjuma nojo.

²⁶ Daji ridu bawoaro dandallan mana badiyeno. Ya Bilkisu-a Akila-a tia fangeranniya, tia ngojane cayea kojənaro kalkallo jawal Alayea bayingeyera.

²⁷ Afolus lardu Akayayero ledu mayenniya, kəramiyadə tiro koworəi cade fuwurawa cididəyero wotiya ruwujagane tia ngəlaro sosaja yera. Kadinniya, am duwon ser Alayen Isaa gawuro waljanadəa jauro banayeyeno,

²⁸ awoa Isama Almasiwudə woro kitawuyen tabbacciye fuwu jamayen yauidiyadəa kənduwoaro manan yapkeyeno.

19

Bulus bəрни Afisayelan

¹ Afolus bəрни Korintiyelan duwon, Bulus cidi kau kaua koje bəрни Afisayero kadinniya, fuwurawa laaa najiye

² tayiro: «Sa Isaa kasadduwwadən, Ruhu Alaye jəmnjaana wa?» cəne kiworo. Tiro: «A'a, andi Ruhu Alaye mbejimarə fanniyende,» yera.

³ Bulusse: «Kasala fi gəle nayiro njaddo?» cəne kiworənniya, tayiye: «Kasala Nawi Yahayaye,» yera.

⁴ Daji Bulusse: «Nawi Yahaya ambo kasala tuwaye cədde tayiro kam ngawonjun isidəa kasacca jaa cəni. Kamdə tima Isa wo.»

⁵ Adəa fangeranniya, cu Kəma Isayen tayiro kasala keddo.

⁶ Daji Bulus tayiro mukko gənayeyenniya, Ruhu Alaye tayiro jəpciye təlamba gadegaden manajane nawinawi dio badiyera.

⁷ Am ani, tayi alama kongwa mewun yindin gai.

⁸ Bulus dandallo ngaye kəndawu yakkuro ridu bawoaro kambiwuje kəla nodo bargaa Alayen jamaa alamje kasaccaro maji.

⁹ Amma laanja kələkibbu cade kasattu wajane fuwu jamayen Jawaldəro rudu gənayeyeranniya, Bulus tayia kolje fuwurawadəa ngoje leje yim nguson alamduram kam tiro Tiranus caniyen tayia alamji kərga.

¹⁰ Kərwu yindiro alamji ngai duwon, am cidi Asiyayen dasaana samma mana Kəmadəye fangera, yaudiya yen kal, yaudiya gəni yen kal.

Tadawa tulur Sibaye

¹¹ Ala mukko Bulussen awo jauro ajabba ajabba cəde

¹² har batta so, kajəmu so tia lejanadəa cawude am dondiro gənajagaiya, kasuwanjan ngajai, sedanso ye tayilan caluwi.

¹³ Yaudiya sedan dudawu dadajaiso laa ye cu Kəma Isayen sedanna dudu majane tayiro: «Cu Isa kam Bulus mawojidəyen wulnjagakki, luwowo!» cani.

¹⁴ Riman kura laa tiro Siba caniye tadawanju tulur ngai cadi duwon,

¹⁵ sedandəye tayiro: «Isadəa nokkəna, Bulus yea nokkəna, amma nayidə wunduso?» cəne

¹⁶ karuwamadə kəlanjaro səktiye dunonja koje nasarje, har de sul loruwada cagase fadodəlan kəluwo.

¹⁷ Am bəрни Afisayelan dasaana samma, yaudiya yen kal, yaudiya gəni yen kal, lawar adəa fangeranniya, tayi samma rijane cu Kəma Isayero daraja keddo.

18 Am Isaa kasaccanadəye ngəwunja isane awo diwi diwi cadənadəa fuwu jamayen wulyera,

19 koro am ngəwu sagawu cadənadə ye kitawunja cawude capcane fuwu jama sammayen kannu ketta. Tamannja isapkeranniya, cungo riwullaye dəwu fiwu.

20 Adəgaima mana Kəmaye tatardiye kənduwoaro walji kərga.

Hangalsango bəрни Afisayelan

21 Ngawo awo ani wakkajanayen, kənduwo Ruhu Alayen Bulus nia larduwa Makidoniya-a Akaya-ayen renəme konəme Jerujalemba leduye ngoje kəlanjuro: «Ngawo na aniro lekkənayen, sai bəрни Rombe yea rukkiya!» yeno.

22 Daji banawunjuye yindi Timoti-a Erastus-aa lardu Makidoniyayero kinodo, amma ti kəlanju kawu ganaro cidi Asiyayen napkeno.

23 Jaman adən hangalsango kura Jawaldə nangaro ciyeno.

24 Riwulla karoma laa tiro Dimitəriyus canı mbeji. Tidə fado sənəm Ya Artimasse riwullan cədande saniawuro riwa gənagəni cukkudi.

25 Daji saniawudə-a am kidanja kaanja-a camun-aa capce tayiro: «Jama, saniande adən fandinde diyero nonuwwa.

26 Ruwe fannuwwadə gai, bəрни Afisaye runjun gəni, na ganaro kajia, Asiya samman Bulus adə gumkiya mukkon tagarənadə alawa jireye gəni cəne am ngəwu mananju ngojane jawallan caluwuna.

27 Adə cakke saniandero diwi wulduwu runju gəni, har sənəm kura Ya Artimas ti duwon am Asiyaye so, dunia ngaye so samma ambəccagaidəye fannju ye awima gəniro walji, darajanju ye baworo walji,» yeno.

28 Adəa fangeranniya, tai dajane gərgajane kowo sapcane: «Ya Artimas Afisayema kura wo!» canı.

29 Daji hangalsangodə bəрни ngaro tatargaada. Jamadə Gayus-a Aristarkus-a am lardu Makidoniyaye Bulussa casadduwunadəa cadane kəla tilonna farsambo gangadaro kesado.

30 Bulus curo cammodəyero ngawo cəraana duwon, fuwurawadə tiro dapkeyera,

31 koro fuwuwu kura kura cidi Asiyaye laa tayi duwon sawawanjudə tiro am cakkunode bare farsamdəro lejənniro lowoyera.

32 Am captanadəye hangalnja cijəna nangaro, laanja awo laa yiljane wuljai, laadə ye awo gade yiljane wuljai. Koro ngəwunja awiro capkadaramaro nojanni.

33 Daji yaudiyadə Aleksandaa təmbaljagane am laa jamadəye tia casakke fuwuro koje dayenniya, mukko sapce jamadəro jawawi cəddi yeno.

34 Amma ti yaudiro asuyeranniya, tayi samma kəla tilonna sa yindi gairo yiljaiaro: «Ya Artimas Afisayema kura wo!» canı.

35 Kakkaduma bərnidəye jamadəa cakke nəmgeranniya, tayiro: «Am bəрни Afisaye, wundu gəle bəрни Afisaye tima gureduma fado Ya Artimas darajaadəye-a gumkinju kauye samelan curənadəye-a nojənnidə?»

36 To, wunduma awo ania rakce angərjiwawodə, kədək nammowo, bare hangal bawolan awima diwwi.

37 Am ania na adəro kuduwwa, amma awima diwi fado Ya Artimassen cadənni ye, tia rajanni ye.

38 Dimitəriyus-a saniawu amanju-a kəla kam laayen sonjaa, shararam menna, alkaliya ye menna. Kattenjan burwuda!

39 Koro manando gade laa menna, jama majilisso captaiya, lamardəa sharajai.

⁴⁰ Hangal gənanowo, awo ku wakkajəna adə hangalsango cane burwu-saiya, rangiye dəlwu jussəna falma cammonde adəye yiyewawo.»

⁴¹ Adəa wulyenniya, jamadəa salamgeno.

20

Bulus larduwa Makidoniya-a Gəresse-alan

¹ Ngawo hangalsangodə cəranayen, Bulus fuwurawadəa bowoje kar-wunjaro kowəri ce tayia alakəlewayenniya, lardu Makidoniyaero leduro sapkadan.

² Lardudəa jəgane mana kadan tayi yero kowəri kenniya, lardu Gəressero leje

³ kəndawu yakkuro napkeno. Cidi Siriyero maaralan ledu maji duwon, yaudiya laa tiro niadiwi caddi cane ci kəlyera. Daji lardu Makidoniyaen renəme koduro nia ngoyeno.

⁴ Am tia casadduwunadə tayima Sofata tada Firusse kam bəрни Biriya, Aristarkus-a Sakundus-a bəрни Tasalonikaye, Gayus kam bəрни Darbeye, Timoti, koro Tikikus-a Tarofimus-a cidi Asiyaye.

⁵ Tayi ani andin fuwunno lejane bəрни Taruwasselan guresera.

⁶ Andidə ye ngawo sala Burodi Yis Bawoayen bəрни Filibiyen maararo ngayiye sapkadaiye. Ngawo kawu uwuyen tayia Taruwasnin nagəiye mawuro napkeiye.

Bulus bəрни Taruwasselan

⁷ Mawuye yim burwoyeyə* burodi fəsakturo capkadaiyendeya, har dərdu Bulus jamadəro kuruwuro jandeyeyeno, dalilnjudə wajiya leji cəna nangaro.

⁸ Soro sameye na captiyenadən fatəla kada waskada duwon,

⁹ jairo laa cunju Yutikus kəla takayen napkada kənəm dio badiyeno. Bulus manaji manaji duwon, kənəm jairodəa cotto ngoje soro sameye kənyakkuyen cidiro kikkuro. Kesangəranniya, ro bawo nuna.

¹⁰ Daji Bulus jəpce ngujiye tia ngoje nganjiro fakciye tayiro: «Bare hangalndo cijənni, ronjua, diye!» yeno.

¹¹ Bulus walde tacce burodi fəsakce gigərənniya, ngəwuro manajiyi duwon, har dunia waje sapkadan.

¹² Jairodəa ronjua caade karwunja jauru kəjiyeno.

Bulusse amwurawa Afisayea alakəlewadu

¹³ Andidə fuwuniye bəla Assosero leduro maararo kərgayiye. Bulus calan wuljənadə gai, nadən tia ngoniye niye, ti silan leji cəna nangaro.

¹⁴ Andia Assoslan naseyeranniya, tia maaradən ngoniye bəрни Mitileyoero leyeiye.

¹⁵ Nadən ciyeiyendeya, wajənanjua gəre cuku Kiyosero kadiye. Waarenjua cuku Samossen koniye, waarendonjua duwon bəрни Militussero isiye jəpkeiye.

¹⁶ Bare cidi Asiyayen tussənniro Bulus caman bəрни Afisayelan dajənnin koji cəne nia ngojəna. Gandunju adə, yojia, ngəməri Fentikosse† tia Jerujalemlan najiyi cərawo.

¹⁷ Bulus bəрни Militusselan duwon, am cunode amwurawa jama Isaa gawu bəрни Afisayedəa bowoja isa yeno.

* **20:7 20.7** mawuye yim burwoyeyə - Ladu. † **20:16 20.16** ngəməri Fentikosse - Sala kalaye. Tida sala Laya Njəkkayirambe kojənaye kawu fiwua. KKI 2.1 mane.

¹⁸ Kadiranniya, tayiro: «Tən yim burwoyen cidi Asiyayero isəkkənadən naptu curondon kullum dikkənədə nonuwwa.

¹⁹ Kida Kəmaye rokura bawoalan dikke har soma dikkəna, koro yaudiya laa wuro citilo saddənədəro leiya ye yakkəna.

²⁰ Koro nayiro awima gəranjagakkəniro awi yaye nayiro faidaa wulnjagakke farsam yen, fado fado yen alamnjakkənaro nonuwwa.

²¹ Ai, wuye yaudiya-a am Gəresse-a sammaro Alaro walda tuwa cado Kəmande Isaa mərsajaro wulgəkke shedanəkkəna yero nonuwwa.

²² «Akko kərma Ruhū Alaye wua sakke Jerujalembo lekki, awo nadən wua suwandidəa nokkəni,

²³ sai bərni fin yaye Ruhū Alaye wuro koso-a leiya nja-a guresaidəa tabbansiya kərga.

²⁴ Adə yaye ronidəa awimaro ngokkəni, nanin tamannju bawo, sai kida duwon Kəma Isa wuro sina, wotte kawuri kəji ser Alaye shedadudəa tumogəkkiya bas, raakko!

²⁵ «To, nayi duwon dawundolan dəgakke kawuri kəji nodo bargaa Alaye wulləkkənədə samma wua gadero suruwaworo nokkəna.

²⁶ Adəma nangaro ku nayiro shedanəkki, bu wundundoyema kəlanin bawo,‡

²⁷ dalilnjudə nia Alaye sammaa falma gəranjagakkəniro wulnjagakkəna.

²⁸ Kəlando-a bəri duwon kəlanjun Ruhū Alaye nayia səniyarə galanjanədə samma-a ngəlaro ronowo! Jama Alaa gawuro kiskənowo, jama duwon bunjulan kaanjuro cədənədə.

²⁹ Ngawo saptəkkənayen, buldu diwi diwi curondoro ngasaye bəridəa basarjairo nokkəna.

³⁰ Koro curondoman am laa cijane fuwurawaa ngawonjan gərduro jiredəa kattuwuro kalakcai.

³¹ Adə nangaro faadaro dəgaiwo! Saa yakkuro bune-a kausu-aro har simmin simaloaro wundundoyema səmo kasta kolləkkənidəa tangowo!

³² «To, kərma nayia mukko Ala-a mananju ser fandoye-ayero njasakkəkkəna, mana duwon rakce nayia isawuranjagai§ ye, curo am Ala kaanjuro cədəna sammayen warasa njadi yedə.

³³ Riwulla, bi dinar, bi kajəmu wunduyemaa luwamməkkəni.

³⁴ Nayi kəlandoma nonuwwa, mukkonin kida dikke wu-a am rokko leniye-aye məradunde galyekko.

³⁵ Curo awo aniyen nayiro dole ngənəptowo kida dewo talaawaa bananoworo fəlenjagakkəna. Mana Kəma Isa ti kəlanju wuljənədəa tangowo: “Njoma moworo bargaa wo.”»

³⁶ Bulus awo ania wulyenniya, tungurumje tayi samma-a rokko moduwa kedo.

³⁷ Cesiriaro Bulusso kərdagane lewa kərawoye keddo.

³⁸ Bulusse mana wulje tia gadero caruiwawo cənnədəro, karwunja jaumaro kuttayeno. Daji tia na maaradəyero kesadduwo.

KIDA KƏNGAYAMBA ISAYE ROMNIN

21

Bulusse Jerujalembo waldu

‡ 20:26 20.26 bu wundundoyema kəlanin bawo - Laando fuwun yeskeraa, wu dawun bawo.

§ 20:32 20.32 nayia isawuranjagai - Njasakke kambərselan fuwu buwi.

¹ Ngawo tayia alakələwaniyenayen, maararo ngayiye cəkko cuku Kossero leyeiye. Wajənanjua cuku Rudassero koniye nadən bərnı Fa-tarayero kadiye.

² Fataralan maara lardu Fenisiyero leduma laa kiwandiyendeya, tiro ngayiye sapkadaiye.

³ Cuku Kuwirusse ruiye wailanden kolyeyendeya, cidi Siriyero leniye bərnı Tirren jəpkeiye, nadən kare maarayedəa casayi nangaro.

⁴ Fuwurawa laaa fandiye nanjan mawuro napkeiye, tayidə Ruhu Alayen Bulusso bare Jerujalembo lejənnı yera.

⁵ Adə yaye sande ciduye kidənnıya, ciyeiye. Tayi samma kamuwanja-a yallanja-a andia har ngawo bərnıdəyero sasadduwo. Ci tekuyen tungurummiye moduwa kidiyendeya,

⁶ alakələwadaiye. Daji andi maararo ngayiye, tayi ye fannjaro wal-ladara.

⁷ Bəlawuronde bərnı Tirren kerənnıya, bərnı Tolemayissen jəmmiye kəramiyadəa lewaniye kawu fallo nanjan napkeiye.

⁸ Wajənanjua saptiye bərnı Kaisariyayero kadiyendeya, fado Filibus kawuri kəji Alaye wuldumadəyən jəpkeiye. Tidə am tulurdəye falnja.*

⁹ Ferowanju dewu ngaltema kwa nojanni nawinawi cadi mbeji.

¹⁰ Kawu ngəwuro nammiyena duwon, nawi laa tiro Agabus canı cidi Yahudiyayen kadio.

¹¹ Nandero ise ngiri Bulusse cəməyey ti kəlanju si-a mukko-aro cikkere andiro: «Akko awo Ruhu Alaye wuljənədə: “Adəgainin yaudiya Jerujalemlan kəma ngiri adəyedəa cakkere mukko kərdiyayero sərəccagai,”» yeno.

¹² Adəa fangeiyendeya, andi-a am nadəyey-a Bulussa bare Jerujalembo lejənnıro lowoyeyiye.

¹³ Daji Bulusse andiro: «Attə awi diwidə? Sondolan dauni namdu wa rawuw? Cu Kəma Isaye nangaro, wudə koso runju gəni, karmoma Jerujalemlan kasaddəkkəna,» yeno.

¹⁴ Rangiyey tia jawalndero yakkiyewaworo kiruiyendeya, manadəa kol-liye: «Awo Kəma cəraanadə tədə!» yeyiye.

¹⁵ Ngawo kawu aniyen dabbardiye Jerujalembo leyeiye.

¹⁶ Fuwurawa bərnı Kaisariyayey laa ye andia sasadduwe fado Manason kam cuku Kuwirusselan jəmmiyero nanjuro seado. Manasondə fuwurawa burwoyedəyey falnja.

Bulusse Yakuba-a amwurawa-aa daldu

¹⁷ Jerujalembo kadiyendeya, kəramiyadə andia karwu kəjiaro semowo.

¹⁸ Wajənanjua Bulus andi-a rokko na Yakubayero† leyeiye, amwurawa samma ye capkadara.

¹⁹ Bulus tayia lewayenniya, awo Ala kidanjuyen dawu kərdiyayen cədənədəa fal fallen tayiro wulyeyeno.

²⁰ Adəa fangeranniya, Alaa kengoro. Daji Bulusso: «Kərami, yaudiya kada kadami Isaa kasaccanaro rumma, koro tayi samma karwu tiloan Attauraa jaana.

²¹ Amma nidə yaudiya larduwa kərdiyayen dasaana sammaa alamməme wada Nawi Musayey ga kolja, bare tadawanjaa kajajanni bi adadəa jaanni nəmiro fangera.

²² To, awi gəle diye? Ni na adəro isəmmadəa fagatto fanjai.

* **21:8 21.8** *tidə am tulurdəyey falnja* - Calan am tulur Jerujalemlan kəmbə dagarduwo galajanadəyey falnja. KKI 6.1-7 mane. † **21:18 21.18** *Yakuba* - Yaana Yahayayey gəni, yaana Isayey.

²³ Ngo awo wulnjəgəyiye adəa de. Curonden am dewu Alaro kansii[‡] jabbuna mbeji.

²⁴ Am ania ngone lamar tayirro walduyedəa tayi-a rokko dewo, wuriñjadəa biyane kəlanja calaroro. Adəgainin tayi samma awo kəlanəmlan wuldidə awima gəni, ni yea Attauraa gamaro nonjai.

²⁵ Amma kərđiya Isaa kasaccanadə, nia ngoniye tayiro da sənəmbo tina ngəro so, bu nja so, ləman duwadənni ngəro so, kənjəna dio so wajaro wotiya ruwugəyiya.»

²⁶ Wayenniya, Bulus am dewudəa ngoje lejane lamar tayirro walduyedəa kallo kedo. Daji Fado Alayero ngaye sardu yimnja tayirro waljai ye, sadaa wundunja yayero caddidə yea isanoyeyeno.

Bulussa Fado Alayen ta

²⁷ Kawu tulurdə njeronju del karənjəna duwon, yaudiya laa cidi Asiyaye Bulussa Fado Alayen kerunniya, jama sammaa casange tia cadane

²⁸ yiljane: «Jama Israyilaye, banasaganowo! Akko kam duwon alamdunjun ndaran yaye jamande-a Attaura-a na adə-a sammaro rudu gənajiye, har kərđiyamaa Fado Alayero cuwude nadəa tayir gəniro cədənədə!» yera.

²⁹ Awoa Tarofimus kam Afisaye ti-a kallo bərnidən carune Bulus tia Fado Alayero cuwudənaro təmayera.

³⁰ Hangal bərnəni sammaye caa cije, jama cagasiaro isane Bulussa cadane gərjane Fado Alayen kettuluwunniyama, cinnadəa jakkera.

³¹ Tia njejoro majai duwon, kajalla sojiya Rombe lawar hangalsango Jerujalem ngan cijənayedəa fangeno.

³² Sadəman kəwuwa sojiyaye-a kuranja-aa ngoje jamadəyero ngərəmbaro kadira. Jamadə tayia kerunniya, Bulussa baktu kolyera.

³³ Daji kajalladə karənje tia cədanə wada ce tia sarga yindin cakkero yeno. Ti wundu, koro awi cədo cəne kiworo.

³⁴ Curo jamadəyen laanja awo laa yiljane wuljai, laa ye awo gade yiljane wuljai. Hangalsangodəro awima rakce asujiwawodə, wada ce Bulussa sojidiro caado yeno.

³⁵ Bulus kəmbaramdəro kadinniya, gərgadu jamadəye nangaro sojiyadə tia samero ngoyera.

³⁶ Jama samma yiljaiaro: «Yeje tia!» cane tayia geya.

Bulusse kəla mowo fuwu cammo yaudiyaen

³⁷ Sa Bulussa sojidiro casakkidən, kajalladəro: «Amarsəgəne, awo laa wulnjəgəkke,» yeno. Tiro: «Ase, təlām Gəresse nonəmma wa?»

³⁸ Ni gəni wa kam Masarre tussənni tuřu cəde karaaro kamceji dəwu dewu cədənədə?» cəne kiworo.

³⁹ Bulusse: «Wu yaudi bərnəni Tarsus cidi Kilikiyaye, kam bəladeyaye gəni. Lowonjəkkəna, kolsəne jamaro jandegəkko,» yeno.

⁴⁰ Amari kenniya, Bulus kəmbaramdəlan daje jamaro mukko sapkeyeno. Tayi samma gəm kedənniya, təlām yaudiyaudin tayiro:

22

¹ «Kəramiya so, bawani so, awo kəlani moworo kərma wulnjagakkidəa fannowo!» yeno.

² Təlām yaudiyaudin tayiro jandəjiyiro fangeranniya, cayemaa kojənaro gəm kedo. Daji Bulusse tayiro:

[‡] 21:23 21.23 kansii - Kansinja tayirro walduye nangaro kəla laro so, sadaa so cadi.

³ «Wu yaudi, bərni Tarsus cidi Kilikiyayen katambəkko, amma bərni adən wurayekko. Fuwura Gamaliyellero* walləkke wadawa kaariyandeye sammaa taldu bawoaro ga kirəkko. Caman wuye Alaa kasattuni dama bawo, ku nayi diwidə gai.

⁴ Am jawal Isayea jagaidəa basarnəkke har laa sanuna, laa yea kwan kamun gerəkke kosoro kekkəkko,

⁵ rıman kura-a majliswu samma-a ye kəlanin shedajaidə gai. Nanjan wotiyawa kəramiya yauidyaro ruwuwada kimowokkəniya, tayi bərni Damassen dasaana yea Jerujalemba tikkerəna kudəkke ajawu tayiro gənajagai nəkke jawal kidakko.

Bulusse kəla Isaa gamaro walduyen wuldu

⁶ «Kausu dawu gai ledu dikki duwon, Damassa karəngekkəniya, sadəman nur kura sameye laa yiyilje wua dirise kəlseno.

⁷ Cidiro bəp yurukke kowo laa nukce wuro: “Shawulu, Shawulu, awiro wua basarsəmidə?” cəne fangekko.

⁸ Wuye: “Kəma, ni wundu?” nəkke kiworəkkəniya, tiye: “Wuma Isa kam Najaratte basarsəmidə wo,” yeno.

⁹ Am wua sasadduwidə nurdəa caruna, amma kowo ti wuro jan-desiyidəyedəa fanjanni.

¹⁰ Daji wuye: “Awi gəle dikki, Kəma?” nəkke kiworəkkəniya, Kəmadəye wuro: “Cine Damasso lene, na todən awo Ala niro kadarnjəgəna dimi sammaa wulnjagai,” yeno.

¹¹ Nur kuradə cakke har rukkiwaworo walləkkəna nangaro, am wua sasadduwidə mukkoyen jesane Damasso kadikko.

¹² «Damaslan kam laa tiro Ananiya canı mbeji. Tidə Attaura Nawi Musayelan mumin, koro yauidya bərnidən dasaana samma ngəlanju wuljai.

¹³ Daji nanıro ise daje: “Kəramini Shawulu, sim fande!” yeno. Sadəman sim fandəkke tia kirukko.

¹⁴ Koro walde wuro: “Ala kaariyandeyedə rawonjua none, Jiremadəa rui, koro kowo cinjuyedəa fannero nia kərenjəna,

¹⁵ dalilnjudə shedamanjuro walləme adamgəna sammaro awo rumma-a fannəmma-aa wulgəmi nangaro.

¹⁶ Kərma, awi gurenəmi? Cine, cunju bowonəmiaro kasala njaddo, biwuwanəm tulja!” yeno.

Bulusse na kərdiyayero nodo

¹⁷ «Jerujalemba walladakkəniya, Fado Alayen moduwa dikki duwon, wahayi laa wua sədane

¹⁸ Kəmaye wuro: “Jəktəgəne, duwaduwan Jerujalemlan luwe, shedanəm kəla wuyen ngojaiwawo nangaro,” cəni kirukko.

¹⁹ Wuye: “Kəma, calan wudə dandal dandalnin am nia kasannjanaa kosoro yakkəkke kowonəkkidəa tayi kəlanjama nojana.

²⁰ Koro sa Istifanus shedamanəmdəye bunju fijanadən, wu ye nanjan danəkke kasaddəkke, har kalwu am tia ceyesiyedəa gureyekko.”

²¹ Daji Kəmaye wuro: “Lene, kuruwuro na kərdiyayero njunodəkki!” yeno.»

Bulus sojidilan

* 22:3 22.3 Gamaliyel - Farisa goni Attauraye jama samma tiro daraja cadənədə. KKI 5.34 mane.

22 Jamadə Bulussa kərənjai ngai duwon, mana kəla kərđiyayen wu-lyenniya, kowo sapcane yiljane: «Yeje, tia dunian sigəne! Tia roa koldu jussənni!» yera.

23 Yiljane kalwunja gəpcane katti samero yiyirjagai ngai duwon,

24 dalil jamadə kəlanjun yiljaidəa nodu cəraana nangaro, kajalladə wada ce sojiyadə tia cada sojididəro casakko kowoja yeno.

25 Tia kowojaro kekkerənniya, Bulus soji kura fuwunjun daadadəro: «Wowom Rombe amarnjagane shara yidduwwilan kam Rombea kowonuwi wa?» cəne kiworo.

26 Soji kuradə adəa fangenniya, leje kajalladəro: «Awi dio manəmi? Kam adə kam Rombe, diye!»

27 Daji kajalladə na Bulussero ise tiro: «Wulsəgəne, ni kam Rombe wa?» cəne kiworənniya, tiro: «Aaa,» yeno.

28 Kajalladəye: «Wu wuri kadan kam Rombero walyekko,» yenniya, Bulusse: «Wudə, kam Rombe katambəkko!» yeno.

29 Sadəman am tia kororo dabbardanadə koljane sapkadara. Kajalladə ye riyeño, dalilnjudə ti kam Rombe, koro tia cikkerəna nangaro.

Bulus fuwu majilissen

30 Wayenniya, kajalla Rombədə dalil yaudiya Bulusso ayau gənajaanadəyeya tabbatto noduro maji nangaro, wurawa řimannaye-a majiliswu samma-aro wada captuye ce Bulussa wuije caade fuwunjan dayeno.

23

1 Bulus majiliswudəa ninije tayiro: «Kəramiyani, har kuro karwunin sarıwu bawoaro fuwu Alayen kərgakko,» yeno.

2 Riman kura Ananiya am gəre Bulussen daadadəro cinju bakca yeno.

3 Daji Bulusse tiro: «Ala nia bannji, ni garu garuda bullan cingadadə!*

Attauraa gamilan shara səddero napkadanəm duwon, wua bansa nəme Attaura ga wayem!»

4 Am nadən daadadəye tiro: «Riman kura Alayedəa ranəmi wa?» yeranniya,

5 Bulusse: «Kəramiyani, tima řiman kura woro nokkəni, kitawulan ruwuwada: “Bare kəla fuwuma jamanəmben manakuttu wulləmmi!”»† yeno.

6 Bulus laanja Sadusiya, laa ye Farisawaro asuyenniya, majilisan kowo sapce: «Kəramiya, wu Farisa, tada Farisawaye. Kəla karmolan cidu mbejiro təmakənayen wuro shara saddi,» yeno.

7 Adəa wulyenniya, katte Farisawa-a Sadusiya-ayen kambiwu cije majilisdə yakkadan.

8 Awoa Sadusiyadə cinowo ye bawo, malaiya so, jinni so ye bawo canı, amma Farisawadə awo ani samma mennaro kasaccana.

9 Daji kalala ngəwu ciyeno. Maləmba Attauraye kəwu Farisawaye laa cijane mana jau cade: «Kam adən awima diwi fandiyende. Jinni bi malaiya laa tiro jandəjəgənaa, nda?» yera.

10 Kambiwudə tai daje jaujənarə walyenniya, kajalladə Bulussa njanjak-cairo rijəna nangaro, wada ce kəwu sojiyaye ngasawo tia dawunjan cada sojididəro kalakca yeno.

* 23:3 23.3 ni garu garuda bullan cingadadə! - Curo dəla, ngawo kani. † 23:5 23.5 NL 22.28

11 Buneyenniya, Kəma gərenjun daje tiro: «Karwunəm gere! Jeru-jalemnin kəlanin shedanəmmadə gai, sai bəрни Rombe yen shedanəmiya!» yeno.

Bulussa roro njejoro mada

12 Wayenniya, yaudiya laa ci kəljane awima jawuiwawo casaiwaworo kansi jawune sai Bulussa roro ceyesiya duwon yera.

13 Am ci kəlda adəa cadənadə tayi fidewumaa kojəna.

14 Daji na wurawa řimannaye-a amwurawa-ayero lejane tayiro: «Awima buiyewawo yaiyewaworo kansi jau buiyena, sai Bulussa roro yejiyeya duwon!

15 To, kərma nayidə majiliswu-a rokko lamarnju kalkallo koruwi gairo kajalladəro tia nandoro cuwudo wulłowo. Andi ye kawu isimaro, tia njejoro dabbardiyena,» yera.

16 Amma Bulusse tadanju tiro rawama wo ci kəlda adəa fangenniya, sojididəro leje ngaye Bulusso wulyeyeno.

17 Daji Bulus sojiya kuraye falnja bowoje tiro: «Jairo adəa kajalladəyero yade, awo laa tiro wulduwuye cədana,» yeno.

18 Daji sojidə tia ngoje na kajalladəyero cade tiro: «Bulus kosoma wua bowose jairo adəa nanəmbo kudəkko yeno, awo laa niro wulnjiyi mbeji nangaro.»

19 Kajalladə jairodəa mukkoyen cədane səgəriro cuttuluwe tiro: «Awi wuro wulduwuye tam?» cəne kiworo.

20 Tiye: «Yaudiya laa kəla Bulussen kalkallo cawori gairo bəri majilisso yadero njawori cane cinja kəljana.

21 Amma bare tayia kasaddəmmi, curonjan am fidewumaa kojana cinja kəljane tia ceyesənnin awima jawuiwawo casaiwaworo kansi jawuna. Kərmadə tayi dabbardana, amarinəm bas gurejai,» yeno.

22 Daji kajalladə jairodəro: «Bare wundumaro awo ania wulsəgəmmaro wulgəmmi!» cəne tia kolje leyeno.

Bulussa mukko Gomna Felissero njakko

23 Kajalladə soji kura yindi bowoje tayiro: «Soji yer yindi-a soji fərwu fitulur-a soji kajaaa yer yindi-a cammowo, sa ləgar buneyen bəрни Kaisariyayero leduro dabbardənowo!

24 Fər kəmbaye ye dabbarnowo, Bulus tiro juwa kəlewa salainin tia na Gomna Felissero yadowo!» cəne

25 wotiya ngai ruwuyeno:

26 «Barganəmmın Gomna Felis, ngəwuro dəgai! Wuma Kəlodiyus Lisiyas.

27 Kam adəa yaudiya cadana roro ceyesi duwon, ti kam Rombero fangekkəniya, wu-a sojiyani-a isiye tia mukkonjalan kimowokko.

28 Ayau fi tiro gənajagaidəa nokkoro tia majilisnjaro kiadəkko.

29 Kəla mana laa wadanjayen ayau gənajaaro asuyekko, amma ayaunju fima karmo bi kosoro njakkoye wajipcənni.

30 Kəlanjun ci kəlda mbejiro fangekkəniya, sadəman tia juwanjəgəkke am tiro ayau gənajaanadə yero fuwunəmnin sonja njaddo yekko.»

31 Daji sojiyadə wadanja jaane Bulussa ngojane curo buneyen bəрни Antifatirissero kesado.

32 Wajənanjua fərwudə tia casadduworo koljane sojididəro walladara.

33 Soji fərwudə bəрни Kaisariyayero isane wotiyaadəa Gomnaro kedənniya, Bulus yea mukkonjuro kesakko.

³⁴ Gomna wotiyadəa kərayenniya, Bulusso ti lardu fiye cəne kiworo. Ti lardu Kilikiyayero fangenniya,

³⁵ tiye: «Am niro ayau gənanjaanadə isaiya, mananəm fakki,» yeno. Daji Bulussa mairi Mai Hirudussero caado gureja yeno.

24

Bulusso ayau gənaduwu

¹ Ngawo kawu uwuyen řiman kura Ananiya-a amwurawa laa-a goninja sharaye tiro Tartulus cani-a bərni Kaisariyayero isane sonja kəla Bulussen Gomnaro keddo.

² Bulussa kewudənniya, Tartulus tiro ayau gənaduwu badiyeno. Gomnaro: «Barganəmmın, kərməinəmlan naptu nanlewayen kərgaiye. Curo nanrashidunəmben awowa bəřin nianəme jamandero yiddəmmadə casakke kəjiro lardu adə tai daje fuwu juwuna.

³ Ndaran yaye sa řin yaye, Gomna, awowa dimma ani nga nangaro nia jaumaro wusenjiyena!

⁴ Barganəmmın, manani kuruwujiwawo. Adə nangaro marne lowonjəkkəna, kanadinəmbə kanadi yirgai, gana laaro kəřənsane.

⁵ Kam adəa řitənama kuraro kiruiye, dunia ngan curo yauidiyayen hangalsango cəsangi, koro ti kəwu adin kattuwuye tiro Najaratwu* canidəye fuwuma.

⁶ Fado Alayedəmaa tayir gəniro dio majəna duwon, tia kidaiye. [Kəla wadandeyen tiro shara nřəddoro kiraiye,

⁷ amma Lisiyas kajalladə ise duno bul foknin tia mukkonen cəmoje

⁸ am tiro ayau gənajaanadəro nanəmbə isa yeno.] Tia korəmia, ni kəlanəmma awo kəlanjun wulliyena sammaa nonəmi.»

⁹ Yauidiyadə ye ayaudəro duno cade jirero tabbatkeyera.

Bulusse kəla mowo fuwu Gomna Felissen

¹⁰ Daji Gomna tiro manajoro alama kenniya, Bulusse: «Ku kəřwu kada jama adəro shara yiddəmi nokkənadəro, karwu kəjiaro fuwunəmmın kəłani mowokki.

¹¹ Barganəmmın, rangəme tabbatto nonəmidə gai, ku kawu mewun yindin kojənni Jerujalembə Alaro ambəttuwuro lekkəna.

¹² Fado Alayen, bi curo dandallayen, bi curo bəřniyen kambiwu wunduma-a diye ye sarunni, jamaa yakkəkke hangalsango cadi ye nasaganni.

¹³ Koro awo kərma kərřaanadəa rakcane fuwunəmmın tabbaccagaiwawo.

¹⁴ Amma adəa federo wulnjəgəkki, Ala kaariyandeyero ambətkəkke Jawal duwon tayi adin jireye gəni canidəa gakkı. Awo Attaura-a kitawuwa nawiyaye-alan ruwuwada sammaa kasaddəkkəna.

¹⁵ Koro cinowo jirewu-a jirenambuwwu-a sammaye mbejiro Alalan təmania, təma duwon tayi kəlanja kasaccanadə.

¹⁶ Adə nangaro sawi yaye koworinəkke karwunin sariwu bawoaro fuwu Ala-a jama-ayen kərgakko.

¹⁷ «Ngawo kəřwu kadayen wuri sadaaye jamandero kudəme bu fida Alaro nřəddoro waldəkke kadikko.

¹⁸ Ngaima duwon, Fado Alayen lamar tayirro walduye dikkənaye ngawon naseyera. Nanilan jama ye bawo, hangalsango ye bawo.

* 24:5 24.5 Najaratwu - Jama Isaa gawu.

¹⁹ Amma yaudiya laa cidi Asiyaye mbeji. Awo laa wuro kərduwuye cadanaa, ngəlanjudə tayima nanəmbo isa wuro kərsaa.

²⁰ Bi am anima sa fuwu majilissen dakkənadən ayau wulan cawandənadəa wulja.

²¹ Ra, fuwunjan danəkke kowo dunoaro samməkke mana fal adəa dikke: «Kəla cinowo am sanunayen ku sharasuwi,» wulləkkənadə?»

²² Daji Gomna Felis Jawaldəa ngəlaro nojənadə, manadəa fuwuro gərje tayiro: «Yim Lisiyas kajalladə isiya, shara njəddəkki,» cəne

²³ soji kura laaro wada ce Bulussa kosoramlan roja, amma tiro kasam cado koro bare amnjuro isəme meradunju galdu dapcaganni yeno.

Bulus fuwu Gomna Felis-a kamunju Durusila-ayen

²⁴ Ngawo kawu ganayen Gomna Felis kamunju yaudi tiro Durusila cani-a rokko kadinniya, cunode Bulussa cawude tia kəla Isa Almasiwua kasattuyen manaje kərəngeno.

²⁵ Kəla jire dio so, kəla riwo so, shara Alaye fuwun isi soyen jandəjiyi ngai duwon, Gomna riye tiro: «Kərma kolle lene, dama fandəkkiya, bowonjəkki,» yeno.

²⁶ Sa adə yen Bulus tiro wuri ciro təmajəna nangaro, ngəwuro tia bowoje jandəjai.

²⁷ Kərwu yindi kidənniya, Gomna Felis jəpce cujunju Fokiyus Festus giwa. Yaudiyadəro ser njəddo cəraana nangaro, Gomna Felis Bulussa curo kosoyen kolyeno.

25

Bulus fuwu Gomna Festussen

¹ Gomna Festus lardudəro isənaye kawu yakkua, bərni Kaisariyayen cije Jerujalembo leyeno.

² Wurawa řimannaye-a fuwuwu yauidiyaye-a nanjuro isane Bulusso ayau gənajagane lowojane

³ tayiro ser laa cəddo Bulussa Jerujalembo kalakoro keworo, tia jawallan kapkəgəme njejoye nia ngojana nangaro.

⁴ Amma Gəmnaye tayiro: «Bulussa bərni Kaisariyayen rojai, koro wu kəlani tussəkkiwawo bərnidəro waldəkki.

⁵ Fuwuwundo laa wua saa leniyo, kamdən awo laa diwi mennaa, tia burwuja!» yeno.

⁶ Gomna dawunjan kawu wusku bi mewua kojənniwo napkenniya, bərni Kaisariyayero walladan. Wajənanjua shararambo leje napce Bulussa cawudo yeno.

⁷ Kewudənniya, yaudiya Jerujalemlan isanadə tia dirijane kəljane ayau kada jau fit gənayeyera, amma tayiro tabbattuwo katkero.

⁸ Bulusse kəlanju moworo: «Wada yauidiyayero, bi Fado Alayero, bi Kaisarro biwu fimaa yiddəkkəni!» yeno.

⁹ Gomna yauidiyaro ser njəddo cəraana nangaro, Bulusso: «Jerujalembo lenəme na todən kəla awo adəyen shara njəddəkki raamma wa?» cəne tia kiworo.

¹⁰ Bulusse: «Akkoni shararam Kaisarren daada, na adəman sharani kamduma jussəna wo. Awima diwi yauidiyaro yiddəkkəniwo ni kəlanəm dam nonəmna.

¹¹ Jireni bawoa, bi awo laa diwi shara karmoye dikkənaa, karmoro kadəkkiwawo. Amma ayau am ani wuro gənasaanadə jire gənia,

wundumaro wua mukkonjaro njakko amardəgənni. Kaisar wuro shara səddo!» yeno.

¹² Daji Gomna Festus galawunju-a sawargadaranniya, tiro: «Kaisar niro shara njəddiya, raam? To, na Kaisarero lenəmi!» yeno.

Sawari Gomna Festus-a Mai Agarifa-aye kəla Bulussen

¹³ Kawu gana koyenniya, Mai Agarifa-a Mairam Baniyatı-a lewa Gomna Festussero bərni Kaisariyayero kadira.

¹⁴ Bərnidən kawu kadaro napcana duwon, Gomna Festus awo Bulussa wujənaa maidəro wuljiye tiro: «Na adən curo kosoyen kam laa Gomna Felis koljəna mbeji.

¹⁵ Jerujalembu leyekkəniya, wurawa řimannaye-a amwurawa yaudiyaye-a kəlanjun sonja sakkude tiro shara karmoye kekkoro.

¹⁶ Wuye tayiro kam burwujanadə fuwu am tia burwujanayen kəlanju moworo sonjaye kəlan dama mana dioye cuwandənnin sharanju kamdudə ada am Rombe gəni yekko.

¹⁷ «Daji bərni adəro kadiranniya, wajənanjua dəgalləkke shararambo lekke namməkke kamdəa cawudo yekko.

¹⁸ Am burwujanadə mana dioro dayeranniya, ayau jau təmakkanadəa gəni gənajaa,

¹⁹ biya kəla adinnja-a kam laa cunju Isa nuna duwon Bulusse ti roa cəni-ayen kambiwudai.

²⁰ Wu ye jiri dikke awo ania kokorəkkiro nokkənədə, Bulusso Jerujalembu leje na todən tiro shara yiddəkki cəraana wa nəkke tia kiworəkko.

²¹ Amma waje Bargaanju Kaisar sharanju cəddoro tia roja yenniya, har kawu na Kaisarero juwagəkkiro tia kosolan roja yekko.»

²² Mai Agarifaye: «Wu ye kam adəa kərənnəkkiya, raakko,» yenniya, Gomna Festusse tiro: «Bəri tia kərənnəmi,» yeno.

²³ Wajənanjua Mai Agarifa-a Mairam Baniyatı-a ngawomaila jauru dara-jaalan isane tayi-a kajallawa-a fuwuwu bərnidəye-a soro kura majilissero kasargawo. Gomna Festus wada kenniya, Bulus yea kewudo.

²⁴ Daji Gonnaye: «Mai Agarifa-a nayi captuwwa samma-a, akko kam kəlanjun jama yaudiya samma Jerujalemnin kal, bərni adən kal lowosane dunoaro kowo sapcane dunian baworo waljiya, jusso cannadəa ruwi.

²⁵ Wudə, awima tia roro njejoye cədənniro asunəkkəna. Amma Bargaanju Kaisar tiro shara cəddiya cərawo cənnadəro, nia ngokke tia nanjuro juwagəkki yekko.

²⁶ Mana kibbu kəlanjun kəmaniro ruwuduwaye takkəni. Adəma nangaro tia fuwundoro kiwudəkko, tagənasso fuwunəmbu, Mai Agarifa, tia kokoriyeya, awo ruwuduwaye fandəkko,

²⁷ dalilnjudə kosoma ayaunju ruwudənni duwon juwaduwudə jussənniro kirukko.»

26

Bulusse kəla mowo fuwu Mai Agarifayen

¹ Daji Mai Agarifaye Bulusso: «Kəlanəmnin mana dioro niro amardəgəna,» yenniya, Bulus mukko sapce kəlanju moworo mana badiyeno:

² «Barganəmmın, ku kəla ayau yaudiya gənasaana sammayen kəlani moworo fuwunəmlan mana dikkidə, kəji fakki,

3 tagənasso ada so, kambiwu so yaudiyaye ngaa ngəlamaro nonəmmadəro. Adə nangaro lowonjəkkəna, marne wua kanadilan kərənsəne.

4 «Yaudiya samma tən gananiyan dawu jamandeye yen, Jerujalem yen kəndəgaini dikkənədə nojana.

5 Tussəna wua nosanədə, caraanaa, wu kəwu adinnde jau fit Faris-awayədə gakkənaro rakcane shedasai.

6 Koro kərma wadu duwon Ala kaariyandero ngojəgənədəyen təmania nangaro, shara kamsagai.

7 Jirinde mewun yindin ye wadu adən təmanjaa bune-a kausu-a dadu baworo Alaro ambəccagai. Barganəmmi, wadu adəma nangaro yaudiya wuro ayau gənaseyera!

8 A! Awiro gəle nayiye Ala amba karmolan cəsangidəro təmmaro yojiwawo nuwidə?

9 «Calan wu kəlanidə cu Isa kam Najarattea baworo dioro awo ngəwu dikkoro ngəlaro kirukko.

10 Adəmaa Jerujalemlan dikko. Na wurawa rimannayen amari fandəkke muminna kada kosoro kekkəkko. Koro sa tayia roro ceyesənədən, wu ye kasaddəkkəna.

11 Dandal samman ngəwuro Isaa bassaro tayiro wowom gənagəkki. Karwuni tayia wul wajəna nangaro, har bərniya lardu gədeyero lekke tayia basarnəkki.

Bulusse waldəme kəla Isaa gamaro walduyen wuldu

12 «Adəgaima kənduwo-a amari-a wurawa rimannayealan bərni Damassero lekki duwon,

13 Barganəmmi, kausu kəla dawu gai jawallan nur sameye laa kəngalma yiyildun kojəna wu-a am sasadduwi-aa wasse dirisane kəlsana kirukko.

14 Andi samma cidiro kikkuruiyendeya, kowo laa təlam yaudiyaudin wuro: “Shawulu, Shawulu, awiro wua basarsəmidə? Ka satəran baktu* niro jau,” cəne fangekko.

15 “Kəma, ni wundu?” nəkke kiworəkkəniya, Kəmadəye: “Wuma Isa basarsəmidə wo.

16 Kua cine, dane! Dalil niro fəledəgəkkənayedə, tima kadunomani ye, shedamani awo ku rumma-a fuwun fəlenjəgəkki-aye yero njədəkkoro.

17 Mukko jamanəm-a jama kərdiyaye-ayen nia njəmowokki. Kərdiyadəyero juwanjəgəkke

18 simnja kanəmi, tayia curo duwuyen tuluwume nurro yakkəmi, koro tayia kənduwo Yiwulissen tuluwume Alayero kalakkəmi. Adəgaima gawara biwuye cawandi, koro curo am duwon kambərsenja nangaro tayirro waljanədəyen nuwanja ye cawandi.”

19 «Barganəmmi, adə nangaro wahayi sameye adə ga wakkəni,

20 amma burwon am Damassero mana Alaye wulyeyekko, daji am Jerujaləmbə-a cidi Yahudiyaye sammaye-aro, har jama kərdiyaro wulyeyekko. Tayiro təmja, na Alayero walda, koro kəndo tuwa jireye fəlejisoa cado yekko.

21 Adəma nangaro yaudiya laa Fado Alayen wua sadane njejoro masera.

22 Amma har kumaro bana Alaye fandəkkəna, nədən danəkke am kuran ganaməmmaro shedagəkki. Awima gade wulləkkiwawo, sai awo Nawi Musa-a nawiya gade-a wakkaji cannədə:

* 26:14 26:14 ka satəran baktu - Awo Ala cəraanaa dioro wadu.

²³ Almasiwu bone cai, tima burwon karmolan ciji, koro amnde-a jama kərđiya-aro nur mawojiyi.»

Bulusse Mai Agarifaa Isaa garo dodu

²⁴ Bulus awo ania kəlanju moworo wuldu cədi ngai duwon, Gomna Festus kowo sapce tiro: «Bulus, ni jori! Kəranəm ngəwu nia njakke jorinəmma!» yenniya,

²⁵ Bulusse tiro: «Barganəmmin Gomna Festus, wu jori gəni. Hangalnia cor jire bas makki.

²⁶ Mai Agarifa awo ani sammaa nojəna, koro tiro ridu bawoaro jandegəkki. Asərramben gəni wakkajanadəro, awo maidə nojənni falma baworo nokkəna.

²⁷ Barganəmmin Mai Agarifa, nawiyadəa kasaddəmma wa? Kasaddəmmaro nokkəna!»

²⁸ Daji maidəye Bulusso: «A! Sam falnin wa wua kəristaro sədəmi təmanəm?» yenniya,

²⁹ Bulusse tiro: «Sam falnin yaye, ngəwun yaye, ni runəm gəni, am ku wua kərənsai samma sarga aniro kajia, wu gairo waljaro Alaa korəkki.»

³⁰ Daji maidə-a gomnadə-a Mairam Baniyatı-a am tayi-a rokko napkada-a cijane

³¹ keluwunniya, kattenjan: «Kam adə awima karmo bi kosoro njakkoye wajipcəna cədi bawo,» canı.

³² Daji Mai Agarifaye Gomna Festusso: «Ca Kaiser tiro shara cəddo cənnia, rangiye tia kolliye,» yeno.

27

Bulusse bərni Rombero ledu

¹ Lardu Italiyayero maaran leniyero nia ngoyeranniya, Bulus-a kosowu gade laa-a mukko Juliyus soji kura laa kəwu sojiya Kaisarrero kesakko.

² Maara bərni Adəramitiyaye laa bərniya jarara cidi Asiyayea jəgairo ngayiye leyeiye. Curonden kam laa bərni Tasalonika lardu Makidoniya tiro Aristarkus canı mbeji.

³ Wajənanjua bərni Sidonnero kadiyendeya, Juliyus nanngəla Bulusso fəlejiye tia kolje sawawanjuyero mərədunju galjaro leyeno.

⁴ Na adən sapkadaiyendeya, karuwa ledu damsagaidəro, kanji karuwa duno bawoa cuku Kuwirussen gaiye koyeiye.

⁵ Daji kanji lardu Kilikiyaye-a Bamfiliyaye-a kaduniyero tekudəa falliye koniye bərni Mira lardu Lisiyayero kadiye.

⁶ Nadən soji kuradə maara laa bərni Aleksandariyaye lardu Italiyayero leji cuwande andia curonjuro sesakko.

⁷ Kawu kadaro yila yilayen fuwuniye duwon, kiaddin bərni Kinidusse karəngeiye. Karuwa kolsane kəla fuwunna leniyewawodə, kanji karuwa duno bawoa cuku Kərettero leniye niye fuwu bəla Salmoniyen diriniye koyeiye.

⁸ Jararadəa gaiyero kiaddin fuwuro leniye duwon, na tiro Daduram Ngəla Maara Ingiye canı karən bərni Lasiyayero kadiye.

⁹ Bəlawuronde kawu ngəwu juwe asemdə kojəna* nangaro maaran ledudə jauru masiwaaro walyeno. Adə nangaro Bulus am ti-a kallo lejaiye səmo kasse

* 27:9 27.9 asemdə kojəna - Asem kojiya, sa karuwayedə isi, koro maaran ledudə jauru jau.

¹⁰ tayiro: «Jama, bəlawurodə maara-a kare-a runja gəni, rondemaro banna so, asar kura so cukkudiro rukki.»

¹¹ Amma soji kuradə awo Bulus wulji yayero mana kura maara kəriduwuye-a kəma maaramaye-ayedəmaa ardiyo.

¹² Nangərilan daduram maaraye adən naptudə kəji gəni nangaro, amdəye ngəwunja nadən saptuye nia ngoyera. Yojia, Fenisso lejane nadən nangəri kojai yera, Fenisdə daduram maaraye cuku Kərette anəmfəde-a yalafəde-aro ci.

Karuwa dunoa tekuye

¹³ Kasam laa anəmbe fudu badiyenniya, maarawudə awo majaidəa cawandəna cane sunu ingilan cattuluwe jarara cuku Kərette jaane leyera.

¹⁴ Amma sam kidənniya, karuwa dunoa tiro Karuwa Yalagədimi cani kanji cukudəyen tai dajə fuje

¹⁵ maaradəa dap kida. Kanji karuwadəyero suwordu tiyero nangaro, kolliye karuwadə andia seado.

¹⁶ Cuku təngəri laa tiro Kauda canidəye kanjinju karuwa gana fuludənədəro koyeyendeya, kiaddin maara ganadəa kanjindəro gərniye

¹⁷ maaradəro isatatkeyeiyə, maarawudə jalan maara kuradəa cidiya samennaro dirijane kəljane mit kekkeero. Bare Sirtisdəro† gəmdaganniro batta maara judaramdəa casaye koljane karuwadə maaradəa təmbalyeno.

¹⁸ Karuwadə jaumaro bansaidə, dunia wayenniya, kare curo tekuyero gəptuwu badiyera.

¹⁹ Koro yimbe yakkua kare kidaye maaradəyeya mukkonjaman ingidəro gəpkeyera.

²⁰ Keyera dama bawodəro kawu kadaro kəngal bi sillowu ruiyende, har təmande njəkkawoye sammaa kolyeiyə.

²¹ Tussəna kəmbo jawunnidə, Bulus dawunjan dajə tayiro: «Jama, ca manani bare cuku Kərette kolliyendədəa ngonuwaa, banna-a asar-a ani ngaro kaniyena.

²² Amma kərma marnowo, karwundo gerowo! Wundundoma nuiwawo, maaradə runjumaa fuddiyə.

²³ Fannowo, bune adəman malaiya Ala duwon wu kaanju ye, gakki yedəye gərenin dajə

²⁴ wuro: “Bulus, bare rinəmmi! Dole fuwu Kaisarren danəmi, koro akko Ala njunonje njadduwowunəm sammaye ro cəkkayi,” yeno.

²⁵ To, jama, karwundo gerowo! Wulsəgənədə gai kalkallo wakkajiro Alaa mərsanəkkəna.

²⁶ Amma sai cuku laaro gəmdiyiyəya,» yeno.

²⁷ Kawu mewu deri kidənniya, bunenjua karuwa dunoədə andia kəla teku Adariyayen təmbaldu cədi duwon, dərdu yindi gai maarawudə cidi karənniyenaro təmayera.

²⁸ Nankuruwu ingiyə ngalyeranniya, nganji findi kewando. Gana fuwujane gademinno ngalyeranniya, mewu wuri kewando.

²⁹ Maaradə kauwasoro gəgəmdiyiro rijanədə, sunu dewu ngawo maaradəyen ingiro talarjagane wadu duniaye waryera.

³⁰ Dajə maarawudə kəlanja njəkkaworo gərinjagane fuwu maaradəyen sunuwa ingiro talarjagai cane maara ganadəa ingiro kolduwu badiyera.

³¹ Bulusse soji kuradə-a sojiyadə-aro: «Maarawu ani maaradən napcaiwawoa, ranguwe rondo yikkawuwawo!»

† 27:17 27.17 Sirtis - Curo tekuyen na duwon ingidə kuruwu gəni, koro cididə rakce maarawaa cədanə gədero fuwu jawuiwawodə.

³² Daji sojiyadə je maara ganayedəa kamjane koljane kikkuro.

³³ Fajar Bulus kəmbo jaworo tayi sammaa lowoje: «Akko ku kawundo mewu deri awima buwwi awo wakkaji gurenuwidə!

³⁴ To, lowonjakkəna, nanlewandoro buiwo! Ai, kanduri kəla wundundoyema facciyiwawo.»

³⁵ Adəa wulyenniya, Bulus burodi ngoje fuwu tayi sammayen Alaro ardije fəsakce ngəro badiyeno.

³⁶ Daji tayi samma ye duno cawande gewo.

³⁷ Curo maaradəyen andi am yer yindin fitulurnin lukko arakkun.

³⁸ Jawune kulyeranniya, maaradə kamboijoro algamadəa tekuro fiyeyera.

Ləptu maaraye

³⁹ Dunia wayenniya, maarawudə cididəa nojanni, amma ci bərəmbe na laa kattia kero. Rakcaia, maaradəa nadəro njadoro majai yera.

⁴⁰ Daji sunuwadəa suwuccane tekun kolyera. Sadəman je kəriduramsodəa rojənaa wuijane batta maara judaramdəa karuwaro casangiye na kattiadəro gərdu badiyera.

⁴¹ Amma na laa ingi kuruwu gəniro isane maaradəa cidiro gəmgeranniya, fuwunjudə kak daje, ngawonjudə ye duno təmbəriyaye cakke nanamdu badiyeno.

⁴² Bare wundunjama kambi cəde ngərəmjənniro, sojiyadə kosowu sammaa njejoro nia ngoyera.

⁴³ Amma kuranjadə Bulussa njəkkawo cəraana nangaro, tayiro awo niajanadəa dapkeyeno. Am kambi nojanadəro wada ce burwon səkta ingiro gəptaa kambi cado ci tekuyero leja cəne

⁴⁴ am gadedə ye katako so, njongo maaraye soyen kəlan leja yeno. Adəgainin wundu yaye kəlewa salainin ci tekuyero kadio.

28

Bulus cuku Malitayen

¹ Kəlewa salainin kadiyendeya, cukudəro Malita canı fangeiye.

² Am nadən dasaanadə andiro ser dama baworo fəleseyera. Ingi cuduri koro kakua nangaro, kannu fujane andi sammaa sosasera.

³ Bulus kəska kəla fal capce kannuro fiyeyenniya, fusi laa kannu fanje culuwe mukkonjua calje tangaadan.

⁴ Am nadəyedə kadi mukkonjuro tangaada talarji kerunniya, kattenjan: «Jiremaro, kam adə kamceji! Tekun ronju kajəna yaye, shara roa koljiwawo!» yera.

⁵ Daji Bulus kadidəa secce kannuro gəpəciye kuttu fima tia cuwandənni.

⁶ Fuji bi ro bawoa bəp curiro təmajana duwon, ngəwuro gurejane awima tia cuwandənnidə, kuronja faljane ti sənəm canı badiyera.

⁷ Karən na adəyen cidi laa lawan cukudəye Faliyus caniye mbeji. Tidə andia kəjiro kamsagane fannjun kawu yakkuro sosasera.

⁸ Bawa Faliyusedə dondi bowada, kange-a njarwo-a tia cadana. Bulus nanjuro leyenniya, mukko gənajiye moduwa cəde isangayeyeno.

⁹ Ngawo adəyen am dondi cukudəye gapcana isane tayi ye ngayera.

¹⁰ Adə nangaro andiro jauru bərsəm sade har sa cidundeye kidənniya, awo mərədundero faidaa sammaa sedo.

Bulusse bərnı Rombero kənsio

¹¹ Ngawo kəndawu yakkuyen maara laa bəрни Aleksandariyaye cukudən nangəři kojəna kəlanjun alama Kawuwa Sənəmbe cəgarənadəro ngayiye sapkadaiye.

¹² Bəрни Sirakussero kadiyendeya, kawu yakkuro napkeiye.

¹³ Nadən jararadəa gaiye duwon, tekudəa falliye bəрни Rigiumbero kadiye. Wajənanjua karuwa anəmbe fudu badiyenniya, kəla fuwunna ciniye kawu yindin duwon bəрни Futiyoli canidəro isiyə jəpkeiye.

¹⁴ Nadən kərəmiya laaa nayeyeiye. Andia dosane dawunjan mawuro napkeiye. Adəgainin bəрни Rombero leyeiye.

¹⁵ Kərəmiya Rombedə isiyero fangeranniya, andia kaptuwuro har Kasuwu Afiyusse-a Kusottoram Yakku-aro kadira. Bulus tayia kirunniya, Alaro ardije karwunjun duno kiwando.

¹⁶ Rombo kadiyendeya, koljane Bulus runju soji gadimanju-a rokko napkeno.

Bulusse kawuři nodo bargaa Alaye bəрни Romben alamdu

¹⁷ Ngawo kawu yakkuyen Bulus fuwuwu yaudiyayea bowoje capkadaranniya, tayiro: «Kərəmiya, awima diwi jamande-a ada kaariyandeye-aro yiddəkkəni yaye, Jerujalemlan kosoma gai wua sadane mukko am Rombero sərənseyera.

¹⁸ Koro seddəranniya, ayau fima njejoye wulan bawo nangaro wua koldu kerawo.

¹⁹ Amma yaudiyadə wajanadəro, ayau jamaniro gənaduwaye takkəni yaye, dolenirowo sai Kaisar wuro shara səddiya yekko.

²⁰ Adəmaro nayia njarukke mana njaddəkke nəkke bowongerakko. Nonowo, təma Israyilawuye nangaro wu sarğa adəlan tikkerəkkənədə!»

²¹ Daji tayiye tiro: «Andidə, wotiya falma lardu Yahudiyaye kəlanəmlan fandiye, koro curo kərəmiyande na todən isanayen wunduma diwinəm wulji fanniyende.

²² Amma niyen awo təmanəmma fanduro rayiyena, dalilnjudə ndaran yaye kəwu adəa wajanaro noniyena,» yera.

²³ Daji Bulusso sardu kamgeyeranniya, tayi nanngəwun cayemaa kojənarowo nanjuro kadira. Suwan tai har kajirirowo kude, Bulus nodo bargaa Alayea shedaje Attaura Nawı Musayə-a kitawuwa nawiyayə-alan njuttiye awo Isaa wujənaa kasaccaro tayiro kawuři kiddo.

²⁴ Awo wuljənədəa laanja kasatkera, laa ye kasattu wayera.

²⁵ Fandannin duwon, kawu lejaidəro Bulusse tayiro mana fal cədde: «Awo Ruhu Alaye ci Nawı Ishayayen kaariyandoro wuljəgənədə jire.

²⁶ Tiye:

«Lene, jama adəro wulle:

Ngəlaro fannuwi duwon,
kəlandoro təmmarowo ngayiwawo.

Koro ngəlaro ruwi duwon,
təmmarowo asunuwwawo.

²⁷ Awoa karwu jama adəyedə kibbajəna,

kiaddin səmonja fanjai,

simnja yea jakcana,

bare simnjan carunni, səmonjan fanjanni,

koro karwunjan asujanniro.

Ngai gənia, naniro waldane tuwa cade

tayia isangagəkki."†

²⁸ «To, fannowo, lawar njəkkawo Alaye adə jama kərdiyayero juwadəgəna. Tayidə fanjai!»

²⁹ [Adəa wulyenniya, yaudiya kattenjan kambiwu cadiaro sapkadara.]

³⁰ Kərwu yindi latto Bulus fannju agəriyen napce, am tia kuroro isai sammaa mukko yindin kapciye,

³¹ wunduma tiro dapcəgənnin tayiro federo kawuři nodo bargaa Alaye cədde awo Kəma Isa Almasiwua wujənaa alamji kərga.

† 28:27 28.26-27 Ish 6.9-10

ROMANWU

Wotiya duwon Bulusse jama Isaa gawu bærni

Rombero ruwujægänadä

Badiduram

Bulus, ti kängayam Isa Almasiwuye, wotiya adäa jama Isaa gawu bærni Rombero alama saa findi wuri gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno. Wotiya Bulusse samman ti adä kuruwu wo, koro curonjun këla njëkkawo Alayedäyen federo ruwujëna. Akko isëp laa tayiro Jawal Romanwuye cani: Am samma biwu cadëna ye, daraja Alaye najaganni ye (Rom 3.23); Alwasi biwuyedä karmo, amma kënjö Alayedä Këmande Isa Almasiwuyen ro sawisoye (Rom 6.23); Ala andiro kërawonju ngainin fëlesagai: Andi biwuwu duwon, Almasiwu andi nangaro kano (Rom 5.8); Cinëmlan «Isama Këmadä wo!» nëme karwunëmlan Ala tia karmolan cësangënarö kasatkemma, njëkkawo fandëmi (Rom 10.9).

Akko nashawa curo wotiya adäyen dasaanadä:

Lewa (1.1-17)

Adamgëna samma biwuwu (1.18-3.20)

Kambërselan jiremaro waldu (3.21-5.21)

Ser Alaye biwuro cadi wa? Jaawu Bulusse (6.1-8.39)

Ser Alaye wadunju bowuro kalakci wa? Jaawu Bulusse (9.1-11.36)

Këndëgai jama Isaa gawuye (12.1-15.13)

Lewa daryeye (15.14-16.27)

Wotiya duwon Bulusse jama Isaa gawu bærni

Rombero ruwujægänadä

LEWA

¹ Wuma Bulus wolodi Isa Almasiwuye ye, kängayambo walduro bowowada ye, kawuri këji Alaye wulduro galaada ye,

² kawuri këji duwon Ala kuren nawijanjuyen kitawuwa* darajaalan ci cëne wadu ngojënadä.

³ Kawuri këjidä këla Tadanjuyen, ti duwon naptunju adamgënayen kaduwu Nawi Daudaye,

⁴ koro këla Ruhu Alayen karmolan cidunju nangaro kënduwoaro Tada Alayero tabbaccanadä, tima Këmande Isa Almasiwu wo.

⁵ Tilaman ser-a nankëngayam-aa kiwandiye, cunju nangaro amso curo kërdiya sammayen tia kasacca jaaro.

⁶ Curonjan nayi ye jama Isa Almasiwuyero walduro bowowada.

⁷ Nayi duwon Ala njaraana ye, muminnö walduro bowonjana ye bærni Romben dëgawwa sammaro: Ala Bawande-a Këma Isa Almasiwu-a nayiro ser-a nanlewa-a njado!

Bulusse Isaa gawu bærni Rombea kuroro rawo

⁸ Burwo sallammin Isa Almasiwuyen nayi samma nangaro Alania wusenëkki, mana kambërsendoye dunia ngalan cadidëro.

⁹ Ala shedamani, ti duwon ronilan ambëtkëkke kawuri këji Tadanjuyea mawonëkkidä, dadu baworo nayia tannjakke

* **1:2 1.2** *kitawuwa* - Kitawuwa darajaa yaudiyaye. Tayia Aman Caye yelan bowojai.

¹⁰ kullum moduwa njaddækki, koro Alaye cædia, dama nandoro leduye fandækkoro tia korækki.

¹¹ Nayia kuroro jauro raakkæna, kænjo serre Ruhu Alayen karwundoro duno njoma laa nayiro njaddækkoro,

¹² wotte kattenden kambærse kaando-a kakke-ayen andi samma duno fandiyo.

¹³ Kæramiya, adæa nonuwiya, raakko: Kærðiya larduwa gadeyen gai, curondo yen nema laa fandækkoro ngæwuro nia nandoro leduye ngokkæna, amma har kuro fandække lekkæni.

¹⁴ Am kæla færamgada yen kal, færamdænni yen kal, ilmuwu yen kal, ilmuwu gæni yen kal, tayi sammaro kawuri kæji wulduwuro kælaro ngokkæna.

¹⁵ Adæma nangaro nayi bærne Romben dægawwadæ yero kawuri kæji wulduwu jauro raakænadæ.

Kænduwo kawuri kæjiye

¹⁶ Kæla kawuri kæjidæyen nangukkæni, tima kænduwo Alaye kam tia kasaccænama fi yayero njækkawo kudomadæ wo, burwon yaudiyo, koro yaudiya gæni yero.

¹⁷ Curo kawuri kæjidæyen nanjire Alaye fæledi, nanjire duwon kambærseyen isi ye, kambærsero simojii yedæ, kitawulan ruwuwadadæ gai: «Kam jiremædæ kambærseyen roa dægai.»†

ADAMGÆNA SAMMA BIWUWU

Kærðiya na Alayen biwuwu

¹⁸ Gærgadu Alaye samæn kæla awo nanmuminne gæni so, jirenambu so samma am jirenambulan jiredæa gærajaidæyen fæledi,

¹⁹ dalilnjudæ awo kæla Alayen nodidæ tayiro farak, Ala tayiro isanojægæna.

²⁰ Tæn dunia alaktænayen awowa Alaye taruiwawodæ nowada, awo alaktænadæyeman federo tarui nangaro, tayima kænduwonju sawisoye-a naptunju Alaye-a wo. Adægaima amdæye dalilnja Alaa nodunambuye bawo,

²¹ dalilnjudæ Alaa nojana yaye, tiro daraja cadænni bi tia wusejanni, amma hangalnja ye bowuro walje karwunja hangal bawoadæ ye duwuro waljæna nangaro.

²² Hangal kæjiaro kælanjaa ngoyera, amma joriyaro waljane

²³ daraja Ala tæmmaro nuiwawoyedæa gumkiya adamgæna so, ngudowa so, læmanna si dewua so, nganjin gærdawu soye camunolan falyera.

²⁴ Adæ nangaro mangar diwi karwunjayen Ala tayia curo tayirnambuyen kolje tiyinjan faidadane awo nangua kattenjan kedo.

²⁵ Jire Alayedæa kattuwulan faljane Alaktuma yayero awo alaktænaro ambæccagane sujada keddo. Ala Alaktumadæmaro har abadaro njungoro tio! Amin.

²⁶ Adæmaro Ala tayia curo jarawa nanguayen kolyeno. Kamuwanja kændo kalkaldæa awo kalkal gænilan falyera,

²⁷ koro jiri adægainin kongwawa ye kamuwa-a kændo kalkal koljane mæradu kamanjaye jauro cadane kätte kongwawayen awo nangua cade ajawu jawallan luwonjaye wajipcænadæ kælanjaro kikkuro.

²⁸ Alaa nodudæa awo ngælaro ngoduro wajana nangaro, Ala tayia hangal yeskadaro awo jussænne cadoro kolyeyeno.

† 1:17 1.17 Hab 2.4

²⁹ Karwunjadə jirenambu so, nankəlado so, mangar diwi so, niadiwi so samma yen cəmbərəna, mandəna so, kam njejo so, lawala so, curoyindi so, awo diwi diwi so yen rapkada. Tayi tarwawu,

³⁰ ngadarwu, kəladowa Alaye, am jau, rokurawu, kəla fəleduwu, diwi dioro masku, amwurawanjaa ganambuwu,

³¹ hangalnja bawo, nan'adal so, kərawo so, kanjimari so ye bawo.

³² Shara Alaye duwon am kəndo aniso gai cadimadəro wowom karmoye wajipcəgənədəa dam nojana yaye, tayi runjua gəni cadī, koro am cadidə yea arđijai.

2

Shara Alaye jire

¹ Adə nangaro, ni duwon ambo shara yiddəmidə, wunduro walyem yaye, dalilnəm adəa dioye falma bawo, dalilnjudə ni am gadero shara yiddəmiya, kəlanəm sharanəmi, awo cadidəmaa dimidəro.

² Shara Alaye kəla am kəndo ania cadimadəyedə jirero noniyena.

³ Ni kam, am awo ania cadimadəro shara yiddəmi duwon ni ye tayi gai dimidə, wowom Alayero kanəmi wa təmanəm?

⁴ Ra, Alaye nanngəlānju-a afunju-a kanādinju-a tərəmdəa ruyem? Nanngəlānjudə tuwa dioro simonjiyidəa nonəmmi wa?

⁵ Kəlakibbunəm-a tuwanambu karwunəmbe-a nangaro yim gərgadu Alaye-a sharanju jireye fəledidə-aro ajawu jau fit kəlanəmbo capkəgəmi.

⁶ Ala wundu yayero kəla kəndonjuyen kalkallo ci:

⁷ Am duwon kəndo ngəla diolan neccane daraja-a bərsəm-a ro njəpciwawodə-aa majaimadəro ro sawisoye ci,

⁸ amma am duwon kəla rawon jiredəa wajane jirenambu jagaimadəro gərgadu-a karwujau-a fəlejiyi.

⁹ Wundu duwon awo diwi diomadə, basari-a bone-a tia cawandi, burwon yaudia, daji yaudi gəni yea cawandi,

¹⁰ amma daraja-a bərsəm-a nanlewa-a ti ngəla diomadəa cawandi, burwon yaudia, daji yaudi gəni yea cawandi.

¹¹ Nonowo, Ala amba gayirjiwawo.

¹² Am samma Attauraa nojannin biwu cadimadə Attaura bawolan sanui, koro am samma fərdu kənduwo Attaurayen duwon biwu cadimadə, Attauralan tayia sharajai.

¹³ Attauraa kərəndumaso fuwu Alayen jirewu gəni, amma Attauraa gamasoma jirewuro waljai wo.

¹⁴ Awoa kərđiya Attaura cadanni duwon halnja tayia simojiye awo Attarayə amarjənədəa cadīya, cadanni yaye, awo cadidə naptu wadanjayero walji.

¹⁵ Naptunjayen awo Attaura amarjənədə karwunjan ruwuwadaro fəlejai, halnja ye ngai shedaji, koro karwunja sa laan tayia sarīwuji, sa laa yen jirewuro asujiyi.

¹⁶ Kəla kawuri kəji mawonəkkidəyen yim duwon Ala Isa Almasiwuyen asər ambea sharajidən awo ani wakkajai.

Yaudiya na Alayen biwuwu

¹⁷ To, ni kəlanəmbo yaudi nəmidə, Attauraro njuttəgəmi, Alalan awulo bumi,

¹⁸ rawo Alayedəa nonəmma, Attauradəa kəranəmma nangaro awo ngələdəa gayirnəmi,

¹⁹ nima tabbatto kambuwaye jeduma woro nonəmma, nima koro am curo duwuyen dasaanaro nur kudoma,

²⁰ am hangal bawoaye alamduma, yallaye maləm woro nonəmma, ni Attauralan ilmu-a jire-a sammaa kalkallo tammadə,

²¹ to, am gadero yikkərami duwon, kəlanəmbo yikkərambawo wa? Ni duwon bare nambarwu cadənni wulləmidə, nambarwu dimbawo wa?

²² Ni duwon bare kənjəna cadənni nəmidə, kənjəna dimbawo wa? Ni duwon gumkiyaa harangadaro ngonəmidə, kare fadowa sənəmbe ndalləmbawo wa?

²³ Ni kəla Attaurayen awulo bumidə, ganambunəmlan Alaro daraja njo wanəmi.

²⁴ Kitawulan ruwuwadadə gai: «Nayi nangaro kərđiya cu Alayedəa bassai.»†

²⁵ Wada Attauraye gamia, kajadə* faidaa, amma Attauraa ganambumaro walləmia, kajanəmdə kajanamburo waljəna.

²⁶ Ngaima jəmbələm wada Attauraye jəgaia, kajanambunju kajaro ngojaiwawo wa?

²⁷ Koro kam tiyilan jəmbələm duwon awo Attauraye amarjənədə cədidə nia sharanji, ni kitawu so, kaja so tamma duwon Attauraa ganambumadə.

²⁸ Yaudidə kam deyan yaudiro fəlediyi gəni, koro kaja jireyedə awo tiyiye turui gəni,

²⁹ amma yaudidə kam curon yaudi wo, koro kajadə ye awo karwuye wo, arawuyen gəni, Ruhu Alayen kadio. Njungoronju na amben gəni, na Alayen wo.

3

Adamgəna samma na Alayen biwuwu

¹ Adə nangaro naptu yaudiyedə awi faidanju wo? Awi kajadəye riwanju wo?

² Jiři fin yaye ngəwu mbeji. Kuranjudə, mukko yaudiyadəyero kawuri Alaye casakkəna.

³ To, nda? Laanja kasaccannia, kasattunambunjadə aman Alaye baworo cədi wa?

⁴ A'a, təmmaro ngai gəni! Kam fi yaye kattuwumaro walji yaye, Aladə jirema dəgai, kitawulan ruwuwadadə gai:

«Mananəmlan jiremaro nonjai ye, sharanjaiya, kənnasar fandəmi ye.»†

⁵ Amma jirenambundedə nanjire Alaye fəleja, awi wulliye? Ala ajawu gənaduwumadə jirenambuma wa? Kəla mana kamben manayekko.

⁶ A'a, təmmaro ngai gəni! Adə gənia, ndayin gəle Ala am duniayea sharaji?

⁷ Kattuwunilan jire Alaye ngəwuro tərgane Alaro daraja cadia, awiro gəle koro yaye wua biwumaro sharasai?

⁸ Koro awiro gəle har ngai wuldiwawodə: Nda diwi diyo, ngəla isoro? Am laa manande cadi adəmaa yikkəraiye cani. Tayidə, wowomnja jussəna!

Jirema falma bawo

† 2:24 2.24 Ish 52.5 * 2:25 2.25 kajadə - Noduwuram aman caye katte Ala-a jamanju yaudiya-ayennedə. † 3:4 3.4 Jaw 51.4

⁹ Awi gəle? Andi yaudiyadə am gadero wa ngalwo? A'a, təmmaro ngai gəni! Yaudiya-a kərđiya-a samma fərdu kənduwo biwuyen dasaanaro calan fəleniyena.

¹⁰ Kitawulan ruwuwadadə gai:

«*Jirema bawo, falma bawo,*

¹¹ *kam asujəna bawo, Alaa madama bawo.*

¹² *Tayi samma jawal koljana, kəla tilonna faida baworo waljana, kam ngəla dioma bawo, falma bawo.†*

¹³ *Ngowoljonja kauri kaada gai, təlamnjan amba jambajai.†*

Fərdu ka cinjayen dawi fusiyea.†

¹⁴ *Cinja baskudu-a manakuttu-an cəmbəřəna.†*

¹⁵ *Sinja kam njejoro doi,*

¹⁶ *jawalnjan masiwa-a kudəra-aa,*

¹⁷ *koro jawal nanlewaye nojanni.†*

¹⁸ *Adəgaima Ala rida karwunjan bawo.»†*

¹⁹ Awi yaye Attaura wuljidə, am fərdu kənduwo Attaurayen dasaanaro wuljiyiro noniyena, ngainin ci wunduye yaye gəm cədo, dunia sammaa shara Alayero caado.

²⁰ Ai, nodu biwuyedə Attaurayen isi, adə nangaro wunduma wada Attauraye galan fuwu Alayen jiremaro waljiwawo.

KAMBƏRSELAN JIREMARO WALDU

Wada Attaurayen gəni, kambərselan

²¹ Amma kərmadə nanjire Alaye wada Attauraye galan gəni tuwandi, Attaura-a kitawuwa nawiyaye-a tia shedajana.

²² Nanjire Alayedə Isa Almasiwuye mərsaduyen am kasattuwu sammaro isi, gayirdu bawo.

²³ Tayi samma biwu cadəna ye, daraja Alaye najaganni ye,

²⁴ amma merudu Isa Almasiwulan tuwandidəyen dero sernjulan jirewuro waljai.

²⁵ Ala nanjirenju fəlejoro, Almasiwua laya fastu gərgadunjuyero kaino, koro ngainin tia bunjuyen* kambərselan kasaccane jirewuro waljai. Awoa Ala afunju nangaro biwuwa kureye wowomjənni.

²⁶ Adəa dionjudə, jaman kərmayen nanjirenju fəlejoro, ngainin Al-adəma jire ye, kam Isaa kasattumadəa jiremaro cədimə ye wo.

²⁷ Nda gəle awulo bodə? Bawo! Kəla wada jiri fiyen? Kəla wada kidayen? A'a, kəla wada kambərsen.

²⁸ Nonowo, kam wada galan gəni, kambərselan jiremaro waljiro tabbatkeyeiyə.

²⁹ Ra, Aladə Ala yaudiya runjaye wa? Kərdiyaye ye, gəna? Aaa, kərdiyaye ye,

³⁰ Aladə falma nangaro, ti duwon am kajaadaa kambərsen jirewuro cədi, koro jəmbələmbə yea kambərsen jirewuro cədidə.

³¹ Adə nangaro kəla kambərsen Attauradəa baworo diye wa? A'a, təmmaro ngai gəni! Attauradəa tabbatkeyeiyə.

† **3:12 3.10-12** Jaw 14.1-3; 53.1-3 † **3:13 3.13** Jaw 5.9 † **3:13 3.13** Jaw 140.3 † **3:14 3.14** Jaw 10.7

† **3:17 3.15-17** Ish 59.7-8 † **3:18 3.18** Jaw 36.1 * **3:25 3.25** *bunjuyen* - Karmonju kəla kəskayen nangaro.

4

Misal Nawî Ibrahimbe

¹ To, kaarinde Nawî Ibrahimdê, awî gâle wullîye? Naptunju adamgênayen, kêla kambêrseyen awî asujo?

² Ca Nawî Ibrahim kida diolan jiremaro walyenoa, dalil awulo boye cêdana, amma fuwu Alayen gëni.

³ To, awî kitawu wuljo? «Nawî Ibrahim Alaa mersajëna nangaro, Ala tia jiremaro ngoyeno.»†

⁴ Kam kida cêdidêro biyanjudê kênjo gëni, alwasi.

⁵ Adê yaye kam duwon kida cêdiwawo, amma Ala am diwia jirewuro diomaa mersajidê, kambêrsenju nangaro tia jiremaro ngoji.

⁶ Nawî Dauda ye kam duwon Ala tia kidanju gëni nangaro jiremaro ngojidêye barganju wuljênadê gai:

⁷ «*Barganja am ayauwanja ye gawurdêna, biwuwanja ye jakkadadê.*

⁸ *Barganju kam Kêmande tiro biwunju tammaro gënjijiwawodê.*»†

⁹ Barga adê am kajaada runjayema wa? Ra, jêmbêlêmba ye cawandi? Kambêrse Nawî Ibrahimbe nangaro Ala tia jiremaro ngojênaro wullîye.

¹⁰ Dêlwu filan tia jiremaro ngoyera? Kajanjualan ra jêmbêlêmlan? Sa ti kajaadalan gëni, jêmbêlêmdêlaman.

¹¹ Kajadêa alama gairo kiwando, alama duwon sa kajadênnin kambêrsenju nangaro nanjire cuwandênadêa tabbacciyidê. Ngainin Nawî Ibrahim bawa am kambêrsea jêmbêlêm dasaana sammayero walyeno, tayi yea kambêrsenja nangaro jirewuro ngojaro.

¹² Koro bawa am kajaadaye yero walyeno, tayi duwon kajaada runju gëni, jawal kambêrseye bawandê Nawî Ibrahim sa jêmbêlêmlan jêganadê yea jagaidê.

Wadu Alaye-a kambêrse kambe-a

¹³ Ala Nawî Ibrahim-a kaduwunju-aro warasama duniayero walji cêne wadu ngoyeno, wadu duwon wada Attauraye galan gëni, nanjire kambêrselan isidêyen tiro cinadê.

¹⁴ Ca wada galan amso warasawuro walyeraa, kambêrsedê ye bowu fat, wadudê ye faidanju baworo waljêna,

¹⁵ wadadê gërgadu Alaye cuwudi nangaro. Na wada bawolan wada ganambu ye bawo.

¹⁶ Adêma nangaro wadudê awo kambêrseye wo. Dalil wadu serlan isidê, tima kaduwu sammaro tabbaccuworo, kam wada jêganama runjuro gëni, kam kambêrse Nawî Ibrahimbea jêganama yero, ti duwon bawa andi sammayedê.

¹⁷ Kitawulan ruwuwadadê gai: «Nia bawa jama kada kadamiyero ngidêkko.»† Tidê Alaa kasaccêna, Ala duwon am sanunaro ro cakke awo bawoa mennaro cêdidê.

¹⁸ Têma bawo yaye, Nawî Ibrahim têmaje Alaa mersaje ngainin bawa jama kadayero walyeno, Alaye tiro: «Kaduwunêam ngêwujai.»† cênnadê gai.

† 4:3 4.3 Bad 15.6 † 4:8 4.7-8 Jaw 32.1-2 † 4:17 4.17 Bad 17.5 † 4:18 4.18 Bad 15.5

¹⁹ Ti kərwunju mia gai duwon, kiarijəna ye, koro Saratu ye cambiwaworo curuna yaye, kambərsenju duno baworo waljənni.

²⁰ Wadu Alaye shekku bawoalan kasacce kambərsenjulan dunoaro walyeno, koro Alaro daraja kaino,

²¹ awo Ala cədi cənnadəa cədiro tabbato mərsajəna nangaro.

²² Ngainin kambərsenju nangaro Ala tia jiremaro ngoyeno.

²³ Mana ruwuwada adə: «Tia jiremaro ngoyeno,» ti runjuro gəni,

²⁴ andi yero ruwuwaada. Ala andi yea jirewuro ngosai, ti duwon Kəmande Isaa karmolan cəsangənadəa mərsaniyena nangaro.

²⁵ Isadəa biwuwande nangaro sərəccagane kano, koro jirewuro walliyoro karmolan ciyeno.

5

Nanlewa Alaye fando

¹ Adə nangaro, kambərselan jirewuro walliyenadə, Kəmande Isa Almasiwuyen katte andi-a Ala-ayen naptu nanlewayea.

² Isa nangaro jawal kambərseyen ser curonjun dəgaiyena adəro ngawo fandiye, koro karwunde curo təma daraja Alayen kəjjəna.

³ Koro adəa kojənaro curo boneyeman karwunde kəjjəna, bonedə kanadi cuwudiro noniyenadəro.

⁴ Kanadidə ye hal ngəla cuwudi, koro hal ngəladə ye təma cuwudi.

⁵ Təmadə tiyisam cuwudiwawo, Ala karwundero Ruhunju sadənayen kərawonju cakkənadəro.

⁶ Awima rangiyena bawoalan Almasiwu am Alaa ga wajana nangaro sa kalkalnin kano.

⁷ Kiaddin kam laa kam jirema nangaro ronju ci, waneye kam laa kam ngəla nangaro rakce ronju ci.

⁸ Amma Ala andiro kərawonju ngainin fəlesagai: Andi biwuwu duwon, Almasiwu andi nangaro kano.

⁹ To, andi kərma bunjuyen* jirewuro walliyenadəro, adəa kojənaro tiyen gərgadu Alayero kaniye.

¹⁰ Sa andi kəladowadən karmo Tada Alayen Ala-a solodiyenaa, adəa kojənaro solodiyenadə ronjuyen njəkkawo fandiye.

¹¹ Koro adə runju gəni, Kəmande Isa Almasiwuyen na Alayen karwunde kəjjəna, tiyen kərma solo fandiye adə.

Nawi Adam-a Isa Almasiwu-a

¹² Adə nangaro, jiri kam fallen† biwu duniaro ngaye biwuyen karmo ngaanadə gai, ngainin karmodə am sammaro tatargaada, tayi samma biwu cadənadəro.

¹³ Kawu Ala Attaura ciro, dunialan biwu mbeji, amma sa Attaura bawodən wowom gənadiyiawo.

¹⁴ Adə yaye jaman Nawi Adamben tai Nawi Musayero kudero karmodə kəla am sammayen kərga, har am biwuwa yestu Nawi Adambe-a camun cadənnidəmaa lejəna. Nawi Adamdə camuno ti fuwun kəndemadəye.‡

¹⁵ Amma kənjodə ayaudə-a camun gəni. Ayau kam faldəye nangaro am ngəwu kasunoa, adəa kojənaro ser Alaye-a kənjo ser Isa Almasiwu kam faldəye-a am ngəwuro tasargaana.

* 5:9 5.9 *bunjuyen* - Karmonju kəla kəskayen nangaro. † 5:12 5.12 *kam fal* - Nawi Adam. ‡ 5:14 5.14 *ti fuwun kəndemadə* - Almasiwu.

¹⁶ Koro kənjodə awo ayau kam faldəye cuwudənədə-a camun gəni. Awoa shara ayau fal jəganədə wowom kiwudo, amma kəngo ayau kadaa jəganədə nanjire kiwudo.

¹⁷ Kam fal nangaro kəla ayau kam faldəyen karmo kəla am sammayen kərmai cunodi, adəa kojənaro am ser ngəwu-a kəngo nanjireye-a camoyimasodə Isa Almasiwu wotte kam faldəyen roa dasaane kərmai canodi.

¹⁸ Adə nangaro, jiri ayau kam falle am sammaro wowom cuwudidə gai, ngainin kəndo nanjireye kam falle am sammaro jiremaro waldu-a ro-a cuwudi.

¹⁹ Awoa ganambu kam fallen am ngəwu biwuwuro waljanədə gai, ngainin ga kam fallen am ngəwu jirewuro waljai.

²⁰ Koro ayaudə ngəwujoro Attaura kadio, amma na biwu ngəwujənədən, ser Alaye tia jauro kojiro ngəwuyeno.

²¹ Ngainin jiri biwudə karmolan kərmai cunodənədə gai, ngaiman ser Alaye nanjireyen kərmai cunode ro sawisoye Kəmande Isa Almasiwuyen cuwudi.

SER ALAYE BIWURO CADI WA? JAAWU BULUSSE

6

Biwuro no, Almasiwulan dəga

¹ To, awi gəle wulliyə? Ser Alaye ngəwujoro curo biwuyen wa dəgaiyē?

² A'a, təmmaro ngai gəni! Andi biwuro nuiyenədə, jiri fin gəle curodən koro dəgaiyē?

³ Wundunde yayero kasala sadde Isa Almasiwuro kəlsaənədə, karmonjuro kəlsaənaro nonuwwi wa?

⁴ Adə nangaro, kasala karmonjuro kəlsaənədəlan ti-a rokko sittərasənədə, ngainin jiri Almasiwudə daraja Bawadəyen karmolan cijənədə gai, andi ye kəndəgai bərin diye.

⁵ Karmonju-a camunno tiro kəldiyiyənədə, tabbatto karmolan cidunju-a camunno tiro kəldiyiye.

⁶ Halnde caye dəgaiyənədə ti-a rokko kəskaro jajaanaro noniyena, duno biwuyədə baworo waljo, bare gadero kərea biwuyero walliyendero.

⁷ Kam nunədə biwu-a firdane nankam kəlaye cuwandəna.

⁸ Almasiwu-a kallo nuiyenədə, ti-a kallo roa dəgaiyero mərsaniyena,

⁹ koro Almasiwu karmolan cijəna nangaro, gadero nuiwaworo noniyena. Kənduwo karmoyədə kəlanjun bawo.

¹⁰ Nonjudə, tilo lonno biwua baworo dioro kano, amma ronjuədə, Alaro daraja njoro roa dəgai.

¹¹ Jiri adəgainin nayi ye nuwe kənduwo biwuye kəlandon baworo waljəna ye, koro Isa Almasiwulan roa dəgawe Alaro daraja yiwi yero kəlandoa ngonowo.

¹² Adəma nangaro bare biwu kəla tiyindo nomayen kərmai cunode mangarnjua gawwi.

¹³ Bare tiyindo kare kida jirenambu dioye gai mukko biwuyero yakkuwwi, amma karmolan roa cinuwwadə, kəlandoa Alaro yowo, tiyindo ye kare kida nanjire dioye gai Alaro yowo.

¹⁴ Kənduwo biwuyədə gadero kəlandon bawo, nayidə fərdu wadayen gəni, fərdu ser Alayen dəgawi nangaro.

Kəreawa nanjireye

¹⁵ To, awi gəle? Andi fərdu kənduwo wadayen gəni, fərdu ser Alayen dəgaiyənədə, koro yaye biwu diye wa? A'a, təmmaro ngai gəni!

¹⁶ Kamba garo tiro kareea gai kelando kewwa, ti gawidaye kareawaro walluwiro nonuwwi wa? Biwu gadə karmoro cadi, koro Alaa gadə nanjire cuwudi.

¹⁷ Amma Alaa wuseniyo! Nayi calan kareawa biwuyedə kərma karwundo samman alamdu jiri njasakkəranadəa gawe

¹⁸ biwu-a firduwe nankam kəlaye fanduwe kareawa nanjireyero walluwa.

¹⁹ Naptundo adamgənaye nangaro mana kamben manayekko. Jiri calan tiyindo tayirnambu so, nandiwi soro kareea gai kelando yiwe na kojənaro nandiwiro cadənadə gai, adəgainin kərma kareea gai tiyindo nanjirero yowo tayirro walloworo.

²⁰ Sa nayi kareawa biwuyedən, nayi fərdu kənduwo nanjireyen bawo.

²¹ Awowa duwon kərma tayia nangunuwidə, sadən awi faidanja wo? Awoa awo aniye leduwuramnja karmo.

²² Amma kərma biwu-a firduwe nankam kəlaye fanduwe kareawa Alayero walluwadə, faidanjudə tima nantayir wo, leduwuramnju ye ro sawisoye.

²³ Awoa alwasi biwuyedə karmo, amma kənjo Alayedə Kəmande Isa Almasiwuyen ro sawisoye.

7

Misal larusaye

¹ Kəramiya, nayi Attaura nonuwwasoro wulnjagakki, kam ronjualan, kənduwo wadayedə kəlanjun mennaro nonuwwi wa?

² Misallo kamu kwaadə tiro wadalan kəllaada kwadə ronjuamaa. Amma kwadə kanoa, wadadə kəlanjun bawo.

³ Adə nangaro kwadə ronjua duwon kwa gade kidoa, tia kənjənamaro ngojai. Amma kwanju kanoa, wada adə kəlanjun bawo, kwa gade kido yaye, ti kənjənama gəni.

⁴ Kəramiyani, jiri adəgainin nayi ye tiyi Almasiwuyen wadaro nuwwa, ngainin kam gadeyero walluwi, ti karmolan cijənadəyero, koro nema Alaro yakkiye.*

⁵ Sa hal tiyyelan† dəgaiyenadən, jarawande biwuye wada cəsangənadə tiyindea cakke nema karmoye kekkiye.

⁶ Amma awo calan rosanadə-a firdiye nuiyena nangaro, kərma wadadə kəlanden bawo, ngainin jawal caye wada ruwuwadayen gəni, jawal bərin Ruhuyen wolodiya Alayero walliye.

Hal biwuye

⁷ To, awi gəle wulliye? Wada Attaurayedə biwu wa? A'a, təmmaro ngai gəni! Wadayen gənia, biwu nokkiwawo. Misallo ca wadaye: «Bare mangar dimmi,»† cənnia, mangardəa asukkəni.

⁸ Amma biwudə wadayen dama kiwandənniya, mangar jiri jiri karwuniro kekko, wada bawonin biwu nuna nangaro.

⁹ Calan sa wada bawolan ronja kərgakko, amma wadadə kadinniya, biwudə roaro walje wudə kanukko.

¹⁰ Wada ro kudomadə wuro karmo sukkudo.

¹¹ Biwudə wadayen dama cuwande wua jambase wadadəyen roro seso.

¹² Adəgaima Attauradə tayir, koro wadanjudə tayir ye, jire ye, ngəla ye.

* **7:4 7.4** *nema Alaro yakkiye* - Alaro faidaaro walliye. † **7:5 7.5** *hal tiyiye* - Naptu kambe Ala bawo. Wotte kam karwunjun na Alayen kuruwujəna, koro curo biwuyen dəgana. † **7:7 7.7** NL 20.17

Karwunden biwua

¹³ To, awo ngəla adə wuro karmo wa sukkudo? A'a, təmmaro ngai gəni! Biwudəma biwuro fəledoro awo ngələdəyən kidanju karmoye wulan cədo, wadadəyən biwudə na kojənaro biwuro waljoro.

¹⁴ Wadadə awo Ruhuyero noniyena, amma wudə awo tiyiye, kərəa fərdu biwuye gai saladəna.

¹⁵ Kəndonidəmaa asunəkkiwawo. Awoa awo raakkənadəa gəni, awo wakkənadəmaa dikki.

¹⁶ Awo wakkənadəa dikki, wadadə awo ngələro ardinəkkəna.

¹⁷ Ngaima kərma wu gəni, biwu wulan dəganamadə awo ania cədi.

¹⁸ Wulan, wotte naptuni adamgənayelan, awo ngəla fima dəganniro nokkəna. Akko nia awo ngəla dioye nanin mbeji, amma duno tia dioye bawo.

¹⁹ Ngəla raakkənadəa dikkiwawo, amma diwi wakkənadə tima awo dikkidə wo.

²⁰ Awo wakkənadəa dikki, kərma wu gəni dikki, amma biwu wulan dəganamadə cədi.

²¹ Adə nangaro wada adəa wulan fandəkki: Awo ngəla dio raakkəna duwon, diwi ye nanin mbeji.

²² Karwunin wada Alaye tai dakke raakkəna,

²³ amma wada laa gade tiyinin rukki. Wada adə wada hangalniyero kəriwu cəkkade wua kosoma wada biwuye tiyinin dəganadəye səddi.

²⁴ Kuttuni, awo njunoduye wu! Wundu gəle wua tiyi karmoye adəlan səmoyi wo?

²⁵ Kəmande Isa Almasiwuyen Alaa wuseniyo! Ai, hangalnin wada Alaye gakki, amma naptuni adamgənayelan wada biwuye gakki.

8*Ruhu Alayen kəndəgai bərin dio*

¹ Adə nangaro kərma am Isa Almasiwua gawudəro wowom fima bawo,
² dalilnjudə wada Ruhuye duwon Isa Almasiwuyen ro njomadə wu-a wada biwuye-a karmoye-a firsane nankam kəlaye sina nangaro.*

³ Awo duwon wada naptu adamgənaye nangaro lawu rakce cədənnidəa Ala kido. Biwu nangaro Tadanjua alama tiyinde biwumaye gainin juwajiye tiyilan biwudəro wowom gənayeyeno.

⁴ Adəa dionjudə, nanjire wada wuljənadə andi duwon naptu tiyiyen gəni, Ruhuyen dəgaiyenadəlan tədo.

⁵ Am duwon hal tiyiyen dasaanamadə hangalnja kəla awo tiyiyen kərga, amma am duwon hal Ruhuyen dasaanamadə hangalnja kəla awo Ruhuyen kərga.

⁶ Hal tiyiyedə karmo, amma hal Ruhuyedə ro-a nanlewa-a.

⁷ Awoa hal tiyiyedə kəlado Alaye, dalilnjudə wada Alaye jəgaiwawo, təmmaro rakce jəgaiwawo.

⁸ Am hal tiyiyea gawudə rakcane ardiya Alaye cawandiwawo.

⁹ Amma nayidə hal tiyiyen gəni, Ruhuyen kərgaw, Ruhu Alaye nayilan dəgana nangaro. Kam duwon Ruhu Almasiwuye tilan dəgannidə, tidə Almasiwuye gəni.

¹⁰ Almasiwudə nayilan kərgaa, tiyidə biwu nangaro nuna, amma Ruhudə nanjire nangaro ro ci.

* **8:2 8.2** *wu-a* - Ruwuwa mukkoje kureyedəye laanja wu cani, laa ni cani, laa ye andi cani.

11 Koro ti Isaa karmolan cəsangənədəyə Ruhunju nayilan kərgaa, daji ti Almasiwua karmolan cəsangənədə Ruhunju nayin dəganədəyən tiyindo nomadə yero ro cakki.

12 Kəramiya, adəma nangaro wajipnde mbeji, amma hal tiyiyen dəgaro gəni,

13 awoa hal tiyiyen dəgawwaa, nuwi, amma Ruhudəyən kəndo tiyiyədəa yejuwwaa, roa dəgawi.

14 Am duwon Ruhu Alaye tayia simojimadə tayima tadawa Alayedə wo.

15 Ruhu fanduwwadə nayia kəreawaro gəni ngedo har walduwe rinuwidə, amma Ruhu nayia tadawa Alayero diomadəa fanduwwa, tilan kowo sammiye: «Abba, Bawa!» niye.

16 Ruhu Alaye kəlanjudə karwunde-a rokko andi tadawa Alaye woro shedaji,

17 koro andi tadawadəro, andi ye warasawu, warasawu Alaye ye, wotte Almasiwu-a rokko warasawu. Ti-a kallo bone kiaiyea, ti-a kallo ye daraja fandiye.

Təma darajaye

18 Wuyenna bone jaman kərmayedə martawa daraja andiro fuwun fəlediyidəyeya najiyiwawo.

19 Awowa alaktəna samma fəledu tadawa Alayea gangadaaro gurejai.

20 Awo alakkadadə faida baworo kalaktəna, amma rawonjun gəni, Ala duwon tia kalakənədə nangaro. Alaye rawonjudə tima

21 awo alakkada kəlanjudə nankərea njəptuye-a firdane nankam kəlaye darajaa tadawa Alayedəyən nuwanju ye cuwandi.

22 Kua yaye awo alakkada samma kəla tilonna njəmje bone kənjambiye cairo noniyena.

23 Awo alakkada runju gəni, andi duwon Ruhu Alaye nema burwoyero fandiyeədə, andi ye karwunden njəmmiye tadawa Alayero waldunde,† wotte tiyindea merududəa gangadaaro gureniye.

24 Təma taiyena adəlan njəkkawo fandiyea, awoa təma turuidə təma gəni. Wundu gəle awo curuidəa təmaji?

25 Amma awo ruiyewawodəa təmaniyenaa, neddiye kanadilan tia gureniye.

26 Koro ngaiman Ruhudə dawu nanlawundeyen banasagai, jiri moduwa ngəlaro diyedəa noniyende, amma Ruhudə kəlanju andiro mana wuldiwawolan Alaa sakkori.

27 Ti awo karwun dəgana kuromadə nia Ruhuye nojəna, ti Ruhudə kəla awo Ala cəraanayen muminnaro cukkori.

28 Koro Ala am tia caraana ye, kəla fasalnjuyen bowojəna yero awi yayea ngəlaro cəddiro noniyena.

29 Awoa am duwon Ala caman tayia nojənədə, tayi ye camuno Tadanjuyero waljaro kadarjəna, ti karu tadawa ngəwuyero waljoro.

30 Tayi kadarjənədəa bowoyeno, koro tayi bowojənədəa jirewuro kido, koro tayi jirewuro cədənədəro daraja kaino.

Kərawo Alaye

31 To, kəla awo aniyen awi gəle wulliye? Aladə kaandea, wundu wadumandero walji?

32 Ti duwon Tadanjudəmaa koljənni andi samma nangaro cinadə, ndayin gəle andiro ti-a kallo awo sammaa serraro sadiwawo?

† 8:23 8.23 *tadawa Alayero waldunde* - Ala damsane tadawanjuro walliye.

³³ Wundu am Ala kärejēnaa ngadarji? Aladēma tayia jirewuro dioma wo!

³⁴ Wundu gāle ti duwon wowom gēnajiidi? Isa Almasiwudē tima nunadē wo, adēa kojēnaro tima karmolan cijēna ye, kēmboram Alayen andiro Alaa sakkori yedē wo.

³⁵ Wundu andia kērāwo Almasiwuye-a firsagai? Bone wa, ra kuttu, ra basari, ra kēna, ra kajēmunambu, ra masiwa, ra kashagar wa?

³⁶ Kitawulan ruwuwadadē gai:

«Ni nangaro andia dabdu sarambo roro seyesi.
Dimiya duwarambo njadoye gairo andia ngosana.»†

³⁷ Amma curo awo ani sammayen ti andia saraanadēyen kēnnasarwumaa kojēnaro walliyena.

³⁸ Tabbatto nokkēna, karmo bi ro, malaiyawa bi kērmaiya, lamarra kērmaye bi fuwuye, bi kēnduwowa,

³⁹ awo sameye bi cidiye, bi awo alakkada gade fima rakce andia kērāwo Alaye Kēmande Isa Almasiwulan tuwandidē-a firsaiwawo.

SER ALAYE WADUNJU BOWURO KALAKCI WA? JAAWU BULUSSE

9

Kadara Alaye Israyilawuro

¹ Almasiwulan jire wullēkki, kattuwu gēni, halni ye Ruhu Alayen shedasi,

² karwukutta kura-a jēktu ceriwawo-a curo karwuniyen fakki.

³ Ca yojia, kēramiyani jama tilon tambiyena nangaro* wu kēlani baskuwada ye, Almasiwu-a faiyada yero raakko.

⁴ Tayidē Israyilawu, koro Ala tayia dapce tadawanjuro cēde daraja ce aman ndēpcane Attaura so, kida ambēttuwuye so tayiro waduwa ngoyeyeno.

⁵ Kaariyadē kaanja, Almasiwudē ye kēla naptunju adamgēnāyen tayiye-man kadio, tima Ala sawisoro bargaa same awo fiyen yaye kērgadē wo! Amin.

⁶ Mana Alaye faida baworo waljēna wa? A'a. Awoa kaduwu Israyilaye samma gēni Israyiladē wo,

⁷ koro tadawa Nawī Ibrahimbe samma gēni kaduwunju wo. Alaye: «Am Isakuyen tasambidēmaa kaduwunēmlan bowojai,»† cēnna.

⁸ Maana adēyedē tima tadawa tiyiye gēni tadawa Alayedē, amma tadawa waduyedēmaa kaduwuro ngojai wo.

⁹ Akko mana waduyedē: «Bariminna kua gai isēkki, Saratu tada cambi.»†

¹⁰ Adē runju gēni, Rabeka ye kam fal kaarinde Nawī Isakuyen curo ngoyenniya,

¹¹ kawu kawuwadē tasambe ngēla bi diwi cadiro, fasal Alaye kdarjēnadē tabbaccuworo,

¹² Rabekadēro: «Karudē kareā kannadēyero walji,»† yeno. Ngaiman fasal Alayedē kēla kidāyen gēni, kēla ti bowojidēyen kērga.

¹³ Kitawulan ruwuwadadē gai: «Yakubaa raakko, Yesawua wayekko.»†

† 8:36 8.36 Jaw 44.22 * 9:3 9.3 jama tilon tambiyena nangaro - Tayi ye njēkkawo cawandoro.

† 9:7 9.7 Bad 21.12 † 9:9 9.9 Bad 18.10, 14 † 9:12 9.12 Bad 25.23 † 9:13 9.13 Mal 1.2-3

14 To, awi gæle wulliye? Na Alayen jirenambua wa? A'a, tæmmaro ngai gæni!

15 Tiye Nawi Musaro: «Kam tiro kanjimari fælegækkidæro kanjimari fælegækki, koro kam tia njunokkidæa njunokki.»† cænna.

16 Adæ nangaro rawo bi kowori kamben gæni, Ala kanjimari fælejiyidæman kærga.

17 Kitawulan Alaye Fira'aunaro: «Dalil nia galanjækkænadæ, tima kænduwoni nilan fælegækko, koro cuni dunia ngan culuworo.»† cænna.

18 Adæma nangaro kam kærejænaro kanjimari fælejiyi, koro kam kærejænaye kælanju kibbajiyi.

Wowom-a kanjimari-a Alaye

19 Daji niye wuro: «To, ngairo walyenoa, awiro kua yaye ayau gænajidæ? Wundu gæle rakce rawonju wajidæ?» næme suworæmi.

20 Amma ni kam, ni wundu duwon Alaro mana kalakkæmidæ? Awo tædandænadæye ti tia cædandænadæro: «Awiro wua ngai sædæm?» cæni wa?

21 Duwuramma kænduwo kæla tulo kamatkadayen kalwo laa darajaa-a laa ye daraja bawoa-a tandoye cædanni wa?

22 To, Ala gærgadunju fæledu-a dunonju isanoduwu-a cæraye tayi gærgadunjuye duwon siduwuro dabbargadadæa jauru kanadilan mærxænna, nda?

23 Adæa dionjudæ, darajanju tærxæm tayi kanjimariye duwon darajaro dabbargadadæro isanoduwu cæraanaa, nda?

24 Andimaa curo yaudiya runjayen gæni, curo kærdiyayen bowosana,

25 curo kitawu Nawi Hosiyayen wuljænadæ gai: «Tayi duwon jamani gænidæa jamanilan bowokki, ti duwon tæraannidæ yea tæraanalán bowokki.»†

26 Koro: «Na duwon tayiro: “Nayi jamani gæni,” wuljanadæman tayia tadawa Ala Kændægaimayelan bowojai.»†

27 Nawi Ishayaye kæla Israyilawuyen kowo sapce: «Tadawa Israyilaye nanngæwunja cidi kesa ci tekuyea cadæna yaye, amnjaye ganama njækkawo cawandi,

28 tussiwawo Kæmande dunia ngaro sharanju cotto kamjiyi.»† cænna.

29 Nawi Ishaya calan kawu wakkajidæro wuljænadæ gai: «Ala Kæmande Martawama kaduwu laaa kolsaganniro walyenoa, andi bærne Sodombe gairo walliye, bærne Gomorre-a camuniyena.»†

Kambærsenambu Israyilawuye

30 To, awi gæle wulliye? Kærdiya nanjire majannimasodæ nanjire cawandæna, wotte nanjire kambærsenayen isidæ,

31 amma jama Israyilaye wada nanjireye majaidæa cawandænni.

32 Awiro? Kambærselan gæni, kida diolan gai tia majana nangaro. Tayidæ kæla kau talduyedæn taljana,

33 kitawulan ruwuwadadæ gai: «Akko Siyonnin† kau talduye ye, takkalduma ye gænanækki, kam tia‡ mærsajænamadæ, nangu tia cædaiwawo.»†

10

¹ Kæramiya, awo jauru karwuni cæraana ye, moduwa dikki yedæ, tima Israyilawu njækkawo cawando.

† 9:15 9.15 NL 33.19 † 9:17 9.17 NL 9.16 † 9:25 9.25 Hos 2.23 † 9:26 9.26 Hos 1.10 † 9:28 9.27-28 Ish 10.22-23 † 9:29 9.29 Ish 1.9 † 9:33 9.33 Siyonnin - Jerujalemnin, wotte dawu jama Israyilayen. ‡ 9:33 9.33 tia - Almasiwu. † 9:33 9.33 Ish 28.16

² Jaumaro Alaa jagairo tayia shedanækki, amma kəla noduyen gəni,
³ awoa nanjire Alayedəa nojannin nanjire kaanja majana, wotte nanjire Alayedəa kasaccane jaanni,
⁴ dalilnjudə Almasiwudə tima leduwuram wadayedə wo, wundu duwon kambərseadə nanjire cuwandoro.

Njəkkawo fando

⁵ Nawi Musa kəla nanjire wadalan isidəyen ngai ruwujəna: «Kam awo ania cədimadə tayiyen roa dəgai.»†

⁶ Amma nanjire kambərselan isidə ngai cəni: Bare karwunəmlan: «Wundu samero leji?» wotte Almasiwua saworo,

⁷ bi: «Wundu bəlaa daduram bawoaro jəpəciyi?» wotte Almasiwua karmolan sangoro wulləmmi.

⁸ Amma awi gəle wuljidə? «Manadə karənnəm delnin, ti curo cinəmben ye, curo karwunəmben ye,»† wotte mana kambərseye mawoniyedə.

⁹ Cinəmlan «Isama Kəmadə wo!» nəme karwunəmlan Ala tia karmolan cəsangənarə kasatkemma, njəkkawo fandəmi.

¹⁰ Awoa karwulaman kam mərsaje jiremaro walji, koro cilaman kasacce njəkkawo cuwandi,

¹¹ kitawulan ruwuwadadə gai: «Wundu duwon tia mərsajənamadə, nangu tia cədaiwawo.»†

¹² Awima yaudi-a yaudi gəni-a gayirji bawo, ti Kəma am dunia sam-mayedə tayi duwon tia bowojai sammaro jauro bargə dəpəciyi,

¹³ awoa: «Wundu duwon cu Kəmandeyea bowojənamadə njəkkawo cuwandi.»†

¹⁴ To, ndayin gəle ti mərsajannidəa bowojai? Koro ndayin ti kəlanjun fanjannidəa mərsajai? Koro ndayin mawoduma bawoa fanjai?

¹⁵ Koro tayia canode lejannia, ndayin mawojai? Kitawulan ruwuwadadə gai: «Si am lawar kəji kudomasoyedə jauro shawa!»*†

¹⁶ Amma am samma gəni kawuri kəjidəa jaa. Nawi Ishayaye: «Kəmande, wundu kawurinde kasacco?»† cəna.

¹⁷ Ngaima kambərsedə kawuri fandayen isi, kawuri fandadə ye mana Almasiwuyen† isi.

¹⁸ Amma wuye: «Fanjanni wa?» nəkke korəkki. Tabbatto fanjana! «Kowonja dunia ngan nukcəna, mananja har ci dajiram duniayero lejəna.»†

¹⁹ Amma wuye: «Jama Israyilaye asujanni wa?» nəkke korəkki. Burwon Nawi Musaye: «Am jama gənia yakkəkke nandəri nayia njadai, jama hangal bawoalan faidadəkke njasakke gərganuwi,»† cəna.

²⁰ Daji ridu bawoaro Nawi Ishayaye: «Am wua masanni wua sewando, am wua saworənniro kəlani fəleyekko,»†

²¹ amma kəla jama Israyilayen tiye: «Dabdu sərambo jama ganambuma koro turumaro mukkonni sayeyekko,»† cəna.

11

Gapto Israyilawuye

† **10:5 10.5** Lew 18.5 † **10:8 10.8** SK 30.14 † **10:11 10.11** Ish 28.16 † **10:13 10.13** Yow 2.32

* **10:15 10.15** *Si am lawar kəji kudomasoyedə jauro shawa!* - Kəndenjadə awo bargaa. † **10:15 10.15** Ish 52.7 † **10:16 10.16** Ish 53.1 † **10:17 10.17** *mana Almasiwuye* - Linjila. Kawuri kəji kəla Isa Almasiwuyen. † **10:18 10.18** Jaw 19.4 † **10:19 10.19** SK 32.21 † **10:20 10.20** Ish 65.1 † **10:21 10.21** Ish 65.2

¹ Adə nangaro korəkki: «Ala jamanjua wayeno wa?» A'a, təmmaro ngai gəni! Wu kəlanima Israyilama, kaduwu Nawi Ibrahimbe, jiri Biliyaminuye.

² Ala jamanju caman nojənədə wəjənni. Ra, awo kitawu kəla Nawi Iliyayen wuljəna, jiri sonju kəla Israyilawuyen Alaro cəddənədə nonuwwi wa?

³ Tiye: «Kəmande, nawiyənəmba ceyesəna, laya duwaduramməm wurjana, wu runima gamməkko, koro wua njeoro masai,»† cəna.

⁴ Awi Ala jaawuro co? «Am fuwu Ba'allen* tungurumjanni dəwu tulur kəlaniro gənayekko,»† cəna.

⁵ Jaman kərmayen ye ngaima, am laa gana gapcana Ala sernjun kərejəna mbeji.

⁶ Amma kərenjudə kəla serren nangaro, tidə kəla kidayen gəni tədi. Adə gənia, ser Alayedə gadero ser gəni.

⁷ To, awi gəle? Jama Israyilaye awo majidəa cuwandənni. Adə yaye tayi duwon Ala kərejənədə cawandəna, tayi gadedəye Ala kəlanja kibbajəgəna,

⁸ kitawulan ruwuwadadə gai: «Ala karwunjaa jakcəna, tayiro sim caruiwawo ye, səmo fanjaiwawo ye cina, har kumaro.»†

⁹ Koro Nawi Daudaye: «Masənanja kel-a kutti-a takkal-aro waljo, nianja ye kəlanjaro waljo!

¹⁰ Simnja duwuro waljo bare curunniro, ngawonja ye kullumbo nguwadaro waljo!»† cəna.

Kərdiyaye njəkkawo fando

¹¹ Daji korəkki: «Jama Israyilaye taldunjadə, casurəna cijaiwawo wa?» A'a, təmmaro ngai gəni! Amma ayaunjayeman njəkkawodə kərdiyaro kadio, nandəri jama Israyilaye cədarə.

¹² Taldunjadə barga duniaro kikkudəa, koro njuronjadə barga kərdiyaro kikkudəa, balle Alaro waldunja!

¹³ Nayi fərdundo kərdidəro wulnjagakki, wu kəngayam kərdiyayedəro, kidanidəa jajangəkki,

¹⁴ ngainin kəramiyania yakkəkke nandəri tayia cədai, laanja njəkkawo cawandəro.

¹⁵ Tayia səgəriro njəkkodə solo duniaye kiwudəa, awi gəle mowonja ye cuwudi? Karmolan roaro cidu, gəna?

¹⁶ Sadaa rungo nema burwoyedə tayirdəro, rungodə samma ngai, koro si kəskayedə tayirdəro, dəlambadə ye ngai.

¹⁷ Dəlamba laaa kəska jaitun fadoyen kamjane, ni ye dəlam ya jaitun karaaye duwon tiro tannjagane, nuwanəm si ambaduma ya jaitunndəlan kiwandəmba,

¹⁸ bare kəla dəlamba aniyen kəlanəm jajangəmmi! Amma jajangəmiro walyenoa, ni gəni sidəa ronəmi, sidə nia ronjiro tange!

¹⁹ Daji niye: «Wua kəskadəro tansaaro dəlambadəa kamjana,» nəmi.

²⁰ Jiremaro, kambərsenambunja nangaro kamgera, amma nidə kambərsenəm nangaro danəmna. To, bare rokuramaro walləmmi, biya rine!

²¹ Ala dəlamba alaladəa koljənni walyenoa, ni yea sam kolnjiwawo.

† 11:3 11.3 1Mai 19.10 * 11:4 11.4 Ba'al - Sənəm jama Kan'anaye. † 11:4 11.4 1Mai 19.18

† 11:8 11.8 SK 29.4; Ish 29.10 † 11:10 11.9-10 Jaw 69.22-23

²² Nanngəla-a nanjau-a Alayea rui, nanjau kanji am casurənayen, amma nanngəlanju kanjinəmlan. Sai nanngəlanjudəlan dəgamiya, adə gənia, ni yea kamnjai.

²³ Koro tayi ye, kambərsenambulan dasaanniro walyenoa, waldane tayia tanjai, na Alayen kənduwo tayia tanduye mbeji.

²⁴ Nidə, dəlam ya jaitun karaayelan kamnjane ya jaitun fadoyero tanngeyera, niro alala gəni. Balle tayi dəlamba kəska fadoyedə, ya jaitun kaanjayero tanduwudə jau wa?

Israyila sammaye njəkkawo fando

²⁵ Kəramiya, asər adəa nonuwiya, raakko, bare ilmuwuro kəlandoa ngonuwwi: Kəlakibbu jama Israyilaye laanja cədana, har curo kərdiyayen nanngəwunja samma† Alaro isairo.

²⁶ Ngainin jama Israyilaye samma njəkkawo cawandi, kitawulan ruwuwadadə gai: «Njəkkayima Siyonlan isi, kaduwu Yakubaye-a awo nanmuminne gənidə-a faiji.

²⁷ Adəma aman tayi-a ndəmmiyedə: Biwuwanja cinnəkki.»†

²⁸ Kanji kawuri kəjidəyən naye nangaro tayidə kəlado Alaye, amma kanji kəre Alayedəyən kaariyadə‡ nangaro tayidə taraana.

²⁹ Awoa Ala kənjonju-a bowodunju-aa təmmaro faljiwawo.

³⁰ Nayidə calan Alaa ganambuwo duwon kərma ganambunja nangaro nayia njunonjana.

³¹ Ngaiman tayidə ye kərma ganambuwo nangaro kanjimari fanduwwa, tayi ye kərma kanjimari cawandoro.

³² Ala kanjimarinju am sammaro fəlejuworo, tayia cakke kosowu ganambuyero walyera.

³³ Alaye nanrashidunju-a ilmunju-adə jaumaro kura, cinjama bawo! Wowomnju ye nodiwawo, jawalnju ye asudiwawo!

³⁴ «Wundu gəle nia Kəmandeye nojo? Wundu gəle galamanjuro waljo?»†

³⁵ «Wundu gəle burwon Alaro awo laa co, tiro cəkkərəmbiro?»†

³⁶ Awoa awo samma tilan ye, tiyen ye, ti nangaro ye dəgai. Tiro har abadaro daraja tio! Amin.

KƏNDƏGAI JAMA ISAA GAWUYE

12

Ibada jireye

¹ Adə nangaro, kəramiya, kəla kanjimari Alayen nayia lowonjakki, tiyindo laya roa gai tayir ye, Ala ardiyəna yero yowo, ngaiman jiri wajipcənalalan tiro ambətkəwi, awoa adəma ambəttuwundo jireye wo.

² Bare camuno jaman adəyero walluwwi, amma hangal bərin ngonowo, faldənowo, ngainin awo Ala cəraana, wotte awo ngəla ye, təraana ye, kalkal yedəa asunuwi.

³ Kəla ser Ala sinadəyən wuye wundundo yayero wulgəkki, bare kəlandoa awo jussənaa kojənarə ngonuwwi, amma Ala wundundo yayero nuwanju kambərseye dagarjəgənədə gai, hangal ngəlan təmanowo.

⁴ Jiri andi tiyi falnin nasha ngəwu taiyena kidanja tilo gənidə gai,

⁵ jiri adəgainin andi ngəwu yaye, Almasiwulan andi tiyi fal, koro wundunde yaye nasha kamanjuye.

† **11:25 11.25** curo kərdiyayen nanngəwunja samma - Nanngəwu kərdiyaye Ala kədarjənədə cotto tuwandəna. † **11:27 11.26-27** Ish 59.20-21 ‡ **11:28 11.28** kaariyadə - Nawi Ibrahim-a Nawi Isaku-a Nawi Yakuba-a. † **11:34 11.34** Ish 40.13 † **11:35 11.35** Ayu 41.11

6 Kēla ser Ala sadēnadēyen, kēnjonde gadegade. Kam laa kēnjonju nawinawi dioro walyenoa, duno kambāsenjuyen cēdo.

7 Kida banayero walyenoa, kida adēa cēdo. Alamdumaro walyenoa, alamjo.

8 Karwuro duno njomaa, duno co, bana njomaa, karwu tilon co, fuwumaa, kasaduro cunodo, koro kanjimarimaa, karwu kējiaro cēdo.

Noduram jama Isaa gawuye

9 Kērawondodē nanmēnafēk bawoaro waljo! Awo diwidēa wanowo, awo ngēladēa taiwo.

10 Kattendon kērawo nanyaayanayelan tērawowo, kamandoro daraja yowo, nayiro ngalworo ngonowo.

11 Bare kasadulan lusurro walluwwi, nia ngonowo karwundo samman Kēmandea gaiwo.

12 Tēmandolan karwundo kējijo, bone njalan neddowo, moduwa diolan dēgaiwo.

13 Mēradu muminnaye gallowo, mukko yindin kusotto sawowo.

14 Am nayia basarnjanadēro barga dēpkēnowo. Aaa, tayiro barga dēpkēnowo, bare tayia baskunuwwi.

15 Am karwunja kēji-a rokko karwundo kējijo, am cesiri-a rokko yirowo.

16 Kattendon hangalndo tilojo. Bare rokura diwwi, talaawaro kēldēgēnowo. Bare kēlandoa rashiduro ngonuwwi.

17 Bare wundumaro kuttua kuttun yikkērambuwwi, amma hangal gēnanowo awo duwon fuwu am sammayen ngēladēa dewo.

18 Yojia, nayiro mowonjiyiro walyenoa, am samma-a rokko nanlewan dēgaiwo.

19 Kērawowuni, bare kēlandoro koro mowuwwi, kollowo gērgadu Alaye dama cuwando, kitawulan ruwuwadadē gai: «Kēmandeye: “Wowom gēnaduwudē kakke, wuma rēmbēkki,” cēna.»†

20 Amma wadumanēm kēnanjuaa, awo kēmbōye ye juwo. Ngudunjuaa, awo kēnjaye ye ca. Ngai dimilan kērimi kannua kēlanjuro lapkēmi.†

21 Bare kollēme nandīwi ranjēgēnni, amma awo ngēla diolan kēla diwidēyen nasardēne.

13

Fuwuwua ga

1 Wundu yaye fuwuwu kērmai canodidēro dau koljuwo, kēnduwo duwon Alayen isiwawodē falma bawo, koro tayi dasaanadēa Ala galajo.

2 Adē nangaro kam fuwumaa ga wajimadē awo Ala galajēnadēa ga wajēna, koro tayi wajanamadē wowom kēlanjaro gērjagai.

3 Awoa fuwuwudē am ngēla cadisoro gēni, am diwi cadisoro awo riduye wo. Fuwumadēa ridu raammi? To, awo ngēla de, ardiya nanjun fandēmi.

4 Tidē kidama Alaye nanlewanēm nangaro. Amma diwi dimiro walyenoa, tia rine, bowuro gēni kashagarnjuadē. Aaa, tidē Alaye kidamanju, tima rēmbōma duwon gērgadu Alaye kam diwi cēdēnaro gērjiyimadē wo.

5 To, dolero fuwuwudēro dau kolgēwi, gērgadu Alaye rida runjuro gēni, sariwu karwundoye nangaro.

6 Kēla adēyeman akki biyanuwidē, awoa fuwuwudē kidawu Alaye awo mukkonjaro cakkēnaa kissagai.

† 12:19 12.19 SK 32.35 † 12:20 12.20 Kar 25.21-22

⁷ Wundu yayero awo wajipnjudæa yowo. Akkia, akki biyanowo. Julaa, jula biyanowo. Martawaa, martawa yowo. Darajaa, daraja yowo.

Kærawo kæramiyaye

⁸ Wundu yaye kamanjua rawo gænia, bare wunduma tia awo laaro jæganni, kam kamanjua cæraanadæ awo wadaye sammaa cædæna nangaro.

⁹ Wadawa ani: «Bare kænjàna dimmi, bare ro kambe tuluwummi, bare nambarwu dimmi, bare mangar dimmi,»† koro wada gade samma curo mana adæyeman tuwandæna: «Kæmaskinæmba kælanæm gairo raye!»†

¹⁰ Kærawodæ diwi kamanjuro cæddiwawo. Kærawodæ tima awo wadaye sammaa diodæ wo.

Yim Almasiwuye karænjàna

¹¹ Jaman filan kærgaiyero nonuwwa. Sa kænæmlan ciduye cædæna, njækkawodæ kæрма sa kasattu badiniyenadæ yayero gærende del karænjàna nangaro.

¹² Bune ye kodu cædi, dunia wadu ye karænjàna. Kida duwuye waniyo, bærimi nurre ngoniyoy.

¹³ Kændægai jussæna kausu gairo diyo, kælariwonambu-a sagarandu-alan gæni, kænjàna-a nanjane-alan gæni, koro lawala-a nandæri-alan gæni.

¹⁴ Amma hal Kæmande Isa Almasiwuyea ngonowo, bare mangar tiyiye galdu dabbarnuwwi.

14

Bare kæraminæmbo shara yiddæmmi!

¹ Kam kambærsenju duno bawoa mukko yindin mowowo, bare kæla raayinjuyen kambiwu diwwi.

² Kam laa awo sammaa juwuiro mærsajæna, laa ye kambærsenju duno bawoadæro kærijuwu runju juwui.

³ Bare kam juwuidæ kam juwuiwawodæa rujænni, koro bare kam juwuiwawodæ kam juwuidæa sharajænni, Ala kam juwuidæ yea ardijæna nangaro.

⁴ Ni wundu duwon wolodi kam gadeyea sharanæmidæ? Dajæna bi dajænni, adæ awo kæmanjuyæ, koro daji, na Kæmandeyen kænduwo tia isadaduwyæ mbeji.

⁵ Kam laa yim laa yim gadea kojænaro tæmajæna, kam laa ye yim samma tiloro tæmajæna. Wundu yaye awo karwunjuyedæa tabbatto kasacco.

⁶ Kam yimdæa jægaimadæ Kæmande nangaro jægai. Kam juwuimadæ ye Kæmande nangaro juwe Alaa wuseji. Koro kam juwuiwawomadæ ye Kæmande nangaro juwuiwawo, Alaa wuseji.

⁷ Wunduma curonden kælanjuro gæni roa dægai, koro wunduma curonden kælanjuro gæni nui,

⁸ dalilnjudæ roa kærgaiyæa, Kæmande nangaro dægaiyæ, koro kanuiyæa, Kæmande nangaro nuiyæ. Ngaima roa dægaiyæ bi nuiyæ, andidæ Kæmandeyæ.

⁹ Dalil Almasiwu nune walde roaro cijænadæ tima Kæma am sanuna-a roa-a sammayero waljo.

¹⁰ To, ni, awiro kæraminæmba sharanæmidæ? Ra ni, awiro kæraminæmba runæmidæ? Awoa andi samma fuwu shararam Alayen daniyæ,

¹¹ kitawulan ruwuwadadæ gai:

«Kəmandeye: “Wu mbejidə jiredə gai,
ngurumngurum fi yaye fuwunin fidi,
koro təlam fi yaye wuma Ala woro sacci,” cənna.»†

12 Ngainin wundunde yaye kəla awo cədəna sammayen Alaro wuljiyi.

Bare kəraminəmbe yakkəme taljanni!

13 Adə nangaro bare gadero kattenden shara diyende, cuju adəyero nia ngonowo bare jawal kəramiyero takkal bi awo talduye gənagəwwi.

14 Kəma Isa nangaro nokkəna, koro tabbato ardinəkkəna, awo duwon ciduramnjun tayir gənədə bawo, amma kam duwon awo laaa tayir gəniro ngojənədə, tiro awodə tayir gəni.

15 Kəla awo bumiyen yakkəme karwu kəraminəmbe kuttayenoa, daji jawal kərawoyen luwumma. Bare kəla awo bumiyen kam duwon ti nangaro Almasiwu nunadə faccəgənni,

16 bi awo nayiro kəjidəro diwi wuljanni,

17 awoa nodo bargaa Alayedə awo kəmbo-a kənja-ayen gəni kərga, tidə awo nanjire-a nanlewa-a karwukəji-a Ruhu Alaye cuwudiyen kərga.

18 Kam nanwolodi Almasiwuro ngainin cəddidə, Ala tia cəraana, koro am ye tia ardijana.

19 Daji ngainin awo duwon nanlewa cuwudi ye, amba cakke kattenjan isadunoajagai yedəa maniyo!

20 Bare kəla kəmbøyen kida Alaye wurnəmmi. Awi yaye tayir, amma jawal kam gadeyero kəla awo juwuiyen awo talduye laa gənaduwoodə, diwi.

21 Awo ngələdə tima da ngəro so, diben nja so, awo gade samman yakkəme kəraminəm taljidəa wadu.

22 Nidə, kambərse kəla awo aniyen tammadəa katte ni-a Ala-ayen rone. Barganju kam duwon kəla awo ardiyənyen kəlanju sharajiwawodə.

23 Amma kam shekkunjuadə, juwuiro walyenoa, Ala tiro shara kamjiyi, awo cədidə kambərseyen gəni kadio nangaro, koro awo kambərseyen isənni samma biwu.

15

Kəlanəmbe gəni, kamanəmbe ardiya mane!

1 Andi kambərse dunoədə, ardiya kəlandero mada gəni, am kambərse duno bawodəa nettu andiro wajimsaana.

2 Wundunde yaye kambərse kamanjuyero duno njakkoro nanlewanju nangaro ardiya tiro majuwo.

3 Awoa Almasiwuma ardiya kəlanjuro majəgənni, amma kitawulan ruwuwadadə gai: «Radu am nia ranjaidəye kəlaniro casukkurəna.»†

4 Awo kuren kitawulan ruwuwada samma andia alamsaro ruwuyera, ngainin nettu yen, duno njo kitawuye yen təma fandiye.

5 Ala nettu-a duno-a njomadə cakko kəla Isa Almasiwuyen hangalndo tilojo,

6 ngainin karwu falnin ci tiloaro Ala Bawa Kəmande Isa Almasiwuyero daraja yiwi.

Almasiwudə təma yaudiya-a kərdiya-aye

7 Adə nangaro Almasiwu nayia njamowonadə gai, wundundo yaye kamanjua cəmowo, Alaro daraja tioro.

† 14:11 14.11 Ish 45.23 † 15:3 15.3 Jaw 69.9

8 Nayiro wulnjagakki, jire Alaye fæleduro Almasiwu wolodi am kajaa-dayero walyeno. Adæa dionjudæ, wadu duwon Ala kaariyaro ngojægænadæa tabbaccuworo,

9 koro kærđiya ye kanjimari Alaye nangaro tiro daraja cadoro, kitawulan ruwuwadadæ gai: «Adæ nangaro dawu kærđiyayen nia njungorækki, cunæmbo aiya yegækki.»†

10 Koro walde: «Nayi kærđiyaso, jamanju-a rokko kæji fannowo!»†

11 Koro walde: «Nayi kærđiya samma, Kæmandedæa yungorowo! Jama samma tia congoro!»†

12 Adægaima koro Nawi Ishayaye: «Kaduwu Yisaiye isi, ti duwon kærđiyaa nodoro cijidæ, koro timaro kærđiyadæ tæmanja casakki.»†

13 Ala tæma njomadæ nayiro karwukæji-a nanlewa-a samma kambærseyen na kojænaro njado, tæmando kænduwo Ruhu Alayen ngæwuro tærga.

LEWA DARYEYE

Kida Bulusse dawu kærđiyayen

14 Kæramiyani, nayi awo ngælan kek tæmbæruwwa ye, ilmu sammaa tawwa ye, koro ranguwe kattendon alamduwi yero wu kælani tabbatto nokkæna.

15 Adæ yaye nayiro isatannjagakkoro kæla awowa laayen ridu bawoaro ruwunjagakkæna, Ala wuro ser sædde

16 kærđiyadæro kidama Isa Almasiwuyero wallækkæna nangaro. Kærđiyadæ sadaa laa Ala arđijænaro walja, Ruhu Alaye tayia tayirro cædoro, řiman gai kida kawuri kæji Alaye dikki.

17 Adæ nangaro Isa Almasiwuyen kidani Alaye dikki adæn dalil awulo boye takkæna.

18 Awo Almasiwu kærđiya Alaa jaaro wuyen cædænadæa gænia, awo gade wullækkiwawo, mana-a kændo-alan,

19 kænduwo alama so, awo ajabba soye yen, koro kænduwo Ruhunjuye yen adæa kido. Ngainin Jerujalemlan tai cidi Ilirikumbero* yadero dirikke kawuri kæji Almasiwuyedæa wullække tumogækkæna.

20 Nianidæ kawuri kæjidæa na cu Almasiwuye koro yaye nojannin mawodu, bare kæla færdi kam gade gænajænayen tandækkæniro.

21 Amma kitawulan ruwuwadadæ gai: «Am duwon tayiro mana kælanjun wuljagannidæ carui, koro am fanjannidæ asujai.»†

Bulusse bæni Rombero leduro mada

22 Dælwu adæma nangaro nandoro ngæwuro ledu raakkænama fandække lekkæni.

23 Amma kæрма nani kidaye cidi anin gædoro bawodæ, koro saa kada nandoro leduro makkidæ,

24 sa kokke lardu Espaniyayero lekkiya, nayia njarukkiro tæmakkæna, koro mæraduni sa ganaro nayia kuroye gallækkænaye ngawon, lardudæro lekkoro banasægæwi yero tæmakkæna.

25 Kærmadæro Jerujalemlan kida muminnadæro njæddoro lekki,

26 awoa kæramiya lardu Makidoniyaye-a Akayaye-ayedæ talaawa mu-minna Jerujalemlan dasaanadæro bana laa kudoro ngælaro caruna.

† 15:9 15.9 2Sam 22.50; Jaw 18.49 † 15:10 15.10 SK 32.43 † 15:11 15.11 Jaw 117.1 † 15:12 15.12 Ish 11.10 * 15:19 15.19 cidi Ilirikumbe - Kærye Rombe. Tidæ adinnam bæni Romben, koro yala lardu Gæresse kuyelan kærga. † 15:21 15.21 Ish 52.15

²⁷ Aaa, adəa nanngəlanjan kedo, koro wajipdə kəlanjan mbeji. Kərdiyadə curo awowa Ruhuyen nuwanja kewandoa, daji kanji kareyayen banadudə tayi yero wajipcəgəna.

²⁸ Adə nangaro, sa kida adəa yerəkke awo capcanadəa tayiro yikkiya, nandoyen lardu Espaniyayero lekki.

²⁹ Nandoro isəkkiya, barga Almasiwuyen cap isəkkiro nokkəna.

³⁰ Kəramiya, Kəmande Isa Almasiwu-a kərawo Ruhuye-a nangaro nayia lowonjakki, wu-a rokko məldənowo wuro Alaa sukkorowo.

³¹ Ala wua mukko ganambuwwu cidi Yahudiyayero səmowo, koro muminnadə bana tayiro Jerujalemlan yadəkkiyə kəjiro cawandoro moduwa dewo.

³² Ngainin Alaye cədia, nandoro karwu kəjiaro isəkki, nandon tustu fandəkki.

³³ Ala nanlewaye nayi sammalan dəga! Amin.

16

Lewa daryeye

¹ Kəraminde Ya Fibi banama jama Isaa gawu bəla Kankariyayedəa nayiro asunjagakki.

² Kəmande nangaro jiri muminaro jussənalən tia mukko yindin mowowo, lamar fin yaye nayin məradunjuadən tiro banagənowo, tima am ngəwu wun kundenno bana sadəna nangaro.

³ Ya Bilkisu-a kwanju Akila-aa lewanowo, wu-a rokko Isa Almasiwuye kidawu,

⁴ tayi duwon roni nangaro kaanja caladənadə. Wu runi gəni, jama Isaa gawu fərdunja kərdi samma ye tayia ardijana.

⁵ Jama Isaa gawu fannjan captaisodə yea lewanowo. Afanitus raakkənadəa lewanowo, tima Isaa gama burwoye cidi Asiyaye wo.

⁶ Meram nayi nangaro jauru ngənəptənadəa lewanowo.

⁷ Andaronikus-a Ya Yuniyatu-a, kəramiyani ye, sawawani kosoye yedəa lewanowo, tayidə dawu kəngayambayen nowada, koro wun burwonno Almasiwua jaana.

⁸ Amfiliyatus Kəmande nangaro raakkənadəa lewanowo.

⁹ Urbanus sawande kida Almasiwuyen-a Sitakis raakkənadə-aa lewanowo.

¹⁰ Afalus Almasiwulan ardiyadadəa lewanowo. Am fado Aristabulussea lewanowo.

¹¹ Kəramini Hirudiyanna lewanowo. Am Kəmaa gawu fado Narkisussea lewanowo.

¹² Ya Tarafina-a Ya Tarafosa-a kida Kəmandeyen jauru ngənəptənadəa lewanowo. Ya Farsi tərənadəa lewanowo, ti ye kida Kəmandeyen jauru ngənəptəna.

¹³ Rufus kam Kəmande tia kərejənadə-a yanju ti yani gai yedə-aa lewanowo.

¹⁴ Asinkərit-a Filegon-a Hermes-a Fatərobas-a Hermas-a kəramiya tayi-a rokkodə-aa lewanowo.

¹⁵ Filologus-a Ya Yuliyatu-a Niriyus-a yanjugəna kamuye-a Olimfas-a muminna tayi-a rokko samma-aa lewanowo.

¹⁶ Kattendon lewa kərawoyen lewadənowo. Jama Almasiwua gawu samma nayia lewanjai.

¹⁷ Kəramiya, lowonjakki, am alamdu fanduwwadəa wajane yaktu cadimaso, takkal cakkimasoro hangaldənowo, tayiro kadənowo!

¹⁸ Am ani gai Kəmande Almasiwuro gəni, curonjamaro kida caddi, koro manakəjinja-a jajaktunja-an karwu am awo diwi asujaiwawoyedəa jambajai.

¹⁹ Lawar gandoyedəa wundu yaye nojəna. Nayi nangaro karwuni kəjjəna, amma kəla awo ngəlayen rashiduro walluwe kəla awo diwiyen biwu bawoaro walluwiya, raakko.

²⁰ Ala nanlewaye tussənnin cidiya sindoyen Yiwulissa gərneji. Ser Kəmande Isaye nayilan dəga!

²¹ Timoti sawani kidayedə nayia lewanjai, adəgaima Lusiyas-a Jason-a Sosifata-a kəramiyanidə ye lewanjai.

²² Wu Tartiyus wotiya adəa ruwunəkkənadə* cu Kəmandeyen nayia lewanjakki.

²³ Gayus ti duwon wu-a jama Isaa gawu samma-aye sosamandedə lewanjai. Erastus asusuma bəlaye kəraminde Kartus-a rokko ye lewanjai.

²⁴ [Ser Kəmande Isa Almasiwuye nayi sammalan dəga! Amin.]

Barga daryeye

²⁵ [To, Alaro daraja tio, kəla kawuri kəji Isa Almasiwuye mawonəkkiyen kənduwo nayiro duno njoye nanjun mbeji. Koro kəla fasal Alaye kərđiyaa wujəna tən jaman kureyen jaktəna duwon,

²⁶ kərma awo nawiya ruwujana nangaro jama duniaye sammaro bayinjiye isanojaanayen, koro wada Ala Sawisomaye, wada duwon tayi tia mərsaja jaaro cinadə yen,

²⁷ Ala tilo nanrashidu cədanadəro Isa Almasiwuyen har abada abadinno daraja tio! Amin.]

* **16:22 16.22** *wu Tartiyus wotiya adəa ruwunəkkənadə* - Bulusdə wulduma, Tartiyusdə ruwuduma.

1 KORINTIWU

Wotiya kəntiloye Bulusse jama Isaa gawu bəрни Korintiyero ruwujəgənədə Badiduram

Bulus, ti kəngayam Isa Almasiwuye, wotiya adəa jama Isaa gawu bəрни Korintiyero alama saa findi wuri gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno. Jamannjan bəрни Korintiyedə bəрни kura sawurwu ngəwua nangaro, nadən kabila so, adin so jiri jiri mbeji, koro kattuwu kamda so, jamba so, ndaldu so, risuwa so, kənjəna so kada ye mbeji. Bare awo ani jama Isaa gawudəa yakcanniro, Bulus kəladən wotiya adəa tayiro ruwuyeyeno. Karwunjaro duno ce tayiro Almasiwulan hangalnja-a nianja-a tilojo, kəlanja kida Kəmayero ngəlaro casakko yeno.

Akko nashawa curo wotiya adəyen dasaanadə:

Lewa-a Alaa wusedu-a (1.1-9)

Jaawu Bulusse kəla awo fanjənədəyen (1.10-6.20)

Jaawu Bulusse kəla awo tiro ruwujaanədəyen (7.1-16.12)

Gala-a lewa-a daryeye (16.13-24)

Wotiya kəntiloye Bulusse jama Isaa gawu bəрни Korintiyero ruwujəgənədə LEWA-A ALAA WUSEDU-A

¹ Wuma Bulus rawo Alayen kəngayam Isa Almasiwuyero walduro bowowada-a kəraminde Saстанisu-adə

² jama Alaye bəрни Korintiyen dasaana, wotte am duwon Isa Almasiwulan tayir ye, mumin yero walduro bowowadadəro, koro am na fin yaye cu Kəmande Isa Almasiwuye Kəmanja ye, kaande yea bowojai samma yero:

³ Ala Bawande-a Kəma Isa Almasiwu-a nayiro ser-a nanlewa-a njado!

⁴ Sawi yaye nayi nangaro Alania wusenəkki, dalilnjudə nayiro Isa Almasiwulan ser njadəna nangaro.

⁵ Jiri fin yaye mana samma-a ilmu samma-alan arsiyi jireye tilan fanduwwa,

⁶ sheda kəla Almasiwuyen dawundon tabbatkaadadə gai,

⁷ ngainin kənjə Ruhu Alaye falma nayia maunjannin fəledu Kəmande Isa Almasiwuye gangadaaro gurenuwi.

⁸ Ti kəlanju har sa njerorambero duno njade yim Kəmande Isa Almasiwuyen* sariwu bawoaro walluwi.

⁹ Ala amanma, ti duwon Tadanju Isa Almasiwu Kəmandedə-a rokko naptu nanyaana ye deworo bowonjanadə.

JAAWU BULUSSE KƏLA AWO FANJƏNADƏYEN

Yaktu jama Isaa gawuye

¹⁰ Kəramiya, cu Kəmande Isa Almasiwuyen nayia lowonjakki, nayi sammaye cindo tilojo, bare kattendon yaktu mbejiro waljənni, amma hangalndo tilojo, niando ye tilojo.

¹¹ To, kəramiyani, am fado Ya Kəlowuye wuro dawundon kambiwuaro wulsaana.

* **1:8 1.8** yim Kəmande Isa Almasiwuye - Kiyama.

¹² Awo wullëkkidë tima wundundo yaye: «Wudë Bulusse,» laaye: «Wudë Afolusse,» laaye: «Wudë Kefasse,»† laaye: «Wudë Almasiwuye,» cëni.

¹³ Almasiwudë yakkada wa? Bulussa wa nayi nangaro këska karmoyero jajaa? Ra, cu Bulussen wa nayiro kasala ngeddo?

¹⁴ Kërifus-a Gayus-aro gënia, wundundomaro kasala yiddëkkëniro Alaa wusenëkkëna,

¹⁵ bare wunduma kasala nayiro cunilan njaddënarö wuljänniro.

¹⁶ Ase, am fado Istifanusse yero kasala yiddëkkëna, amma tayin ngawon am gadero kasala yiddëkkënaa nokkëni.

¹⁷ Almasiwu wua ambo kasala njëddoro gëni, kawuri këji wulduwuro sunodo, koro mana nanrashiduyen gëni, bare këska karmoye Almasiwuyedë bowuro waljänniro.

Almasiwudë nanrashidu Alaye

¹⁸ Am faccagaidëro kawuri këska karmoyedë hangalnambu, amma andi njëkkawo fandiyejëro ti kënduwo Alaye,

¹⁹ kitawulan ruwuwadadë gai: «Nanrashidu rashiduwayedëa baworo dikki, ilmu ilmuwuyedë yea baworo kalangëkki.»†

²⁰ To, nda kam rashidudë? Nda goni Attaurayedë? Nda manama jaman adëyedë? Ala nanrashidu dunia adëyedëa hangalnamburo kalakcënni wa?

²¹ Awoa nanrashidu Alayen am duniaye nanrashidunjalan tia nojannidë, Ala dëlwu hangalnambu mawoniyedëyen kambërsewua njëkkaworo ngëlaro kiro.

²² Yaudiya alama cawori, am Gëresse ye nanrashidu majai,

²³ amma andi Almasiwu kësvaro jaadaa mawoniye, yaudiyadëro awo talduye, yaudiya gënidëro awo hangalnambuye.

²⁴ Amma am Alaye bowojënadë, yaudiya yen kal, yaudiya gëni yen kal, Almasiwudë kënduwo Alaye ye, nanrashidu Alaye ye,

²⁵ dalilnjudë awo na Alayen hangalnamburo caruidë kamba nanrashidun kojëna, koro awo na Alayen nanlawuro tëmajanadë ye kamba dunon kojëna nangaro.

²⁶ Këramiya, bowodundo ruiwo: Këla naptu nan'adamgënyen dawundon rashidu ngëwu bawo, kënduwoa ye ngëwu bawo, am darajaa ye ngëwu bawo.

²⁷ Amma Ala rashiduwa nanguro cakkoro awo dunian hangalnambuyedëa kërejëna, am dunoaa nanguro cakkoro awo dunian lawudë yea kërejëna,

²⁸ koro awowa mennaa baworo dioro awo dunian batti ye, waada ye, bawo yedëa kërejëna,

²⁹ bare adamgëna fima fuwu Alayen awulo juwunniro.

³⁰ Tiyeman nayidë Isa Almasiwuyero walyew, ti duwon Alayen nanrashidundero waljënadë, nanjire-a nantayir-a merudu-an kundenno.

³¹ Ngainin kitawulan ruwuwadadë gai: «Kam awulo juwuimadë Këmanden awulo juwo!»†

2

Këska karmoye Almasiwuye mawodu

† **1:12 1.12** Kefas - Siman Biturus. Tëlam Gëresselan cu Biturusedë Kefas, maananjudë kau. Koro 1Kor 3.22; 9.5; 15.5 mane. † **1:19 1.19** Ish 29.14 † **1:31 1.31** Iri 9.24

¹ Wudə, kəramiya, sa nandoro isəkkənədə, mana nodu-a nanrashidu-alan gəni asər Alaye wulduro kadikko.

² Isa Almasiwu, ti duwon kəskaro jaadadəro kajia, awima gade curondon nokkiwaworo nia ngokkəna.

³ Wudə, duno bawoa-a ridua-a lolodu ngəwua-alan nandoro kadikko,

⁴ koro kawuḥini-a mawoduni-adəa mana faiduye-a nanrashiduye-an gəni, tabbattuwu Ruhu Alaye-a kənduwoye-alan kidəkko,

⁵ ngainin kambərsendodə nanrashidu kamben gəni, kənduwo Alayen kərga.

Bayin Ruhu Alaye

⁶ Adə yaye curo am kambərsenjan wurajanayen mana nanrashiduye wulliyə, amma nanrashidu dunia adəye bi kənduwowu dunia adəye* faccagaidəye gəni,

⁷ nanrashidu Alaye asərlan gəraada wulliyə, nanrashidu duwon Ala kawu dunia alaktiman darajandero kədarjənədə.

⁸ Kənduwowu dunia adəye wundunjama adəa asujənni, ca asujanaa, Kəma Darajayedəa kəskaro jajaganni.

⁹ Amma kitawulan ruwuwadadə gai: «Awo sim curunni, səmo fanjənni, karwu kambero ngaannidə, awo ania Ala am tia caraanaro dabbərjəgəna.»†

¹⁰ Andiro Ala awo ania Ruhunjuyen isanosaa. Awoa Ruhudə awo sammaa noduma, har awowa Alaye nodu jauadəmaa.

¹¹ Wundu gəle awo karwu kamben dəganadəa nojo, ruhu kambe tilan dəganadəro kajia? Ngaima Ruhu Alayero kajia, wunduma awowa Alaye nojiwawo.

¹² Andi ruhu dunia adəye gəni, Ruhu Alaye fandiye, ngainin kənjo serre Ala andiro sadənədəa noniyə.

¹³ Koro awo animaa mananiye, mana duwon nanrashidu kamben gəni, Ruhu Alaye alamjənədəlan wulliyə, awo Ruhuyədəa am Ruhuyədəro fisargəiyə.

¹⁴ Kam Ruhu tilan dəganimadə awo Ruhu Alayedəa kasacciwawo, dalilnjudə tiro awo hangalnambuyə, koro rakce asujiwawo, Ruhuyen asudai nangaro.

¹⁵ Kam tilan Ruhu dəgaimadə awi yayea rijapci, amma ti kəlanjudəa wunduma rijapciwawo.

¹⁶ «Wundu gəle nia Kəmandeyə nojo, har tia galaji?»† Amma andidə nia Almasiwuyə taiyena.

3

Sawawa kida Alaye

¹ Kəramiya, wudə rangəkke nayiro am Ruhu tayia simoji gairo mananjagakkəni, sai am hal tiyiyen dasaana, wotte am Almasiwulan timal gairo.

² Kəmbo gəni, kiam nayiro njadəkke yaw, ranguwwawodəro. Koro yaye tia ranguwwawo,

³ kuamison nayi hal tiyiyen kərgaw nangaro. Dawundon nandəri-a lawala-aadə, hal tiyiyen dəgawə kəla kəndəgai adamgənayen diwi, gəna?

⁴ Kam laaye: «Wu Bulusse,» laaye: «Wu Afolusse,» cəniya, kəndəgai adamgənaye diwwawo wa?

* **2:6 2.6** kənduwowu dunia adəye - Sedanna diwi diwi duwon am tayia jaanayen duniaa canodidə.

† **2:9 2.9** Ish 64.4 † **2:16 2.16** Ish 40.13

⁵ To, Afolusdə wundu? Bulusdə wundu? Tayidə wolodiya tayiyen mersanuwwadə, Kəmande finja yayero kida cinadə gai.

⁶ Wu nadəkko, Afolus ketto, amma Ala cakke wurajo.

⁷ Adə nangaro kam cənadimadə-a cattimadə-a awima gəni, sai Ala cakke wurajimadə.

⁸ Kam cənadimadə-a cattimadə-a samma tilo, wundunja yaye alwasi kidanjuye kalkal cuwandi.

⁹ Andidə sawawa kida Alaye, nayidə ye kulo Alaye, tando Alaye.

¹⁰ Kəla ser Ala wuro sinadəyen, goni soro tandoye gai fərdu gənayekko, kam laa gade kəladən cəndi. Amma wundu yaye jiri cəttandiro hangal gənajo!

¹¹ Awoa wunduma rakce fərdu gade gənajiwawo, ti gənaadadəro kajia, tima Isa Almasiwu wo.

¹² Wundu duwon kəla fərdudəyen dinarlan, bi fiwullan, bi kau tamanna tamannalan, bi kəskalan, bi kangalelan, bi kajəmlan tando cədimadə,

¹³ kidanju federo culuwi, yim kiyamaa tia isanojiyi, koro kannun kida wunduye yaye rijapte jirinju fəledi nangaro.

¹⁴ Kam laaye kidanju cəttandənədə napkenoa, mukowa cuwandi.

¹⁵ Kam kidanju kannuye juwunadə tia fucci. Ti kəlanju njəkkawo cuwandi, amma dawu kannuyen kojəna gai.

¹⁶ Nayidə Fado Alaye ye, Ruhu Alaye nayilan kərga yero nonuwwi wa?

¹⁷ Kam laa Fado Alayea wuryenoa, Ala tia sijiyi, awoa Fado Alayedə tayir, koro Fadodə nayima.

¹⁸ Bare wunduma jambadənni. Kamndo laa kəla dunia adəyen kəlanju rashiduro ngoyenoa, hangal bawoa gairo waljo, rashiduro waljoro.

¹⁹ Awoa nanrashidu dunia adəye na Alayen hangalnambu, kitawulan ruwuwadadə gai: «Ala rashiduwaa nanganjan cədai,»†

²⁰ koro: «Kəmande hangal rashiduwayedə bowuro nojəna.»†

²¹ Adəma nangaro bare wunduma kəla kamben awulo juwunni, awoa awo samma kaando,

²² Bulus, bi Afolus, bi Kefas, bi dunia, bi ro, bi karmo, bi awowa kərmaye, bi awowa fuwuye. Ai, awo samma kaando,

²³ nayi ye Almasiwuye, Almasiwu ye Alaye.

4

Kida Kəngayambaye

¹ Adəgainin andidəa wolodiya Almasiwuye-a kistuwwu asər Alaye-aro ngosa.

² Kəla adəyen dole kistuwumadə amannaro waljo.

³ Wuyenna shara wuro sədduwiya, bi alkali adamgənaye laa səddiya, awima gəni. Ai, kəlanimaro shara yiddəkkiwawo.

⁴ Karwunilan sariwuaro təmakkəni, amma adə gəni wua jiremaro sədi, sharamanidə Kəmande.

⁵ Adə nangaro bare kawu sanju cədiro wundumaro shara yidduwwi, sai Kəmande isiya, ti duwon awo curo duwuyen gəraada ye fəleji, nia karwu kamben dəgana ye federo cuttuluwidə. Sadən wundu yaye jajaktunju kalkal na Alayen cuwandi.

† 3:19 3.19 Ayu 5.13 † 3:20 3.20 Jaw 94.11

⁶ To, karamiya, kəndəgaindeyen bare awo kitawulan ruwuwadaa konuwuwirowo, nayi nangaro awo ania wu kəlani-a Afolus-aa wusano ngokkəna. Ngainin wundundoma rokura cəde kam laaa cuju kam gadeyero jəgaiwawo.

⁷ Wundu amba konəmmaro nia njədo? Awi tamma duwon mowommi wo? Mowomma, awi nangaro mowommi gai awulo bumi?

⁸ Har kulluwwa! Har gəriwunuwwa! Nayi andi-a rokko gəni maiyaro walluwwa! Ca maiyaro walluwaa, andi ye nayi-a rokko kərmai nodiye!

⁹ Amma kuroniyen Ala andi kəngayambadəa na kəndaryeyero gənasaana, am duwon tayiro shara karmoye caddənadə gai. Fuwu dunia-a malaiyawa-a amso-ayen awo manayero walliyena.

¹⁰ Almasiwu nangaro andidə hangalnambuwu, amma nayidə Almasiwulan rashiduwa! Andidə dunonde bawo, amma nayidə dunondoa! Nayidə darajaa, andidə ruwada.

¹¹ Har kərmaro kəna-a ngudu-a fanniye, kare dina luwadaa, babakkada, fado bawoa ye kərgaiye,

¹² koro ngənəptiye mukkonen kida diye. Rarasaiya, barga dəpkəiye, basarsaiya, neddiye,

¹³ manakuttu andiro wulsagaiya, ser yiddiye. Andi jambo duniaye gairo walliyena, ngabdula am sammaye gairo, har kumaro.

¹⁴ Nayiro adəa ruwudunidə, nayia nanguro njakkoro gəni, tadawani jauro raakkəna gai səmondo kasturo.

¹⁵ Awoa maləmba dəwu kada Almasiwulan fanduwu yaye, bawo kada gəni taw. Wuma kawuri kəjiyen Isa Almasiwulan bawandoro walyekko.

¹⁶ Adə nangaro nayia lowonjakki, misalni gaiwo.

¹⁷ Dalil adəro Timoti tadani jauro raakkəna ye, Kəmanden amanna yedəa juwangeyerakko. Tidə kəndəgaini duwon Almasiwulan dikke ndaran yaye, dawu jama Isaa gawu fiyen yaye yikkərakkidəa nayiro isatannjagai.

¹⁸ Am laa nandoro isəkkiwaworo təmajane rokurawuro waljana,

¹⁹ amma Kəmande kasaccia, tussənnin nandoro isəkke rokurawu aniye mananja gəni, kənduwonja nokki,

²⁰ awoa nodo bargaa Alayedə manan gəni, kənduwon kərga.

²¹ Awi rawuw? Kaaa wa nandoro isəkki, ra kərawoa fəkkə farakkan isəkki?

5

Kam diwidəa dawundon tuluwowo!

¹ Dawundon kənjəna cadi cani fanniyena, koro kənjəna duwon jirinju na kərdiyayeman tədiwawodə: Har kam laa kamu bawanjuyea maji.

² Koro rokura diwi! Karwukutta diwe kam awo adəa cədənadəa dawundon tuluwwama ngəla wo!

³ Wudə tiyilan nandon gəni yaye, karwulan nayi-a rokko, koro kəla kam awo adəa cədənadəyen wu mbeji gairo shara kamməkkəna,

⁴ sa cu Kəmande Isayen captuwiya, ruhuni ye kənduwo Kəmande Isayen kundenno mbeji duwon,

⁵ kam adəa mukko Yiwulissero yakkowo,* tiyinjua cejo, yim Kəmandea ruhunju njəkkawo cuwandoro.

⁶ Awulo bondodə ngəla gəni! Yis təngəri rungo sammaa isafujiyiro nonuwwi wa?

* 5:5 5.5 mukko Yiwulissero yakkowo - Wotte har sai təmjaiyaro, jama Isaa gawuro kəlduwu tayiro amarjaganni.

⁷ Nayidə rungo yis bawoa gai, yis dinadəa tuluwowo, rungo bərinno wal-
lowo, awoa ngəlaro Layande Njəkkayirambedə duwaada, tima Almasiwu
wo.

⁸ Adə nangaro ngəmərīdəa diyo, yis dina, wotte yis nankəladoye-a
nandiwiye-alan gəni, burodi yis bawoa, wotte nantayir-a jire-alan diyo.

⁹ Curo wotiyaniyen† nayiro jawal kənjənawuyen luwoworo ruwunja-
gakkəna,

¹⁰ amma awo wuldu raakkənadə kənjənama dunia adəye gəni, bi
mangarduma, bi ndalduma, bi sənəm gama, adə gənia, sai dunian
luwuwiya.

¹¹ A'a, awo ruwunjagakkənadə tima kam Isaa gama cəni duwon
kənjənama, bi mangarduma, bi sənəm gama, bi raraduma, bi mbalma, bi
ndaldumaa, bare tiro kəldəgəwwi, bare kam adəgai-a masənama diwwi.

¹² Awi lamboni am deyayedəa‡ sharaduro? Am curoyedəmaa sharanuwi,
mare?

¹³ Am deyayedəa Ala sharaji. «Kam diwidəa dawundon tuluwowo!»†

6

Bare kəramindoa fuwu sharayero yaduwwi!

¹ Kamndo laa sonju kəla kamanjuyen cədanaa, ndayin na muminnayero
gəni, na kərdiyayero lenuwe shara njaddidə?

² Ra, muminnadə duniaro shara caddiro nonuwwi wa? Koro nayima
duniaro shara yidduwia, martawa lamar təngərimaa sharaduye nagəwwi
wa?

³ Malaiyawaro shara yiddiyero nonuwwi wa? Balle lamarra dunia
adəye?

⁴ Adə nangaro lamarra ani gai shararo tawwaa, awiro am duwon na
jama Isaa gawuyen awima gənidəro sondo yaduwidə?

⁵ Nangunoworo wulləkki. Ngaima rashidu dawundon rakce katte
kəramiyayen shara kamji falma bawo wa?

⁶ Kərami laa kərami kamanjua shararo cadi, koro adə fuwu ganam-
buwuyen!

⁷ Awiro walyeno yaye, shara kattendon diodə njurondo. Jirenambu
nayiro njaddiyama ngalwo, gəna? Kəndando jawuiyama ngalwo, gəna?

⁸ Amma nayi kəlando jirenambu so, kənda bo so, har kəramiyamaro
yidduwi!

⁹ Ra, jirenambuwo nodo bargaa Alayen warasa cawandiwaworo
nonuwwi wa? Bare jambaduwwi! Am diwi, bi sənəm gawu, bi kənjənawu,
bi kamukamu, bi luttuwu,

¹⁰ bi barwuwa, bi mangarduwu, bi mbalwu, bi raraduwu, bi jambawu
fima nodo bargaa Alayea warasajaiwawo.

¹¹ Calan laandoma ngai. Amma nayia kasalnjana, tayirro walluwwa,
koro cu Kəmande Isa Almasiwuye-a Ruhu Alande-ayen jirewuro wal-
luwwa.

Tiyindolan Alaro daraja yowo!

¹² «Awo samma wuro amardəgəna,» nuwi, amma awo samma gəni
faidaa wo. «Awo samma wuro amardəgəna,» amma wu kolləkke awima
sunodiwawo.

† 5:9 5.9 wotiyani - Wotiya adə gəni, wotiya gade Bulus tayiro ruwujəgəna. ‡ 5:12 5.12 am deyaye
- Am Isaa gawu gəni. † 5:13 5.13 SK 13.5; 17.7

¹³ «Kəmbodə curoye, curo ye kəmboye,» nuwi, koro Ala tayi yindisoa baworo cədi. Tiyidə awo kənjənaye gəni, tidə Kəmandeye, koro Kəmande ye tiyiye.

¹⁴ Ala karmolan Kəmadəa cəsangəna, koro andi yea kənduwonjun sasangi.

¹⁵ Tiyindodə nasha Almasiwuyero nonuwwi wa? To, nasha Almasiwuye ngokke nasha jawarrero dikki wa? A'a, təmmaro ngai gəni!

¹⁶ Ra, kam jawarro kəldəgənamadə ti-a rokko tiyi fallo waljanaro nonuwwi wa? Akko awo kitawu wuljənadə: «Tayi yindiso tiyi fallo waljai.»†

¹⁷ Amma kam Kəmandero kəldəgənamadə ti-a rokko ruhu fallo waljai.

¹⁸ Kənjənaro kadənowo! Biwu kam cədəna samma deya tiyiyen kərga, amma kənjənama tiyinjumaro biwu cəddi.

¹⁹ Ra, tiyindodə fado Ruhu Alaye, tidə nayin dəgana, koro Alayen isiro nonuwwi wa? Nayidə kaando gəni,

²⁰ Ala nayia tamanlan njasuwuna. Adə nangaro tiyindolan Alaro daraja yowo!

JAAWU BULUSSE KƏLA AWO TIRO RUWUJAANADƏYEN

7

Kəla larusa so, niya soyen

¹ Kəla awowa wuro ruwusuwwadəyen: «Kongwaye kamu ngodunambudəma ngəla wo.»

² Amma kənjəna wadaro, kongwa fi yaye kamu ngojo, koro kamu fi yaye kwa cədo.

³ Kwadə kamunjuro wajipnju co, koro kamudə ye kwanjuro ngai cəddo.

⁴ Kamudə tiyinjulan kənduwonju bawo, kənduwodə mukko kwanjuyen kərga. Ngaima kwadə ye tiyinjulan kənduwonju bawo, kənduwodə mukko kamunjuyen kərga.

⁵ Bare wundundoma kamanjuro tiy inju dapcəgənni, sai kasadduwe kawu ganaro kələndo moduwa deworo faiduwiro kajia, daji kallo waldənowo, bare kəlaɾiwonambundo nangaro Yiwulis nayia jaramnjan-
niro.

⁶ Adəa wuldunidə, wada gəni, jawal laa.

⁷ Am samma wu gairo waljaiya raakkəna, amma kam fi yaye na Alayen kənjonju cəmowona, laa ngai, laa ye ngai.

⁸ Am kamu cadanni-a kamuwa kwa faccaanaa-adəro wulgəkki, naptu wu gailan dasaanama tayiro ngalwo.

⁹ Amma rakcane kəlanja caɾiwawowa, niya cado, jarawadəroa niya diodəma ngalwo.

¹⁰ Am niya cadənadəro wada adəa yikki, wu gəni, amma Kəmande: Bare kamudə kwanju-a faidanni.

¹¹ Amma kwanju-a faidanaro walyenoa, niya bawoa napco, bi kwanju-a soloda. Koro kwadə ye bare kamunjua dəpcənni.

¹² Am gapcanadəro wuma adəa wulgəkki, Kəmande gəni: Kərami laa kamu Isaa gama gəni cədanaa, koro kamudə ti-a rokko naptu kasaccənaa, bare kamudəa dəpcənni.

¹³ Koro kamu laa kwa Isaa gama gəni cədanaa, koro kwadə ti-a naptu kasaccənaa, bare kwadəa wajənni.

† 6:16 6.16 Bad 2.24

¹⁴ Awoa kwa Isaa gama gənida kamunjuyen tayirro waljena, koro kamu Isaa gama gənida kwanjuyen tayirro waljena. Adə gənia, yallando tayir gəni, amma ngainin tayida tayir.

¹⁵ Amma ti Isaa gama gənida faidu kirawoa, faida. Ngairo walyenoa, kərami kongwa bi kamuda tikkerənni, awoa nanlewan dəgaro Ala nayia bowongera.

¹⁶ Ni kamu, ndayin gəle kwanəmba yikkagəmiro nonəmi? Koro ni kwa, ndayin gəle kamunəmba yikkagəmiro nonəmi?

Wundu yaye naptunjun dəga!

¹⁷ Biya wundu yaye, Ala tia bowojənada gai, naptu duwon Kəmande tiro amarjəgənadaləlan dəga. Adəma wada jama Isaa gawu sammayero yikkida wo.

¹⁸ Kam duwon sa tia bowojanalan kajanjuada,* bare kajadənni waljenni. Ti jəmbələmlan bowojanada,† bare kajadənni.

¹⁹ Kajada awima gəni, kajanambudə ye awima gəni, wada Alaye ga faida wo.

²⁰ Wundu yaye naptunju sa tia bowojanadəyen dəga.

²¹ Ni kərea duwon bowongeraa, bare suwoldəmmi, amma dama nankam kəlaye fandəmia, faidadəne.

²² Kam ti kərea duwon Kəma tia bowojənada, na Kəmayen ti nankam kəlaye cədana. Jiri adəgainin kam duwon Kəma tia nankam kəlaye bowojənada, ti kərea Almasiwuye.

²³ Ala nayia tamanlan njasuwuna, bare kərea kambero walluwwi.

²⁴ Kəramiya, wundu yaye naptu duwon Ala tia bowojənada na Alayen dəga.

Kəla am kamu cadanni-a kamuwa kwa faccaanaa-ayen

²⁵ Kəla ferowa kwa nojanniyen wada Kəmandeye takkəni, amma kam duwon kanjimari Kəmandeyen amannada gai, kuro ni yikki.

²⁶ Awo rukkida tima suwol kərmayedəro ngai naptudəma kambo ngalwo.

²⁷ Ni kamuaa, bare faidu manəmmi. Kamu bawoaa, bare kamu ngonəmmi.

²⁸ Amma kamu ngonəmiro walyenoa, biwu dimmi. Koro fero kwa nojenni kwa cədiro walyenoa, biwu cədenni. Adə yaye am ani gai dunia adən bone casai, amma wudə adəro kanuwiya, raakko.

²⁹ Kəramiya, awo wulləkkida: Sa karənjəna. Kua adən fuwun am kamu cadanada kamu cadanni gairo walja,

³⁰ am cesirida ye cesiriwawo gairo walja, am karwukəji cadida ye karwukəji cadiwawo gairo walja, am casuwida ye awima cadanni gairo walja,

³¹ koro am dunia adən faidadaida ye tiro duno cədenni gairo walja, alama dunia adəye baworo tədi nangaro.

³² Nayi suwol bawoaro walluwiya, raakko. Kam kamu cədannida awowa Kəmayero suwolde jiri cəde ardiyanju cuwandro maji.

³³ Amma kam kamuada kəla awowa dunia adəyero suwolde jiri cəde ardiya kamunjuye cuwandro maji,

³⁴ hangalnju yaktəna. Koro kamu kwa bawoada-a fero kwa nojennida-a kəla awowa Kəmandeyen suwoldai, tiyi yelan, ruhu yelan tayir napcaro.

* **7:18 7.18** kam kajanjuada - Yaudi. † **7:18 7.18** ti jəmbələmdə - Kərdi.

Amma kamu kwaadə kəla awowa dunia adəyero suwolde jiri cəde ardiya kwanjuye cuwandro maji.

³⁵ Adəa wuldunidə, katkun gənaduwo gəni, nayia banaduwo, naptu jussəna dewo, hangal yaktənnin Kəmandea gaiwo.

³⁶ Kam laa təmajinjuro awo jussənni cəddiro təmajənaa, koro juro məradunjua duwon lamardə ngai wajipcənaa, awo cəraanadə cədo, niya cədo, biwuro waljiwawo.

³⁷ Amma kam curo karwunjuyen nia dunoa ngojəna, tiro dolero waljənni, rawonju, koro tia təmajinju gai roduro karwunjun nia ngojənadə, awo ngəla cədi.

³⁸ Jiri adəgainin kam təmajinju ngojənadə awo ngəla cədi, koro kam ngojənnimadə adəa kojəna cədi.

³⁹ Kamudə kwanju roaa tiro kəllaada, amma kwadə bawoyenoa, rakce kam cəraanaa niyaji, amma Kəmaa gamaro waljo.

⁴⁰ Amma wuyenna ngai naptudəma tiro bargaa wo, koro kuronin wu yelan Ruhu Alayea.

8

Kəla da sənəmbo tinayen

¹ Kəla da sənəmbo tinayen, andi samma ilmu taiyenaro noniyena. Ilmudə kamba fujiyi, amma kərawodə dunoaro cədi.

² Kam duwon kəlanjua awo laa nojənarə ngoyenoa, koroma jiri wajipcənadə gairo nojənni,

³ amma kam laa Alaa kirawoa, Ala tia nojəna.

⁴ To, kəla da sənəmbo tinaa ngəroyen, sənəm dunialan awima gəni ye, Ala tilodəro kajia, gade bawo yero noniyena.

⁵ Awoa alawa laa same yen kal, cidiya yen kal mbeji cani yaye, alawa kada-a kəmawa kada-a mbejidə gai,

⁶ adə yaye nanden Aladə tilo, ti Bawa, tilan awi yaye isi, ti nangaro kərgaiye, koro Kəmande Isa Almasiwudə ye tilo, tiyen awi yaye isi, tiyen kərgaiye.

⁷ Amma am samma gəni ilmu adəa cada. Laanja gumkiyaa cařinadəro har kərməro da jagariya, sənəmbo tinadə gairo jagari, koro karwunja kibbajənnidə tayir gəniro walji.

⁸ Kəmbo gəni sasakke Alaa karənniye. Bo waniyea, təgərdiyewawo. Buiyea, tərgaiyewawo.

⁹ Amma hangal gənanowo, bare nankam kəlayendo adə am lawudəa cakke taljanni.

¹⁰ Kam laa karwunju kibbajənni duwon ni ilmuadə fado sənəmbe masəna dimi ngiroa, adə cakke da sənəmbo tinaa jəgəriwawo wa?

¹¹ Ngainin kəla ilmunəmbe kərami lawu duwon ti nangaro Almasiwu nunadə facciyi.

¹² Kəramiyandoro biwu ngainin yidduwiya, koro karwunja kibbajənnidə lorunuwiya, Almasiwumaro biwu kidduw.

¹³ Adəma nangaro da ngərodə cakke kəramini taljiri walyenoa, gadero da ngərakkiwawo, bare kəraminia yakkəkke taljənni.

9

Awo kəngayambaro amardəgəna

¹ Wu kambe, gəna? Wu kəngayam, gəna? Isa Kəmandea rukkəni wa? Nayima gəna kidani Kəmandelan dikkənadə wo?

2 Am gade nankəngayammidəa kasaccaiwawo yaye, fagat nandon wu kəngayam, Kəmandelan nayima tawa* nankəngayammi tabbacciyidə wo.

3 Adəma awo am ayau gənasagaidəro kalangəkkidə:

4 Kənduwo kəmbo-a kənja-a fandoye† taiyende wa?

5 Kənduwo kamunde Isaa gama-a rokko bəlawuroduye kəngayamba gade so, yaanawa Kəmaye so, Kefas so cadidə gai taiyende wa?

6 Wu-a Barnabas-a runde wa kənduwo kida dionambuyə taiyende wo?

7 Wundu ngalte yaye kida sojiye cədi duwon wuɾinjulan ambadidə? Wundu ya inabbe kokci duwon tadanju caiwawodə? Wundu ləmannə cəneyi duwon kiam ləmannayədəa caiwawodə?

8 Kəla mana kamben wa awo ania wulləkki? Attaura ye ngai wuljənni wa?

9 Akko awo Attaura Nawī Musayen ruwuwadadə: «Bare dalo wastu cədi duwon cinjuro cambu yakkəmmi.»† Ala daloro wa lambonjua wo?

10 Fagat andi nangaro adəa wulji, mare? Aaa, andi nangaro awo adə ruwuwada: «Baremadə təmanjulan bare cədo, wastumadə ye nuwanju cuwandiro təmajə cədo.»

11 Awowa Ruhuyə karwundolan nadiyenadə, awo duniaye nandon kaladundədə awo laa kura wa?

12 Am gade kənduwo nuwanja nandon mowoye cadanaa, andidə tayia kojənarə taiyena, gəna? Adə yaye kənduwo adəlan faidadiyende, curo jəktu fiyen yaye mərniye, bare kawuri kəji Almasiwuyədəro takkal fima yakkiyendero.

13 Am kida Fado Alayen cadidə kəmbo Fado Alayen jawui, koro am laya duwaduramnin kida cadidə nuwanja laya duwaduramdəlan cawandiro nonuwwi wa?

14 Jiri adəgai Kəmande wada ce am kawuri kəji mawodumaso kida kawuri kəjiyen awo kəndəgainjaye cawando cəna.

15 Amma wudə kənduwo aniye falnjamalan faidadəkkəni, koro nuwani fandro gəni awo ania ruwunəkki. Awulo boni cattuluwiro nukkenama ngalwo.

16 Kawuri kəji wuldunidə dalil awulo boye gəni, wuldunjudə wajimsəgəna. Kawuri kəjidəa wulləkkiwaworo walyenoa, kuttuni!

17 Awo adəa rawonin dikkia, alwasi fandəkki, amma rawonin gənia, nanwakkil mukkoniro casakkəna.

18 To, awi gəle alwasini wo? Kawuri kəji wulləkkiyə kənduwo duwon kawuri kəji adə sinadən faidadəkkənin dero kənjoro.

19 Na am sammayen wu kambe duwon, ngəwunjaa mowokkoro kəlania karea tayi sammayero kalakkekko.

20 Na yaudiyayen, yaudiya njəkkawo cawandoro, yaudi gairo walyekko. Na am fərdu wada Attaurayen dasaanayen, wu kəlania fərdu wadayen dəgəkkəni yaye, kam fərdu wadayen dəgana gairo walyekko, am fərdu wadayen dasaana njəkkawo cawandoro.

21 Am wada cadannidəa mowokkoro, wu ye kam wada cədannia gairo walyekko, amma wudə kam wada Alayə cədannia gəni, fərdu wada Almasiwuyen kərgakko.

22 Na am lawuyen lawuro walyekko, tayi lawudə njəkkawo cawandoro. Adəgaima na am sammayen awo sammaro walləkkəna, jiri fin yaye laanjaa yikkagəkkoro.

23 Kawuri kəji nangaro ani sammaa dikki, tilan nuwani fandəkkoro.

* 9:2 9.2 tawa - Awo duwon kəlanjun ruwua shedaro bakcaidə. † 9:4 9.4 kənduwo kəmbo-a kənja-a fandoye - Alwasi. † 9:9 9.9 SK 25.4

²⁴ Curo ngərəm siyen ngərəmgu samma ngərəmjai yaye, tilo lon ladadəa cuwandiro nonuwwi wa? Jiři diwe fanduwiro ngərəmmowo!

²⁵ Am bikkelan ngənəptaidə jawal samman kəlanja cəriwi. Tayidə ariawu kənnasarre dəgaiwawo moworo adəa cadi, amma andidə ariawu sawisoro dəgai moworo diye.

²⁶ Wudə kam na leduye bawo gairo gəni ngərəmməkki, koro dambenidə kam kasam bakci gairo gəni bangəkki,

²⁷ amma bare ngawo kawuri am gadero wulgəkkənayen wu kəlani curonjan baworo walləkkəniri tiyini jauro ngənəmməkke kəlani riwukki.

10

Misal kəla turu Israyilawuyen

¹ Kəramiya, adəa nonuwiya, raakko: Kaariyande samma cidiya fofouyen dasaana, tayi samma bərəm faljane kojana,

² koro tayi sammaro curo fofoudə-a bərəmdə-ayen kasala cadde Nawi Musaro kəlyeyera.

³ Tayi samma kəmbo Ruhuyedəmaa gewo,

⁴ koro tayi samma kənja Ruhuyedəmaa kesa, awoa kau Ruhuye tayia jəgaidəyen casana, kau adə tima Almasiwu wo.

⁵ Adə yaye Ala ngəwunjaye kəjinja fanjənni, koro karaa dəriro kaminn-jaa tataryeyeno.

⁶ Lamarra ani andiro misallo walseyera, jiři awo diwi mangarjanadə gai, bare mangarniyendero.

⁷ Bare sənəm gawu amnja laa gairo walluwwi, kitawulan ruwuwadadə gai: «Jamadə kəmbo-a kənja-aro napkera, koro bikke randoro ciyera.»†

⁸ Bare kənjana diyende, amnja laa cade yim falnin am dəwu findin yakkun sanunadə gai.

⁹ Bare Almasiwua jarammiyende, amnja laa cade kadiya tayia ceyesənadə gai.

¹⁰ Bare karwukutta fəlenuwwi, amnja laa cade siduwuma tayia sijəgənadə gai.

¹¹ Lamarra ani tayiro misallo wakkajaana, koro səmonde kasturo ruwuyera, andi duwon sa njeroramben dəgaiyenadə.

¹² Adə nangaro wundu duwon ti daadaro təmajənadə bare curənni hangal gənajo!

¹³ Jaraptu am sammaa cuwandəna gənia, jaraptu fima nayia njawandənni. Ala amanma, kolje dunondo kojənaro jaramnjaiwawo, amma jaraptu isiya, ranguwe nedduwiro jawal luwoye njadi.

Kəla sənəm gayen

¹⁴ Adə nangaro, kərawowuni, sənəm garo kadənowo!

¹⁵ Nayiro am hangalla gairo jandenjagakki. Nayi kəlando awo wulləkkidəa sharanowo!

¹⁶ Kənjaram bargaa ti nangaro Alaa wuseniye, tilan gəna bu Almasiwuyero kəldiyiye? Koro burodi fəsangiyedə, tilan gəna tiyi Almasiwuyero kəldiyiye?

¹⁷ Burodi fal dəgadə, andi ngəwu yaye, tiyinde falma, awoa andi samma burodi faldəa ngəriye.

¹⁸ Israyilawua tangowo: Tayi laya jagaridə laya duwaduramdəro kəldaana, gəna?

¹⁹ To, awi wulləkki? Da sənəmbo tinadə-a sənəmdəma-a awo laa wo?

† 10:7 10.7 NL 32.6

20 A'a, amma layanjadə Alaro gəni, sedannaro duwajagai. Sedannaro kəldəgəwiya, raakkəni.

21 Ranguwe kənjaram Kəmaye-a kənjaram sedannaye-ayen yawwawo. Ranguwe tewur Kəmaye-a tewur sedannaye-alan masəna diwwawo.

22 Ra, yakkiye Kəmaa nandəri cə dai? Tia dunon koniyena wa?

Awin yaye daraja Alaro tio!

23 «Awi yaye amardəgəna,» amma awo samma gəni faidaa wo. «Awi yaye amardəgəna,» amma awo samma gəni kamba dunoaji.

24 Wundu yaye awo ngəla kəlanjuro gəni, am gadeyero majuwo!

25 Awo haumadin caladi sammaa buiwo, bare səriwu karwuye nangaro kəlanjun kokoruwwi,

26 «Dunia-a awowa curonjun dasaana samma-a Kəmandeye,»† nangaro.

27 Kam laa Isaa gama gəni nayia donjane kasadduwe lenuwiya, awo fuwundoro casakkəna sammaa buiwo, bare səriwu karwuye nangaro kəlanjun kokoruwwi.

28 Amma kam laa nayiro: «Adə sənəmbo tina,» cənia, kam nayiro isanonjaanadə-a səriwu karwuye-a nangaro bare buwwi.

29 Karwu kaando gəni, kaanju wulləkki. Awiro gəle səriwu karwu kam gadeye nankam kəlayeni sharaji?

30 Alaa wusenəkke bukkia, awiro gəle kəla awo duwon ti nangaro Alaa wusenəkkənədəyen wua sharasai?

31 Buwi yen kal, yawi yen kal, awo diwi samma yen kal, awi yayea daraja Alayero dewo.

32 Bare yaudiya-a yaudiya gəni-a jama Alaye-aa yakkuwe taljanni,

33 wu ye jawal fin yaye ardiya am sammaye makkidə gai. Awoa wuro gəni, am ngəwuro awo faidaa makki, njəkkawo cawandoro.

11

1 Halnia gaiwo, jiri wu ye hal Almasiwuyea gakkidə gai.

Kəla Alaro ambəttuwu-a kəla jakta-ayen

2 Awi yayen wua tansuwe alamdu jiri nayiro njaddəkkənədə ngəlaro gawi nangaro nayia wusenjakki.

3 Adə yaye awo adəa nonuwiya, raakko: Fuwuma kongwa sammayedə tima Almasiwu wo, fuwuma kamuyedə tima kwanju wo, koro fuwuma Almasiwuyedə tima Ala wo.

4 Kongwa duwon moduwa bi nawinawi kəla jakkadaa cədidə fuwumanjua nanguro cakki.

5 Amma kamu duwon moduwa bi nawinawi kəla kaadaa cədidə fuwumanjua nanguro cakki, kəlanju tələrəna-a kal wo.

6 Awoa kamu kəlanju jakciwawoa, gərəpca. Kəla gərəptu bi larodə na kamuyen awo nanguyea, kəlanju jakco.

7 Kongwaye kəla jaktudə jussənni, ti camuno-a daraja-a Alaye nangaro, amma kamudə daraja kongwaye.

8 Awoa kongwa gəni kamuyen culuwo, amma kamu kongwayen culuwo.

9 Koro kongwaa gəni kamu nangaro alakca, amma kamudəa kongwa nangaro alakca.

10 Dalil adəro alama kənduwoye kəlanjun gənədudə malaiyawa nangaro kamuro wajipcəgəna.

† 10:26 10.26 Jaw 24.1

¹¹ Adə yaye na Kəmandeyen kamudə kongwa-a faiyada gəni, kongwadə ye kamu-a faiyada gəni.

¹² Jiri kamudə kongwayen isənadə gai, kongwadə ye tambo kamuyen isi, adəgaima awi yaye Alayen isi.

¹³ Nayi kələndoma sharanowo: Kamu kəla jakcənnin Alaa cuworidə jussəna wa?

¹⁴ Kəla kəndəgai duniayen, kongwaye kandurɪnju kuruwua tiro awo nangua yaye,

¹⁵ kamuye kandurɪnju kuruwuro řijiya, tiro awo darajaye, gəna? Awoa kandurɪnjudəa jakturam gairo tiro cadəna.

¹⁶ Kam laa kəla adəyen kambiwudu cəraanaa, alamdu gade taiyende, jama Alaye gadegadeso ye cadanni.

Cammonja ngəla gəni

¹⁷ Amma kəla wada adəyen nayia wusenjakkiwawo, serro gəni, sernam-buro captuwi nangaro.

¹⁸ Burwon cammo jama Alayero captuwiya, kattendon yaktuwwa canı fakkəna, koro gana jirero ngokkəna.

¹⁹ Ai, sai kattendon yaktuaro waljiya, ngainin am curondon ardiyadadə nowadaro waljai!

²⁰ Ase, sa captuwiya, masəna Kəmaye gəni buwi.

²¹ Sa masənadəyen wundundo yaye namuje kəmbonju ngoje juwui, ngainin kam laa kənaa, kam laa ye sagarandəna.

²² A! Kəmba-a kənja-adəro fanndo bawo wa? Ra, jama Alayero rudu gənağəwe am awima cadannidəa nanguro yakkuwi? To, awi gəle nayiro wulnjagakki? Nayia wusenjakki? A'a, kəla adəyen nayia wusenjakkiwawo.

Masəna Kəmaye

²³ Awo Kəmandeyen mowokkənadəa nayi yero njaddəkkəna: Kəmande Isa bune tia sərəccaanadən burodı ngoje

²⁴ Alaro ardiyenniya, fəsakce: «Adə tiyini nayi nangaro tinadə. Wua takturo adəa dəwo!» cəna.

²⁵ Jiri adəgainin koro ngawo masənayen kənjaram ngoje: «Kənjaram adə aman bərin bunilan ndəpkada. Yimbi yaye tia yawiya, wua takturo dəwo!» cəna.

²⁶ Awoa yimbi yaye burodidəa ngəruwe kənjaramdəyen yawiya, karmo Kəmandeye mawonuwi, har kawu walde isiro.

²⁷ To, kam jiri jussənnin burodidəa jəğəri bi kənjaram Kəmayen caidə tiyi-a bu-a Kəmandeyero biwu cəddo.

²⁸ Wundu yaye kəlanju jarapco duwon, ngainin burodidəa jəğəro, kənjaramdə yen ca.

²⁹ Awoa kam tiyi Kəmayea asujənnin jəğəri bi caidə, bonju-a kənjanju-ayen wowom kəlanjuro gərjiyi.

³⁰ Adəmaro curondon am ngəwu duno bawoa ye, dondi ye, kada ye sanuna.

³¹ Jiremaro kəlande jarammiyero walyenoa, andiro shara saddiwawo,

³² amma Kəmadə andiro shara saddiya, andia jawallo sasakki, ngainin am duniaye-a rokko andiro wowom gənasagaiwawo.

³³ To, kəramiyani, masəna dioro captuwiya, wundu yaye kamanjua gurejo.

³⁴ Kam laa kənanjuaa, fadon juwo, ngainin captuwiya, nayiro shara njaddiwawo. Waldəkke isəkkiya, kəla awo gapcənadəyen gala yikki.

12

Kɛla kɛnjowa Ruhu Alayen

¹ Kɛramiya, kɛla kɛnjowa Ruhu Alayen, curo nanjayillen dɛgawiya, raakkɛni.

² Sa nayi kɛrdiyadɛn, kolluwe jawal sɛnɛmba mana cadiwawoyero tɛmbalnjaanaro nonuwwa.

³ Adɛmaro nayiro isanonjagakki, wundumaye Ruhu Alayen: «Isa baskuwada,» cɛniwawo, koro Ruhu Alayen gɛnia, wunduma rakce: «Isama Kɛma wo,» cɛniwawo.

⁴ Kɛnjo jiri jiri mbeji, amma Ruhudɛ falma,

⁵ kida jiri jiri ye mbeji, amma Kɛmadɛ falma,

⁶ koro kɛndo jiri jiri ye mbeji, amma Aladɛ falma, ti duwon tayi sammaa am sammalan kidajidɛ.

⁷ Faيدا jamaye nangaro Ruhu Alaye kam fi yayen kɛnjo laan fɛledi.

⁸ Kam laaro Ruhudɛyen mana nanrashiduye cadi, laa yero Ruhudɛyeman mana ilmuye cadi,

⁹ laa yero Ruhu faldɛyeman kambɛrse cadi, laa yero Ruhudɛyeman kɛnjowa amba ngaduye cadi,

¹⁰ laa yero awo ajabba ajabba dioye, laa yero nawinawi dioye, laa yero ruhuwaa gayirduye, laa yero tɛlam jiri jiri wulduye, laa yero tɛlamba fisarduye.

¹¹ Ruhu faldɛma awo ani sammaa kidaje kam fi yayero kɛnjo kalkallo ci, jiri cɛraanadɛ gai.

Tiyidɛ falma, nasha gadegade kada

¹² Jiri tiyidɛ falma, nashawanju kada, koro nashawa tiyiye samma ngɛwu duwon, tiyidɛ falmadɛ gai, Almasiwudɛ ye ngai.

¹³ Yaudi yen kal, yaudi gɛni yen kal, kɛrea yen kal, kambe yen kal, Ruhu faldɛyen andi sammaro kasala sadde tiyi faldɛro kɛlsejera, koro andi sammaa sasakke Ruhu faldɛyeman kiaye.

¹⁴ Awoa tiyidɛ nasha fal gɛni, kada.

¹⁵ Siye: «Wu mukko gɛni nangaro, wu nasha tiyiye gɛni,» cɛnia, adɛ cakke nasha tiyiye gɛniro walji wa?

¹⁶ Koro sɛmoye: «Wu sim gɛni nangaro, wu nasha tiyiye gɛni,» cɛnia, adɛ cakke nasha tiyiye gɛniro walji wa?

¹⁷ Tiyidɛ samma simba, sɛmon fandudɛ ndaran? Samma sɛmoa, kinjan fandudɛ ndaran?

¹⁸ Amma Ala kɛla rawonjuyen nasha fi yayea tiyilan gɛnayeno.

¹⁹ Tayi samma nasha falla, tiyidɛ ndaran?

²⁰ Awoa nashawadɛ kada, amma tiyidɛ falma.

²¹ Sim rakce mukkorɛ: «Nin mɛraduni bawo!» cɛniwawo, kɛla ye rakce siro: «Nin mɛraduni bawo!» cɛniwawo.

²² Ngai gɛni, amma nashawa tiyiye lawuro caruidɛ jaurɛ faidaa.

²³ Nashawa tiyiye duwon ruwadarɛ ngoniyenadɛro jaurɛ daraja yiye, koro nashawandɛ nanguadɛro ngɛlarɛ kissiyiye,

²⁴ nashawandɛ kuroro ngɛladɛro sai awo laa tɛddiya gɛni. Amma Ala tiyidɛa alakce nashawa daraja bawoadɛro jaurɛ daraja kaino,

²⁵ bare tiyilan yakta wakkajɛnni, amma nashawadɛ kattenjaro kissaa.

²⁶ Nasha laa jau fanjiya, nasha samma ye rokko jau fanjai. Nasha laa daraja cuwandiya, nasha samma ye rokko kɛji fanjai.

²⁷ Nayidɛ tiyi Almasiwuye, wundundo yaye tiyidɛye nashanju.

28 Koro Ala curo jamanjuyen burwon kəngayamba galajəna, kənyindiyen nawiya, kənyakkuyen maləmba, ngawo adəyən kənjo awo ajabba ajabba dioye, daji kənjowa amba ngaduye so, banaduwuye so, nodoye so, koro kənjowa təlam jiri jiri jandeduye so.

29 Tayi samma kəngayamba wa? Samma nawiya wa? Samma maləmba wa? Samma awo ajabba ajabba cadi wa?

30 Samma kənjo isangaduwuye cadana wa? Samma təlambalan jandejai wa? Samma fisarjai wa?

31 Amma kənjowa ngalwodəa jauro rawowo! Koro nayiro jawal awi yayea kojənaa fəlenjagakki.

13

Jawal kərawoye

1 Tələmba ambe-a malaiyawaye-alan jandenəkki yaye, amma kərawo wulan baworo walyenoa, wudə nuktu suye kalala ngəwua bas.

2 Koro nawinawi dikke asər-a ilmu-a sammaa asukke kambərse har kau kuruwu sənaktuye takkəna yaye, amma kərawo wulan baworo walyenoa, wudə awima gəni.

3 Koro kəndani takkəna sammaa sadaaro yikke tiyini ye warduro sərətəkəki yaye, amma kərawo wulan baworo walyenoa, riwani bawo.

4 Kərawodə kanadia ye, serra ye. Kərawodə, nandəri tia cədaiwawo, awulo juwuiwawo, rokura ye cədiwawo,

5 tidə awima candənni cədiwawo, kəlanjuro majiwawo, duwan gərgəjiwawo, awo diwi karwun rojiwawo,

6 tidə kəla nandiwiyen karwukəji fəlejiwawo, amma kəla awo jireyen karwukəji fəleji.

7 Kərawodə awo sammaa gawurji, awo sammaa mərsaji, awo samman təmaji, awo samman necci.

8 Kərawodə təmmaro ceriwawo. Nawinawi diodə, baworo walji. Tələmba gaden mana diodə, ceri. Ilmudə, baworo walji.

9 Awoa ilmudedə ye cinjua, koro nawinawindedə ye cinjua,

10 amma awo kalkaldə isiya, sadən awo cinjuadə baworo walji.

11 Gananilan jandenidə jande tadaanaye, hangalnidə ye hangal tadaanaye, koro təmanidə ye tadaanaye. Wurayekkəniya, awowa tadaanayedəa kolyekko.

12 Kərma misal kudərampen gainin buji buji ruiye, amma sadən sim-a sim-alan ruiye. Kərma nodunidə cinjua, amma sadən Ala wua kalkallo nosənədə gai kalkallo nokki.

13 Kərma awo yakku ani dasayi: kambərse-a təma-a kərawo-a, amma tayi sammalan kərawodə tima kura wo.

14

Kəla nawinawi-a təlam jiri jiri-ayen

1 Kərawo manowo, kənjowa Ruhu Alaye fando jauro rawowo, masam-manno nawinawi dio.

2 Kam təlam gaden jandejimadə ambo gəni, Alaro jandejiyi, awowa wunduma awo wuljidəa asujiwawo, dalilnjudə Ruhu Alayen awowa asərre jandejji nangaro.

3 Amma kam nawinawi cədimadə ambo jandejiyi tayia isadunoajiyi, karwunjaro duno ci, kərawolan ronja ye isabojiyi.

⁴ Kam tɛlam gaden jandejimadɛ kɛlanjuro duno ci, amma kam nawinawi cɛdimadɛ jama Isaa gawuro duno ci.

⁵ Nayi samma tɛlamba gaden jandenuwiya, raakko, amma adɛa kojɛnaro nawinawi diwiya, raakko. Kam nawinawi cɛdimadɛ kam tɛlambalan jandejimadɛa kojɛna, kam laa fisarje jamadɛro duno ci gɛnia.

⁶ To, kɛramiya, nandoro isɛkke nayiro wahayi so, ilmu so, nawinawi so, alamdu solan gɛni, tɛlambalan jandengeyerakkoa, awi gɛle nayiro faidanju wo?

⁷ Awowa ro bawoa algaida bi kumbi gai kowonja kalkallo nukcawawoa, ndayin gɛle awo fujai bi jajaidɛ asudi?

⁸ Koro kangadi kalkallo fujaiwawoa, wundu gɛle kɛriwuro dabbardi?

⁹ Nayi ye ngai. Tɛlamndon mana kalkal gɛni diwia, ndayin gɛle awo wulluwidɛ asudi? Mana karaa dero yidduwi.

¹⁰ Dunian tɛlamba jiri jiri kada mbeji, koro tɛlam maananju bawoa falma bawo.

¹¹ Adɛ nangaro tɛlambe maananju nokkɛniro walyenoa, kamdɛro kusottoro wallɛkkɛna, kamdɛ ye wuro kusottoro waljɛna.

¹² Nayi ye ngai. Kɛnjowa Ruhuyedɛa fando jauru raawwa nangaro, awo jama Alayea isadunoajiyidɛa ngɛwuro manowo.

¹³ Adɛma nangaro kam tɛlam gaden jandejimadɛ kɛnjo fisarduye cuwandoro moduwa cɛdo.

¹⁴ Tɛlam gaden moduwa dikkia, ruhunidɛ moduwa cɛdɛna, amma hangalnidɛ awimaro faidajɛnni.

¹⁵ To, awi gɛle dikki? Ruhunin moduwa dikki, koro hangalni yen moduwa dikki. Ruhunin aiya njungoroye yekki, koro hangalni yen aiya njungoroye yekki.

¹⁶ Adɛ gɛnia, ruhunɛmlan Alaa wusenɛmiya, kam duwon awo ania nojɛnnidɛ awo wullɛmmadɛa asujiwawoa, ndayin gɛle wusedunɛmdɛro «Amin!» cɛni?

¹⁷ Ngɛlaro Alaa wusenɛmi yaye, kamanɛmdɛye karwunju dunoajiwawo.

¹⁸ Tɛlamba gaden jandedun nayi sammaa konjakkɛna nangaro Alaa wusenɛkki,

¹⁹ amma dawu jama Alayen kalma dɛwu mewu tɛlamlan wullɛkki yayero am gadea alammɛkkoro kalma uwuma hangalnilan wullɛkkiya, raakko.

²⁰ Kɛramiya, kɛla hangallen bare yallaro walluwui. Kɛla awo diwiyen yalla sananaro wallowo, amma kɛla hangaldɛyen rashiduwaro wallowo!

²¹ Akko awo Attauralan ruwuwadadɛ: «Kɛmandeye: “Jama adɛro am tɛlam gadeye-a ci kusottowaye-ayen jandegɛkki, amma adɛson wua kɛrɛnsaiwawo,” yeno.»†

²² Ase, tɛlambadɛ naptu alamaye cadi, Isaa gawuro gɛni, ganambuwuro, nawinawidɛ ye ganambuwuro gɛni, Isaa gawuro.

²³ Adɛ nangaro, jama Isaa gawu samma captane tɛlamba gaden jandejai duwon, am awo ania nojanni bi Isaa gawu gɛni isane nadɛro ngasayia, nayia joriyaro ngonjaiwawo wa?

²⁴ Amma cammodɛn am samma nawinawi cadi duwon, kam Isaa gama gɛni bi awo ania nojanni laa nadɛro ngayia, tayi samma nangaro ti biwumaro tabbatto noji, tayi samma nangaro shara tia cɛdai,

²⁵ asɛr karwunjuye kaadaro walje, fɛdɛryero tɛmdɛ Alaro ambɛcciye: «Jiremaro Ala dawundon!» cɛni.

Cammo jama Isaa gawuye sawiyada

† 14:21 14.21 Ish 28.11-12

26 To, këramiya, awi gai gøle? Captuwiya, wundundo yaye aiya njungoroye bi alamdu, bi wahayi cuwudi, bi mana tølamlan cædi, bi fisarji. Awo samma jamadæa isadunoajuworo tædo.

27 Am laa tølamlan jandējaia, bare yindi bi yakku kojønaro mana cadønni, fal fallen cado, koro kam laa fisarjo.

28 Fisarduma baworo walyenoa, wundunja yaye dawu cammodøyen gëm cædo, këlänju-a Ala-aro jandējuwo.

29 Nawiya yindi bi yakku mana cado, am gade ye manadæa gayirja.

30 Wahayi laa kam gade nadæn napkadaro bayindiya, burwoye mana cædidæ gëm cædo.

31 Am samma caro, duno cawandoro, nayi samma ranguwe fal fallen nawinawi diwi.

32 Nawiya ruhunja nawinawiyedæa carüwi,

33 awoa Aladæ Ala hangalsangoye gëni, Ala nanlewaye.

Jama muminna sammayen tædidæ gai,

34 kamuwadæ curo cammoyen gëm cado, awoa jandedu tayiro amardægënni, amma Attaura ye wuljænadæ gai, këngaaro napca.

35 Awo laaa nodu caraanaa, kwawanjaa fadon caworo. Curo cammoyen kamuye mana diodæ jauro nangua.

36 Mana Alayedæ nayilaman wa badiyeno? Ra, nayi rundomaa nanjaa?

37 Kam laa ti nawi bi tilan kënjo Ruhuyearo tæmayenoa, awo ruwunja-gakkænadæ wada Këmandeyeye woro asujo.

38 Kam laa adæa kistuwuro wajia, tiro kissagaiwawo.

39 To, këramiyani, nawinawi dio jauro rawowo, bare tølamba gaden jandedu dapkæwwi,

40 amma awi yaye jiri jussæna-a sawiyada-alan tædiro waljo.

15

Karmolan cidu Almasiwuye

1 Këramiya, kawuri kèji wulnjagakkænadæa isatannjagakki, kawuri kèji duwon mowuwwa ye, këlänjun danuwwa ye.

2 Kawuri nayiro wulnjagakkænadæa ronuwia, tilan njækkawo fanduwii. Adæ gënia, bowu fatto kasadduwwa.

3 Awison fuwunno kawuri wu ye mowokkænadæa nayiro njaddækkæna: Kitawulan ruwuwadadæ gai, Almasiwu biwuwande nangaro kano,

4 tia sittærayera, daji yimbe yakkua karmolan ciyeno, kitawulan ruwuwadadæ gai.

5 Kefasso* fæleyaada, koro tayi mewun yindindæro,†

6 daji këramiya yer uwumaa kojønaro na tilon fæleyaada. Ngæwunja har kuro mbeji, amma laanja ro caræmbæna.

7 Ngawo adøyen Yakubaroz fæleyaada, koro këngayamba sammaro.

8 Daryerambo, kam sa cæðennin tambæna gairo, wu yero fæleyaada.

9 Këngayamba samman wuma gana wo, wu këngayamlan bowodu tikkæni, jama Alayedæa basarnækkæna nangaro.

10 Amma awo wallækkænadæ ser Alayen walyekko, koro serdæa bowuro gëni fælesuwo. Ai, këngayamba sammaa kojønaro ngænæptækkæna, amma wu gëni, ser Alaye wulan dæganadæ.

11 Adæ nangaro wuro bi tayiro walyeno yaye, akko awo mawoniye kasadduwwadæ.

* 15:5 15.5 Kefas - Biturus. † 15:5 15.5 mewun yindindæ - Këngayamba Isaye burwoye. ‡ 15:7 15.7 Yakuba - Yaana Yahayaye gëni, yaana Isaye.

Karmolan cidu am sanunaye

¹² To, Almasiwu karmolan cijənaro mawojaidə, ndayin gəle amndo laa karmolan cidu bawo canı?

¹³ Amma karmolan cidu bawoa, Almasiwu ye cijənni.

¹⁴ Koro Almasiwu cijənni walyenoa, mawodundedə ye bowu, kambərsendodə ye bowu,

¹⁵ har Alaro shedawu kattuwuyero walliyena, dalilnjudə Ala Almasiwua karmolan cəsangəna niyena, amma am sanuna karmolan cijaiwaworo walyenoa, ase tia cəsangənni.

¹⁶ Awoa am sanunadə karmolan cijaiwawoa, Almasiwu ye cijənni.

¹⁷ Koro Almasiwu karmolan cijənnia, kambərsendodə faida bawo, koro yaye nayi curo biwuwandoyen.

¹⁸ Adəgaima am Almasiwuye ro carəmbənədə ye faccaana.

¹⁹ Dunia adə runjumaro təmande Almasiwuro kekkiyeya, dunia samman andima awo njunoduye wo.

²⁰ Amma jiremaro Almasiwu karmolan cijəna, koro tayi ro carəmbəna sammayen tima burwon cijo.

²¹ Karmodə kamben isəna nangaro, karmolan cidudə ye kamben kadio.

²² Am samma Nawi Adamlan sanuidə gai, ngainin samma Almasiwulan ro cawandi,

²³ amma kəwu kəwuro, burwon Almasiwu, daji kəndenjun am Almasiwuye,

²⁴ ngawo adəyen sa njerorambe cədi. Sadən Almasiwu maiya samma-a kərmai so, kənduwo so samma-aa baworo cəde kərmaidəa Ala Bawadəro ci.

²⁵ Awoa Almasiwudə har kawu Ala kəladowanju sammaa cidiya sinjuyero cakkıro, sai kərmai cunodiya.

²⁶ Kəlado daryeye baworo waljidə tima karmo wo,

²⁷ awoa: «Ala awo sammaa cidiya sinjuyero cakkəna.»†

Amma tiye: «Awo sammaa cidiyanjuro cakkəna,» cənnadə, farakko ti duwon awo sammaa cidiyanjuro cakkənədə dawun bawo.

²⁸ Koro sa awo samma cidiyanjunno waljiya, daji Tadadə kəlanju cidiya ti awo sammaa cidiyanjuro cakkənədəyero walji, ngainin Ala awo samman awi yayero walji.

²⁹ Ngai duwon, am duwon cuju am sanunayero tayiro kasala caddənədə, awi gəle maananju wo? Ca jiremaro am sanunadə karmolan cijaiwaworo walyenoa, awiro cujanaro kasala caddi?

³⁰ Andi ye, awiro sa fi yaye tajirwan dəgaiyenədə?

³¹ Tabbat, kəla nayi kəramiyaniyen Kəmande Isa Almasiwulan awulo bonidə jiredə gai, yimbi yaye roni karmoro salamgəkkəna.

³² Bəрни Afisayelan bundiya-a məldəkkənədə, awi kəla kuro kamben wuro faidanju wo? Ca am sanunadə karmolan cijaiwaworo walyenoa, «Nda buiyo yaiyo, bəri nuiye nangaro.»†

³³ Bare jambaduwwi: Am diwi-a dəgadə hal ngəla bannaji.

³⁴ Hangalndoro waldənowo, biwu dio kollowo, nangunoworo wulləkki: Laando Alaa nojanni.

Karmolan cidu tiyiye

³⁵ Amma kam laaye: «Ndayin am sanunadə karmolan cijai? Koro tiyi jiri fia caluwi?» cəne cuwori.

³⁶ Ni hangal bawoa! Awo nadəmmədə rijiwawo, sai nuiya duwon.

³⁷ Koro awo nadamidə, kajim fuwun řijidəa gəni nadəmi, kasuni runju, bi algamaye, bi awo gadeye.

³⁸ Daji Ala tiro tiyi jiri cəraanaro ci, kasuni fi yayero jiri kaanju ci.

³⁹ Da tiyiye samma tilo gəni, kambe runju, ləmanne runju, ngudoye runju, buniye runju.

⁴⁰ Tiyya sameye mbeji, cidiye ye mbeji, amma daraja tiyya sameye-a cidiye-a gadegade.

⁴¹ Daraja kəngalle gade, kumballe gade, sillowuwaye gade, koro sillowuwadə ye darajanja gadegade.

⁴² Cinowo am sanunayedə ye ngai. Karmolan tənadəna, ro njəpciwawolan ciji.

⁴³ Daraja bawoalan tənadəna, darajaalan ciji. Duno bawoalan tənadəna, dunoalan ciji.

⁴⁴ Tiyi adamgənayelan tənadəna, ruhulan ciji. Tiyi adamgənaye mbejidə, tiyi ruhuye ye mbeji.

⁴⁵ Kitawulan ngai ruwuwada: «Nawi Adam kam burwoyedə alau roaro waljəna.»† Adam daryeyedə ruhu ro njomaro waljo.

⁴⁶ Amma awo ruhuyedə awo burwoye gəni. Awo adamgənaye burwon isi, daji awo ruhuye.

⁴⁷ Kam burwoye cidin tədənədə, ti cidiye. Kam kənyindiyedə, ti sameye.

⁴⁸ Jiri kam cidiyedə gai, tayi cidiye ye ngai. Koro jiri kam sameyedə gai, tayi sameye ye ngai.

⁴⁹ Jiri camuno kam cidiyedəro walliyenədə gai, camuno kam sameyedə yero walliye.

⁵⁰ Kəramiya, awo wulləkkidə tima tiyi-a bu-a nodo bargaa Alayea warasajiwawo, awo nomadə ye ro njəpciwawodəa warasajiwawo.

⁵¹ Fannowo, asər laa wulnjagakki: Andi samma gəni ro rəmbiye, § amma andi samma falladaro walliye,

⁵² sam falnin, kəmət simben, nuktu daryeye kangadiyen. Awoa kangadidə nukci, am sanunadə karmolan cijane gadero njəpcaiwawo, koro andi samma falladaro walliye.

⁵³ Adəgaima tiyi njəpci adə gadero njəpciwaworo waljo, koro tiyi noma adə gadero nuiwaworo waljo.

⁵⁴ Sa duwon tiyi njəpci adə gadero njəpciwaworo walji, koro tiyi noma adə gadero nuiwaworo waljidən, daji awo kitawulan ruwuwadadə wakkaji: «Karmo kənnasar cundəna!»†

⁵⁵ «Karmo, nda kənnasarnəm? Karmo, nda kəniwunəm?»†

⁵⁶ Kəniwu karmoyedə biwu, koro kənduwo biwuyedə wada.

⁵⁷ Ala ti duwon andiro Kəmande Isa Almasiwuyen kənnasar sadidəa wuseniyo!

⁵⁸ Adəma nangaro, kəramiyani njaraakkənaso, dunoaro danowo, bare awima nayia təmbalnjanji, sawi yaye curo kida Kəmandeyen fuwu buiwo. Nonowo, Kəmandero ngənəptundodə bowuro waljiwawo.

16

Kəla wuri muminna Jerujalemboro captuyen

¹ Kəla wuri muminnao captuyen, wada jama Isaa gawu lardu Galatiyayero yikkənədə gairo, nayi ye dewo!

† 15:45 15.45 Bad 2.7 § 15:51 15.51 andi samma gəni ro rəmbiye - Andi sammaye gəni kawu kənde Kəmande Isayero nuiye. † 15:54 15.54 Ish 25.8 † 15:55 15.55 Hos 13.14

² Mawuye yim burwoyeya wundundo yaye kəla riwanjuyen awo laa ajajo. Daji isəkkiya, mərədu awo laa captuye bawo.

³ Sa isəkkiya, am mərsanuwwadəa wotiya mukkonna juwagəkke kənjondodəa Jerujalemba caadi.

⁴ Ledunidə ye jussənarə walyenoa, daji tayi-a rokko leniye.

Bulusse nanjaro leduro mada

⁵ Ngawo lardu Makidoniyyayen kokkənayen, nandoro isəkki, lardu Makidoniyyayen kokki nangaro.

⁶ Waneye nandon kawu ganaro bi nangərimaro namməkki, ngainin ndara lekki yaye banasuwe bəlawuro dikki.

⁷ Awoa kərma kodu dikki runjun gəni kurondo raakko, dalilnjudə, Kəmande amarseyenoa, kawu ganaro nandon dəgakkiro təmani mbeji.

⁸ Amma har ngəməri Fentikossero* bərnə Afisayen namməkki,

⁹ cinna kida faidaaye wuro farakko fərəmsəgəna nangaro, amma waduwwu ngəwua.

¹⁰ Timoti isiya, tiro kiskənowo ridu bawoaro dawundon napco, kida Kəmandeye wu gai cədi nangaro.

¹¹ Bare wunduma tia rujənni. Naniro isoro tia kələwan salammowo, kərəmiya-a rokko gurekki nangaro.

¹² Kəraminde Afolusdə, nandoro kərəmiya-a rokko lejarə jaumaro tia lowonəkkəna, amma kərma ledu sam cəraanni. Dama cuwandiya, leji.

GALA-A LEWA-A DARYEYE

¹³ Faadaro dəgaiwo, kambərsendon dunoaro danowo, karwundo gerowo, dunoaro wallowo.

¹⁴ Awo sammaa kərəwolən dewo.

¹⁵ Istifanus-a am fannjuyə-a burwon lardu Akayayen Isaa kasaccana ye, muminnaro kida njəddoro duno cadəna yero nonuwwa. Kərəmiya, nayia lowonjakkəna,

¹⁶ am ani gai gaiwo, am ngənəptane kida cadənadən kundənno.

¹⁷ Kənde Istifanus-a Fortunatus-a Akayikus-aye karwuni kəjjinə, dalilnjudə nayi bawo yaye, cujundoro waljana nangaro.

¹⁸ Awoa roni-a kaando-a jauro isabojaana. Am ani gairo bərsəm yowo.

¹⁹ Jama Isaa gawu lardu Asiyayedə† lewanjai. Akila-a Ya Bilkisu-a ye jaumaro Kəmande nangaro lewanjai, koro jama fannjan captaidə ye lewanjai.

²⁰ Kərəmiya samma lewanjai. Kattendon lewa kərəwoyen lewadənowo.

²¹ Wuma Bulus lewa adəa mukkonilan ruwuyekko.

²² Wundu duwon Kəmandea cəraannidə, baskuwadaro waljo! Kəmande, are!‡

²³ Ser Kəmande Isaye nayilan dəga!

²⁴ Kərəwoni Isa Almasiwu nangaro nayi sammalan dəga.

* **16:8 16.8** ngəməri Fentikosse - Sala kalaye. Tidə sala Laya Njəkkayirambe kojənaye kawu fiwua. KKI 2.1 mane. † **16:19 16.19** lardu Asiyaye - Kərye Rombe kureye. Tidə curo cidi duwon ku tiro Tirki canidəyen kərga. ‡ **16:22 16.22** Kəmande, are! - Ruwuwa mukkoje kureyedə kalma təlam yauidyauidye «Maranatha!» ruwujana, maananjudə «Kəmande, are!»

2 KORINTIWU

Wotiya kənyindiye Bulusse jama Isaa gawu bəрни Korintiyero ruwujəgənədə

Badiduram

Bulus, ti kəngayam Isa Almasiwuye, wotiyanju burwoyeya jama Isaa gawu bəрни Korintiyero alama saa findi wuri gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno, koro wotiya adəa tayiro tussənni ngawo wotiyanju burwoyeya ruwujəgənayen ruwuyeyeno. Sadən kəngayamba kattuwuyeso laa Bulus-a nankəngayamnju-aa rujane mananju ye awima gəni wuljai. Ti bone cai. Adə nangaro wotiya adən Bulus nankəngayamnjudə-a mananjudə-a jirero fəleje dalil bone njanjuyedə, tima kambərsenju duno kaanjuro gəni, Almasiwuyero cakkoro yeno. Nonowo, jiri bone Almasiwu canadəa ni ye jaumaro yamidə gai, ngaima Almasiwulan ro boda ngəwu fandəmi.

Akko nashawa curo wotiya adəyen dasaanadə:

Lewa-a Alaa wusedu-a (1.1-11)

Jaawu Bulusse kəla waduwnjuyen (1.12-2.13)

Jaawu Bulusse kəla kida aman bərinne (2.14-7.4)

Bulus lardu Makidoniayen (7.5-16)

Wuri capta talaawa Isaa gawu Jerujalembe nangaro (8.1-9.15)

Dabbarda kənde Bulusse kənyakkuyero (10.1-12.21)

Marmarea-a lewa-a daryeye (13.1-14)

Wotiya kənyindiye Bulusse jama Isaa gawu bəрни Korintiyero ruwujəgənədə

LEWA-A ALAA WUSEDU-A

¹ Wuma Bulus rawo Alayen kəngayam Isa Almasiwuye-a kəraminde Timoti-adə jama Alaye bəрни Korintiyen dasaana-a muminna lardu Akayaye ngalan dasaana samma-aro:

² Ala Bawande-a Kəma Isa Almasiwu-a nayiro ser-a nanlewa-a njado!

Ala ro boda sammayedəa wusedu

³ Bargaa Ala Bawa Kəmande Isa Almasiwuye, Bawa kanjimariye, Ala ro boda fiye yaye,

⁴ ti duwon basarinde samman ronde isabojiyidə. Adəa dionjudə, andi ye ro boda na Alayen fandiyanadəlan rangiye am basari fin yaye dasaanadəye ronja isabogəiye.

⁵ Jiri bone Almasiwu canadəa andi ye jaumaro yaiyedə gai, ngaima Almasiwulan ro boda ngəwu fandiye.

⁶ Basari kiyaiyeya, adə ro bodando-a njəkkawo fandondo-a nangaro, koro ronde boyenoa, bone yaiyenadəa nayi ye nedduwe yawwaa, rondo bodaro.

⁷ Koro təmande kanjindon dunoa, bonedən nuwando mbejidə gai, ro bodadə yen nuwando mbejiro noniyena.

⁸ Kəramiya, basari lardu Asiyayelan andia sawandənadəa nonuwiya, rayiye. Tai dajə dunonde koje, kutturo walsagane, har rondema fuddiyero təmaniyena.

⁹ Ai, andi kəlandeman wowom karmoye gai fanniyena, ngaima təmande kəlanden gəni, Ala am sanunaa cəsangidən kərga,

¹⁰ ti duwon karmo jiri adən samowona, fuwu yen samoyidə, timaro təmande njəkkawoye kekkiye.

¹¹ Nayi ye moduwalan banasanowo, ngainin moduwa am ngəwuyen barga fandiye, kəladən andi nangaro Alaa wusejai.

JAAWU BULUSSE KƏLA WADUWUNJUYEN

Kənsio Bulusse fuwuro gərduwu

¹² Karwunde shedajənədə gai, andidə nanrashidu adamgənayen gəni, ser Alayen, koro karwu tiloa-a nantayir Alaye-alan kəndəgai dunian diyena, masammanno nandon. Adəma dəlwu awulo bondeyedə wo.

¹³ Awo gade gəni nayiro ruwunjagaiye, sai awo kəranuwe asunuwi bas. Koro cotto asunuwiro təmakkəna,

¹⁴ calan ganaro asunuwwadə gai. Awo ruwunjagaiyedə tima yim Kəmande Isayen* nayidə dəlwunde awulo boyedə gai, andi ye dəlwundo awulo boye.

¹⁵ Adəa mərsanəkkəna nangaro, barga kawakyindi fadoworo nandoro burwon leduro raakko.

¹⁶ Ai, nandoyen lardu Makidoniyayero lekko, koro Makidoniyalan waldəkke nandoro isəkke cidi Yahudiyayero lekkoro banasəgəwiya, raakko.

¹⁷ Nia ngoduni adə, kəskero dikkəna wa? Ra, awo dikkidəa kəla hal kamben wa nianəkke wuye: «Aaa,» nəkke koro waldəkke: «A'a,» nəkki wa?

¹⁸ Ala amanmadə gai, kawuřinde nandon mana jambaye gəni.

¹⁹ Isa Almasiwu Tada Alaye ti duwon wu-a Silas-a Timoti-a nandon mawoniyenədə awo jireye-a kattuwuye-a gəni, tilan kullum jirero waljəna.

²⁰ Ai, tilan waduwa Alaye samma jirero waljana, koro daraja Alayero tiyen andiye: «Amin!» niye.

²¹ Ala kəlanjuma andi-a nayi-aa Almasiwulan kəresane duno sade

²² tawanju gənasagane koro karwundero naptu rannero Ruhunju kekko.

²³ Wu kəla roniyeman, Aladəma shedamani wo, bare hangalndo sangəkkəniro bəni Korintiyero waldəkke kənde wayekko.

²⁴ Kambəsendo raddiye gəni, amma karwukəjindoro sawawando kidayero walliyena, awoa kambəsendon dunoaro danuwwa.

2

¹ Wu kəlani gadero nangi rəpta karwukutta kudoma njaddəkkiwaworo nia ngoyekko.

² Karwundoa yakkəkke kuttajia, wundu gəle cakke karwuni kəjiji, kam yakkəkke karwunju kuttajənədə gənia?

³ Dalil ngainin ruwunəkkənədə,* tima nandoro isəkkiya, bare kəla am tayiro karwunia isakəjiduwu wajipcəgənədəyən karwukutta dikkəni. Awoa kəla nayi sammayen karwukəji fakkidəa nayi ye fannuwiro mərsanəkkəna.

⁴ Basari kada-a jəktu karwuye-a simalo ngəwua-an nayiro ruwungeyerakko, karwukutta fannoworo gəni, nayia dama baworo njaraakkənarono.

Bulusse biwumaro gawurduwu

⁵ Kam laa karwukutta kiwudoa, bare lamardəa na kojənarono wulləkkəniro wu runiro gəni, jiri laan nayi sammaro ngekkudo.

* **1:14 1.14** yim Kəmande Isaye - Kiyama. * **2:3 2.3** dalil ngainin ruwunəkkənədə - Awo duwon Bulus tayiro curo wotiya gadeyen ruwujəgənədə.

⁶ Wowom jama mewu kam adəgaidəro gənajaanadə cədəna,
⁷ kərma cuju adəyero tia gawurnowo ronjua yakkowo bojo, bare na kojənaro karwukutta canniro.

⁸ Adə nangaro lowonjakki, kərawondo tiro fəlegənowo,

⁹ awoa dalil ruwunjagakkənadə, tima jaramnjakko gando curo lamar sammayen rukkoro.

¹⁰ Wundu duwon gawurnuwwadəa wu ye gawurnəkkəna. Koro awo duwon gawurnəkkənadə, awo laa gawurnəkkənaro walyenoa, nayi nangaro fuwu Almasiwuyen gawuryekko,

¹¹ bare Yiwulis andia jambasanni, awoa nanganju noniyena.

Karwungai-a ro boda-a Bulusse

¹² Bərni Taruwassero kawuři kəji Almasiwuye mawoduro leyekkəniya, Kəmande wuro cinna kasəgəna yaye,

¹³ kəramini Titussa nadən nagəkkəni nangaro roni bojənni, daji tayia alakəlewakke lardu Makidoniyaero koyekko.

JAAWU BULUSSE KƏLA KIDA AMAN BƏRINNEN

¹⁴ Amma Alaa wuseniyo, ti duwon sawi yaye andia kənnasar Almasiwuyen fuwuro saadi ye, koro ndara yayero andiyen kala Almasiwua noduye tatarjiyi yedə!

¹⁵ Awoa na Alayen dawu am njəkkawo cawandiye yen, koro dawu am faccagaiye yen andima kawudi Almasiwuye wo,

¹⁶ am laaro andi kala karmoye karmo kudoma, am laa gadero kala roye ro kudoma. Wundu gəle martawa awo ania dioye najəgəna wo?

¹⁷ Nonowo, andidə am ngəwu mana Alayen riwa majaidə gai gəni, amma am na Alayen isana gai, fuwu Alayen koro Almasiwulan manadəa curo tiloan mawoniye.

3

Kidawu aman bərinne

¹ Koro yaye kəlande jajaktu badiniye wa? Ra, am laa gai wotiyawa shedaye mukkondən ruwuwada bi nayiro ruwuwaadalan mərədunde wa?

² Nayima wotiyandedə wo, karwunden ruwuwada, na am sammayen nowada ye, kəraada ye.

³ Nayidə farakko wotiya Almasiwuye kidandeyen isəna, tadduwalan gəni, Ruhu Ala Kəndəgaimayen ruwuwada, allowa kauyen gəni, karwu kamben ruwuwada.

⁴ Fuwu Alayen kəla Isa Almasiwuyen adəma mərsadunde wo.

⁵ Andi kəlande rangiye awo laa raktunden tədənaro wulliyewawo, raktundedə na Alayen isi,

⁶ ti duwon andiro raktu kida aman bərin dioye sadənadə. Amandə arawuye gəni, Ruhuye, awoa arawudə karmo cuwudi, amma Ruhudə ro cuwudi.

⁷ Wada karmo kudoma* arawulan kəla allo kauyen ruwuwadadə darajaaro walje har Israyilawu fəkkə Nawi Musaye yiyiljidəa rakcane cappo caruiwaworo waljənadə, yiyildudə koji yaye,

⁸ ndayin gəle kida Ruhu Alayedə† tia kojənaro darajaaro waljiwawo?

* **3:7 3.7** wada karmo kudoma - Wada Attaura Nawi Musaye andia sasakke mərədunde njəkkawoye asuniye. † **3:8 3.8** kida Ruhu Alayedə - Kida aman bərinne.

⁹ Wada wowom gənadumadə darajaaro walyenoa, kida nanjire kudo-madə tərgane tia darajalan jauro koji.

¹⁰ Adəgaima kəla daraja dama bawo adəyen daraja calan yiyiljidə awima gəni.

¹¹ Awo kodumadə darajaaa, awo dəgaidə tia darajalan koji.

¹² Təma adə gai taiyenadə, ridu falma taiyende,

¹³ Nawu Musa gai gəni, ti duwon bare Israyilawu njeroram awo kodumayedəa carunniro fəkkanju battalan jakcənadə.

¹⁴ Amma hangalnjadə kibbajəna, har kuro sa aman caye kərajaiya, batta adəma dəga, kadiwawo, Almasiwu baslan baworo walji nangaro.

¹⁵ Aaa, har kuro Attaura Nawu Musayea kərajaiya, batta laa karwunja jakci.

¹⁶ Amma kam təmje Kəmandero walidiyiya, battadə kadi.

¹⁷ Kəmandedə tima Ruhudə wo, koro na Ruhu Kəmandeye dəganadən nankam kəlaye kərga.

¹⁸ Andi samma fəkka kaadaa kudəram gai daraja Kəmandeye fəleniye, darajalan daraja tərgaiaro faldiye camunonjuro walliye. Kəmande ti Ruhudə cakke awo adə tədi.

4

Arsiyi curo kalwowa tuloyen

¹ Adə nangaro, kanjimari Alayen kida adəa moyiyenadə, təma kolliye-wawo.

² Awowa gəraada-a nangua-a waniyena, jamba dio yen dəgaiyewawo, koro mana Alaye yea falliyewawo, amma jiredəa federo fəleniye, ngainin karwu am sammaye fuwu Alayen jirende shedajai.

³ Kawurinde jakkadaro walyenoa, na am fəccagaidəyen jakkada.

⁴ Yiwulis mai dunia adəyedə hangal kasattunambuwyeya isakambujəgəna, bare nur kawuri kəji daraja Almasiwuyedəa carunniro, ti Almasiwudə camuno Alaye.

⁵ Andi kəlandea gəni, Isa Almasiwu tima Kəma woro mawoniye, andi ye Isa nangaro kəreawando.

⁶ Ala duwon tiye: «Nur curo duwuyen yiyiljo!»† cənnadə daraja Alaye fəkka Almasiwuyen turuidə nodoro karwunden nurnju yiyiljəna.

⁷ Arsiyi adəa curo kalwowa tuloyen* taiyena, ngainin kənduwo ci bawoadə nanden gəni, na Alayen isiro fəledi.

⁸ Kanji fin yaye andi curo jəktuyen, amma gərnəsanni, hangalnde cijəna, amma təma kolliyende,

⁹ basarsai, amma Ala andia kolsanni, yapkaada, amma sidiyende.

¹⁰ Sawiso karmo Isaye tiyilan ngoniye, ro Isaye ye tiyinden fəleduworo.

¹¹ Awoa andi roadəa sawiso Isa nangaro karmoro sərənsagai, ro Isaye ye tiyinde nomayen fəleduworo.

¹² Ngainin karmodə andilan kidanju cədi, amma rodə nayilan kidanju cədi.

¹³ Kitawulan ruwuwadadə gai: «Mərsanəkkəna nangaro manayekko.»† Kəladən, andi ye Ruhu kambərseye adəmaa taiyenadə, andi ye mərsaniyena mananiye,

¹⁴ dalilnjudə ti duwon Kəma Isaa karmolan cəsangənadə andi yea Isa-a rokko sasange nayin kundenno fuwunjuro sawudiro noniyena.

† 4:6 4.6 Bad 1.3 * 4:7 4.7 kalwowa tuloye - Tiyinde dunia adəye. † 4:13 4.13 Jaw 116.10

¹⁵ Awo ani samma nayi nangaro, adəgainin ser Alaye tərgane am kadaro tatarjiyiya, tayia cakke Alaa ngəwuro wusejane tiro daraja cadi.

Kambərselan ro fando

¹⁶ Adəma nangaro təma kolliyewawo. Tiyyinde siduwu cədi yaye, ruhunde kun bərin bərinno walji.

¹⁷ Awoa basarinde kəske kərmayedə andiro daraja kura ye, sawisoye ye, cinjuma bawo yea dabbarsagai.

¹⁸ Simnde awo turuiro gəni, awo turuiwaworo fiyye. Ai, awo turuidə tussiwawo, amma awo turuiwawodə sawisoro dəgai.

5

¹ Noniyena, kəndəgairam dunia adəye wotte tiyyinde adə sidiyiya, samelan kəndəgairam sawisoye mukko kamben tədandəna gəni na Alayen taiyena.

² Ai, kəndəgairamnde adəlan njəmmiye, kəndəgairam sameyelan jaktiyero mərədunda,

³ jaktiyeya, dero walliyewawo.

⁴ Ai, jəktunde nangaro kəndəgairam adəlan njəmmiye, řindiyoro gəni, cayeə kojənaro jaktiyoro rayiyena nangaro, awo karmoyedəa rodə cundoro.

⁵ Aladəma andia awo adəro dabbarsaa, ti duwon Ruhunju ran gairo andiro sadənadə.

⁶ Adə nangaro sawiso karwunde geriye. Noniyena, tiyilan dəgaiyeya, andi na Kəmandeyen bawo,

⁷ awoa kurolan gəni, kambərselan dəgaiye.

⁸ Ai, karwunde tikkerəna, tiyilan dəgaiye yayero na Kəmandeyen dəgaiyeya, rayiye.

⁹ Amma andi tiyilan yen kal, tiyilan gəni yen kal, niandedə tima Kəmande kəjinde fanjo,

¹⁰ awoa andi samma kadu baworo fuwu shararam Almasiwuyen daniye, ngainin wundunde yaye alwasi awo tiyilan cədənaye cuwandi, ngəla yen kal, diwi yen kal.

Kida soloye

¹¹ Adə nangaro, maana Kəmande ridaye noniyenadə, amba jawallo njakko maniye. Na Alayen andi federo nowada, koro karwundo yen ngairo təmakəna.

¹² Koro yaye fuwundon kəlande jajangiyewawo, amma nayiro dalil kəla andiyen awulo boye njadiye. Ngainin am duwon kəla awo karwuyen gəni, kəla awo sim curuiyen awulo jawuidəro awo kalaktuwuye fanduwi.

¹³ Hangalnde baworo walyenoa, Aladəma nangaro. Hangalnde kalkaljənaro walyenoa, nayi nangaro.

¹⁴ Awoa kərawo Almasiwuyedə andia simosai, adəa tabbato noniyena: Kam fal* am samma nangaro nunadə, am samma sanuna,

¹⁵ koro am sammaro nonjudə, tayi roadə gadero kəlanjaro gəni, ti duwon tayi nangaro nune karmolan cijənadəro kəndəgai cadoro.

¹⁶ Adəgaima adən fuwun wundumaa kəla kuro adamgənayen ruiyewawo. Almasiwua calan kəla kuro adamgənayen ruiyena yaye, kərma gadero tia ngainin ruiyewawo.

¹⁷ Adə nangaro wundu duwon Almasiwulan dəganamadə alaktu bərin. Awowa dinadə kojana, akko bərin isana.

* 5:14 5.14 kam fal - Almasiwu.

¹⁸ Adə samma na Alayen isi, ti duwon Almasiwuyen kəlanjuro solosagane kida soloye andiro sadənədə.

¹⁹ Aladəma Almasiwuyen am duniayero biwuwanja gənajəgənnin tayi-a kəlanju-a soloje kawuri soloye mukkontero cakko.

²⁰ Adə nangaro andi wakilla Almasiwuye, Ala andiyen bowodu cədi gai. Almasiwu nangaro lowonjaiye, Ala-a solodənowo!

²¹ Ala kam duwon biwu cədənədə andi nangaro biwuro kalakkeno, nanjire Alayedəa tilan fandiyo.

6

¹ Andidə sawawa kida Alaye nangaro, nayia lowonjaiye, bare bowuro ser Alayedəa mowuwwi.

² Awoa tiye: «Sa kalkalnin nia kərənjjəkkəna, koro yim njəkkawoyea bananjəgəkkəna.»† Akko kərmama sa kalkaldə wo, kərmama yim njəkkawoye wo!

³ Kidande sariwu bawoaro napcoro, jawal wunduyemaro takkal fimaa yakkiyewawo,

⁴ amma jawal fin yaye andi kidawu Alaye jireyero fəlediye, nettulan, basari njalan, curo jəktu so, masiwa soyen,

⁵ kowodulan, kosolan, hangalsangolan, ngənəptulan, faada dəgalan, kəmbo bonambulan,

⁶ nantayirren, ilmuyen, kanadi tayen, nandəgallen, Ruhu Alayen, kərawo nanmənafək bawoayen,

⁷ mana jireyen, kənduwo Alayen, bərimi nanjireye mukko kəmboram-a waila-ayen,

⁸ curo daraja-a darajanambu-ayen, curo adələmdu-a njungoro-ayen. Jambawu gairo ngosana yaye, andi jirewu,

⁹ nosanni gai yaye, ngələmaro nosana, nuiyena gai yaye, akko rondea, wowomsai gai yaye, roro seyesənni,

¹⁰ karwu jaadaa gai yaye, sawi yaye karwu kəjia, talaawa gai yaye, am kadaa gariwuro diye, awima taiyende gai yaye, awiso kaande.

¹¹ Nayi Korintiwu, federo mana njaddiyena, karwunde farakko kaada.

¹² Andi gəni nayia njasaraiyende wo, nayima karwundo kanuwe andia sasarawwi wo.

¹³ Tadawani gairo nayiro jandenjagakki, kalkallo kalansanowo, nayi ye karwundoa farakko kanowo.

Fado Ala Kəndəgaimayedə

¹⁴ Bare kolluwe nayi-a ganambuwa-a lamarndo tilojənni. Nanngəla, awi lambonju nandiwiwo? Koro nurdə, awi lambonju duwuro?

¹⁵ Katte Almasiwu-a Yiwulis-ayen kələkəl fi mbeji wo? Ra, awi Isaa gama-a ganambuma-a kəlji?

¹⁶ Fado Alaye-a gumkiya-a ardiya fi cada? Andima Fado Ala Kəndəgaimayedə wo. Alaye wuljənədə gai: «Dawunjan dəgakke dadanəkki, Alanjaro walləkki, tayi ye jamaniro waljai.»†

¹⁷ Adə nangaro Kəmandeye: «Dawunjan luwowo, səgəriro waldənowo, bare awima tayir gəni lenuwwi, daji wu ye nayia ardinjakki.»†

¹⁸ «Wu ye bawandoro walləkki, nayi ye tadawani-a ferowani-aro walluwi,»† yeno Kəmande Martawama.

7

¹ Adə nangaro kərawowuni, wadu ania ngosaanadə, kadawu tiyiye-a ruhuye-a fi yayen kəlande tulliyiyo, Ala ridalan tayir sərambo walliyiyo!

Karwukəji Bulusse kəla təmdu jama Isaa gawuyen

² Karwundo kasaganowo. Wundumaro jirenambu yiddiyende, wundumaro diwi yiddiyende, wundumaa jambaniyende.

³ Adəa wuldunidə, nayiro wowom gənaduwwuro gəni, calan wulləkkənədə gai, nayidə curo karwundeyen, karmo yen kal, roa yen kal, rokko dəgaiye.

⁴ Aman njadəkkənədə kura, awulo boni kəlandon ye kura, karwuni dunoajəna, basarinde samman tai dakke karwukəji fakki.

BULUS LARDU MAKIDONIYAYEN

⁵ Lardu Makidoniyaero kadiyendeya, tiyinde tustu cuwandənni, ndaran yaye basari yayiyena, deyan sai lawala, curon sai ridu.

⁶ Amma Ala ti duwon ro am karwunja duno bawoaye isabojiyimadə kənde Titussen ronde isaboyeyeno,

⁷ koro kəndenju runjun gəni, ro boda kəlandon cuwandənədə yelan. Titusdə andiro məradundo wua kuroye-a sondo-a kəla wuyen koworindooaa wulsaana. Adə nangaro cayea kojənaro karwukəji dikkəna.

⁸ Wotiyani* yakkəkke karwundo kuttajəna yaye, nadimməkkəni. Calan nadimməkkəna, wotiyadə sam ganaro rondo kuttajənaro rukkəna nangaro.

⁹ Amma kərma karwuni kəjjəna, karwundo kuttajənədəro gəni, amma karwukuttando cakke təmmuwwadəro. Awoa rawo Alaye kəlan kuttu fannuwwa, ngaima andi nangaro awima asarnuwwi.

¹⁰ Awoa karwukutta kəla rawo Alayedə kamba cakke nadimjənnin təmje njəkkawo cuwandi, amma karwukutta duniayedə karmo cuwudi.

¹¹ Akko ruiwo, karwukuttando kəla rawo Alayedə nayia njasakke kasadu-a kəlando mowo-a diwwa! Koro njasakke gərganuwwa, rinuwwa! Ase, məradu-a kowor-i-a shara rawo-a jauru fəlenuwwa! Adəgaima jiri fin yaye lamar adəlan nayi biwu bawoaro kəlando fəlenuwwa.

¹² To, wotiya ruwunjagakkəna yaye, kam biwu cədənədə bi kam tiro biwu caddənədə gəni nangaro ruwuyekko, amma fuwu Alayen kasadu andiro sadduwidəa nonuwiro.

¹³ Adə nangaro ronde bojəna.

Ro bodande adə ngawon, kəla karwukəji Titussen andi ye karwukəji cayemaa kojənaro diyena, nayi samma hangalnju isabogəwwa nangaro.

¹⁴ Wudə fuwunjun kəlandon awulo bo gana dikkəna yaye, nanguro sakuwwi. Jiri awo nayiro wulnjagaiyena samma jiredə gai, ngaima awulo bo fuwu Titussen diyenədə ye jirero waljəna.

¹⁵ Nayi sammaye gandodəa takciya, jiri ridu-a lolodu-an tia kapkəwwadə, kərawonju nayi nangaro tai dajə tərgai.

¹⁶ Awın yaye nayia mərsanjakkənədəro karwukəji dikki.

WURI CAPTA TALAAWA ISAA GAWU JERUJALEMBE NANGARO

8

Bana muminna bərni Jerujalembero kudo

* **7:8 7.8 wotiyani** - Wotiya laa gade duwon Bulus tayiro ruwujəgənədə. 2Kor 2.3 mane.

¹ Kɛramiya, ser Alaye jama Isaa gawu lardu Makidoniyayero cadɛnadɛa nayiro isanoduwu rayiye.

² Curo rijaptu kada jau fitten karwukɛjinja ci bawo-a nantalaanja duno kojɛna-a tasargane har nankɛre tai dajane fɛleyera.

³ Awo cadɛnadɛa dunonjalan har dunonjamaa kojɛnaro cadoro tayia shedanɛkki, koro rawonjan

⁴ tayi ye bana muminnaro kudodɛro* kangurno mukkonja njakkoye cawandoro jauro andia lowosera.

⁵ Awo tɛmaniyenamaa kojɛnaro burwon Kɛmandero, koro rawo Alaye kɛlan andi yero kɛlanja kedo.

⁶ Adɛ nangaro, Titus kida serre adɛa nandon badijɛnadɛa gai, tumojuworo tia lowoyeiye.

⁷ To, nayidɛ kambɛrse so, kawuri so, nodu so, kasadu so, kɛrawo nanden mowuwwa solan, wotte awo sammalan fuwunuwidɛa gai, ser adɛ yelan fuwunowo!

⁸ Wadaro gɛni wullɛkki, amma kasadu am gadeyen kɛrawondodɛa jireyero tabbatkɛkki,

⁹ awoa ser Kɛmande Isa Almasiwuye nonuwwa, ti gariwu duwon, nayi nangaro ngudiro walyeno, nayi ye nanngudinjudɛyen gariwuro walloworo.

¹⁰ Kɛla lamar adɛyen galani yikki, awoa nayiro faidaa, nayi duwon tɛn mɛnde awo adɛa dio runju gɛni, tia dio rawo badinuwwadɛa,

¹¹ kɛrma ye dionju tumogɛnowo. Jiri karwundo samman raawwadɛa gai, ngainin kɛla awo tawwadɛyen tumogɛnowo.

¹² Karwu samman njodɛa kɛla awo kam cɛdanniyen gɛni, kɛla awo cɛdanayen Ala ardiji.

¹³ Nayidɛ basari yawe am gade kasam cawandi gɛni, lamar nankalkalle.

¹⁴ Kɛrma lɛman ngɛwu ganduwwadɛa, awo tayia maujɛnadɛa yirgawi, yim laa ye ngɛwudu lɛmannjayen awo nayia maunjanadɛa casargai, adɛgainin lamardɛa kalkalji,

¹⁵ kitawulan ruwuwadadɛa gai: «Kam ngɛwu capcɛnadɛa tiro ngɛwujɛgɛnni, koro kam gana capcɛnadɛa ye tia maujɛnni.»†

Titus-a sawawanju kidaye-a

¹⁶ Alaa wuseniyo, ti duwon, kasadu nayiro njaddɛkkidɛa gai, karwu Titusse yero nia nayiro njɛddoye cakkɛnadɛa.

¹⁷ Awoa Titus lowonedɛa kasacce ti kɛlanju jauro kasaduadɛro rawonjuman nandoro leji.

¹⁸ Koro kɛrami duwon dawu jama Isaa gawu sammayen kidanju kawuri kɛjiye nangaro nowadadɛa ti-a rokko juwagɛiye.

¹⁹ Adɛa kojɛnaro, bana serre adɛa yadiyeya, jama Isaa gawudɛa andia sasadduworo tia galayera, bana serre duwon Kɛmandea njungororo ye, niande ngɛla fɛlejoro ye tiro kissiyiyedɛa.

²⁰ Adɛa diondedɛa, bare wunduma kɛla kɛnjo nankɛreye adɛro kistuwundeyen sariwusanni,

²¹ awoa fuwu Kɛmandeye runjun gɛni, fuwu ambe yen awo ngɛla dioro rayiye.

* **8:4 8.4** *bana muminnaro kudodɛa* - Jama Isaa gawu lardu Makidoniyaye-a Akayaye-ayedɛa talaawa muminna Jerujalemlan dasanaro bana laa juwaduro niajana. Rom 15.26 mane. † **8:15 8.15** NL 16.18

²² Koro kəraminde duwon gənagəniro lamar kadan rijammiye kasad-
uaro tabbatkəiyenadəa tayi-a rokko juwaniye, koro kərma nayia jauru
mərsanjana nangaro cayemaa kojənaru kasadunjua.

²³ Titusdə, ti sawani kidaye, wu-a ti-a nayi nangaro kida adəa diye.
Kəramiyandedə, tayi daraja Almasiwuyero kadunowu jama Isaa gawuye.

²⁴ Adə nangaro fuwu jama Isaa gawudəyen am aniro sheda
kərawondoye so, dalil kəla nayiyen awulo bondeye soa fəlegənowo.

9

Karwu kəjiaro njo

¹ Kəla bana muminnaro kudodəyen, wotiya nayiro ruwunjagakkoro
mərədundo bawo,

² awoa kasadundodəa nokkəna. Kəladən nayi nangaro fuwu Maki-
doniyawuyen* awulo bukke tayiro nayi Akayawudə† tən mənəde dabbar-
duwwa nəkkəna, koro kasadundodə ngəwunjaro duno cina.

³ Amma kəramiyadəa juwagəkki, bare lamar adəlan awulo bonde
kəlandon bowuyero waljənni, koro wulləkkənədə gai, nayi dabbar-
gadaru walloworo.

⁴ Am Makidoniyye wu-a rokko isiye nayia dabbarduwwi nanjayiyea,
kəla mərsadunde adəyen nangu fanniye, balle nayi.

⁵ Adə nangaro kəramiyadə wua burwosa nandoro leja kənjo serre
duwon yiwi wulluwadəa dabbarjaro tayia lowoduro ngəlaru rukkəna.
Ngainin dabbargadaru walji, koro awo doleye gəni, serre.

⁶ Adəa nonowo: Kam gana cənadidə gana kalaji, koro kam ngəwu
cənadidə ngəwu kalaji.

⁷ Wundu yaye karwunjun niajənədə gairo co, karwukuttaalan bi
jəktulan gəni, awoa Ala kam karwu kəjiaro cidəa cəraana.

⁸ Na Alayen kənduwo nayiro barga serre sammaa dəptuwuye mbeji, kida
ngəla samma na kojənaru deworo, sawi yaye, jiri fin yaye mərədundo
sammaa galji.

⁹ Kitawulan ruwuwadədə gai: «Nanjaijanjun talaawaru cina, nanjirenju
sawisoro dəgai.»†

¹⁰ Ti duwon nadomaru kasuni ci, burodi ye kəmboro cidə nayi yero
kasuni njade kawakce cakke nema nanjirendoye ngəwuji.

¹¹ Jaijaro walloworo, dəlwi fin yaye gəriwuro njadi, koro adə cakke
muminnadə andiyen Alaa jauru wusejai,

¹² dalilnjudə kida bana kudoye adə mərədu muminnaye runju gəni galji,
koro adə cakke Alaa wusedu jauru ngəwuji nangaro.

¹³ Kawurɪ kəji Almasiwuye yasarawe gawwadəro, koro nanjaija tayi-a
am samma-aru yidduwidəro, kəla bana kudo adəyen daraja Alaru cadi.

¹⁴ Ser ci bawoa Ala karwundoro cakkənədəro, nayi curo karwunjayen
nangaro moduwa njaddi.

¹⁵ Kənjonju wuldumaa kojənədəro Alaa wuseniyu!

DABBARDA KƏNDE BULUSSE KƏNYAKKUYERO

10

Bulusse kidanjua səriwodu

* **9:2 9.2** *Makidoniyyawu* - Bulus lardu Makidoniyyayelan duwon wotiya adəa ruwuyeno. † **9:2 9.2**
nayi Akayawudə - Bərnɪ Korintiyədə lardu Akayayen dəgana. † **9:9 9.9** Jaw 112.9

¹ Wu Bulus kəlani, wu duwon fuwundon nayiro rokura bawoa, nayin kuruwunna nayiro jau canidə, rokuranambu-a nanngəla-a Almasiwuye nangaro lowonjakki,

² marnowo, isəkkiya, bare sakkuwwe tayi duwon andi kəla hal tiyiyen dəgaiye canidəro nanjau fəleduwu təmakkənədəa fəlegəkkəni.

³ Tiyan dəgaiye yaye, kəla hal tiyiyen gəni kəriwu yikkadiye,

⁴ awoa bəriminde kəriwuyedə tiyiye gəni, amma nanjan kənduwo Alaye bəni gargadaa wurduye mbeji. Manawa rokurayea baworo diye,

⁵ angəsa samma Alaa nodu dapciyidən kundənno. Nia fi yaye Almasiwua jəgaro, tia kosoma gairo taiye,

⁶ koro gandodə tabbattiyiya, ganambu sammaro wowom gənaduwo dabbardiyena.

⁷ Awo fuwundoyedəa ruiwo! Kam laa kəlanjua Almasiwuyero ngojia, adəa takco: Ti Almasiwuyedə gai, andi ye ngai.

⁸ Wudə kəla kənduwonde duwon Kəmande nayia wurduro gəni, duno njoro sadənədəyen ngəwuro awulo bukki yaye, nangukkiwawo.

⁹ Bare wotiyawanin nayia riduro njakko raakkənaro təmanuwwi,

¹⁰ awoa tayiye: «Wotiyawanju kurwowu ye, dunoa ye, amma ti dawundenna kamboi, mananju ye awima gəni,» cani.

¹¹ Kam jiri adə nojo, jiri andi dawundon bawo wotiyawayen mananiyedə gairo, isiyeya, ngaima diye.

¹² Am duwon kəlanja jajakcaidəro kəlande kalkalliyewawo bi rat-talgəiyewawo. Amma ngalduram kəlanjayen ngaldane kattenjan rattal-daiya, hangalnja asujiwawo.

¹³ Andidə na kojənaro awulo buiyewawo, sai curo kidaram Ala andiro kamsaanədəyen, kidaram duwon har nayi yea nanjagaidə.

¹⁴ Kidaram kamsaanədəa koniyewawo, nandoro isiyende gairo, awoa andidə kawuri kəji Almasiwuyea har nandoro isiyena.

¹⁵ Na kojənaro wotte kəla kida am gadeyen awulo buiyewawo, amma təmandedə tima kambərsendo fuwu juwuiya, kidaramnde dawundon jauru tərgai,

¹⁶ ngainin kawuri kəji har cidiya nayin fuwunnin dasaanaro mawoniye, koro kəla kida am gade kidaramnjan cadənəyen awulo buiyewawo.

¹⁷ Amma kitawulan ruwuwadadə gai: «Kam awulo juwuimadə kəla Kəmandeyen awulo juwo,»†

¹⁸ awoa kam kəlanju jajakcima gəni, kam Kəmandeye jajakcimadə ardiyada wo.

11

Bulus-a kəngayamba kattuwuye-a

¹ A! Hangalnambu gana laa nandon dio raakko, kanadi taiwo!

² Kəlandon nandəri kərawoye dikki, nandəri kura adəye Alayen isidə, nayia kwa fallo niyaduwo wadu ngokkəna, nayia fero kəlayakku tayir kwa nojənni gai Almasiwuro njoro.

³ Amma kadidə nanganjulan Auwaa jambajənədə gai, hangalndo ye Almasiwua karwu tiloa-a tayir-alan ga kolje jawal gade jəgairo rikkəna,

⁴ dalilnjudə kam laa ise Isa mawoniyende laa mawojia, bi Ruhu mowuwwadə-a gade bi kawuri kəji kasadduwwadə-a gade mowuwia, mukko yindin tawi nangaro.

⁵ Adə yaye, kəngayamba kura ani wua awiman kosanniro təmakkəna.

† 10:17 10.17 Iri 9.24

⁶ Manalan goni gəniro walyekko yaye, nodulan ngai gəni. Ai, jawal fin yaye, jiri fin yaye adəa nayiro fəlenjagaiyena.

⁷ Ra, nayia sapturo kəlania awimaro ngokkəni kawuri kəji dero wulnja-gakkənadə, biwu wa dikko?

⁸ Kida nayiro njaddəkkoro jama Isaa gawu gade bətərəmməkke* alwasi kasaddəkkəna.

⁹ Sa wu dawundon curo lambiyen dəgakkənadən, wundumaro kurwowuro walləkkəni, kəramiya lardu Makidoniyayen isane mərədunidəa galjana nangaro. Awo samman nayiro kurwowuro walduwuro kəlania kanəkkəna, fuwu yen kanəkki.

¹⁰ Jire Almasiwuye wulan dəganadə nangaro, lardu Akayayen awulo boni adəa wunduma damsiiwawo.

¹¹ Awiro adəa wulyekko? Nayia njaraakkəniro wa? A'a, nayia njaraakkənaro Aladəma nojəna.

¹² Awo dikkidəa koroma dikki, ngainin am duwon awulo bonjan dama andi-a kalkallo walduye majaidəro dama fando dapkəkki.

¹³ Awoa am ani gai kəngayamba kattuwuye, kidawu jambawu, kəlanjaa kəngayamba Almasiwuyero kalakcai.

¹⁴ Koro adə awo ajabbe gəni, Yiwulisdəma kəlanjua malaiya nurrero kalakci nangaro.

¹⁵ Kidawunju ye kəlanjaa kidawu nanjireye gairo kalakcaiya, awima gəni. Njeroramnja kəndonja-a kalkallo walji.

Bone nankəngayam Bulusse

¹⁶ Koro waldəkke wulləkki, bare wunduma wua hangalnambumaro ngosənni. Adə gənia, hangalnambuma gairo kasansənowo, ngainin wu ye gana laaro awulo bukki.

¹⁷ Awo kəla lamar awulo bo adəyen wulləkkidə, Kəmande gairo gəni, hangalnambuma gairo wulləkki.

¹⁸ Am kada kəla hal tiyiyen awulo jawuidəro, wu ye awulo bukki.

¹⁹ Nayi rashidawa duwon, karwu kəjiaro hangalnambuwwa kasadduwi,

²⁰ awoa kam laa nayia kərearo kalannjaia, bi kəndando juwuia, bi nayilan faidadia, bi kəlanju jajakcia, bi nayia mərin bakcia, ase kasadduwi.

²¹ Wuldunidə nangua yaye, andidə dunonde ngai dioye bawo.

Awo duwon kam laa gade tilan ridu bawoaro awulo juwuidə, hangalnambuma gairo wulləkki, wu ye ridu bawoaro tilan awulo bukki.

²² Tayidə yaudiya wa? Wu ye ngai. Tayidə Israyilawu wa? Wu ye ngai. Tayidə kaduwu Nawi Ibrahimbe wa? Wu ye ngai.

²³ Tayidə kidawu Almasiwuye wa? Jori gai wulləkki! Wu ye tayia kokkənaro ngənəptu so, koso so, kowodu so yakkəna, koro ngəwuro tajirwa karmoyen kadəkkəna.

²⁴ Gadegade uwuro baktu fidewuro fal bawo mukko Yaudiyyayen yakkəna,

²⁵ yakkuro kalan bansana, fallo dongur kauye gəgəmsaana, yakkuro ləptu maaraye yakkəna, bune fal-a dabdu fal-a curo tekuyen dikkəna.

²⁶ Silan bəlawuro ngəwu dikkəna, akko masiwa bərəmbe-a jawalkorjimasoye-a mbeji, masiwa dawu kəramiyani jirinde tiloa-a kərdiya-ayen, masiwa curo bərnə-a karaa-ayen, masiwa kəla tekuyen, masiwa dawu kəramiya kattuwuyen.

* **11:8 11:8** *bətərəmməkke* - Bulus jama Isaa gawu gade jiremaro bətərəmjəna wa? A! A'a, Bulus biwuma gəni bi barwu gəni. Wuri jama Isaa gawu gadeyen cəmwona nangaro, rakce dero tayiro kida cəddi.

²⁷ Njəmbaro-a ngənəwu-a, ngəwuro faada dəga-a, kəna-a ngudu-a, ngəwuro kəmbo bonambu-a, kaku-a kajəmunambu-a,

²⁸ awowa gapcana gade dawun bawo, wadu nguson kurwowu jama Isaa gawu sammaro kistuwuye kəlanin mbeji.

²⁹ Wundu lawujo, wu ye lawunəkkəni wo? Wundua casakke taljo, wudə jaunju fakkəni wo?

³⁰ Dole awulo bukkiro walyenoa, kəla nanlawuniyen awulo bukki.

³¹ Ala Bawa Kəmande Isaye sawisoro bargaadə kattuwu gəni kamməkkiro nojəna.

³² Bərni Damassen Mai Aretas gomnanjudə cakke wua taro bərni Damaswuyedəa gureyera,

³³ amma taka laa garuyen curo jowoyen talarsane mukkonjun fərsəkekko.

12

Kuro-a wahayi-a

¹ Awulo bodə dole. Faidanju bawo yaye, fuwu bukke kəla kuro-a wahayi-a* Kəmandeyen mana dikki.

² Kam laa Almasiwulan kərga nokkəna, ku kərwu mewu deri tia har same kənyakkuyero† kesado. Tiyilan bi tiyilan gəni nokkəni, Ala nojo.

³ Koro kam adə, tiyilan bi tiyilan gəni nokkəni, Ala nojo,

⁴ tia jannaro caade mana bayinduro yojiwawo wuldunja kambo daptəgəna fangeno.

⁵ Kəla kam adə gaiyen awulo bukki, amma nanlawuniro kajia, kəlanin awulo bukkiwawo.

⁶ A! Ca awulo bo raakkənaa, jire wulləkkidəro, hangalnambumaro walləkkiwawo. Amma kolləkkəna, bare awo nilan turui bi wulan fandi kojənarə wua awo laaro ngosanni.

⁷ Bare kəla wahayi jaurə ajabbadəyen kəlani na kojənarə jajangəkkəniro, kəriyi laa tiyiniro casakkəna, wotte kadunoma Yiwulisse wua babaktuma, bare kəlani na kojənarə jajangəkkəniro.

⁸ Kəla adəyen wun tia cuttuluworo yakkuro Kəmandea lowoyekko,

⁹ amma tiye wuro: «Serni njədəna, curo nanlawuyen kənduwoni kalkallo fəledi,» yeno. Adə nangaro karwu kəjialan cayemaa kojənarə kəla nanlawuniyen awulo bukki, ngainin kənduwo Almasiwuye wulan dəgai.

¹⁰ To, Almasiwu nangaro nanlawu so, manakuttu so, masiwa so, basari so, kuttu so karwu kəjialan kasaddəkkəna, awoa sa wu lawudə, sadən wu dunoa.

Kistuwu Bulusse jama Isaa gawu bərni Korintiyero

¹¹ Hangalnambumaro walləkkəna, nayima wua sakkuw! Ca wua jajansuwwama wajipco, awoa wudə awima gəni yaye, kəngayamba kura ani wua awiman kosanni.

¹² Kanadilan shedawa kəngayambe alama so, awo jabba so, kənduwo so dawundon tədəna.

¹³ Jiri fin gəle nayia kojənarə jama Isaa gawu gadedəa ngurnoyekko, nayiro kurwowuro walnjagakkəni gənia? Jirenambu adəa gawursəgənowo!

¹⁴ Akko nandoro kəndeni kənyakkuyero dabbardəkkəna, nayiro kurwowuro walləkkiwawo. Kəndando gəni, nayimaa makki, awoa yalla

* **12:1 12.1** wahayi - Awo laa kənnasim gai Ala kamba cakke kənəm cədənnin curuidə. † **12:2 12.2** har same kənyakkuyero - Same kənyakkuyedə loiloiram.

gəni yanja-a bawanja-aye kurwowu ngojai, amma ya-a bawa-a kurwowu yallaye ngojai.

¹⁵ Wudə, rondo nangaro jauro karwu kəjiaro kəndani-a kəlani-a yikki. Nayia rawonidə tərɡaia, wua rawondo fuludi wa?

¹⁶ Ngairo walyeno yaye, nayiro kurwowuro walnjagakkəni, amma wu burwoadə, nangalan nayia ngedakko canı.

¹⁷ Am juwanjagakkənədəyən nayilan faidadəkkəna wa?

¹⁸ Titussa nandoro lejoro lowokke kəramidəa ti-a rokko juwangeyerakko. Titus nayilan faidadəna wa? Wu-a ti-a hal tilon dəgaiyende wa? Jawalnde tilojənni wa?

¹⁹ Tussəna andi fuwundon kəlände moyiye təmanuwwa. To, kərawowunde, fuwu Alayen Almasiwulan mananiye, awo diye samma nayia isadunoaduwuro diye.

²⁰ Isəkkiya, waneye nayia jiri raakkənədə gairo gəni njawandəkki, nayi ye wua jiri raawwadə gairo gəni suwanduwiro rikkəna. Waneye lawala-a nandəri-a gərgadu-a kəla rawo-a yarsəm-a tarwa-a rokura-a hangalsango-a mbeji.

²¹ Ai, waldəkke isəkkiya, Alani fuwundon nanguro sakke amndo kada duwon calan biwu cadəna, koro təmjanə tayirnambu so, kənjəna so, nanjanə so koljannidə nangaro karwuni kuttajiro rikkəna.

MARMAREA-A LEWA-A DARYEYE

13

¹ To, adə kənyakkuyero nandoro isəkkidə. «Mana fi yaye ci sheda yindi bi yakkuyen tabbattiyi.»†

² Caman kəndeni kənyindiyan wulləkkənədə gai, kərma wu bawodən am calan biwu cadəna-a am gade samma-aro caye baworo wulgəkki: Waldəkke isəkkiya, tayia kolləkkiwawo,

³ Almasiwu wulan manajidəye shedanju manuwidə. Tidə dawundon lawu gəni, kənduwoa.

⁴ Curo nanlawuyen tia kəska karmoyero jajaana, adə yaye kənduwo Alayen roa dəgai. Andi ye tilan lawu, amma kəndo nayiro njaddiyelan kənduwo Alayen ti-a rokko roa dəgaiyero ruwi.

⁵ Kələndoa rijammowo, kambərselan dəgawiro kələndo ruiwo! Isa Almasiwu nayilan dəgairo asunuwwi wa? Ra, nayidə ardiyada gəni?

⁶ Andidə ardiyadaro asunuwiro təmakkəna.

⁷ Bare awo diwi diwwiro Alaa koriye. Niandedə kəlände ardiyadaro bayindu gəni, amma amso andia ardidənniro saruiro walyeno yaye, awo ngəla deworo.

⁸ Rangiyə jiredəa angərnıyewawo, amma kəla jiredəyən daniye.

⁹ Sa andi ye lawu, nayi ye dunoadə, karwunde kəjjinə. Koro kəndəgaindo kalkajoro moduwa diye.

¹⁰ Dalil wu nandon bawolan awo ania ruwunəkkidə, tima isəkkiya, bare kənduwo duwon Kəmande wurduro gəni, duno njoro sinadən nanjaunin faidadəkkəniro.

¹¹ Daryerambo, kəramiya, karwundo kəjijo!* Kəndəgaindolan jawallo waldənowo, karwundon dunoadənowo, hangalndo tilojo, nanlewan dəgaiwo. Adəgaima Ala kərawo-a nanlewa-aye dawundon dəgai.

¹² Kattendon lewa kərawoyen lewadənowo.

¹³ Muminna samma nayia lewanjai.

† 13:1 13.1 SK 19.15 * 13:11 13.11 *karwundo kəjijo!* - Fisarduwu laaye: «Sai yim laa!» canı.

¹⁴ Ser Kəmande Isa Almasiwuye-a kərawo Alaye-a naptu nanyaana Ruhu Alaye-a nayi sammalan dəga!

GALATIYAWU

Wotiya duwon Bulusse jama Isaa gawu lardu Galatiyayero ruwujəgənadə

Badiduram

Bulus, ti kəngayam Isa Almasiwuye, wotiya adəa jama Isaa gawu lardu Galatiyayero alama saa findi gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen, koro sa gana laa kawu sawari Jerujalemboro ruwuyeyeno. Bulus jama ani lardu Galatiyayen kokcəna, amma saptənaye ngawon, maləmba kattuwuye yaudiyaudi laa dawu jamadəyero ngasaye Bulus-a kawurinjuaa rarayera. Misallo kəla kaja-a ngəməri yaudiyaye-ayen dole kam wadawa Attaura Nawi Musayea jəga yera. Adə nangaro Bulus jamadəro wotiya adəa ruwujiye wadawa Attaurayea galan gəni, Isaa mərsadu runjulan kam fuwu Alayen jiremaro walji yeno.

Wotiya duwon Bulusse jama Isaa gawu lardu Galatiyayero ruwujəgənadə

Lewa

¹ Wuma Bulus kəngayam ambe gəni, bi adamgəna laayen gəni, wudə Isa Almasiwu-a Ala Bawa tia karmolan cəsangəna-ayen kəngayambo walyekko.

² Wu-a kəramiya samma wu-a rokkodə-a jama Isaa gawu lardu Galatiyayero:

³ Ala Bawande-a Kəma Isa Almasiwu-a nayiro ser-a nanlewa-a njado!

⁴ Almasiwudə biwuwande nangaro jaman diwi adəro andia sakkaworo kəlanju kaino, jiri Ala Bawande cəraanadə gai.

⁵ Aladəmaro har abada abadinno daraja tio! Amin.

Kawuri kəji gade bawo

⁶ Jiri duwaman ti duwon nayia ser Almasiwuyen bowonjanadəa kolluwe kawuri kəji gadea ga manuwidəa ajamməkkəna.

⁷ Ai, kawuri kəji gade bawo, amma am laa hangalndo casange kawuri kəji Almasiwuyedəa faldu caraana mbeji.

⁸ Amma wundu duwon kawuri kəji wulnjagaiyenadə-a gade wulnjagidə, andi bi malaiya sameyero walyeno yaye, baskuwadaro waljo!

⁹ Caman wulliyenadə gai, koro kərma ye waldəkke wulləkki: Kam laa nayiro kawuri kəji mowuwwadə-a gade wulduwu cədia, baskuwadaro waljo!

¹⁰ Kərma ardiya kambe ra Alaye makki? Ra, kərawo ambe makki? Ca kərawo ambe kua yaye makkia, wolodi Almasiwuyero walləkkiwawo.

Bulussa kəngayambo kəredu

¹¹ Kəramiyani, nayiro isanonjagakki, kawuri kəji wulləkkənadə kamben gəni kadio.

¹² Kamben gəni tia kiwandəkko bi kirəkko, amma Isa Almasiwu wahayilan* bayinsuwo.

¹³ Naptuni caye curo adin yaudiyayen, jiri jama Alayea basardun basarnəkke siduwuro makkidəa fannuwwa.

* **1:12 1.12** *wahayi* - Awo laa kənnasim gai Ala kamba cakke kənəm cədənnin curuidə.

¹⁴ Ada kaariyaniye jaumaro raakke roni yikkənadəro, curo jamandeyen am ngəwu kawunde tiloaa adin yaudiyayenin kokkəna.

¹⁵ Amma Ala tən curo yaniyen wua kərese sernjun bowosəna. Ai, sa duwon ardije

¹⁶ Tadanjua kərdiyaro mawogəkkoro tia wuro bayinsəgənadən, gannəkke amsoa sawarnəkkəni,

¹⁷ bi Jerujalemba na tayi wun burwonno kəngayambaro waljanadəro lekkəni, amma cidi Arabiyayero lekke daji waldəkke bərnəni Damassero nangadembə kərgaakko.

¹⁸ Koro ngawo saa yakkuyen Jerujalemba Kefassa† noduro lekke ti-a rokko kawu wuriro napkeiye.

¹⁹ Yakuba yaana Kəmayero kajia, kəngayam gade fimaa rukkəni.

²⁰ Awo ruwunjagakki adə kattuwu gəni, fuwu Alayen tabbatkəkki.

²¹ Daji cidi Siriye-a Kilikiyaye-aro leyekko.

²² Jama Isa Almasiwua gawu cidi Yahudiyayedə sadən wua nosanni,

²³ adə runjumaa wuljai fanja: «Kam calan andia basarsanadə kərma kambərse duwon tia siduwuro majidəa ambo wuljiyi.»

²⁴ Adəgaima wu nangaro Alaa congori.

2

Bulus-a kəngayamba gade-a Jerujalemlan

¹ Daji ngawo saa mewu deriyen waldəkke Jerujalemba Barnabas-a rokko leyekko, koro Titus yea ngokke yadəkəkəna.

² Awo Ala wahayilan fəlesəgəna nangaro leyekko, koro tayiro kawuri kəji kərdiyaro wulgəkkidəa bayingeyekko, amma am duwon jama tayia fuwuwuro ngojanadə runjaro, bare kida dikkəna-a fuwun dikki-a bowuro waljənniro.

³ Amma Titus wu-a rokkodə, ti kam lardu Gəresse* yaye, tia casakke kajadənni.

⁴ Lamar adə kəramiya kattuwuye asərlan cawudəna nangaro ciyeno. Kənsionjadə, nankam kəlaye na Isa Almasiwuyen fandiyanadəa səri cado andia karearo sadoro.†

⁵ Amma am aniro sa ganamaro dama yiyende, jire kawuri kəjiyedə nayi nangaro dəgaro.

⁶ Koro fuwuwudə, naptunjaro lamboni bawo, Ala amba gayirjiwawo, awima kawuriniro casarganni.

⁷ Ai, jiri Ala kida am kajaadaro kawuri kəjidəa wulduwuye mukko Biturussero cakkənadə gai, mukkonni yero kida jəmbələmbaro wulduwuye cakkənadəa kero.

⁸ Awoa ti duwon Biturusso kənduwo kida kəngayambe na am kajaadayen dioye cinadə wu yero na jəmbələmbayen kənduwo adəa sina.

⁹ Yakuba-a Kefas-a Yahaya-a tayi duwon fuwuwu jama Isaa gawuyelan nowadadə ser Ala səddənadəa asuyerranniya, wu-a Barnabas-aa mukko yindin samoye, andi na kərdiyayero leniyoro, tayi ye na am kajaadayero lejaro kasatkerə.

¹⁰ Awo fallo andia seworo: Talaawaa tangiyo, adəma awo jauro dio raakkənadə.

† **1:18 1.18** Kefas - Siman Biturus. Təlam Gəresselan cu Biturusədə Kefas, maananjudə kau. * **2:3 2.3** kam lardu Gəresse - Fərdunju kərdi jəmbələm duwon, kajadənnin Isaa gamaro walyeno. † **2:4 2.4** andia karearo sadoro - Andia jənsagane ada yaudiyaye gaiyeya, caraana.

Bulusse Biturusso njəkkado

¹¹ Amma Kefas bərnı Antakıyayero kadınnıya, jırenju bawo nangaro federo tiro kikkadəkko.

¹² Kawu am laa na Yakubayen isaidəro, kərəmiya fərdunja kərđi-a rokko jawui. Amma kadirannıya, ngaworo walde tayi-a firdu badiyeno, kəwu am kajaadayedəa‡ rijəna nangaro.

¹³ Kərəmiya yaudiya gapcanadə curo nanmənafəkñjuyen tiro kəllaadara, har nanmənafəkñjadə Barnabas kəlanjumaa leyeno.

¹⁴ Amma kəndonja kəla jire kawuři kəjiyedəyen cadiwaworo kirukkəniya, wuye fuwu tayi sammayen Kefasso: «Ni yaudi duwon kəndəgai yauidiyaye gəni kərđiyaye dimia, ndayin gəle kərđiyaa yakkəme kəndəgai yauidiyaye cadi?» yekko.

Kambərselan jiremaro waldu

¹⁵ Andi yaudiya katambiye, biwuwu kərđiya gəni.

¹⁶ Adə yaye kam wada Attauraye galan gəni, Isa Almasiwua mərsadulan jiremaro waljidəa noniyena. Andidə wada galan gəni, Almasiwua mərsadulan jirewuro wallıyoro tia mərsaniyena. Awoa wada galan wunduma jiremaro waljiwawo.

¹⁷ Adəgaima Almasiwuyen jirewuro walduro maniyelan andi ye biwuwuro§ asuseraa, Almasiwudə kidama biwuyero walji wa? A'a, təmmaro ngai gəni!

¹⁸ Awo wurnəkkənadəa waldəkke tandəkkiya, wu wadaa ganambumaro fəledəgəkki, diye.

¹⁹ Awoa kəla wadadəyen wadadəro kanukko, Alaro dəgakkoro. Wu-a Almasiwudə-a rokko kəskaro jasaane kanukko,

²⁰ adən fuwun wu gəni dəgəkki, Almasiwu wulan dəgai. Kərma tiyilan dəgakkidə, Tada Alaye ti duwon wua səraye wu nangaro kəlanju cinadəa mərsakke dəgəkki.

²¹ Ser Alayedəa bowuro kalangəkkiwawo. Ca kam wada galan jiremaro waljia, Almasiwudə bowuro nuna.

3*Wada Attauraye-a kambərse-a*

¹ Nayi Galatijawu hangal bawoaso, wundu nayia jawallan njattuluwo? Isa Almasiwua kəskaro jajagane nunadəro federo fuwundon fəlenjaana, gəna?

² Kolsənowo nayia awo fallo njaworəkko: Wada Attauraye galan ra kawuři kəjidəa fannəme mərsadulan Ruhu Alayea kiwanduw?

³ Nayi jaumaro hangal bawoa wa? Ngawo Ruhu Alayen badınuwwayen, kowuři kəlandoyen wa tumogəwi?

⁴ Bowu fatto wa bone ngaa kiaw? Jiremaro bowuro waljiwawo!

⁵ To, ti duwon Ruhunju njade dawundon awo ajabba ajabba cədidə awo ania wada gawwa nangaro wa cədi, ra kawuři kəjidəa fannuwe mərsanuwwa nangaro cədi?

⁶ Jiri Nawi Ibrahim Alaa mərsaje Ala ye tia jiremaro ngojənadə gai,†

⁷ nonowo, ngaima am kambərseadə tayima kaduwu Nawi Ibrahimbe wo.

‡ 2:12 2.12 kəwu am kajaadayedə - Yauidiya laa Isaa gawu duwon, jəmbələmbaa kasaccanni.

§ 2:17 2.17 andi ye biwuwu - Yauidiyadə ye kərđiya gai biwuwu. † 3:6 3.6 Bad 15.6

⁸ Ala fuwun kərđiyaa kambərseyen jirewuro cədidəa caman kitawulan ruwuwada, kawudəro kawuři kəji adəa Nawi Ibrahimbo wuljəgəna: «Jama duniaye samma niyen barga cawandi.»†

⁹ Adəgaima am kambərseadə Nawi Ibrahim kambərsemadə-a rokko barga cawandi.

¹⁰ Am kida Attaurayero duno cadi samma baskuwada, dalilnjudə kitawulan ruwuwada: «Wundu duwon awo curo kitawu Attaurayen ruwuwada sammaa jəgaiwawodə baskuwada.»†

¹¹ Kam fima wada galan fuwu Alayen jiremaro waljiwawodə fede, adə kitawulan ruwuwadadəro: «Kam jiremadə kambərseyen roa dəgai.»†

¹² Ti wadadə awo kambərseye gəni, adə ye kitawulan ruwuwada: «Kam awo ania cədimadə tayiyen roa dəgai.»†

¹³ Almasiwu kəlanjuma cujundero baskuwadaro walje andia baskudu Attaurayen merusera, adə kitawulan ruwuwadadəro: «Wundu duwon tia kəskaro rojaanadə baskuwada.»†

¹⁴ Adəa dionjudə, barga Nawi Ibrahimbedə Isa Almasiwuyen kərđiya yero jəpəcuwo, andi samma Ruhu Alaye duwon Ala wadu ngoje andiro sadi cənnadəa kambərseyen fandiyoro.

Wada Attauraye-a wadu Alaye-a

¹⁵ Kəramiya, kəla misal kamben jandənəkki: Aman ndəpcane tabbaccagaiya, aman kambe yaye, wunduma baworo cədiwawo bi cərgaiwawo.

¹⁶ To, Ala Nawi Ibrahim-a kaduwunju-aro waduwadəa ngoyeyeno. Kitawuye kəla am ngəwuyen “kaduwuwaro” gəni, “kaduwunəmbo” kəla kam fallen cəna, kamdə Almasiwudəma.†

¹⁷ Akko awo wulləkkidə: Aman duwon Ala kuren tabbaccəgənədə, Attaura saa yer dewun fiakkun ngawon isəna tia baworo cədiwawo ye, wadu Alayedəa cinjiwawo ye.

¹⁸ Warasadə wada Attaurayen isia, daji waduyen isiwawo, amma Ala wadu ngoje sernjun tia Nawi Ibrahimbo kaino.

¹⁹ Adəgaia, awiro gəle wadadə? Biwuwa federo caluworu tərgana, har kaduwu duwon tiro wadudəa ngojaanadə isiro, koro wadadəa malaiyawa mukko soloma laayero* kesakko.

²⁰ Solomadə kam falle gəni, amma Aladə falma.

²¹ Attaura-a wadu Alaye-a duwundai wa? A'a, təmmaro ngai gəni! Ca wada laa rakce ro cidə tinaa, daji jiremaro waldudə wada gayen tabbatto isəna.

²² Amma kitawudə cakke dunia nga kosowu biwuyero walyera, ngainin Isa Almasiwua mərsadulan am kambərseadə wadudəa cawandi.

²³ Kawu jaman kambərseyedəro, wada Attaurayedə andia kosowu gai sadane rosana, har kambərse isidə ambo bayindiyo.

²⁴ Ngaima har kənsio Almasiwuyero Attauradə səriwomande, kambərselan jirewuro walliyoro.

²⁵ Amma kərma kambərse isənədə, andi gadero mukko səriwomayen gəni.

Kareawa-a tadawa-a

²⁶ Nayi samma Isa Almasiwua mərsaduyen tadawa Alayero walluwuwa,

²⁷ dalilnjudə wundundo yayero kasala njadde Almasiwuro kəlnjaanadə hal Almasiwuye lujəna.

† 3:8 3.8 Bad 12.3 † 3:10 3.10 SK 27.26 † 3:11 3.11 Hab 2.4 † 3:12 3.12 Lew 18.5 † 3:13 3.13 SK 21.23 † 3:16 3.16 Bad 12.7 * 3:19 3.19 soloma laa - Nawi Musa.

28 Yaudi bi yaudi gëni bawo, kareä bi kambe bawo, kongwa bi kamu bawo, na Isa Almasiwuyen nayi samma tilo nangaro.

29 Koro nayidë Almasiwuyea, daji nayi kaduwu Nawi Ibrahimbe, këla wadudëyen warasawu.

4

1 Awo wullëkkidë: Warasamadë tada wurajënni duwon, tidë këma sammaye yaye, awima ti-a kareä-a gayirjiwawo,

2 fërdü wakilla-a cuwuramgu-ayen har sa bawanju kamjënadë isiro.

3 Ngaima sa andi tadawadë, andi ye kareä fërdü kënduwowa dunia adëa canodiyen.

4 Amma sadë kalkallo kidënniya, Ala Tadanju ti duwon kamuyen tambëna ye, fërdü kënduwo Attaurayen tambëna yedëa juwayeno,

5 am fërdü Attaurayen napcanadëa merujoro, ngainin andia tadawa Alayero damsai.

6 Nayi tadawa nangaro Ala Ruhu Tadanjuye karwundero juwajiye ngaye: «Abba, Bawa!» cëni.

7 Adëgainin ni gadero kareä gëni, tada. Ni tada nangaro, na Alayen warasama ye.

Hangal cidu Bulusse këla Galatiyawuyen

8 Calan sa Alaa nonuwwidën, nayi kareäwa Alaye gëni, alawa kat-tuwuye.

9 Amma kërma Alaa nonuwwadë, ra adëa kojënaro Ala nayia nonjanadë, ndayin gële walduwe kënduwowa lawu-a faida bawo-a dunia adëyedëa gawe caye baworo kareänjaro waldu manuwidë?

10 Yim so, këndawu so, jaman so, saa soa hangallayen gawi,

11 har kida nandon dikkënadë bowuro waljiro nayi nangaro rikkëna.

12 Këramiya, lowonjakki, wu gairo wallowo, wu ye nayi gairo wallëkkënadëro. Awima diwi wuro sëdduwwi,

13 kasuwa laa tiyiye nangaro nayiro burwo sallammin mana kawuri këjiye ngeddëkkoro nonuwwa.

14 Kasuwani nayiro kurwowu yaye, wasuwe njusuwwi, wua malaiya Alaye gairo, Isa Almasiwu këlanju gairo semowuw.

15 Nda gële karwukëjindodë? Ca yojia, simndo kulainuwe siwiro shedanjakki.

16 Nayiro jire wulnjagakkënadëro këladondoro wa walyekko?

17 Këwu am kajaadayedë nayi nangaro ronja cadiya jauro caraana, amma nianjadë ngëla gëni. Andi-a nayi-a faidu majai, ngainin nayi ye tayi nangaro rondo yiwiya jauro raawwa.

18 Niadë ngëlaa, ro njo rawodë sawi yaye jauro ngëla, sa dawundon dëgakkëna runjun gëni.

19 Tadawani, bone kënjambiye nayi nangaro koro yaye waldëkke yakki, har hal Almasiwuye karwundon napciro.

20 Waiyo! Wu kërma dawundon dëgakke jande jiri gade njaddëkkiya, raakko, këlandon hangalni cijënadëro.

Aman yindi

21 Wulsëgënowo, nayi wada Attauraye ga raawwadë, Attauradëa asunuwwawo wa?

22 Awoa Nawi Ibrahim tada kongwa yindia, faldë kirnjuyen,* faldë ye kamunjuyen† cuwandënadëa kitawulan ruuwada.

* 4:22 4.22 kirnjuye - Hajaratu. † 4:22 4.22 kamunjuye - Saratu.

23 Tada kirredə nia kamben katambo, amma ti tada kamunjuyedə waduyen katambo.

24 Adə misal: Kamuwa ani naptu aman yindiye cadi. Faldə kau kuruwu Sinaiye, karea njamboma. Tima Hajaratu wo.

25 Hajaratudə naptu kau kuruwu Sinaiye cidi Arabiyayen dəganaye cədi. Tidə Jerujalem kərmaye,‡ tadawanju-a rokko nankarealan napcai.

26 Amma Jerujalem sameyedə§ karea gəni, tima yande wo.

27 Awoa kitawulan ruwuwada: «Ni kamu yambəmbawo, kəji fanne! Ni ngaltema bone kənjambiye fannəmmi, wulwuri yakke karwukəjinəm fəlene! Dalilnjudə tadawa kamu kwaa yayero kamu kolladayema ngəwu wo.»†

28 Kəramiya, nayi ye Isaku gai tadawa waduye.

29 Kuren kam nia kamben tambənadə ti Ruhuyen tambənadə basarjənadə gai, kuma ye ngai.

30 Amma awi kitawuye wuljo? «Kirdə-a tadanju-a dune, tada kirredə tada kamu kir gəniyedə-a rokko warasa cuwandiawodəro.»†

31 Awo ani nangaro, kəramiya, andi tadawa kirdəye gəni, tadawa kamu kir gənidəye.

5

Wada Attauraye-a nankam kəlaye-a

1 Kambero walliyoro Almasiwu nankam kəlaye sedo. Adə nangaro dunoaro danowo, bare koro yaye dui nankareaye ngonuwwi!

2 To, fannowo! Wu Bulus nayiro wulnjagakki, kolluwe kajanjaia, Almasiwu awimaro faidanjagaiwawo.

3 Kam kolje kajajana fi yayero caye baworo wulgəkki, dolenjuro wada Attauraye sammaa garo kəlaro ngojəna.

4 Nayi wada galan jirewuro waldu manuwidə, nayi-a Almasiwu-a faiduwwa, ser Alaye fandoye jawal kolluwwa.

5 Andidə, Ruhu Alaye sasakke kambərselan təma jirewuro walduye warniyena.

6 Awoa na Isa Almasiwuyen kaja bi kajanambu awima gəni, kambərse kərawon fəledi bas faidaa wo.

7 Ngəlaro fuwu buwi duwon, wundu nayiro jire ga damnjaa?

8 Jamba adə ti nayia bowonjanadəyen gəni kadio.

9 Yis təngəri rungo sammaa isafujiyi.*

10 Nayidə, Kəmande nangaro raayi gade gawwaworo mərsanjakkəna. Amma kam hangalndo cəsangidə wunduro walyeno yaye ajawu cai.

11 Kəramiya, wudə koro yaye kaja dio mawonəkkia, awiro gəle koro yaye wua basarsaidə? Adəgaia, takkal kəska karmoyedə baworo waljəna.

12 Ca am hangalndo casangidə tayi kəlanja adimbo cado!

Mangar tiyiye-a hal Ruhu Alaye-a

13 Kəramiyani, nayia nankam kəlaye fandro bowongera. Adə yaye, bare nankam kəlaye adəlan faidaduwe niadiwi diwwi, amma wundu yaye kərawo fəlejiyalan kamanjuro nanwolodi cəddo.

‡ 4:25 4.25 *Jerujalem kərmaye* - Hajaratudə kir, koro naptu aman caye-a wada Attauraye-aye cədi.

§ 4:26 4.26 *Jerujalem sameye* - Saratu kir gəni, kamu, koro tidə naptu aman bərinne-a wadu Alaye-aye cədi. † 4:27 4.27 *Ish 54.1* † 4:30 4.30 *Bad 21.10* * 5:9 5.9 *Yis təngəri rungo sammaa isafujiyi* - Alamdu kattuwuye jama ngaro tataridiyi.

14 Akko maana Attaura sammaye curo mana fallen: «Kəmaskinəm yea kəlanəm gairo raye!»†

15 Amma kattendo calluwe njanjanguwia, hangal gənanowo, bare nayi kəlando kəlandoa sigəwwi.

16 Awo wulləkkidə tima kollowo Ruhu Alaye simonja, daji mangar tiyyedəa galluwawo.

17 Mangar tiyye-a Ruhu-a tadiwawo, koro Ruhu-a mangar tiyye-a tadiwawo. Tayidə kattenjan duwunna, adə nangaro ranguwe awo raawwadəa diwwawo.

18 Amma Ruhudə nayia simonjaia, nayi fərdu wada Attaurayen bawo.

19 Kəndo tiyyedə farak, tayima kənjəna so, tayirnambu so, nanjane so,

20 sənəm ga so, kəmbafi so, nankemi so, lawala so, nandəri so, gərgadu so, kəla rawo so, taawanambu so, yaktu so,

21 mandəna so, sagarandu so, kəlariwonambu so, awo gade tayi-a camunna. Burwon wulləkkənədə gai, koro yaye wulnjagakki, am awo ania cadidə nodo bargaa Alayedəa warasajaiwawo.

22 Amma hal Ruhu Alayelan tuwandidə tayima kərawo so, karwukəji so, nanlewa so, kanadi so, nanjaija so, nanngəla so, aman roda so,

23 rokuranambu so, kəlaribo so. Kəla awo aniyen wada bawo.

24 Am Isa Almasiwuyedə mangar so, niadiwi so tiyyedəa kəskaro jajagane roro keyeso.

25 Ruhu Alaye ro sadənədə, kolliyo Ruhu Alayedəma andia simosa!

26 Bare rokurawuro walliyende, koro bare kattendero hangalsango so, mandəna so ngasaanni.

6

Kurwowu kamandoye kəlaro ngonowo!

1 Kəramiya, kam laa biwu cədi ruwia, nayi Ruhu Alayeadə rokura bawoalan tia kəla jawallero yakkowo. Amma bare nayi ye jaraptuwuwi hangal gənanowo.

2 Kurwowu kamandoye kəlaro ngonowo, ngainin wada Almasiwuyey gawi.

3 Kam laa ti awima gəni duwon kəlanju awo laaro ngoyenoa, kəlanju jambajəna.

4 Amma wundu yaye kəndo kəlanjuyey curo. Daji kam gaden gəni, kəlanjuman dalil awulo boye cuwandi,

5 wundu yaye katkunnju kəlaro ngoji nangaro.

6 Kam tiro manadəa alamjagaidə awo ngəla sammaa kam tia alamjidə-a rokko dagarjo.

7 Bare jambaduwwi, wunduma rakce Alaro rudu gənajiyiwawo. Awoa awo kam cənadənədəmaa kalaji.

8 Kam mangar tiyinjuvelan* cənadimadə tiyyen karmo kalaji, amma kam Ruhu Alayelan cənadimadə Ruhu Alayelan ro sawisoye kalaji.

9 Bare ngəla dioro yimbariyende, təma kolliyendea, sa təraanan kala diye.

10 Adə nangaro dama fandiyyey, wundu yayero ngəla yiddiyo, masam-manno kəramiyande Isaa gawudəro.

Səmo kasta-a lewa-a daryeye

† 5:14 5.14 Lew 19.18 * 6:8 6.8 mangar tiyye - Naptu kambe Ala bawo. Wotte kam karwunjun na Alayen kuruwujəna, koro curo biwuyen dəgana.

¹¹ Arawu kura kura ania ruiwo, wuma mukkonin ruwungeyerakko!

¹² Am mangar tiyyen tayia ngelawuro ngojaidə nayia dolero njasakke kajaduwi, amma bare kəska karmoye Almasiwuye nangaro tayia basarjanni basso adəa cadi.

¹³ Am kajaadadəma wada Attauraye jagaiwawo, amma kəla kajandoyen awulo jaworo kajaduwiya, carawo.

¹⁴ Amma wudə kəla kəska karmoye Kəmande Isa Almasiwuyen gənia, bare təmmaro awulo bukkəni. Kəska adən dunia ye wuro kano, wu ye duniaro kanukko.

¹⁵ Kaja bi kajanambu awima gəni, sai alaktu bərinno waldu.†

¹⁶ Am wada adəa jagai, wotte jama Israyila Alayedə, nanlewa-a kanjimarī-a cawando!

¹⁷ Kua adən fuwun bare wunduma suwolsənni, wudə tiyinin balowa wu Isayero fəlejaidə mbeji nangaro.

¹⁸ Kəramiya, ser Kəmande Isa Almasiwuye nayilan dəga! Amin.

† **6:15 6.15** *alaktu bərinno waldu* - Wundu duwon Almasiwulan dəganamadə alaktu bərin. 2Kor 5.17mane.

AFISAWU
Wotiya duwon Bulusse jama Isaa gawu bærni
Afisayero ruwujægänadä
Badiduram

Bulus, ti këngayam Isa Almasiwuye, wotiya adäa jama Isaa gawu bærni Afisayero alama saa fiakku gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno. Wotiya adä wotiyawa kosolan ruwujänaye falnja. Awowa faidaa laaa këla njëkkawoyen asujaro, Bulus tayiro ruwujije Ala fasalnju njëkkawoyedä andiro Almasiwulan isanosaana yeno. Curo ayaundeyen nuiyena yaye, andia Almasiwu-a rokko roaro kalansana yeno. Adägaima am kuren Alan kuruwun dasaanadäa bu Almasiwuyen karënnjuro cawudäna.

Wotiya duwon Bulusse jama Isaa gawu bærni
Afisayero ruwujægänadä

Lewa

¹ Wuma Bulus rawo Alayen këngayam Isa Almasiwuyedä muminna amanna Isa Almasiwuye bærni Afisayen dasaanadäro:

² Ala Bawande-a Këma Isa Almasiwu-a nayiro ser-a nanlewa-a njado!

Barga Ruhu Alaye jiri jiri Almasiwulan

³ Barga Ala Bawa Këmande Isa Almasiwuye, ti duwon barga sameye jiri fi yayea Almasiwu nangaro andiro sadänadä.

⁴ Kawu dunia alaktiman tayir-a awo waada bawoa-alan fuwunjun dägaiyero Almasiwulan andia këresera. Curo kërawoyen

⁵ këla ardiya rawonjuyen Ala Isa Almasiwuyen andia tadawanju daptuyero walliyoro kadersera.

⁶ Ala Tadanju cëraanadëyen andiro sernju darajaa sadänadäro tia yungoriyo!

⁷ Bunjuyen, këla sernju dama bawoyen, merusane biwuwande gawuryeno, ser duwon

⁸ Ala andiro nanrashidunju-a hangalkëjinju-a samman ci bawoaro saddänadä.

⁹ Ala asër rawonjuye këla karwukëjinju Almasiwulan niajädädëyen andiro isanosaana,

¹⁰ wotte fasal awowa same-a cidi-aye sammaa sanju cëdiya Almasiwulan këlläme captuyedä.

¹¹ Koro Almasiwulan warasa fandiyyena, Ala ti duwon nia rawonjuyelan awo sammaa cëdidä caman këla fasalnjuyen andia kadarsana nangaro,

¹² andi ye* burwo sallammin tëmandea Almasiwuro yakkiyenadä darajanjua yungoriyoro!

¹³ Sa mana jireye wotte kawuri këji njëkkawondoyea fannuwe Almasiwua kasadduwwadän, Ala nayi yero† tilan Ruhunju njadi cënnayen tawanju gënanneyera.

¹⁴ Ruhu Alayedä naptu ran warasandeye cëdi, har kawu nuwande merujiro, darajanjua yungoriyo!

* **1:12 1.12** *andi ye* - Yaudiya duwon Isaa gamaro waljanadä. † **1:13 1.13** *nayi ye* - Kërdiya duwon Isaa gamaro waljanadä.

Alaa wusedu

¹⁵ Adāma nangaro wu ye tən mana kəla Kəmande Isaa mərsadundo-a muminna sammaa kərawondo-ayen fakkənadən,

¹⁶ curo moduwaniyen nayia tannjakkiya, ngaltema nayi nangaro Alaa wusedu kolləkkəni.

¹⁷ Ala Kəmande Isa Almasiwuye, ti duwon Bawa Martawamadə, tia ngəlaro nonoworo hal nanrashiduye-a kəlafərəmbe-a nayiro njado,

¹⁸ koro sim karwundayea jawal nurnjuyero kajuwo, tēma duwon tiro bowonjanadə ye, arsiyi warasanju darajaa muminnyaye ye,

¹⁹ nankura kənduwonjuye kanji andi tia mərsaniyenaye yedəa nonoworo. Kənduwo adə tima duno duwon

²⁰ Almasiwulan sa tia karmolan cəsange kəmboramnjun samelan napcənayen fəlejənadə wo.

²¹ Nadən Almasiwu jaman adə runjun gəni, fuwuye yen kərmai so, kənduwo so, duno so, raktu so samma-a cu tina samma-ayen same kuruwun napci.

²² Ala awi yayea cidinya si Almasiwuyero cakke tia fuwuma awo sammayero galaje jamanjuro kaino,

²³ jama duwon naptu tiyinjuye cədi, koro curo tiyi adəyeman Almasiwu dəgai, ti duwon awi yayea jiri fin yaye cəmbəridə.

2*Karmolan roaro cidu*

¹ Nayidə ayauwando-a biuwando-a nangaro nuwwa,

² koro calan tayilan dəgawe jawal dunia adəye ye, mai kənduwo karuwaye, wotte Yiwulis ti ganambuwua simoji kərgadə yea gawwa.

³ Andi samma ye calan dawunjan mangar tiyindeyen dəgaiye awo tiyinde-a hangalnde-a caraanaa diye, koro ngainin andi am gade gai tadawa gərgadu Alayero walliyena.

⁴ Amma Ala jairo kanjimarimadə, kərawo kuran andia saraana nangaro,

⁵ curo ayaundeyen nuiyena yaye, andia Almasiwu-a rokko roaro kalanseno. Serlaman njəkkawo kiwanduw!

⁶ Koro andia Almasiwun kundenno karmolan sasange na sameyelan Isa Almasiwu nangaro sasakke ti-a rokko nammiyena,

⁷ ngainin jamanna fuwuyen Ala nanngəlanju andiro saddənadəyen sernju ci bawoa Isa Almasiwulan fəleji.

⁸ Awoa serlaman kambərseyen njəkkawo kiwanduw, koro adə nayiyen gəni isi, tidə kənjo Alaye,

⁹ kidandoyen gəni, bare wunduma awulo juwunniro.

¹⁰ Andidə tando Alaye, kəndo ngəla Ala caman dabbarjənadəa diyoro Isa Almasiwulan alansera.

Kam bərin fallo waldu

¹¹ Adāma nangaro, nayi tamboyen kərdiyadə, am kəlanjaro kajaada canidə kuren jəmbələmlan bowonjai, tayi duwon kajanja tiyiye mukko kamben tədənadə. Tangowo, sadən

¹² nayi Almasiwu bawolan dəgawwa, nuwando jama Israyilayen bawo, nayi aman wadu Alayero kusotto, koro dunian tēma ye tawwi, Ala yea nonuwwi.

¹³ Amma kərma Isa Almasiwu nangaro, nayi calan Alan kuruwun dəgawwadəa bu Almasiwuyen karənnjuro njawudəna.

¹⁴ Ti kəlanjuma nanlewande wo, tima jama yindidəa* fallo cəde tiyinjun garu duwunnedəa wurjo.

¹⁵ Shara so, wada so Attaurayedəa baworo kido, cuju jama yindi aniyero kəlanjun kam bərin fal† alakkeno. Ngainin kattenjaro nanlewa cuwude

¹⁶ tiyi falnin kəska karmoyedəyen yindidəa Ala-a soloje duwundəa baworo kido.

¹⁷ Sa Almasiwu isənadən, naye Alan kuruwun dəgawwadəro kawuri kəji nanlewaye ngeddo, koro am karənnedə yero ngai kiddo.

¹⁸ Tiyeman andi yindi samma Ruhu faldəyen na Bawadəyero ngawo kiwandiye.

¹⁹ Adə nangaro naye gadero kusottowa bi sikudowa gəni, naye muminna-a rokko jama Alaye, am fannjuye,

²⁰ fado duwon kəla fərdu kəngayambadəye-a nawiyadəye-ayen tədandənədə, koro Isa Almasiwu kəlanjuma kau masammannedə wo.

²¹ Tilan fadodə nga ngəlaro kəldə fado tayir Alayero walji,

²² koro tilaman naye ye fado Alayero walluwi, na duwon Ruhunjulan dəgaidə.

3

Kida Bulusse dawu kərdiyayen

¹ Adəma nangaro wu Bulusdə naye kərdiya nangaro kosoma Isa Almasiwuyero walləkkəna.

² Tabbatto lawar kəla kida serre Ala wuro naye nangaro sinadəyen fannuwwa,

³ Ala asər fasalnjuye wahayi laan isanosəgəna, kalmawa ganana wotiya adən ruwunəkkənədə gai.

⁴ Kəranuwiya, noduni asər Almasiwuyedəa asunuwi,

⁵ asər duwon jaman kureyen adamgənaro isanodəgənni, amma kərma Ruhu Alaye kəngayambanju mumina-a nawijanju-aro fəlejəgənədə.

⁶ Asərdə tima kawuri kəji nangaro kərdiya yaudiya-a rokko warasawu, am tiyi tiloyedəro waljana, koro wadu Isa Almasiwuyelan nuwanja cawandəna wo.

⁷ Kəla kənjo sernjuye Ala wuro kənduwoaro sinadəyen kidama kawuri kəji adəyero walyekko.

⁸ Muminna sammalan wuma gana wo* yaye, Ala wuro ser adəa səddo, kərdiyaro kawuri kəji arsiyi ci bawoa Almasiwuyedəa wulgəkkoro,

⁹ koro am sammaro jiri Ala awiso Alaktumadə asər fasalnjuye tən kuren gəraadadəa isanogəkkoro.

¹⁰ Ngainin kərma jama Isaa gawudəyen nanrashidu tərəm Alayedə fuwuwu so, kənduwowu so sameyero isanodiyi.

¹¹ Adəma nianju sawisoye Isa Almasiwu Kəmandeyen cədənədə wo.

¹² Almasiwulan koro tia mərsaduyen ridu bawoaro na Alayero ngawo fandiye.

¹³ Adə nangaro nayia lowonjakki, bare kəla bone naye nangaro yakkiyen təmando kolluwwi, awo animan daraja fanduwi.

Kərawo Almasiwuyea nodu

¹⁴ Adəma nangaro fuwu Bawadəyen tungurumməkki,

¹⁵ ti duwon jiriya same-a cidi-aye sammaro cu cinadə.

* 2:14 2.14 jama yindi - Yaudiya-a kərdiya-a. † 2:15 2.15 kam bərin fal - Jama Isaa gawu. * 3:8 3.8 wuma gana wo - Bulus kəlanjua awimaro ngojiwawo.

16 Kɛla arsiyi darajanjuyen karwundoa cakko Ruhunjuyen kɛnduwoaro dunoajoro Alaa korɛkki,

17 koro kambɛrseyen Almasiwu karwundon dɛga, kibburo koktɛnowo curo kɛrawoyen nammoworo Alaa korɛkki,

18 har muminna samma-a rokko ranguwe nanfarak so, nankuruwu so, nankura so, dadu so kɛrawo Almasiwuyedɛa asunuwi,

19 koro kɛrawo duwon nodu sammaa kojɛna adɛa nonuwi, ngainin hal Alayen kek tɛmbɛroworo tia korɛkki.

20 Ala duwon kɛla kɛnduwonju andin dɛganadɛyen awo koriye bi tɛmaniyea kojɛnaro cɛdidɛ,

21 tiro curo jama Isaa gawu-a Isa Almasiwu kɛlanju-ayen jaman fin yaye har abada abadinno daraja tio! Amin.

4

Kɛlakɛl jama Alaye

1 Adɛma nangaro wu Kɛmandero kosomadɛ, nayia lowonjakki, bowodunju mowuwwadɛro kɛndɛgai jussɛna dewo!

2 Rokura bawoa ye, nanlewaa ye, kanadia yero wallowo, kɛrawoalan kamandoa neddowo,

3 kowori dewo, kɛlakɛl Ruhu Alaye kɛljɛnadɛa nanlewayen dunoaro taiwo.

4 Tiyi falma dɛga, koro Ruhu Alaye falma dɛga, Ala nayia tɛma falmaro bowonjanadɛ gai.

5 Kɛmande ye falma, kambɛrse ye falma, kasala ye falma,

6 koro Ala ye falma, Bawa am sammaye, awisoro kura wo, awison faidaduma, dawu awisoyen dɛganadɛ.

7 Amma wundunde yaye ser kɛla kɛnjo Almasiwu ngalje cinayen cuwandɛna.

8 Akko awo kitawu wuljɛnadɛ: «Samero leyenniya, kosowu kada cuwude ambo kɛnjo jiri jiri kaino.»†

9 To, samero lejɛnadɛ, awi maananju wo, kɛryeya kuruwu cidinya cidije yero jɛpcɛna gɛnia?

10 Ti jɛpcɛnadɛ tima same kuruwu yero awo sammaa cɛmbɛro lejɛnadɛ.

11 Tima kɛnjowa ambo cɛdde: laanja kɛngayambaro, laa nawiyaro, laa kawuri kɛji mawoduwuro, laa sɛniya jama Alaye-a malɛmba-aro kido.

12 Ngainin tiyi Almasiwuye dunoajoro, muminnadɛa dabbarjane kidanja cadi,

13 har andi samma kɛlakɛl kambɛrseye-a Tada Alaye noduye-a so, nanrashidu so, hal tɛrɛm Almasiwuye so nagɛye.

14 Daji andi gadero tadawa gairo walliyewawo, tadawa duwon tɛmbariso ye cambaljai, buaso alamdu jiri jiriye ye cijane jauru fujai, nangaso ye tayia jambajidɛ.

15 Cuju adɛyero jire kɛrawon wulliyo, jawal fin yaye wuraniyo camuno fuwumande Almasiwuyero walliyo!

16 Almasiwuyen tiyi sɛram kalkallo kɛldi. Nasha fi yaye jiri jussɛnan kidajiya, nasha gadea cakke wurajai. Ngainin tiyi sɛramdɛ nanlewaaro walje wuraje kɛrawon fuwu juwui.

Kɛndɛgai cayɛ

† 4:8 4.8 Jaw 68.18

¹⁷ Adə nangaro ngai wulləkke cu Kəmandeyen jauro lowonjakki, bare gadero kərđiya hangalnja faida bawoalan dasayidə gairo dəgawwi!

¹⁸ Hangalnja duwuro waljəna, nanjayilnja-a kəlakibbunja-a nangaro ro Alayen nuwanja falma bawo.

¹⁹ Karwunja gayirjiwaworo walje awo diwi diwi mangarre ye cadəna, koro caye kojənaro awo tayir gəni jiri jiro kəlanja casakkəna.

²⁰ Amma nayidə, awo kəla Almasiwuyen njasakkəranadə ngai gəni!

²¹ Tabbatto kəlanjuyen fannuwwa, koro jire Isalan dəganadə gai, tiyen njasakkərana.

²² Daji kəndəgəindo cayedəa kollowo, naptundo caye mərədu jambayea siduwuro cadidəa wanowo,

²³ hangal karwundoyen bərinno wallowo,

²⁴ naptu bərin nanjire-a nantayir-alan Ala-a camunno alaktənadəa lunowo.

Kəndəgai bərin

²⁵ Adəma nangaro kattuwu kamdu wanowo, kamandoro jire wulgənowo, wundunde yaye nasha kamanjuye nangaro.

²⁶ Gərganuwia, bare biwu diwwi. Koro gərgadundodə kawu kəngal cukkuriro fasso.

²⁷ Bare Yiwulisso dama yiwwi.

²⁸ Barwu adən fuwun nambarwu dio koljo, cuju adəyero mukkonjun ngəlaro ngənəpto, awo laa kam mərədunjuaro njoye cədaro.

²⁹ Bare manakuttu fima cindon culuwunni, sai awo mərəduro faidaa ambo duno cakkidə, tayi fanjaidəro ser cəddoro.

³⁰ Bare Ruhu Alayedəa karwu kuttuaro diwwi, tima yim meruduyero nayiro tawa gənanjaa.

³¹ Awo kuttu-a hangalsango-a gərgadu-a kowo sango-a radu-a samma niadiwi nga-a rokko nayin kuruwunno waljo.

³² Kattendon am ngəla ye, kanjimariwu yero wallowo, kamandoa gawurnowo, Ala Almasiwu nangaro nayia gawurnjanadə gai.

5

Tadawa nurre gairo dəgaiwo!

¹ Adə nangaro nayi tadawa təraanadə, hal Alayea ngonowo.

² Kəndəgai kərawoye dewo, jiri Almasiwu andia saraye sadaa-a bu fida-a na Alayen kawudi kala kəjiaro walje andi nangaro kəlanju cinadə gai.

³ Amma bare kənjəna, bi tayirnambu fi yaye, bi mangar diwi curondon wuldənni, muminnaro jussənni.

⁴ Koro mana kuttu, bi mana hangalnambuye, bi batti wuldu nayiro jussənni, cuju adəyero Alaa wusenowo.

⁵ Adəa ngəlaro nonowo: Kənjənama-a tayirnambuma-a mangarduma wotte sənəm gamadə-a samma nodo bargaa Almasiwu-a Ala-ayen warasa fima cawandiwawo.

⁶ Bare wunduma mana bowuyen jambanjanni, awo ani nangaro gərgadu Alaye ganambuwwa cuwandi.

⁷ Adə nangaro bare tayiro kəldəgəwwi.

⁸ Calan nayi curo duwuyen, amma kərma Kəmandədəro nayi curo nurren. Tadawa nurre gairo dəgaiwo,

⁹ awoa nema nurredə awo ngəla-a kalkal-a jire-a sammalan kərga.

¹⁰ Rijammowo, awo Kəmande arđijənadəa asunowo.

11 Bare kida faida bawoa duwuyero mukko yakkuwwi, cuju adəyero fisaddowo!

12 Awo gəraadan cadisodəa manadumaro nangua.

13 Amma awo fi yayea nur fəlejəgənədə federo culuwi,

14 koro awo fi yaye federo culuwunadə nurro walji. Adəma nangaro ngai wuldi: «Ni kənəm dimimadə, fanne, karmolan cine, Almasiwu nia wasnji.»

15 Jiri dəgawiro hangal gənanowo, am hangal bawoa gəni, rashidu gairo wallowo.

16 Dama fanduwwa fin yaye awo ngəla dewo, jaman diwin dəgaiyena nangaro.

17 Bare hangal kuttuaro walluwwi, amma rawo Kəmandeyedəa asunowo.

18 Bare diben yawe sagaranduwwi, halkuttaro cadi, amma Ruhu Alayen təmbəruwwaro wallowo.

19 Kattendon jawura so, aiya so, njungoro Ruhuye so dewo, Kəmande yero aiya njungoroye karwundo samman yegənowo.

20 Ala Bawaa sawi yaye awin yaye cu Kəmande Isa Almasiwuyen wusenowo.

Kwawa-a kamuwa-a

21 Wundu yaye kamanjua ridu Almasiwuye nangaro jəga.

22 Kamuwa, kwawandoa gaiwo, Kəmandea gawwadə gai.

23 Kwadə tima fuwuma kamunjuye wo, Almasiwu ye fuwuma jama Alayedə gai, jamadə tiyinju, koro tima Njəkkayimanju wo.

24 Jama Alaye Almasiwua jagaidə gai, kamuwa ye awin yaye kwawanjaa jaa.

25 Kwawa, kamuwandoa rawowo, Almasiwu jama Alayea cəraye tayi nangaro kəlanju cinadə gai,

26 ngainin jamadəro mana Alayen kasala cədde tayirro walyera.

27 Adəa dionjudə, jamadə balo so, murjoktu so, awo aniye camunonju soa gəni, nantayir-a awo waada bawoa-aro waljo, tia darajaalan kəlanjuro saduwuro.

28 Jiri adəgainin kwaso kamuwanjaa carawo, tiyinjaa caraanadə gai. Kam kamunjua cəraanamadə kəlanjua cərawo.

29 Awoa wunduma ngalte tiyinju wajənni, amma tia ambaje kissiyi, Almasiwu jama Alayero cəddidə gai,

30 awoa andi nashawa tiyi Almasiwuyedəma.

31 «Dalil adəyero kwa bawanju-a yanju-aa kolje kamunjuro kərđiye tayi yindiso tiyi fallo waljai.»†

32 Tabbatto adə asər kura, mana adə kəla Almasiwu-a jamanju-ayen cədiro wulləkki.

33 Adə yaye wundundo yaye kamunjua kəlanju gairo cərawo, koro kamudə ye kwanjuro daraja co.

6

Yalla-a yanja-a bawanja-a

1 Yalla, Kəmande nangaro mana bawando-a yando-aye gaiwo, adəma kalkal wo.

2 «Bawanəm-a yanəm-aro daraja ye,» tima wada burwoye waduadə wo:

3 «Kəndəgainəm kəlewajo, kawunəm dunian kuruwuro waljoro.»†

4 Bawawa, bare hangal tadawandoye sanguwe gərgajanni, tayia alamdu-a səmo kasta-a Kəmandeyelan isawuragənowo!

† 5:31 5.31 Bad 2.24 † 6:3 6.2-3 NL 20.12; SK 5.16

Kareawa-a kəməwanja-a

⁵ Kareawa, ridu-a lolodu-an karwu tiloan kəməwando dunia adəyeya gaiwo, Almasiwua gawidə gai.

⁶ Bare sa njarui runjun nayia njarawo nangaro ngai diwwi, amma kareawa Almasiwuye gai rawo Alayea karwundo samman dewo.

⁷ Ambo gəni, Kəmande gairo karwu ngəlan kida yiddowo.

⁸ Nonowo, kam duwon awo ngəla cədənədə, karea yen kal, kambe yen kal, mukko Kəmandeyen mukowa cuwandi.

⁹ Kəməwa, nayi ye ngai kareawandoro yiddowo, bare tayia wusanuwwi. Nonowo, ti duwon Kəmanja-a kaando-adə samelan dəgai, koro amba gayirjiwawo.

Barimiya Alaye

¹⁰ Daryerambo, Kəmande-a kərmainju kura-alan duno fandowo!

¹¹ Kəla nanga Yiwulissen danoworo barimi Alaye sammaa ngonowo.

¹² Adamgənaro gəni, fuwuwu so, kənduwowa so, wurawa dunia duwua adəye soro məldiye, koro sedanna diwi diwi sameye yero məldiye.

¹³ Adə nangaro barimi Alaye sammaa ngonowo. Ngainin yim diwidə ise awo sammaa diwe tumogəwiya, ranguwe dunoaro danuwi.

¹⁴ Dunoaro danowo, jire Alayedəa bel gai canjandoro yikkerowo, nanjiredəlan sulwe gai jaktənowo,

¹⁵ dabbardənowo kawuri kəji nanlewayedəa sindoro suno gai yakkowo,

¹⁶ awiso yayen kambəsedəa ngawa gai ngonowo, tilan ranguwe kəniwuwa kannua Kəladodəye* sammaa kalluwi,

¹⁷ njəkkawodəa jawa suye gai yakkowo, koro kashagar Ruhuyedəa taiwo, tima mana Alayedə wo.

¹⁸ Sawi yaye curo moduwando-a lowondo-ayen Alaa Ruhulan korowo, faadaro dəgaiwo, nettulan muminna sammaro moduwa yiddowo.

¹⁹ Wu yero moduwa səddowo, Ala wuro kalmawa sio, ridu bawoaro mana asər kawuri kəjiyedəa wulləkkoro,

²⁰ wu duwon wakkil kawuri kəjiye sargalan sakkerənədə. Kawuridəa ridu bawoaro jiri wajimsəgənədə gairo wulləkkoro Alaa korowo.

Lewa daryeye

²¹ Nayi ye lawar wua wusəna-a awo dikki-aa nonoworo, Tikikus kəraminde təraana ye, kidama amanna Kəmandeye ye awo sammaa nayiro wulnjagai.

²² Nayiro naptunde wulnjaa, karwundoro duno coro tia juwanjagakkəna.

²³ Ala Bawa-a Kəmande Isa Almasiwu-adə kəramiya sammaro nanlewa-a kərawo-a kambərse-a cado.

²⁴ Ser Alaye am Kəmande Isa Almasiwua kərawo ceriwawon caraana sammalan dəga!

* 6:16 6.16 Kəlado - Yiwulis.

FILIBIWU
Wotiya duwon Bulusse jama Isaa gawu bærni
Filibiyero ruwujægönadä
Badiduram

Bulus, ti këngayam Isa Almasiwuye, wotiya adäa jama Isaa gawu bærni Filibiyero alama saa fiakku gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno. Wotiya adä wotiyawa kosolan ruwujënyaye falnja. Jamadä Bulusso ti kosolan duwon bana cadëna nangaro, tayia wuseduro wotiya adäa tayiro ruwuyeyeno. Koro jiri Isa awo Ala cëraanaa dioro këlanjua awima gëniro ngoje alama wolodi gairo waljënadä gai, Bulus ye hal Isaye jëgane bone jiri jiri karwu këjiaro kasacci yeno.

Wotiya duwon Bulusse jama Isaa gawu bærni
Filibiyero ruwujægönadä

Lewa

¹ Andima Bulus-a Timoti-a wolodiya Isa Almasiwuyedä muminna Isa Almasiwuye bærni Filibiyen dasaana samma fuwuwu-a banawu-an kundëno:

² Ala Bawande-a Këma Isa Almasiwu-a nayiro ser-a nanlewa-a njado!

Alaa wusedu

³ Sawi yaye nayia tannjakkiya, Alania wusenækki.

⁴ Koro sawi yaye moduwa nayi sammaro njaddækkiya, karwu këjiaro dikki,

⁵ dalilnjudä yim burwoyen tai har kërmaro kudero curo kida kawuri këjidëyen wu-a rokko mukkondu yakkuwwa nangaro.

⁶ Tabbatto ti duwon nandon këndo ngëla ngëssënadä har yim Isa Almasiwuyero* tumojiyiro nokkëna.

⁷ Nayi sammaa ngai taktudä wuro jussëna, nayi karwunilan nangaro. Awoa kosolan kërgakko yen kal, kawuri këjidä sëriwonække tabbatkëkki yen kal, curo ser Alayen nayi samma wu-a rokko mukkondu yakkuwwa.

⁸ Kërawo Isa Almasiwuyen nayi sammaa njaraakkënaro Ala shedamani.

⁹ Nodu-a asudu samma-an kërawondo ngëwuro tërgaro moduwa dikki,

¹⁰ ngainin awo ngëladäa gayirnuwe tayir-a biwu bawo-alan har yim Almasiwuyero dëgawe,

¹¹ Ala ye daraja-a njungoro-a cuwandro nema nanjireye duwon Isa Almasiwuyen isidä dama baworo karwundon napci.

Fuwumbui kawuri këjiye

¹² Këramiya, adäa nonuwiya, raakko, awo wua suwandënadä cakke kawuri këji fuwu juwuna,

¹³ har sojidi gomnaye ngan koro am gapcana samman wu Almasiwu nangaro kosolandäa nojana.

¹⁴ Koro wua kosoro sasakkëna nangaro, këramiyaye ngëwunja Këmalan duno cawande ridu bawoaro mana Alaye wuljai.

¹⁵ Laanja mana Almasiwuyea nandëri-a niadiwi-alan cadi, amma laa ye nia ngëlaan cadi.

* **1:6 1.6** yim Isa Almasiwuye - Kiyama.

16 Tayi ani kərawoyen mana cadi, wu na adən kawuɾi kəjidəa səriwonəkkiro nojanadəro.

17 Amma tayi toni kuttuni kosoye casargai cane nia ngəlaan gəni, niadiwin mana Almasiwuyea cadi.

18 Awi gəle? Jiri fin yaye nia ngəlaa yen kal, niadiwi yen kal, Almasiwuye mana cadi. Adəye kəjinju fakkena, koro kəjinju fakkin dəgakki.

19 Moduwando-a bana Ruhu Isa Almasiwuye-a nangaro kəlani fandəkkiro nokkəna.

20 Kəla tabbattuwu təmaniyen awimaa nangukkiwawo, amma kərma, sawi yaye gai, roni yen kal, karmoni yen kal, federo tiyinin Almasiwuro daraja yikki.

21 Wudə, ronیا dəgadə Almasiwu, karmonidə ye fandi.

22 Roa tiyilan dəgakkiro walyenoa, kidani faidaaro walji, amma finjaa kərenəkkiro nokkəni.

23 Wu katte awo yindiyen kimitkada. Saptəme na Almasiwuyen naptulan mərədunia, tima ngalwo,

24 amma roa tiyilan dəgakkenama nayi nangaro faidaa wo.

25 Adəa tabbatto mərsanəkkenə nangaro, kambərsədələn fuwu buiwo karwundo ye kəjijoro namməkke nayi samma-a rokko dəgaiyero nokkəna.

26 Ngaiman sa nandoro waldəkkiya, wu nangaro dalil kəla Isa Almasiwuyen awulo boye caye baworo fanduwi.

Kawuɾi kəji nangaro dunoaro danowo!

27 Awo sammasoro ngalwodə, kəndəgai kawuɾi kəji Almasiwuyero jussəna dewo, daji isəkke nayia njarukki yen kal, isəkkiwawo yen kal, nia tiloan dunoaro danuwi ye, karwu tiloan kallo kambərse kawuɾi kəjiyero ngənəptuwi yero fakki.

28 Bare awiman kolluwe waduwundo karwundo kamjanni. Adəma tayiro sheda siduwunjaye ye, njəkkawondoye yero walji, sheda duwon na Alayen isidə.

29 Almasiwu nangaro ser tia kasattuye runju gəni, ti nangaro bone nja ye nayiro njadəna.

30 Nayi ye curo məlduyen dəgawi, jiri məldəkki ruwwadə gai, koro kərma məldəkki fannuwidə.

2

Rokuranambu Almasiwuye

1 Adə nangaro, Almasiwulan karwundoro duno njo laa mennaa, kərawolan ro boda laa mennaa, Ruhulan naptu nanyaanaye laa mennaa, kanjimari so, njunodu so laa mennaa,

2 daji yakkowo karwuni tai dajo kəjijo: Hangalndo ye tilojo, kərawondo ye tilojo, halndo ye tilojo, niando ye tilojo.

3 Bare awima kəla rawon bi rokuran diwwi, amma rokura bawoalan nayiro ngalworo am gadea ngonowo.

4 Wundundo yaye awo kəlanjuye runjuro gəni, am gadeye yero kissuwo.

5 Hal duwon Isa Almasiwulan dəganadəa nayi ye ngonowo:

6 *Ti naptu Alaye duwon,*

Alaa kalkaldunjudəa awo dunon tayero ngojənni,

7 *amma kəlanjua awima gəniro kalakce*

alama wolodiye ngoje

kam-a camunno walyeno.

8 *Camuno kambe ngoyenniya,
kəlanjua waje
har karmoro Alaa giya,
karmo duwon kəskaro tia jajagane nunadə.*

9 *Adəma nangaro Ala tia na jaumaro darajaaro cade
tiro cu duwon cu sammaa kojənadəa kaino,*

10 *cu Isaye nangaro ngurumngurum fi yaye same-a cidi-a curo cidiyaye-alan
fido,*

11 *daraja Ala Bawadəyero*

təlam fi yaye ye Isa Almasiwudə tima Kəmadə woro wuljo!

Sillowu gai dunialan yiyildu

12 *Adə nangaro, kərawowuni, sawi yaye manani gawwadə gai, wu
dawundon runju gəni, kərma ye wu bawoman caye baworo kida
njəkkawondoyedəa Ala rida-a lolodu-an dewo,*

13 *Aladəma njasakke awo cəraanadəa kasadduwe diwidə wo.*

14 *Awi diwi yaye bare suwollan bi kambiwulan diwwi.*

15 *Ngainin nayidə tadawa Alaye taldu bawoa-a biwu bawoa-a awo waada
bawoa-aro dawu jaman diwi-a karwu yeskada-ayen walluwe dawunjan
sillowu gai dunialan yiyilluwi.*

16 *Mana royedəa dunoaro taiwo, daji wu ye yim Almasiwuyen* awulo
bukki, kida-a ngənəptu-a bowuro dikkənidəro.*

17 *Wua kəla sadaa-a ibada-a kambərsendoyero bu fida gairo fisagai
yaye,† nayi nangaro karwuni jaumaro kəjiji.*

18 *Jiri adəgainin nayi ye karwundo kəjijo, jiri kakke kəjijidə gai.*

Timoti-a Abaratus-a

19 *Kəma Isalan təmanəkke Timotia tussiwawo nandoro juwanjagakki,
wu ye lawarndo fakkiya, karwuni duno cuwandi.*

20 *Ti gənia, kam laa gade karwunju tilo ti gai takkəni, kam duwon
naptundo jiremaro karwulan rojidə,*

21 *dalilnjudə tayi samma awowa Isa Almasiwuye gəni, kaanjaa majai
nangaro.*

22 *Amma hal Timotiye nonuwwa, tada bawanju-a rokko gai, kallo kida
kawuri kəjijedəa diyena.*

23 *Adəma nangaro, awo wua suwandidəa rukkiyama, tia nayiro juwan-
jagakkiro təmakkena.*

24 *Wu ye Kəmalan təmakkena tussənnin nandoro waldəkke isəkki.*

25 *Amma Abaratus kəramini, ti duwon sawani kidaye ye, məlduye
ye, koro kəngayamndo curo mərəduniyen bana kudomadəa nayiro
kalaktuwuro ngəlaro kirukko.*

26 *Nayia jaumaro kuroro cəraana, ti dondi fannuwwadəro hangalnju caa
cijəna.*

27 *Ngaima jaumaro dondijəna, har nui gairo. Amma Ala tia njunoyeno,
ti runjuma gəni, wun kundenno, bare karwukuttaniri kuttu tərganniro.*

28 *Daji jəktəgəkke tia nayiro kalanngeyerakko, kuronjuro karwundo
jauro kəjijo, wu ye bare karwukutta ngəwu dikkəniri.*

29 *Adəma nangaro Kəmalan tia karwu kəjiaro mowowo, am ti gairo
daraja yowo,*

* **2:16 2.16** *yim Almasiwuye - Kiyama.* † **2:17 2.17** *Wua kəla sadaa-a ibada-a kambərsendoyero
bu fida gairo fisagai yaye, - Kidanju-a bonenju-a nangaro, Bulus kəlanju tayiro misal kambəseyero
waljəna.*

³⁰ kida Almasiwuye nangaro karmo karənjəna, koro bana nayi wuro ranguwe sukkuduwwidəa sukkudoro ronju kilado.

3

Nanjire na Alayen isi

¹ Daryerambo, kəramiyani, Kəma nangaro karwundo kəjijo! Awo calan nayiro ruwunjagakkənadəa waldəme ruwuduwwudə wuro kurwowu gəni, koro nayi yero faidaa.

² Kəriyasoro hangal gənanowo, tayi kidawu diwiso ye, tiyi kamdawuso* yedəro hangal gənanowo!

³ Andima am kajaada jireyedə wo, andi duwon Alaa Ruhunjuyen yungoriye ye, Isa Almasiwulan awulo buiye ye, koro hal tiyiyero njutkəiyewawo yedə.

⁴ Adə yaye wu ye dalilni hal tiyiyero njuttuwuye mbeji. Kam laa dalilnjuaa, wu tia kokkəna:

⁵ Tambəkkənaye kawu wuskua wua kajasera, wu Israyilama jiri Biliyaminuye yaudi kaduwu yaudiyaye, kanji Attaurayen Farisa,

⁶ kanji koworijen jama Isaa gawua basarduma, kanji jireyen shara Alaye taldu bawoaro gama.

⁷ Amma awo wuro burwon fandidə, kərma awo ania Almasiwu nangaro asarro ngokkəna.

⁸ Aaa, Kəmani Isa Almasiwua noduye darajanjudə awi yayea kojəna nangaro, awo sammaa asarro ngokkəna. Ai, ti nangaro awi yayea fuddəkke tayia bowu fatto ngokkəna, wu ye Almasiwua fandəkkoro,

⁹ ti ye wua suwandro. Wudə wada Attauraye galan gəni, Almasiwua mersadulan jiremaro walyekko, nanjire duwon kambərseyen na Alayen isidə.

¹⁰ Almasiwu-a kənduwo karmolan cidunjuyee-aa nodu raakko, koro curo bonenju njayen tiro kəldəgəkkiya, raakko, karmonjulan ti gairo walləkko,

¹¹ jiri fin yaye wu ye karmolan cidudəa fandəkkoro.

Fuwuro ga

¹² Adəa har fandəkkəna bi kalkal diomaro walləkkəna gəni wulləkki, amma Isa Almasiwu wua tai daje sədana nangaro, wu ye awodəa taro koworɪ dikki.

¹³ Kəramiya, tia har takkənaro təmakkəni, amma awo fal dikki, awo ngawoyedəa cəpkəkke awo fuwuyedəa ngənəptəkke makki.

¹⁴ Ngainin lada duwon Ala Isa Almasiwuyen samelan fandoro bowosanadəa fandəkkoro məldəkki.

¹⁵ Adə nangaro, andi samma kambərseyen rashiduwadə, kuronde tilojo. Kəla awo laayen kuro gade tawwaa, Ala awo adə yea nayiro fəlenjagai.

¹⁶ Ai, awo nayiyenadən fuwuro gaiyo!

¹⁷ Kəramiya, misalni gawuro wallowo, koro am duwon ngai dasayidəa ruiwo, jiri misal fəlenjagaiyenadə gai.

¹⁸ Calan ngəwuro nayiro wulnjagakkənadə gai, kərma ye simmin simaloaro wulnjagakki, am kada kəlado kəska karmoye Almasiwuyero waljana mbeji.

¹⁹ Njeroramnja siduwu, alanja ye curonja, daranja ye curo nangubawonjayen, koro hangalnja ye kəla awo duniayen kərga.

* **3:2 3.2** tiyi kamdawuso - Am duwon sai kaja dimiya, njəkkawo fandəmi canidə.

²⁰ Amma andidə am sameye, gangadaaro nadən kənde Njəkkayimayea gureniye, tima Kəma Isa Almasiwudə wo.

²¹ Kəla kənduwo duwon tilan awi yayea fərdunjuro cakkidəyeman tiyinde lawudəa alama tiyinju darajaa-a camunno cədi.

4

¹ To, kərəmiyani njaraakkəna koro kurondo raakkənaso, nayima karwukəjini ye, darajani ye wo. Kərawowuni, Kəmalan dunoaro danowo!

Gala daryeye

² Ya Afodiya-a Ya Sinti-aa lowonəkkəna, Kəma nangaro hangalnja tilojo.

³ Aaa, sawani kidaye jireye, ni yea njuworəkki, kamu yindi aniro banagəne. Tayidə wu-a Kələmana-a sawawani kidaye gapcana cunja curo kitawu royen ruwuwadadə-a kallo kida kawuri kəjiyelan ngənəptana.

⁴ Sawi yaye Kəmanden karwundo kəjijo! Koro walləkke wulnjagakki, karwundo kəjijo!

⁵ Wundu yayero halngələndo fəleduwo, Kəmadəye kəndenju karənjəna.

⁶ Bare kəla awiyeman hangalndo cijənni, amma curo awo fiyen yaye moduwa-a lowo-alan wusedun kundenno Alaro korondo isanogənowo!

⁷ Daji nanlewa Alaye nodu fi yayea kojənadə karwundo-a hangalndo-aa Isa Almasiwulan roji.

⁸ Daryerambo, kərəmiya, awo jire so, awo darajaa so, awo kalkal so, awo tayir so, awo kərawoye so, awo kasatturo candəna so, awo laa ngəla bi njungoroye mennaa, awo ania tangowo!

⁹ Awo wulan fiwwa ye, fanduwwa ye, fannuwwa ye, ruwwa ye sammaa dewo, daji Ala nanlewaye dawundon dəgai.

Bulusse Filibiwua wusedu

¹⁰ Koro walduwe kərawondo wuro fəlesuwwadəro Kəmalan jauru karwuni kəjijəna. Ai, niadəa caman tawwa, amma dama tia fəleduye fanduwwi.

¹¹ Məraduni gəni nangaro adəa wulləkki, awoa lamar curon dəgakkəna fi yayen kəlan dadu fiikkəna.

¹² Curo lambiyen dəga ye nokkəna, curo larasuyen dəga ye nokkəna. Lamar fi yayen kəlan dadu fiikkəna, curo kənayen bi kulduyen, curo larasuyen bi lambiyen,

¹³ Almasiwu duno sidəyen awo sammaa rangəkke dikki.

¹⁴ Adə yaye, jəktuniro mukko yakkuwwadə, awo ngəla diwwa.

¹⁵ Nayi Filibiwuso, nonuwwadə gai, kawuri kəji fannuwwadəye badiduramnjun, sa duwon lardu Makidoniyaaya kolləkkənadə, nayi rundo gənia, jama Isaa gawuye falma wuro kəldəgəne lamar njo-a mowo-ayero mukko cakkənni.

¹⁶ Bəрни Tasalonikayelan dəgakkənaman, falla kojənarə awo məraduni galduye juwasuwwa.

¹⁷ Kənjə nandon mowokkoro gəni, riwa awo diwwadəyen fandoworo makki.

¹⁸ Ai, awo sammaa fandəkkəna, har adəmaa kojənarə tən kulləkkəna. Kənjə mukko Abaratussen siwwadəa mowokkəna. Tayidə kawudi kala kəjia, sadaa duwon Ala kasacci ye, ardiji yedə.

¹⁹ Koro Alani məradundo nga yea kəla arsiyinju darajaa Isa Almasiwuyen galji.

²⁰ Ala Bawandero har abada abadinno daraja tio! Amin.

Lewa daryeye

²¹ Muminna Isa Almasiwuye sammaa lewanowo! Kɛramiya wu-a rokkodɛ lewanjai.

²² Muminna sammaa lewanjai, masammanno tayi fado Kaiserren* dasaanadɛ.

²³ Ser Kɛma Isa Almasiwuye nayilan dɛga!

* **4:22 4.22** *Kaisar* - Gomna Kura Rombe.

KOLOSIWU
Wotiya duwon Bulusse jama Isaa gawu bærni
Kolosihero ruwujægänadä
Badiduram

Bulus, ti këngayam Isa Almasiwuye, wotiya adäa jama Isaa gawu bærni Kolosihero alama saa fiakku gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno. Wotiya adä wotiyawa kosolan ruwujänaye falnja, koro tilan alamdu laa kattuwuye këla Isa Almasiwuyen cassane jire këla Isayen ruwuyeno. Misallo Isa Almasiwudä camuno kalkal Ala turuiwawomaye, tilan Ala awo sammaa alakkeno, koro awi yayero burwonno ti mbeji. Jama Alayedä tiy inju, tima këlanju wo. Ala halnju tilan cëmbäre tiyen awo sammaa këlanjuro solojiyi.

Wotiya duwon Bulusse jama Isaa gawu bærni
Kolosihero ruwujægänadä

Lewa

¹ Wuma Bulus rawo Alayen këngayam Isa Almasiwuye-a Timoti këraminde-adä

² këramiya mumina amanna-a Almasiwulan bærni Kolosihero dasaana-sodäro: Ala Bawande nayiro ser-a nanlewa-a njado!

Alaa wusedu

³ Nayiro moduwa njaddiyeya, sawi yaye Ala Bawa Këmande Isa Almasiwuyedäa wuseniye,

⁴ tən mana këla Isa Almasiwulan mërsadundo-a muminna sammaa kërawondo-ayen fanniyenadän,

⁵ tëma samelan nayi nangaro gënaadadäro. Tëma adäye lawarnju curo mana jireye kawuri këjidäyen fangew,

⁶ kawuri duwon nayiro isänadä. Adëgainin kawuri këjidä fije nema cakke dunia ngaro tataridiyi, nando yen gai tən yim fannuwe jiremaro ser Alayedäa asunuwwadän.

⁷ Abafaras* sawande kidaye rayiyenadëman adäa këriw, tidä curondon kidama amanna Almasiwuye,

⁸ koro andiro këla kërawondo Ruhulan isänayen wulseyera.

Kaala-a kida-a Almasiwuye

⁹ Adëma nangaro, andi ye tən yim fanniyenadän, ngaltema nayiro moduwa njëddo kolliyende. Ala nayiro nanrashidu-a nodu-a Ruhunjuye sammalan rawonju jauru isanonjaaro koriye,

¹⁰ ngainin këndëgai fuwu Këmandeyen jussëna ye, ardijëna ye diwi, koro këndo ngëla samman nema yakkuwe Alaa nodulan fuwu buwi.

¹¹ Ala këla kënduwonju darajaayen duno njado, kanadi-a nettu dama bawo-aa fandoworo. Karwu këjialan

¹² Bawadäa wusenowo, tima nayiro muminna-a rokko nuwando warasaye curo kërmajnju nurrayen njadänadä wo.

¹³ Andia kënduwo duwuyen samoye curo kërmai Tadanju jauru cëraanayero sasakko,

* **1:7 1.7** Abafaras - Kam duwon jama Isaa gawua curo bærni Kolosihero kokcänadä.

¹⁴ Tadanjudøyen merusane biwuwande gawuryeno.

¹⁵ Almasiwudə Ala turuiwawomaye camunonju kalkal, tada karuye, awo alaktəna samman tima fuwuma wo.

¹⁶ Tilan Ala awo sammaa alakkeno, awo sameye-a cidiye-a, awo turui-a turuiwawo-a, kuris kərmaiye so, raktu so, fuwuwu so, kənduwowu so, Ala awo sammaa tiyen koro ti nangaro alakkeno.

¹⁷ Awi yayero burwonno ti mbeji, koro tilaman awi yaye dəga.

¹⁸ Tidə kəla tiyidəye, wotte jama Alaye. Tima badiduramdə, tada karuye, burwoye karmolan cijənadə wo, ngainin awin yaye tima fuwuma wo.

¹⁹ Awoa Ala halnju tilan kek cəmbəro karwunju kəjije

²⁰ koro tiyen awo sammaa kəlanjuro solojuworo karwunju kəjijəna, awowa cidiye yen kal, sameye yen kal, bunju kəskalan fidənadəyen nanlewa awi yayero kikkudo.

²¹ Nayidə kuren Alan kuruwun, koro karwundon kəladonju, kəndo diwi diowu nangaro,

²² amma kərma tiyilan nayia karmonjuyen kəlanjuro soloyeyeno, nayia tayir ye, awo waada bawoa ye, koro sarıwu bawoa yelan fuwunjun saduwuro.

²³ Adə yaye kambərsendo ronowo, dunoaro tilan danowo, bare təma kawuri kəji fannuwadəyedə kolluwwi. Kawuri kəji adə dunia ngaro wuldəgəna, koro tiyeman wu Bulus kidamaro walyekko.

Bulus kidama jama Isaa gawuye

²⁴ Kəla bone nayi nangaro yakkidəyen karwuni kəjijəna, koro tiyi Almasiwuye, wotte jama tia gawudə nangaro awo curo basari Almasiwuyen maujənadə tiyinan tumogəkki.

²⁵ Kəla wada Ala wuro sinadəyen kidama jama Almasiwua gawudəyero walyekko, mana Alaye nayiro cotto isanonjagakkoro,

²⁶ wotte asər tən kuren adamgənaro gəraada duwon, kərma muminanjuro fəledəgənadə.

²⁷ Tayiro Ala dawu kərdiyayen arsiyi darajaa asər adəyea isanoduwu cəraana, tima Almasiwu karwundon, təma darajayedə wo.

²⁸ Timaa mawoniye, wundu yaye hal tərəm Almasiwuealan saduwuro tayiro səmo kasta-a alamdu-a curo nanrashidu sammayen yiddiye.

²⁹ Adəa dioro, kəla kənduwonju wulan dunoajidəyen məldəkke ngənəptəkki.

2

¹ Jiri jauro nayi-a am bərni Lawudikiyaye-a am ngaltema turuiyende-aro məldəkki dero nonuwiya, raakko.

² Məldunidə karwunja duno cuwando, kəlanja ye curo kərawoyen kəlja, koro arsiyi tərəm nodu tabbatte yea najaaro, ngainin asər Alaye asujai, wotte Almasiwu,

³ tilan arsiyi nanrashiduye-a nodu Alaye-a samma gəraadadə.

⁴ Adəa wuldunidə bare wunduma nayia mana kəjin jambanjanniro.

⁵ Wudə tiyilan nandon gəni yaye, karwulan nayi-a rokko, naptundo sawiyada ye, Almasiwua gandon ngəlaro danuwwa yedəa rukke karwuni kəjijəna.

Kəndəgai bərin Almasiwulan

⁶ Adə nangaro, Kəmande Isa Almasiwua kasadduwwadə, tilan dəgaiwo,

⁷ nayiro alamnjaanadə gai, tilan fərdundo gənanowo dunoadənowo, karwundo curo kambərseyen kibbajo, koro jauro Alaa wusenowo.

⁸ Hangal gənanowo, bare wunduma kəla ada ambe so, kənduwowa dunia adəye soyen nayia nanrashidu adamgənaye-a mana bowuye-alan jambanjanni, koro adə kəla Almasiwuyen gəni.

⁹ Awoa naptu Alaye nga tiyi Almasiwuyen kərga,

¹⁰ koro ti Almasiwudə nayia cappo njasambəřəna, tima fuwuma kəla kərmai so, kənduwo so sammayedə wo.

¹¹ Tilan nayi yea kajanjana, kaja mukko kamben gəni, kaja Almasiwuyen halnde biwuyea cuttuluwilan tədəna.

¹² Kasalalan ti-a rokko nayia sittərangera, koro ti-a rokko roaro ciyew, kənduwo Alaye tia karmolan cəsangənadəa mərsanuwwa nangaro.

¹³ Nayi biwuwa-a kajanambu tiyindoye-a nangaro nuwwadə, Ala nayia ti-a rokko roaro kalannjane biwuwande sammaa gawuryeno.

¹⁴ Kakkadu kasuye wadawanju-a kallo andia wasanadəa cinje kəska karmoyero jajiye baworo kido.

¹⁵ Ngainin fuwuwudə-a kənduwowadə-aa řinje nangu fanjane kəskadəlan kəlanjan kənnasar kiwando.

¹⁶ Adə nangaro bare wunduma nayia kəla awo buwi so, yawi so, bi lamar ngəməriye, bi kəndawu bəřinmi, bi yim tustuyen sharanjanni.

¹⁷ Awo ani kaudi awowa fuwun isaidəye bas, amma jiredə tima Almasiwudə wo.

¹⁸ Bare am duwon rokuranambu kattuwuye jagaima so, malaiyawaro ambəccagaima so, kuronja wuwuljaima so, hangalnja adamgənaye faida bawoa carayima sodə mukowando cattuluwunni.

¹⁹ Tayidə Almasiwu fuwuma tiyiyədəro kəldagane dasaanni. Tilan tiyi sərəmdə jarnju-a kuwunju-ayen ngəlaro kəldi, koro Ala tia cakke wuraji.

²⁰ Almasiwu-a rokko kənduwowa dunia adəyero nuwwadə, awiro gəle dunia adən dəgawi gairo wadanju gawidə?

²¹ «Bare ngonəmmi! Bare tambəmmi! Bare lenəmmi!»

²² Wada ani samma awowa faidəane faccagaidəa wuja, tayidə wada-a alamdu-a kambe.

²³ Jiremaro wada ani adin kambe so, rokuranambu so, tiyiro jaulan kistuwu solan alamanja nanrashiduyea, amma faidanja mərədu tiyiye daptuwuye sulat bawo.

3

Kəndəgai bəřin lunowo!

¹ Adə nangaro, Almasiwu-a rokko cinuwwadə, awowa sameye na Almasiwu kəmboram Alayen napcənadəa manowo!

² Awowa dunia adəyero gəni, awowa sameyero karwu yakkowo.

³ Awoa nuwwa, koro rondo ye Almasiwu-a rokko na Alayen gəraada.

⁴ Sa Almasiwu tima rondo jireyedə fəlediyiya, daji nayi ye darajaalan ti-a rokko fəleduwi.

⁵ Adə nangaro hal dunia adəye nayin dəgana sammaa yejowo: kənjəna so, tayirnambu so, mangar diwi so, niadiwi so, arsiyi luwaptu, wotte sənəm ga so.

⁶ Awo ani nangaro gərgadu Alaye ganambuwua cuwandi,

⁷ koro nayi ye kəndəgai jiri adəgai calan sa curonjan dəgawwadən kiduw.

⁸ Amma kərma nayi gərgadu so, hangalsango so, awo diwi so, radu so, manakuttu cindoye so sammaa wanowo.

⁹ Bare kamandoro kattuwu kamgəwwi, dalilnjudə kəndəgaindo cayedəa kəndonjun kundenno wanuwe

¹⁰ kəndəgai bəřindəa lunuwwa, naptu duwon nodulan kəla camuno Alaktumanjuyen bəřinno waljidə.

¹¹ Almasiwulan yaudi bi yaudi gəni bawo, kajaada bi jəmbələm bawo, sikudo so, kam kəla kadənni so, karea so, kambe so bawo, amma Almasiwudə tima awi yaye, koro awin yaye wo.

¹² Adə nangaro, nayi duwon am mumin-a njaraana-a Ala kərenjanadə, kanjimari so, nanngəla so, rokuranambu so, nanlewa so, kanadi so lunowo.

¹³ Wundundo yaye kamanjuro necco. Kam laa sonju kəla kamanjuyen cədanaa, gawurjo. Kəmande nayia gawurnjanadə gai, nayi ye ngai dewo.

¹⁴ Kəla awo ani sammayen kərawo lunowo, tima tayi sammaa kalkallo kəljo.

¹⁵ Ala nayi yea tiyi falnin* nanlewaro bowonjanadə gai, nanlewa Almasiwuye karwundoa cunodo. Koro sawi yaye Alaa wusenowo.

¹⁶ Mana Almasiwuye curo karwundoyen ngəwuro dəga. Wundu yaye nanrashidu samman kamanjua alamjo, səmonju kasso. Jawura so, aiya so, njungoro Ruhuye so karwundon serraro Alaro yegənowo.

¹⁷ Awi diwi yaye, manan bi kəndon, awo sammaa cu Kəmande Isayen dewo, tiyen Ala Bawadəa wusenowo.

Kəndəgai bəřin muminnyaye

¹⁸ Kamuwa, kwawandoa gaiwo, fuwu Kəmandeyen jussənadə gai.

¹⁹ Kwawa, kamuwandoa rawowo, bare tayiro nanjau fəlegəwwi.

²⁰ Yalla, awin yaye mana bawando-a yando-aa gaiwo, adəma awo Kəmande ardiženadə wo.

²¹ Bawawa, bare hangal tadawandoye sanguwwi, bare karwunja ban-nadənniwo.

²² Kareawa, awo samman kəməwando dunia adəyeyə gaiwo, sa njarui runjun nayia njarawo nangaro gəni, amma karwu tiloan Kəmandea riduaro dewo.

²³ Kida fi diwi yaye, ambo gəni, Kəmande gairo karwu ngəlan dewo.

²⁴ Nonowo, mukko Kəmandeyen warasadəa mukowaro fanduwu, Almasiwu Kəmadəmaro kida yidduwi nangaro.

²⁵ Awoa kam diwi cədimadə, tiro nandiwinjudəa kalakciyi, koro Ala amba gayirjiwawo.

4

¹ Kəməwa, kareawandoa jawal kalkal jireyen taiwo, nayi ye Kəma samelan tawwadəa tangowo.

Gala daryeye

² Moduwalan neddowo, tilan Alaa wusenuwiaro faadaro dəgaiwo.

³ Koro andi yero moduwa saddowo, Ala kawurɨnju nangaro andiro cinna kasaa, asər Almasiwuye wulliyo, asər duwon ti nangaro koson dəgakkənadə,

⁴ jiri wajimsəgənadə gairo tia isanogəkkoro.

⁵ Dawu am Isaa gawu gəniyen kəndəgai nanrashiduyeyə dewo, dama fanduwwa fin yaye faidadənowo.

⁶ Manando sawi yaye serraro waljo, alama kəmbo mandanjua gai, jaawu jussəna kam fi yayero njoro nonoworo.

Lewa daryeye

* **3:15 3.15** tiyi falnin - Jama Isaa gawu.

⁷ Tikikus, kəraminde jauro rayiyena ye, kidama Kəmandeye amanna ye, sawande kidaye yedə lawar wua wusəna sammaa nayiro njadi.

⁸ Adəma nangaro nayiro naptunde wulnjaa, karwundoro duno coro tia juwanjagakkəna.

⁹ Koro Onesim, kəraminde amanna ye, jauro rayiyena ye, amndoye faldə ye tia cadduwi. Awo na adən wakkaji sammaa wulnjagai.

¹⁰ Aristarkus sawani kosoyedə nayia lewanjai. Markus awanrawagəna Barnabassedə ye lewanjai, kam caman kəlanjun nayiro mananjaanadə, nandoro isia, tia ngəlaro kapkənowo.

¹¹ Isa kam tiro Justus canidə ye lewanjai. Curo yaudiya Isaa gawuro waljanayen tayi runjama sawawani kida nodo bargaa Alaye wo, koro roni isabojaana.

¹² Abafaras, kamndo fal, kidama Isa Almasiwuyedə, lewanjai. Sawi yaye moduwanjun nayi nangaro məldi, rawo Alaye samman dunoaro kalkallo danoworo.

¹³ Awoa nayi-a am bəрни Lawudikiyaye-a Hirafolissee-a nangaro ngənəptiro tia shedanəkki.

¹⁴ Luka lowotor rayiyenadə lewanjai, Dimas ye ngai.

¹⁵ Kəramiya Lawudikiyalan dasaanadəa lewanowo, Ya Nimfa-a jama Isaa gawu fannjun captaidə-aa lewanowo.

¹⁶ Wotiya adəa dawundon kərajaiya, yakkowo dawu jama Isaa gawu Lawudikiyaye yen kəraja, koro nayi ye wotiya Lawudikiyayedəa dawundon kəranowo.

¹⁷ Akifus yero: «Kida Kəmande njinadəro hangal gənane tumogəne!» wulgənowo.

¹⁸ Wuma Bulus lewa adəa mukkonilan ruwuyekko. Wu koson dəgakkənadəa tansowo. Ser Alaye nayilan dəga!

1 TASALONIKAWU

Wotiya kəntiloye Bulusse jama Isaa gawu bəрни Tasalonikayero ruwujəgənadə Badiduram

Bulus, ti kəngayam Isa Almasiwuye, wotiya adəa jama Isaa gawu bəрни Tasalonikayero alama saa findi gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno. Tasalonikawudə jama Isaa gawu bəрин nangaro, Bulus tayi-a rokko sa ganaro napkeno. Amma yaudiya laa hangalsango casange tia duyeranniya, nadəa kolje bəlawə laayen koje bəрни Korintiyero leyeno. Tasalonikawudə bone casai nangaro, tayiro duno coro, koro bare karwunja kamdənniro, Bulus tayiro kəla awo ngəlaro asujanniyen ruwuyeyeno, masammanno kəla kənde Isa Almasiwuye-a yim Kəmaye-ayen.

Wotiya kəntiloye Bulusse jama Isaa gawu bəрни Tasalonikayero ruwujəgənadə

Lewa

¹ Andima Bulus-a Silas-a Timoti-adə jama Ala Bawadə-a Kəma Isa Almasiwudə-aye bəрни Tasalonikayen dasaanasodəro: Ser-a nanlewa-a nayilan dəga!

Alaa wusedu

² Sawi yaye nayi samma nangaro Alaa wuseniye, koro curo moduwandeyen kəla nayiyen Alaa koriye.

³ Adəgaima dadu baworo fuwu Ala Bawandeyen kidando kambərseye-a ngənəptundo kərawoye-a Kəmande Isa Almasiwulan təmando dama bawoa-a tangiye.

⁴ Kəramiya Ala jauro njaraanaso, tima nayia kərenjaro noniyena,

⁵ dalilnjudə kawurinde kəji mana ciye runjun gəni, kənduwo-a Ruhu Alaye-a tartip-an nandoro isəna nangaro, jiri kəndəgai dawundon nayi nangaro diyenadəa nonuwwadə gai.

⁶ Nayi ye halnde-a hal Kəmaye-aa gawuro walyew, bone kada jauro yawwa yaye, karwukəji Ruhu Alayen tuwandənadən kawuridəa mukko yindin kimowuw.

⁷ Adə nangaro jama Isaa gawu lardu Makidoniya-a Akaya-ayen dasaana sammaro misallo walyew.

⁸ Adəgaima mana Kəmaye nandoyen tatardəna, lardu Makidoniya-a Akaya-aye runjaro gəni, ndaran yaye Alalan kambərsendo nowadaro walje, har mərədunde awo laa wulduye baworo walyeno.

⁹ Tayi kəlanja lawar kəlanden jiri nandon samowuwwadəa wuljai, jiri nayi gumkiya ga kolluwe jawal Alayero ngawuwe wolodiya Ala Kəndəgaima-a Jirema-ayero walluwwa,

¹⁰ koro Tadanju Isaye kəndenju samelan gurenuwidəa wuljai, ti duwon Ala tia karmolan cəsangəna andia ajawu Alaye isidəro* samoyidə.

2

Kida Bulusse bəрни Tasalonikayen

* 1:10 1.10 ajawu Alaye isidə - Kiyama.

¹ Kɛramiya, nayi kɛlando kɛndende nandoro bowuro waljɛnniro nonuwwa.

² Calan bɛrni Filibiyen bone yaiye jauro kuttu andiro fɛlesaana yaye, nonuwwadɛ gai, Ala banasagane ridu bawoaro tagariri ngɛwu sasakkɛnason kawurinju kɛji nayiro wulngeyeraiye.

³ Awoa galgaldandedɛ awo laa yeskada, bi tayirnambu, bi jambayen isɛnni,

⁴ amma Ala mɛrsasane mukkontero kida kawuri kɛji wulduye cakkɛnadɛ gai, ardiya kambe gɛni, ardiya Alaye madaro wulliye, ti duwon karwunde jarapcidɛ.

⁵ Nonuwwadɛ gai, ngaltema mana jajaktuyen bi awo mangarduyen nandoro isiyende, Aladɛ tima sheda wo.

⁶ Daraja na amben maniyende, bi nandon, bi na am gadeyen.

⁷ Andi kɛngayamba Almasiwuyedɛ, kɛnduwo adɛ nanden mbeji, amma cuju adɛyero dawundon rokura bawoaro walliyena. Jiri ya tadawanju cɛriwidɛ gai,

⁸ nayiro kisingeyeraiye. Aaa, nayia jaumaro njarayiyena nangaro, nayiro kawuri kɛji Alaye runju gɛni, har rondema njadiyeya, rayiyena.

⁹ Kɛramiya, kidande-a ngɛnɛptunde-aa labudda tanguwi: Kawuri kɛji Alaye nayiro wulnjagaiye duwon, bune-a kausu-aro kida kidiye bare wundundomaro kurwowu gɛnagɛiyendero.

¹⁰ Nayidɛ shedawu, Ala ye ngai, nantayir-a jire-a taldu bawo-aro dawu nayi Isaa gawuyen kɛndɛgai diyena.

¹¹ Nonuwwadɛ gai, jiri bawa tadawanjuro kissiyidɛ gai,

¹² andi ye wundundo yayea lowoniye karwundoro duno yiye, koro rindaniye kɛndɛgai fuwu Alayen jussɛna dewo yeiye, ti duwon nayia nodonju bargaa-a darajanju-aro ngaworo bowonjanadɛ.

Mana Alaye mowo-a wadu-a

¹³ Adɛma nangaro dadu baworo Alaa wuseniye, sa mana Alaye wulnjagaiyenadɛa mowuwwadɛn, tia mana kambe gai gɛni, mana Alaye gai kimowuw: Tima jiremaro mana Alayedɛ wo, koro curo karwu nayi Isaa gawuyen kidanju cɛdi.

¹⁴ Nayidɛ, kɛramiya, jama Alaye Isa Almasiwua gawu cidi Yahudiyayen dasaanadɛ gairo walyew, dalilnjudɛ kuttu duwon tayi na yaudiyayen casanadɛa nayi ye mukko amndoyen yawwa.

¹⁵ Tayi yaudiya Kɛma Isa-a nawiya-aa ceyesɛnadɛ andi yea jauro basarsera. Awo Ala cɛraanaa cadiwawo, kɛladowa am sammaye.

¹⁶ Kɛrdiyaro njɛkkawo cawandoro mana yiddiyedɛa andiro damsagai. Adɛ nangaro, biwuwanja dama baworo na kojɛnaro cadi duwon, daryer-ambo Ala tayiro ajawunju fɛleyeyeno.

Bulus jama bɛrni Tasalonikayea kuroro mɛradunju

¹⁷ Andidɛ, kɛramiya, kawu ganaro karwulan gɛni, tiyilan nayi-a faidiyena. Turuiyewawo yaye, mɛradu jaumaro sadane sim-a sim-alan nayia kuroro kirayiye.

¹⁸ Nandoro kɛnsioro kirayiye, wu Bulusdɛ falla kojɛnaro kɛnsioro ciyekko, amma Yiwulis andiro damseyera.

¹⁹ Yim Kɛma Isa walde isiya, awi gɛle fuwunjun tɛmande-a karwukɛjinde-a awonde awulo boye-a wo? Nayima, gɛna?

²⁰ Aaa, nayima darajande ye, karwukɛjinde ye wo!

3

¹ Adəma nangaro, kanadiniyewaworo walyenniya, runde bərni Atinayen napturo ngəlaro ruiye

² nayiro kambəsendon duno-a kowoři-a njoro Timoti ti duwon kəraminde ye, kidama Alaye andi-a rokko kawuri kəji Almasiwuye wulji yedəa nandoro juwagəiye,

³ bare wundundoma basari ani nangaro hangalnju cijənniro. Ai, nayi kəlando Ala andia awo aniro kadarsaanaro nonuwwa.

⁴ Andi nayi-a rokko duwon, nayiro burwoman bone ani andia sawandidəa wulngeyeraiye. Ngaima wakkayeno, nonuwwadə gai.

⁵ Adəma nangaro, kanadinəkkiwaworo walyenniya, Timotia nandoro lawar kəla kambəsendoyen fanduro juwayeyekko, bare Jaraptumadə nanga laan nayia jaramnjane ngənəptundedə bowuro waljənniro.

Timotiye Bulusso lawar kudo

⁶ Amma Timoti nandon kərma nandero ise lawar kəji kəla kambəsendo-a kərawondo-ayen kiwudo. Koro andiro sawiso karwu kəjiaro tansawe andia kuroro raawwa yeno, andi ye nayia kuroro rayiyenadə gai.

⁷ Adəma nangaro, kəramiya, curo kuttunde-a basarinde-ayen kambəsendodə cakke karwunde duno kiwando.

⁸ Kərma nangadembo dəgaiye, Kəmalan dunoaro danuwi nangaro.

⁹ Karwukəjinde dama bawo fuwu Alayen kəlondon fanniyedə, ndayin gəle Alaa wuseniye?

¹⁰ Bune-a kausu-aro dama baworo moduwa diye, nayia sim-a sim-alan njaruiyo awo kambəsendon maujənədəa yirgaiyoro.

¹¹ Ala Bawande kəlanju-a Kəmande Isa-a jawal nandoro kənsioye andiro fəlesaa!

¹² Kəmande cakko kərawondo kattendo yen, am samma yero ngəwuro tərğa, jiri kərawonde ye nayi nangaro ngəwuro tərğanadə gai.

¹³ Karwundo yea cakko yim Kəma Isa muminnanju samma-a rokko walde isiya, fuwu Ala Bawandeyen tayir-a biwu bawo-aro waljo! Amin.

4

Kəndəgai tayir

¹ Daryerambo, kəramiya, nayiro jiri ardiya Alaye madaro kəndəgai diwidəa alamngeyeraiye, koro ngai diwi. Kərma nayia njaworiye, Kəma Isa nangaro lowonjaiye, cayemaa kojənaro dewo!

² Awoa wada nayiro Kəma Isayen njadiyenadəa nonuwwa.

³ Awo Ala cəraanadə, tima tayirro waldundo wo. Adə nangaro kənjəna dio kollowo.

⁴ Wundundo yaye nantayir-a daraja-alan tiyinju řiwo nojo,

⁵ mangar diwilan gəni, kərđiya duwon Alaa nojannidə gai.

⁶ Bare wunduma kəraminjua kəla awo adəyen jambajənni bi amannju juwunni, dalilnjudə Kəmadə am jiri ania cadimaro ajawu gənajiyyi nangaro, nayiro burwoman wulnjagaiye səmondo kassiyenadə gai.

⁷ Awoa Ala tayirnambun gəni, nantayirnin dəgaro andia bowosera.

⁸ Adəma nangaro wundu duwon alamdu adəa wajimadə kamba gəni, Alaa waji, ti duwon Ruhunju nayiro njadənadə.

⁹ Kəla kəramiyaa rawoyen mərədundo awo laa nayiro ruwuduwuye bawo, dalilnjudə Ala kəlanju nayia kamandoa raworo alamnjana nangaro.

¹⁰ Kəramiya samma lardu Makidoniya ngayea raawwa, diye! Amma kəramiya, nayia lowonjaiye, cayemaa kojənaro dewo!

¹¹ Nia ngonowo naptu nanlewaye manowo, awowa kaandoro kiskənowo, mukkondon kida dewo, nayiro wada njadiyenadə gai.

¹² Ngainin fuwu am Isaa gawu gəniyen kəndəgai darajaa diwi, koro wundumaro njuttəgəwwawo.

Kənde Kəma Isaye

¹³ Kəramiya, kəla am ro carəmbənayen nonuwiya, rayiye, bare am gade təmanja bawodə* gai karwundo kuttajənniro.

¹⁴ Isa nune karmolan cijənaro kasatkeiyea, ngainin walde isiya, Ala tayi Isaa gawu ro carəmbənadəa ti-a rokko cuwudidə yea kasaddiyena.

¹⁵ Mana Kəmayen adəa wulnjagaiye, andi duwon roa har kənde Kəmayero dəgaiyedə tayi ro carəmbənadəa burwoniyeawo.

¹⁶ Awoa Kəma kəlanju bowodu kənduwoye-a kowo malaiya kuraye-a nuktu kangadi Alaye-alan samelan jəpce tayi Almasiwua gawu sanunadə burwon cijai,

¹⁷ daji andi roa dəgaiyedəa tayi-a rokko curo fofouyen sadane Kəmadəa samelan kapkəiye. Adəgaima sawisoro Kəma-a rokko dəgaiye.

¹⁸ Adə nangaro mana anin karwu kamandoyero duno yowo!

5

Faadaro dəgaiyo!

¹ Kəramiya, kəla sanju-a jamannju-ayen mərədundo awo laa nayiro ruwuduwoye bawo,

² dalilnjudə nayi kəlando yim Kəmayedə* alama barwu curo buneyen isi gai wakkajiro dam nonuwwa.

³ Sa amsoye: «Nanlewa-a səriwo-alan dəgaiye!» cani duwon, daji sadəman, alama bone kənjambiye kamu curoa lejidə gai, siduwu laa tayia cuwandi, jawal kəlanja mowoye bawo.

⁴ Amma nayidə, kəramiya, nayi curo duwuyen gəni duwon yim adə barwu gai yekkinndo bawolan isidə,

⁵ nayi samma tadawa nurre ye, kausuye ye. Andit† buneye ye gəni, duwuye ye gəni.

⁶ Adə nangaro bare kənəm diyende, am gadeso cadidə gai, amma faadaro dəgaiyo, dabbargadaro nammiyo!

⁷ Awoa am kənəm cadisodə bune kənəm cadi, koro am casane sagarandaisodə ye bune casane sagarandai.

⁸ Amma andi kausuyedə, dabbargadaro nammiyo, kambərse-a kərawo-aa sulwe gairo yakkiyo, təma njəkkawoyea jawa suye gairo yakkiyo!

⁹ Awoa Ala andia ajawuro kadarsaganni, amma Kəmande Isa Almasiwuyen njəkkawo fandiyoro kadarsaana.

¹⁰ Tima andi nangaro no. Ngaima walde isiya, faadaro dəgaiye yen kal, kənəm diye yen kal, sawisoro ti-a rokko dəgaiye.

¹¹ Adəma nangaro wundundo yaye karwu kamanjuyero duno co tayia dunoaro cədo, jifi diwidə gai.

Gala daryeye

¹² Kəramiya, nayia njaworiye, am duwon kida dawundon cadi ye, kəla Kəmayen nayia njanodi ye, gala njadi yedəro daraja yowo!

* **4:13 4.13** am gade təmanja bawo - Am duwon jawal Kəma Isaye jaannidə. * **5:2 5.2** yim Kəmayedə - Kiyama. † **5:5 5.5** andi - Jama duwon Bulus-a rokko jawal Kəma Isaye jaanadə.

¹³ Kidanja nangaro kərawolan tayiro jaumaro bərsəm yowo. Curondon nanlewan dəgaiwo.

¹⁴ Kəramiya, nayia lowonjaiye, səmo am lusur kida wajanasoyea kasowo, karwu am sakkadayero duno yowo, am duno ganaaro banagənowo, wundu yayero kanadiaro wallowo.

¹⁵ Hangal gənanowo bare wunduma kuttua kuttun cərəmbənni, amma sawiso kamando-a kam gade-asoro awo ngəladəmaa njəddoro manowo.

¹⁶ Sawiso karwundo kəjjijo,

¹⁷ dadu baworo moduwa dewo,

¹⁸ awiso yayen Alaa wusenowo, adəma awo Ala nayiro kəla Isa Almasiwuyen cəraanadə wo nangaro.

¹⁹ Bare Ruhu Alayero kida dəpkəwwi,

²⁰ bare mana nawinawiyea runuwwi,

²¹ amma awi yayea rijammowo, awo ngəladəa mukko yindin taiwo,

²² koro awo diwi fi yayea wanowo.

²³ Ala nanlewaye kəlanju nayia tayir sərambo njado, koro har kənde Kəma Isa Almasiwuyero ruhundo-a rondo-a tiyindo-a samma biwu bawoaro rojo!

²⁴ Ti nayia bowonjanadə amanna, koro adəa cədi.

Lewa daryeye

²⁵ Kəramiya, andi yero moduwa saddowo.

²⁶ Kəramiya sammaa lewa kərawoyen lewanowo.

²⁷ Fuwu Kəmandeyen nayiro wulnjagakki, wotiya adəa kəramiya ngaro kəragənowo.

²⁸ Ser Kəmande Isa Almasiwuye nayilan dəga!

2 TASALONIKAWU

Wotiya kənyindiye Bulusse jama Isaa gawu bəрни Tasalonikayero ruwujəgənadə Badiduram

Bulus, ti kəngayam Isa Almasiwuye, wotiyanju burwoyeya jama Isaa gawu bəрни Tasalonikayero alama saa findi gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno, koro wotiya adəa tayiro tussənni ngawo wotiyanju burwoyeyen ruwujəgənayen ruwuyeyeno. Tasalonikawudə kua yaye bone casai, koro awo kada kəla kənde Isa Almasiwuye-a yim Kəmaye-ayen curo wotiyanju burwoyeyen asujanni nangaro, tayiro duno coro, koro bare karwunja kamdənni, Bulus tayiro ruwujiye dole kawu kənde Isayedəro tuɾu daryeye-a kənde Mai Turumaye-a wakkaji yeno.

Wotiya kənyindiye Bulusse jama Isaa gawu bəрни Tasalonikayero ruwujəgənadə

Lewa

¹ Andima Bulus-a Silas-a Timoti-adə jama Ala Bawande-a Kəma Isa Almasiwudə-aye bəрни Tasalonikayen dasaanasodəro:

² Ala Bawande-a Kəma Isa Almasiwudə-a nayiro ser-a nanlewa-a njado!

Alaa wusedu

³ Kəramiya, sawi yaye nayi nangaro Alaa wuseduro andiro wajimsaana, jiri jussənadə gai, dalilnjudə kambərsendo cayemaa kojənarə fuwu juwui, koro kərawo duwon wundundo yaye kamanjuro fəlejiyidə ye tərgai nangaro.

⁴ Adəma nangaro andi kəlande na jama Isaa gawu gadegadesoyen nayi nangaro kəla nettundo-a kambərsendo-a curo basari so, bone so yawi sammayen awulo buiye.

⁵ Awo adə ye shara Alayea jirero fəleji, ngainin kəla awo aniyen Ala nayia martawaaro njade nodonju bargaarə ngawuwi. Jiremaro nayi ye nodonju bargaa nangaro bone yawwa.

⁶ Aladə jire: Am duwon nayiro kuttu fəlenjaanadəro kuttu fəlejiyi,

⁷ koro nayi kuttu yawwadəro tustu njadi, andi yero ngai. Sa Kəma Isa samelan malaiyawanju kənduwoa-a rokko ise duniaro fəlediyiya, adə wakkaji.

⁸ Dawu kannu cambiyen ise am Alaa nojanni-a am kawuɾi kəji Kəmande Isayea jaanni-aro wowom gənajiyi,

⁹ wowom duwon təmmaro ceriwawo, na Kəmandeye-a dunonju darajaaye-an kuruwun.

¹⁰ Yim adən* isiya, muminnanju tiro daraja cadi ye, dawu am kasacanama sammayen tiro ambəccagai ye, sheda kəlanjun wulnjagaiyenadə kasadduwwa nangaro.

¹¹ Adəma nangaro sawi yaye Alandeye bowodunju mowo nayia martawaaro njadoro moduwa njaddiye, koro kənduwonjuyen mərədundo galjo nayia njasakko awowa ngəla so, kida kambərseye so sammaa deworo tia koriye.

* **1:10 1.10** *yim adən* - Kiyama.

¹² Adəgainin cu Kəmande Isayedə nayilan daraja cuwandi, nayi ye tilan fanduwı, kəla ser Alande-a Kəma Isa Almasiwudə-ayen.

2

Mai Turuma

¹ Kəramiya, kəla kənde Kəmande Isa Almasiwuye-a nanjun captunde-ayen nayia njaworiye,

² bare kəla ruhu, bi mana, bi wotiya laa nanden gairo ise yim Kəmandeyedə* cədəna canidəyen hangalndo cijənni, bare karwundo ye kamdənni.

³ Bare wunduma jawal fiman nayia jambanjanni. Yimdə isiwawo, sai turu daryeyedə ise Mai Turuma siduwu kudomadə ye duniaro fəlediyi duwon.

⁴ Tidə awi duwon am tiro Ala canı bi sujada caddidə waje tayi sammaa kojənaro kəlanju jajakci, har curo Fado Alayen napce ti kəlanjuma Aladə wo cəni.

⁵ Sa wu nayi-a rokko awo ania wulnjagakkənadə ngesuwwa wa?

⁶ To, awo kərma tia rojənadə nonuwwa. Sai sanju kadardəna cədiya duwon, duniaro fəlediyi.

⁷ Kənduwo asər turuye adə kərma kidanju cədi, amma ti kərma tia rojənadə roji ngai duwon, har sai tia sənakcaiya.

⁸ Daji Mai Turumadə duniaro fəlediyi, ti duwon Kəma Isa fudu cinjuyen tia sijiye daraja kəndenjuyen tia baworo cədidə.

⁹ Mai Turuma kəla jiri Yiwulis kida cədiyən duniaro ise kənduwo so, alama so, awo ajabba kattuwuye so

¹⁰ jamba diwi jiri jiri so samma dawu am no cadisoyen faidadi, dalilnjudə tayi jire duwon njəkkawo cuwudidə rawo wajana nangaro.

¹¹ Adəma nangaro Ala tayiro jamba kənduwoa laa juwajiye kattuwudə kasaccai,

¹² ngainin am duwon jiredə kasatturo wajane awo jire gənədə jaanamaso sammaro wowom gənajiyi.

Kambəsendon dunoaro danowo!

¹³ Kəramiya Kəma jauru njaraanaso, sawi yaye nayi nangaro Alaa wuse-uro andiro wajimsaana, dalilnjudə Ala nayia tən badiduramnın njəkkawo fandro kərenjana, njəkkawo duwon kida Ruhunju isatayirduwuye-a jire kasattuye-ayen tuwandidə.

¹⁴ Koro awo aniro daraja Kəmande Isa Almasiwuye fandro Ala nayia kawurinde kəjiyen bowongera.

¹⁵ Adə nangaro, kəramiya, dunoaro danowo, awo nayiro alamnjagaiye-nadə mana ciye yen kal, wotiyandeye yen kal, ngəlaro ronowo!

¹⁶ Kəmande Isa Almasiwu kəlanju-a Ala Bawande ti duwon sernjuyen andia saraye karwundero har abadaro duno so, təma ngəla so cadənədə-a

¹⁷ karwundo yero duno cado kəndo ngəla-a mana ngəla-a ngason nayia dunoaro njado!

3

Andiro Alaa sakkorowo!

¹ Daryerambo, kəramiya, andiro Alaa sakkorowo, mana Kəmadəye ndararo yaye tatarduwo daraja cuwando, jiri dawundo yen wakkajənədə gai,

* 2:2 2.2 yim Kəmandeyedə - Kiyama.

² koro Ala andia mukko kəlado-a kam diwi-asoyen samowo, am samma gəni kambərsenjaa wo nangaro.

³ Amma Kəmadə amanna, nayiro duno njade nayia Kəladodən* njəriwi.

⁴ Wada nayiro njadiyenadəa kərma ye, fuwun ye gawiro Kəma nangaro mərsaniyena.

⁵ Kəmadə kərawo Alaye-a nettu Almasiwuye-aro karwundoa simojuwo!

Səmo kasta kəla nanlusurren

⁶ Kəramiya, cu Kəmande Isa Almasiwuyen wada njadiye, kərami duwon lusurro walje alamdu andilan fanduwadəa ga wajimadə, jawalnjun luwowo!

⁷ Nayi kəlando jiri misalnde ga wajimnjanadəa nonuwwa, dalilnjudə sa dawundon dəgaiyenadən, lusurro walliyende,

⁸ bi kəmbo wundumaye dero buiyende, amma bune-a kausu-aro ngənəptiye kida diyena, bare wundundomaro kurwowuro walliyendero.

⁹ Kənduwo adəa taiyende nangaro gəni, amma nayiro misal gaye njoro awo ania kidiye.

¹⁰ Sa dawundon dəgaiyenadəman, wada adəa nayiro ngeiye: «Kam kida wajənamadə bare kəmbo juwunni!»

¹¹ Adə yaye dawundon am laa lusur kida cadiwawo, amma awowa bowuye jur cadı mbeji canı fanniyena.

¹² Am jiri aniro cu Kəma Isa Almasiwuyen wada yiye, naptu nanlewayen kida cado kəmbo kəlanjaye jawo!

¹³ Nayidə, kəramiya, bare ngəla dioro yimbaruwwi.

¹⁴ Kam laa awo wotiya adən wulliyenadəa jəgaiwawoa, tiro hangaldənowo, nangu fanjoro jawalnjun luwowo!

¹⁵ Amma bare tia wadumandoro ngonuwwi, kəramindo gai səmonju kassowo.

Lewa daryeye

¹⁶ Kəma Nanlewama kəlanjudə nayiro sawi yaye jiri fin yaye nanlewa njado! Kəmadə nayi samma-a rokko dəga!

¹⁷ Wuma Bulus lewa adəa mukkonilan ruwuyekko. Curo wotiyawani sammayen adəma ruwuni wo, ngaiman ruwunəkki.

¹⁸ Ser Kəmande Isa Almasiwuye nayi sammalan dəga!

* **3:3 3.3** *Kəladodə* - Yiwulis.

1 TIMOTI

Wotiya kəntiloye Bulusse Timotiro ruwujəgənədə Badiduram

Bulus, ti kəngayam Isa Almasiwuye, kosolan bəрни Romben alama saa fiakku bi fiakkun uwun gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen kərga. Kiluwunniya, lardu Makidoniyayero leje Timoti kambərselan tadanju jireyedəro wotiya adəa ruwuyeyeno. Wotiya adə wotiyawa Bulus sawawanju kidayero ruwujəgənaye falnja, koro curonjun gala kəla jama Isaa gawuyen kistuwuye mbeji. Bulusse Timotiro bəрни Afisayelan napco, alamdu jireye curo kawuri kəjiyen tuwandidəa jamaro alamjuwo yeno.

Wotiya kəntiloye Bulusse Timotiro ruwujəgənədə

Lewa

¹ Wuma Bulus kam duwon wada Ala Njəkkayimande-a Isa Almasiwu təmande-ayen kəngayambo walləkkənədə

² Timoti curo kambərsəyən tadani jireyedəro: Ala Bawa-a Kəmande Isa Almasiwu-adə niro ser-a kanjimari-a nanlewa-a njado!

Səmo kasta kəla alamdu kattuwuyen

³ Sa lardu Makidoniyayero lekkidən nia njuworəkkənədə gai, bəрни Afisayelan namme am laaro wada ye, bare alamdu gade cadənni,

⁴ bi nyari bowuye so, taye kaan kaarinne dadu bawo so jaanniro. Awo ani kida Alaye kambərselan isidə yayero kambiwu bowuye cawudi.

⁵ Wada adəye leduwuramnjudə tima kərawo duwon karwu tayir-a sarıwu bawoa-a kambərsə nanmənafək bawoa-alan isidə wo.

⁶ Am laa jawal adəa koljane mana bowuyero ngasaana.

⁷ Maləmba Attaurayero waldu majaison, awo manajai ye, tabbaccagai yedəmaa nojanni.

⁸ Kam wadawa Attaurayelan ngəlaro faidadiya, Attauradə awo ngəlaro noniyena.

⁹ Adəgaima wadadəa jirewuro gəni kedo, amma am diwi diowu so, turuwu so, Alaa ga waduwu so, biwuwu so, tayirnambuwu so, luwaptuwu so, am bawanja-a yanja-aa njejowu so, kamceji so,

¹⁰ kənjənawu so, luttuwu so, kareaa sawurwu so, kattuwu so, aman bowu so, am gade alamdu jireye waduwu so sammaro kedoro noniyena.

¹¹ Alamdu jireye adə curo kawuri kəji darajaa Ala bargayen kərga, kawuri kəji duwon Ala mukkoniro cakkənədə wo.

Isaye biwuwua njəkkawo

¹² Kəmande Isa Almasiwu ti duwon karwuniro duno cakkənədə wusenəkki, dalilnjudə wua amannaro ngose kidamanjuro galasəna nangaro.

¹³ Wu calan Isaa bastuma ye, gawunjua basarduma ye, koro kam jau yaye, nodunambu-a kambərsenambu-alan ngai dikkəna nangaro kanjimari Alaye fandəkke,

¹⁴ Kəmande sernju tərəm wuro fəlesiye, kambərsə-a kərawo-a Isa Almasiwulan dasaanədə yea kiwandəkko.

¹⁵ Mana adə awo mərsaduye ye, kibburowo kasattuye ye: Isa Almasiwu duniaro biwuwua njəkkaworo kadio, koro curonjan wuma kuradə wo.

16 Akko dalil kanjimarínju wuro fəlesəgənadə: Isa Almasiwu wu biwuma kuradəlan kanadinju ci bawodəa misal gairo am duwon tia fuwun kasaccane ro sawisoye cawandidəro fəlejiyi.

17 Mai Sawisoma, təmmaro nuiwawo ye, turuiwawo yedə, ti duwon Ala tilodəro bərsəm-a daraja-a har abada abadinno tio! Amin.

18 Timoti tadani, kəla mana nawinawiye calan kəlanəmlan wuljanadəyen wada adəa mukkonəmbo yakkəkkəna, manadəlan məldu ngəlan məldəne,

19 karwunəmdəa kambərse-a sariwu bawoa-alan rone. Am laa awo ania wajane har kambərseña sulat faida baworo walyeno.

20 Curonjan Himenayus-a Aleksanda-a mbeji. Cəro bare gadero Alaa bassanniro tayia mukko Yiwulissero kekko.*

2

Gala kəla moduwayen

1 Burwo sallammin jama samma nangaro Alaa caworo, moduwa cado, lowoja, wusejaro tayia lowokki,

2 koro maiya-a am kənduwoa samma-a nangaro Alaa caworo, naptu nanlewaye fandiyo, nanmumin-a bərsəm-a sammalan dəgaiyoro.

3 Adə ngəla ye, fuwu Ala Njəkkayimandeyen awo ardiduye ye,

4 ti duwon am samma njəkkawo cawando, jire ye nojaro cəraanadə.

5 Awoa Aladə fal, katte Ala-a am-ayen solomadə ye fal, kamdə tima Isa Almasiwudə wo,

6 ti duwon am sammaa merujoro kəlanju cinadə. Adəma sheda sanju kalkallan isənadə wo,

7 koro adəma nangaro Ala wua mawoduma ye, kəngayam yero galaseno, kattuwu gəni, jire wulləkki, koro kəla kambərse-a jire-ayen maləm kərdiyaye yero galaseno.

8 Adə nangaro ndaran yaye kongwawa mukko tayir sapkadaa gərgadu bi kambiwu bawoaro moduwa cadiya, raakko.

9 Jiři adəgainin kamuwa ye kajəmu candəna bərsəmgadaa kəlanja cəriwiaro luja, jawu so, kare dinarre so, mursam so, kajəmu jauru tamanna solan gəni,

10 amma kəndo ngəlalan, kamuwa tayi Ala ridawuro bayindanadə gai.

11 Kamudə curo kənga sammayen kədək napco alamdu kəranjo.

12 Kamudəro alamdu bi kongwaa nodo amargəkkəni, biya gəm napco.

13 Awoa Ala burwon Adamba alakkeno, daji Auwa yea alakkeno.

14 Koro Adamba gəni, kamudəmaa Yiwulis jambaje biwumaro walyeno.

15 Amma kambərse-a kərawo-a nantayir-alan kəlanju cəriwiaro fuwu juwuia, kənjambiyen njəkkawo cuwandi.

3

Fuwuma jama Isaa gawuyero walda

1 Mana adə jauru kibbu: Kam laa fuwuma jama Isaa gawuyero walduro mayenoa, kida ngəla cəraana.

2 Adə nangaro fuwumadə dole tilan awo waada baworo waljo, kwa kamu falle, kəla riwoma, kam hangalla, kəlanjuro kistuwuma, kusotto sosaduma, koro kam rakce amba alamjiro waljo.

* **1:20 1.20** *tayia mukko Yiwulissero kekko* - Wotte har sai təmjaiyaro, jama Isaa gawuro kəlduwu tayiro amarjaganni.

³ Kənjama bi mukko kamboia gəni, kam rokura bawoaro waljo, nanlewan dəga. Bare kunguna rawomaro waljənni,

⁴ amma kam fannju ngəlaro cunodi ye, yallanju mananju fanjai ye, koro tiro daraja cadi yero waljo.

⁵ Kam fannjua nodo nojənnidə, jiri fin gəle jama Alayedəro kissiyi?

⁶ Bare kamdə Isaa gama bəřinno waljənni. Adə gənia, rokura tia cədane wowom Yiwulissero ngayi.

⁷ Koro dole am Isaa gawu gənisoye ngəlanju wuljairo waljo, bare diwinju wuljane kel Yiwulissero cukkurənni.

Banama jama Isaa gawuyero walda

⁸ Jiri adəgainin banawudə ye dole darajaaro walja, bare mana yindiaro waljanni, bi kənjama, bi riwa cukkowona bomaro waljanni.

⁹ Adəgaima asər kambərseyedəa karwu sariwu bawoalan roja.

¹⁰ Amma burwon tayia rijapca, awima waada tayilan bawoa, daji kidanja banawuye cado.

¹¹ Jiri adəgainin kamuwadə ye darajaaro walja, bare diwi am gadeye wuljanni, amma kəlanja cariwo, koro awi yayen amannaro walja.

¹² Ti banamadə kam kamu fallaro waljo, koro yallanju-a fannju-a ngəlaro cunodiro waljo.

¹³ Adəgaima tayi duwon kidanja banawuye ngəlaro cadidə daraja ye cawandi, koro kambərsenja Isa Almasiwuyen jauro duno ye cuwandi.

Asər nanmuminne

¹⁴ Təmani nanəmbə tussənnin kəndeye mbeji, amma awo ania niro ruwunjəgəkkidə,

¹⁵ duwan isəkkəniro walyenoa, jiri dole naptu am Alaye fannjuyen cadiyedəa nonəmi. Alaye fannjudə, tima jama Ala Kəndəgaimaye, wajila jireyedə wo.

¹⁶ Tabbat asər nanmuminnedə jauro kibbu:

*Ti Almasiwudə tiyilan bayindəna,
Ruhu Alaye ye ti jiremaro wuljəna,
malaiyawa ye tia caruna,
dawu jama kərdiyayen tia saccana ye,
dunia ngan tia kasaccana ye,
koro darajaalan tia samero camowona ye.*

4

Am laaye jawal kambərseyedəa koldu

¹ Ruhu Alaye farakko wuljəna, dunia daryejija, am laa jawal kambərseyedəa koljane karuwa jambamaso-a alamdu sedannasoye-a jagai.

² Tayidə mənafəkka ye, kattuwu kamdawu ye, koro karwunja dangərlan balodəna gai.*

³ Niya dio-a kəmbo laa bo-a ambo dapcagai, kəmbo duwon Ala kambərsewu jire nojanama wusejaiaro camoworo alakcənədə.

⁴ Adəgaima awo Ala alakcəna samma ngəla, koro awima waduye bawo, kam Alaa wusejialan cəmojia,

⁵ mana Alaye-a moduwa-ayen awo samma tayirro walji nangaro.

* **4:2 4.2** *karwunja dangərlan balodəna gai* - Naptu kuttu karwunjaye nangaro, rakcane gadero jire-a jirenambu-a gayirjaiwawo.

Kidama ngəla Isa Almasiwuyey

⁶ Awo ania kəramiyadəro isanogəmiya, kidama ngəla Isa Almasiwuyero walləmi, kidama duwon mana kambərseye-a alamdu jireye jəgana-aa ngəlaro kərənjanədə.

⁷ Nyari bowuyey faida bawoa wane, kəlanəm̄ba nanmuminnin alamme!

⁸ Tiyi sangodə faidanju ganama, amma nanmumində awi yayen jauro faidaa, dalilnjudə kərmama yen kal, ro sawisoye yen kal, tabbat riwanju fandəmi nangaro.

⁹ Mana adə awo mərsaduyey ye, kibburow kasattuyey ye:

¹⁰ Dalil ngənəptundeyey ye, məldundeyey yedə, tima Ala Kəndəgaimalan təmandea, ti duwon Njəkkayima am sammayey, masammanno am tia kasaccanamədə.

¹¹ Awo aniye kəlan wada ye, alamme!

¹² Bare wunduma nanjaironəm nangaro rudu fəlenjəgənni, amma am Isaa kasattuwədəro manalan, hallan, kərawolan, kambərselan, nantayirlan misallo walle.

¹³ Kawu waldəkke isəkkiri, jamaro kitawu Alayey kəraduwu-a koworinjo-a alamdu-aro ngəlaro kiskəne.

¹⁴ Bare kənjo serrey karwunəmlan dəganadəa ngessəm̄mi, kənjo duwon amwurawa nawinawiy cade mukkonja kəlanəm̄bo gənajagane mowomədə.

¹⁵ Awo ania jauro de ngənəptəne, ngainin am samma fuwu bonəmdəa federo carui.

¹⁶ Kəlanəm̄-a alamdunəm̄-aro hangal gənane, bare tayiy kolləm̄mi. Awo ania dimiyya, kəlanəm̄-a am nia kərənnjaiso-aa yikkagəmi.

5*Gala kəla kamuwa kwa faccaanaayey*

¹ Bare kiariro yikkadəm̄mi, bawanəm̄ gai karwunjuro duno yakke, jairowa yey yanəmgənaso gairo tai,

² kəmurjowa yey yanəm̄ gairo tai, ferowa yey nantayir sammalan yanəmgənaso gairo tai.

³ Kamuwa kwa faccaanaa jireyero kiskəne.

⁴ Amma kamu kwa faccəgənaa laa tadawa bi diwuwa cədanaa, burwo sallammin kəla am fannjayen Ala rida caro tayiro kissaa, adə fuwu Alayen awo ardiduyey.

⁵ Kamu kwa faccəgənaa jiremaro banama cədannidə təmanju Alaro cakkəna, koro bune-a kausu-a dadu baworo tia moduwa-a lowo-alan cuwori.

⁶ Amma kamu kwa faccəgənaa duwon naptunjun kəji fanda kəlanjuyey majimədə, tidə ronjua yayey, nuna.

⁷ Awo aniye kəlan tayiro wada ye, bare awo waada tayilan tuwandənnirow.

⁸ Kam laa amnjuro masammanno am fannjuyero kissiyiwawoa, kambərsedəa angərjey kam Alaa kasaccənnimaa nandiwin kojəna.

⁹ Kəla kakkadu kamuwa kwa faccaanaayədən cu kamu hal adə gaiyey runju ruwuney: Ti kamu kərwunju firakku najəgəna yey, kwanju roalan amannju juwunni yey,

¹⁰ koro amso ngəlanju wuljai, maananjudə yallanjua ngəlaro isawurajəgəna yey, kusottowaa sosajəna yey, si muminnayədəa tuljəna yey, amso curo jəktunjayen banajəgəna yey, koro kəndo ngəla jiri fi yayey dirow kəlanju cakkəna.

¹¹ Amma bare kəla kakkadu kamuwa kwa faccaanaayedən cu kamuwa dawu dunonjayen dasaanayedəa ruwunəmmi, dalilnjudə mangarnja diwi cijiya, Almasiwua koljane niya dio majane

¹² amannja burwon ndəpcanadəa kamjana nangaro wowom Alaye tayia cə dai.

¹³ Sa adə yen lawuro waljai ye, fado fadoro lejai ye. Adəmaa kojənaro kalala bowuye cade awo tayia casakkənniro ngasayi, koro awo tayiro wulduro candənnidəa wuljai.

¹⁴ Adəma nangaro kamuwa duwon kwa faccaanaa dawu dunonjayen dasaanadə niya cade yalla casambe fannjaro ngəlaro kissagaiya, raakko. Ngainin Kəladodə dama awo laa diwi wulduye cuwandiawo.

¹⁵ Curonjan laa jawallan caluwe kərma Yiwulissa gawuro waljana mbeji.

¹⁶ Kamu Isaa gama laa curo kəramiyanjuyen kamuwa kwa faccaanaa cədanaa, tayia banajuwo. Bare kurwowudəa jama Isaa gawuro koljəgənni, amma jama Isaa gawudə kamuwa kwa faccaanaa jiremaro banama cadannidəa banajaa.

Kəla amwurawa jama Isaa gawuyen

¹⁷ Amwurawa jamadəa ngəlaro canodidəro daraja kawakyindi tio, masammanno tayi duwon jauro kida mawodu-a alamdu-ayero ngənəptaidə.

¹⁸ Awoa kitawuye ngai wulje: «Bare dalo wastu cədi duwon cinjuro cambu yakkəmmi,»† koro: «Kidamaro ngənəwuramnju wajipcəgəna,»† cəna.

¹⁹ Shedawu yindi bi yakku awo fal wuljaiyen gənia, bare ngadar kəla amwurawayen kasaddəmmi.

²⁰ Tayi duwon biwu cadimasodəro fuwu jama sammayen yikkade, tayi gapcanadə rijaro.

²¹ Fuwu Ala-a Isa Almasiwu-a malaiyawa kərejənadə-ayen niro wada njikki, gayirdu baworo awo ania gai, bare awima curo kangurnoyen dimmi.

²² Bare gannəme mukko kəla ambero gənağəme tayia amwurawaro galanəmmi, bare ambo kəldəgəme biwu dimmi, kəlanəmba nantayirnin rone.

²³ Bare gadero ingi runju yammi, diben ye gana yai, curonəm-a mořimořinəm-a nangaro.

²⁴ Am laasoye biwunja federo fəledane tayia na sharayero leduro burwojai, amma am laasoye biwunja ngawonja jagai.

²⁵ Jiři adəgainin kəndo ngəla ngəla federo fəledai, koro tayi kərma fəledaiwawodəma ye rakcane tussənaro gəradaiwawo.

6

Kəla kəreawa-a kəmawanja-ayen

¹ Kəreawa samma kəmawanjaa darajaaro ngoja, bare am cu Alaye-a alamdundedə-a bassanniro.

² Kəreawa duwon kəmawanja Isaa gawudə bare tayi kəramiya nangaro tayiro daraja njo koljanni, cuju adəyero tayiro kida jauro ngəlaro caddo, dalilnjudə am kidanjan riwa cawandidə kəramiya kərawowu nangaro. Awo ania alamme, jamadəye karwunjaro duno ye!

Kəla alamdu kattuwuye-a arsiyi jireye-ayen

† 5:18 5.18 SK 25.4 † 5:18 5.18 Lew 19.13; SK 24.14-15

³ Kam mana jireye Kəmande Isa Almasiwuye-a alamdu nanmuminne-a waje alamdu gade cədimadə,

⁴ tidə rokurama awima asujiwawo. Mangar diwi gasiptu-a kambiwu kəla kalmawayen dio-aye tilan kərga. Awo ani ye nandəri so, lawala so, lanna so, sariwu nankəladoye so,

⁵ koro kambiwu ceriwawo dawu jirenambuwu hangal yeskadaayero cuwudi. Am ani Alaa gadəa jawal arsiyi dioyero ngojana.

⁶ Amma Alaa ga-a mangar bawoan naptu-adə, tima arsiyi kura wo.

⁷ Awoa awima duniaro kudiyende, koro awima ngoniye tuluwiyewawo.

⁸ Adə yaye kəmbo-a kajəmu-a taiyena, adəma andia sadəna.

⁹ Amma am gariwuro waldu majaimasodə jarapta kel gai-a mangar diwi kəla bawoa gade kada-aro casukkuri. Daji awo ani ye tayia cadane təgəmbo faccagai.

¹⁰ Adəgaima kunguna rawodə tima fərdu awo diwi diwi jiri fiye yaye wo. Am laaso mangar adəlan jawal kambərseyedəa koljane karwunjaa kuttu kadan jayera.

Gala daryeye

¹¹ Amma nidə, kam Alaye, awo ania wane, jire-a nanmumin-a kambərse-a kərawo-a nettu-a rokurambuwu-a mane!

¹² Məldu ngəla kambərseyedəlan məldəne, ro sawisoye duwon Ala tiro bowonjəna ye, ti nangaro fuwu shedawu ngəwuyen sheda ngəla dimma yedəa ngəlaro tai.

¹³ Fuwu Ala awi yayero ro njoma-a Isa Almasiwu Buntus Bilatusso ngəlaro sheda cəddəna-ayen wada njikki,

¹⁴ awima waada bawo bi sariwu bawoaro har yim Kəmande Isa Almasiwu fəlediyidəro awo adəa rone.

¹⁵ Fəleduwunjudə, Ala cakke sanju kalkallan wakkaji. Aladə ti runju tok Mai Kura bargaa wo, Mai maiyaye, koro Kəma kəməwaye.

¹⁶ Ti tilonjuma nuiwawo, curo nur laa kam fima rakce karənjiwawoyen kərga, wunduma ngalte tia curunni, koro rakce tia curuiwawo. Daraja-a kənduwo sawisoye-a kaanju! Amin.

¹⁷ Gariwuwa dunia adəyero wada ye, bare rokura cadənni bi arsiyi duniaye tabbat bawoaro təma casakkənni, amma Alaro təmanja casakko, ti duwon kəji kəlandeyero awisoa andiro sadimadə.

¹⁸ Wada ye, awo ngəla cado, kəndo ngəlan arsiywuro walja, koro jaija-a kəre-aro walja.

¹⁹ Adəgainin ro jireyedəa cawandoro arsiyi ngəla kəlanjaro ajaram kibbu dunia fuwuyero capcagai.

²⁰ Timoti, awo Ala mukkonəmbo cakkənədəa rone, bare mana faida bawoa so, kambiwu kattuwuye tiro ilmu cani so dimmi,

²¹ ilmu kattuwuye duwon am laaso jaane jawal kambərseyea koljanadə. Ser Alaye nayilan dəga!

2 TIMOTI

Wotiya kənyindiye Bulusse Timotiro ruwujəgənədə Badiduram

Bulus, ti kəngayam Isa Almasiwuye, nangadembo kosolan bəрни Romben kərga duwon, wotiya adəa Timoti kambərselan tadanju jireyedəro tussənni ngawo wotiyanju burwoye ruwujənayen ruwuyeyeno. Wotiya adə wotiyawa kosolan ruwujənaye falnja, koro wotiyawa sawawanju kidayero ruwujəgənaye falnja. Bulus tussiwawo nuiro nojəna nangaro, Timotiro curo awi yayen kəlanju cəriwo, bone njalan necco, kida kawuři kəji mawodumayedəa cədo, kida Ala tiro cina sammaa kalkallo tumojuwo cəne tiro duno kaino.

Wotiya kənyindiye Bulusse Timotiro ruwujəgənədə

Lewa

¹ Wuma Bulus rawo Alayen kəla wadu roye Isa Almasiwulan dəganayen kəngayam Isa Almasiwuyero walləkkənədə

² Timoti tadani jauro raakkənədəro: Ala Bawa-a Kəmande Isa Almasiwu- adə niro ser-a kanjimari-a nanlewa-a njado!

Alaa wusedu

³ Bune-a kausu-a dadu baworo curo moduwaniyen nia tannjəkki duwon, Alaa wusenəkki, Ala duwon kida karwunin sariwu bawoalan tiro yiddəkkidə, jiri amwurawani ye cadənədə gai.

⁴ Simalonəmba* tangəkkiya, karwuni jauro kəjijoro nia kuroro jaumaro raakkəna.

⁵ Kambərsenəm nanmənafək bawoa tangəkki, kambərse duwon kakanəm Ya Luwusi-a yanəm Afiniki-alan burwon dəgana, koro kərma ni yen tabbato dəganədə.

⁶ Adəma nangaro niro isatannjəgəkki, kənjo Alaye sa kəlanəmbo mukko gənanjəgəkkənədən† njinadəa ngəlaro dunoane!

⁷ Awoa Ruhu duwon Ala andiro sadənədə andia sasakke koiwuro gəni, kənduwo-a kərawo-a kəlarıwo-aaro walliye.

⁸ Adə nangaro bare kəla sheda Kəmandeye bi wu kosomanjuyen nan- gunəmmi, amma wuro kəldəgəne kənduwo Alayen kawuři kəji nangaro bone yai.

⁹ Awoa Ala kəndonde nangaro gəni, nianju-a sernju-a nangaro andia sakkaye naptu nantayirren dəgaiyoro bowosana. Sernjudəa Isa Almasi- wuyen kawu dunia alaktənaman andiro sedo,

¹⁰ amma kərma kənde Njəkkayimande Isa Almasiwuyen fəlejəna. Tima karmodəa baworo kalakce ro sawisoye ceriwawoa kawuři kəjidəyen bayinjo.

¹¹ Kawuři kəji adəmaro Ala wua mawoduma ye, kəngayam ye, maləm yero galaseno.

* **1:4 1.4** *simalo* - So. † **1:6 1.6** *sa kəlanəmbo mukko gənanjəgəkkənədən* - Kəndo adəyen Timoti kidama kawuři kəjiyero waljəna.

¹² Adəma nangaro, wu ye kərma bone adəa yakkidə, amma nangukkəni, dalilnjudə ti kasaddəkkənədəa nokkəna, koro kawuři kəji mukkoniro cakkənədəa har yimdəro‡ rojiro jaumaro nokkəna nangaro.

¹³ Misal mana jireye wun fannəmmədəa ngəlaro tai, kambərse-a kərəwo-a duwon Isa Almasiwuyen dasayidən.

¹⁴ Bana Ruhu Alaye andilan dəganadəyen awo ngəla mukkonəmbo cakkənədəa rone.

¹⁵ Nonəmma, tayi cidi Asiyayen dasaana samma wua kolsana, curonjan Fibolus-a Hermajiya-a ye mbeji.

¹⁶ Kəmande kanjimarınju am fado Onesifarussero fəlejuwo, karwuni ngəwuro isabojəgəna, koro wu koson dəgakkənaro nangusənni.

¹⁷ Bərni Rombero kadinniya, wua tai daje mase siwando.

¹⁸ Kəmande tia cakko yim adən kanjimarınju cuwando! Jiri bana ngəwu bərni Afisayen sukkudənədəa ni kəlanəm dam nonəmma.

2

Soji amanna Isa Almasiwuye

¹ Nidə, tadani, ser Isa Almasiwulan dəganadəlan duno fande!

² Awo fuwu shedawu kadayen wulləkke fannəmmədəa mukko am amannaye rakcane am gade yero alamjagairo yakke.

³ Wuro kəldəgəne soji ngəla Isa Almasiwuye gai bone yai.

⁴ Soji fima kəriwu cədi duwon hangalnju awowa dunia adəyero cakkiwawo, dalilnjudə ardiya kajallanjuyə maji nangaro.

⁵ Curo ngərəm siyen kam wadawa bikkeyedəa jəgaiwawoa, ariawu kənnasarre cuwandiawo.

⁶ Koro barema ngənəptumədə dole tima burwon nemalan nuwanju cuwandidə wo.

⁷ Kəla awo wulləkkənədəyen ngəlaro kəlanəm kore, Kəmadə niro nodu awo sammayea nji.

⁸ Isa Almasiwua tange, ti karmolan cijəna ye, kaduwu Mai Daudaye ye, curo kawuři kəjidəyen wulləkkənədə gai.

⁹ Koro kawuři kəji adəma nangaro bone yakki, har wu kosoma gai saŕgalan sasakkerəna, amma mana Alayedə tikkeriwawo.

¹⁰ Adə nangaro curo awo sammayen kəla am Ala kərəjənasodəyen mərnəkki, ngainin tayi ye njəkkawo Isa Almasiwulan dəganədə-a daraja sawisoye-a cawandi.

¹¹ Mana adə jauru kibbu: Isa-a rokko kanuiyēa, andi ti-a rokko dəgaiyē.

¹² Mərnīyēa, andi ti-a rokko kərmai diyē. Tia angərniyēa, ti ye andia angərsai.

¹³ Amma aman bawoaro walliyēa, ti amanna dəgai, awoa ti rakce kəlanjua angərjiwawo.

Kidama ngəla Alaye

¹⁴ Jamadəro awo ania isatakkəne, fuwu Alayen səmonja kasse, bare kəla kalmawayen kambiwu cadənniro. Kambiwudə awimaro faida bawo, koro am tia kərənjanasodə faccagai.

¹⁵ Kowori de kam kida ngəla cədəna gai fuwu Alayen fəledəne, kidama duwon nangu ye tia cədaiwawo, mana jireye ye kalkallo alamjidə.

¹⁶ Amma mana bowuyē faida bawoaro kane, am duwon manawa aniro kəlanja casakkənasodə tayi-a Ala-ayē kattenja kuruwuji,

‡ 1:12 1.12 har yimdəro - Kiyama.

17 koro mananjasodə tuno kura gai ndara yayero tatardiyi. Curonjan Himenayus-a Filitus-a mbeji,

18 tayidə jawal jireyedəa koljana, cinowo duniaye wakkajəna cane amsoye kambərsenja səbbaljai.

19 Adəson fərdu dunoa Ala gənajənədə cək daada, tawa* adə tiro bakkaada: «Kəmande am kaanjudəa nojəna,»† koro: «Kam duwon cu Kəmandeye bowojənamadə jawal diwilan culuwo!»

20 Curo fado kurayen tasa dinarre-a riwullaye-a bas gəni, kəskaye-a tuloye-a ye mbeji. Laanja darajaa, laa ye daraja bawoa.

21 Kam laa awo diwi ani samman kəlanju tuljiya, tasa darajaa gai tayirro walji, koro kəmanjuro faidaa ye, kəndo ngəla sammaro dabbargada ye.

22 Mangar diwi diwi nanjairoyedəro kadəne, am duwon Kəmandea karwu tayirnin bowojaimasodə-a rokko jawal jireye-a kambərseye-a kərawoye-a nanlewaye-adəa ngəlaro gai.

23 Amma kambiwu bowuye hangalnambuyedəa wane, lawala cuwudiro nonəmma nangaro.

24 Wolodi Alayedə bare lawala cədənni, dole wundu yayero rokura bawoa-a kanadia-aro waljo, koro kam rakce alamji ye,

25 rokura bawoalan waduwunjua jawallo cakki yero waljo. Waneye Ala tayiro dama təmduye ce nodu jiredəyeya cawandi.

26 Adəgaima hangalnja cawande kel Yiwulissen caluwi, awoa Yiwulisdə awo cəraana cadoro tayia cədana.

3

Hal amsoye jaman daryeyen

1 Amma adəa none, dunia daryejiya, jaman jau fit mbeji.

2 Amso kəlanja-a kunguna-a rawowuro waljai, koro kəla fəleduwu ye, rokurawu yero waljai. Alaa rajai, yanja-a bawanja-aye mana ngojaiwawo, koro sernambuwwu ye, tayirnambuwwu yero waljai.

3 Kərawo bawoa, karwu cələmba, ngadarwu, kəlarıwonambuwwu, kələdowa, awo ngəlaye kemiya,

4 aman bowu, karwu yeskadaa, rokura ngowadaa, koro awo karwunjaye Alaa kojənarə rawowuro waljai.

5 Alama nanmuminne fəlejai, amma kənduwonju angərjai. Am anin kuruwunno lene!

6 Curonjan laa fado fadoro ngasaye kamuwa kəske biwulan lapkada jarawa fi yayero kəlanja casakkənədəa jambajai.

7 Kamuwa ani sawiso cəri duwon, təmmaro rakcane jiredəa asujaiwawo.

8 Jiři Janes-a Jambara-a* Nawi Musaa ga wajanadə gai, am ani ye jiredəa ga wajai, am duwon hangalnja ye yeskada, kambərsenja ye faida bawoadə.

9 Amma fuwu jawuiwawo, jiři am yindi aniro wakkajəgənədə gai, wundu yaye hangalnambunjadəa federo asuji.

Gala daryeye

10 Nidə, alamduni-a kəndəgaini-a niani-a kambərseni-a kanadini-a kərawoni-a nettuni dama bawo-a sammaa gamma.

11 Koro basari-a bone-a bərnı Antakiya-a Ikoniya-a Listəra-ayen yakkənədəa nonəmma, amma Kəmandema tayi sammalan wua səkkawo!

* 2:19 2.19 tawa - Awo duwon kəlanjun ruwua shedaro bakcaidə. † 2:19 2.19 KI 16.5 * 3:8 3.8 Janes-a Jambara-a - Kəmbafıwu Fıra'aunaye.

¹² Labudda wundu duwon Isa Almasiwua galan naptu nanmuminne dio cëraanamadë basari cai,

¹³ koro am diwi-a jambawu-a nandiwin tasargai: Am gadea jambajai, koro tayi këlanjamaa jambajai.

¹⁴ Amma nidë, curo awo rime kasaddëmmadëyen dëgai. Am tia njasakkëranadëa nonëmma,

¹⁵ koro tën ganänëmlan kitawu Alayedëa nonëmma, kitawu duwon rakce ilmu njade kambërsa Isa Almasiwuyen njëkkawo fandëmidë.

¹⁶ Awo kitawulan ruwuwada samma sindu Alayen kadio, koro alamdu-a njëkkado-a simodu-a curo jireyen njargarö-a faidanjua,

¹⁷ ngainin kam Alaye këndo ngëla fi yayea dioro cotto dabbargadaro walji.

4

¹ Fuwu Ala-a Isa Almasiwu ti duwon am roa-a sanuna-aro shara cëddimadë-ayen, koro këndenju-a kërmänju-a nangaro nia jaurö lowonjëkki,

² mana Alayedëa mawone, sanju ngëla yen kal, sanju ngëla gëni yen kal dabbardëne, amba simone, tayiro yikkade, curo kanadi-a alamdu-ayen karwunjaro duno yakke.

³ Sanju cëdiya, amso alamdu jireyedëa ngojaiwawo, amma këriřim sëmönjaye nangaro këlanjaro malëmba mangarnjaa galdawu capcagai,

⁴ koro suwordane jiredëa kërënduro wajane nyari kattuwuye jagai.

⁵ Amma nidë, curo awi yayen këlanëm řiwe, bone njalan nedde, kida kawuri këji mawodumayedëa de, kida Ala njina sammaa kalkallo tumogëne!

⁶ Wudë, roni bu fida gairo kërma řijai, wotte sani dunia adëa kolduye del karënjëna.

⁷ Mëldu ngëlan mëldëkkëna, ngërëmmi ye tumogëkkëna, koro kambërsedë yea rokkëna.

⁸ Daryerambo ariawu kënnasarre nanjireye, ariawu duwon Këma ti sharama jireye yim adën wuro sidë gënaada mbeji, koro wu runiro gëni, am duwon këndenju karwu këjiaro gurejai samma yero ci.

Mana Timotiro

⁹ Koworëne duwan naniro are,

¹⁰ Dimas dunia adëa cëraanadëro wua kolse bërni Tasalonikayero lejëna, Karisha ye lardu Galatiyayero lejëna, koro Titus ye lardu Dalmatiyayero lejëna nangaro.

¹¹ Luka runju nanin dëga. Markussa ngone naniro arowo, curo kidaniyen ti faidaa nangaro.

¹² Tikikussa bërni Afisayero nodëkkëna.

¹³ Isëmiya, barmusni fado Karpussen bërni Taruwassen kollëkkënadëa sukkude. Kitawuwadë yea sukkude, masammanno kitawuwa karawiyedëa.

¹⁴ Aleksanda kagëlmadë wuro kuttu ngëwu fëlesëgëna, amma Këmadë këla këndonjuyen ti yero fëlejiji.

¹⁵ Ni ye tiro hangal gënane, kawurindero tai daje takkal cakkëna nangaro.

¹⁶ Sa burwon këlani moworo shararamnin dakkënadën, wunduma ise wuro banasëgënni, tayi samma wua kolsera. Bare Ala këla adëyen tayia cuworënni!

¹⁷ Amma Kəmadə wu-a rokko daje kawuɣinjudəa kərđiya sammaro wulgəkke fanjaro wuro duno seno. Adəgaima wua ci ngamben səmowo.

¹⁸ Kəmadə wua kəndo diwi samman səmoyi, koro kəlewa salai nodonju bargaa sameyero wua sadi. Tiro har abada abadinno daraja tio! Amin.

Lewa daryeye

¹⁹ Wuro Ya Bilkisu-a Akila-a am fado Onesifarusse-aa lewane.

²⁰ Erastus bərnı Korintiyen napkeno, koro Tarofimus dondidəro tia bərnı Militussen kolyekko.

²¹ Koworine kawu sa kakuye isidəro are.* Ebulus-a Pudens-a Linus-a Ya Kolodiya-a kəramiya samma-a nia lewanjai.

²² Kəmadə ni-a rokko dəga, sernju ye nayı sammalan dəga!

* **4:21 4.21** *kawu sa kakuye isidəro are* - Sa kakuyen bəlawuro tekuyen yojiwawo.

TITUS

Wotiya Bulusse Titusso ruwujəgənədə

Badiduram

Bulus, ti kəngayam Isa Almasiwuye, wotiya adəa Titusso alama saa fiakku bi fiakkun uwun gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno. Wotiya adə wotiyawa sawawanju kidayero ruwujəgənaye falnja. Titusso bəlawə cuku Kərette samman jama Isaa gawuro amwurawaa galajuwo, kawuri kəji Alayea alamjo, karwu ambero duno co, koro ganambuwwa kənduwoaro cəkkado yeno.

Wotiya Bulusse Titusso ruwujəgənədə

Lewa

¹ Wuma Bulus wolodi Alaye ye, kəngayam Isa Almasiwuye ye, am Ala kərejənaye kambərsenja-a nodunja jireye nanmumin cuwudidə-aa dunoaduwwuro wua sinodo.

² Ngainin ro sawisoyen təmanjaa, ro duwon Ala ti kattuwu kamjiwawo kawu dunia alaktənaman ci cəne wadu ngojənədə.

³ Adəgaima sanju kalkal kidənniya, mawoduyen kawurinja fəleyeno. Ala Njəkkayimande wadanjun kida mawoduye adəa mukkoniro kekko.

⁴ Titus tadani jireye kambərsende tiloadəro: Ala Bawa-a Isa Almasiwu Njəkkayimande-adə niro ser-a nanlewa-a njado!

Fuwuma jama Alayero walda

⁵ Dalil nia cuku Kərettelan kolnjəkkənədə tima awo dioro gapcənədəa sawinəme bəla fin yaye amba amwurawaro galanəmi nangaro, wada niro njikkənədə gai.

⁶ Ti fuwumadə tilan awo waada baworo waljo, kwa kamu falle, koro yallanju ye kambərsəro walja, anso ye tayia halkutta-a nan'ansi-aro ngadarjaiwawo.

⁷ Ti wolodi Alaye nangaro, dole awo waada tilan baworo waljo, bare rokurama, bi karwu jaua, bi kənjama, bi mukko kamboia, bi riwa cukkowona bomaro waljənni.

⁸ Amma tidə kusotto sosaduma, awo ngəla rawoma, kam hangalla, jirema, mumin, koro kəla riwoma yero waljo.

⁹ Mana kambərsəye tiro alamjaanədəa ngəlaro cəda. Ngainin rakce alamdu jireyen karwu am gadəyero duno ci, koro am alamdudəa wajana yero cəkkadi.

Alamduwu kattuwuye

¹⁰ Am tuwuwu ngəwu mbeji, mana bowumaso ye, jambawu ye, masam-manno tayi kəwu am kajaadadəyen.*

¹¹ Cinja jange, dalilnjudə am fado kadaye hangalnja casange wuri jawal diwin madaro awo jussənni alamjai.

¹² Curo am cuku Kəretten nawinja laaye: «Kəretwusodə tayi sawiso kattuwumaso, bundi diwi gai, lusurra curocurowu,» cəna.

¹³ Sheda adə jire. Adə nangaro kambərsenjan dunoaro waljaro tayiro tai dane yikkade,

¹⁴ bare nyari yaudiyaye-a wada am jiredəa wajanasoye-a jaanni.

* **1:10 1.10** *kəwu am kajaadadə* - Yaudiya laa Isaa gawu duwon, jəmbələmbaa kasaccanni.

¹⁵ Am tayirsodəro awo samma tayir, amma am tayir gəni kambərsenambuwasodəro awima tayir gəni. Hangalnja ye, karwunja ye samma tayir gəni.

¹⁶ Alaa nojana cani duwon, kəndonjayen tia angərjai. Tayidə haram-gada, ganambuwu, faidanja kəndo ngəla fima dioye bawo.

2

Alamdu jireye

¹ Amma nidə, awo kəla alamdu jireyen kalkaldəa alamme!

² Kiariyaso kəla řiwowu-a darajaa-a kəlanjaro kistuwwu-aro walja, koro kambərse-a kərawo-a nettu-alan dunoaro walja.

³ Jiři adəgainin kəmurjowaso ye naptu darajaa jiři Ala cəraanadəa cado, bare diwi ambe wuljanni bi kərea diben ngəwuyero waljanni. Awo ngəladəa alamja,

⁴ ngainin amidawasoro kwawanja-a yallanja-a rawo casakkarai.

⁵ Tayidə ye kəla řiwowu, tayir, fadoro kistuwwu, ngəla, kwawanjaa gawuro walja, bare amso mana Alayero rudu gənajaganniro.

⁶ Jiři adəgainin jairowaso ye karwunjaro duno yakke kəla řiwowuro walja.

⁷ Ni kəlanəm awo samman misal kəndo ngəla dioyero walle, koro alamdunəm ye jireye-a darajaa-aro waljo,

⁸ alamdu jireye duwon rakcane tiro cakkadiwawodə. Daji wadumadə nangu tia cədanə, kəlanden rakce diwi fimaa wuljiwawo.

⁹ Kəreawaso ye awin yaye kəmawanjaa jaa, awo karwunjaye cəraanaa caddo, bare mananjaa kambiwujanni,

¹⁰ bare ndaljanni, amma amannaro walja, awin yaye alamdu Ala Njəkkayimandeyədəro daraja cado.

¹¹ Awoa ser Alaye am sammaro njəkkawo cukkudidə bayindəna,

¹² ser duwon awo nanmuminne gəni-a mangar dunia adəye-aa kolliyo jaman adən kəlarıwo-a nanjire-a nanmumin-alan dəgaiyoro andia alam-sagaidə.

¹³ Ngainin təma bargaa ye, fəleduwu darajaa Alande Mai Kura-a Njəkkayimande-adə Isa Almasiwuye yea gureniye.

¹⁴ Tidə andia diwi fin yaye merusa jama kaanjuro sado jama duwon kəndo ngəla dio rawowudəa tayirro kalakcoro andi nangaro kəlanjua kaino.

¹⁵ Awo ania alamme, karwu ambero duno ye, kənduwoaro tayiro yikkade. Bare kolləme wunduma nia runjənni.

3

Kəndo ngəla dio

¹ Amməambo isatakkəne maiya-a fuwwu-aro dau koljaa mananja ngoja, koro kəndo ngəla fi yayea dioro dabbargadaro walja.

² Bare kəla wundumayen diwi wuljanni, nanlewan dasaa, am rokura bawoaro walja, koro wundu yayero sawiso hal ngəla fəlejaa.

³ Awoa andi kəlande calan hangal bawoa, mana Alaye ngoniyende, fattiyiyena, kəreawa mangar diwi so, duniaaram soye, nankəlado-a mandəna-alan kərgaiye, har am andia wasana, andi ye tayia waniyena.

⁴ Amma Ala Njəkkayimande sernju-a kərawonju-a adamgənaro fəleyeyenniya,

⁵ andia sakkawo, kəndo laa nanjireye diyenaro gəni, kanjimarınju nangaro. Kənduwo Ruhunjuyen andia tulsane tambo bərin-a kəndəgai bərin-aa andiro sedo.

⁶ Ruhu adəmaa Isa Almasiwu Njəkkayimandeyen andiro tai daje fiseyera.

⁷ Adəa dionjudə, sernjuyen andia jirewuro sadəna duwon, kəla təma ro sawisoyen warasawuro walliyoro.

⁸ Mana adə jauro kibbu, koro awo ania tabbatkəmiya, raakko, am Alaa mərsajanamadə kəndo ngəla dioro kəlanja cadoro. Awo ani jaumaro ngəla ye, amsoro faidaa ye.

⁹ Amma kambiwu bowuye so, taye kaan kaarinne so, gasiptu so, lawala kəla wadawa Attaurayen soro kadəne, awo ani bowu fat faida bawo nangaro.

¹⁰ Kam am gadea firjimadə, tiro səmo kasta har yindiro yidde, daji ti-a faidunowo.

¹¹ None, kam jiri adəgaidə jawal Alayen culuwuna ye, koro biwuwanjun wowom Alayedəa kəlanjuro cuwudəna ye.

Lewa daryeye

¹² Sa Artimassa bi Tikikussa nanəmbo nodəkkiya, koworine nagatto naniro bərnı Nikafolissero are, nia sa kakuyea nadən naptuye ngokkəna nangaro.

¹³ Koworine Jinas goni Attauraye-a Afolus-aa banagəne, awima tayia maujənnin bəlawuro cado.

¹⁴ Amnde ye kəndo ngəla dio caro, ngainin rakcane mərədu jəkkada fi yayea galjai, koro kəndəgainjadə dunian faida baworo waljiwawo.

¹⁵ Am wu-a rokko samma lewanjai. Ni ye am duwon kambərsenja nangaro andia saraanadəa lewane. Ser Alaye nayi sammalan dəga!

FILIMON

Wotiya Bulusse Filimonno ruwujəgənədə Badiduram

Bulus, ti kəngayam Isa Almasiwuye, wotiya adə sawanju kidaye Filimon-a Isaa gawu fannjun captaisodə-aro alama saa findi wuri gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno. Wotiya adə wotiyawa kosolan ruwujənaye falnja. Kərea Filimonne laa leje Bulussa kosolan najiye Isaa gamaro walyeno. Daji Bulus wotiya adə Filimonno ruwujəgənədə kəreanjudə kəraminju jauru təraana gairo mukko yindin cəmowo yeno, Kəmande Isa andia samoyidə gai.

Wotiya Bulusse Filimonno ruwujəgənədə

Lewa

¹ Wuma Bulus Isa Almasiwu nangaro kosoma-a Timoti kəraminde-adə Filimon sawande kidaye rayiyenədə ye,

² Ya Afiya kəraminde ye, Akifus sawande məlduye ye, koro jama Isaa gawu curo fannəmben captaisodəro:

³ Ala Bawande-a Kəma Isa Almasiwu-adə nayiro ser-a nanlewa-a njado!

Filimonne kambərsenju-a kərawonju-a

⁴ Curo moduwaniyen nia tannjəkkiya, sawi yaye Alania wusenəkki,

⁵ dalilnjudə Kəma Isa yea mərsanəmma, muminna yea raamma fakkəna nangaro.

⁶ Koro andi-a rokko mukkonəm njakko curo kambərsədəyen faidaaro waljo, ngainin awo ngəla fi yaye Almasiwulan taiyenədə asunero Alaa korəkki.

⁷ Kəramini, kərawonəm cakke karwuni ye jauru kəjjəna, roni ye duno cuwandəna, niyen karwu muminnyaye bojəna nangaro.

Lowo Bulusse Onesim nangaro

⁸ Adəma nangaro, Almasiwulan niro wada awo jussəna dioye njoro rikkəni yaye,

⁹ kəla kərawoyen nia lowonjəkki. Wu Bulus kiari ye, kərma Isa Almasiwu nangaro kosoma yedə,

¹⁰ tadani Onesim nangaro nia lowonjəkki, ti duwon sargan tikkerəkkənalə bawanjuro walləkkənədə.

¹¹ Calan niro faidanjəgənni, amma kərma wu-a ni-a samməro faidaa.*

¹² Tia niro kalannjəgəkki, ti duwon karwuni tia ngojənədə.

¹³ Tia nanin rodu raakkəna, wu kawuəri kəji nangaro kosolan duwon, cujunəmbo wuro faidasuworo.

¹⁴ Adə yaye rawonəm bawoalan awima dio raakkəni, nanngəlanəmdə dolero gəni, rawonəmbero waljo.

¹⁵ Waneye dalil ni-a ti-a kawu ganaro faiduwwadə, kərma tia sawisoro fandero,

¹⁶ gadero kərea gai gəni, kəreamaa kojənarə kərami təraana gai, masammanno nanin, ballema nanəmlan, naptunju adamgənaye yen kal, naptunju Kəmaa mərsadumaye yen kal.

* **1:11 1.11** *faidaa* - Maana cu Onesimbedə faidaa.

¹⁷ Wua sawanəm kidayero ngosəmmaa, ti yea wu gairo mukko yindin moye!

¹⁸ Koro niro awo laa kuttu ngiddoa, bi awo laaro tia gamia, kəlaniro gənaɡəne!

¹⁹ Wuma Bulus, mukkonin adəa ruwunəkki, rəmbəkki yekko! Kəla jiri ni kəlanəm ro sawisoye wuyen fandəmmadəyen awima wulnjəgəkkiwawo.

²⁰ Aaa, kəramini, niyen Kəma nangaro ser adəa fandəkko, Almasiwulan karwuni isabogəne!

²¹ Manani gamiro mərsanəkkəna nangaro niro ruwunjəgəkki, koro awo wulnjəgəkkənadəmaa kojənaa dimiro nokkəna.

²² Koro jəpturam wuro dabbarsəgəne, moduwandoyen wua mukkon-doro sasakkiro təmani mbeji.

Lewa daryeye

²³ Abafaras sawani kosoye Isa Almasiwu nangaro nia lewanji,

²⁴ koro Markus-a Aristarkus-a Dimas-a Luka-a sawawani kidaye ye lewanjai.

²⁵ Ser Kəma Isa Almasiwuye nayilan dəga!

IBRANAWU

Wotiya Ibranawu Isaa jaanadəro ruwudəgənədə Badiduram

Wundu kitawu Ibranawuyea ruwujō bi saa fi ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen tia ruwujənədə noniyende, amma ti kam duwon mana Isayea am Isa kəlanjua fanjanayen cəmwonadəro noniyena. Bare yaudiya Isaa gawu kambərsenjan casambarənni, ruwudumədə wotiya adəa ruwuje tayiro Isa Almasiwudə Ala ye, adamgəna ye nangaro, ti runju naptu solomaye kätte Ala-a adamgəna-ayen cədi yeno. Koro Isa jiri fin yaye malaiyawa so, nawiya samma soa ngalworo fəleduro, karwunjaro duno cakke tayiro kambərselan dasaa, wuraja, kalkallo walja yeno.

Akko nashawa curo wotiya adəyen dasaanadə:

Alaye Tadanjuyen mana njəddo (1.1-4.13)

Isama rīman kura martawaa wo (4.14-10.18)

Səmo kasta-a karwuro duno njo-a (10.19-13.19)

Lewa daryeye (13.20-25)

Wotiya Ibranawu Isaa jaanadəro ruwudəgənədə ALAYE TADANJUYEN MANA NJƏDDO

¹ Kuren Ala gənagəniro jiri gadegaden ci nawiyaen kaariyandero mana cəddəna,

² amma jaman daryeye adən andiro Tadanjuyen mana seddo. Tia warasama awo sammayero kido, koro tiyen duniaa alakkeno.

³ Ti Tadadə yiyildu daraja Alaye, tima camuno kalkal naptunjuyedə wo, koro dunia ngasoa kənduwo mananjuyen roji. Ngawo adamgənaa biwuwalan tayirro kalakcənayen, samən kəmboram Martawamayen napkeno.

Tadadə malaiyawaro kura wo

⁴ Kaalanju nantadaye warasajənədə cu malaiyawayero ngalwodə gai, tima tayiro kura wo.

⁵ Malaiyawaye finja gəle Alaye ngalte tiro: «Ni Tadani, ku Bawanəmbo walləkkəna,»† cəne wuljuwo, bi kəlanjun: «Wudə Bawanjuro walləkki, ti ye Tadaniro walji,»† cəne wuljo?

⁶ Koro walde sa karunju duniaro cuwudidən tiye: «Malaiyawa samma tiro ambəccaa!»†

⁷ Koro kəla malaiyawadəyen tiye: «Malaiyawanjua ruhuworo cədi, kidawunju yea təlām kannuyero cədi,»†

⁸ amma kəla Tadadəyen tiye: «Ala, kurisnəm kərmayie sawisoro dəgai, koro kanəm kərmayiedə tima nanjire wo.

⁹ Nanjire raamma, jirenambu wanəmma. Adəma nangaro Ala Alanəmdə nia kəndawu karwukəjiyen amanəmbea kojənarō samngeno.»†*

¹⁰ Koro tiye: «Nidə, Kəmande, badiduramnīn fərdu duniaye gənayem, koro samedə ye kida mukkonəmbe.

¹¹ Tayidə sidagai, amma nidə dəgami. Tayi samma kajəmu gai dinjai,

† 1:5 1.5 Jaw 2.7 † 1:5 1.5 2Sam 7.14 † 1:6 1.6 SK 32.43 † 1:7 1.7 Jaw 104.4 † 1:9 1.8-9 Jaw 45.6-7 * 1:9 1.9 kəndawu karwukəjiyen samngeno - Jamannjan kamba kərenəme mairo galaduro, kəndawu jaitunne kəlanjuro fijagane samgeyera.

12 barmus gai tayia kərinəmi, gəməje gai faldai, amma nida faldəmbaworo dəgami, koro kawunəm ye dajiwawo.»†

13 Koro malaiyawaye finja gəle Alaye ngalte tiro: «Namme kəmborammilan duwon, kəladowanəmba si gənaduramməmbo dikki!»† cəne wuljuwo?

14 Tayi samma wolodiya ruhuye am duwon njəkkawo warasajaidəro kida njəddoro juwaada, gəna?

2

Njəkkawo kura

1 Adə nangaro awo fanniyenaro ngəlaro hangal gənaniyo, bare sərniyendero.

2 To, mana malaiyawayen wuldənədə kibbu yedə, koro biwu so, ganambu so samma wowomnja jussənədə kəlanjaro gərjaana yedə,

3 andi njəkkawo kuradə waniyea, ndayin gəle kadiye? Njəkkawo adə, Kəmadə burwon tia mawojəna, am fanjanadə ye andiro tabbansaana,

4 koro Ala kəlanju ye alama so, awo ajobba so, kənduwo jiri jiri so, kənjowa Ruhunjuye rawonjun dagardəna soyen tia shedajəna.

Fuwuma njəkkawo kura adəye

5 Leira kəlanjun mananiyedə, cidiya si malaiyawayero gəni Ala tia kekko,

6 amma kam laaye na laan shedaje: «Awi kam duwon tia tangəmidə bi tada kambe tiro kiskəmidə?

7 Tia sa ganaro cidiya malaiyawayero kisagəm, tiro ariawu daraja-a martawa-ayea yakkəme

8 awo sammaa cidiya sinjuyero kekkəm.»† Awo sammaa cidiyanjuro njakkodə, Ala awo cidiyanjuro cakkəna falmaa koljənni. Kəmadə awo sammaa cidiyanjun koro yaye ruiyewawo,

9 amma Isaa ruiye, kam duwon sa ganaro cidiya malaiyawayero cəsaanadə. Bone karmoye cana nangaro Ala tiro ariawu daraja-a martawa-ayea cakkəna. Ngainin karmonjudə, ser Alayen am samma nangaro nuna.

10 Ala duwon awo samma ti nangaro ye, tiyen ye dəganadə, tadawa kadaa* darajaro kudoro, fuwuma njəkkawonjayedə bone njalan kalkallo dionjudə jussəna.

11 Awoa ti tayirro kalakcidə-a tayi tayirro waljaidə-a samma Bawanja tilo. Adəma nangaro tayia kəramiyalan bowoduro nangujənni,

12 tiye: «Cunəm kəramiyaniro wulgəkki, dawu jamayen nia njun-gorəkki.»†

13 koro: «Tiro təmani yakkəkki.»† koro walde: «Akkoni tadawa Ala sina-a rokko.»† yeno.

14 Tadawadə tiyi-a bu-aadə, Isa ye awo anilan nuwanjua. Ngainin karmonjuyen ti duwon kənduwo karmoye cədana wotte Yiwulisdə yea baworo cəde

15 am duwon ridu karmoye nangaro kəndəgainja samman nankərean dasaanadə yero nankam kəlaye cina.

16 Awoa tabbatto malaiyawaa gəni, kaduwu Nawu Ibrahimbea banajiyi.

† 1:12 1.10-12 Jaw 102.25-27 † 1:13 1.13 Jaw 110.1 † 2:8 2.6-8 Jaw 8.4-6 * 2:10 2.10 tadawa kada - Am duwon Isa Almasiwuyen tadawa Alayero waljanadə. † 2:12 2.12 Jaw 22.22 † 2:13 2.13 Ish 8.17 † 2:13 2.13 Ish 8.18

¹⁷ Adə nango dole jiri fin yaye kəramiyanjudə-a camunno walji, curo kida Alayen riman kura kanjimarima ye, amanna yero waljo, biwuwa jamadəye cinjoro.

¹⁸ Ti kəlanju jaraptəne bone canadə, nanjun kənduwo tayi jaraptaidəa banaduwoye mbeji.

3

Isadə Nawi Musaro kura wo

¹ Adə nango, kəramiya muminna, nayi bowodu sameyen nuwandoadə, Isaa wunowo, tima kəngayam-a riman kura-a njasaraindeyedə wo.

² Nawi Musa curo jama Alaye sammayen amannadə gai, Isa ye ti duwon tia galajənadəro amanna.

³ Fado tandoma fadodəa darajan kojənadə gai, Isa ye Nawi Musaa darajan koduye martawanjua.

⁴ Awoa fado fi yayea kam cədadənəna mbeji, amma ti awo sammaa cədadənənamadə, tima Ala wo.

⁵ To, Nawi Musadə Alaye wolodi, curo jamanju sammayen amannaro walje naptu shedama awo fuwun wuldidəye kido,

⁶ amma Almasiwudə Alaye Tada, kəla jamanjuyen amanna, koro karwukibbande-a fərdu təmandəye-aa roniyea, andima jamanjudə wo.

Tustu laa jama Alaye

⁷ Adə nango, Ruhu Alaye wuljənadə gai: «Ku kowonju fannuwia,

⁸ bare karwundo janguwwi, jiri turudən yim jaraptuyea karaan cadənadə gai,

⁹ na duwon kaariyando saa fidewuro kəndoni carunason wua rijamsane jaramsanadə.

¹⁰ Adə nango am jaman tiloa todəro gərgagəkke wuye: “Kullum karwunjan faccagai, jawalnidəa nojanni.”

¹¹ Daji gərgadunin kansi bukke: “Tustunidəro ngasayiwawo!” yekko.»†

¹² Kəramiya, hangal gənanowo bare kamndo laa karwu diwi-a kambərsenambu-aaro walje Ala Kəndəgaimaa koljənni.

¹³ Yim tiro ku canison kattendon dunoadənowo, bare jamba biwuye wundundomaa cakke karwunju jakcənni.

¹⁴ Təmande burwoyedəa har njerorambo ngəlaro roniyenaa, na Almasi-wuyen nuwanda.

¹⁵ Wuldənadə gai: «Ku kowonju fannuwia, bare karwundo janguwwi, jiri turudən cadənadə gai.»†

¹⁶ Wunduso kowonju fanjanason turu kedo? Tayi mukko Nawi Musayen Masarlan caluwuna samma, gəna?

¹⁷ Wundusoro Ala saa fidewuro gərgajəgənadə? Tayi biwu cade kaminnja karaan casurənadə, gəna?

¹⁸ Koro tayi ganambu cadəna gənia, wundusoro Ala tayi tustunjuro ngasayiwaworo kansi jəbbunadə?

¹⁹ To, kambərsenambudəro rakcane ngasaanniro ruiyena.

4

¹ Adə nango, kua yaye wadu tustunjuro ngawoye mbejidə, hangal gənaniyo bare kamndo laa tia fuccənni.

² Awoa kawuri kəjidəa tayiro wuljaanadə gai, andi yero wulsaana, amma mana kawuridəye tayiro faidajəgənni, tayidə kambərselan am fanjanadəro kəldaganni nangaro.

³ Andi kasaddiyenadə tustudəro ngayiye, kəlanjun wuljənadə gai: «Gərgadunin kansi bukke: “Tustunidəro ngasayiwawo!” yekko.»† Adəson, kidawanju kawu dunia alaktənaman ceserəna.

⁴ Kitawuye na laan kəla kawu tulurdəyen ngai wuljəna: «Kawu tulurredən Ala kidanju samman tuskeno.»†

⁵ Koro walde na adə yen: «Tustunidəro ngasayiwawo!»† cəna.

⁶ Adə nangaro, am laaye tustudəro ngawo gapcənadə, koro am burwon tayiro kawuri kəji wuljaanadə ganambu nangaro tustudəro ngasaannidə,

⁷ jauro tussənaye ngawon Ala koro walde kawu laa tiro ku cani dabbarje ci Nawi Daudayen tiye: «Ku kowonju fannuwia, bare karwundo janguwwi,»† cəna, calan wulliyenadə gai.

⁸ Ca Yoshuwa tayiro tustu cinaa, ngawon Ala mana kəla kawu gadeyen cədənni.

⁹ Adə nangaro jama Alayero yim tustuye gapcəna mbeji.

¹⁰ Kam tustudəro ngaanadə, Ala kidanjun tussənadə gai, ti ye kidanjun tussəna.

¹¹ Adə nangaro tustu adəro ngaworo kowofəi diyo, bare wunduma ganambu kaanja-a camun nangaro yessənni.

¹² Nonowo, mana Alayedə roa ye, faidaa ye, kashagar təlam yindia fi yayero timia wo, tidə ro-a ruhu-a koro ndəwu-a bufi-a yaktama, koro təma-a nia-a karwuye sharama.

¹³ Alau fima fuwu Alayen gəraada bawo, amma awiso farakko kaada curui, ti duwon andia kəndonde sammaro saworidə.

ISAMA RIMAN KURA MARTAWAA WO

¹⁴ Adə nangaro, rīman kura martawaa sameyen reje kojənaa taiyenadə, wotte Isa Tada Alayedə, njasaraindedəa roniyol!

¹⁵ Awoa rīman kura nanlawunden rakce andia njunosaiwawo gəni taiye, ai, jiri fin yaye andi gai jaraptəna, amma biwu cədənni.

¹⁶ To, kuris Ala Sermayedəa ridu bawoaro karənniyo, kanjimari ye fandiyo, ser sa jəktuyen bana kudoma ye moyiyo.

5

¹ Rīman kura fi yaye dawu amben kəreyadadə jama nangaro kəla awowa Alayen galaada, sadaa so, bu fida biwuwa nangaro so cədi.

² Koro rakce nodunambuwa-a am jawallan caluwuna-aro kissiyi, ti kəlanju nanlawun dəganadəro.

³ Adə nangaro, biwuwa jamayero bu fida cədidə gai, kaanju yero dio tiro wajipcəgəna.

⁴ Wunduma kəlanjuro daraja adəa ngojiyiwawo, sai Ala tia bowojiya, Nawi Harunaa bowojənadə gai.

⁵ Jiri adəgainin Almasiwudə daraja rīman kuraro walduye kəlanjuro ngojəgənni, amma ti duwon tiro: «Ni Tadani, ku Bawanəmbo walləkkəna,»† cənnadə

⁶ na gaden tiro: «Ni rīman har abadaro, kaala Malkisadakayen,»† wuljəna.

† 4:3 4.3 Jaw 95.11 † 4:4 4.4 Bad 2.2 † 4:5 4.5 Jaw 95.11 † 4:7 4.7 Jaw 95.7-8 † 5:5 5.5 Jaw 2.7 † 5:6 5.6 Jaw 110.4

⁷ Naptunju duniayen Isa kowo dunoa-a simalo-aa moduwalan ti duwon nanjun kənduwo tia karmolan njəkkawoyeadəa lowoji, koro nanmumin-njudəro Ala tia fangeno.

⁸ Ti Tada Alaye yaye, bone njanjuyen ga kiro.

⁹ Naptu kalkaldəa nayeyenniya, am tia jaana sammaro fərdu njəkkawo sawisoyero walyeno,

¹⁰ koro Ala tia řiman kuraro kaala Malkisadakayen galayeno.

Səmo kasta kəla jawal kolduyen

¹¹ Kəla adəyen awo wulduye ngəwu taiyena, amma bayindunjudə jau, nayidə fanduro lusurro walluwwadəro.

¹² Tussəna maləbaro waldu nayiro wajimnjaanason, nayiro alamdu budu mana Alayedəa nangadembo njikkəralan mərədundoa. Kəmbo kibbulan gəni, kiamlan mərədundoa.

¹³ Wundu duwon kiamlan dəganadə mana nanjireye asujiwawo, ti tadaana nangaro.

¹⁴ Amma kəmbo kibbudə am wurajanaye, tayi duwon hangalnjan kullum faidadane halnja awo ngəla-a diwi-a gayirduro alamgadadə.

6

¹ Adə nangaro, alamdu burwoye Almasiwuyedəa kolliyo, kəla awo kalkaldəyen fuwuro leniyo. Bare koro yaye fərdu gənaniye kida karmo kudomaa wanəme təndu so, Alaa mərsadu so,

² alamdu kəla kasala-a mukko gənaduwo-a karmolan cidu-a wowom sawisoye-ayen kəlan mana diyende.

³ Alaye cədia, fuwu buiye.

⁴ Awoa am kəlanja fərəmde kənjo sameye casambe Ruhu Alayen nuwa cawande

⁵ mana Alaye so, kənduwo dunia fuwuye soa kəjiro casambəna duwon

⁶ jawallan caluwunadə, waldəme tayia tənduro kalaktuwudə yojiwawo, dalilnjudə koro yaye Tada Alayedəa kəskaro jajagane farakko tia nanguro casakki nangaro.

⁷ Awoa cidi duwon ingi ngəwuro tilan cudure cane nema barewunjudəro faidaa cakkidə barga Alaye cuwandi,

⁸ amma kəriyi so, kajai so cakkia, faidanju bawo, baskuduro dabbargada, koro daryeramnin kannu cattai.

⁹ Kərəwowunde, ngai wulliye yaye, kəlandon awowa ngalwo mbejiro mərsaniyena, wotte awowa njəkkawoye.

¹⁰ Ala jirenambuma gəni, kəndondo so, kida muminnaro yidduwe kərawo cunjun fəlenuwwa ye, kua yaye fəlenuwi ye soa ngessiwawo.

¹¹ Koro təmando har njerorambo tabbacciyo wundundo yaye kowori adəmaa cədiya, rayiye.

¹² Bare lawuro walluwwi, amma tayi duwon kambərse-a kanadi-ayen wadu Alaye warasajaidəa gaiwo.

Wadu tabbat Alaye

¹³ Sa Ala Nawī Ibrahimbo wadu ngojəgənadən, wunduma tia kojəna kəlanjun kansī boye bawodəro, kəlanjun kansī jəbbuwe:

¹⁴ «Tabbatto barga dəmnjəgəkke kaduwunəm isangəwugəkki,»† yeno.

¹⁵ Adəgaima Nawī Ibrahim kanadin gurejənyaye ngawon, awo Ala tiro waduro ngojəgənadəa kiwando.

† 6:14 6.14 Bad 22.17

¹⁶ Awoa amso kēla awo tayia kojənayen kansii jawui, koro kansii tabbatdē kambiwunja sammaa baworo cēdi.

¹⁷ To, Ala nanfaldunambu nianjuyedēa warasawu wadudəyero cayemaa kojənarō fəleduwu kiraanniya, kansilan tia tabbatkeyeno.

¹⁸ Ngainin kēla awo yindi faldaiwawoyen, koro kəlanjan Ala təmmaro kattuwu kamjiwawodə, andi duwon gəraduramdəro kasiye ngaiyenadə duno kura fandiye tēma fuwundero cakkənadəa taiye!

¹⁹ Tēma adəa sunu roye gai taiyena. Tidə tabbat ye, dunoa ye, koro ngawo juwadəyero ngayi.*

²⁰ Isa ye, ti duwon řiman kura sawisoyero kaala Malkisadakayen waljənadə, fuwunden leje andi nangaro nadəro ngaana.†

7

Kaala nanřiman Malkisadakaye

¹ Malkisadaka adə, ti mai bərni Salambe ye, řiman Ala Mai Samemaye ye, ti duwon Nawii Ibrahim maiyadəa kəriwun juwe waldidən tia kapciye tiro barga dəpciye,

² koro Nawii Ibrahim tiro jakka awisoyea cinadə, burwon, maana cunjuye mai nanjireye, koro ti mai Salambe, maananju mai nanlewaye.

³ Tidə bawa, bi ya, bi kaariya cədanni, badiduram kawuye bi njeroram roye cədanni, amma Tada Alaye-a camunno waljəna, koro sawisoro řiman dəgai.

⁴ To, nankura kam adəyedəa ruiwo, ti duwon kaarinde Nawii Ibrahim tiro jakka ganimadəye cinadə.

⁵ Kēla Attaurayen tayi kaduwu Lewiye kaala nanřimanne cawandənadə wada mukko jamayen jakka mowoye cadana. Jamadə Nawii Ibrahimben tasambəna, wotte kərəmiyanja yaye, mukkonjan jakka camoyi.

⁶ Amma Malkisadaka ti duwon fərdunju tayilan bawodə mukko Nawii Ibrahimben jakka cə moye ti waduwadəa cə mowonadəro barga dəpkeyeno.

⁷ Shekkuma bawo gana kurayen barga cuwandi.

⁸ Kuro laayen am nowu jakka camoyi, amma kuro gadeyen ti roaro shedajanadə jakka cə moyi.

⁹ Koro ngai wulduro, Lewi jakka mowomadə Nawii Ibrahimben jakka biyajəna,

¹⁰ awoa sa Malkisadaka Nawii Ibrahimba kapcəgənayen, tidə koro yaye curo tiyi kaarinjuyen.

¹¹ To, jamadə kaala nanřiman Lewiyen Attauraa camowona, amma kalkallo waldu tilan isənni. Adə nangaro řiman gade kaala Nawii Harunayen gəni, kaala Malkisadakayen culuwilan mərədua.

¹² Nanřimandə faldiya, dole wadadə ye faldi.

¹³ Awoa ti kəlanjun awo ani wuldənadə jiri Lewiye gəni, jiri gadeye, jiri duwon wundunjuma kida laya duwadurambe cədənnidə.

¹⁴ Tabbat Kəmande jiri Yahudayen kiluwo, koro Nawii Musa kēla řimanna jiri adəyen awima wuljənni.

¹⁵ Adə koro cayemaa kojənarō federo walji, řiman gade Malkisadaka-a camun fəlediyiya,

¹⁶ řiman duwon kēla ada kaan kaarinnen gəni, kēla kənduwo ro ceriwawoyen řimanno waljənadə.

* **6:19 6.19** ngawo juwadəyero ngayi - Na jaurō darajaa Ala dəgaidə. † **6:20 6.20** Jaw 110.4

17 Awoa sheda adəa kəlanjun cadi: «Ni řiman har abadaro, kaala Malkisadakayen.»†

18 Wada cayedə dunonambunju-a faidanambunju-a nangaro baworo waljəna,

19 awoa wadadə awimaa kalkallo kalakcənni, amma cujunjuro təma ngalwo mbeji, tiyen Alaa karənniye.

20 Koro awo adə kansi bawoalan gəni tədo. Awoa calan amso kansi bawoalan řimannaro waljana,

21 amma Isadə, Alaye tiro: «Kəmande kansi juwuna, koro təmdiawo: “Ni řiman har abadaro,”»† cəne kansialan tia řimanno kido.

22 Kəla adəyen Isa aman ngalwodə* tabbacciye.

23 Koro am ngəwu řimanno waljana, karmoye tayia kidanjan kolje dasayiwawo nangaro,

24 amma ti sawisoro dəgai nangaro, nanřiman təmmaro falদিawo cədana.

25 Adəmaro kənduwo am duwon tiyen Alaa karənjaidə sawisoro njəkkawoye cədana, dalilnjudə ti sawi yaye tayiro moduwa njəddoro dəgai nangaro.

26 Řiman kura jiri adə gai taiyeya, jussəna: mumin, biwubawoma, tayir, biwuwu-a faidana, samemaro kuruwunno sapcana.

27 Řimanna kura gade gai bu fida yimbi yaye diolan mərədunju bawo, burwon biwuwa kəlanjuyero, daji biwuwa jamanjuyero. Adəa sa kəlanju bu fidaro cinadən tilo lonno kido.

28 Awoa wadadə am duno bawoa řiman kuraro galaji, amma wadu kansiyə ngawo wadadəyen isənadə Tada har abadaro kalkallo waljənadə galaji.

8

Isama řiman aman ngalwoye wo

1 Awo wulliye sammaye asuduram manandeyedə: Řiman kura adə gai samen kəmboram kuris kərmaiye Martawamayen napkadaa taiye,

2 wotte kidama na tayir leima jireye kam gəni, Kəmande kokcənadəye.

3 Awoa řiman kura fi yayea sadaa-a bu fida-a coro galajai, adə nangaro ti yero awo njoye fandodə wajipcəgəna.

4 Ca ti dunian kərgaa, təmmaro řimanno waljiwawo, řimanna kəla Attaurayen sadaa njowu mbeji nangaro.

5 Tayidə kidawu kaudi awowa samen dasaanaye. Ala sa Nawi Musa leimadə cədandidən səmonju kassənadə gai: «Hangal gənane, awisoa kəla fasalnju kau kuruwun fəlenjəgəkkənadəyen tande!»†

6 Amma kərma Isa soloma aman ngalwoye waduwa ngalwoyen tabbaccəgənadəyero waljənadə gai, kida tiro tinadə ye ngalwo.

7 Awoa ca aman burwoye* awima tilan maujəna baworo walyenoa, dalil aman kənyindiye laaa maduye bawo.

8 Amma Ala jamanjuro ayau gənajiyə: «Akko sa cəde, jama Israyilaye-a jama Yahudaye-a aman bəřin ndəmmiye,» yeno Kəmandeye,

9 «aman duwon kaariyanja-a yim tayia muk koyen takke lardu Masarren tuluwukkənalalan ndəmmiyenadə-a camun gəni. Kəla amanniyen dasaanni nangaro, wu ye tayiro kiskəkkəni,» yeno Kəmandeye.

† 7:17 7.17 Jaw 110.4 † 7:21 7.21 Jaw 110.4 * 7:22 7.22 aman ngalwo - Aman bəřində. † 8:5 8.5 NL 25.40 * 8:7 8.7 aman burwoye - Aman cayedə.

¹⁰ «Akko aman ngawo yim aniyen jama Israyilaye-a ndəmmiyedə,» yeno Kəmandeye, «wadawani hangalnjaro yakkəkki, karwunja yen ruwunəkki. Alanjaro walləkki, tayi ye jamaniro waljai.

¹¹ Wunduma kamanjuro bi kəraminjuro “Kəmandea none!” cəne alamjiwawo, gananja tamiya kuraro kudero tayi samma wua nosai nangaro.

¹² Jirenambunja njunonəkki, biwuwanja ye gadero tangəkkiwawo,»† yeno.

¹³ Aman bərin wuldunjudə, burwoyedəa dinaro kalakcəna. Koro awo duwon dina ye, sanju kojəna yedə, baworo waldunju karənjəna.

9

Na darajaa cidiye-a sameye-a

¹ Aman burwoyedən wadawa Alaro ambəttuwuye-a na darajaa cidiye-a mbeji.

² Awoa leima ketando, curo ngimnju burwoye tiro na darajaa canidəyen fatəladə-a tewurdə-a burodi sadaayedə-a mbeji.

³ Ngawo juwa kənyindiyedən ngim kənyindiye tiro na juro darajaa cani mbeji,

⁴ nadən kaaji njakkoram dinarredə-a sanduwu amanne tiyinu samma dinarlan jakkadadə-a mbeji. Curo sanduwudəyen kalwo dinarre curon kəmbo tiro man* canidəa-a ka Nawi Harunaye fəre cakkənadə-a allowa amandəyedə-a mbeji,

⁵ samenju yen malaiyawa daraja Alaye na gərgadunju fastuyedəa kaudi fefedonjayen jakcai mbeji. Kəmadəro dama mana ani sammaa fal fallo bayinduye bawo.

⁶ Awo ani ngai dabbargadadə, rımanna nasha burwoyedəro kullum ngasaye kidanja cadi,

⁷ amma nasha kənyindiyedəro rıman kura runju saan fallo ngayi, koro bu bawoa ngayiwawo, bu duwon kəlanju-a biwuwa jamaye nodunambunjan cadəna-a nangaro cuwudidə.

⁸ Ruhu Alaye ngainin sa leima burwoye kua yaye mbejidə, jawal na juro darajaayedə koro yaye isanodənnirowo farakko fəleyeno.

⁹ Adə misal jaman kuyero, awoa sadaa-a bu fida-aa rımanna cadidə rakcane karwu ambəttuwumayedəa kalkallo kalakcawo.

¹⁰ Tayidə wadawa tiyiye, kəmbo-a kənja-a kasala jiri jiri-aa wujana, har awo samma bərinno waljirowo gənaada.

¹¹ Amma Almasiwu fəledəgəna, wotte rıman kura awo ngəla ngəla isanaye. Curo leima duwon mukkon gəni tədandəna, maananju alaktu adəye gəni, leima burwoyedəro kura-a tayir-a wodəyero koje

¹² tilo lonno na juro darajaadəro ngaye bu dal so, kəna soyen gəni, bunjuyen merudu sawisoye kimowo.

¹³ Ai, bu dal so, dalo soye-a buwu kəna karwudi wargadaye kəla tayir-nambuwayen jəjərgadaa-a tiyi kambe tayir gənidəa tayirro kalakcawo walyenoa,

¹⁴ balle bu Almasiwuye, ti duwon Ruhu sawisoyen awima waada bawoan Alaro kəlanju cinadə, karwundea kida karmo kudoman tulji, ngainin andi ye Ala Kəndəgaimaro kida yiddiye.

† 8:12 8.8-12 Iri 31.31-34 * 9:4 9.4 man - Kəmbo samelan isənadə.

¹⁵ Adə nangaro Almasiwudəma soloma aman bərinne wo. Am bowowadadə wadu warasa sawisoyea cawandi, dalilnjudə karmonju tayia biwuwa duwon kəla aman burwoyen cadənadəlan merujəna nangaro.

¹⁶ Lamar aman warasayedə, sai aman diomadə bawojənarə tabbattiyya duwon,

¹⁷ aman warasayedə karmo bawoa, kənduwonju bawo, dalilnjudə aman diomadə ronjuamaa aman warasayedə dunonju bawo nangaro.

¹⁸ Adə nangaro aman burwoyedəma bu bawoan ndəptənni.

¹⁹ Nawi Musa, ngawo wada Attauraye fi yayea jama sammaro wuljəgənayen, bu kəna so, dal soye ingi-a wulu kime-a kəska təngəri isop cani-an kundenno ngoje kitawu kəlanju-a jama samma-aro jəjərjiye

²⁰ tayiro: «Bu adə aman duwon Ala nayiro ronoworo wulnjaanadəa tabbacciyi,»† yeno.

²¹ Jiři adəgainin leimadə-a kalwowa ambəttuwuye samma-aro budəa jəjəryeyeno.

²² Kəla Attaurayen awo ngəwua bulan tayirro kalakcai, koro bu fida bawoa, gawara bawo.

Bu fida Almasiwuye

²³ Adə nangaro, kaudi awowa samən dasaanayedəa bu fida anilan tayirro kalaktu wajipcənadə, dole awowa sameye kəlanjadə bu fida ania kojənalən tayirro waljai.

²⁴ Awoa Almasiwu na darajaa mukko kamben tədəna, wotte kaudi awo jireyero gəni, amma samedəmaro kərgawo, kərma fuwu Alayen andi nangaro fəleduworo.

²⁵ Koro samero ngawonjudə, kəlanjua ngəwuro bu fidaro njoro gəni kərgawo, jiři riman kura saa fi yaye bu kaanju gənian na darajaaro ngayidə gai.

²⁶ Adəgairo walyenoa, dole tən alaktu duniayen sai ngəwuro bone caiya, amma akko tilo lonno njeroram jamannen kəlanjua laya dionjulan biwudəa baworo dioro fəledəgəna.

²⁷ Jiři kam fallo nuiri kadargada, koro ngawo adəyən sai sharadə gai,

²⁸ ngainin Almasiwu ye kəlanjua biwu am ngəwuye ngoduro fallo cina, koro fuwun walde kənyindiyero biwu nangaro gəni, am tia gangadaaro gurejaidəro njəkkawo kudoro fəlediyi.

10

¹ Attauradə awo ngəla ngəla fuwun isaidəye camuno jireye gəni, kaudinja bas nangaro, təmmaro rakce bu fidanju kullum saa fi yaye cadidəyən am ambəttuwuro karənjaidəa kalkallo kalakciwawo.

² Adə gənia, ca ambəttuwuwudə tilo lonnin tayirro walyeraa, biwuwanja gadero takcannidə, bu fida ania dio koldəna, gəna?

³ Amma bu fida anin saa fi yaye taktu biwuwaye mbeji.

⁴ Awoa bu dalowa-a dalla-ayen biwuwa cindudə təmmaro yojiwawo.

⁵ Adə nangaro duniaro kəndenjun Almasiwuye Alaro: «Bu fida so, sadaa so raammi, amma wuro tiyi dabbarseyem.

⁶ Laya rəməssəo wargada bi bu fida biwu nangaro karwunəm cəraanni.

⁷ Daji wuye: “Alani, akko rawonəm dioro kadikko, kitawulan kəlanin ruwuwadadə gai,»†

⁸ Tiye: «Bu fida so, sadaa so, laya wargada so, bu fida biwu nangaro so raammi bi ardinəmmi,» wuljənaye ngawon, wotte awo kəla Attaurayen tədīdə,

⁹ koro walde: «Akko rawonəm dioro kadikko,» cənna. Awo kənyindiyedəa kokturo burwoyedəa cinji.

¹⁰ Koro rawo Alayen andi sadaa tiyi Isa Almasiwuyen tilo lonno tayirro walliyena.

¹¹ Riman fi yaye yim nguson daada kidanju bu fida təmmaro rakcane biwuwa cinjaiwawodəa cədiya cədi,

¹² amma Almasiwudə, ngawo bu fida biwuwa nangaro tilo lonno har abadaro cədənayen, kəmboram Alayen napkeno,

¹³ koro kua adən fuwun kəladowanjua si gənaduramnjuro cadiro gureji.

¹⁴ Awoa sadaa falnin am tayirro waljaidəa sawisoro kalkallo cədəna.

¹⁵ Ruhū Alayedə ye andiro kəla adəyen sheda saddi. Tiye:

¹⁶ «Akko aman ngawo yim aniyen tayi-a ndəmmyedə, yeno Kəmandeye, wadawani karwunjaro yakkəkki, hangalnja yen ruwunəkki,»† wuljənaye ngawon,

¹⁷ koro walde: «Biwuwanja-a nandiwinja-aa gadero tangəkkiwawo.»†

¹⁸ Gawara aniye tədənədə, sadaa biwu nangaro gadero tədiwawo.

SĒMO KASTA-A KARWURO DUNO NJO-A

¹⁹ To, kəramiya, bu Isayen jawal duwon ridu bawoaro na jauro darajaaro ngawoyedəa fandiyea,

²⁰ wotte jawal bərin ro fandoye juwayen maananju tiyinjuyen andiro fərəmsaana,

²¹ koro rīman kura fuwuma jama Alaye yea taiyena.

²² Adə nangaro karwu tiloan, kambərse tartippan, karwu ye bulan jəjərjane hal diwin tayirdənalān, tiyi ye ingi tayir tuljənalān karənniyo!

²³ Ti wadu ngojənədə amannadəro, njasarai təmandeyedəa dunoaro taiyo,

²⁴ koro kattendero kissiyiyo, kərawo-a kida ngəla ngəla-a dioro koworiniyo!

²⁵ Bare ada am laaye gairo captundedəa kolliyende, amma kattendero duno yiyo, masammanno yimdə* karəndu cədi ruwidəro.

²⁶ Awoa nodu jiredəyēa fandiyea ngawon rawonden biwu diyēa, bu fida biwuwa nangaro gadero bawo,

²⁷ sai wowom jauro riduye ye, kannu jau kəladowa Alayēa juwui ye guredu.

²⁸ Kam Attaura Nawi Musayēa wajənamadə kəla mana shedama yindi bi yakkuyen kanjimari cuwandənnin nui.

²⁹ To, kam Tada Alayēa ruje bu amanne tiyen tayirro waljənədəa tayir gəniro ngoje Ruhū serredəa rajənamadə, wowom jiri fi todəa nandiwin kojəna tiro gənajagaiya jussənarō təmanuw?

³⁰ Awoa ti duwon: «Wowom gənaduwwudə kakke, wuma rəmbəkki,»† koro: «Kəmande jamanjua sharaji,»† cənnadəa noniyena.

³¹ Mukko Ala Kəndəgaimayero ngawodə awo jauro riduye.

³² Jaman caye, sa duwon ngawo karwundo wassənayen bone yawe lawala kuralan nedduwwadəa tangowo,

³³ sa laan fuwu jamayen curo rudu-a basari-ayen dəgawwa, sa laan koro am tayiro adəgai caddənarō kəldəgəwwa.

† 10:16 10.16 Iri 31.33 † 10:17 10.17 Iri 31.34 * 10:25 10.25 yimdə - Kiyama. † 10:30 10.30 SK 32.35 † 10:30 10.30 SK 32.36

³⁴ Awoa kosowua njunonuwwa, kændando mowo ye karwukəjialan kasadduwwa, nayi kəlando kənda tia kojəna ye, sawisoro tussi ye tawwadəa nonuwwa nangaro.

³⁵ To, adə nangaro bare tabbattuwundodəa kolluwwi, tin mukowa jauro fənduwi.

³⁶ Nettulan mərədundoa, ngainin, awo Ala cəraanadəa diwwaye ngawon, awo waduro ngojənadəa fənduwi.

³⁷ «Gana jəm cədiya, ti fuwun isimadə tussiwawo isi.

³⁸ Koro jiremanidə kambərseyen roa dəgai, amma ngaworo waldia, roni kəjinju fanjiwawo.»†

³⁹ Andidə tayi ngaworo waldane faccagaidəye gəni, tayi kambərselan njəkkawo cawandidəye.

11

Kambərse

¹ Kambərsedə, tima awo təmadənadəa tabbatto ngodu, awowa taruiwawodəa tartippo kasattu.

² Tilan kaariyande sheda ngəla Alayen cawandəna.

³ Kambərselan andi ye dunia mana Alayen alaktəna, wotte awo turuidə awo turuiwawolan tədənaro asuyeiye.

⁴ Kambərselan Nawi Haabila sadaa duwon Kaabilayedəa kojənaa Alaro kikkudo. Kambərsenju nangaro tia jiremaro ngojane sheda ngəla kiwando, Ala kənjonjudəa ardiyənadəro. Koro ti nunama, kambərsenju nangaro koro yaye mana cədi.*

⁵ Kambərsenju nangaro Nawi Idərisa bare karmo curunniro tia samero sapkera, daji tuwandənni, Ala tia sapcəna nangaro. Awoa kawu saptunjudəro, Ala tia ardiyənaro shedajana.

⁶ Kambərse bawoan ardidu Alayea fandodə yojiwawo, awoa kam Alaa karənjidə dole Ala mbeji ye, maduwunjuro mukowa ci yedəa kasacco.

⁷ Kambərselan Nawi Nuhu sa Ala tiro kəla awowa kua yaye taruiwawoyen gala cinadən Ala ridalan am fannjuyea njəkkaworo maara dabbaryeno. Ngainin duniaro wowom gənajiye warasama nanjire duwon kambərselan tuwandidəyero walyeno.

⁸ Kambərselan Nawi Ibrahim, sa Ala tia na warasajidəro leduro bowojənadən, Alaa giya, koro na lejimaa nojənni yaye, leyeno.

⁹ Kambərselan cidi wadudəyelan sikudo gai napkeno, koro curo leimawayen Isaku-a Yakuba-a rokko warasawu wadu faldəyeman kasarga,

¹⁰ awoa bəрни fərdua duwon kurdumanju-a tandomanju-a Ala wodəa karwunju gureji.

¹¹ Kambərselan Saratu kəlanju, ti duwon cambiwawo ye, jauro kəmurjojəna yedə, kaduwu cuwandiwo walyeno, dalilnjudə ti wadu ngojənadəa amannaro ngojəna nangaro.

¹² Adə nangaro kam fallen, ti koro nuna gai, kaduwu sillowuwa sameye ngəwu gai, koro sim cidi kesa ci tekuyen komdiwawo gai kesambo.

¹³ Am ani samma awo wadudəye cawandənnin kambərsenjəa sanuna, amma awodəa kuruwuyen carune kəji fanjana ye, tayi kəlanja dunian kusotto-a sikudo-aro kasaccana ye.

¹⁴ Awoa am ngai manajaidə lardu gade kaanja majairo fəlejai.

† 10:38 10.37-38 Hab 2.3-4 * 11:4 11.4 kambərsenju nangaro koro yaye mana cədi - Nawi Haabila nuna yaye, kambərseyen awo Ala cəraanadəa cəde sheda ngəla na Alayen kiwando. Ngainin shedanju mana saddi.

¹⁵ Lardu koljanadæa takcairo walyenoa, ca dama walduye cawandæna,
¹⁶ amma cuju adæyero lardu ngalwo, wotte sameyero karwunja casakkæna. Adæ nangaro Aladæ tia Alanjalan bowojaidæa nangujiwawo, awoa tayiro bæni laa dabbarjægæna.

¹⁷ Kambærselan Nawi Ibrahim, sa Ala tia jarapcænadæn, Isakua bu fidaro kaino. Ti wadudæa cuwandænadæ tadanju tok tilodæa cina,

¹⁸ ti duwon këlänjun Alaye: «Am Isakuyen tasambidæmaa kaduwunæmlan bowojai,»† cænnadæ.

¹⁹ Ibrahimdæ na Alayen kænduwo am karmolaman sangoye mbejiro tæmayeno, koro misal gainin tadanjudæa ngainin kiwando.

²⁰ Kambærselan Isaku Yakuba-a Yesawu-aro kæla awowa fuwun isaiyen barga dæpkeyeno.

²¹ Kambærselan Yakuba sa no cædidæn ci kanjuyero njutkadaan Alaro ambæcciye tada Isuwuye fi yayero barga dæpkeyeno.

²² Kambærselan Isuwu kawunju njero cædidæn kæla luwo Israyilawuyen jandeje wada kæla sillawanjuyen kaino.

²³ Kambærselan, sa Nawi Musa tambænadæn, yanju-a bawanju-a tia shawaro carune wada maiyedæa rijannin kændawu yakkuro tia gærayera.

²⁴ Kambærselan Nawi Musa sa wurajænadæn tia tada fero Fira'aunayelan bowojaidæa waje

²⁵ kæji fanda biwuye tussiwawo yayero jama Alaye-a rokko bone nja kæreyeno.

²⁶ Simnju mukowadæro fijægæna nangaro, rudu duwon kæla Almasiwuyen canadæa arsiyi Masarrero tamanna woro ngoyeno.

²⁷ Kambærselan gærgadu maiye rijænnin Masarnin kiluwo, koro ti turuiwawodæa curuna gairo dunoaro dayeno.

²⁸ Kambærselan sala Burodi Yis bawoadæ-a bu jøjærdadæ-a kido, bare siduwuma tadawa karunjadæa lejænniro.

²⁹ Kambærselan jamadæ Bæræm Maliyayedæa cidi ngamdu gai rejane koyera, amma Masarwu ngai dio mayeranniya, tayia ingi giwo.

³⁰ Kambærese nangaro jamadæ kawu tulurro bæni Jerikoyea dirijanaye ngawon, garu Jerikoyedæ wurgada.

³¹ Kambærselan Rahab jawardæ sisiduwudæa kælewan kapcægæna, ganambuwa-a rokko sidægænni.

³² To, awi koro wullækki? Ca mana kæla Gidiyon, Barak, Samson, Japta, Mai Dauda, Samaila, nawiya soyen dikkænaa, dama fandækkiwawo.

³³ Kambærselan tayidæ larduwa kæriwun gewo, shara kamgera, waduwa kewando, ci ngambayea jakkera,

³⁴ kænduwo kannuyea samgeyera, timi kashagarrero kayera, dunon-ambunjan dunoaro walyera, kæriwun nankwa kedo, kæwuwa kæriwuye larduwa gadeyea duyera.

³⁵ Kamuwa amnja sanuna karmolan roaro cijanadæa tayiro kalakkera. Am laa ajawu kura kesa, karmolan cija ro ngalwo cawandoro afu fando wayera.

³⁶ Laa yero rudu fælejagane kirwon jajaryera, koro tayia sargalan tujane kosoro kesakko.

³⁷ Tayiro dongur kauye gægæpkeyera, tayia yindiro kamgera, kashagarlan roro keyeso, karawi dimiye-a kaniye-a luwadaa fofomgera, lambi-a jæktu-an kasarga, tayia basaryera.

† 11:18 11.18 Bad 21.12

³⁸ Duniadëma tayia roduro tinni, kalangasa so, kau kuruwu so, kul kauye so, bëlaa cidiye solan bambaramgera.

³⁹ Tayi ani samma kambërsenjajen sheda ngëla cawandëna, amma awo Ala tayiro waduro ngojëgënadëa cawandënni,

⁴⁰ Ala andiro awo laa ngalwo dabbarsaana nangaro, ngainin andi bawolan naptu kalkaldëa najagaiwawo.

12

Isa kambërsendeye fërdunju ye, kalkaldumanju ye

¹ Adë nangaro, shedawu kada kadami andia dirisane këlsanadë, andi ye takkal samma-a biwu budulan andia sadai-a waniyo, nettulan ngërëm andiro gënasäänadëa diyo,

² simnde Isa tima kambërsendeye fërdunju ye, kalkaldumanju yedëro figëiyo, ti duwon karwukëji fuwunjun gënaada nangaro këska kar-moyedëa necce nangunjudëa awimaro ngojënnin këmboram kuris kërmaiye Alayen napcënadë.

Bare tëma kolluwwi!

³ Bare yimbaruwe tëma kolluwwiro, ti duwon mukko biwuwuyen nankëlado canadëa tangowo.

⁴ Mëldundo këla biwuyen koro yaye har bundo fiduro cadënni.

⁵ Koro mana duno njoma nayiro tadawa gairo njaddënadëa ngessuwwa: «Tadani, bare njargaro Këmandeye këskero ngonëmmi, koro niro njëkkadiya, bare tëma kollëmmi.

⁶ Awoa Këmande kam cëraanadëa cërgari, koro kam fi yaye tadanjuro cëmoyidëa kowoji.»†

⁷ Njargarodëa neddowo, Ala tadawanju gairo njadai. Tada fi gële bawanju tia cërgariwawodë?

⁸ Njargaro duwon wundu yaye tilan nuwanjuadë nandon bawoa, nayidë tadawa gëni, ngëriwuwa.

⁹ Koro bawawande sasambënyaye andia cërgarsane tayia bërsëmmiyenadë, balle Bawa ruhuwayedëro daunde kolgëiye ro fandiye, gëna?

¹⁰ Tayidë andia kawu ganaro jiri ngëlaro caruna gainin cërgarsana, amma Ala faidandero cërgarsai, nuwande nantayirnjun fandiyo.

¹¹ Njargaro samma sanjun këji gëni, kutturo turui, amma ngawo adëyen tayi tilan alamgadadëye nuwanjadë nanlewa so, nanjire so.

¹² Adë nangaro mukondo cëmbarëna-a ngurumngurumndo duno bawoa-a dunoaro dewo.†

¹³ Koro sindoro jawal cëkko yiddowo, ngainin ngurdiyidë jau fanjiwawo, cujunjuro ngaji.

Bare ser Alayea wanuwwi!

¹⁴ Am samma-a naptu nanlewaye dio-a nantayir-a manowo, awoa nantayirdë bawoa, wunduma Këmandea curuiwawo.

¹⁵ Hangal gënanowo, bare wundumaro ser Alayë fando tiyerënni, bare karwukutta fima cije suwolje tilan am kada tayir gëniro waljanni,

¹⁶ bare wunduma kënjënama bi tayirnambuma Yesawu gairo waljënni, ti duwon masëna tiloro warasanju nankaruye cëladënadë.

¹⁷ Nonuwwadë gai, darye, sa bargadëa warasaduro mayënniya, tia wayera. Simaloan majima, dama tëmduye cuwandënni.

18 Nayidə awo rakce lediro gəni kadiw,* bi kannu jau fit so, duwu cələm pət so, nurnambu so, keyera kura so,

19 nuktu kangadiye so, kowo manaye so, kowo duwon am fanjane bare tayiro mana tərganniro lowoanadə.

20 Ai, wowom adəa rakcane mərjanni: «Ləmanma kau kuruwudəa lejia, dongur kauye gəgəptalan roro ceyesi,»†

21 koro awo fəledənədə jaumaro riduye, har Nawi Musaye: «Karwukam sədane lolokki,»† yeno.

22 Amma nayidə kau kuruwu Siyonnero, wotte bərni Ala Kəndəgaimaye, Jerujalem sameyero isuwwa, koro malaiyawa kada kadami-a ngəməri-a

23 cammo jama karuye cunja samelan ruwuwadadə-a Ala alkali am sammaye-a ruhuwa am jirewuyeye kalkallo kalaktana-a

24 na Isa soloma aman bərinne-a bu jəjərgada duwon bu Haabilayea faidan kojənədə-aro isuwwa.†

25 Hangal gənanowo, ti mana cədidəa bare wanuwwi. Tayi duwon ti dunian səmonja kassənamaa wajanadə kajanni adə, ti samelan səmonde kassənamadəa waniyeya, ndayin gəle kaniye?

26 Sadən kowonju cididəa jəjəkkeno, amma kərma wadu ngoje: «Fallo koro cidi runjumaa gəni, same yea jəjəngəkki,»† cənna.

27 Mana adə: «Fallo koro,» maananjudə awowa jəjəkkadadəa baworo dio, wotte awowa alakkada, ngainin awowa jəjəktaiwawodə dasayi.

28 Adə nangaro, kərmai jəjəktiawowo fandiyanədə, Alaa wuseniyo, jiri ardijidən jauru darajaa-a ridua-alan tiro ambətkəiyo,

29 «awoa Alandedə kannu juwui-a kal wo.»†

13

Kida na Alayen ardiyada

1 Kərawo nanyaayanen dəgaiwo.

2 Bare kusottowaa sosadu kolluwwi, adəa diolan am laa nojannin malaiyawaa fannjan casaana.

3 Am kosolan dasaanadəa tangowo, nayi ye tayi-a rokko kosolan dəgawwa gairo, koro am basardanadə yea tangowo, nayi ye basari yawwa gairo.

4 Larusadəro wundu yaye daraja co, koro bare wunduma aman larusaye juwunni, Ala janewu-a kənjənawu-aro shara cəddi nangaro.

5 Hal kunguna rawoyero kadənowo, kəla awo tawwayen danowo, awoa Ala kəlanjuye: «Təmmaro nia kolnjəkkiwawo, təmmaro nia wanjəkkiwawo,»† yeno.

6 Adə nangaro ridu bawoaro andiye: «Kəmandedə tima banamani wo, awima rikkiwawo. Kamdə awi wuro səddi?»† niye.

7 Fuwuwundo nayiro mana Alaye wulnjaanadəa tangowo. Njeroram naptunjaye wunowo, kambərsenja gaiwo.

8 Isa Almasiwudə bikka ye, ku ye, har abadaro faldiwawo.

* **12:18 12.18** *nayidə awo rakce lediro gəni kadiw* - Kannu, duwu, keyera, kangadi, kowo. Awo riduye ani shedawa aman caye, wotte aman wadaye; NL 19–20 mane. Awo kəji kəjidə shedawa aman bərinne, wotte aman serre; aya 22–24 mane. † **12:20 12.20** NL 19.12–13 † **12:21 12.21** SK 9.19 † **12:24 12.24** *na Isa soloma aman bərinne isuwwa* - Kawuri kəjidə isəna nangaro, ridu gadero bawo. † **12:26 12.26** Hag 2.6 † **12:29 12.29** SK 4.24 † **13:5 13.5** SK 31.6 † **13:6 13.6** Jaw 118.6–7

⁹ Bare kolluwe alamdu gade jiri jiri nayia jawallan njattuluwunni. Karwudə kəmbo bosolan gəni, serlan dunoajima ngəla wo. Ai, ada kəmbosoyedə am duwon tayia jagaimasodəro faidajagaiwawo.

¹⁰ Andidə laya duwaduram taiyena, tayi duwon leima Ala-a tadoramnin kida cadidə amari tia boye cadanni.

¹¹ Ləmanna duwon řiman kura bunja fije na jauro darajaadəro biwu nangaro cuwudidə, danja ngawo bəlayen kannun warjai.

¹² Adə nangaro Isa ye jamadəa bunju kəlanjuyen tayirro kalakturo ngawo bəlayen* bone kiano.

¹³ To, luwiyo tia ngawo bəlayen nagəiyo, rudu canadəa yaiyo.

¹⁴ Awoa dunia adən bəрни har sawisoro dəgai taiyende, amma bəрни fuwun isidəa maniye.

¹⁵ Adə nangaro tiyen Alaro sadaa njungoroye sawisoro yiddiyo, wotte cinden cunju kasaddiyo, tiro daraja yiyo.

¹⁶ Bare nanngəla-a nankəre-a dio kolluwwi, sadaa jiri aniye Ala kəjinja fanji.

¹⁷ Fuwuwundoro dau kolgənowo, tayia gaiwo, am tayia cawori gairo rondo cariwi. Karwu kəjia cado, njəmjaialan gəni, adə nayiro faidanjagaiwawo nangaro.

¹⁸ Andiro moduwa saddowo. Karwunden sariwu bawoa noniyena, naptunde samman kalkal dio rayiye.

¹⁹ Nayia lowonjakki, duwan nandoro waldəkke isəkkiro moduwa dewo.

LEWA DARYEYE

²⁰ Ala nanlewaye, ti duwon bu aman sawisoyen Kəmande Isa Səni Kura dimiyayedəa karmolan cəsangənadə,

²¹ rawonju deworo nayia awo ngəla sammalan dabbarnja, koro andilan awo tiro ardiduye Isa Almasiwuyen cəddo. Tiro har abadaro daraja tio! Amin.

²² Kəramiya, nayia lowonjakki, mana karwuro duno njoye adəa kasad-dowo, nayiro kalma ganan ruwunjagakkəna nangaro.

²³ Nonowo, kəraminde Timotia kosolan koljana. Tussənnin isia, ti-a rokko nayia njaruiye.

²⁴ Fuwuwundo samma-a muminna samma-aa lewanowo. Kəramiyande lardu Italiyayedə nayia lewanjai.

²⁵ Ser Alaye nayi sammalan dəga!

* **13:12 13.12** ngawo bəlayen - Deya Jerujalēmben.

YAKUBA

Wotiya duwon Yakubaye jama Alaye duniaro tatargaadaro ruwujəgənədə

Badiduram

Yakuba, ti yaana Isa Almasiwuye, wotiya adəa alama saa mewu wuri gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeno. Kəla ruwuwu Isaa gawu jamannjuyen, tiro Yakuba Jirema cani, ti ye fuwuwu jama Isaa gawu bərni Jerujalembe falnja. Wotiya adəa jama Alaye larduwa kərdiyayero tatargaadaro ruwuyeyeno. Curodən gala so, səmo kasta so kəla kambərse-a kəndəgai Isaa gamaye-ayen tayiro kiddo.

Wotiya duwon Yakubaye jama Alaye duniaro tatargaadaro ruwujəgənədə

Lewa

¹ Wuma Yakuba wolodi Alaye-a Kəma Isa Almasiwuye-adə jiriya mewun yindin duniaro tatargaadaro: Salam!

Kambərse-a nanrashidu-a

² Kəramiyani, bone jiri jiri nayia njawandiya, awo jauru karwukəjiyero ngonowo,

³ awoa rijaptu kambərsendoyədə njasakke nedduwiro nonuwwa.

⁴ Amma nettudə kidanju cotto cədo, ngainin awima maunjannin wuranuwe kalkallo walluwi.

⁵ To, kamndo laa nanrashidu tia maujənaro walyenoa, Ala duwon jəkkadənnin am sammaro nanjaijaalan cimadəa cuworo, koro tiro ci.

⁶ Amma kambərse-lan shekku cakənnin cuworo, awoa shekkumadə təmbari tekuye karuwaye kanji kanjiro təmbaljiyi-a camun.

⁷ Kam adə bare na Kəmandeyen awo laa cuwandiro təmajənni,

⁸ ti kam hangal yindia, awo cədi samman na tilon dəganni.

Talaa-a gariwu-a

⁹ Kərami talaadə darajanjudəro* awulo juwo,

¹⁰ ti gariwudə ye nangunjudəro awulo juwo, fəre kajimbe gai baworo walji nangaro.

¹¹ Awoa kəngal kannunjua jau fit culuwe kajim ngamji, fərenju ye rimje fidi, nanshawanju ye baworo walji. Jiri adəgainin gariwudə ye dawu kəndonjuyen baworo walji.

Rijaptu-a jaraptu-a

¹² Barganju kam curo jaraptuyen neccidə, awoa tia jarapcane nasardiya, ariawu roye† cuwandi, ariawu duwon Ala am tia caraanaro ci cəne wadu ngojənədə.

¹³ Bare wunduma sa jarawaye tia ngojiya, «Ala wua jaramso,» wuljənni, awoa Ala awo diwilan jaraptiwawo, koro ti kəlanju wundumaa jarapci-wawo.

¹⁴ Amma kam fi yaye mangarnju tia cədane jambajiya, jarapti.

¹⁵ Daji mangardə curo ngojiya, biwu cambi, koro biwudə ye wurajiya, karmo cuwudi.

* **1:9 1.9** darajanjudəro - Ala tia jajacəna nangaro. † **1:12 1.12** ariawu roye - Amari na Alayen sawisoro dəgaye.

¹⁶ Kɛramiyani njaraakkɛnaso, bare wunduma nayia jambanjanni!

¹⁷ Kɛnjo ngɛla so, kalkal so samma samen na Ala Bawa nur alaktumayen jɛpci, ti duwon faldiwawo ye, nanjun kaudi suworduma bawo yedɛ.

¹⁸ Rawonjuman Ala andi nema burwoye alaktunju sammaye gairo walliyoro, andia mana jireyen sesambo.

Mana Alaye fandu-a ga-a

¹⁹ Kɛramiyani njaraakkɛnaso, adɛa asunowo: Wundu yaye fanduro doiro waljo, bare duwan manajɛnni ye, gɛrgajɛnni ye,

²⁰ awoa gɛrgadu kambedɛ nanjire Alayea cuwudiwawo.

²¹ Adɛ nangaro awo waada so, diwi so sammaa wanowo, mana Ala karwundoro cakkɛnadɛa rokura bawoalan mowowo, nanjun kɛnduwo nayia njɛkkawoyea.

²² Bare kɛlando jambanuwe mana Alayea kɛrɛnduwu basso walluwwi, tia gawuro wallowo!

²³ Awoa kam laa manadɛa kɛrɛnji duwon jɛgaiwawoa, ti kam fɛkkanju kudɛramlan curuna-a camun.

²⁴ Fɛkkanju cure saptiyama, alama fɛkkanjuyedɛa ngessi.

²⁵ Amma kam duwon wada kalkal nankam kɛlaye fandoyedɛa kɛla hangallayen cure tilan dɛgai, koro awo fanjɛnaa ngessiwawo amma kɛndo ngɛla cɛdidɛ, tima kam awo cɛdi samman bargaarɔ waljidɛ wo.

²⁶ Kam laa ti adinma cɛni duwon cinju rojiwawoa, karwunju jambajɛna, koro adinnju ye de sul.

²⁷ Adin jireye-a awo waada bawoa-a Ala Bawande ardiɛnadɛ: ngɛniya-a kamuwa kwa faccaanaa-aro jɛktunjan kistuwu ye, jarawa duniayero kadu ye.

2

Sɛmo kasta kɛla amba gayirduyen

¹ Kɛramiyani, Kɛmande Isa Almasiwu darajamaa mɛrsanuwwadɛ, bare amba gayirnuwwi!

² Misallo kam laa kulum dinarre-a kajɛmu shawa-aa cammondoro ngayi, koro kam laa talaa ye kajɛmu dina kadawua ngayiro walyenoa,

³ kam kajɛmu jaurɔ shawaadɛa ruwe tiro: «Are na adɛn ngɛlarɔ namme!» nuwi, amma ti talaadɛro: «Na todɛn dane!» bi «Cidin namme!» nuwia,

⁴ kattendon gayirnuwe sharawu niadiwiarɔ walluwwa, gɛna?

⁵ Kɛramiyani njaraakkɛnaso, fannowo, Ala am dunialan talaawadɛa kambɛrselan gariwuro waljaro, koro nodonju bargaa am tia caraanaro ci cɛnnadɛa warasajaro kɛrɛjɛna, gɛna?

⁶ Amma nayidɛ talaadɛa runuwwa. Gariwuwama gɛna basarnjane shararambo njasadidɛ wo?

⁷ Koro tayima cu darajaa* tilan bowonjaidɛa bassaidɛ wo, mare?

⁸ Wada nodo bargaa Alaye kitawulan ruwuwada: «Kɛmaskinɛmba kɛlanɛm gairo raye,»† cɛnnadɛa gawia, jaurɔ ngɛla!

⁹ Amma amba gayirnuwia, biwu diwi, koro wadadɛ nayia ganambuwo wowomnjai.

¹⁰ Wundu duwon wada Alaye sammaa jɛgane falnin taljɛnadɛ sammaa jɛganni-a kal wo.

* 2:7 2.7 cu darajaa - Almasiwu. † 2:8 2.8 Lew 19.18

¹¹ Awoa ti duwon «Bare kənjəna dimmi,»† cənnadə koro walde: «Bare wundumaa yejəmmi,»† yeno. To, kənjəna dimbawo yaye, amma kam yejəmmaa, wada ganambumaro walləmna.

¹² Adə nangaro manando-a kidando-aa am duwon tayia wada nankam kəlaye fandoyelan sharajaidə gairo dewo!

¹³ Awoa kanjimari bawoalan kam njunojiwawomadəa sharajai, amma kanjimaridəma wowombo kura wo.

Kambərse-a kəndo ngəla-a

¹⁴ Kəramiyani, kam laa kambərse njua cəni duwon kəndonjun fəlejiwawoa, awi faidanju wo? Kambərse njua tia cəkkayi wa?

¹⁵ Misallo kərami laa kongwa bi kamu jakturam ye bawoa, kəmbo kun bərinne ye bawoaro walyenoa,

¹⁶ koro kamndo laaye tiro: «Kəlewan lene! Ala jakturam-a kəmbo-a njo!» cəni duwon mərədu tiyinjuye galjiwawoa, awi faidanju wo?

¹⁷ Jiri adəgainin kambərse kəndonju bawoadə nuna.

¹⁸ Waneye kam laaye: «Ni kambərse namba, wu ye kəndonia,» cəni. Kambərse namba kəndo bawoa wuro fəlesəgəne, wu ye kambərse kəndonin fəlenjəgəkki.

¹⁹ Ala tiloro kasaddəmmadə, ngəla dimma. Sedannama kasaccane riduro lolojai.

²⁰ Ni hangal bawoa, kambərse kəndonju bawoadə faida baworo† isanonjagaiya, raam?

²¹ Nawı Ibrahim kaarindədə, sa tadanju Isakua kəla laya duwaduramben sadaaro cinadən, kəndonjun gəna Ala tia jiremaro ngoyeno?

²² Rui, kambərse kəndonju-a rokko kidajana, koro kəndolan kambərsədə kalkallo waljəna.

²³ Ngaima awo kitawulan ruwuwadadə wakkajəna: «Nawı Ibrahim Alaa mərəsajəna nangaro, Ala tia jiremaro ngoyeno,»† koro tia amanma Alayelan bowoyera.

²⁴ Nonowo, kambərse runjun gəni, kəndolan Ala kamba jiremaro ngoji.

²⁵ Jiri adəgainin Rahab jawardə ye, sa kadunowudəa cəsaye jawal gadeyen salamje lejanadən, kəndonjun gəna Ala tia jiremaro ngoyeno?

²⁶ Awoa tiyi sindu bawoa nunadə gai, kambərse kəndo bawoadə ye nuna.

3

Təlam roda

¹ Kəramiyani, bare ngəwundo maləmbaro waljanni, andi maləmbadəa nanjau kojənalalan sharasairo nonuwwa.

² Awoa andi samma fudu kadan talliye. Kam laa mananjun təmmaro taljiwawoa, ti kalkallo waljəna, koro rakce tiyinju samma yea roji.

³ Fərra awo rayiyena cadoro cinjaro řijam yakkiyeya, tiyinja samma yea yakkiye kanji rayiyenadəro lejai.

⁴ Koro maarawa ingiye ye ruiwo. Tayidə jauro kura duwon, karuwa dunoa tayia təmbalji yaye, maaramadə kəriduram təngəriman na cəraanaro kəriji.

⁵ Jiri adəgainin təlamdə ye awo jauro təngəri, amma awulonju jauro kura!

Koro jiri kannu təngəri dər kuraro kannu cəttaidəa ruiwo.

† 2:11 2.11 NL 20.14; SK 5.18 † 2:11 2.11 NL 20.13; SK 5.17 † 2:20 2.20 faida bawo - Ruwuwa mukko ye kureyedəye laanja faida bawo canı, laa ye nuna canı. † 2:23 2.23 Bad 15.6

⁶ Tələmdə kannu! Dawu nashawa tiyindeyen tima fərdu jirenambu jiri fiye yaye wo. Tiyi sammaa bannaji, ro sammaro kannu cəttai, koro fərdunjulan kannu jaanamaye kərga.

⁷ Awoa adamgəna bundi so, ngudo so, ləman nganjın gərdama so, alau ingiye so jiri fi yayea rakce roji, har tayia rojəna,

⁸ amma wunduma rakce təlamba rojiwawo! Tidə awo diwi təmmaro gəm napciwawo, sum karmoyen cap cəmbəfəna.

⁹ Tilan Kəmande Bawadəa yungoriye, koro tilan am camuno Alayen alakkadaa baskuniye.

¹⁰ Ci tilodəman njungoro-a baskudu-adə caluwi. Kəramiyani, adə wajipcənni.

¹¹ Sim ingiye bəlaa falnin ingi kəji-a cəm-a fiji wa?

¹² Kəramiyani, ya tarmuye rakce jaitun cakki wa? Ra, ya inabbe tarmu cakki wa? Sim ingi mandamanda ye rakce ingi kəji fijiwawo.

Nanrashidu Alaye

¹³ Wundundo nanrashidu-a hangal-aa wo? Kəndəgai ngəlalan kəndonju rokura bawo nanrashidulan isidəa fəlejo!

¹⁴ Amma karwundon nandəri jau-a kəla rawo-a mennaa, bare awulo buwin jiredəa wanuwe kattuwu kammuwwi.

¹⁵ Adə nanrashidu samelan jəpcəna gəni, tidə duniaye, hal adamgənaye, Kəladodəye.

¹⁶ Na duwon nandəri-a kəla rawo-a dasaanadə, hangalsango-a kəndo diwi jiri jiri-a ye mbeji.

¹⁷ Amma nanrashidu sameyedə burwon tayir, daji nanlewa kudoma, rokura bawoa, solo rawoma, jauru kanjimarima ye, serma ye, gayirdu bawoa, nanmənafək bawoa.

¹⁸ Nonowo, am nanlewa cawude nanlewan canadimadə nema nanjireye kalajai.

4

Sawa duniayedə kəlado Alaye

¹ Awi lawala so, kambiwu so kattendoro cuwudi? Məradundo diwiso karwundolan məldaidəman gəna isai?

² Awo laa raawwa duwon fanduwawoa, kam yejuwi. Koro awo laa mangarnuwwa duwon ranguwe fanduwawoa, kattendon kambiwu diwi ye, məlduwi ye. Alaa koruwwi nangaro fanduwawo.

³ Koruwi duwon fanduwawo, məradundo diwiso galduro niadiwin koruwi nangaro.

⁴ Nayi kənjənamaso, nansawa duniayedə nankəlado Alayero nonuwwi wa? Adə nangaro wundu duwon sawa duniayero waldu cəraanamadə kəlanjua kəlado Alayero kalakci.

⁵ Ra, dalil bawoalan kitawuye: «Ruhunju karwundero cakkənadəro kemi kasacciwawo,» cəna gəna təmanuw?

⁶ Amma Ala na kojənarə ser ci. Adəmaro kitawuye: «Aladə rokurawua wajəna, amma rokurambuwuro sernju fəlejiyi,»† cəna.

⁷ Adə nangaro Alaro dau kolgənowo, Yiwulissa wanowo, nayin ku-ruwunno cəgase leji.

⁸ Alaa karənnowo, ti ye nayia karənnjai. Nayi biwumaso, mukondo kida biwuyen tullowo. Nayi curo yindiaso, karwundo tayirro kalangowo.

† 4:6 4.6 Kar 3.34

⁹ Karwukutta dewo, jajenowo, yirowo. Kasusundoa solan fallowo, karwukəjindoa karwukuttaro kalangowo.

¹⁰ Fuwu Kəmandeyen rokura bawoaro wallowo, ti ye nayia jajannjai.

Kalandoa sharawu am gadeyero ngodu

¹¹ Kəramiya, bare kattendon adəlamduwwi! Kam duwon kəraminjua adəlamji bi sharajidə wadadəmaa adəlamje sharaji. Koro wadadəa sharanəmia, ni wada gama gəni, sharamanjuro walləmi.

¹² Ala wada njoma ye, sharama yedə tilo, ti duwon nanjun kənduwo njəkkawoye-a siduwuye-a mbeji. Amma nidə, ni wundu duwon kamənəmba sharanəmidə?

Awulo bo

¹³ To, fannowo nayi duwon: «Ku bi bari bərni laaro leniye saa fallo nadən nammiye sawur diye riwa fandiye,» nuwidə.

¹⁴ Awo bari wakkajima nonuwwi. Rondodə awi? Nayidə bandəgəne fəledəne jəm cədiya, baworo waljidə gai.

¹⁵ Cujudəro: «Kəmande kasaccia, dəgaiye adə-a todə-aa diye,» wuldudə nayiro wajimnjaana.

¹⁶ Amma akko kəla rokurandoyen awulo buwi, awulo bo jiri adəgai samma jauro diwi.

¹⁷ Nonowo, kam ngəla dio nojəna duwon cədənənimadə biwu cədəna.

5

Səmo kasta gariwuwaro

¹ Nayi gariwuso, fannowo, bone nayia njawandi nangaro yirowo, burwu yakkowo!

² Arsiyindo ye bannadəna, kajəmun do ye kanambe juwuna,

³ karendo dinarre-a riwullaye-a yero diwuram cijəgəna, koro diwuram-nja naptu shedaye njadde kannu gai tiyindo juwui. Jaman daryeye adəman arsiyi cammuwwa!

⁴ Akko ngənəwuram duwon kidawu kulondo kalajanaro njo wanuwwadə kəlandon so cədi, koro so kalawuyedə səmo Kəmande Martawamayedəro ngaana.

⁵ Dunialan curo larasu-a kəji fanda-ayen dəgawwa. Yim duwayero karwundoa kaisuaro diwwa.

⁶ Jiremaa sharanuwe yejuwwa. Kambiwunjaiwawo.

Kanadi ta

⁷ Adə nangaro, kəramiya, har kənde Kəmayero kanadi taiwo! Akko baremadə nema tamanna kanadilan gureji, har dəlawu burwoye-a daryeye-a cuwandiro.

⁸ Nayi ye kanadi taiwo, karwundoro duno yakkowo, kənde Kəmayedə del karənjəna nangaro.

⁹ Kəramiya, bare kəla kamandoyen so diwwi. Adə gənia, Ala nayia sharanjai. Akko sharamadə cinnalan daada!

¹⁰ Kəramiya, nawiya cu Kəmandeyen manajanadəa misal bone nja-a kanadi ta-ayero ngonowo.

¹¹ Akko am curo boneyen neccanadəa bargaarə ngoniye. Kanadi Nawi Ayubayedə yea fannuwwa, koro awo Kəmande tiro daryeramnin cəddənədə yea ruwwa. Awoa Kəmandedə njunoduma ye, kanjimərima ye.

¹² Awi yayero burwonno, kəramiyani, bare kansi buwwi, cu sameyen kal, bi cidiyen kal, bi awo gadeyen kal. Ngəlanjudə «Aaa,» bi «A'a,» wulowo. Adə gənia, shara njadai.

Alaa koro

¹³ Kamndo laa bone cai wa? Alaa cuworo. Laa ye kəji fanji wa? Aiya njungoroye yejo.

¹⁴ Kamndo laa dondi wa? Amwurawa jama Alayea bowojo isa cu Kəmayen kəlanjuro kəndawu jaitunne fijagaiaro tiro moduwa caddo.

¹⁵ Moduwa kambərseyedə kam dondidəa isangajiye Kəma tia cəsangi. Koro biwu cədənaro walyenoa, gawara cuwandi.

¹⁶ Adə nangaro biwundo amandoro wulgənowo, moduwa amandoro yiddowo, ngainin nganuwi. Moduwa kam jiremayedə jauro kənduwoa.

¹⁷ Nawi Iliyadə kam andi gai, koro bare ingi cudurənniro Alaa tai daje lowoyenniya, cididəlan saa yakku kəndawu arakkuaro ingi cudurənni.

¹⁸ Koro walde Alaa lowoyenniya, samelan ingi cudure cidi ye nemanju kekko.

¹⁹ Kəramiyani, kamndo laa jawal jireye kolje kamanju tia jawallo kalakce cakkiya,

²⁰ adəa nonowo: Kam duwon biwumaa jawallo kalakce cakkənamadə ronju karmolan cəkkaana, koro biwu kada jakcəna.

1 BITURUS

Wotiya kəntiloye Biturusse Isaa gawuro ruwujəgənədə Badiduram

Biturus, ti kəngayam Isa Almasiwuye, wotiya adəa Isaa gawu yala lardu Asiyayero alama saa fiakkun uwun gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno. Lardu Asiyayedəro ku Tirki cani. Bone casaidə nangaro, Biturus ruwuje tayiro Isaa gawudə dunia adən sikudowadəro nanjan bone njadə ajap bawo yeno. Kənduwonja ye bawo, nanjirenja ye bawo, amma bone kawu ganaro casanaye ngawon, Ala kəlanju tayia isadunoajiyi, tayi ye darajanju sawisoyen dasayi.

Wotiya kəntiloye Biturusse Isaa gawuro ruwujəgənədə

Lewa

¹ Wuma Biturus kəngayam Isa Almasiwuyedə sikudowa kəreyada lardu Fantusse-a Galatiyaye-a Kafadokiyaye-a Asiyaye-a Bitiniyaye-aro* tatargaadaro,

² wotte nayi duwon Ala Bawadə caman nayia nonjana ye, Ruhunjuyen nayia jirewuro njadəna ye, Isa Almasiwua gaiwo jəjərduwu bunjuyelan tayirro walloworo kərenjana yedəro: Ser-a nanlewa-a nayin ngəwuja!

Təma roa

³ Bargaa Ala Bawa Kəmande Isa Almasiwuye! Kanjimařinju kuradəro karmolan cidu Isa Almasiwuyen andia sasakke bəřinno təma roa laaro tambiyena.

⁴ Təma roadə tima warasa njəpciwawo ye, tayir gəniro waljiwawo ye, koro řimjiwawo ye, nayi nangaro samelan gənaada wo,

⁵ nayi duwon kənduwo Alaye kambəřseyen nayia njəřiwe nayiro njəkkawo jaman daryeyen fəlediyiro dabbargaadaa njaddidə.

⁶ Kəla awo aniyen, kərma kawu ganaro jarapta jiri jiri karwukutta fannuwi yaye, karwundo tai dajə kəjijəna.

⁷ Dalil jarapta aniyedə, tima kambəřsendo tabbato culuworo. Dinarə awo sidiyi yaye, tia kannun jarapcai, amma kambəřsendodə dinarra tamanlan kojəna, koro yim fəleduwu Isa Almasiwuyen† njungoro-a daraja-a bəřsəm-a cuwudi.

⁸ Tia ruwwi yaye, raawwa, kərma tia ruwwawo yaye, məřsanuwwa, koro karwukəji dama bawo wuldumaro yojiwawo ye fannuwi,

⁹ awoa leduwuram kambəřsendoye, wotte njəkkawo rondoyedəa fannuwi.

¹⁰ Njəkkawo adə, nawiya duwon kəla ser kaandoro waljidəyen manajanadə kəla tiyen majane hangallayen kekeworo.

¹¹ Ruhu Almasiwuye tayilan dəganadə kuren kəla bone Almasiwuye-a daraja ngawonjun jəgaidə-ayen manajəna, daji nawiya də kəla wundu-a jaman jiri fi-ayen manajənədəa cacaworəna.

* **1:1 1.1** lardu Fantusse-a Galatiyaye-a Kafadokiyaye-a Asiyaye-a Bitiniyaye-a - Kəryeya Rombe kureye. Tayidə curo cidi duwon ku tiro Tirki canidəyen kasarga. † **1:7 1.7** yim fəleduwu Isa Almasiwuyen - Kiyama.

¹² Ase, tayi kəlanjaro gəni, nayiro kida njaddənaro asuyera. Kərma Ruhu Alaye samən juwajanadəyən kawuri kəji adəa nayi yero wulnjaana, kawuri duwon malaiyawa tia noduro majaidə.

Kəndəgai tayir

¹³ Adə nangaro hangaldənowo, kəlando riwowo ser duwon yim Isa Almasiwu fəlediyi ya njadidəro təmando təgəmbo yakkowo.

¹⁴ Tadawa kəngaimaso gai, mangar diwi caye sa nodunambuyen dəgawwadəa wanowo,

¹⁵ amma ti nayia bowonjanadə tayirdə gai, nayi ye kəndəgaindo samman tayirro wallowo,

¹⁶ dalilnjudə kitawulan ruwuwada: «Wu tayir nangaro, tayirro wallowo!»†

¹⁷ Ti duwon gayirjiwawolan kida wunduye yayea sharajidəa Bawalan bowonuwia, Ala ridalan kəndəgaindo nansikudoyedəa dewo.

¹⁸ Nonuwwa, naptundo bowu kaariyandon warasanuwwadəlan merungera, amma riwulla so, dinar so njəpcaiyen gəni,

¹⁹ bu Almasiwuyen, wotte bu darajaa tama balo so, awo waada so bawoaye gaiyen.

²⁰ Kawu dunia alaktiro Ala tia kədarjəna, amma jaman daryeye adən nayi nangaro fəledəgəna.

²¹ Tiyen nayidə Ala duwon tia karmolan cəsange tiro daraja cinadəa kasadduwwa. Ngainin kambərsendo-a təmando-a Alalan kərga.

²² Jiredəa gawe amandoa nanmənafək bawoalan raworo kəlando tayirnuwwadə, kattendon karwu tiloan jauru tərəwowo,

²³ bərinno tambuwwa nangaro. Tambondodə, kasuni njəpcimalan gəni, njəpciwawolan, wotte mana Alaye roa sawisoro dəgaidəyelan.

²⁴ Awoa:

*«Adamgəna samma kajim gai,
darajanju samma ye fəre kajimbe-a camun.*

Kajimdə ngamji, fəredə ye curi,

²⁵ *amma mana Alaye sawisoro dəgai.»†*

Mana adə tima kawuri kəji nayiro wulnjaanadə wo.

2

Jama tayir Alaye

¹ Adə nangaro niadiwi samma-a jirenambu samma-a nanmənafək-a nandəri-a yarsəm samma-a kollowo,

² timal tambo bərinna gai kiam jireye jalla wotte mana Alaye jauru rawowo, ngainin njəkkawondon wuranuwi,

³ ser Kəmayedəa ngəlaro tambuwwaro walyenoa.

⁴ Na Kəmayero arowo, ti duwon kau roa ambe wajana, amma na Alayen kəreyada-a bərsəmgada-adə.

⁵ Nayi kəlandoma kauwa roa gai tayilan fado Ruhuye cadandi, rimanna tayirro wallowo sadaa Ruhuye duwon Ala Isa Almasiwuyen ardijidəa yiddoworo.

† 1:16 1.16 Lew 11.44-45; 19.2 † 1:25 1.24-25 Ish 40.6-8

6 Awoa kitawulan tabbatkaada: «Akko Siyonnin kau masammanne kəreyada bərsəmba gənanəkki, kam tia mərsajənamadə, nangu tia cədaiwawo.»†

7 Nayi kambərsəndoadə, nandon kau adə bərsəmba, amma na kambərsənambuwoodəyen: «Kau duwon fado tandomaso wajanamadə, tima kau tandoye sammaro faidaaro waljənadə wo,»†

8 koro: «Kau talduye ye, takkalduma yedə.»† Manadəa jaanni nangaro tayiro kadargaadadə gai taljana.

9 Amma nayidə kabila kəreyada, kəwu řimanna Mai Kuraye, jiri tayir, jama Alayero walluwwa. Ngainin kəndo kənduwoa ti duwon nayia duwulan luwowo nurnju ajabbaro ngawoworo bowonjanadəyedəa wulluwi.

10 Calan nayidə jama tilo gəni, amma kərma jama Alaye, calan njunonjanni, amma kərma njunonjana.

Kənduwowuro dau kolduwu

11 Kərawowuni, nayi kusottowa-a sikudowa-adə, nayia lowonjakki, mangar tiyiye nayiro kəriwu njakkadidəa wanowo!

12 Dawu kərdiyayen kəndəgai ngəla dewo, ngainin nayia diwi diowu gai adəlamnjaison, kəndondo ngələdəa carune yim Kəma walde isiya, Alaro daraja cadı.

13 Kəma nangaro kənduwoma adamgənyaye fi yayero dau kolgənowo, mai yen kal, ti fuwumadəro,

14 gomnawaso yen kal, maidə tayia diwi diowuro wowom gənaduwuro, koro ngəla diowu yea jajakturo cunodənadəro.

15 Rawo Alayedə tima ngəla diolan hangalnambuwuro mananja nanjayilledəa dapkəwi.

16 Kambe gairo dəgaiwo, amma kareawa Alaye gai bare nankam kəlayəndodən faidaduwe nankələdo gəranuwwi.

17 Am sammaro daraja yowo, jama kəramiyayedəa rawowo, Alaa rinowo, mairo daraja yowo!

Misal bone nja Almasiwuye

18 Wolodiya, Ala rida samman bando ngimbaro dau kolgənowo, tayi ngəla-a rokura bawoa-a runjaro gəni, tayi diwi yero.

19 Hal Alaye nangaro, bone jussənni yame nettudə na Alayen ardiyada.

20 Biwu diwe nayia bannjane nedduwiya, awi jajaktuye diw? Amma ngəla diwe bone yawe nedduwiya, adə na Alayen ardiyada.

21 Almasiwu nayi nangaro bone canadəro, nayi yea adəmaro bowongera. Awoa nayiro misal kolnjaana, nayi ye sinjua gaiworo,

22 ti duwon biwu ye cədənni, jirenambu ye cinjun tuwandənnidə.†

23 Tia rarayeranniya, radu kalakcənni, bone kianniya, wusajənni, shara jire kamdumadəro kəlanju kaino.

24 Ti kəlanju biwuwande tiyinjun kəla kəskadəyen ngoyeno, andi biwuro nuiyenadə nanjirero dəgaiyoro. Lorunjuman ngayew.

25 Calan nayidə dimiya gai fattəgəwwa, amma kərma na ti Sənindo ye, rondoro Kistuwuma yedəyero walduwwa.

3

Kwawa-a kamuwa-a

¹ Jiři adəgainin kamuwa, kwawandoro dau kolgənowo, laanja manadəa jagaiwaworo walyenoa, mana bawoalan kəndəgai kamuwanjayen jawallo ngasayi,

² kəndəgaindo bərsəmba-a tayir-adəa carui nangaro.

³ Bare kawarando kəla japta so, kare dinarre-a kajəmu shawa-a njakko so deyan turuiro waljənni,

⁴ amma hal gəraada karwuye so, nanshawa dinjiwawo wotte ruhu rokura bawoa ye, hangal bowadaa ye soro waljo, adə na Alayen jauru tamanna.

⁵ Ngainin kure kamuwa tayir təmanja Alaro casakkənadə kawara cade kwawanjaro dau kolyeyera,

⁶ jiři Saratu Nawı Ibrahimba jəgane tia kəmanjulan bowojənadə gai. Awo ngəla diwia, koro ridu fima kolluwe nayia njadannia, nayi ye ferowanjuro walluwi.

⁷ Kwawa, jiři adəgainin naptundo nanrokkoyedəa nanrashidun dewo, kamuwandoye dunonja kaandəa najəgənnidəro, tayiro daraja yowo, kənjo serra ro sawisoyedəa kallo warasanuwi nangaro. Ngainin moduwa diondo daptuwuro kanuwi.

Kəla nanjireyen bone nja

⁸ Daryerambo, nayi samma hangal tiloa-a njunodua-a kərawo nanyaanayea-a kanjimaria-a rokura bawoa-aro wallowo,

⁹ bare diwia diwilan bi radua radulan rəmbuwwi, cuju adəyero barga warasanoworo barga dəpkənowo, adəa dioro nayia bowonjanadəro.

¹⁰ Awoa:

*«Kam naptu kəji mada so, kawu ngəla kuro so cəraanamadə,
təlamnja diwiro kajo, cinju ye bare jirenambu wuljənniro rojo,*

¹¹ diwilan təmjo ngəla cədo, nanlewa majo tia kadujo,

*¹² Kəmandeye simjudə jirewua curui, səmonju ye moduwanja kərənji,
amma fəkka Kəmandeyedə diwi diowua wajəna.»†*

¹³ To, kasaduaro ngəla dio rawowuro walluwia, wundu gəle nayia basarnjai?

¹⁴ Amma kəla nanjireyen bone yawiro walyenoa, bargando. Bare tayia rinuwwi bi karwundo kuttajənni,†

¹⁵ amma karwundon Almasiwua Kəmandero bərsəmmowo. Dalil təma nayin dəganadəye njaworiya, jaawu njoro kullum dabbargadaro wallowo,

¹⁶ adə yaye rokuranambu-a daraja-alan dewo, karwundo ye nayia səriwunjaiwawolan dəga, ngainin am kəla kəndəgaindo ngəla Almasiwulan diwidəyen adəlamnjaiya, yarsəmnjadəro nangu tayia cə dai.

¹⁷ Rawo Alayero walyenoa, diwi diolan yayero ngəla diolan bone njadə ngalwo.

¹⁸ Biwuwa nangaro Almasiwu ti jiremadə jirenambuwuro tilo lonno bone kiano, na Alayero andia* sawudoro. Kanji tiyiyen tia roro ceyesəna, amma kanji Ruhuyen roaro casangəna,

¹⁹ Ruhudəlan leje ruhuwa jakkadadəro kawuri wulyeyeno,

²⁰ tayi calan ganambuwudə. Sadən, jaman Nawı Nuhuyen maaradəa cadandi duwon, Ala kanadialan gurejəna. Maaradəlan am gana, wotte am wusku ingiyen njəkkawo kewando.

† 3:12 3.10-12 Jaw 34.12-16 † 3:14 3.14 Ish 8.12 * 3:18 3.18 andia - Ruwuwa mukkoye kureyedəye laanja andia canı, laa ye nayia canı.

²¹ Ingi adə alama kasalaye, wotte tiyilan kadawu tuluwo gəni, karwu sariwu bawoalan Alaro jaawu njo. Kasala adə karmolan cidu Isa Almasiwuyen kərma nayia njakkayi.

²² Almasiwudə samero leje kəmboram Alayen kərga, koro malaiyawa so, kənduwowa so, kərmai so cidijanuro casakkəna.

4

Hal Almasiwuye ngodu

¹ Adə nangaro, Almasiwu tiyilan bone canadə, nayi ye halnjudəa ngonowo, dalilnjudə kam tiyilan bone canadə biwu-a faidana,

² ngainin kəndəgainju dunialan gapcənadə mangar tiyiyero gəni, rawo Alayero dəgai.

³ Rawo kərdiyaye calan diwe nanjane so, mangar so, sagarandu so, kəlarəiwonambu so, nancurocuroma so, sənəm ga waada solan dəgawwadə cədəna.

⁴ Koro nayidə gannuwe halkutta ci bawo adəlan tayiro kəldəgəwwidəa ajapcane nayia raranjai,

⁵ amma ti duwon am roa-a sanuna-aa sharaduro dabbardənadə kəla adəyen tayia cuwori.

⁶ Dalil adəyeman kawuri kəjidə am sanuna yero wuldəgəna, kəla adamgənayen tayia tiyilan sharajai yaye, kəla Alayen Ruhulan roa dasayi.

⁷ Njeroram awo sammaye karənjəna, adə nangaro moduwa dioro am hangal kəjia-a kəla riwowa-aro wallowo.

⁸ Awi yayero burwonno kattendon kasaduaro kərawo fəledənowo, awoa kərawodə biwu kada jakci.

⁹ Mana kuttu diwwin amandoa sosanowo,

¹⁰ wundundo yaye kənjo laa cuwandənadə, kistuwuwu ngəla kənjo jiri jiri ser Alaye gai tilan faidaduwalan amandoro nanwolodi yiddowo.

¹¹ Kam laa mana cədia, kawuri Alaye wulduma gairo cədo, kam laa nanwolodi cədia, duno Ala cilan cədo. Ngainin awo samman Isa Almasiwuyen Alaa congori. Tiro daraja-a kənduwo-a har abada abadinno tio! Amin.

Bone nja Isaa gawuye

¹² Kərawowuni, bare bone jau nayia rijapturo njawandənadəa ajam-muwwi, awo ajabba laa wakkanjaanadə gai,

¹³ amma Almasiwuro kəldəgəwe bonenju yawidəro kəji fannowo, sa darajanju fəlediyiya, kəji dama bawo fannoworo.

¹⁴ Cu Almasiwuye nangaro nayia raranjaia, bargando, Ruhu Alaye darajaadə nayin napcidəro.

¹⁵ Bare wundundoma kamceji, bi barwu, bi diwi dioma, bi awo tia casakkənniro ngawoma gairo bone canni.

¹⁶ Amma kam laa ti kəriska nangaro bone caia, bare nangu fanjənni, amma cu adə nangaro Alaro daraja co.

¹⁷ Sa jama Alayero burwon shara njəddoyedə cədəna, koro nanden badijia, awi gəle njeroram am kawuri kəji Alaye jaannidəye wo?

¹⁸ Koro:

«Jiremadə kiaddin njəkkawo cuwandia,
awi gəle ganambuma-a biwuma-aa cuwandi?»†

† 4:18 4.18 Kar 11.31

¹⁹ Adə nangaro am rawo Alaye kəlan bone casaidə ngəla cado ronjaa mukko Alaktuma amannayero casakko.

5

Jama Alayero kistuwu

¹ Wu amwurawaye kamanja ye, bone nja Almasiwuye shedama ye, daraja fuwun fəledilan nuwania yedə, amwurawa curondon dasaanadəro duno yikki:

² Bəri Alaye nandon dəganadəa newowo, amma dole gairo gəni, rawondon Ala cəraanadə gairo tayiro kiskənowo, koro riwa cukkowona boro gəni, kasadualan.

³ Bare tayi mukcondoro casakkənadəa radduwwi, amma bəridəro misallo wallowo,

⁴ daji Səni Kuradə fəlediyiya, ariawu darajaye dinjiwawo fanduwı.

⁵ Jiři adəgainin nayi jairowadə amwurawadəro dau kolgənowo. Nayi samma kattendon wolodi gai rokuranambu lunowo, awoa:

*«Aladə rokurawua wajəna,
amma rokuranambuuro sernju fəlejiji.»†*

⁶ Adə nangaro, sa jussənan nayia njasangoro, cidiya mukko dunoa Alayen rokura bawoaro wallowo,

⁷ suwolndo sammaa tiro yakkowo, nayiro kisinjagai nangaro.

⁸ Kəlando riwowo, faadaro dəgaiwo! Yiwulis kəladondodə ngam nukci gai dadaji, kam njundoye maji.

⁹ Kambərselan dunoaro danowo, bare tiro dama kolgəwwi. Nonowo, kəramiyando dunialan bone animaa casai.

¹⁰ Ala serma kəlanju, ti duwon Almasiwulan nayia darajanju sawisoyen dəgaiworo bowonjanadə, bone kawu ganaro yawwaye ngawon, nayia kalkallo njadi ye, tabbannjagai ye, isadunoanjagai ye, koro kolnjane yuruwwawo ye.

¹¹ Tiro har abadaro kənduwo tio! Amin.

Lewa daryeye

¹² Mukko Silas kərami amannaro ngokkənadəyen kalmawa ganan ruwunjagakke kowəri njadəkke mana adə ser Alaye jireyero tabbanjagakkəna. Serdəlan dunoaro danowo!

¹³ Jama Isaa gawu kəreyada bəрни Babilayen* dasaanadə tadani Markusnin kundenno lewanjai.

¹⁴ Kattendon lewa kərawoyen lewadənowo. Nanlewa nayi Almasiwulan dəgawwa sammalan dəga.

† 5:5 5.5 Kar 3.34 * 5:13 5.13 bəрни Babilaye - Misal bəрни Rombe. Jiři jama Israyilayedə kuren bəрни Babilaye nangaro bone jairo jau casanadə gai, jama Isaa gawudə ye bəрни Rombe nangaro bone jairo jau casai.

2 BITURUS

Wotiya kënyindiye Biturusse Isaa gawuro ruwujəgənədə Badiduram

Biturus, ti këngayam Isa Almasiwuye, wotiyanju burwoyeya Isaa gawu yala lardu Asiyayero alama saa fidewu gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno, koro wotiya adəa tayiro tussənni ngawo wotiyanju burwoyeyə ruwujəgənayen ruwuyeyeno. Sadən ti kosolan bəрни Romben, koro karmonju karənjəna. Wundusoro wotiya adəa ruwujəgəna wuljənni, amma tiye tayiro hangal gənaja bare maləmba kattuwuyeyə-a alamdunja-a kəranjənni yeno. Cujudəro dunoaro daja, jaman yeskada adən nodu jireye Alayedəa jaa yeno.

Wotiya kënyindiye Biturusse Isaa gawuro ruwujəgənədə

Lewa

¹ Wuma Siman Biturus wolodi-a këngayam-a Isa Almasiwuyedə am duwon nanjire Isa Almasiwu Alande-a Njəkkayimande-ayen kambərse kaande gai bərsəmba cawandənədəro:

² Nodu Alaye-a Isa Kəmandeyə-ayen ser-a nanlewa-a nayin ngəwuja!

Isaa gawuyə bowodunja-a kəredunja-a

³ Barga nodu ti duwon andia darajanju-a nanngəlänju-ayen bowosanadəyən, Ala kənduwonjun awo duwon ro-a nanmumin-aro wajipcəgəna sammaa sadəna.

⁴ Koro darajanju-a nanngəlänju-adən andiro waduwa bərsəmba-a jauru kura-a ngosaana. Waduwadə nayia njasakke njəptu duwon mangar diwi duniaro cuwudənədəro kanuwe hal Alayen nuwando fanduwi.

⁵ Adəma nangaro kowəri ngəlaro dewo kambərsəndoro nanngəla yirgaiwo, nanngələdəro ilmu,

⁶ ilmudəro kəlarəiwo, kəlarəiwodəro nettu, nettudəro nanmumin,

⁷ nanmumindəro naptu nanyaanyə, naptu nanyaanyədəro kərawo yirgaiwo.

⁸ Awoa awo ani nandon mbeji tasargaia, nayia njasakke nodu Kəmande Isa Almasiwuyen naptu bowuyeyə dio-a faida bawoaro waldu-aro kanuwi.

⁹ Amma kam duwon awo ani tia maujanadə kambu, kuruwu curuiwawo, biwuwanju cayelan tayirro waljənədəa ngessəna.

¹⁰ Adə nangaro, kəramiya, kowərinowo bowodundo-a kəredundo-aa tabbatkənowo, awo ania diwiya, təmmaro talluwwawo.

¹¹ Ngainin Isa Almasiwu Kəmande ye, Njəkkayimande yedəyeyə nodonju bargaa sawisoyədəro amari farakko ngawoyeyə fanduwi.

¹² Adə nangaro, awo ania nonuwwa ye, jire mowuwwadən tabbatkəwwa yaye, kullum nayiro isataktuwuro nia ngokkəna.

¹³ Naptuni samma kəndəgairam adən nayia isatannjagakkiya, kuronin jussəna.

¹⁴ Ai, Kəmande Isa Almasiwu isanosəgənədə gai, kəndəgairammi adəa tussiwawo kolləkki.

¹⁵ Koro kowoři dikke ranguwe ngawo dunia adəa kolləkkənayen sawi yaye awo ania tanguwi.

Daraja Almasiwuye-a mana nawinawi-a

¹⁶ Sa kənduwo-a kənde-a Kəmande Isa Almasiwuye isanonjagaiyenedən, nyari nangan tədənaso gəni giyaiye, amma simndeman martawanjudəa kiruiye.

¹⁷ Sa Isa bərsəm-a daraja-aa Ala Bawadəyen cuwandənadən,* kowo laa Daraja Martawaadəyen ise: «Adəma Tadani wo, tia jauro raakkəna. Tima karwuni jauro kəjijuwo,» yeno.

¹⁸ Kowo samən isənadəa andi kəlande Isa-a rokko kəla kau kuruwu tayirdəyen fanniyena.

¹⁹ Adəa kojənarəo mana nawinawidəa tabbatto taiyena. Har kawu dunia waje sillowu fajarre† karwundolan culuwiro, manadəa fatəla na duwua wassi gai hangallayen gawiya, jauro ngəla.

²⁰ Burwo sallammin adəa nonowo, mana nawinawi kitawulan ruwuwada fima fisardu raayi kambero waljiwawo,

²¹ mana nawinawi fima ngalte rawo kamben isənni nangaro, amma Ruhu Alaye amba simojiye cu Alayen mana kedo.

2

Nawiya-a maləmba-a kattuwuye

¹ Kuren dawu jama Israyilayedəyen nawiya kattuwuye ye caluwuna, maləmba kattuwuye dawundon caluwidə gai. Maləmba ani asərlan alamdu siduwu kudoma cawudi, har Kəma tayia merujənadəa angərjane duwan kəlanjaro siduwu gərjagai.

² Am ngəwu nanjanenjaa jaane tayi nangaro jawal jireyedəa bassai.

³ Mangarnjan mana kəjin jambanjai. Tən kuren wowomnja lawu gəni, siduwunja ye tussiwawo.

⁴ To, Ala malaiyawa biwu cadənaa koljənni, tayia kannu jaanamayero gəpciye kawu yim sharayero sargalan tuje duwuro kekko.

⁵ Koro dunia kureye yea koljənni, sa ingi tufanaye jaman ganambuwuyedəro cuwudənadən Nawi Nuhu nanjire mawodumadə-a kam tulur-a rokko kiřiwo.

⁶ Koro bərnəi Sodombe-a Gomorre-adə yea buwuro kalakce shara siduwuye cədde awo ganambuwuro fuwun wakkajiyidəa misallo kiddo,

⁷ amma Nawi Lutu jirema duwon kəla kəndəgai nanjane turumasoyen karwunju bannadənadəa kikkawo.

⁸ Ai, jirema adə dawunjan dəgane yim nguson kəla kəndonja diwi curuna ye, fanjəna yedəyen karwunju jiremadəa basarji kərga.

⁹ To, ngairo walyenoa, Kəmande muminnaa curo jaraptayen njəkkawo ye nojəna, am diwia yim kiyamaa sharaduro rodu ye nojəna,

¹⁰ masammanno am mərədunja kadawualan curo kənjənayen dasaana ye, kənduwowuro rudu gənajagai ye.

Rokurawu kəla kibbua ani ridu bawoalan darajamasoa bassai,

¹¹ amma malaiyawadə, tayia duno-a kənduwo-alan kojana yaye, fuwu Kəmandeyen wowom bastuye tayiro gənajagaiwawo.

* **1:17 1.17** sa Isa bərsəm-a daraja-aa Ala Bawadəyen cuwandənadən - Sa Isa darajanju Biturus-a Yakuba-a Yahaya-aro fəlejəgənadə. Mat 17.1-13; Mar 9.2-13; Luk 9.28-36 mane. † **1:19 1.19** sillowu fajarre - Isa Almasiwu. Tidə karwu jama Isaa gawuye wastuma. WY 22.16 mane.

¹² Amma am ani ləmanna hangal bawoa tame siduwuro tasambəna-a camun, awo asujanni bassai. Koro tayi ye ləmännadə gai sidagai,

¹³ jiri am gadea basarjanadə gai, tayi yea basarjai. Kəlariwonambu kausulan diodə kuronjan awo kəji fandaye. Tayidə turno so, awo waada so, nayi-a rokko jawune casaiya, jambanjadəye kəjinju fanjai.

¹⁴ Simnja sawiso kəla kənjənayen, biwu koljaiwawo, am kambərsenja duno bawoaa cadai, karwunja mangarlan alamgada. Tayidə tadawa baskuwada!

¹⁵ Jawal jireyen caluwe faccagane jawal Balaam tada Beyorrea jaana. Balaamdə alwasi jirenambuye cəraana,

¹⁶ amma ayaunjudəro tiro cakkadəna, koronju mana cədiwawo kowo kamben manaje nanjəri nawidəyero dapkeyeno.

¹⁷ Am ani sim ingiye ngamgada gai, tayidə fofou karuwaye cadəna gai, duwu cələm pət tayiro gənaada.

¹⁸ Mana bowu rokuraye cade am duwon kəndəgai jambayenin kiaddin fərestagaidəa mangar tiyiye so, nanjane soyen cadai.

¹⁹ Tayiro wadu nankam kəlaye fandoye ngojaana, amma tayi kəlanjama kareawa siduwuye, awoa kam awo tia nasarjidəye kareanju wo.

²⁰ Koro nodu Isa Almasiwu Kəmande ye, Njəkkayima yedəyen kadawu duniayero kajana duwon, waldane kadawu duniaye adəro kəlanja casakkia, tayilan nasardaia, naptunjadə cayemaa kojənaro kuttaji.

²¹ Jawal jireyedəa nojanalan wada tayir tayiro caddənədəa ga wadudəroa, jawaldəa ngaltema nojannima tayiro ngalwo.

²² Ai, awo karau jireye wuljənədə tayiro wakkajəgəna: «Kəri ye justunjuro waldəna,† alade kasaljana ye walde curo gajawayen fərwərdəna.»

3

Wadu kənde Isa Almasiwuye

¹ Kərawowuni, kərma wotiya kənyindiye adəa ruwunjagakki. Tayi yindi samman karwundon taktu ngəla deworo nayiro isatannjagakki,

² mana nawiya tayir kuren wuljanadə ye, wada Kəmande Njəkkayimadə ci kəngayamba nanjuro isanayen cinadə yea tangowo.

³ Burwo sallammin adəa nonowo, jaman daryeyen rudu gənaduwwumaso rudunjaa isane mangarnja diwi jagai.

⁴ Tayiye: «Isa isi cəne wadu ngojənədə, nda ti? Tən kaariyande ro carəmbənayen, awo samma badiduram alaktu duniayen tədi gai fuwu gərji,» cani.

⁵ Amma nonjin awo anilan suwadai: Kuren same ye mbeji, dunia ye mana Alayen ingilan kiluwo ye, ingiyen tədo ye,

⁶ koro ingi adəma dunia cayədəa ləpce sijuwo.

⁷ Mana faldəman koro same-a cidi-a kərmayedə kannuro gənaada, wotte yim sharaye-a siduwu ganambuwwuye-aro gənaada.

⁸ Amma kərawowuni, bare awo fal adəa ngessuwwi, yim fal na Kəmandeyen kərwu dəwu gai, koro kərwu dəwu ye yim fal gai.

⁹ Kəmande awo cədi cəne wadu ngojənədəa dioro nangərgədi bawoa, am laa nangərgədi ngojaidə gai, amma kanjindon kanadia, kam falma facciyiya, cəraanni, amma am samma tuworo isaiya, kirawo.

¹⁰ Adə yaye yim Kəmandeyədə barwu gai isi, yim adən nuktu kuran same baworo walji, awo duwon tilan same-a cidi-a cadandənədə ye kannu jau fit warje juwui, koro cidi-a awo kəladən tədəna-a samma baworo waljai.

† 2:22 2.22 Kar 26.11

¹¹ Awo ani samma ngai sidagaidə, naptu jiri fi gəle wajimnjaana wo? Kəndəgai nantayirre so, nanmuminne so dewo,

¹² kənde yim Alayedəa gurenowo, yakkowo duwan iso, yim duwon ti nangaro same kannun wardi, koro kannu jau fit awo tilan same-a cidi-a cadandəna sijiya.

¹³ Amma kəla wadunjudəyen same bərin-a cidi bərin-a na duwon nanjire dəganadəa gureniye.

¹⁴ Adə nangaro, kərawowuni, awo ania gurenuwidə, Ala nayia kadawu so, awo waada so bawoa nanlewan njawandoro kowərinowo.

¹⁵ Bulus kəraminde rayiyenadə ye nanrashidu tiro tinadən nayiro ruwunjaanadə gai, kanadi Kəmandeyedəa njəkkaworo ngonowo.

¹⁶ Curo wotiyanju samma kəla lamarra aniyen manajidəyen ngai wulji. Curodən awowa laa asudu jaua mbeji. Am alamdanni dunoaro dajannidə kitawuwa gadedəa faljaidə gai, mananju yea faljane siduwunja kəlanjaro gərjagai.

¹⁷ To, kərawowuni, awo adəa caman nonuwwadə, hangal gənanowo, bare jawallan luwo turuwuye nayia lenjane dunon dadundodəlan yuruwwi,

¹⁸ amma ser-a nodu-a Isa Almasiwu Kəmande ye, Njəkkayimande yeyen wuranowo. Tiro kərma ye, har abada abadin yero daraja tio! Amin.

1 YAHAYA

Wotiya kəntiloye Yahayaye jama Isaa gawuro ruwujəgənədə

Badiduram

Yahaya, ti kəngayam Isa Almasiwuye, wotiyanju yakku alama saa firakku bi firakkun uwun gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeno. Yahayadə tadawa Jabadiye falnja, tiro fuwura Isa jauru cəraana ye canı, koro Linjila kəndewuye-a Wahayi Yahayaye-aa ruwujəna. Kəla ruwuwu Isaa gawu jamannjuyen, ngawo sojiya bərni Rombe Jerujalem-a Fado Alaye-aa sijanayen, Yahaya nadəa kolje bərni Afisayero leyeno. Curo jama Isaa gawuyen jəktu jiri jiri mbeji nangaro, Yahaya nadən tayiro ruwujıye mana Alayea kasacca, kəndo jireye cado, koro Ala-a amanja-a yea carawo yeno.

Wotiya kəntiloye Yahayaye jama Isaa gawuro ruwujəgənədə

Kalma roye

¹ Awo tən badiduramnın dəgana, awo fanniyena, awo simnden ruiyena, awo lawarnıye mukkonde lejəna, wotte lawar kəla Kalma royedəa nayiro wulnjagaiye.

² Rodə fəleyaada, koro tia ruiyena, koro tia shedaniye nayiro ro sawisoye Bawa-a rokko dasaana ye, andiro fəledəgəna yedəa wulnjagaiye.

³ Awo ruiye fanniyenadəa nayi yero wulnjagaiye, ngainin nayi ye andi-a rokko naptu nanyaanaye diye. Ai, naptunde nanyaanayedən Bawa-a Tadanju Isa Almasiwu-a rokko kərgaiye.

⁴ Awo ania karwukəjində* kalkallo waljoro ruwuniye.

Aladə nur

⁵ Awo na Isayen fanniyena nayiro wulnjagayədə, tima Aladə nur, koro tilan duwu təmmaro bawo.

⁶ Andi ti-a rokko naptu nanyaanaye diye niye duwon duwulan dəgaiyeya, kattuwu kammiyena, jire diyewawo.

⁷ Amma nurlan dəgaiyeya, ti kəlanju nurlan dəganadə gai, kattenden naptu nanyaanaye diye, koro bu Tadanju Isayedə andia biwu sammalan tayirro kalansai.

⁸ Biwunde bawo niyeya, kəlande jambaniyena, koro jiredə andilan bawo.

⁹ Amma biwuwande wulliyeya, tidə amanma ye, jirema ye, andiro biwuwande gawursagane jirenambu sammalan tayirro kalansai.

¹⁰ Amma biwu diyende niyeya, tia kattuwumaro kalangiyena, koro mananju andilan bawo.

2

Almasiwudə ti Bawadəro kəlanden wulduwuma

¹ Njuřiyani,* bare biwu diwwiro awo ania ruwunjagakki. Amma kam laa biwu cədiro walyenoa, ti Bawadəro kəlanden wulduwuma taiyena, tima Isa Almasiwu jiremadə wo.

* **1:4 1.4** *karwukəjində* - Ruwuwu mukkoye kureyedəye laanja karwukəjinde canı, laa ye karwukəjindo canı. * **2:1 2.1** *njuřiyani* - Jama Isaa gawu. Koro 1Yah 2.12, 14, 18, 28; 3.7; 5.21 mane.

² Tima biuwuwandedero laya fastu gergadu Alayero waljo, koro kaande runjaro gëni, dunia sammaye yero.

³ Wadawanju gaiyea, ngainin tia noniyenaro asuniye.

⁴ Kam tia nojona cëni duwon wadawanju jëgaiwawodë, ti kattuwuma, koro jiredë tilan bawo.

⁵ Amma kam mananju ngojimadë, jiremaro kërawo Alayedë tilan kalkallo walji. Ngainin andi tilan kërgaiyero noniyena.

⁶ Kam tilan dëgai cënidë, ti yero këndëgai Isa cëdënadëa dio wajpëgëna.

Wada bërin

⁷ Kërawowuni, wada bërin gëni, wada caye tën badiduramnin fanduwwa ruwunjagakki. Wada caye adë tima mana fannuwwadë wo.

⁸ Adë yaye wada bërin ruwunjagakki, wada duwon Almasiwu yen jire, nayi yen jiredë, dalilnjudë duwudë kodu cëdi, koro nur jireyedë kërmmaro wassi nangaro.

⁹ Kam ti nurlan dëgana cëni duwon këraminjua wajënamadë koro yaye duwulan kërگا.

¹⁰ Kam këraminjua cëraanamadë nurlan dëgai, koro dalil talduye tilan bawo.

¹¹ Amma kam këraminjua wajënamadë duwulan kërگا, koro curo duwuyen dadaji, koro na lejimaa nojënni, dalilnjudë duwudë simnjua jakcëna nangaro.

¹² Njuriya, biuwuwando këla cunjuyen gawurnjaana nangaro nayiro ruwunjagakki.

¹³ Bawawa, ti tën badiduramnin dëganadëa† nonuwwa nangaro nayiro ruwunjagakki. Jairowa, Këladodën‡ nasarduwwa nangaro nayiro ruwunjagakki.

¹⁴ Tadawa sanana, Bawadëa nonuwwa nangaro nayiro ruwunjagakkëna. Bawawa, ti tën badiduramnin dëganadëa nonuwwa nangaro nayiro ruwunjagakkëna. Jairowa, nayi dunoa, koro mana Alaye nayin kërگا, koro Këladodën nasarduwwa nangaro nayiro ruwunjagakkëna.

¹⁵ Bare dunia bi awowa duniayea raawwi. Wundu duwon dunia cëraanamadë, kërawo Bawayedë tilan bawo,

¹⁶ awoa awo duniaye samma, wotte mangar tiyiye so, mangar simbe so, rokura këndaye sodë Bawadëyen gëni, duniayen isi.

¹⁷ Dunia-a mangarnju-a baworo waljai, amma kam duwon rawo Alaye cëdimadë sawisoro dëgai.

Waduma Almasiwuye

¹⁸ Tadawa sanana, sa daryeye cëdëna, koro waduma Almasiwuye§ isi fannuwwadë gai, kërma waduwu Almasiwuye kada isana, ngainin sa daryeyedëa asuniye.

¹⁹ Dawunden keluwo, amma tayi kaande gëni. Ca tayi kaandëa, andi-a rokko dasaana, amma luwonjadë tayi samma kaande gëniro fëleji.

²⁰ Amma ti Tayirdë nayiro Ruhunjua njadëna, koro nayi samma asunuwwa.

²¹ Jiredëa nonuwwi nangaro gëni, amma nonuwwa nangaro, koro kattuwu fima jireyen isiwawo nangaro nayiro ruwunjagakkëna.

† **2:13 2.13** ti tën badiduramnin dëganadëa - Isa Almasiwu. ‡ **2:13 2.13** Këlado - Yiwulis. Koro 1Yah 2.14; 3.12; 5.18-19 mane. § **2:18 2.18** waduma Almasiwuye - Kam duwon sa njeroramben Isa Almasiwu-a jama tia gawu-aa wajimadë. Koro 1Yah 4.3 mane.

²² Isama Almasiwudə woro angərjənama gənia, wundu kattuwumadə wo? Kam Bawadə-a Tadadə-aa angərjənamadə, tima waduma Almasiwuyedə wo.

²³ Wundu duwon Tadadəa angərjənamadə, Bawadə karwunjun bawo, amma wundu duwon Tadadəa kasaccənamadə, Bawadə ye karwunjun kərga.

²⁴ Nayidə, awo tən badiduramnin fannuwwadə nayilan dəga. Awo tən badiduramnin fannuwwadə nayilan dəgaia, nayi ye Tadadə-a Bawadə-alan dəgawi.

²⁵ Akko awo sadi* cəne wadu ngojənədə: ro sawisoye.

²⁶ Awo ania kəla am nayia jambanjane njawatkidəyen nayiro ruwunja-gakkəna.

²⁷ Nayidə, Ruhunju nayiro njadənədə nayin dəgai, koro mərədundo alamduye bawo. Amma Ruhunju nayiro kəla awo sammayen alamnəgai, koro alamdunjudə kattuwu gəni, jire. Alamnəjanədə gai, Almasiwulan dəgaiwo.

Tadawa Alaye

²⁸ To, njuriya, tilan dəgaiwo, ngainin fəlediyiya, fuwunjun riniyewawo, koro kəndənjun nangu fanniyewawo.

²⁹ Tidəa jiremaro nonuwwadə, wundu duwon jire cədimadə ye Alayen tambənaro nonuwwa.

3

¹ Akko kərawo kura Bawadə andiro fəlesaanədəa ruiwo, har andia tadawa Alayelan bowosai, koro andi tadawanjudəma! Dalil dunia andia nosannidə tia nojənni nangaro.

² Kərawowuni, kərma andi tadawa Alaye, koro awiro walliyedəa koroma fəledəgənni. Sa fəlediyiya, andi ti gairo walliyero noniyena, tia naptunjun ruiye nangaro.

³ Wundu duwon təma adəa tiro cakkənədə kəlanjua tayirro kalakci, ti tayirdə gai.

⁴ Wundu duwon biwu cədimadə wada ganambuma, biwudə wada ganambu.

⁵ Amma biwu ngojoro fəledəgənaro nonuwwa, koro tilan biwu bawo.

⁶ Wundu duwon tilan dəganədə biwu cədiwawo. Wundu duwon biwu cədimadə tia curunni ye, tia nojənni ye.

⁷ Njuriya, bare wunduma nayia jambanjane njawatkənni. Kam jire cədimadə jirema, ti kəlanju jiremadə gai.

⁸ Kam biwu cədimadə Yiwulisse, Yiwulisdə tən badiduramnin biwu cədi. Dalil Tada Alaye fəledəgənədə, tima kəndo Yiwulissədəa siduwuro.

⁹ Wundu duwon Alayen tambənədə biwu cədiwawo, hal Alaye tilan kərga nangaro. Ai, rakce biwu cədiwawo, Alayen tambəna nangaro.

¹⁰ Ngainin tadawa Alaye-a tadawa Yiwulisse-a asudai: Wundu duwon jire cədiwawomadə Alaye gəni, koro kam kəraminju cəraannidə ye ngai.

Amandea rawo

¹¹ Kawufi tən badiduramnin fannuwwadə, tima amandea rayiyo!

¹² Bare Kaabila-a camunno walliyende, tidə Kəladodəye, koro yaananju roro kejo. Awiro tia kejo? Kəndo kaanjudə diwi, yaananjuyedə ngəla nangaro.

* 2:25 2.25 awo sadi - Ruwuwa mukkoye kureyedəye laanja awo sadi cani, laa ye awo njadi cani.

¹³ Kɛramiya, dunia nayia wanjanaro bare ajammuwwi.

¹⁴ Kɛramiyadɛa rayiyena nangaro, karmolan roaro walliyenaro noniyena. Kam duwon tilan kɛrawo bawomadɛ karmolan dɛgai.

¹⁵ Wundu duwon kɛraminjua wajɛnamadɛ kamceji, koro kamceji fima tilan ro sawisoye dɛganama baworo nonuwwa.

¹⁶ Ngainin kɛrawodɛa noniyena: Isa andi nangaro ronju kaino, andi ye ronde kɛramiya nangaro njodɛ wajimsaana.

¹⁷ Kam kɛnda duniaye cɛdana duwon, kɛraminjua curo jɛktuyen curui, amma tia njunojɛnnimadɛ, ndayin gɛle kɛrawo Alayedɛ tilan dɛgai?

¹⁸ Njuriya, mana-a tɛlam-alan gɛni, kɛndo-a jire-alan rayiyo!

¹⁹ Ngainin andidɛ jireyero noniyena, koro karwunde fuwunjun is-abogɛiye,

²⁰ karwunde sarɛwusai yaye, Aladɛ karwundero kura wo, koro awi yaye nojɛna.

²¹ Kɛrawowuni, karwunde sarɛwusaiwawoa, fuwu Alayen ridunde bawo,

²² koro wadawanju gaiye awo fuwunjun ardiyada diye nangaro, awi koriye yaye nanjun fandiye.

²³ Wadanjudɛ tima cu Tadanju Isa Almasiwuyedɛa mɛrsaniyo, koro wada sadɛnadɛ gai amandea rayiyo.

²⁴ Kam wadawanju jɛganadɛ tilan dɛgana, ti ye tilan dɛgana, koro Ruhunju sadɛnadɛyeman ti andilan dɛganadɛro noniyena.

4

Ruhu Alaye-a ruhu waduma Almasiwuye-a

¹ Kɛrawowuni, nawiya kattuwuye kada duniaro caluwuna nangaro, bare ruhu fi yayea mɛrsanuwwi,* amma tayi Alaye waro rijammowo.

² Ngainin Ruhu Alayea nonuwi: Ruhu Isa Almasiwu tiyilan isɛnaro kasaccɛna samma Alaye,

³ koro ruhu Isaa kasaccɛnni samma Alaye gɛni. Tima ruhu waduma Almasiwuye wo, ti duwon isiro fannuwwa koro kɛrmama dunian mbejidɛ.

⁴ Njuriya, nayidɛ Alaye, koro kɛla nawiya kattuwuye aniyen kɛnnasar fanduwwa, awoa ti nayin dɛganadɛ ti curo duniayedɛa dunon kojɛna.

⁵ Tayidɛ duniaye, adɛmaro manajaiya, mana duniayen manajai, koro dunia ye tayia kɛrɛnji.

⁶ Andidɛ Alaye. Kam Alaa nojɛnadɛ andia kɛrɛnsai, kam duwon Alaye gɛnidɛ andia kɛrɛnsaiwawo. Ngainin Ruhu jireye-a ruhu jambaye-a asuniye.

Aladɛ kɛrawo

⁷ Kɛrawowuni, amandea rayiyo! Kɛrawodɛ Alaye, koro wundu duwon kamanjua cɛraanamadɛ Alayen katambo, koro Alaa nojɛna.

⁸ Kam kamanjua cɛraannimadɛ Alaa nojɛnni, awoa Aladɛ kɛrawo.

⁹ Ngainin kɛrawo Alayedɛ dawunden fɛledɛgɛna: Ala Tadanju tilo lokken ro fandiyo ro tia duniaro kinodo.

¹⁰ Kɛrawodɛ tima andi gɛni Alaa rayiye, amma tidɛ andia saraye biwuwande nangaro Tadanju laya fastu gɛrgadunjuyero walduro kinodo.

¹¹ Kɛrawowu, Ala andia ngainin saraanadɛ, andi ye amandea rawo wajimsaana.

* **4:1 4.1** bare ruhu fi yayea mɛrsanuwwi - Am laa Ruhu Alayea, laa ye ruhu waduma Almasiwuye. Koro 1Yah 4.2, 3, 6 mane.

¹² Wunduma ngalte Alaa curunni. Amandea rayiyenaa, Ala andilan dægai, koro kərawonjudə andilan kalkallo walji.

¹³ Adəgainin tilan kərgaiye, ti ye andilan kərgaro noniyena, Ruhunju andiro sadənadəro.

¹⁴ Andidə Bawa Tadanjua Njəkkayima duniayero walduro juwajəgənarə ruiyena ye, shedaniye ye.

¹⁵ Wundu duwon Isama Tada Alaye woro kasaccənamadə, Ala tilan dəgana, ti ye Alalan dəgana.

¹⁶ Andi Ala saraanaro noniyena ye, mərsaniyena ye. Aladə kərawo, kam kərawolan dəganadə Alalan dəgana, Ala ye tilan dəgana.

¹⁷ Adəgainin kərawodə andilan kalkallo waljəna ye, yim sharayea riniyewawo ye, awoa Almasiwuye naptunjudə ngai, andi ye dunia adən ngai.

¹⁸ Kərawolan ridu bawo, awoa kərawo kalkaldə ridu duji. Ridulan wowomba, koro kam rijimadə kərawolan kalkaljənni.

¹⁹ Ala burwon andia saraana nangaro, andi ye amandea rayiyena.

²⁰ Kam laaye: «Alaa raakkəna,» cəni duwon kəraminjua wajənaa, ti kattuwuma. Kam kəraminju curuidə cəraannidə rakce Ala curunnidə cərayiwawo.

²¹ Akko wada tin fandiyanadə: Kam Alaa cəraanamadə kəraminju yea cərawo!

5

Kambərsedə kənnasar kəla duniayen

¹ Wundu duwon Isama Almasiwu woro mərsajənamadə Alayen tambəna, koro wundu duwon Bawaa cəraanamadə ti Alayen tambənadə yea cəraana.

² Akko jiri tadawa Alayea rayiyenaro noniyenadə: Alaa rayiye wadawanju gaiye.

³ Alaa rawodə tima wadawanju ga, koro wadawanjudə kurwowu gəni,

⁴ awoa wundu duwon Alayen tambənadə kəla duniayen kənnasar cuwandi, koro kənnasar duniaa nasarjənadə kambərsende.

⁵ Wundu gəle kəla duniayen kənnasar cuwandi, kam Isama Tada Alaye woro mərsajənadə gənia?

Sheda kəla Tadadəyen

⁶ Isa Almasiwudə tima ingi-a bu-ayen isənadə wo. Ingi runjuyen gəni, ingi-a bu-ayen isəna. Koro shedanjudə Ruhu Alaye, Ruhudə tima jiredə wo.

⁷ Sheda yakku mbeji:

⁸ Ruhu-a ingi-a bu-a, koro tayi yakkudə shedanja tilo.

⁹ Sheda kambe kasaddiyea, sheda Alayedə kambea kojəna, tima sheda duwon Ala kəla Tadanjuyen cədənadə wo.

¹⁰ Kam Tada Alayea mərsajənamadə sheda adəa karwunjun cədana. Kam Alaa mərsajənnimadə tia kattuwumaro kalakcəna, sheda duwon Ala kəla Tadanjuyen cədənadəa kasaccənni nangaro.

¹¹ Shedadə tima Ala andiro ro sawisoye sadəna, koro ro adə Tadanjun kərga.

¹² Kam duwon Tadadəa cuwandənamadə ro cuwandəna. Kam duwon Tada Alayea cuwandənnidə ro cuwandənni.

Ro sawisoye fando

¹³ Nayi cu Tada Alayea mærsanuwwadæro awo ania ruwunjagakkæna, ngainin ro sawisoye fænduwwaro nonuwwa.

¹⁴ Awo nanjun ridu bawoaro yasaraiyenadæ tima awo laaa kæla rawon-juyen koriyea, andia kærænsai.

¹⁵ Koro awi koriye yaye kærænsairo noniyenadæ, awo tia koriyenadæa fændiyenaro noniyena.

¹⁶ Kam laa kæræminju biwu laa karmoro cadænni cædi curuiro walyenoa, Alaa cuworo, tiro ro ci. Adæ kæla am duwon biwu karmoro cadiwawo cadidæyen. Biwu karmoro cadi mbeji, amma kæla biwu adæyen gæni cuwororo wulyekko.

¹⁷ Jirenambu sammadæ biwu yaye, biwu laa karmoro cadiwawo mbeji.

¹⁸ Wundu duwon Alayen tambænadæ biwu cædiwaworo noniyena, amma Tada Alayedæ tia roji, koro Kæladodæ tia lejiwawo.

¹⁹ Andi Alaye ye, dunia samma færdæ kænduwo Kæladodæyen dasaana yero noniyena.

²⁰ Koro Tada Alaye isæna ye, andiro hangal ti jiremadæa noduro sadæna yero noniyena. Koro andi ti jiredælan kærgaiye, wotte Tadanju Isa Almasiwudælan. Tima Ala jireye ye, ro sawisoye ye wo.

²¹ Njuriya, sænæmbo kadænowo!

2 YAHAYA

Wotiya kënyindiye Yahayaye Isaa gawuro ruwujəgənədə Badiduram

Yahaya, ti këngayam Isa Almasiwuye, wotijanju yakku alama saa firakku bi firakkun uwun gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeno. Yahayadə tadawa Jabadiye falnja, tiro fuwura Isa jauro cəraana ye cani, koro Linjila kəndewuye-a Wahayi Yahayaye-aa ruwujəna. Kəla ruwuwu Isaa gawu jamannjuyen, ngawo sojiya bəрни Rombe Jerujalem-a Fado Alaye-aa sijanayen, Yahaya nadəa kolje bəрни Afisayero leyeno. Curo wotiya adəyen Yahaya kamu laa kəreyadaro gala cədde am gadea jauro cərawo, am jambawuro hangal gənajo yeno.

Wotiya kënyindiye Yahayaye Isaa gawuro ruwujəgənədə

Lewa

¹ Wuma amwurawaye falnjadə* kamu kəreyada-a yallanju-aro:† Curo jireyen njaraakkəna, koro wu runi gəni, am jire nojana samma ye,

² dalilnjudə jiredə curonden dəgana, koro andi-a rokko har abadaro dəgai nangaro.

³ Jire-a kərawo-alan Ala Bawa-a Isa Almasiwu Tada Bawadəye-a andiro ser-a kanjimari-a nanlewa-a sadi.

Jire-a kərawo-a

⁴ Jiri Bawa andiro wada sadənədə gai, yallanəmbe laanja kəndəgai jireye cadi nagəkkəna nangaro karwuni jauro kəjiyeno.

⁵ To, kamu kəreyada, kərma nia lowonjəkki, wada bərin gəni, wada tən badiduramnin taiyenadəa niro ruwunjəgəkki: Amandea rayiyo!

⁶ Kərawodə tima wadawanju gaiyo! Tən badiduramnin fannuwwadə gai, wadadə tima kərawolan dəgaiwo!

⁷ Jambawu kada duniaro caluwuna, tayi duwon Isa Almasiwu tiyilan isənaro kasaccaiwawodə. Kam adə gai tima jambama ye, waduma Almasiwuye‡ ye wo.

⁸ Bare awo ngənəptiye fanduwwadəa fudduwwi, amma mukowa cap fandoworo hangal gənanowo!

⁹ Wundu duwon kəla alamdu Almasiwuyen dəgannin fuwuro lejimadə karwunjən Ala bawo. Amma kam duwon alamdudəlan dəganamadə Bawa-a Tadanju-aa cuwandəna.

¹⁰ Kam laa alamdu adəa cuwudənnin nandoro isia, bare tia fanndon sawuwwi bi lewanuwwi,

¹¹ awoa kam tia lewajənədə kidanju diwidəro mukkonju cakki.

Lewa daryeye

¹² Awo ngəwu nayiro ruwuduwo takkəna duwon, kakkadu-a tadduwa-alan gəni, cujudəro karwukəjinde tai dajə kəjijoro, nandoro isəkke sim-a sim-alan mananəkkiya, təmakko.

* **1:1 1.1** amwurawaye falnjadə - Fuwuma laa jama Isaa gawu. † **1:1 1.1** kamu kəreyada-a yallanju-aro - Jamanja Isaa gawuye. ‡ **1:7 1.7** waduma Almasiwuye - Kam duwon sa njeroramben Isa Almasiwu-a jama tia gawu-aa wajimadə.

¹³ Yalla yanəmgəna kəreyadadəye§ nia lewanjai.

§ **1:13 1.13** *yalla yanəmgəna kəreyadadəye* - Jamanju Isaa gawuye.

3 YAHAYA

Wotiya kənyakkuye Yahayaye Isaa gawuro ruwujəgənədə Badiduram

Yahaya, ti kəngayam Isa Almasiwuye, wotiyanju yakku alama saa firakku bi firakkun uwun gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeno. Yahayadə tadawa Jabadiye falnja, tiro fuwura Isa jauru cəraana canı, koro Linjila kəndewuye-a Wahayi Yahayaye-aa ruwujəna. Kəla ruwuduwu Isaa gawu jamannjuyen, ngawo sojiya bəрни Rombe Jerujalem-a Fado Alaye-aa sijanayen, Yahaya nadəa kolje bəрни Afisayero leyeno. Curo wotiya adəyen Yahaya kəlanjua Fuwumalan bowoje kam laa Gayus caniro gala cədde tiro kam amanna gai kidanju cədo, kəla rawowuro hangal gənajo yeno.

Wotiya kənyakkuye Yahayaye Isaa gawuro ruwujəgənədə

Lewa

¹ Wuma amwurawaye falnjadə* Gayus kam təraanadəro: Jirelan njəraakkəna.

² Kərawomani, ronəm fuwu juwuidə gai, awi yayen fuwu bui ye, kəlewa salainin dəgai yero moduwa njəddəkki.

³ Sa kəramiya laa isane kəla jirenəmben shedajanadən, jirelan kəndəgai dimidə gai, wu ye karwuni jauru kəjiyeno.

⁴ Ai, njuriyani† jirelan kəndəgai cadi fakkiya, nanin karwukəji adəa kojəna bawo.

Mowowu-a waduwu-a

⁵ Kərawomani, awo kəramiyaro yiddəmi samman, masammanno siku-dowaro, amannaro fəledəgəmma.

⁶ Fuwu jama Isaa gawuyen kərawonəmdəa shedajana. Jiři fuwu Alayen jussənalalan tayia banagəme bəlawuronja cadiya, jauru ngəla,

⁷ awoa awima na kərdiyayen camowonnin cu Isa Almasiwuye nangaro keluwo.

⁸ Adəma nangaro am jiři adəgaidəa banaduwu wajimsaana, ngainin jiredə nangaro sawawanja kidayero walliye.

⁹ Jama Isaa gawudəro‡ wotiya ruwunəkkəna, amma Diyotarifis, ti duwon wundunja yayea kojənaro kəlanju ngodu cəraanadə, manande ngoduro wayeno.

¹⁰ Adə nangaro, isəkkia, diwi duwon kəla andiyen manakuttu wuljiaro cədidəa isatangəgəkki. Ai, kəla adəyen dajənnin kəramiyadəa cəmoyiwawo, koro am tayia mowo caraanadəro dapciye tayia jamadəlan cuttuluwi.

¹¹ Kərawomani, misal awo diwiye gəni, ngəlaye gai! Ngəla diomadə Alaye, diwi diomadə Alaa nojənni. §

* **1:1 1.1** *amwurawaye falnjadə* - Fuwuma laa jama Isaa gawuye. † **1:4 1.4** *njuriyani* - Jama Isaa gawu. ‡ **1:9 1.9** *jama Isaa gawudəro* - Jama Isaa gawu na Gayussen. § **1:11 1.11** *Alaa nojənni* - Ruwuwa mukkoye kureyedəye laanja Alaa nojənni canı, laa ye Alaa curunni canı.

¹² Dimitəriyusdə, wundu yaye kəlanjun mana ngəla wulji, jire kəlanjudəma ngai wulji. Andi ye tia shedaniye, koro shedandedə jirero nonəmma.

Lewa daryeye

¹³ Awo ngəwu niro ruwuduwuro raakkəna, amma tadduwa-a řisiwualan faidadəkkiya, raakkəni.

¹⁴ Tussənnin nia kuroro təmakəkəna, daji sim-a sim-alan mananiye.

¹⁵ Nanlewa nilan dəga. Sawawande samma nia lewanjai. Sawande fi yayea lewane.

YAHUSA

Wotiya Yahusaye Isaa gawuro ruwujəgənədə

Badiduram

Yahusa, ti wolodi Isa Almasiwuye ye, yaana Yakubaye yedə wotiya adə am duwon Ala Bawa tayia cəraana ye, Isa Almasiwu tayia rojəna ye, tayi bowowada yedəro alama saa fidewu gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeyeno. Biturus curo wotiyanju kənyindiye ruwujənədə gai, Yahusa ye kəla jire səriwodu-a ganambuwwu wadu-ayen ruwujəna. Adə nangaro tiye amnjudəro hangal gənaja bare maləmba kattuwuye jamaro ngasaanədə kasaccanni yeno.

Wotiya Yahusaye Isaa gawuro ruwujəgənədə

Lewa

¹ Wuma Yahusa wolodi Isa Almasiwuye ye, yaana Yakubaye yedə am duwon Ala Bawa tayia cəraana ye, Isa Almasiwuro tayia rojəna ye, tayi bowowada yedəro:

² Kanjimari-a nanlewa-a kərawo-a nayin ngəwuja!

Wowom maləmba kattuwuye

³ Kərawowuni, kəla njəkkawo andi sammayedəyen nayiro kasaduro ruwuduwwu raakkəna duwon, nayiro ruwunəme kambərse muminnaro tilo lonno tinadəro məldənoworo lowodu wajimsəgəna.

⁴ Awoa am laa asərlan ngasaana, wowom adə tən kuren tayiro kadargaadadə. Tayidə ganambuwwu, ser Alandeyea nanjanero kalakcane Isa Almasiwu ti Mainde tilo lon ye, Kəmande yedə angərjai.

⁵ Nayidə, awo ani sammaa caman nonuwwa yaye, nayiro isatann-jagakkiya, raakko: Kəmande ngawo jamadəa cəkkaye lardu Masarren cuttuluwwunadən tayi kambərsenambuwwudəa siyeyeno.

⁶ Koro malaiyawa kaalanjan dajanni kəndəgairam kəlanjaye koljanadə, Kəmande tayia sərğa sawisoyen curo duwuyen shara yim kurayedəro rojəna.

⁷ Jiri adəgainin am bərnə Sodombe-a Gomorre-a bəlamaskinjaye-a kəlanjaa kənjenaro sərəccagane nanjane jiri gadea jaane misal am wowom kannu sawisoye casaidəro waljana.

⁸ Ngaima duwon ganambuwwu ani ye kəla kənnasimnjayen tiyinja tayir gəniro kalakcai, kənduwowua wajai, koro darajamasoa bassai.

⁹ Ti malaiya kura Mikailadəma, sa kambiwuje Yiwulis-a kəla kamin Nawi Musayen lawalajanadən, cinju mudu kaje shara radua tiro cəddənni, amma tiye: «Kəmande njəkkado!» yeno.

¹⁰ Amma am ani awo nojanni sammaa bassai, koro awo samma halnjayen ləmanna hangal bawoa gai nojanadə, tima tayia sijiyi.

¹¹ Kuttunja, jawal Kaabilaye yea jaana, alwasi fandro biwu Balaambe yero kəlanja casakkəna, koro turu Koraye yen sidaana nangaro.

¹² Am ani masənando nanyaanayen turno, nangujannin nayi-a rokko jawune casaiya, tayi kəlanja ambadai. Tayidə fofou ingi bawoa karuwaye təmbalji gai, kəskawa biyilan tada bawo məktane təgəmbo sanuna gai.

¹³ Koro tayidə təmbariya jau tekuye cawuləkcai gai bilwu nangunjaye fijai, sillowuwa fofomjai gai duwu cələm pət har abadaro tayiro gənaada.

¹⁴ Nawi Idərisa ti duwon Nawi Adamnin tamiya kaduwu kəntulurredə kəlanjan nawinawi cəde: «Akko Kəmande jamanju mumin dəwu kada kadami-a rokko isi,

¹⁵ am sammaro shara kamjiye kəndonja ganambulan cadəna-a mana raduye sammaa biwuwu ganambuwu kəlanjun wuljana-aa biwuro wowomji,»* cəna.

¹⁶ Am ani karwuwadamaso, karwukuttanja fəlejane mangarnja diwi jagai, cinja yen mana rokuraye wuljane riwa kəlanjaye fandro amba jajakcai.

Səmo kasta-a karwuro duno njo-a

¹⁷ Amma nayidə, kərawowuni, awo kəngayamba Kəmande Isa Almasiwuye wakkaji cəne calan wuljanadəa tangowo,

¹⁸ nayiro: «Jaman daryeyen am rudu gənaduwumaso isane mangarnja diwi jagai,» yera.

¹⁹ Am anima yaktu kudowu wo, Ruhu Alaye cadanni, hal adamgənaye jagai.

²⁰ Amma nayidə, kərawowuni, kambərsendo jauro tayirdəlan kəlando dunoagənowo, Alaa Ruhulan korowo,

²¹ kərawo Alayen kəlando ronowo, kanjiməri Kəmande Isa Almasiwuye ro sawisoye kudomadəa gurenowo.

²² Am shekkunjaadəa njunonowo,

²³ am laaa kannun taiwo tuluwowo yəkkawowo, laa yea Ala ridalan njunonowo, gəmajenja hal tiyiyen kadawuadəmaa wanowo.

Lewa daryeye

²⁴ To, ti duwon nanjun kənduwo nayia njuron kaduye ye, fuwu darajanjuyen karwukəji dama bawoa-a sariwu bawoa-alan saduwuye ye mbejidə,

²⁵ wotte Ala tilo Njəkkayimandedə, Kəmande Isa Almasiwuyen tiro daraja-a martawa-a kərmai-a kənduwo-a tio, tən kawu jaman burwoyen, kərma ye, har abada yero! Amin.

* **1:15 1.14-15** *mana Nawi Idərisaye* - Mana adə kitawu laa tiro Enok canilan ruwuwada, kitawu duwon Bibəllan tuwandiawodə.

WAHAYI YAHAYAYE
Wahayi duwon tilan Isa Almasiwu Yahayaro
fəledəgənədə
Badiduram

Yahaya, ti kəngayam Isa Almasiwuye, kitawu adəa ti kosolan cuku Batmossen duwon alama saa firakkun uwun gai ngawo karmo-a karmolan cidu-a Isayen ruwuyeno. Yahayadəro fuwura Isa jauro cəraana cani, koro Linjila kəndewuye-a wotiya yakku Yahayaye-a yea ruwujəna. Curo kitawu adəyen Isa Almasiwu wahayi laan tiro fəlediye kawuri kəla jama Isaa gawu tulus lardu Asiyayen kiddo, koro mana kəla awo jaman daryeyen wakkaji ye, jiri awo ani kənduwonju-a kənnasarnju-aa tabbaccagai yeyen kido.

Akko lawarra curo kitawu adəyen dasaanədə:

Badiduram (1.1-20)

Wotiya tulus-a jama Isaa gawu tulus-a (2.1-3.22)

Tamadəro samelan ambəttuwu (4.1-5.14)

Karama tulus (6.1-8.1)

Kangadi tulus (8.2-11.19)

Jama Isaa gawu-a kənduwo diwiye-a (12.1-14.20)

Masiwa daryeye tulus (15.1-16.21)

Siduwu bərnı Babilaye (17.1-19.4)

Kənnasar daryeye (19.5-20.15)

Same bərin-a cidi bərin-a (21.1-8)

Jerujalem bərin (21.9-22.21)

Wahayi duwon tilan Isa Almasiwu Yahayaro
fəledəgənədə
BADIDURAM

¹ Akko wahayi* Isa Almasiwuye, wahayi duwon Ala tiro awo tussiwawo fagat wakkajidəa am tia gawuro fəlejuworo cinadə. Ti ye malaiyanju laaa cunode wolodinju Yahayaro isanoyeyeno.

² Yahaya ye awo kəla mana Alaye-a sheda Isa Almasiwuye-ayen curuna sammaa shedayeno.

³ Bargaa kam mana kawuri nawinawi adəyeya kərajidə, koro bargaa ye tayi awo tilan ruwuwadadəa fanjane ngojaidə, dalilnjudə sanju karənjəna nangaro.

Lewa

⁴ Wuma Yahayadə jama tulus Isaa gawu cidi Asiyayero:† Salam! Ala duwon kərma ye mbeji, kure yen dəgana, fuwu yen dəgaidə ser-a nanlewa-a njado! Ruhı tulus fuwu kurisnju kərmaiyeen dasaanadə ye ser-a nanlewa-a njado!

⁵ Koro Isa Almasiwu shedama amanna, karmolan burwon ciduma, koro maiya dunia sammayea nodomadə ye ser-a nanlewa-a njado!

Isa Almasiwu ti duwon andia saraana ye, bunjuyen‡ biwuwandelan sakkaana ye,

* **1:1 1.1** wahayi - Awo laa kənnasim gai Ala kamba cakke kənəm cədənın curuidə. † **1:4 1.4** Asiya - Kərye Rombe kureye. Tidə curo cidi duwon ku tiro Tirki canidəyen kərga. ‡ **1:5 1.5** bunjuyen - Karmonju kəla kəskayen nangaro.

⁶ koro andia nodowu-a rimanna-a Ala Bawanjuyero sadəna yedə, tiro daraja-a kənduwo-a har abada abadinno tio! Amin.

⁷ Akko curo fofouyen kənde cədi. Wundu yaye simnjun tia curui, har am tia sukcanadə, koro jama duniaye samma kəla tiyen casiri. Adəgaima. Amin.

⁸ Ala Kəmandeye: «Wuma burwoye wo, daryeye ye wo,§ Martawama duwon kərma ye mbeji, kure yen dəgana, fuwu yen dəgaidə wo!» yeno.

Wahayi Yahayaye

⁹ Wu Yahaya kəramindo ye, kamando ye curo bone nja-a nodo bargaa-a nettua-a Isalan dasaanadəyen, kəla mana Alaye-a sheda Isaye-ayen cuku Batmos canilan kərgakko.

¹⁰ Ngai duwon, yim Kəmayea* Ruhu Alaye wuro jəmsiye kowo kura kangadiye gai ngawonin nukci fangekko.

¹¹ Kowodəye wuro: «Awo rumidəa kitawulan ruwune jama tular Isaa gawu bərnı aniyero juwagəne: Afisa, Simirna, Birgamus, Tiyatira, Sardis, Filadelfiya, Lawudikiya.»

¹² Daji wundu wuro manasiyiro kuroro suworgadakko. Suworgadakkəniya, fatəla dinarre tular kirukko,

¹³ koro dawunjan awo laa adamgəna-a camun daada mbeji. Kajəmu kuruwu luwada, koro bel dinarre nganjinjuro tikkerəna.

¹⁴ Kəlanju-a kandurınju-a bul fok wulu bul gai, simnju ye təlam kannuye gai.

¹⁵ Sinju ye kullo kagəlmadin cingada yiyiljiro kalakcənadə gai, kowonju ye ingi ngəwu dunoaro cəgasi gai.

¹⁶ Mukkonju kəmboramlan sillowu tulurra, cinjulan kashagar təlam yindia ngəlaro gallada luwo cədi. Fəkkanju ye jauro nurra kəngal kausu kəla dawuye gai.

¹⁷ Tia kirukkəniya, fuwunjun nukkəna gai bəp kirukko. Daji mukkonju kəmboram gənasiye wuro: «Bare rinəmmi! Wuma burwoye wo, wuma daryeye ye wo,

¹⁸ wuma Kəndəgaimadə wo. Calan nukkəna, amma akkoni har abada abadinno roa kərgakko. Adəgaima mukkonin cuworam Karmo-a Leira-ayea† takkəna.

¹⁹ Adə nangaro awo rummadəa ruwune, awo duwon kərma mbeji, koro awo ngawo awo aniyen wakkajaidə.

²⁰ Akko maana asər sillowu tular mukkoni kəmboramlan rummadə-a fatəla dinarre tulurdə-ayedə: Sillowu tular ani tayima malaiyawa jama tular wua gawudəye wo,‡ fatəla tular ani ye tayima jama tulurdə wo,» yeno.

WOTIYA TULUR-A JAMA ISAA GAWU TULUR-A

2

Kawuri jama Isaa gawu bərnı Afisayero

§ **1:8 1.8** Wuma burwoye wo, daryeye ye wo - Təlam Gəresselan arawuwa alfa-a omega-a ruwuwada, koro curo arawuwa sammayen tayidə arawuwa burwoye-a daryeye-a. * **1:10 1.10** yim Kəmayea - Ladu. Yim karmolan cidu Isaye taktuwuye. † **1:18 1.18** cuworam Karmo-a Leira-aye - Kənduwo am sanunaa karmolan sangoye nanjun mbeji. ‡ **1:20 1.20** malaiyawa jama tular wua gawudəye - Kəngayamba adamgəna, bi fuwuwu adamgəna, bi malaiyawa jireye. Koro WY 2.1, 8, 12, 18; 3.1, 7, 14 mane.

¹ «Malaiya jama wua gawu bærni Afisayen dasaanadayero awo ania ruwugæne: Akko kawuri ti duwon mukkonju kæmboramlan sillowu tulur cædanamadæ, koro dawu fatæla dinarre tulurren dadajimadæyedæ.

² Kændonæm-a ngænæptuwunæm-a nettunæm-a nokkæna, koro am diwia kasaddæmbaworo nokkæna. Tayi duwon kælanjaa kængayambaro ngojana, amma ngai gænidæa rijammæme jire gæniro rumma.

³ Kæla cuniyen neddæmma ngaworo waldæmmi, koro yimbaræmmi.

⁴ Amma diwinæm laa niro wulnjægækki, kærwonæm burwoyedæa kollæmma.

⁵ Adæ nangaro na yurummadæa tange, tæmme, kændo burwon dimidæa de! Tæmmæmbawoa, nanæmbo isække fatælanæmdæa nanjulan ngokki.

⁶ Adæ yaye nashanæm laa ngæla mbeji, kændo am Nikolawussa gawuyedæa wanæmma, wu ye wakkæna.

⁷ Kam sæmonjuamadæ awo Ruhu Alaye jama wua gawu sammaro wuljiyidæa fanjo! Kam kænnsar cuwandænamadæro amari tada kæska ro fandoye janna Alayen dæganadæa ngæroye yikki.»

Kawuri jama Isaa gawu bærni Simirnayero

⁸ «Malaiya jama wua gawu bærni Simirnayen dasaanadayero awo ania ruwugæne: Akko kawuri ti burwoye ye, daryeye ye, ti nuna duwon roaro waljænamadæyedæ.

⁹ Bonenæm-a nantalaanæm-a nokkæna, amma ni arsiyima. Am laa basnjairo nokkæna, kælanjaa yaudiyarø ngojana, amma tayi ngai gæni, tayi jama dandal Yiwulisse.

¹⁰ Bare bone fuwun yamidæa rinæmmi. Akko Yiwulis nayia ri-japturo cakke amndo laaa kosoro casakke kawu mewuro bone yawi. Kambærsenæmdæa har karmoro tai, æriawu roye* njikki.

¹¹ Kam sæmonjuamadæ awo Ruhu Alaye jama wua gawu sammaro wuljiyidæa fanjo! Kam kænnsar cuwandænamadæa karmo yindiyedæ lejiwawo.»

Kawuri jama Isaa gawu bærni Birgamussero

¹² «Malaiya jama wua gawu bærni Birgamussen dasaanadayero awo ania ruwugæne: Akko kawuri kam duwon kashagar tælam yindia ngælaro gallada cædanamadæyedæ.

¹³ Nanæm dægammaa nokkæna, na kuris Yiwulissedæ. Cuni ngælaro tamma, koro jaman duwon dawundon na Yiwulis dæganalan shedamani amanna Antipassa roro ceyesænadæman wua mærsadunæm kollæmmi.

¹⁴ Amma diwinæm laa niro wulnjægækki, nanæmnin am laa alamdu Balaambe jagai mbeji, kam duwon Israyilawu da sænæmsoro tina jagaro ye, kænjæna cado yero Mai Balakko bælaa tayiro laduwuro alamjægænadæ.

¹⁵ Ngaima nanæm yen am laa alamdu am Nikolawussa gawuyedæa jagai mbeji.

¹⁶ Adæ nangaro tæmme! Adæ gænia, tussænnin nanæmbo isække kashagar cinilan culuwidælan tayia lawalakki.

¹⁷ Kam sæmonjuamadæ awo Ruhu Alaye jama wua gawu sammaro wuljiyidæa fanjo! Kam kænnsar cuwandænamadæro kæmbo gæraada tiro man† canidæa yikki. Tiro kau bul laa ye kæladæn cu bærin ruwuwada, cu duwon kam cuwandæna gænia, kam gade nojænnidæa yikki.»

Kawuri jama Isaa gawu bærni Tiyatirayero

* **2:10 2.10** *ariawu roye* - Amari na Alayen sawisoro dægaye. † **2:17 2.17** *man* - Kæmbo samelan isænadæ.

18 «Malaiya jama wua gawu bærni Tiyatirayen dasaanadayero awo ania ruwugæne: Akko kawuri Tada Alaye, ti duwon simnju tælam kannuye gai, sinju ye kullo kagælmadin cingada gaidæ.

19 Kændonæm nokkæna: kærwonæm so, kambærseænæm so, bananæm so, nettunæm so. Koro kidanæm kærmayedæ burwoyæa kojænaro nokkæna.

20 Amma diwinæm laa niro wulnjægækki, Jejabel‡ kamu kælänju nawiro ngojænadæa kollæme wolodiyania alamje kænjenja cado da sænæmsoro tinadæa jagaro cæne tayia jawalnin cuttuluwi.

21 Tiro dama tuwa dioyæ yikkæna, amma kæla kænjenanjudæyen tuwa dioro cæraanni.

22 Akko tia dægæl kasuwayero figækki, koro am ti-a rokko kænjenja cadidæ, kæla kændonjuyen tuwa cadiwawoa, tayi yæa yakkække bone jau fit casai,

23 koro tadawanju§ yæa roro yejækki. Ngainin jama wua gawu samma wua awo karwun dægana kuromaro nosai, koro wundundo yayero kæla kændonjuyen kalkallo yikki.

24 Amma nayi bærni Tiyatirayæ gammuwwa duwon alamdu diwi adæa gawwi, koro awo asær Yiwulisselan bowojaidæa ngonuwwidæ, nayiro wulnjagakki, kurwowu gade gænanjagakkiwawo,

25 amma awo tawwadæa* har isækkiro ngælaro ronowo!

26 Kam kænnsasar cuwande kændoni har njerorambo cædimadæro kænduwo kæla jama duniayen yikke,

27 buleya fafaldai gai, ka suyæa tayia cunodi,

28 wu ye kænduwo na Bawaniyen mowokkænadæ gai, koro sillowu fajarredæ† yæa tiro yikki.

29 Kam sæmonjuamadæ awo Ruhu Alayæ jama wua gawu sammaro wuljiyidæa fanjo!»

3

Kawuri jama Isaa gawu bærni Sardissero

1 «Malaiya jama wua gawu bærni Sardissen dasaanadayero awo ania ruwugæne: Akko kawuri ti duwon Ruhu tulur Alayedæ-a sillowu tulurdæ-a cædanamadæyedæ. Kændonæm nokkæna. Amso nia roaro ngonjana yayæ, ronæm bawo.

2 Faadaro dægai, awo gapcæna no cædidæa kibbagæne, kændonæm na Alaniyen kalkal gæniro rukkæna.

3 Adæ nangaro awo fannæme ngonæmmadæa tange rone, tæmme! Faadaro dægambawoa, barwu gai isækki, koro sa fin nanæmbo isækkiro nonæmbawo.

4 Adæ yayæ nanæmnin bærni Sardissen am laa kajæmunja bannajanni tayir kasarga mbeji. Kajæmu bulla wua sasadduwi, martawanjaa nangaro.

5 Ngainin kam kænnsasar cuwandænamadæ kajæmu bul luji, koro tæmmaro cunju curo kitawu royen cinnækkiwawo, amma fuwu Bawani-a malaiyawanju-ayen ti kakke nækki.

6 Kam sæmonjuamadæ awo Ruhu Alayæ jama wua gawu sammaro wuljiyidæa fanjo!»

Kawuri jama Isaa gawu bærni Filadelfiyayero

7 «Malaiya jama wua gawu bærni Filadelfiyayen dasaanadayero awo ania ruwugæne: Akko kawuri ti duwon tayir ye, jire ye, koro cuwuram Mai

‡ 2:20 2.20 Jejabel - Tidæ kamu Ahab Mai Israyilayero walje Israyilawudæa jawalnin kittuluwo.

§ 2:23 2.23 tadawanju - Am alamdunjuja jaanadæ. * 2:25 2.25 awo tawwadæa - Alamdu jireyæ.

† 2:28 2.28 sillowu fajarredæ - Almasiwu kælänju. WY 22.16 mane.

Daudaye cədanamadəyedə, wotte ti duwon kajiya, wunduma jakciwawo, koro jakciya, wunduma kajiawodə.

⁸ Kəndonəm nokkəna. Akko cinna wunduma rakce jakciwawo kanjəgəkkəna. Dunonəm ganama, manani kasaddəme ngonəmna, koro cuni angərnəmni.

⁹ Akko awo tayi jama dandal Yiwulisse, tayi duwon yaudi cani, amma kattuwu yaudi gənidəro yiddəkkidə: Yakkəkke isane fuwunəmlan tungurumjane nia njəraakkənarə nojai.

¹⁰ Manani nettuye kasaddəme ngonəmna nangaro, sa boneye adamgəna sammaa rijapturo dunia ngaro isidən nia njəriwukki.

¹¹ Duwaman isəkki. Awo tammadə* ngəlaro rone, bare wunduma ariawunəm kənnasarre cəmowonniro.

¹² Kam kənnasar cuwandənamadə tamarməri Fado Alaniyero dikke nadən təmmaro culuwawo. Tiyinjun cu Alaniye-a cu bərni Alaniye Jerujalem bərin samən na Alaniyen jəpcidəye-a cuni bərin-a ruwunəkki.

¹³ Kam səmonjuamadə awo Ruhū Alayə jama wua gawu sammaro wuljiyidəa fanjo!»

Kawuri jama Isaa gawu bərni Lawudikiyayero

¹⁴ «Malaiya jama wua gawu bərni Lawudikiyayen dasaanadəyero awo ania ruwugəne: Akko kawuri ti duwon tiro Amin cani ye, ti shedama amanna, jireye ye, koro fərdu awo Ala alakəna sammayedəyedə.

¹⁵ Kəndonəm nokkəna. Ni samsu gəni, kannua gəni. Ca nidə samsu bi kannuaa, raakko!

¹⁶ Amma ni dəgəsu, kannua gəni, samsu gəni nangaro, cinilan nia təwanjəkki.

¹⁷ Niye: “Wu gəriwu, arsiyi ngəwu fandəkkəna, awima mausənni,” nəmi, amma ni awo kanjimariye ye, njunoduye ye, ngudi ye, kambu ye, fətku yero nonəmni.

¹⁸ Adə nangaro nia galanjəkki, nanin dinar kannun kidaada yuwe gəriwuro walle.† Kajəmu bul ye yuwe tiyinəm jange, bare wunduma asərnəm curunniro. Koro karwun simbe ye yuwe samdəne sim fande.

¹⁹ Am raakkənadəro yikkadəkke yərgarikki. Adə nangaro məldəne təmme!

²⁰ Akkoni, cinna fadoyen baktu dikki. Kam laa kowoni fanje cinnadəa kajia, ngaakke ti-a rokko masəna dikki, ti ye wu-a rokko cədi.

²¹ Kam kənnasar cuwandənamadəro amargəkke wu-a rokko kurisni kərmaiye napci, jiri wu ye kənnasar fandəkke Bawani-a rokko kurisnju kərmaiye namməkkənədə gai.

²² Kam səmonjuamadə awo Ruhū Alayə jama wua gawu sammaro wuljiyidəa fanjo!»

TAMADƏRO SAMELAN AMBƏTTUWU

4

Kuris kərmaiye samelan

¹ Ngawo adəyən akko cinna samən kaada kirukko, koro kowo duwon kangadi gai burwon manasiyi fakkənadəye wuro: «Are na adəro tadde, awo fagatto ngawo adəyən wakkajisodəa fəlenjəgəkke,» yeno.

² Sadəman Ruhū Alayə wuro jəmseyeno. Akko samən kuris kərmaiye mbeji, koro kəmanju kəla kurisdəyən napkada kirukko.

* **3:11 3.11** awo tammadəa - Alamdu jireye. † **3:18 3.18** gəriwuro walle - Arsiyi jireye na Alayen fande.

³ Ti napkadadə camunonju alama kauwa tamanna jasfa-a karneliya-a gai, koro marama yemerod gai* kurisdəa dirije kəljəna.

⁴ Kuris kərmaiye gade findi deri kurisdəa dirijane kəljana, koro kəlanjan amwurawa findi deri kajəmu bul luwada kəlanjan ariawu dinarrea napkada mbeji.

⁵ Kurisdən fəralma culuwe gəgəpti, kowo keyera gəgərjiye ye fandi. Fuwu kurisdəyen fatəla tulur waskada casambi, tayima Ruhu tulur Alayedə wo.

⁶ Koro fuwu kurisdəyen awo laa bərəm gai tiyen awo samma farakko turui kudəram gai mbeji.

Dawu kurisse-a dirinəmkəllenju-an alau roa dewu mbeji, tiyinja fuwu-a ngawo-a ngan sim kadaa.

⁷ Alau burwoyedə alama ngam gai, alau yindiyedə alama dalo gai, alau yakkuyedə fəkkanju fəkka kambe gai, koro alau dewuyedə alama ngarmu fardu cədi gai.

⁸ Alau roa dewu ani finja yaye fefedo arakku arakkua, fefedonja kəla-a cidiya-a ngan sim kadaa. Bune-a kausu-aro dadu baworo tayiye:

*«Tayir, tayir, tayir, Ala Kəmande Martawama,
ti duwon kuren dəgana, kərma ye mbeji, fuwu yen dəgaidə!» cani.*

⁹ Koro sa duwon alauwa roadə ti har abada abadinno dəgama kəla kuris kərmaiye napkadamadəro daraja-a martawa-a wusedu-a cadiya,

¹⁰ amwurawa findi deridə ye fuwu ti kəla kuris kərmaiye napkadamadəyen təmdane ti har abada abadinno dəgamadəro ambəccagane ariawunja cattuluwe fuwu kuris kərmaiye gənajane tiro:

¹¹ *«Ala Kəmande, daraja-a martawa-a kənduwo-a fandonəmdə jussəna,
dalilnjudə awo sammaa alangəme, kəla nianəmben yojane alaktana
nangaro,» cani.*

5

Kakkadudə-a Tamadə-a

¹ Daji mukko kəmboram ti kəla kuris kərmaiye napkadamadəyen kakkadu kuruwu kəriyada curonju-a ngawonju-a ngan ruwua na tulurlan karamalan tədana kirukko.

² Koro malaiya kənduwoa laa kowo dunoaro sapce: «Wundu kakkadudəa kadu-a karamanjudəa wuidu-aro martawaa wo?» cəne cuwori kirukko.

³ Amma wunduma samən, bi cidin, bi cidiya cidiye kakkadudəa rakce kajiwawo bi curuiwawo.

⁴ Kəla wunduma kakkadudəa kadu bi kuroro martawaa tuwandənnidəyen tai dakke so badiyekko.

⁵ Daji amwurawadəye falnja wuro: «Bare yirəmmi! Akko Ngam jiri Yahudaye, kaduwu Mai Daudayedə* kənnasar cuwandəna, kakkadudəa karamanju tulurdə-a kaji,» yeno.

⁶ Daji Tama laa alama duwaada gai katte kuris kərmaiye-də-a alau roa dewudə-ayen dawu amwurawadəyen daada kirukko. Tamadə kangadi

* **4:3 4.3** *jasfa-a karneliya-a yemerod-a gai* - Jauro nurra. * **5:5 5.5** *ngam jiri Yahudaye, kaduwu Mai Daudayedə* - Kaala yindi Almasiwuye. Maananjadə dunoa ye, kənduwoa ye.

tulurra, koro sim tulurra. Tayima Ruhu tulur Alaye dunia ngaro juwaadada wo.

⁷ Tamadə leje kakkadudəa mukko kəmboram ti kəla kuris kərmaiyeen napkadamadəyen ngoyeno.

⁸ Kakkadudəa ngoyenniya, alau roa dewudə-a amwurawa findi deridə-a fuwunjun təmgadara. Wundunja yaye kumbi-a tasa dinarre kaajin təmbərəna-a mukkon cədana. Kaajidə tima moduwa muminnayedə wo.

⁹ Adəgaima aiya bərin yejane:

«Nidə kakkadudəa ngonəme karamanjudəa kaduro martawaa, dalilnjudə nia duwanjane bunəmlan jiri so, təlam so, jama so, lardu so samman amba Alaro merunəmna nangaro.

¹⁰ *Alandero tayia nodowu-a řimanna-aro dimma, koro dunialan kərmai canodi,» cani.*

¹¹ Ngai rukki duwon, kowo malaiyawa kada kadami kurisdə-a alauwa roadə-a amwurawadə-aa dirijane kəljanaye fangekko. Nanngəwunjadə dəwuyə dəwunjuyə dəwu.

¹² Kowo dunoaro sapcane:

«Tama duwaadadə kənduwo-a arsiyi-a nanrashidu-a duno-a bərsəm-a daraja-a njungoro-a moworo martawaa!» cani.

¹³ Daji alauwa sameye-a cidiye-a cidiya cidiye-a tekuye-a sammaye:

«Ti kəla kuris kərmaiyeen napkadamadə-a Tamadə-aro njungoro-a bərsəm-a daraja-a kənduwo-a har abada abadinno tio!» cani fangekko.

¹⁴ Alau roa dewudəye: «Amin!» cani, koro amwurawadə ye təmdane ambətjera.

KARAMA TULUR

6

¹ Rukki ngai duwon, Tamadə karama tulurdəye falnjaa kayenniya, alau dewudəye falnja kowo dunoa gərdu keyeraye gai: «Are!» cəni fangekko.

² Daji fər bul kirukko. Kəmbamanju mukkon kabbia, tiro ariawu kərmaiye cade kənnasarma duwon kənnasar gade madaro leyeno.

³ Tamadə karama yindiyedəa kayenniya, alau yindiyedə: «Are!» cəni fangekko.

⁴ Daji fər gade kime kadio. Kəmbamanjudəro kənduwo dunialan nanlewa tuluwoye-a amba yakəme kattenjan njejoye-a kedo, koro kashagar kura tiro kedo.

⁵ Tamadə karama yakkuyedəa kayenniya, alau yakkuyedə: «Are!» cəni fangekko. Daji fər cələm kirukko. Kəmbamanju mukkon sikella.

⁶ Dawu alau dewudəyen kowo laa nukce: «Yakke kilo fal algamaye tamannju dinariyus fallo waljo, kilo yakku sayirre ye tamannju dinariyus* fallo waljo, amma diben-a kəndawu jaitunne-a bare lenəmmi!» cəni fangekko.

⁷ Tamadə karama dewuyedəa kayenniya, alau dewuyedə: «Are!» cəni fangekko.

⁸ Daji fər bidu kirukko. Kəmbamanjuyə cu Karmo, koro Leira ye tia jəgai. Tayiro kənduwo kəla na duniadəye fal curo dewuyen kashagar so, kəna so, wowa so, bundiya karaa solan amba roro njejoye kedo.

* **6:6 6.6** *dinariyus* - Wuri Rombe. Dinariyus faldə alwasi kida kawu falle.

⁹ Tamadə karama uwuyedəa kayenniya, cidiya laya duwaduramben ro am mana Alaye-a shedanja-a nangaro duwaadadəyeya kirukko.

¹⁰ Kowo dunoaro sapcane: «Kəma tayir-a jirema-a, har yimbiro am dunialan dasaanadəa sharanəme ngaye bundeye mowombawodə?» cane keworo.

¹¹ Daji wundunja yayero gəmajə bul cade tayiro gana tussa sai amanja kidawu, wotte kəramiyanja tayi gai roro ceyesidəye nanngəwunja cəmbəfiya duwon yera.

¹² Rukki ngai duwon, Tamadə karama arakkuyedəa kayenniya, cidi tai dajə loloyeno. Kəngal ye cələm pət ajaja kandurilan tədəna gairo walyeno, kumbal samma ye bu gairo walyeno,

¹³ koro karuwa dunoa ya tarmuyea bakce tadawanju bafənnidəa fiji gai, sillowuwa sameye ye cidiro kesuro.

¹⁴ Same ye buji kərijai gai sulat baworo walyeno, koro kau kuruwu kuruwu-a cukuwa-a samma nanja dasaanalan sənakkadara.

¹⁵ Daji maiya duniaye-a wurawa jamaye-a kajallawa kəriwuye-a arsiyiwu-a kənduwowu-a kareə so, kambe so samma-a curo kul kauyeso-a na kau kura kuraso-alan gəradane

¹⁶ kau kuruwu so, kura sodəro: «Kələndəro fidəgənowo, fəkka ti kələ kuris kərmaiyeen napkadamadəye-a gərgadu Tamadəye-aro gərasanowo!

¹⁷ Yim kura gərgadunjayedə† isəna, wundu gəle rakce daji?» canı.

7

Am dəwu mian fidewun deri Israyilaye

¹ Ngawo adəyen malaiya dewu talgəmo dewu duniayen daada karuwa dewu duniayedəa bare kələ cidiyen bi tekuyen bi kəska fiyeman fujanniro rojana kirukko.

² Malaiya gade laa ye mukkon tawa Ala Kəndəgaimayea adinnamben samero tattu cədi kirukko. Daji kowo dunoaro sapce malaiya dewu kənduwo cidi-a bərəm-a bannaduye cawandənədəro:

³ «Bare cidi-a teku-a kəska-adəa bannanuwwi, sai wolodiya Alandeyero ngumnjan tawa gənayiyeya duwon!» yeno.

⁴ Daji am tayiro tawa gənajaanadəye nanngəwunja fangekko: Jiriya samma kaduwu Israyilayen am dəwu mian fidewun deriro tawa gənajaana.

⁵ Jiri Yahudayen dəwu mewun yindinno tawa gənayeyera, jiri Rubennen dəwu mewun yindin, jiri Gadden dəwu mewun yindin,

⁶ jiri Asherren dəwu mewun yindin, jiri Naptaliyen dəwu mewun yindin, jiri Manaseyen dəwu mewun yindin,

⁷ jiri Simiyonnen dəwu mewun yindin, jiri Lewiyen dəwu mewun yindin, jiri Issakarren dəwu mewun yindin,

⁸ jiri Jabulonnen dəwu mewun yindin, jiri Isuwuyen dəwu mewun yindin, jiri Biliyaminuyen dəwu mewun yindin.

Jama kada kadami duniaye samma

⁹ Ngawo adəyen jama kada kadami wunduma rakce komjiwawo kirukko. Tayidə am larduwa so, jiriya so, jama so, tələmba so sammaye fuwu kuris kərmaiyeedə-a Tamadə-ayen daada kajəmu bul lujana ye, mukkon ngəlai cadana ye,

¹⁰ kowo dunoaro sapcane:

† 6:17 6.17 yim kura gərgadunjaye - Kiyama.

«Njəkkawodə na Alande ti kəla kuris kərmaiye napkadamadə-a
Tamadə-ayen isi!» canı.

11 Malaiyawa samma daada kurisdə-a amwurawadə-a alau dewudə-aa dirijane kəljana duwon, fuwu kurisdəyen təmdane ngumnja cidin gənajane Alaro ambəccagane:

12 «Amin! Alandero njungoro-a daraja-a nanrashidu-a wusedu-a bərsəm-a
kənduwo-a duno-a
har abada abadinno tio! Amin!» yera.

13 Daji amwurawadəye falnja wuro: «Am kajəmu bul lujana ani wunduso? Koro ndaran kadira?» cəne siworo.

14 Tiro: «Kəmani, nima nonəmma wol!» yekkəniya, wuro: «Am ani, tayima curo basari kura duniayedəyen caluwunasodə wo. Bu Tamadəyelan kajəmunjaa tuljane bullo kedo.

15 Adəma nangaro fuwu kuris kərmaiye Alayen daada bune-a kausu-aro Fado Alayen tiro ambəccagaiaro dasayi, koro ti kəla kuris kərmaiye napkadamadə kəndəgairamnjun tayia jakci.

16 Kua adən fuwun kəna so, ngudu so gadero fanjaiwawo, bi kəngal so, bi kausu jau fit so tayia lejaiwawo,

17 dalilnjudə Tama dawu kuris kərmaiye dəganadə səninjaro walje tayia sim ingi ro fandoyedəro cadi, koro Ala ye simalo sammaa sulat baworo simnjan cinji.»

8

1 Tamadə karama tulurredəa kayenniya, reda saye gairo same gəm kido.

KANGADI TULUR

2 Daji malaiya tulur fuwu Alayen daadadəa kirukko. Tayiro kangadi tulur kedo.

3 Malaiya gade mukkon kaaji wardaram dinarrea ise na laya duwaduramdəyen dayeno. Tiro kaaji kadaa moduwa muminna sammayen kundenno kəla laya duwaduram dinarre fuwu kuris kərmaiye dəganadəyen cakkoro kedo.

4 Kange kaajidəye moduwa muminnayen kundenno mukko malaiyadəyen fuwu Alayen tərən ciyeno.

5 Daji malaiyadə kaaji wardaramdəa ngoje kannu laya duwadurambədən cəmbəre duniaro gəpkeyenniya, keyera ye gəgərji, kowo ye nukci, dunia ye cuwaldi, koro cidi ye loloji.

6 Daji malaiya tulur kangadi tuluradə tayia fuduro dabbargadara.

7 Burwoyedə fuyeno, koro mafi-a kannu-a bu tayiro kəllaada-a duniaro fiyeyera. Duniadəye nanju fal curo yakkuyen kannu giwo, kəska yea fal curo yakkuyen kannu giwo, koro kajim kəri ye sammaa kannu giwo.

8 Malaiya yindiyedə fuyeno, koro awo laa alama kau kuruwu kannu cədana gai tekuro gəpkeyera. Ingi tekuyedəye ci fal curo yakkuyen buro walyeno,

9 alauwa roa curo tekuyen dasaanadə ye fal curo yakkuyen kasuno, koro maara ingiye fal curo yakkuyen ye təgəmbo bannaadara.

10 Malaiya yakkuyedə fuyeno, koro sillowu mafəndi laa kannu gai cambi kəla kuluwu fal curo yakkuyero, koro kəla sim ingiyero samelan kikkuro.

11 Sillowu adəye cunju Cəm, koro ingiye ci fal curo yakkuyen cəm fokko walyeno, cəmbo waljəna nangaro am casanaye ngəwunja kasuno.

12 Malaiya dewuyedə fuyeno, koro ci fal curo yakkuyen kəngalle-a kumballe-a sillowuwaye-a bakkera, har nurnjaye ye ci fal curo yakkuyen duwu cələm pətto walyeno, koro nur kausuyedə ye ci fal curo yakkuyen wassənni, buneyedə ye ngai.

13 Rukki ngai duwon, ngarmu laa same kuruwun farjiye kowonju fangekko. Kowo dunoaro sapce: «Kuttunja! Kuttunja! Kuttunja am dunialan dasaanadə, kowo kangadiye gapcana malaiya yakku fuwun fujaidə nangaro!» cəni.

9

1 Malaiya uwuyedə fuyeno, koro sillowu laa samelan cidiro cukkurəna kirukko. Cuwuram ci bəlaa daduram bawoayedə* tiro kedo.

2 Bəlaa daduram bawoadəa kaje kange kagəlmadi kuraye gai tərən cije kange bəlaayedə kəngal-a kasam-aa cakke duwuro walyera.

3 Daji curo kangedəyen kawiya caluwe duniaro tatargaadara. Tayiro duno kedo, duno kəlanji duniaye gai,

4 koro tayiro am duwon tawa Alaye ngumnjan bawoadəa gənia, bare kajim duniaye-a kərijuwo-a kəska-a fimaa bannajanni yera.

5 Tayiro am ania njejoro gəni, kəndawu uwuro ajawu gənaduwo amari kedo. Jau ajawunjayedə alama jau kəlanjiye kamba jəgərəna gai.

6 Yim anin amso karmo majai, amma cawandiwawo. Sanuiya, carayi, amma karmodə tayin kuruwunno cəgasi.

7 Kawiya ani fərra kəriwuro dabbargada-a camun. Kəlanjan awo laa ariawu kərmaie dinarre gaia, fəkkanja ye fəkka kambe-a camun.

8 Kandurinja kanduri kamuye gai, koro sheřinja ye sheři ngambe gai.

9 Nganjinja sulwe suyen jakkada gai, koro kalala fefedowanjaye amalenkeya kəriwuye fər ngəwu gərjana lawalaro cakkasi gai.

10 Ngawarenja alama ngaware kəlanjiye gai karia, koro ngawarenjadən kənduwo kəndawu uwuro amba basarduye cadana.

11 Malaiya bəlaa daduram bawoayedə mainja, təlam yaudiyudin cunju Abaddon, təlam Gəresselan Afolliyon.†

12 Masiwa burwoyedə kojəna, akko ngawo adəyen masiwa gade yindi gapco.

13 Malaiya arakkuyedə fuyeno, koro kowo laa koyo dewu laya duwaduram dinarre fuwu Alayen dəganadəyen nukci fangekko.

14 Malaiya arakkuye kangadinjadəro: «Malaiya dewu ci bərəm kura Yufaratten tikkerənadə‡ wuine!» yeno.

15 Adəgaima malaiya dewu har sa adə-a yim adə-a kəndawu adə-a saa adə-aro caman dabbargadadəa leja adamgəna sammaye fal curo yakkuyen ceyesoro wuiyera.

16 Sojiyanja fərwudəye nanngəwunjadə miliyo yer yindi, nanngəwunjadəa fangekko.

17 Akko alama fərra-a fərwunja-a wahayilan rukkənayedə: Fərwudə sulwe kime cit so, řiwulla so, kurnum so casakkəna. Kəla fərradəyedə kəla ngambe-a camun, cinja yen kannu-a kange-a kau kannu kimejəgəna-a caluwi.

18 Masiwa yakku anilan adamgənaye fal curo yakkuyen keyeso: kannu-a kange-a kau kannu kimejəgəna-a cinjan caluwidə.

* **9:1 9.1** *bəlaa daduram bawoa* - Na duwon Yiwulis-a sedannanju-aa rojanadə. † **9:11 9.11** *təlam yaudiyudin cunju Abaddon, təlam Gəresselan Afolliyon* - Cu yindi Yiwulisse, maananjudə Siduwuma. ‡ **9:14 9.14** *malaiya dewu ci bərəm kura Yufaratten tikkerənadə* - Malaiya dewu ani jauru diwi, koro Yiwulissa jagai.

¹⁹ Kənduwo fərrayedə cinja-a ngawarenja-alan kərga. Ngawarenjadə kadi gai kəlaa, tayilan amba basarjai.

²⁰ Amma adamgəna gapcana masiwa anin sanunnidə kəla awo mukkonjan cadandənyen tuwa cadənni, koro sedanna-a gumkiya dinarre so, riwullaye so, kulloye so, kauye so, kəskaye so-aro ambəccagaidəa koljanni, gumkiya duwon rakcane kuro-a fəndu-a ledu-a cadiwawodə.

²¹ Koro kam njejo so, sagawu dio so, kənjəna so, nambarwu soyen tuwa cadənni.

10

Malaiya-a kitawu təngəri-a

¹ Daji malaiya gade dunoa samelan jəpci kirukko. Fofoulan jaktəna, koro maramalan kəla kəleyadaa. Fəkkənju kəngal gai, siyelnju ye tamarmari kannuye gai.

² Mukkonjun kitawu təngəri kaadaa. Sinju kəmboramdəa kəla tekuyen gənaje wailadəa cidilan gənayeno.

³ Kowo dunoaro sapce ngam ciri gai burwu kekko. Burwu kekkənniya, radu tulurdə kowonja nukkerə.

⁴ Radu tulurdə nukkeranniya, ruwudu makki duwon, kowo laa same-lan nukce wuro: «Awo radu tulurdə wuljanadəa asərlan rone, bare ruwunəmmi!» cəni fangekko.

⁵ Daji malaiya kəla teku-a cidi-ayen daada rukkənədə mukkonju kəmboram samero sapce

⁶ kəla ti har abada abadinno dəgama, ti duwon same-a awowa curonjun dasaana-a cidi-a awowa curonjun dasaana-a teku-a awowa curonjun dasaana-aa alakcənədəyen kansu juwe: «Kua adən fuwun guredu bawo!

⁷ Yim malaiya tulurre kowo nukcidən, kangadinju fujiya, asər Alayədə wakkaji, wolodiyənju nawiyədəro wuljəgənədə gai,» yeno.

⁸ Daji kowo samelan nukce fakkənədə walde wuro: «Lene, kitawu kaada mukko malaiya kəla teku-a cidi-ayen dajənədəyedən moye!» yeno.

⁹ Na malaiyədəyero lekke kitawu təngəridəa sio nəkke kiworəkkəniya, wuro: «Akko tai ngəre! Curonəmlan cəm fokko walji, amma cinəmlan kəji con kəmagən gai fannəmi,» yeno.

¹⁰ Kitawu təngəridəa mukko malaiyədəyen mowokke gigərəkko. Cinilan kəji con kəmagən gai fangekko, amma gigərəkəniya, curoni cəm fokko walyeno.

¹¹ Daji wuro: «Koro yaye sai kəla jama-a larduwa-a təlamba-a maiya-a gadegade kadayen nawinawi dimiya!» yeno.

11

Shedama yindi

¹ Daji kangale ka ngalduram gai sade wuro: «Cine, Fado Alaye-a laya duwaduramdə-a ngalle, koro am ambəttuwuwu curodən dasaanadəa komme!

² Amma balballa Fado Alaye deyan dəganadəa kolle, bare ngalləmmi, dalilnjudə tia mukko jama kərdiyəyero casakkəna, koro kəndawu fidewun yindinno bəрни tayirdəa* guguwaccai nangaro.

³ Shedamani yindidəro kənduwo yikke kawu dəwun yer yindin firakkunno ajaja luwadaa† nawinawi cadi,» yeno.

* **11:2 11.2** bəрни tayirdəa - Jerujalem. † **11:3 11.3** ajaja luwada - Noduwuram lagaranne.

⁴ Shedama yindi ani, tayima ya jaitunne yindi-a fatəla yindi-a fuwu Kəma duniayen dasaanadə wo.

⁵ Kam laa tayia basardu cəraanaa, kannu cinjan culuwe kəladowanjaa rəməs juwui. Kam laa tayia basardu cəraanaa, dole jiri adəgainin nui.

⁶ Tayi yindi ani nanjan kənduwo samea jaktuye mbeji, bare jaman naw-inawinjayedən ingi sameye cudurənniro, koro kənduwonja sa caraanalan ingia buro kalaktuye-a duniaro masiwa jiri fi yaye kudoye-a mbeji.

⁷ Sa shedanja njodə ceriya, bundi duwon bəlaa daduram bawoalan culuwimadə tayiro kəriwu cəkkade nasarde tayia roro ceji.

⁸ Kaminnjadəa farsam bərni kurayelan koljagai, bərni duwon tiro mis-allo Sodom-a Masar-a cani, na Kəmanjadəa kəskaro jajagane ceyesənadə.

⁹ Adəgaima am jamaye so, jiriyaye so, təlambaye so, larduwaye so kaminnjadəa kawu yakku redaaro carune sittəradu wajai.

¹⁰ Am duniaye karmonjaye jauro kəji fanjai, ngəməri karwukəjiye cadı, koro kattenja yen kənjoso cadı, dalilnjudə nawiya yindi ani tayiro ajawu gənaajaana nangaro.

¹¹ Amma ngawo kawu yakku redaa aniyen Ala tayiro ro fujiye cijane dayera, koro am tayia caruna samma jauro riyera.

¹² Daji kowo dunoa laa samelan nukce tayiro: «Arowo na adəro taddowo!» cəni fangera. Kəladowanja tayia carui ngai duwon, curo fofouyen samero takkera.

¹³ Sadəman cidi jauro loloje bərnidəye ci fal curo mewuyen wurde am dəwu tulur kasuno. Am gapcanadə karwunja tai daje kamde Ala Mai Samemaro daraja kedo.

¹⁴ Masiwa yindiyedə kojəna, akko masiwa yakkuyedə nagatto isi.

Kangadi tulurredə

¹⁵ Malaiya tulurredə fuyeno, koro kowo dunoa dunoa laa samelan nukcane: «Kərmai duniayedə Kəmandeye-a Almasiwunjuyə-aro walyeno, koro har abada abadinno kərmai cunodi,» yera.

¹⁶ Amwurawa findi deri fuwu Alayen kəla kurisnja kərmaiye nap-kadadə təmdane ngumnja cidin gənajane Alaro ambəccagane

¹⁷ tiro:

*«Kəmande Ala Martawama, ni kure yen dəgamma,
kərma ye mbejidə, wusenjiyena,
awoa kənduwonəm dunoa ngonəme kərmainəm
nodo badinəmna.*

*¹⁸ Jama kərdiyaye gərgajəna,
amma sa gərgadunəmbədə isəna.
Aaa, sa am sanunaro shara njəddoye cədəna,
sa duwon wolodiyanəm nawiyaadə-a muminnadə-a am
cunəm rijane njaana kuran ganən samma-aro
mukowa yime am dunia bannajanadəa
siduwuyedə!» yera.*

¹⁹ Daji Fado Alaye samelan dəganadə fərəmde sanduwu amannjuyedə Fado Alayen turui kərga. Sadəman dunia ye cuwaldi, kowo laa ye nukcai, keyera ye gəgərji, cidi ye loloji, koro mafi kura kura ye cuduri.

JAMA ISAA GAWU-A KƏNDUWO DIWIYE-A

12

Kamu-a kadi mafəndi-a

¹ Daji alama jaumaro ajabba laa samelan fəleyaada: Kamu kəngallan jaktəna, cidiya sinjuyen kumballa, koro kəlanjuro ariawu kərmaiyə sillowu mewun yindinnea.

² Kamudə curoa, curodə tia lejəna nanjauro burwu cakki.

³ Koro alama laa gade samelan fəleyaada: Kadi mafəndi kime cit kəla tulurra, kangadi mewua, koro kəlanju samman ariawu maila tulurra.

⁴ Ngawarenju sillowuwa sameye ci fal curo yakkuyen fəraje duniaro gəpkeyeno. Kadidə ise kamu curo lejənadə cambiyama, tadanjudəa cundi cəne fuwunjun dayeno.

⁵ Kamudə tada kongwa kembo, tada duwon jama duniaye sammaa ka suyen* cunodidə. Koro tadadəa cadane na Alaye-a kurisnju kərmaiyə-aro kesado.

⁶ Daji kamudə karaa dəriro ngərəmgəno, na duwon Ala kawu dəwun yer yindin firakkunno tiro kistuwuyero dabbarjəgənadə.

⁷ Daji kəriwu laa samelan wakkayeno. Mikaila-a† malaiyawanju-a kadidəa lawalayera. Kadidə-a malaiyawanju-a ye tayia lawalayera,

⁸ amma rakcane nasardanni, koro gadero samelan na cawandənni.

⁹ Kadi mafəndidəa duniaro gəpkeyera, ti duwon kadi kureye tiro Sedan koro Yiwulis cani, am duniaye sammaa jambadumadə. Tia duniaro gəpkeyera, malaiyawanjua tin kundenno gəpkeyera.

¹⁰ Daji kowo dunoa laa samelan nukce fangekko. Tiye: «Kərma njəkkawo-a duno-a kərmai-a Alaye ye, kənduwo Almasiwunjuye yedə isəna, dalilnjudə ngadarduma ti duwon bune-a kausu-aro kəramiyandəa fuwu Alayen ngadarjidəa cidiro gəpcaana nangaro.

¹¹ Kəramiyandədə bu Tamadəye-a mana shedanjaye-alan kənnasar kəlanjun cawandəna, koro har karmoro ronja njo wajanni.

¹² Adəma nangaro, ni same-a nayi samelan dəgawwa-aso, kəji fannowo! Amma kuttundo, nayi cidi-a tekū-aso, dalilnjudə Yiwulis jauro gərgaada nandoro jəpcəgəna, kawu ganama tiro gapcuworo nojəna nangaro,» yeno.

¹³ Kadi mafəndidə tia duniaro gəpcaanaro kirunniya, kamu tada kongwa cambənadəa kadudu badiyeno.

¹⁴ Amma kamudə karaa dəri na kadidən kuruwunno farjo lejoro, fefedo yindi ngarmu jauro kuraye tiro kedə, na duwon tiro kərwu yakku redaaro kistuwuye dabbardəgənadə.

¹⁵ Daji kadidə cinjun ingi kuluwu cəgasi gai kamudəa cadoro ngawonjun fiyeno.

¹⁶ Amma cididə kamudəro banajiye fərəmdə kuluwu kadi cinjun fijənadəa kiano.

¹⁷ Kadidə kamudəro jauro gərgajiye cije kaduwunju gapcana, wotte tayi wada Alaye jaana-a Isaa shedajana-adəro kəriwu njəkkadoro leyeno.

¹⁸ Koro kəla cidi kesa ci tekuyen dayeno.

13

Bundi yindi

¹ Daji bundi laa tekudəlan culuwi kirukko. Tidə kangadi mewua, kəla tulurra. Kangadinjulan ariawu maila mewua, koro kəlanju fin yaye kaala Alaa bastuye ruwuwada.

² Bundi rukkanadə jajərma gai, sinju ye bulduye gai, cinju ye ngambe gai. Kadi mafəndidə tiro dunonju-a kurisnju-a kənduwonju kura-aa kaino.

* 12:5 12.5 ka suyen - Kənduwoaro cunodi. † 12:7 12.7 Mikaila - Cu malaiya kura laaye.

³ Kəlanju fal nuna gairo lorudəna yaye, ngajəna. Am duniaye samma bundidəa ajapcane jaane

⁴ kadidəro ambətkeyera, bundidəro kənduwo cina nangaro. Koro bundidə yero ambətkeyera, tayiye: «Wundu bundidə gai wo? Koro wundu tia rakce lawalaji?» canı.

⁵ Tiro ci mana rokuraye dime Alaa bastuye kedo, koro tiro amari kəndawu fidewun yindinno kərmai nodoye kedo.

⁶ Daji bundidə cinju kaje Alaa bastu badiyeno. Alaye cunju-a kəndəgairamnju-a amnju samen dasaana-aa baskeno.

⁷ Tiro amari muminnaro kəriwu yikkadəme kənnasar kəlanjan fandoye kedo, koro tiro kənduwo kəla jiri so, jama so, təlam so, lardu so fiyen yaye kedo.

⁸ Adəgaima am dunian dasaana samma bundidəro ambəccagai, am duwon cunja tən dunia alaktənayen curo kitawu roye Tama duwaadadəyen ruwudənnidə.

⁹ Kam səmonjuamadə fanjo!

¹⁰ Kam kadaranju kərearo waldudə fagatto tia cadane kərearo kalakcai. Kam kadaranju kashagarlan tia njejedə fagatto kashagarlan tia ceyesi. Akko sa nettu-a kambərse-a muminnaye.

¹¹ Daji bundi gade laa cididən culuwi kirukko. Tidə kangadi yindia ngəlaro gai, koro kadi mafəndi gai manaji.

¹² Kənduwo bundi burwoye sammalan fuwunjun faidade dunia-a am tilan dasaana-aa cakke bundi burwoye lorunju karmoyen ngajənədəro ambəccagai.

¹³ Koro alama ajabba ajabba cəde, har cakke kannu samelan cidiro fuwu amben jəpciye.

¹⁴ Am dunian dasanaro bundi kashagarlan loruwada roa dəganədəro gumki cadando cəne alama fuwunjun tiro amarjagane cədidəlan tayia jambaji.

¹⁵ Bundi yindiyədəro amari cade gumki bundi burwoyedəro ro cakke har mana cəde am tiro ambəttuwu wajana sammaa cakke ceyesi.

¹⁶ Koro bundi yindiyədə cakke am kuran ganan so, gəriwun ngudin so, kamben kərean so sammaye mukko kəmborambo bi ngumbo tawa gənajagai.

¹⁷ Ngainin kam tawadəa cədana gənia, wunduma rakce cuwuiwawo bi cəladiwawo. Tawa adə cu bundidəye bi lamba cunjuye.

¹⁸ Akko lamar nanrashiduye: Kam hangal kəjiadə lamba bundidəyea gayirjo! Lamba adə lamba kambe, koro lambanju yer arakkun firakkun lukko arakkun.

14

Tamadə-a jamanju-a

¹ Daji kirukkəniya, akko Tamadə kəla kau kuruwu tiro Siyon canidəyen daada, koro rokkonjun am dəwu mian fidewun dewun ngumnjan cunju-a cu Bawanjuye-a ruwuwadaa.

² Kowo laa ingi ngəwu dunoaro cəgasi so, keyera jauru gəgərji so gai samelan nukci fangekko, koro kowo fakkənədə alama kumbiwu kumbinja jajai gai.

³ Fuwu kuris kərmaiyədə-a alau roa dewudə-a amwurawadə-ayen aiya bərin yejai. Tayi dəwu mian fidewun dewun dunian merujanədəro kajia, wunduma rakce aiya adəa cəriwawo.

⁴ Tayima am kamulan kadawu ngojannidə wo, tayidə tayir nangaro. Koro tayima am Tamadəa na leji sammaro jagaidə wo. Nema burwoye Ala-a Tamadə-aro cadidəro waljaro curo adamgənanayen am ania merujana,
⁵ koro cinjalan kattuwu fima culuwunni, tayilan awo waada bawo.

Malaiya yakku-a kawurinja-a

⁶ Daji malaiya gade laa same kuruwun farji kirukko, nanjun kawuri kəji sawisoye am dunian dasaanaro njəddoro mbeji, wotte am lardu so, jiri so, təlam so, jama so sammaye.

⁷ Kowo dunoaro sapce: «Alaa rinowo, tiro daraja yowo, sanju shara njəddoye cədəna nangaro. Ti duwon same-a cidi-a teku-a sim ingiye-aa alakənadəro ambətkənowo!» yeno.

⁸ Malaiya yindiye laa ye tia jəgane: «Sidəgəna! Bərni kura Babilayedə sidəgəna, ti duwon jama duniaye sammaa cakke diben kənjənanju sukəna yea casanadə,» yeno.

⁹ Malaiya yakkuye laa ye tayia jəgane kowo dunoaro sapce: «Wundu duwon bundidə-a gumkinju-aro ambəcciye tawa ngumnjuro bi mukkonjuro gənajagaidə,

¹⁰ ti ye diben* dunoa ingilan tusadənni curo kənjaram gərgadu Alayero fijaana ken cai, koro fuwu malaiyawa Alaye-a Tamadə-ayen kannu-a kau kannu kimejəgəna-a kamdəa jawune ajawu cai.

¹¹ Adəgaima kange ajawunjayedə har abada abadinno ciji. Bune yen kal, kausu yen kal, afu cawandiawo, am duwon bundidə-a gumkinju-aro ambəccaana, koro wundu yaye tawa cunjuye tiyinjuro gənajaanadə!» yeno.

¹² Akko sa nettu muminnaye, tayi duwon wadawa Alayea jaane kambərsenja Isalan rojanadə.

¹³ Daji kowo laa samelan nukci fangekko, tiye: «Adəa ruwune: Barganja am Kəmandelan dasaana adən fuwun sanuidə!» yenniya, Ruhu Alayeye: «Aaa, ngənəwunjan tussa, kəndonja tayia jəgai† nangaro,» yeno.

Kala duniaye

¹⁴ Daji kirukkəniya, akko fofou bul laa mbeji, koro kəla fofoudəyen ti Tada Kambe gai napkada, kəlanjun ariawu kərmaye dinarrea, mukkonju yen tayida timiaa.

¹⁵ Malaiya gade laa Fado Alayen culuwe kowo dunoaro sapce ti kəla fofouyen napkadadəro: «Sa kalaye cədəna. Tayidanəm ngone kalane, nema duniayedə bafəna nangaro,» yeno.

¹⁶ Daji ti kəla fofouyen napkadadə tayidanju duniaro gəpciye nema duniayedəa kalayeno.

¹⁷ Daji malaiya gade laa Fado Alaye sameyedən kiluwo, ti ye mukkonjun tayida timiaa.

¹⁸ Malaiya gade laa nanjun kənduwo kəla kannuyen mbejidə laya duwaduramdən culuwe kowo dunoaro sapce ti tayida timiaa cədanadəro: «Tayidanəm ngone tadawa ya inabbe duniayedəa kamme, tadawanju basawuna nangaro,» yeno.

¹⁹ Daji malaiyadə tayidanju duniaro gəpciye tadawa ya inabbe duniayedəa kamje curo inab guwatturam kura gərgadu Alayedəyero fiyeyeno.

* 14:10 14.10 diben - Wowom Alaye. † 14:13 14.13 kəndonja tayia jəgai - Mukowa cawandi.

²⁰ Guwatturamdən ngawo bərniiyen guguwaccane bu tilan kiluwo, dadunju har řijam fərre, nankuruwunju ka ngalduramlan dəwu fal yer arakkua.‡

MASIWA DARYEYE TULUR

15

Malaiya tulur-a masiwa daryeye tulur-a

¹ Daji samelan alama gade kura ye, ajabba yea kirukko: Malaiya tulur masiwa daryeye tulurra, masiwa duwon tayilan gərgadu Alaye ceridə.

² Koro awo laa teku kudərambe kannu-a tusaada gai kirukko, koro kəla tekudəyen am duwon kəla bundidə-a gumkinju-a lamba cunjuye-ayen kənnasar cawandənədə mukkonjan kumbiya Alayea daada.

³ Aiya Nawi Musa wolodi Alayedə-a aiya Tamadəyedə-aa yejane:

*«Ala Kəma Martawama,
kəndonəm darajaa jauro ajabba ajabba!
Ala Mai jama dunia sammaye,
jawalnəm nan'adal-a jire-aa!*

⁴ *Kəmande, wundu nia rinje niro daraja njiwawodə?
Awoa ni tilonəmna tayir*wo.*

*Jama duniaye samma isane fuwunəmlan ambənnjagai,
kəndonəm nanjireye fəleyaada nangaro,» canı.*

⁵ Ngawo adəyen Fado Alaye, wotte leima shedaye† samelan dəganadə fərəmgada kirukko,

⁶ koro malaiya tulur masiwa tulurradə Fado Alayedən keluwo. Kajəmu linne bul fok lujana, nganjinjaro bel dinarre tikkerəna.

⁷ Alau dewu roadəye falnja malaiya tulurdəro tasa dinarre tulur gərgadu Ala har abada abadinno dəgamayen fer casambəřəna kaino.

⁸ Adəgaima daraja Alaye-a dunonju-a nangaro Fado Alayedə kangen kimbəřo, koro wunduma rakce Fado Alayedəro ngayiwawo, sai masiwa tulur malaiya tulurredə wakkajane ceseriya.

16

Tasa tulur gərgadu Alayea

¹ Daji kowo dunoa laa Fado Alayen nukce malaiya tulurdəro: «Lenowo, tasa tulur gərgadu Alayedəa duniaro figənowo!» cəni fangekko.

² Burwoyedə leje tasanjudəa duniaro fiyeyeno, koro tuno kuttu ye, diwi ye am duwon tawa bundidəyea tayiro gənajagane gumkinjuro ambəccagaidəlan keluwo.

³ Yindiyedə tasanjudəa tekuro fiyeyeno, koro ingidə bu alama kam nunaye gairo walje alauwa roa curo tekuyen dasaana samma kasuno.

⁴ Yakkuyedə tasanjudəa kuluwu so, sim ingiye so sammaro fiyeyeno, koro ingidə buro walyeno.

⁵ Daji malaiya ingiso kuromaye: «Ni jirema, ni duwon kure yen dəgamma, kərma yen mbejidə, ni Tayirdə, awoa wowom ania kalkallo kamməmna.

⁶ Tayidə bu muminnyaye-a nawiyye-aa fijana, koro casaro tayiro bu yimmadə, jussəna,» cəni fangekko.

‡ 14:20 14.20 nankuruwunju ka ngalduramlan dəwu fal yer arakkua - Kilometər yer yakku gai.

* 15:4 15.4 tayir - Ala Biwubawoma, am-a gade. † 15:5 15.5 leima shedaye - Na Ala-a tadoram.

7 Koro laya duwaduramdən kowo laaye: «Aaa, Ala Kəmande Martawama, sharanəm jire ye, kalkal ye,» cəni fangekko.

8 Dewuyedə tasanjudəa kəngallo fiyeyeno, koro kəngaldəro kənduwo amba kannun warduye kedo.

9 Amdə kannu jau fitnin wargadara ye, cu Ala kəla masiwa aniyen kənduwoayedəa baskera ye, amma tuwa dime tiro daraja njo wayera.

10 Uwuyedə tasanjudəa kəla kuris kərmaiye bundidəyero fiyeyeno, koro na cunodi samma duwuro walyeno. Sərənnja nangaro amdə təlamnjaa sheřin naljane

11 jaunja-a tunonja-a nangaro Ala Mai Samemaa baskera, amma kəla kəndonjayen tuwa cadənni.

12 Arakkuyedə tasanjudəa bərəm kura Yufarattedəro fiyeyeno, koro jawal maiya adinnambədəro dabbarduwo inginju ngamgeno.

13 Daji ci kadi mafəndidəyen-a ci bundidəyen-a ci nawi kattuwuyedəyen-a sedan yakku koko-a camun caluwi kirukko.

14 Tayidə sedanna alama ajabba ajabba diowu, na maiya duniaye sam-mayero lejane tayia kəriwu yim kura* Ala Martawamayedəro capcagai.

15 «Akko barwu gai nanəmbo isəkki! Barganju kam duwon bare tiyinju dea dadaje jama asərnju carunniro faadaro dəgane kajəmunju lujənamadə!»

16 Daji sedannadə maiyadəa na tiro təlam yauidiyudin Armagedon canidəlan capkera.

17 Tulurredə tasanjudəa kasambo fiyeyeno, koro kowo dunoa laa kuris kərmaiye Fado Alayedən nukce: «Cərəna!» yeno.

18 Daji fəralma culuwe gəgəpti, kowo keyera gəgərjiye ye fandi, cidi dama baworo kawu adamgəna alaktənaman ngaltəma loləjənnirololoyeno.

19 Bərni kuradə yakkuro yakte bərniya jama duniaye samma ye wur-gadara. Adəgaima Ala bərni kura Babilayedəa takce kənjaram diben gərgadunju jau fittedəa tiro kaino.

20 Cuku samma baworo walyera, koro kau kuruwu fima gadero turunni.

21 Mafi mafəndi mafəndi jaumaro kurwowu samelan kəla ambero cudurəna, koro masiwa mafiyədəro amdə Alaa baskera, masiwa adə jauro jau nangaro.

SIDUWU BƏRNI BABILAYE

17

Jawar kura-a bundi-a

1 Daji malaiya tulur tasa tulurradəye falnja naniro ise wuro: «Are, niro wowom duwon jawar kura kəla ingi ngəwuyen napcənamadəro gənajagaidəa fəlenjəgəkki.

2 Maiya duniayedə ti-a rokko kənjəna cadəna, koro am dunian dasaanadə ye diben kənjənanjuyelan sagarandana,» yeno.

3 Daji Ruhu Alaye wuro jəmsiye, wahayilan malaiyadə wua karaaro suttuluwo, koro kamu laa kəla bundi kime citten napkada kirukko. Bundidə tiyinju ngan cuwa gadegade Alaa bastuyen jakkada, kəlanju tulur, kangadi mewua.

4 Kamudə kajəmu kime cit lujəna, kare kawaraye dinar so, kari so, mursam solan tədəna cakkəna. Mukkonjun kənjaram dinarra curonjun awo jauro waada kənjənanjuyelan cəmbərəna.

* 16:14 16.14 yim kura - Kiyama.

⁵ Ngumnjun cu aserre ruuwada: «BƏRNI KURA BABILAYE, YA JAWARRA SO, AWO WAADA DUNIAYE SOYE.»

⁶ Daji kamudə bu muminna-ye bu shedawu Isaye-a cane sagarandənarō kirukko. Tia kirukkəniya, jauro ajapkekko.

⁷ Amma malaiyadəye wuro: «Awiro gəle ajapkem? Asər kamudəye-a bundi duwon kəlanjuro juwana kəla tulurra kangadi mewuadəye-a niro bayinjəgəkki.

⁸ Bundi rumma adə kure yen dəgana, kərma ye bawo, koro fuwu yen bəlaa daduram bawoalan culuwe siduwuro leji. Am dunian dasaana duwon cunja curo kitawu royen tən dunia alaktənaman ruwudənnidə bundidəa caruiya, ajapcai, ti kure yen dəgana, kərma ye bawo, koro fuwu yen walde isi nangaro.

⁹ Akko lamar hangalkəji-a nanrashidu-aye: Kəla tulurdə kau kuruwu tulur duwon kəlanjan kamudə napcənadə. Koro tayidə mai tulur:

¹⁰ Uwunjaye kərmai cerəna, falnja kərma mbeji, falnja fuwun isi. Isiya, ngəwuro tussiwawo.*

¹¹ Bundi kure yen dəgana kərma ye bawodə, tidə mai wuskuye, amma ti tulurdəye, koro siduwuro leji.

¹² Kangadi mewu rummadə maiya mewu koroma kərmai cawandənni, amma sa fallo bundidə-a rokko kərmai cawandi.

¹³ Tayi ani samma nianja tilo, kənduwonja-a kərmainja-a mukko bundidəyero casakki.

¹⁴ Tamadəro kəriwu cakkadi, amma Tamadə kəla tayiyen kənnasar cuwandi, tima Kəma kəmayaye, koro Mai maiyaye wo nangaro, koro am tia jaanadə bowowada ye, kəreyada ye, amanna ye,» yeno.

¹⁵ Koro malaiyadə walde wuro: «Ingi ngəwu na jawar napcəna rummadə, tayima jama so, cammo so, larduwa so, təlamba so wo.

¹⁶ Kangadi mewu rummadə-a bundidə-aso jawardəa wul wajai. Karenju sammaa camoye tia rinjai, koro danju jagare kannun tia rəməs warjai.

¹⁷ Awoa Ala karwunjaa cakke nianju dioro fandane kərmainja bundidəro cadī, har mana Alaye wakkajiro.

¹⁸ Kamu rummadə bərni kura duwon maiya duniayea cunodidə,» yeno.

18

Siduwu bərni Babilaye

¹ Ngawo adəyen malaiya gade jauro kənduwoa samelan jəpci kirukko, koro duniadə darajanjulān waskada.

² Malaiyadə kowo dunoaro sapce: «Sidəgəna! Bərni kura Babilayedə sidəgəna! Kəndəgairam sedannaye ye, jongo karuwa batti sammaye ye, jongo ngudo batti sammaye ye, jongo bundi batti waada sammaye yero waljəna,

³ dalilnjudə jama duniaye samma ye diben dunoa kənjənanjuyen casana, maiya duniaye ye ti-a rokko kənjəna cadəna, koro sawurwu duniaye ye arsiyinjū na kojənayelan gəriwuro waljana nangaro,» yeno.

⁴ Daji kowo gade laa samelan nukce: «Jamani, tilan luwowo! Bare biwuwanjuro mukko yakkuwwi bi masiwanju nayia lenjanni,

⁵ dalilnjudə biwuwanju har samero taccana, koro Ala ye ayauwanjudəa takcəna nangaro.

* **17:10 17.10** ngəwuro tussiwawo - Ala tiro kawu ganamaro kərmai nodo amarjiyi.

⁶ Jiři cədənədə gai, ti yero yiddowo, koro kəndonju kawakyindi tiro kalakkəgənowo, kənjaram dijenadəlan tiro kawakyindiro digənowo!

⁷ Jiři rokura ye cədəna, arsiyi ye na kojənaro capcənədə gai, yakkowo ajawu ca dama baworo karwunju kuttajo! Awoa karwunjun: "Wu mai kamuye, napkada kərmai nodəkki. Wu kamu kwa faccəgənaa gəni, koro lagaran təmmaro dikkiwawo," cəni.

⁸ Adə nangaro curo kawu fallen masiwa tia cuwandi: karmo-a karwukutta-a kəna-a. Koro kannu tia juwe cotto sijiyi. Nonowo, Ala Kəmande wowom tiro gənajəgənədə kənduwoma!» cəni fangekko.

⁹ Daji maiya duniaye ti-a rokko kənjəna cade kəji arsiyinju dama bawoaye fanjanədə kange kannu tia juwuiyedəa caruiya, kəla tiyen tai dajane burwu casakke casiri.

¹⁰ Ajawu tia cuwandənədəa rijana nangaro, tin kuruwunin dajane: «Kuttu! Kuttu! Bərni kura, bərni kənduwoa Babilaye! Awoa curo sa fallen sharanəm isəna,» canı.

¹¹ Sawurwu duniayeso ye kəla tiyen tai dajane burwu casakke casiri, wunduma karenja gadero cuwuiwawo nangaro.

¹² Karedə dinar, riwulla, jəmna, mursam, yadi linne ngalwo, batta kime, shadda, batta kime cit, kəskawa buwuccai jiři jiři, awo shəri kəmagənne so, kəska tamanna so, kullo so, su so, kau shawa solan təgarəna jiři jiři,

¹³ awowa jauro buwuccai, kare yajiye, kawudi so, fula samduye so, kaaji so, koro diben, kəndawu jaitunne, rungo, algama, dalo, ngəlaro, fər, amalenke, kərəa, ro kambe.

¹⁴ Tayiye: «Awo kəji con ronəm cəraana samma bawo faccaana. Karenəm tamanna tamanna yiyiljaidə faccaana, koro gadero fandəmbawo,» canı.

¹⁵ Sawurwu karedəyeso barga bərni adəyen gariwuro waljanədə ajawu tia cuwandənədəa rijana nangaro, tin kuruwunin dajane kəla tiyen tai dajane burwu casakke casiri:

¹⁶ «Kuttu, kuttu, bərni kura, bərni duwon kajəmu linne ngalwo-a kime-a kime cit-aa lujəna, kare kawaraye dinar so, kari so, mursam solan tədəna cakkənədə!

¹⁷ Awoa curo sa fallen arsiyinju ani sammaa cotto sidəgəna!» Adəgaima wurawa maara ingiye so, bəlawurowu so, maarawu so, am barga ingiyen manəmbui cadi samma tin kuruwunin dajane

¹⁸ kange kannu tia juwuiyedəa caruiya, yiljane: «Bərni fi bərni kura adə-a camun wo?» canı.

¹⁹ Katti kəlanjaro fijagane* kəla tiyen tai dajane burwu casakke casiri: «Kuttu, kuttu, bərni kura, arsiyinju duwon am tekulan maaranjaa sammaa gariwuro cədənədə! Awoa curo sa fallen tia cotto sijaana!»

²⁰ «Ni same ye, nayi muminna so, kəngayamba so, nawiya so ye, kəla tiyen kəji fannowo, Ala nayiro shara kəla tiyen njaddəna nangaro.»

²¹ Daji malaiya dunoa laa kau laa kau neduram mafəndi gai ngoje tekuro gəpciye: «Adəgainin bərni kura Babilayedəa duno bul foknin gəpcai, koro gadero tuwandiawo.

²² Kumbi jadu so, aiya yedu so, algaida-a kangadi-a fudu so gadero curonəmnin fandiawo, saniama mukkoje jiri fima gadero curonəmnin tuwandiawo, kowo kau nedurambe gadero curonəmnin fandiawo,

* 18:19 18.19 *katti kəlanjaro fijagane* - Noduwram karwukuttaye.

²³ nur fatəlaye gadero curonəmnin wassiwawo, koro kowo mai larusaye so, njuduye so gadero curonəmnin fandiwwawo. Awoa calan sawur-wunəmdə wurawa duniaye, koro sagawunəmlan jama duniaye sammaa jambanəme jawallan tuluwumma,

²⁴ koro curonjuman bu nawiyaye-a muminnyaye-a am dunia ngan ronja cattuluwunaye-adə tuwandəna,» yeno.

19

¹ Ngawo adəyen kowo kura laa alama am kada kadami captanaye gai samelan nukci fangekko. Tayiye:

*«Alleluya!*Njəkkawo-a daraja-a kənduwo-a Alaye,*

² awoa sharanju jire ye, kalkal ye.

Jawar kura kənjənanjulən duniadəa bannajənədəro Ala shara kamjəgəna, koro bu wolodiyanjuyə†tia cuwore ngayenja cəmowona,» yera.

³ Koro caye gai kowo sapcane:

«Alleluya! Kəngənju har abada abadinno samero tərən ciji,» yera.

⁴ Daji amwurawa findi deridə-a alau roa dewudə-a təmdane Ala kəla kurisnju kərmaiyen napkadamədəro ambəccagane:

«Amin. Alleluya!» yera.

KƏNNASAR DARYEYE

Larusa Tamadəye

⁵ Kuris kərmaiyədən kowo laa nukce:

«Alandea yungorowo, wolodiyanju samma, nayı duwon tia rinuwi kuran ganansodə!» yeno.

⁶ Daji kowo kura laa alamanju jama kada kadami captana so, ingi ngəwu dunoaro cəgasi so, gərdu dunoa keyeraye soye gai nukci fangekko. Tayiye:

«Alleluya! Ala Kəmande Martawama kərmai cunodi, diye!

⁷ Kəji fanniyo,

karwu kəjiaro walliyo,

tiro daraja yiyo,

dalilnjudə sa larusa Tamadəye cədəna,

təmajinju ye dabbardəna nangaro.

⁸ *Tiro kajəmu linne ngalwo bul fok yiyilji cade lujəna,» yera.*

Awoa kajəmu linne ngalwodə kəndo nanjireye muminnyaye.

⁹ Daji malaiyadəye wuro: «Ruwune: Barganja am duwon maskaru larusa Tamadəyero tayia dojanədə!» yeno. Koro walde: «Mana adə jiremaro Alaye,» yeno.

¹⁰ Daji tiro ambəttuwuro fuwunjun təmgadakkəniya, wuro: «Bare dimmi! Wu ye wolodi Alaye, ni-a kəramiyanəm shedawu Isaye-a gai. Alaro ambətkəne! Awoa sheda Isayedəma mana duwon nawiyadəa simojəgənədə wo,» yeno.

Fər bul-a kəmbamanju-a

¹¹ Daji same fərəmgada kirukko. Akko fər bul mbeji. Kəmbamanjudəa Amanma-a Jirema-alan bowojai, koro jawal jireyen shara ye kamji, kəriwu ye cadı.

* **19:1 19.1** *Alleluya!* - Kalma təlam yaudiyaudiye, maananjudə «Alaa yungoriyo!» † **19:2 19.2** *bu wolodiyanjuyə* - Karmonja.

¹² Simnju tɛlam kannu cambiye gai, koro kɛlanjun ariawu maila kadaa. Cu laa ti gɛnia wunduma nojɛnni ruwuwadaa.

¹³ Kajɛmu bulan dallaada lujɛna, koro cu Kalma Alayedɛlan tia bowojai.

¹⁴ Kɛriwuwu sameye kajɛmu linne bul fok kadawu bawoa lujana, koro kɛla fɛrra bullen tia jagai.

¹⁵ Cinjunlan kashagar timia culuwi, ngainin tilan jama duniaye sammaa cacalji. Tayia ka suyen kɛnduwoaro cunodi, koro inab guwatturam diben gɛrgadu jau fit Ala Martawamayedɛn guguwacci.

¹⁶ Kɛla kajɛmunju-a dunonju-ayen cu adɛ ruwuwada: «MAI MAIYAYE, KORO KɛMA KɛMAWAYE.»

¹⁷ Daji malaiya laa kɛla kɛngallen daada kirukko. Kowo dunoaro sapce ngudowa samen mareajai sammaro: «Arowo, masɛna kura Alayedɛro captɛnowo!

¹⁸ Da maiyaye-a da kajallawa kɛriwuye-a da kɛriwuwu kura kuraye-a da fɛrraye-a fɛrwunjaye-a da kambeye yen kal, kɛrɛaye yen kal, kuran ganan am sammaye-aa ngɛrowo!» yeno.

¹⁹ Daji bundidɛ-a maiya duniaye-a kɛwuwanja kɛriwuye-a cijane ti kɛla fɛrren napkadama-a kɛriwuwunju-aro kɛriwu njɛkkadoro captana kirukko.

²⁰ Bundidɛa keda, nawi kattuwuyedɛa ti-a rokko, ti duwon fuwu bundidɛyen alama ajabba ajabba cɛdɛna ye, am tayiro tawa bundidɛye gɛnajagane gumkinjuro ambɛccaanadɛa jambajɛna yedɛ wo. Tayi yindiso ronjaa bɛrɛm kannuye kau kannuye kimejɛgɛnaaro gɛpkeyera.

²¹ Tayi gapcanadɛa kashagar duwon ci ti kɛla fɛrren napkadadɛyen culuwimadɛn keyeso, koro ngudowa nga danja jagare kulyera.

20

Kɛrwu dɛwu

¹ Daji malaiya laa mukkonjun cuwuram ci bɛlaa daduram bawoayedɛ-a sɛrga jauro mafɛndi-aa samelan jɛpci kirukko.

² Kadi mafɛndi, wotte kadi kureye, ti duwon tiro Sedan koro Yiwulis canidɛa cɛdane kɛrwu dɛwuro sɛrgadɛlan kikkero.

³ Tia bɛlaa daduram bawoadɛro gɛpciye jakce kɛladɛro tawaa gɛnayeyeno, bare har kɛrwu dɛwudɛ kojiro Yiwulis jama duniayea gadero jambaje jawallan cattuluwunniro. Ngawo awo aniyen dole sa ganaro tia koljane culuwi.

⁴ Daji kurissa kɛrmaiyea kirukko, koro kɛlanjan am duwon tayiro Ala kɛnduwo shara kamduye cinadɛ napkadaa. Am duwon shedanja Isaye-a mana Alaye-a nangaro kɛlanja kamjanadɛ yea kirukko. Am ani bundidɛ-a gumkinju-aro ambɛccaganni, koro tawa bundidɛye ngumnjaro bi mukkonjaro gɛnadɛgɛnni. Roaro waljane kɛrwu dɛwuro Almasiwu-a rokko kɛrmai kenodo.

⁵ Amma am sanuna gapcanadɛ roaro waljanni, sai ngawo kɛrwu dɛwu ani kojanayen. Adɛma cinowo burwoye wo.

⁶ Barganja koro tayir am cinowo burwoye adɛn nuwanjaasodɛ! Tayilan karmo yindiyedɛ kɛnduwonju bawo, amma rimanna Ala-a Almasiwu-ayero waljane kɛrwu dɛwuro Almasiwu-a rokko kɛrmai canodi.

Ajawu Yiwulisse

⁷ Kɛrwu dɛwu ani kojaiya, Yiwulissa kosonjun koljane

⁸ culuwe jama talgəmo duniaye dewulan dasaana, wotte am tayiro Gog-a Magog-a canidəa* jambaduro leje tayia kəriwuro cacapci. Nanngəwunjadə cidi kesa ci tekuye gai.†

⁹ Daji cidi ngaa jakcane isane jongo muminnayedə-a bəрни Ala cəraanadə-a dirijane kəlyera, amma kannu samelan jəpce tayia rəməs giwo.

¹⁰ Yiwulis tayia jambajənadəa cadane bəram kannuye-a kau kannu kimejəgənaye-a na bundidə-a nawi kattuwuyedə-a dasaanadəro gəpkeyera, koro bune-a kausu-aro har abada abadinno ajawu casai.

Shara daryeye fuwu kuris kərmaiyə bul kurayen

¹¹ Daji kuris kərmaiyə bul kura-a ti kəlanjun napkadamadə-aa kirukko. Fuwunjun same-a cidi-a fatkeyera, koro gadero na cawandənni.

¹² Koro am sanuna kuran ganan fuwu kurisdəyen daada kirukko. Kitawuwa kayera, koro kitawu gade kayera, tima kitawu royedə wo. Am sanunadəro kəla kəndonja kitawuwadəlan ruwuwadadəyen shara keddo.

¹³ Teku am sanuna curonjun rojənadəa kolje keluwo, koro Karmo-a Leira-a ye am sanuna rojanadəa koljane keluwo. Wundu yayero kəla kəndonjayen shara keddo.

¹⁴ Daji Karmo-a Leira-aa bəram kannuyero gəpkeyera. Bəram kannuyedə, tima karmo yindiyedə wo.

¹⁵ Wundu duwon cunju curo kitawu royen ruwuwada tuwandənnidə, ti yea bəram kannuyedəro gəpkeyera.

SAME BƏRIN-A CIDI BƏRIN-A

21

¹ Daji same bərin-a cidi bərin-a kirukko. Same burwoye-a cidi burwoye-adə baworo waljana, koro teku ye gadero bawo.

² Koro bəрни tayir tiro Jerujalem bərin canidəa samelan na Alayen jəpci kirukko. Bərnidə njudu kwanju nangaro kawara cədənadə gai dabbargada.

³ Kowo kura laa kuris kərmaiyədəlan nukci fangekko. Tiye: «Akko kəndəgairam Alaye na amben, koro tayi-a rokko dəgai. Tayi jamanjuro waljai, koro Ala kəlanju tayi-a rokko dəgai ye, Alanjaro walji ye.

⁴ Simalonja sammaa simnjan cinji. Kua adən fuwun karmo ye bawo, lagaran ye bawo, koro so dio ye bawo, bone nja ye bawo, dalilnjudə awowa cayedə baworo waljana nangaro,» yeno.

⁵ Daji ti kəla kuris kərmaiyen napkadamadəye: «Akko awo sammaa bərinno dio dikki!» yeno. Koro wuro: «Ruwune, awoa mana ani awo mərsaduye ye, jire ye,» yeno.

⁶ Koro walde wuro: «Cəra! Wuma burwoye ye, daryeye ye wo.* Wuma badiduram ye, njeroram ye wo. Wu kam nguduadəro sim ingi ro fandoyen dero kənjaro yikki.

⁷ Kam kənnasar cuwandənamadə awo ania warasaji, koro wu Alanjuro walləkki, ti ye tadaniro walji.

⁸ Amma am koiwu so, aman bowu so, am haramgada so, kamceji so, kənjənawu so, boka so, sənəngu so, kattuwu kamdawu samma sodə,

* **20:8 20.8** am tayiro Gog-a Magog-a cani - Tayidə kərdiya ye, kəlado jama Alaye ye. † **20:8 20.8** nanngəwunjadə cidi kesa ci tekuye gai - Tayia komduro yojiwawo. * **21:6 21.6** Wuma burwoye ye, daryeye ye wo - Təlam Gəresselan arawuwa alfa-a omega-a ruwuwada, koro curo arawuwa sammayen tayidə arawuwa burwoye-a daryeye-a.

nuwanja bərəm kannuye-a kau kannu kimejəgənanaye-a.† Adəma karmo yindiyedə wo.»

JERUJALEM BƏRIN

⁹ Daji malaiya tulus tasa tulus masiwa tulus daryeyelan casambəřəna mukkonnadəye falnja ise mana sadde wuro: «Are, niro njudu wotte kamu Tamayedəa fəlenjəgəkki,» yeno.

¹⁰ Ruhu Alaye wuro jəmsiye wahayilan malaiyadə kəla kau kuruwu kura laayero sade bərnı tayir Jerujalembə samelan na Alayen jəpci fəleseeyeno.

¹¹ Bərnidə daraja Alayea nangaro jauro nurra alama kau tamanna tiyen awi yaye turui tiro jasfa canidə gai warak yiyilji,

¹² koro garu kura ye, kuruwu ye cinna ngaworam mewun yindinna. Cinnawadəlan malaiya mewun yindin mbeji, koro cinnawadəlan cu jiri mewun yindin tadawa Israyilaye ruwuwada ye mbeji.

¹³ Adinnamlan cinna yakku mbeji, yalalan cinna yakku, anəmlan cinna yakku, fədəlan cinna yakku.

¹⁴ Garu bərnidəyedə fərdu mewun yindinna, koro kəlanjan cu mewun yindin kəngayam mewun yindin Tamadəyedə ruwuwada.

¹⁵ Malaiya wuro manasiyidə bərnidə-a cinnawanju-a garunju-a ngalduro mukkonjun ngalduram ka dinarrea.

¹⁶ Bərnidə kərkəm cək dewua, nankuruwunju-a nanfaraknju-a samma tilo. Malaiyadə tia ka ngalduramnjun ngalyenniya, ngal dəwu mewun yindin.‡ Nankuruwunju-a nanfaraknju-a dadunju-a samma tilo.

¹⁷ Ngal kambəlan, wotte ngal malaiyayəlan faidade garu bərnidəyedə ngalyenniya, ja mian fidewun deri.

¹⁸ Garudə kau tamanna tiro jasfa canilan tədandəna, bərnidə ye dinar ngalwo, kudəram tiyen awi yaye turui-a camun.

¹⁹ Fərduwa garu bərnidəyedə kau tamanna jiri jirilan janeyada. Burwoyedə kau tamanna jasfa canilan janeyada, yindiyedə safirlan, yakkuyedə agetlan, dewuyedə yemerodlan,

²⁰ uwuyedə oniklan, arakkuyedə karneliyalan, tularredə kərasolailan, wuskuyedə birillan, ləgarredə tofaslan, mewuyedə kərasofaraslan, mewun tilonnedə jasinlan, mewun yindinnedə amatislan.

²¹ Cinna mewun yindində mursam mewun yindin, finja yaye mursam fal. Farsam bərnidəyedə dinar ngalwo, kudəram tiyen awi yaye turui-a camun.

²² Bərnidəlan Fado Alaye rukkəni, awoa Ala Kəmande Martawama-a Tama-adə tayima Fado Alaye bərnidəyedə wo.

²³ Bərnidə nur kəngalle-a kumballe-alan mərədunju bawo, awoa daraja Alaye nur gai tia wassəna, koro Tamadə ye fatəlanju.

²⁴ Jama duniaye samma nur bərnidəyedən kəndəgai cadi, koro maiya duniaye ye darajanjaa bərnidəro cawudi.

²⁵ Cinnawa bərnidəyedə kausu təmmaro jaktaiwawo, awoa bune nadən bawo.

²⁶ Daraja-a martawa-a jama duniaye sammaa curodəro cawudi.

²⁷ Awima tayir gəni curodəro ngayiwawo, koro kam awo waada dioma so, kattuwuma so ye curodəro ngasayiwawo, sai am duwon cunja curo kitawu roye Tamadəyen ruwuwadadə.

† 21:8 21.8 nuwanja bərəm kannuye-a kau kannu kimejəgənanaye-a - Nadən har abada abadinno bone jauro jau casai. ‡ 21:16 21.16 ngal dəwu mewun yindin - Kilometər dəwu yindi yer dewu gai.

22

Kuluwu ingi ro fandoye

¹ Daji malaiyadā wuro kuluwu ingi ro fandoye yiyilji kudāram gai tiyen awi yaye turui kuris kərmaiye Ala-a Tamadā-ayen culuwidāa fəleseeyeno.

² Dawu farsam bərnidəyən ci yindi kuluwudəyən kəska ro fandoye mbeji. Saa falnin kəskadā mewun yindinno tada cakki, kəndawu fin yaye tada cakki, koro kalunjudā jama duniayea isangaduwuro faidaa.

³ Kua adən fuwun awima baskuwada bawo. Kuris kərmaiye Ala-a Tamadā-ayedā nadən dāgai, wolodiyanju ye tiro ambəccagane

⁴ fəkkanju carui, koro cunju ngumnjan ruwuwada mbeji.

⁵ Kua adən fuwun bune bawo, koro nur fatəlaye-a kəngalle-alan mərədunja bawo, awoa Ala Kəmandedəma tayia wassi. Ngaiman har abada abadinno kərmai canodi.

Kənde Isaye

⁶ Daji malaiyadəye wuro: «Mana ani awo mərəsaduye ye, jire ye. Kəmande Ala Ruhunju karwu nawiyayero njakkomadā awowa tussiwawo dole wakkajaidā wolodiyanjuro isanoduwuro malaiyanjua kinodo,» yeno.

⁷ «Akkoni duwan isəkki. Barganju kam duwon mana nawinawi kitawu adəyēa fanje ngojənamadā.»

⁸ Wuma Yahaya awo ania fakke kirukko. Fakke kirukkəniya, fuwu malaiya awo ania fəlesəgənədəyən tiro ambəttuwuro təmgadakko.

⁹ Amma wuro: «Bare dimmi! Wu ye wolodi Alaye, koro wu-a ni-a kərəmiyanəm nawiyadā-a am mana kitawu adən ruwuwada ngodawu-a samma tilo. Alaro ambətkəne!» yeno.

¹⁰ Koro walde wuro: «Bare mana nawinawi adəyedāa gərənəmmi, sanju del karənjəna nangaro.

¹¹ Kam jirenambumadā jirenambunjun dāga, kam tayir gənidə ye tayirnambunjun dāga. Kam jiremadā ye jirenjun dāga, kam mumində ye nanmuminnjun dāga,» yeno.

¹² «Akkoni duwan isəkki. Adəgaima alwasini kudəkke wundu yayero kəla awo cədənədəyən kalkallo yikki.

¹³ Wuma alfa ye, omega ye wo.* Wuma burwoye ye, daryeye ye wo. Wuma badiduram ye, njeroram ye wo.

¹⁴ Barganja am kajəmunja tuljana, ngainin amari kəska ro fandoyen ngəroye-a bərnidəro cinnanjuyen ngawoye-a cawandidə!

¹⁵ Tawar so, sagawuwu so, kənjənawu so, kamceji so, sənəngu so, am jirenambuwwu kattuwu rawowu samma so deyan.†

¹⁶ «Wuma Isa, nayi jama wua gawuro awo ania isanonjaaro malaiyānia kinodəkko. Wuma Mai Daudaye fərdunju ye, kaduwunju yedə wo,‡ wuma Sillowu Fajarre Bul Fokdā wo.»

¹⁷ Ruhū Alaye-a njududə-aye: «Are!» cani. Kam fanjənamadəye: «Are!» wuljo. Kam ngudunjuamadə iso, koro kam cəraanamadə ingi ro fandoye dero ca!

* **22:13 22.13** wuma alfa ye, omega ye wo - Təlam Gəresselan curo arawuwa sammayen alfa-a omega-adə arawuwa burwoye-a daryeye-a. † **22:15 22.15** tawar so, sagawuwu so, kənjənawu so, kamceji so, sənəngu so, am jirenambuwwu kattuwu rawowu samma so deyan - Am awo waada ania diowu dasayidə, tayiro bərnidəro ngawo amardəgənni. ‡ **22:16 22.16** wuma Mai Daudaye fərdunju ye, kaduwunju yedə wo - Isa Almasiwu, timaro Ala wadu ngojiye kərmai ceriwawo kaino.

¹⁸ Wundu duwon mana nawinawi kitawu adayedæa fanjidæro shedagækki, kam laa awo laaa mana adæro cærgaia, Ala tiro masiwa kitawu adæn ruwuwadadæa gærjiyi.

¹⁹ Koro kam laa awo laaa mana nawinawi kitawu adayedæn cuttuluwia, Ala nuwanju këska ro fandoye-a bærni darajaadæye-a kitawu adæn ruwuwadadæa cuttuluwi.

²⁰ Ti awo ania shedajidæye: «Aaa, duwan isækki,» cæni. Amin. Are, Kæma Isa!

²¹ Ser Kæma Isaye am sammalan dæga! Amin.